

ANALECTA SCEPUSII

SACRI ET PROFANI

PARS II.

COMPLECTENS

BULLAS PONTIFICUM,
CÆSARUM, REGUMQUE DIPLOMATÀ,
ILLUSTRIUM VIRORUM EPISTOLAS, ALIAQUE MONUMEN-
TA LITERARIA AD NOTITIAM SCEPUSII FACIENTIA.

COLLEGIT

ET NOTIS ILLUSTRAVIT

CAROLUS WAGNER

*S. S. THEOLOGIÆ IN UNIVERSITATE TYRNAVIENSI
DOCTOR.*

VIENNÆ,

Typis JOANN. THOMÆ NOB. DE TRATTNERN

SAC. CABS. REG. AVLÆ TYPOGR. ET BIBLIOPOLÆ.

---

1 7 7 4.

ANALECTA

SCEPUSII

SACRI ET PROFANI.

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO
DOMINO, DOMINO
JOSEP. CAROLO ZBISKO
DE KIS-KOLACSIN

EPISCOPO TINNINIENSI, PRÆPOSITO INSIGNIS COLLEGIA-
TÆ ECCLESIAE S. MARTINI DE SCEPVSIÓ, ARCHIEPISCOPA-
TUS STRIGONIENSIS PER DISTRICTUM SCEPUSIENSEM IN
PONTIFICALIBUS SUFFRAGANEO, IN SPIRITUALIBUS VICA-
RIO, ET CAUSARUM AUDITORI GENERALI, E. M. S. CANO-
NICO, S. C. ET R. A. MAJESTATIS CONSILIARIO, AC AD
EXCELSAM TABULAM SEPTEMVIRALEM ASSËSSORI,

DOMINO, ET PATRONO
GRATIOSISSIMO.

ILLVSTRISSIME PRAESVL!

*E*tsi plurima sunt, quæ *TIBI* debeo beneficia, eo tamen cumprimis me devinctum tenes, quod oratus continuo assensisti, ut *Historicos* meos conatus *TIBI* inscribam. Sic enim & ego officium meum *TIBI* pro modulo rependi, & *TV TVAM* in me facilitatem, insignemque humanitatem planam fecisti. Non aliunde certe libro meo præsidium, quam abs *TE* petere, seu volebam, seu debebam. Multa quippe in eo sunt, quibus olim Præpositi Scepusienses famam, nomenque collegerunt: & quæ ad *TE* potissimum pertinent propterea, quod eorum muneri, titulisque succedis. Sacra deinde *Instrumenta*, quæ hinc, atque illinc se offerunt, quem alium respiciunt? quam *TE*: præcipuum videlicet *Sacrorum*, qua Scepusium patet, *Antistitem*. Quæ, & quanta demum, ut *Opus* hoc exigeretur, contuleris, *TV TE* optime nosti. Ingratus proinde omnino forem, si *Magni TVI Nominis* patrocinium sollicitus non implorasssem. Et vero simul petii, simul, ut liberalis animi es, concessisti: amas nempe, fovesque literas, & habent in *TE*, atque habebunt bonæ artes non Cultorem modo eximium, sed propensum etiam, effusumque Meccenatem. Nullus
annus

annus labitur, quo TVIS auspiciis libri non exeant, & Illustri TVO Nomine præla non defudent. Cætus Mariamus, cui Tirnaviæ Rector quam optime meritis præes, qua pios libellos TVA beneficentia quotannis spargit, laudes TVAS, virtutesque prædicat, & quam excellentes habeas ingenii, judicii, consiliique opes, quo item flagres Christianæ Religionis, Divinæque gloriæ studio, longe, lateque diffundit. Ultro id ego quoque agerem, nisi modestia TVA silentium imperaret, erit tamen (si fata voluerint) cum & me illud rumpere, singularesque animi TVI dotes, & eximia facinora proferre, rerum, quas exequor, ordo coget. TV interea hanc profundæ meæ in TE venerationis tesseram facilis suscipe, & quidquid hoc operæ est, benevolus, ut soles, complectere. Optimum Numen TE Patriæ, & Ecclesiæ quam diutissime incolumem esse velit. Ita vovet

Honori, ac Nomini TVO Illustrissimo

Addictus inprimis, ac devotus
CAROLUS WAGNER E S. J.

AD LECTOREM.

Anni complures sunt, quod me, quum in Scepusio voluntate Majorum agebam, nec paucae, nec novae offenderunt Tabulae, Codicesque Manuscripti. Id studii genus uti mirifice jam ante deamaveram, ita occasione, quam locus, & tempus aperuit, omnino utendum esse constitui. Ergo dum monumenta evolvo, dum alterum atque alterum excerpo, ea cogitatio subiit animum, uti quae praecipua censebam, deligerem, lucique vulgarem. Consilium hoc posteaquam ad Amicos effluxit, non probabant modo, sed urgebant etiam vehementer: uti quod instituisssem, taedio victus, persequi ne desisterem; quin quo sunt in bonas literas amore, chartis, membranisque non avare suppeditatis, egregie adjutum ibant. Increvit subinde cum illorum facilitate, & liberalitate, tum privato meo studio, atque industria adeo haec suppellex, uno volumine ut aegre contineri posset. Quare ne turgeret, eam tres in partes dispescere necessum habui.

Pars I. quam vides, complectitur Bullas Romanorum Pontificum, Caesarum, Regumque Diplomata, Illustrium Virorum Epistolas, aliaque monumenta literaria, quae ad notitiam Scepusii faciunt. Altera exhibebit Scriptores Rerum Scepusiacarum. Tertia dabit Praepositos, & Supremos Comites Scepusienses; Tabulas item Genealogicas Illustrium Familiarum, quarum potentia, authoritasque in Scepusio spectata quondam erat. Universo huic Corpori quem titulum praefigerem, non diu, neque multum deliberavi. Analecta inscribere placuit. Sunt micæ quaedam Scepusii veteris, &

fragmenta, quæ tineæ, blattæque nondum eroserunt, & hostes, incendia, aliæque temporum acerbitates reliqua fecerunt.

Jam de utilitate Rei Diplomaticæ non est, quod hic multis disputem: Quanto in pretio sit apud Eruditos, satis superque testantur tot, & tam spissa volumina, quæ Galli, Germani, Itali, Angli, Belgæ, aliæque gentes in dies edunt. Scilicet multa in rem literariam e Diplomatibus profluunt commoda, quæ P. Franc. Xav. Manhardt, quia paucis complexus est, ex usu fuerit, ejus verba adferre, uti apud populares studium tam utile majorem deinceps locum obtineat. Ita vero habet: (a) *Imperatorum, Regum, Ducum, Comitum, Illustrium Virorum; nec minus Pontificum, Archiepiscoporum, cæterorumque Præfulum longissimo temporis tractu a nobis diffitorum dignitatem, titulos, potentiam, & regiminis amplitudinem inde cognoscimus: præclara eorum facta, pietatem in Superos, liberalitatem in Amicos, & bene meritos, fidei publicæ integritatem, aliosque mores Seculis illis priscis, nempe argenteis, aureisve congenitos, grandibus veluti characteribus descriptos legimus: perspicimus Regnorum, ditionum, ac latifundiorum fines, quousque se extenderint: Urbes, pagos, Castra, prædia, fundos, & possessiones, quas vocant fiduciarias, ad quos Dominos pertinuerint olim, quibusque ista vel vendita, vel pleno jure donata, vel in feudum concessa fuerint: rationem quoque temporum discimus, qua ætatis, ac regiminis anni, indicationes, series continua Dominorum, ac hæredum palam fiunt. Præterea innotescunt nobis Nobilium quarumque Familiarum origines, dignitates, munera, incrementa, vicissitudines, & inter-*

(a) Biblioth. Domest. Tom. IV. Lib. VII. Cap. I.

teritiones : hæc omnia inquam facile intelligimus Diplomatum ope , quæ in marmoribus , & ære vetusto frustra inquireremus. Grandia profecto & Historiæ , & Geographiæ , & Genealogiæ subsidia. Ita ille.

Atque hinc est, quod Hungari quoque , qui res Patriæ illustrandas hodie suscipiunt, nec parce, nec sine laude, hoc ornamento Historias amplificant, hoc adminiculo Annales fulciunt. Trita est hæc Eruditorum semita. Complures, quos per censere longum esset, præ me iverunt. Itaque cum ipse chorum (quod ajunt) minime ducam , extra invidiam fuero, si tot exterorum juxta , atque domesticorum Scriptorum vestigia premere non dubitem. Fallitur autem, quisquis me, quum Diplomata, vetustasque literas de scriniis protrahat, aut aliena jura temere vulgare, aut foro patrocinari velle opinatur. Non aliud propositum erat, quam ut Scepusio tenebras depellam, & lucem, quoad possem, affundam. Illud deinde curavi, ut ad Hungariæ historiam accessiones aliquas faciam. Sic enim semper habui, illam eo pleniorē, absolutiorēque fore, quo singulæ Regni Provinciæ in meliori lumine collocabuntur. Hinc liquido confit, cur ad præsens opus adgressus sim? curve collectanea hæc in lucem inferam.

Animus erat veterem scribendi rationem, quod plerisque ante me fecisse video, tenere; sed sæpe festinans calamus, Autographorum alias inopia, itinera quandoque accelerata, non raro abrupta institutum hoc interverterunt: fontes tamen, e quibus hausi, adponendos putavi. Itaque singillatim adjicio, quæ ex libris typo jam expressis, quæ contra de autographis, aut apographis tabulis perscripta sunt. Qua methodo id me affecuturum rebar, ut omnem malæ fidei suspicionem paulo

scrupulosioribus etiam, si qui fortasse essent, demerem. *Levia* quidem nonnulla, quæ adfero, humiliaque apparebunt; verum si quem adverterit, quam arctis unius *Scepusii* limitibus me circumscripserim, quoque loco sint exteris vel minima fragmenta, nihil prorsus vile adduxisse videri potero: jure enim inficiari liceat in *Diplomatibus* quidquam vile, luceque indignum occurrere.

Ad ordinem, quod attinet, recte facturum me putavi, si loco principe ponerem *Instrumenta publica Traſtatuum*, qui olim in *Scepusio Hungariæ Reges* inter, ac *Poloniæ* coaluerunt: proximum vendicarent *Diplomata*, quæ ad *Scepusium* universum pertinent: cætera literarum serie, ne huic, illive ordini, aut loco præjudicium fieret, digerenda existimavi. Omnia fere *Diplomatum* nomine veniunt: quamvis probe noverim, non omnibus cum eo nomine reapse convenire. Neque id facio sine duce: sequor exempla clarissimorum nostræ & superioris ætatis Virorum, quos vocabulum illud promiscuis quibusque literis indidisse video. Eadem est ratio de nonnullis vocibus, quæ ab aurea illa, tersaque latinitate dissident: has pene ut in *Documenta* incurrunt, præ titulis ponere, religioni non habui; ecquis enim inter scruta, & veteramenta postulet, uti voces sint quam castigatissimæ? rerum, & antiquitatis cura mihi potior: hinc nullum offendes seu fluentis, seu superioris *Seculi Diploma*. Causa non una est: hæc & adservantur melius, & leguntur facilius, & quem genium venturæ ætatis fore spes est, communicabuntur promptius. Ab nostra memoria quam remotissima colligere studui: quanquam num id satis affecutus sim? alii æstimaverint; primæ certe nascentis *Scepusii membranæ*, omnem vestigantis diligentiam luse-

luserunt. Sed commune id fatum est : Tartarorum rabies , quæ in Hungariam gravissima incubuit , perpauca autographa reliquit.

Subjicio geminum indicem , Chronologicum alterum , alterum Onomasticum : ille uno velut obtutu pandit , quid ? quove anno in Scepusio actum sit ? hic voces peregrinas , barbaras , obscuras explanat. Notæ tamen & breviculæ fere sunt , & raræ : nunquam arriserunt , quæ non jussæ in libros veniunt. Adjumento potissimum erat , Academicus Wirceburgensis , qui adventitiarum ejusmodi vocum syllabum nuper pertexuit , & de plurium Authorum sensu interpretationem fecit. Ubi hunc consulere non licuit , quod similius veri apparerat : dixi : non ultra conjecturam quandoque emerſi ; quod si nec huic locus erat , malui rem omnino prætermittere , quam incerta obtrudere.

Gratus animus demum postulat , ut eos , qui isthuc symbolas liberaliter contulerunt , quique de me , & meis conatibus quam optime sunt meriti , referam. Sunt autem ex Ordine sacro :

Illustrissimus , & Reverendissimus D. Josephus Carolus Zbisko de Kis-Kolacſin Episcopus Tinniniens. Præpositus S. Martini de Scepusio &c.

Reverendissimus D. Joannes Feja de Nagy-Rako , Præpositus B. M. V. de Lypto , Lector , & Canonicus collegiatæ Ecclesiæ S. Martini de Scepusio &c.

Reverendissimus D. Emericus Okolitsányi de eadem , Custos , & Canonicus ejusdem collegiatæ Ecclesiæ S. Martini de Scepusio , hodie ad Metrop. Eccl. Strigon. Augustæ gratia translatus

R. P. Gabriel Kendraj.
 R. P. Jacobus Wilhelmb. } e Societate Jesu.
 R. P. Stephanus Kaprainai. }

Ex Equestri vero, ac Civili:

Illustr. D. Franciscus Adamus Kollar Augustæ a consiliis, &
 Palat. Vindobon. Bibliothecæ Custos Primarius.
 Spect. D. Franciscus Jantsó de Esztelnek Incl. Comit. Scepus.
 Vice-Comes.
 Spect. D. Franc. Xav. Mariaffi de Markusfalva Incl. Comit.
 Gömör. Vice-Comes.
 Spect. D. Ladislaus Mattyassovszki de eadem Incl. Sed. Sup.
 X. Lanc. Vice-Comes.
 Spect. D. Samuel Székely de Doba Incl. Legion. Eszterhazianæ
 Centurio emeritus.
 Perill. D. Alexander Berzeviczi de eadem, & in Lomnitz.
 Perill. D. Carolus Fejérvári de Keresztes.
 Perill. D. Ricolphus Berzeviczi de eadem Incl. Com. Scepus.
 Vice-Notarius.
 Cl. D. Joseph. Benczur Scholæ Aug. Conf. apud Poson. Rector.
 Amplissimus denique Senatus, Liberæ, Regiæque Ur.
 bis Késmarkienfis, ac Leutschovienfis; quin Cassovienfis etiam
 non pauca suggessit. Quibus omnibus ab me, ab Historia, ab
 Orbe erudito amplissimæ gratiæ, quod bono publico, quod
 Scepusii famæ, quod nepotum memoriæ tam præclare consul-
 tum voluerint. Sequere horum vestigia Lector benevole, &
 si tibi parte prima placemus, præstolare alteri. Vale. Eperies-
 fini Kalend. Octobris Anno MDCCLXX.

MONITUM.

Prima hæc Analectorum Scephusii Pars semper ad Calcem adducta fuit A. MDCCLXX. quæ quo minus illico lucem videret, alii in causa fuere. Certe MS. opus biennio prope Viennæ adhæferat, donec prælum impetravit. Qua temporis intercapedine, nonnullæ vicissitudines paulo aliam Scephusio faciem indidere. Imprimis XIII. oppida Scephusienſia pignori olim Polonis locata Anno superiore MDCCLXXII juribus S. Coronæ Hungariæ restituta sunt, dum vero REGNI AUG. Mariæ Theresiæ Apostolicæ Hungariæ &c. Reginæ limites novis Regnorum Gallitiæ & Lodomeriæ accessoribus crevere, quæ suis locis inferere ac ad posterorum memoriam adnotare oportuit.

CON-

CONSPECTVS

PARTIS PRIMÆ.

---

§. I.

*Complectitur Instrumenta Publica Congressuum, Fæderum, aliorum-
que Tractatum inter Reges Hungariæ, & Poloniæ in Scepusio
olim initorum..... pag. I.*

II.

Diplomata & literas ad Scepusium universum pertinentes... 24

III.

Diplomata arcis Scepus, fata, & Vicissitudines Continentia..... 34

IV.

Diplomata res Urbis Kesmarkiensis illustrantia..... 48

V.

*Diplomata res Urbis Leutschoviensis pariter illustrantia. Accedunt Le-
ges Sodalitii sanctissimi Corporis Christi. Anno 1402 ea in Ur-
be instituti..... 80*

VI.

*Diplomata Nobilitatis Scepusiensis vetustatem, præclara facta, re-
munerationes Regias, Tabulas supremæ voluntatis, & Cetera
id genus exhibentia..... 102*

VII.

*Diplomata Oppidorum Scepusiensium. Ubi de Saxonibus, eorum
Conditoribus, locis metallicis, aliisque arcibus & oppidis,
quæ Jure pignoris tenebant Poloni. Accedit Jus municipale,
quo olim Saxones Scepusienses utebantur..... 188*

VIII.

*Diplomata pertinentia ad Parochos & Ecclesias Parochiales in Sce-
pusio..... 262*

IX.

*Diplomata rebus Præposituræ, & Capituli S. Martini lucem affun-
dentia..... 293*

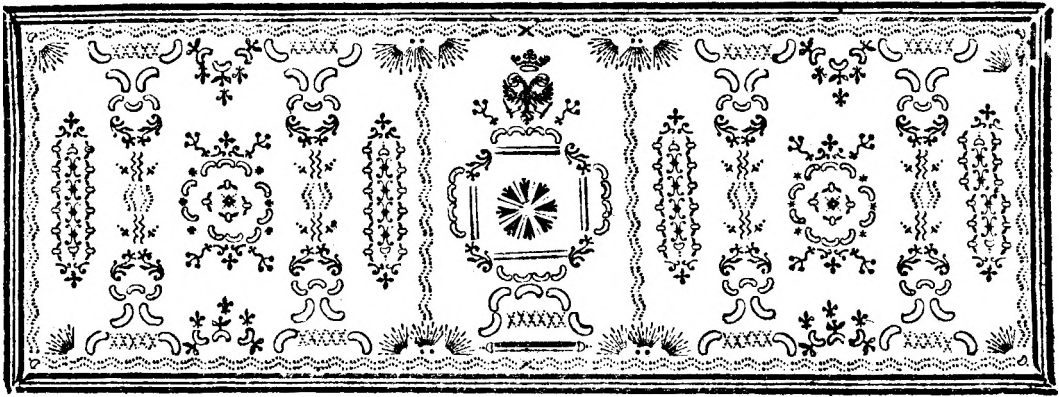
X.

*Diplomata, Religiosorum Ordinum, qui olim in Scepusio floruerunt,
ortum incrementa & occasum exhibentia..... 398*

XI.

*Diplomata originem & incrementa nonnullarum Villarum in Scepu-
sio indicantia..... 442
I.*

I.

INSTRUMENTA PUBLICA CONGRESSUUM, FOEDERUM, ALIORUMQUE TRACTATUUM, INTER REGES HUNGARIÆ, ET POLONIÆ IN SCEPUSIO INITORUM.

I.

Prælati, & Barones Regni Hung. pro futuro congressu, sibi designant antiquam Villam, Polonis vero Schramovicze; promittuntque se daturos operam, ut lites, & dissensiones inter utrumque Regnum abortæ componantur. Datum Iglovie Anno Domini 1411. Edidit P. Matthias Dogiel Schol. Piar. in Codice Diplom. Poloniæ Tomo I.

 Nos Miseratione Divina Joannes Archiepiscopus Strigoniens. & Joannes Jaurin. Ecclesiarum Episcopus. Nicolaus de Gara Regni Hung. Palatinus. Styborius de Styboricz Vaivoda Transilvan. Comes Simon de Rozgony Judex Curie Regiæ; Nicolaus de Marczaly alias Vaivoda Transilvania. Joannes de Pelszewicz Tavarnicorum Regalium Magister. Joannes de Marouth pridem Banus Machov. & Petrus de Peren nuper Co-
R. P. Wagner Analecta Scep. Pars I. A mes

mes Siculorum Regalium, ad univerforum notitiam per hæc Scripta deducimus: Quomodo cupientes fines Hungariæ, & Poloniæ Regnorum pacatos reddere, & etiam displicentiarum, & injuriarum materias, ac fomites, inter Serenissimos Principes, & D. D. Sigismundum Hungariæ, & Uladislaum Poloniæ Reges, & eorum Regna hactenus ortas, & concurrentes suffocare, & ad statum debitæ caritatis deducere, ita quod unicuique ipforum, justitia æquo libramine ministretur, pro quibuscunque injuriis, & ex quibuscunque causis, ex prædictis Regibus unus alium possit, aut vellet impetere, de Mandato Serenissimi Principis Domini Sigismundi Regis Hungariæ prædicti; Domini nostri gratiosissimi, speciali potestate nobis in hac parte concessa, conventionem per Prælatos, & Barones Regnorum prædictorum, ipso die S. Martini proxime affuturo, in Antiqua (a) Villa, Prælati, & Baronibus Hungariæ; in Schramovicze Prælati, & Baronibus Poloniæ Regnorum, Villis statuimus, & condiximus infallibiliter celebrandam. Ad quam nos pro parte nostra Prælatos, & Barones Regni Hungariæ bona fide promittimus comportare, sub conditionibus infra scriptis, his videlicet: quod ad eandem conventionem Prælati, Barones Regnorum prædictorum debent venire cum plena, & omnimoda potestate Regum, Regnorumque prædictorum; ubi XII. ex Dominis Prælati, & Baronibus de Hungaria ex una; & totidem XII. ex Dominis Prælati, & Baronibus de Polonia, partibus ex altera, ad decidendum, sopiendum, & finaliter concludendum omnium displicentiarum, causarum, & injuriarum, inter eosdem Reges, & Regna currentium, ut præfertur materias, debent per ambas partes dari, moderari, relegi, qui sub fide, & onere juramenti, omnes causas, & facta diffensionum Regum, & Regnorum prædictorum, primo per modum concordiæ amicabilem videre, & temperare debent, ut ea recto tramite arbitrii planificarent, & unirent. In casu autem, quo ipsi per concordiam complanare non possent, ex tunc judicialiter vigore justitiæ, ipsi discutient, planabunt, & decident; quin imo in rebus dubiis, quas proprio judicio discernere non poterunt, causas ad decisionem Superarbitri, si ipsum tunc necessario unanimiter decreverint eligendum, debent remittere, per ipsum finaliter decidendas. Ubi autem Superarbitrator ab utraque parte electus, onus hujusmodi super se suscipere recusaret, aut morte vel alio legitimo impedimento præventus, etiam post acceptationem oneris præfati, non posset, aut nollet ulterius procedere in præmissis, tunc Prælati, & Barones prædicti, jurati ex
utra-

(a) Hungaris Ofalu: locus in limitibus Poloniæ, nunc haud magni nominis, olim Hungarorum, & Polonorum congressibus celebris, cujus memoria frequens in his Diplomatis erit.

utraq̃ue parte, si necessitas fuerit, eligendi alium, plenam habebunt facultatem. Item ante omnia prædicti XII. ex una, & alii XII. ex alia partibus eligendi, Sacramentum fidei, seu juramentum, sub hac forma verborum facere debent, & præstare tactis venerabilibus reliquiis, aut sanctis Evangelii: Juro, vel juramus, ad hanc Sanctam Dei evangeliam; sic me, vel nos Deus, & Sancta Sanctorum adjuvent, quod definitis negotiis, causis, & injuriis, ex parte Serenissimorum Principum DD. Sigismundi Hungariæ, & Uladislai Poloniæ Regum, & ipsorum Regnorum, coram nobis proponendis, timore, favore, & odio cujuslibet Regum prædictorum, & ipsorum Regnorum semotis, & exclusis, solum Deum habentes præ oculis, meram justitiam, & rectum judicium, prout intellectus rationis nostræ attingere, & comprehendere poterit, facere promittimus, dolo, & fraude quibuslibet procul motis. Ideoque nos supradicti, sub fide, & honore nostris promittimus, & spondemus, quod ea, quæcunque XXIV. prædicti Prælati, & Barones jurati, ex utraque parte electi, in factis eisdem concluderint, deciderint, & determinaverint; rata, grataque manere debent, & inviolabiliter observari; ubi etiam omnia conclusa, determinata, & decisa per XXIV. per utramque partem eligendos, litteris, & sigillis Regum, Prælatorum, & Baronum, Nobiliumque prædictorum, debent roborari & firmari. Si autem aliquem Prælatorum, & Baronum ex ambabus partibus electorum, & Juratorum decedere contigerit, alter licite eligatur, & quoties necesse fuerit, ad juramentum, & numerum redigatur. Illo etiam addito principaliter, & expresso, quod prædicti XXIV. Prælati, & Barones, ex utraque parte Regum, & Regnorum eligendi pœnas propter observationem prævaricationis Sententiæ, & Decreti ipsorum, juridice, aut arbitrarie vallare plenam habeant potestatem, prout ipsorum expedire videbitur voluntati. In quorum omnium, & singulorum præmissorum testimonium, & rigorem, literas præsentis sigillorum nostrorum appensione fecimus præmuniri. Datum in Iglovia, alio nomine Nova Villa, feria III. proxima ante Dominicam Ramis Palmarum. Anno Domini MCDXI.

II.

Conditiones Pacis, quam conchuserunt Prælati, & Barones Regni Hungariæ cum Prælatis & Baronibus Regni Poloniæ. Dat. in Schramovicze, (b) Anno Domini 1411. Edidit idem P. Mathias Dogiel Tomo citato.

Nos Jacobus Dei Gratia Plocensis, Albertus Pofnan. Nicolaus Vilnensis, & Mathias Premisliensis Ecclesiarum Episcopi; Christinus de ostrow Castellanus Cracov. Joannes Ligeza Lancienf. Mathias de Wansofz Calisienf. Palatini; Georgius alias Sedigoth Consiliarius Domini Alexandri alias Witoldow, Capitaneus Podoliæ, Joannes de Szczekociny Lublinens. Nicolaus de Blociszkow Sanocenf. Castellani; Joannes Cracocienf. & Petrus Siradienf. Judices, significamus tenore præsentium, quibus expedit, universis: Quod habito, & servato die conventionis, & termino placitorum per venerabiles in Christo Patres DD. Nicolaum Gnesnens. & Nicolaum Chalicienf. Archiepiscopos; Christinum Castellatum Cracoviens; Joannem de Tarnow Cracov. Nicolaum de Michalow Sandomiriens. Palatinos; Michaellem de Mogumilovicze Sandomiriens, Joannem de Zczekocini Lublinens. Castellanos; Sbigneum de Brzecie Marefchalkum Regni Poloniæ, Zavissium de Olesznicza Tribunum Lublinens circa festum S. Martini nobis in Schramovicze; & Prælatis, & Baronibus Serenissimi Principis D. Sigismundi Regis Hungariæ videlicet: Domino Ladislao Episcopo Tinnienf. nec non Ecclesiæ B. M. V. in Scepusio Gubernatore, Simone de Rozgon, Judice Curiae Regni Hungariæ, Emerico de Peren Secretario Cancellario Domini Regis Hung. Petro de Peren, alias Comite Sicularum, Joanne de Rozgon, Stephano de Nana, Petro de Berzevicz Comite Scepus. Matthæo de Palocz Comite de Borschod, Castellano de Diosgewr, Joanne de Homonna, Stephano Filio Pauli de Somofch, Benedicto Czudar, & Joanne Filio Jacobi de Nagymihály, in antiqua Villa existentibus, juxta tenorem litterarum, per eosdem in Iglovia, alio nomine in Noya Villa, confectarum statuto, & præfixo, cum iisdem Prælatis, & Baronibus videlicet: Ladislao Episcopo Tinninnienf. nec non Abbatiæ Ecclesiæ B. M. V. in Scepusio Gubernatore, Simone de Rozgon, Judice Curiae Regni Hungariæ. Emerico de Peren,
Se-

(b) Locus trans amnem Dunajecz in Polonia, Scepusiensibus oppositus.

*Secreto Cancellario Domini Regis Hung. Petro de Peren, alias Comite Siculorum, Joanne de Rozgon, Stephano de Nana, Petro de Brezovicz Comite Scepusi, Mathews de Palocz Comite de Borfod, Castellano de Diosgeur, Joanne de Homonna, ad eandem conventionem per Serenissimum Principem D. Sigismundum Regem Hungariæ &c. missis de speciali, & expresso mandato, Serenissimi Principis D. Uladislai Regis Poloniæ, Domini nostri gratiosissimi, ad hunc finem devenimus, & hoc in eadem conventionem conclusimus: Primo, & principaliter, quod Treugæ (c) Pacis per Serenissimos Principes DD. Sigismundum Hungariæ &c. & Wladislaum Poloniæ Reges, Regnaque, & D. Alexandrum, alias Witoldow, & Subditos, & Coadjutores ipsorum firmiter, inviolabiliterque, ac Christianice, a die datæ præsentium usque ad festum Assumptionis B. M. V. gloriosæ proxime affuturum debent teneri, & servari ita, quod interim ipsis statuitur, ac firmiter observatur, pro firmanda pace, perpetua, prædicti Serenissimi Principes, & DD. Sigismundus Hung. &c. & Wladislaus Poloniæ &c. Reges, ipso Dominico (d) Carnis præiuvii proxime affuturo, quo in Ecclesia Dei: *Esto mihi*, decantatur, aut alia die, si quam eis aptiorem invenerint, ipse D. Sigismundus Hung. in Kesmarg; vel in Lubowla; & D. Wladislaus Rex Poloniæ in Sandecz, debent constitui, & ibi demum de Personali conventionem per ipsos faciendam, die, & loco aptis provideri; ad quam utrique quilibet ipsorum Regum veniret, nisi infirmitate, aut alio aliquo notabili, & legitimo impedimento esset impeditus; quod utrinque impedimentum, si occurrerit, unus alteri significando declarabit. Si autem, quod absit, habita conventionem, ut præmittitur, Personali, ipsi Domini Sigismundus Hung. & Wladislaus Poloniæ Reges perpetuam inter se non fecerint unionem; ex tunc ad festum SS. Jacobi, & Philippi Apostolorum proxime affuturum, juxta feriem literarum in Iglovia, alias in Nova Villa, confectarum, Prælati, & Barones Domini Sigismundi Regis Hung. &c. in antiqua; & Prælati, ac Barones D. Wladislai Regis Poloniæ, in Schramovicze Villis, ad idem faciendum proficisci, & devenire debent. Item convenimus, omnes displicentias, ac injuriarum materias, inter eosdem DD. Sigismundum Hung. & Wladislaum Polon. Reges occurrentes, & exortas, per modum concordie, aut judicialiter, seu rigore justitiæ, prout in literis prædictis in Iglovia, seu in Nova Villa describitur, deinde rectificare, & complanare. Quæ quidem literæ per*

(c) Treuga, vel Treugæ: vox apud Scriptores mediæ, & infimæ latinitatis perfræquens pacem, vel inducias significat. Vide Hagiographos Belgas Tomo II. Aprilis.

(d) Seu Dominica Quinquagesimæ, quam vernum jejunium consequitur.

Prælatos, & Barones in Iglovia, alio nomine in Nova Villa, pro perpetua unione, inter prædictos DD. Sigismundum Hung. & Wladislaum Poloniæ Reges factæ, confectæ, & conscriptæ, non obstantibus his Inscriptionibus, quas ad conventiones per DD. prædictos Sigismundum Hung. & Wladislaum Poloniæ Reges habendas, & Treugas, quas ad festum Assumptionis B. M. V. proxime affuturum, servandas conficimus, & faciemus, præsentibus in omnibus earum clausulis, Articulis, Punctis, conditionibus, & sententiis debent inviolabiliter observari, & teneri, ac etiam in suo robore permanere; illo etiam addito specialiter, & expresse, quod ipse D. noster Wladislaus Rex Poloniæ, Cruciferos de Prussia per gverras, (e) & contentiones gverrarum notabiles, & publicas non invadet, nec perturbabit; sed juxta tenorem literarum quarumcunque, inter ipsum D. Wladislaum Regem Poloniæ, ejusque Fratrem D. Ducem Witoldum ex una; & ipsos Cruciferos parte ex altera, quomodolibet confectarum, facta sua cum ipsis disponet. Si autem ipse D. Wladislaus Rex Poloniæ, Dominus noster graciosus eos, quod Deus auferat, per Guerras manifestas, ut præmittitur, molestaret, contra inscriptiones proprias, super unione perpetuæ pacis inter ipsum, & eosdem Cruciferos confectas, ex tunc D. Sigismundus Rex Hung. ad servandas pacis treugas, quas a die datæ præsentium ad prædictum festum Assumptionis B. M. V. proxime affuturum statuimus, & fecimus, non debet esse adstrictus, seu ligatus. Si autem ipsi Cruciferi ex adverso, inscriptiones ipsi D. Wladislao Regi Poloniæ factas violarent, & eas, sicut præmittitur, contempnerent, tunc ipse D. Sigismundus Rex Hung. debet recedere ab ipsis Cruciferis, & nulla penitus ipsis auxilia, subsidia, consilia, præstare tenebitur, adversus D. nostrum Regem Poloniæ, & Fratrem ipsius D. Alexandrum, alias Witoldum, & ipsorum Coadjutores in litera unionis, contentos, & conscriptos, publica, vel occulta. Promittimus bona fide, sine dolo, & fraude, quod præsentis literas D. Wladislaus Rex Poloniæ prædictus, Dominus noster gratiosissimus, in omnibus earundem articulis, clausulis, & conditionibus tenebit, & servabit, & literas suæ Majestatis sigillo confirmabit, quas in castro (f) Czorstensi, ipso die Epiphaniæ Domini, prædictis Prælati, & Baronibus, cum quibus has inscriptiones fecimus, tradendas, & dandas reponemus, eo etiam non omisso, quod mercatores de Regno Hungariæ ad Regnum Poloniæ juxta tractatum, & dispositionem in Iglovia, alio nomine in Nova Villa, habitam, cum eorum mercibus,

libe-

(e) Guerra: bellum, seu inimicitia.

(f) Schoistm castrum Polonicum, edito colli pone fl. Dunajecz impositum.

liberam transeundi, & redeundi, ac facta eorum disponendi, habebunt facultatem. Harum, quibus sigilla nostra sunt appensa, testimonio literarum. Datum in Schramovicze, feria V. ipso die S. Elifabeth. Anno Domini MCDXI.

III.

Literæ Fæderis inter Sigismundum Hungariæ, & Wladislaum Poloniæ Reges iſti. Datum Liblyo, Anno Domini 1412. Edidit Joannes Dlugoffus Hiſt. Polon. Libr. XI.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex ſemper Auguſtus, ac Hungariæ, Dalmatiæ, Croatia, Ramæ, Serviæ, Galiciæ, Lodomeriæ, Cumanæ, Bulgariæque Rex. Ad certitudinem præſentium & memoriam futurorum. Inter bonas ſolicitudines curasque multiplices, quæ miniſterio Regiæ dignitatis incumbunt, de pacifico, & ſalubri ſtatu Regnorum noſtrorum, ſolicite cogitare nos convenit, ut regnis ipſis, ac ſubditis noſtris, vigeat tranquilla beatitudo, quietis, & ſolidæ pacis gratia muniatur. Summopere igitur eſt occurrendum, ut non creſcant jurgia, ſed juxta Magiſtram bonorum omnium caritatem, quæ nihil ſapit extraneum, nihil aſperum, nihil confuſum, imo æquitate nutrit concordiam, diſſociatos conjungit, pacem, & unitatem conſolidat. Cupientes itaque omnium diſplicentiarum, odiorum, injuriarum, damnorum, & Guer-rarum materias, & fomites inter nos ab una, & Sereniſſimo; ac Prælatos, Principes, Dominos, Wladislaum Regem Poloniæ, & Alexandrum, alias Withawdum Ducem Magnum Litvaniæ, Fratrem ejusdem Regis Wladislai, partibus ab altera, ac Regna, & Subditos cujuſlibet noſtrum, quoquo modo hactenus exortas, & attentatas tollere, & ſuffocare, ac ad ſtatum debitum mutæ caritatis, & Fraternitatis, unione laudabili, deducere, ad hujusmodi connexionis, pacis, Fraternitatis, & concordiæ, inconcuſſæ duraturam devenimus unionem. Primo nempe ex certa ſcientia noſtra, & in virtute fidei Catholicæ perfectæ, & puro corde, ac verbo Regio, accedente etiam ad hoc Prælatorum, & Baronum, Procerumque Regni noſtri Hung. conſenſu pariter, & aſſenſu, aſſumimus, & pollicemur; quod ab hoc die, & hora in antea, (g) puram, veram, & ſinceram Fraternitatem, eiſdem Wladislao Regi,

&

(g) In antea, Latinis deinceps.

& Alexandro Duci, pro quo Præfatus Wladislaus Poloniæ Rex nobis fecit cautionem, quod idem Dux Alexander vice versa; nobis eandem Fraternalitatem jugiter observabit, & per suas autentias, & privilegiales literas firmabit, exhibebimus, & servabimus, ipsosque contra omnem hominem viventem, eos hostiliter invadere molientem, totis nostris viribus adjuvabimus, & quod auxilium, vel consilium nunquam dabimus, nec consentiemus, contra ipsorum statum, seu Personas, neque in periculum, seu necem Personarum ipsorum, per nos, & per alium, seu alios aliquatenus machinabimur, aut machinari volentibus consentiemus, sed potius conservationem sanitatis, & vitæ ipsorum utriusque, honores quoque eorum, pro posse procurabimus. Et quod de Regno, Ducatu, terris, Dominiis, Vasallis, & subditis ipsorum nullo unquam tempore quidquam attentabimus. Damnum quoque, & periculum status, Personarum, & honoris ipsorum avertemus. Proditoribus, & rebellibus, ipsorum non consentiemus, imo Fraternalitates eorum in talibus, ubi sciverimus, præmunemus, eis intimando defendemus, ac ipsis assistemus, ac alia omnia, & singula; erga eorum Fraternalitates, Generaliter, & specialiter attendemus, & efficaciter observabimus, quæ veræ, & sinceræ Fraternalitatis vinculum exigit, & quæ in præsentibus literis nostris, per distinctiones, & continentias earundem, in suis punctis, clausulis, & articulis, sententiis quoque, & capitulis universis comprehenduntur, promittimus inviolabiliter, & effectualiter attendere, & tenere, prout præfati DD. Wladislaus Rex, & Withawdus Dux, Fratres nostri charissimi, vicaria, & reciproca vicissitudine, hæc nobis tenenda, & observanda repromiserunt. Verum quia super terris Russiæ, Podoliæ, Moldaviæ inter nos, & ipsum D. Wladislaum Regem Poloniæ, & occasione earundem, inter cætera dissensionis materia vertebatur; in facto itaque Terræ Russiæ, inter nos, & præfatum D. Wladislaum Regem concordatum extitit hoc modo: ut vita nobis: & sibi insimul Comite, usque ad diem obitus unius ex nobis, quem videlicet prius, nutu Divino ex nobis eximi contingat, ab humanis, inter nos, & ipsum D. Wladislaum Regem, nec non præfatum Withawdum Ducem pacis, & Treugarum fœdera habeantur, & inconcussè observentur, modo infra scripto: quibus treugis durantibus præfatus D. Wladislaus Rex Poloniæ, Terram ipsam Russiæ pacifice teneat, prout tenet, sine impedimento nostro, vel Regni, aut subditorum nostrorum aliquali. In terra vero Podoliæ, promittimus eundem D. Wladislaum Regem per nosmetipfos non impedire, nec per nostros subditos facere impediri, neque alicui ad illam impediendam consilium, favorem, vel auxilium præstare, treugis durantibus infra scriptis. Item in casu, quo nos Regem Sigismundum memorato D. Wladislao Regi, Fratri nostro, vocatione Divina præmori contingat, ex tunc post obitum nostrum prædictæ treugæ infra quinque annos immediate sequen-

quentes debent perdurare. Et e converso, si prædictum D. Wladislaum Regem prius nobis decedere accidat, fœdera hujusmodi treugarum, similiter intra quinquennium inter Poloniæ, & Hungariæ Regna, post hujus decessum debent firmiter observari, & infra prædictos quinque annos treugarum, videatur de justitia, & jure partium, secundum seriem, & continentiam literarum alias per Prælatos, & Barones utriusque Regni Hung. videlicet, & Poloniæ, primum in Iglo, alio nomine in Nova Villa, & altera vice in Antiqua Villa, confectarum, quarum contenta, habentes hic sufficienter pro insertis, quoad hæc, in suo robore volumus permanere. Præterea de terra Moldaviæ, ut sequitur, inter nos, & eundem D. Regem Poloniæ, Fratrem nostrum charissimum est mutuo concordatum: ex quo enim magnificus Alexander, pro nunc Vaivoda Moldavus, ad beneplacita, & mandata ipsius D. Wladislai Fratris nostri, se dignoscitur obligasse; quam obligationem nos Sigismundus Rex prælibatus, ob amorem puræ, & sinceræ Fraternitatis præfati D. Wladislai Regis nolentes turbare, vel impedire, ideo dispositum extitit, & firmatum, ut quotiescunque Turcæ, & infideles, Terras Regni Hung. cum valido exercitu hostiliter invaderent, ac easdem depopulari, & devastare molirentur, aut quandocunque, nos Sigismundus præfatus Rex, contra præfatos Turcas, & infideles mille lanceas, vel plures armaremus, & contra ipsos in expeditionem, extra fines Regni nostri Hung. destinaremus, ex tunc ad nostram intimationem, & significationem, idem Rex Poloniæ, Frater noster Charissimus, mandare debet supradicto Moldavo, ut ipse propria in Persona cum sua tota potentia, nobis, & nostro exercitui succurrat, & obsequia præstet, fideliter, & constanter; salvo, si Moldavus ipse infirmitate notabili, & gravi tunc esset præventus. Quo casu nihilominus potentiam suam, cum Rectore exercitus sui idoneo transmittere debebit, vel si saltem in servitio memorati D. Wladislai Regis Fratris nostri Charissimi, cum sua potentia pro tunc foret præoccupatus. Qui si de mandato memorati D. Wladislai Regis, ut prælibatur, in succursum contra Turcas, vel infideles personaliter venire, vel infirmitate præveniente, mittere potentiam suam recusaret; ex tunc nos ambo, videlicet: Sigismundus, & Wladislaus Reges simul debemus terram Moldaviæ, non obstante prædicta obligatione, potenter invadere, & ipsum Vajvodam Moldavum ab eadem remove, & Ditioni nostræ subjugare; obtentamque, inter nos Reges dividere, & per limites, seu terminos infra positos distinguere, & celebrari tali modo: quod Silvæ majores Bukovina dictæ, incipiendo a montibus, seu Alpibus Regni Hungariæ inter eandem terram Moldaviæ, & terram Sepenyecensem situatæ, penes Sereth protendentes se ad aliam silvam minorem Bukowina dictam, usque ad fluvium Pruth, debent per medium dividi, seu dimidiari; & quod forum Jasznafather, in sinistra parte situm maneat, pro eodem D.

Wladislao Poloniæ Rege: forum vero, seu villa Berleth, in dextra parte sita, maneat nobis Sigismundo Regi, & Regno nostro Hung. transcenso autem fluvio Pruth, residuæ silvæ, directè procedendo per campos desertos usque ad mare, pari modo cum eisdem campis desertis, per medium dividantur. Itaque Tejervar, alias Belegrod cum æquali medietate, pro superscripto D. Wladislao Rege Poloniæ; & (h) Kilia cum alia æquali medietate pro nobis Sigismundo Rege, & Regno Hung. maneant taliter dimidiatæ, & divisæ; & pars illa, quæ ex divisione cedit D. Wladislao Regi prædicto, remaneat in manibus ejusdem sub forma pacis, & treugarum, super terra Russiæ sæpius expressarum. Ubi autem præfatus Moldavus constanter, & fideliter mandata per præfatum D. Wladislaum Regem sibi injungenda in nostrum subsidium, & succursum adimplebit; tunc prædicta totalis Terra Moldaviæ remanebit apud eundem, etiam post obitum alterius nostrum Regum prædictorum, ad quinquennium, sub fædere Treugarum prædictarum salvo jure partis utriusque. Item si aliquis, vel aliqui ex subditis cujuscunque nostrum, alterius Regnorum nostrorum, aut Terrarum aliquas vastationes, prædas, rapinas, vel incendia, vel quæcunque maleficiorum genera in regnis, & terris alterius commiserit, vel commiserint; quod per hoc treugæ præmissæ non infringantur, sed quod iidem malefactores, ad satisfactionem judicialiter impellantur ita, quod damna per ipsos facta de bonis eorum resarciantur, & si judicio parere contemnerent, uterque nostrum ipsos tanquam maleficos persequi, & impugnare tenebitur, & debeat. Et ut prælibatur, nullo dissensionis, displicentiæ, controversiæ, & maleficii genere superveniente, & accidente interrumpi possit, & debeat quomodolibet, vel dissolvi fœdus treugarum, vel inscriptionum prædictarum, sed ut in talibus delicta non remaneant impunita, disposuimus, ut undecunque contingat in talibus delinqui, aut excessum fieri, recurratur, & intimetur per injuriam, & damnum patientem, ad alterius oppidum, utpote de incolis Regni Hung. ad oppidum Sandecz, & de incolis regni Poloniæ ad oppidum Levocz; quæ quidem oppida teneantur Judicibus, hinc inde ex utraque parte deputatis, & deputandis, casum, delictum, & excessum intimare, & ipsos invocare, ut in termino competenti Judices quatuor numero, videlicet: Comites Comitatum de Szarisz, Scepusiensis, Uyvariensis, & Zempliniensis pro tunc constituti & per nos deputati, ad instantiam, & querelam incolæ de Polonia, in Antiqua Villa: ex adverso totidem Judices, per præfatum Wladislaum Regem

---

(h) Kilia, Belegrod, Berleth &c. prostant in Bessarabiæ & Moldaviæ tabulis; unde patet, quam olim in orientem late pertinuerit Regnum Hungariæ.

gem constituti, & in literis suis nominatim expressi, utpote Sandeczensis, & Voyniczensis Castellani, Judex, & succamerarius Cracoviensis, etiam pro tempore constituti, in Villa Schramovicz, aut in eisdem locis, minor pars Judicum eorundem, prout rei qualitas depoposcerit, convenient, ac iudicium; & iustitiam faciant, simpliciter, de pleno, nec non subterfugiis cessantibus in delinquentes digne animadvertant, & in corroborationem, fidem, & testimonium cautellæ uberioris, sigilla prælatorum, Baronum, & Procerum Regni nostri, quorum Nomina singulariter inferius describuntur, penes sigillum nostrum Regale præsentibus sunt appressa. Nos quoque miseratione Divina *Joannes Archiepiscopus Strigon. Comes perpetuus in Strigon. & (i) Colocz Provinciis, Primas, & Apostolicæ Sedis Legatus, ac aulae Romanorum Regis Cancellarius, Stiborius Agriens. Stephanus Transilvan. Joannes Jawrienjs. Philippus Vaciens, & Ladislaus Tarniniens. Episcopi; nec non Hermannus Comes Cilæ, Nicolaus de Gara Palatinus Regni Hung. Stiborius de Stiborzicze Wojewoda Transilvan, Comes Simon de Rozgon Judex Curia Regia. Philippus de Ozora Comes Themess. Joannes Bebek de Pelszewcz Tavernicor. Joannes Filius Joannis Janitor. Joannes filius Gregorii Pincernar. Petrus Czech Agazon Magistri; Nicolaus de Csak, pridem Wajvoda Transilvan, Petrus de Peren, pridem Comes Siculor, Zuborius Thesaurar, Paulus Bissenus Banus, Nicolaus Trewtel de Newna, Philpes de Chorogh, Nicolaus Hederwar. Janitor, Georgius de Ilswa, filius Palatini Pincernar. Desew de Gara Agazon. Reginal. Magistri; David Lachk de Zanthow, Petrus Filius Henrici, Comes Scepus. Joannes de Homonna, Matthæus de Paloucz, Castellanus de Diosgewr, Comes Ujvariens. Stephanus Compolth, Joannes Rozgon, Comes de Sàrus. Ladislaus Frank Wajvoda, Petrus Bebek, filius Detrici Palatini, Georgius Comes de Bozin, Bartholomæus Fanti, Gallus de Zeech, alias Comes Zoliens, Benedictus Zudar, Nicolaus filius Beke de Velike, Petrus filius Porze, Michael filius Pauli de Kerzkeghaz, Joannes Jank, Wladislaus Theuteus, Dionysius filius Bani de Loffoncz, Nicolas, Sigismundus, & Joannes de*

B 2

Chet-

(i) Num Joannes Archiepiscopus Strigon. fuerit comes perpetuus in Colocen. etiam Provincia, incertum est, quod ea super re monumenta domestica tacent. Sane locum hunc corrupisse videtur Dlugoffus, quemadmodum & Personarum, & Dignitatum Hungaricarum nomina; quæ nos ad fidem aliorum Diplomatum exegimus, & , qua licuit, emendavimus. Nisi fortasse in Strigon. & Coloc. Provinciis Primas, ut reapse Archiepiscopus Strigonienfis est, intelligatur; quem ipsum tamen ejus titulum distincte appositum in aliis Diplomatis non lego.

Chetnek, Joannes filius Jacobi de Nagymicháli, Michael Zakach de Kuzal, Stephanus filius Pauli de Somus, Emericus filius Joannis de Derenchen, Joannes filius Rikalf de Tharkü, & Ladislaus filius Mathiæ; bona fide, & Christianice nostris, & Fratrum, Regnicolarumque universorum vice, & nominibus assumimus, pollicemur, & fidejubemus, quod omnia, & singula superius scripta, & expressa; præfatus D. noster Sigismundus Rex attendet, & servabit, nosque attendemus, & servabimus; suam quoque serenitatem toto conamine ad inconcussæ observanda, pro posse inducimus, dolo, & fraude, in præmissis omnibus procul motis. Datum Liblio Anno Domini MCDXII. XV. die Martii. Regnorum nostrorum Hungariæ XXV. Romanorum vero II.

IV.

Formula Jurisjurandi, quod præstitit Sigismundus Rex Hung. Wladislao Regi Poloniæ, cum Sponsione Procerum Hung. quod velint adniti, ut illud Sigismundus inviolatum observet. Datum in Liblio Anno Domini 1412. Edidit P. Mathias Dogiel Schol. Piar. Cod. Diplom. Tomo citato.

Sigismundus Dei Gratia Rex Romanorum semper Augustus, ac Hung. Dalm. Croat &c. Rex recognoscimus, & tenore præsentium profiteamur, Serenissimo Principi, & DD. Wladislao Regi Poloniæ, Fratri nostro Charissimo, fidem puram, & perfectam servandam, nos per votum juramenti, signo crucis vivificæ per nos tacto corporaliter præstiti, obligatum, & adstrictum, quandoquidem juramentum, seu fidei Sacramentum sibi fecimus, & præstitimus per formam verborum infrascriptam:

Ego Sigismundus Rex Romanorum semper Augustus, & Hung. Rex &c. juro, quod nunc fidem servabo D. Wladislao Regi Poloniæ &c. Fratri nostro charissimo, & ipsum semper prosequar sinceris favoribus, & liberos suos legitimos, ac Hæredes, bonum status, & honoris ipsius procurando, & commoda, ac profectus ejus ordinando ubilibet; nec unquam ad opprimenda bona, Regna, Terras, Principatus, & Dominica, quæ nunc habet, & in futurum habiturus est, volo attendere, aut ad perimendam, aut perendam vitam ejus, seu mortem sibi procurandam quomodolibet aspirare, aut cogitare, sed ubicunque mali, seu sinistri de ipso scivero, audivero, & sensero, ipsum

ipsum fideliter præmuniam, & sibi contra infidias omnium inimicorum suorum, firmiter, toto posse assistam, dolo, & fraude quibuslibet procul motis; eumque, ac liberos suos legitimos, & Heredes nunquam deferam; imo pro honore, & statu ejus, bona, profectus, & commoda ipsius, tanquam propria, procurabo, ordinabo, & disponam, quamdiu vitam duxero in humanis. Sic me Deus adjuvet, & Sancta Crux. Sanctaque Maria, Mater Christi, & OO. SS.

Et ut major caritas, fortitudo, atque securitas inter prædictos Serenissimos Principes DD. Sigismundum Romanorum, & Hungariæ; ac Wladislaum Poloniæ Reges augeatur, & concreseat: Nos *Joannes miseratione Divina Archiepiscopus Strigoniens, Hermannus Comes Ciliæ, Zagoriæ, Nicolaus de Gara Palatinus Regni Hung.* Promittimus, & spondemus, quod Serenissimum Dominum D. Sigismundum Romanorum, & Hungarorum Regem, D. nostrum gratiosissimum, ad hoc tenebimus, & nostris adhortamentis inducemus, quod juramentum suum, prædicto D. Wladislao Regi Poloniæ, cum matura, & bona deliberatione factum, & præstitum, in omnibus Articulis, clausulis, & conditionibus tenebit, ad tempora suæ vitæ constanter, & servabit; nec unquam prædicto D. Sigismundo Regi Romanorum, & Hung. nostro D. gratiofo huic contrarium consulemus. Præterea nos Sigismundus prædictus Romanorum, & Hung. Rex promittimus, quod præsentis litteras figi'lo Majestatis nostræ faciemus sigillare, quando sculptum fuerit, & paratum; hoc etiam adjungentes, quod literis illis, in quibus post mortem alterius nostrum Treugæ V. annorum sunt descriptæ, infra quos videri debet de justitia, & jure partium, pro Terris Russiæ & Moldaviæ secundum seriem literarum, per Prælatos, & Barones utriusque regni Hung. videlicet, & Poloniæ, primo in Iglow, alio nomine in Nova Willa, & secundo in Antiqua Villa confectarum, præjudicare nolumus, aut in aliquo derogare per præsentis. Harum, quibus sigillum nostrum, quo utimur, una cum sigillis prædictorum, Venerabilis Archiepiscopi Strigon. & Magnificorum Comitum Ciliæ, ac Palatini Hung. est appensum, testimonio literarum. Datum in Liblio, alias Lubowla, feria IV. proxima post Dominicam Lætare. Anno Domini MCDXII.

V.

Litteræ Sigismundi Regis Hung. quibus innovat pacem, cum Wladislao Polonia Rege, olim Lubloviae confectam. Datum in Kiesmarck. Anno Domini 1423. Edidit idem P. Mathias Dogiel Schol. Piar. Tomo citato.

Sigismundus D. G. Romanorum Rex semper Augustus, ac Hung. Bohem. Dalmatiæ &c. Rex; notum facimus tenore præsentium universis. Altitudo Divitiarum, Sapientiæ, & Scientiæ Dei, cuncta disponens numero, pondere, & mensura, qui etiam corda tenet Regum, & illa, quo voluerit, sua voluntate deflectit, nos cum Serenissimo Principe, Domino Wladislao Rege Poloniæ, Fratrem nostro Charissimo, convenire disposuit, ut inter nos mutuis hinc inde Tractatibus, Colloquiis & placitis habitis, & observatis, inter nos ab una, & præfatum Wladislaum Regem Poloniæ, nec non Illustrem Principem Alexandrum alias Witoldum, Magnum Ducem Lithuaniam, Fratres nostros charissimos parte ab altera; super omnibus aliis displicentiis, rancoribus, discrepantiis, læsionibus, damnis, injuriis, & offensis, post perpetua pacis fœdera, dudum in Libro inter nos utrinque subortis, suscitatis, & occasione quacunque, a quacunque parte transgressis, mutua caritas, & rediviva Fraternitas oriretur, omnium rancorum, odiorum, displicentiarum, dissensionum, damnorum, injuriarum, offensarum, discrepantiarum, Spiritus nos sancti gratia dirigente, amotis prorsus fomitibus, & incentivis peremptis, pax perpetua, & tranquillitas restaurentur; quia non nisi in pacis tempore, bene colitur Auctor Pacis, idcirco non per errorem, aut improvide, sed animo deliberato, sano Prælatorum, Principum, Baronum, & Procerum nostrorum fidelium accedente consilio, hujusmodi pacem, unionem, & Fraternitatem restauravimus, reduximus, restauramus, & reducimus ad fraternæ, & pristinæ caritatis perfectionem, quæ per quædam incommoda damnorum, injuriarum, & offensarum prædictarum, fuerat aliquanto tempore intercepta, ita quod ad ea mala nunquam de cætero sub fide, & honore, & pondere præstiti juramenti instantibus, seu obviantibus suggestionibus, persuasionibus, & susurris quorumcunque, & quomodolibet revertemur, nec eorum ullo unquam tempore, nos, & hæredes, & successores nostri, inter nos in malo debemus nec volumus reminisci, ad animum revocare, innovare, vel movere, ex novis, vel aliis quibuscunque causis, & casibus emergentibus in futurum, in quocunque statu, vel dignitatis

emi-

eminentia, dirigente Altissimo, fuerimus sublimati; sed dictos Fratres nostros Wladislaum Regem Poloniæ, & Alexandrum Ducem Lithuanix, mutuis favoribus, & amoris vinculo prosequi tenebimur, ac si nunquam inter nos & eos dissensiones, odia, damna, & injuriæ hujusmodi contigissent, ipsosque vera, & perfecta, Christianica, & indubitata caritate complecti juxta literas, & Inscriptiones inter nos, in Libro editas, & sub fidei puritate, & juramento firmatas. Insuper promittimus pro nobis; Hæredibus, & successoribus nostris, ac sub fide, & honore nostris purissimis pollicemur, pro nobis, Terris, & subditis nostrorum Regnorum nostris, & ipsorum nominibus, universas, & singulas literas, Inscriptiones, Privilegia, contractus, pactiones, & munimenta omnia inter nos, & dictum Wladislaum Regem, & Alexandrum Ducem, Fratres nostros charissimos, & eorum subditos inita, concepta, edita, facta, & finita, sub quacunque forma verborum, seu tenore, quocunque tempore, & in quibuscunque locis, & præsertim literas prædictas in Libro juramento firmatas, quas hic habere volumus pro insertis, servabimus; nec ratione, & occasione hujusmodi odiorum, displicentiarum, injuriarum, damnorum, læsionum, & perturbationum inter nos, & dictos fratres nostros, forte svadente Seminatore Zizaniæ suscitatarum, ullam instantiam, læsionem, damnum, præjudicium, & jacturam quomodolibet faciemus; sed semper hujusmodi concepta Fraternalitas pacta, fœdera, & caritatis vinculum in solida, perfecta, continua, & firmitate peupetua in eo statu, & vigore, in quibus a Primariis eorum exordiis fuerant, debebunt inviolabiliter remanere, & jugiter priorem effectum, & efficaciam obtinere: easdem literas, Privilegia, & contractus præfatos innovantes, ratificantes, gratificantes, roborantes, & de nostra certa scientia confirmantes. Et nos *Georgius Episcopus Pataviens. Alma Strigonien. Ecclesiæ Administrator, Aula Romanæ Regiæ Cancellarius; Thomas Agriensis. Et Petrus Korbaw. Episcopi; Stephanus Regni Rasciæ Despotus, Hermannus Ciliæ, Zagoriæque Comes, Nicolaus de Gara Regni Hung. Palatinus. Nicolaus de Chaak Vajvoda Transilv. Comes Petrus de Peren Judex Curix Regiæ Majestatis, Petrus (a) Henrici Magister Tavarn. Pipo de Ozora Comes Temes. Desew de Gara Banus Machov. Joannes de Gara. Joannes de Maroth Banus, Joannes Gregorii de Alfam, Paulus de Ezdege Banus. Jacobus de Zantho Vajvoda, & Joannes de Roxgon Summus Thesaurarius Regiæ Majestatis, Mathæus de Polowcz Borsodiens. & de Beregh Comitatum Comes, Nicolaus de Peren Marschalcus, Henricus de Thamassy Magister Curix, Stephanus de Bathor Magister Dapif. Ladislaus de Kom-polth*

(a) Substitutus: filius Henrici; uti & infra: Joannes filius Gregorii de Alfam.

polth Magister Pincern. Regiæ Majestatis, Joannes Jakch de Kuzal, Stephanus de Rozgon Junior C. Posoniens. Michael filius Stephani Comes Neugrad. bona fide, & Christianica, nostris, & fratrum, Regnicolarumque universorum nomine, & nominibus assumimus, & pollicemur, quod omnia, & singula superius scripta, & expressa D. noster Sigismundus Rex attendet, nos perpendemus, & servabimus, suamque Serenitatem ad inconcusse observanda inducemus; dolo, & fraude in omnibus, & singulis præmissis, procul motis: præsentium sub nostræ Majestatis, ac etiam Prælatorum, Principum, & Baronum prædictorum, sigillorum testimonio literarum. Datum in Oppido Kiesmarck. Anno Domini MCDXXIII. feria III. post Dominicam Ramis palmarum, Regnorum nostrorum Anno Hung. XXXVII. Romanorum XIII. Bohemiæ vero III.

VI.

Fædus Pacis Perpetuæ, inter Mathiam Hungariæ, & Casimirum Poloniæ Reges sancitum. Datum in Antiqua Villa. Anno Domini 1474. Edidit idem tomo citato.

Nos Gabriel Albenfis, Transilv. Oswaldus Zagrabiensis Ecclesiarum Episcopi. Emericus de Zapolya, Comes Perpetuus Scepus. Joannes Pangracz de Dengeleg, alias Vajvoda Transilv. Capitaneus Generalis Exercituum Regalium; Georgius Quinque-Eccl. Proto-notarius Apostolicus, & Caspar S. Martini de Scepusio, Ecclesiarum Præpositi; ad perpetuam rei memoriam significamus, quibus expedit universis: Qualiter Serenissimus Princeps, & Dominus Dominus Mathias, Dei Grátia Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex, Dominus noster gratiosissimus, una cum DD. Prælati, Baronibus, præfati Regni Hungariæ, Præcessorum suorum, Serenissimorum Regum, & DD. Prælatorum, & Baronum vestigiis inhærentes, cupientesque, potius adversus impios Christianæ religionis hostes, vires suas extendere, quam differentiis, cum quibuscunque Christianis incumbere; nos cum pleno, libero, & sufficienti mandato, ac omnimoda facultate suffultos, ad locum hunc ab antiquo pro celebrandis inter se Dietis consuetum, ad conveniendum cum DD. Prælati, Baronibus Regni Poloniæ transmiserunt, cum ipsisque ea omnia tractandi, disponendi, definiendi, concludendi, firmandi, & roborandi, quæ ad conservationem, continuationem, stabilimentum, & robur mutuæ amicitiae, bonæ fraternitatis, & perpetuæ pacis, inter ipsa duo

Re-

Regna. Inclytos Reges, & sacras Coronas ad præfens, & in perpetuum facere viderentur, & possent, prout in ipso mandato, sub appendenti sigillo præfati Serenissimi D. nostri Regis, ipsis DD. Prælati, & Baronibus Regni Poloniæ, per nos ad manus tradito, clarius continetur. Cum quibus quidem Prælati, & Baronibus dicti Regni Poloniæ, videlicet: *Reverendissimis in Christo Patribus, ac Magnificis, Jacobo Archiepiscopo Gnesnensi, Joanne Cracoviensi Episcopo; Dobeslao Kmita de Wisnietze. Castellano Lublinensi, & Joanne de Rythwiany, Regni Poloniæ Marschalco;* fraterne, & amicabiliter convenientes, posteaquam pari bona voluntate, & discussione ea, quæ pacem ipsam conservare, aut perturbare juxta cursus temporum deinceps possent, pertractavimus, ipso pacis Auctore concedente, præfente in omnibus, & approbante, Venerabili, & Egregio D. Bartholomæo de Massa, Decretorum Doctore vice, & nomine Reverendissimi in Christo Patris D. Marci Tit. S. Marci S. R. E. Cardinalis, Patriarchæ Aquilejensis, & Apostolicæ sedis Legati, in sequentes conclusiones, & Articulos devenimus, mutuoque consensimus, tanquam in provisiones utiles, necessarias, & salutare, pro conservatione dictæ pacis, amicitiae, & bonæ Fraternitatis.

Inprimis itaque diffinitum est, & conclusum, quod deinceps, & in perpetuum pax stabilis, firma, & inviolata perseveret, inter hæc duo Inclyta Regna scilicet Hungariæ, & Poloniæ, nec non ipsos Serenissimos Principes, & DD. Mathiam Dei gratia præfati Regni Hungariæ &c. Regem, ac Casimirum eadem gratia præfati Regni Poloniæ Regem; nec non omnes Reges futuros, Prælatos, Barones, ac Incolas dictorum Regnorum, & quaslibet Provincias, Principes, Dominos, & Incolas ad ipsas sacras Coronas qualitercunque pertinentes, seu adhærentes ita, & taliter, quod una pars in alterius partis offensam, ex altero ipsorum Regnorum, aut ex Terris vel Provinciis ad ipsa Regna, pertinentibus, in alterum, aut Provincias, & loca ad id pertinentia, nullo modo, neque quovis quæsito colore procedat, sed fraterne, & amicabiliter perseverent, sine omni dolo, & fraude. Secundo conclusum est, quod fiat proclamatio publica in utroque Regnorum, & Provinciis ad ea pertinentibus, ne qui homines, cujuscunque status, & conditionis existant, de altero Regno, proprio motu, vel quacunque occasione, in unum convenire, vel in alterum causa nocendi, & hostiliter intrare, ac in confinibus, seu intra confinia utriusque Regni, vel alterius se ponere, vel fortalitia erigere, prædas in altero, vel utroque Regno committere audeant, & præsumant. Si qui vero hujusmodi prohibitionis contemptores reperti fuerint, ex tunc nulla excusatione admittenda, tales homines in utroque Regno pro hominibus infamibus, & rebellibus, diffidatisque hostibus habeantur, bona ipsorum ex nunc publico Fisco sint applicata; & nihilominus Capitanei Confiniorum utriusque Regni, hinc inde

requisiti tenebuntur bona fide, quasi unus homo, contra tales homines con-
furgere, & se mutuo juvare, usque ad extirpationem eorum. Præterea si qui
homines reperti fuerint, talibus prædonibus scienter, & sponte receptacula
dare, & loca, ac munitiones aperire, easdem pænas tanquam scelerum parti-
cipes ipso facto incurrant, & similiter puniantur. Item si aliquæ res per hu-
jusmodi homines raptæ & impulsæ, vel importatæ ad quascunque munitiones,
Oppida, vel Villas, fusciperentur, Capitanei locorum (a) avifati, in continenti sine
omni dilatione debitam, & exactam justitiam, damnum passis administrare tenebun-
tur, & debeant. Item si qua differentia orta fuerit, inter aliquos Regnicolas
utriusque Regni, cujuscunque conditionis existant, aut illata aliquibus injuria:
non propterea pax ipsa violata intelligatur; sed hi, qui in talibus differentiis
sunt, & qui se læsos putaverint, five pro hæreditatibus, five pro injuriis, spo-
liis, damnis, vel rebus quibuscunque, coram Judicibus ordinariis illius, seu
illorum, quem vel quos inculpaverint, jure mediante causas suas prosequi te-
nebuntur, illis vero deficientibus, & non satisfaciuntibus, coram Capitaneis
confiniorum. Si vero res ita ardua fuerit, quod merito ad Regias celsitudines
deduci debebit, ex tunc ambo Reges, aliquos probos Viros ad certum locum
destinabunt, qui litibus hujusmodi, & differentiis finem imponant, & læsis ju-
stitiam sine dolo & fraude administrare debeant, & teneantur. Item similiter pro
debitis servitiis, & obligationibus quibuscunque, justitia requiratur & per Or-
dinarios Judices rei, sine dolo & fraude, ac in debita fatiga (b) administretur.
Pro stipendiis vero Regalibus, aut obligationibus quibuscunque Rex,
qui fuerit debitor, si satisfacere Creditoribus, aut noluerit, aut distulerit, tunc
alter Rex ipsum admonebit, ut vel exolvat, vel concordet: vel mittet ad
aliquem locum utrique parti congruentem aliquem, five aliquos: qui cum eo
vel illis, quos & ipse mittet, de rebus illis cognoscant, & quod justum fue-
rit, decernant cum effectu, & uterque Rex ad hoc tenebitur, præsentis Ar-
ticuli per vigorem. Item si casu aliquo contigerit, aliqua spolia, vel furta oc-
cultas, vel manifesta committi per Incolas utriusque Regni, in bonis, & rebus
Incolarum alterius regni; tunc Capitaneus illius Regni, & confinium, unde
damna commissa fuerint, tenebitur damnum passis meram justitiam administrare,
& damnificatores hujusmodi, juxta demerita sua punire. Item quod nullo mo-
do deinceps arestationes illegitimæ rerum, bonorum, & Personarum ab aliqua
parte fiant, & præsertim mercatorum: sed quicunque alium inculpate vellet,
coram suo Ordinario Judice illum requiret, justitia mediante, quam ordina-
rius

(a) Avifatus: admonitus, certior redditus.

(b) Fatiga: fatigium, labor, molestia.

rius ipse administrare debeat, & teneatur. Si vero contigerit aliquem, de tali iudicio non contentari, non propterea faciet aliquas arestationes, guerras, vel injurias contra aliam partem; sed tolerabit patienter, quousque Capitanei utriusque partis, coassumptis Judicibus illis, de quorum iudicio adversarius contentus non extiterit, aliisque idoneis hominibus, utriusque partis, iudicium illud videant, & discutient, pro qua re Capitanei ipsi tenebuntur convenire simul, ad aliquem locum, & diem utrique parti competentem. Item quod Mercatores utriusque Regni, cum ex uno ad alterum, cum mercantiis suis intrant, proficisci debeant, & teneantur per stratas, & vias ab olim consuetas. Item si quando inter Reges, vel Regna ipsa orta fuerit aliqua differentia, sive super juribus alicujus Provinciæ, vel rebus quibuscunque, aut si alter Regum ab altero sive Regnum, aliquid sibi deberi putaverit, si per internuncios, & literas mutuas concordare non potuerint, tunc more veteri, & Præcessorum Regum, Prælatorum, & Baronum utriusque Regni consuetudine Dieta in his locis consuetis teneatur; in qua Prælati, & Barones utrinque conveniant, & bona fide, juribus, & rationibus utriusque partis inspectis, amicabiliter concordent.

Quas quidem conclusiones, seu Articulos, & provisiones: nos Prælati, & Barones supradicti nomine, & vice ipsius Serenissimi D. nostri Regis, Dominorumque Prælatorum, & Baronum Regni Hungariæ, ac totius Sacræ Coronæ fecimus, munivimus, firmavimus laudando, & approbando conclusimus; facimus, munimus, firmamus, laudamus, approbamus, & concludimus per præsentem. Promittentes nihilominus sub bona fide, & honore, ac humanitate nostris, præfatos Articulos, secundum omnia capitula, clausulas, & puncta ipsorum, nos firmiter observare, quodque literas præfati D. nostri Regis, ipsos articulos, & conclusiones, sine ulla diminutione in se continentes, & penitus acceptantes, & approbantes, sub appendenti suo Regali sigillo, quo ut Rex Hungariæ utitur, usque ad decem integras dies proxime venturas, in castro Schorstin præsentabimus, seu præsentari faciemus, omni fraude, & dolo semotis; ac etiam similes literas potiorum Prælatorum & Baronum dicti Regni Hung. (a) cum pendentibus eorum sigillis, usque ad numerum vigenarum, ad diem, & festum Pentecostes proxime venturum, in præfato loco, similiter præsentabimus, seu præsentari faciemus, in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. In quorum omnium fidem, & robur, & te-

---

a) Utrumque præstitum est: Mathias Rex confirmavit has literas Barthfæ die dominico proximo post festum B. Mathiæ; ordines vero Regni Hungariæ Budæ 23. Aprilis anno eodem 1474; ambæque Polonis transmissæ. Eas, si placet, legere poteris in toties citato codice diplomatico Regni Poloniæ Tomo I.

stimonium, præsentis literas fieri, & sigillis nostris appendentibus commaniri, de certa nostra scientia, & libera voluntate fecimus, & mandavimus. Dat. in Antiqua Villa, feria II. proxima ante festum Cathedræ B. Petri Apost. A. Domini MCDLXXIV.

VII.

Responsum Ferdinandi Regis Hung. ad Nuncium Regis Poloniae, quod pro tollendis litibus, inter utriusque Regni subditos obortis, Commissarios ad Capitulum Scepus mittere velit A. D. 1548. Edidit idem loco citato.

Sacra Majestas Regia, D. noster clementissimus, intellexit ea, quæ serenissimus Princeps, D. Poloniae Rex Magnus Dux Lithuaniae &c. Sacrae Regiae Majestatis Filius, & Consanguineus charissimus, suæ Majestati medio vestri nunciavit. Ad quæ sua Majestas Regia, quod ad commemorationem foederis antiqui, amicitiae, & fraternitatis, quæ inter Majores ambarum Majestatum, & inter eas quoque jam dudum intercessit, attinet, imprimis respondet, suam Majestatem non esse immemorem ejus, quæ Serenissimus D. Rex Poloniae commemorat, foederis, amoris, & necessitudinis antiquæ, quæ inter Majores Majestatum suarum, & easdem jam a multis annis fraterne coaluit; & hanc ob rem Majestatem suam Regiam, ejus ab initio Imperii sui fuisse animi, & constantis propositi, ut ipsa inter suas Majestates, Regnaque Hungariae, ac Poloniae jam dudum inita conjunctio, necessitudo, ac familiaritas non modo non violetur, sed potius stabiliatur, observetur, & augeatur; cujus propositi sua Majestas Regia, nunc quoque se esse, & in posterum quoque futuram respondet, Serenissimumque Regem Poloniae eo, quo decet, amore, & benevolentia paterna, semper profecuturam, & curaturam, ut inter subditos quoque ambarum suarum Majestatum quies, & pax mutua semper colatur, atque observetur. Quod autem ad querelas eas subditorum, Serenissimi Regis Poloniae attinet, de quibus sua Serenitas, Majestati huic Regiae nunc nunciavit; sua Regia Majestas Baronibus, & subditis suis præsentibus, contra quos querelæ ipsæ eisdem audientibus sunt depositæ, querelas easdem proponi jussit, mandavitque, ut ad eas diluendas responderent; qui ad Majestatem suam Regiam reversi, eorum facta partim excusantes, partim similes, & majores querelas de subditis Serenissimi ipsius Regis Poloniae, coram facientes supplicarunt,

ut

ut eos, & etiam alios subditos Regios, Partium illarum Superiorum Regni Hungariæ, qui nunc abessent, ex Officio suo Regio, in eorum limitibus, juribus, & Privilegiis conservare dignaretur. Proinde sua sacra Majestas paterne respondet, Serenissimo Regi Poloniæ; ut quemadmodum sua Serenitas pro subditorum suorum libertatibus conservandis, uti decet, summo agit studio; ita Majestas quoque hæc Regia, ex officio suo tenetur, subditorum suorum juribus, & libertatibus prospicere. Quum itaque querelæ, ab ambarum Majestatum subditis non leves sint, de limitibus rectificandis, de Privilegiis, & aliis immunitatibus, & juribus observandis, negotia que hæc non minimi sint momenti; Sacra Majestas Regia deliberavit, & conclusit, se ad primam diem Maji proxime venturi, speciales suos Commissarios (a) ad Capitulum Ecclesiæ S. Martini in Scepusium missuram, cum plena facultate; ad quem diem, & locum, Serenissimus etiam D. Rex Poloniæ, suos mittere velit Commissarios, cum omnimoda potestate, qui universas differentias, quæ vel finium, vel limitum, vel aliarum rerum quarumcunque ratione, inter subditos ambarum Majestatum ortæ sunt, revideant, cognoscant, & determinent, ut sic compositis rebus omnibus, amor, benevolentia, & mutua fraternitas inter Majestates suas non modo conservetur, sed etiam in posterum augeatur, inter subditos vero quies, pax, & bona amicitia fervetur. Datum Posonii XVI. Novembris Anno MDXLVIII.

VIII.

Instructio Commissariis Polonicis, ad conventum Scepus delegatis, a suo Rege data; die 16. Aprilis. Anno Domini 1549. Edidit idem, qui superiora.

Cum venerint Commissarii nostri in Scepusium, primum cum Commissariis Serenissimi, & Excellentissimi D. Romanorum Regis constituent, in quem locum convenire debeant, de quo non multum contendent, posteaquam

C 3

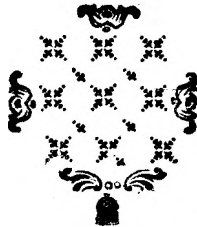
vero

(a) Non videntur hoc anno missi, cum nulla eorum fiat memoria in Articulis Conventus Poson.; fit vero Art. 41. Anni 1550., ubi hæc leguntur: Ad Scepusium in montem S. Martini, ad primum diem mensis Maji, proxime futuri, delecti sunt: DD. Episcopi Quinque Eccles. & Vacziensis; D. Revaj. ac Egregii Georgius Vernerus ac Georgius Rabolechy, & penes eos pro interesse Regiæ Majestatis, & Coronæ, Director Causarum fidei Majestatis. Num tamen reapse cum Polonis coierint, quidve effecerint, perspicuum non est.

vero cum Commissariis Serenissimi D. Regis convenerint, gratia nostra Regia illis nunciata, ac literis redditis, hortabuntur illos nostro nomine, ut in eam rem diligenter incumbant, quo omnia ea, quorum causa conventum cum Serenissimo, & Excellentissimo D. Romanorum Rege constituimus, ita conficiantur, ut sublatis inter Vicinos populos dissidiorum, & odiorum causis, benevolentia mutua innovetur. Deinde agent de finibus inter nostra, Subditorumque nostrorum, ac Regni Hung. bona constituendis, de que injuriis, subditis nostris a Serenissimi D. Romanorum Regis subditis vicissimque Serenissimi D. Romanorum Regis subditis a nostris illatis; qua in re utentur consilio illorum, quos Magnus Petrus Kmita Comes in Wisnice, &c. peritos rerum Hungaricarum, earumque rerum, de quibus controvertitur, designaverit. Quod si quid difficilius incideret, de quo inter illos, & Serenissimi D. Romanorum Regis Commissarios convenire non poterit, ad nos referant; dabunt autem omnem operam, ut omnes controversiæ, quæcunque sunt inter nostros, ac Serenissimi, & Excellentissimi D. Romanorum Regis subditos, amice transigantur, ita tamen, ut nihil admittant, quod cum incommodo, & indignitate nostra conjunctum esset, hoc inprimis agentes; ut Commissarii ipsi intelligant, & nos, & Commissarios nostros pacis, & bonæ vicinitatis retinendæ, cum Serenissimi, & Excellentissimi D. Romanorum Regis subditis esse studiosos. Si quid Commissarii Serenissimi D. Romanorum Regis de moneta proponere voluerint, dicent fuisse apud nos, atque etiam nunc esse Oratorem Serenissimi D. Roman. Regis, qui hac ipsa de re nobiscum egit, nomine Majestatis illius, postulavitque, ut monetam nostram, cum Moneta Majestatis illius coæquaremus; verum nos respondisse, non licere nobis in ea re aliquid statuere, nisi in Conventu Regni, quem cum edixerimus, agemus diligenter cum Senatoribus regni nostri, ut id de re monetaria constituatur, quod ad commodum utriusque nostrum subditorum pertinebit. In quo responso nostro non dubitamus Serenissimum D. Romanor. Regem inquieturum. Quamobrem eo adducere Commissarios Majestatis illius conabuntur, ut & ipsi disceptationem de moneta in id ipsum tempus prorogent, eamque rem ad nostrum, & Serenissimi D. Romanorum Regis arbitrium rejiciant. Nos vero per nuncios, pro nostra filiali in Majestatem illius observantia, facile cum ejus Majestate constituemus, quod ex dignitate utriusque nostrum, & commodo subditorum nostrorum futurum putabimus. Dicent præterea, intercedere nobis pacta cum Serenissimo D. Romanorum Rege, universaque domo Austriæ, ac Regno Hungariæ, per quæ neutri liceret aliquid agere, quod in detrimentum alterius, subditorumque ejus cedere deberet, sed si quid ejusmodi esset, de eo amice inter nos convenire debere. De sale nostro in Hungaria interdicens, impediunt Commissarii nostri, ne interdictum hoc promulgetur, efficere que conabuntur, ut in ea re

vetus consuetudo observetur, liberaque potestas permittatur omnibus, utendi sale nostro in Hungaria. Quod si commercia interdicta nostris hominibus in Hungariam causabuntur, dicent Commissarii nostri interdictum hoc Commerciorum esse, jam propemodum antiquatum; quod nihilominus nostri homines libere in Hungariam commeant, hocque jam nos agere cum Serenissimo D. Romanorum Rege per nuncios, ut abrogetur. Hæc quidem breviter perscripta sunt, quæ agenda in eo Conventu putavimus. Ceterum Commissarii nostri in his, & aliis rebus, si quæ nova a Commissariis Serenissimi D. Romanorum Regis proposita fuerint, consilium e re nata capient, omniaque facient, quantum dignitas nostra, subditorumque nostrorum commodum permittet, quæque ad retinendam mutuam benevolentiam, ac bonam vicinitatem inter nostros. Serenissimique D. Romanorum Regis subditos pertinere putabunt, cavebuntque diligenter, ne conventum rebus infectis solvendi præbeant occasionem. Quæ omnia fidei, & prudentiæ eorum committimus.

II.
DIPLOMATA ET LITERÆ AD SCEPUSIUM
UNIVERSUM PERTINENTES.

I.

Emericus Rex Hungariæ donat Archiepiscopo Strigoniensi decimas Tributorum Terræ Scepusiensis, ac Posoniensis; item Domum Regalem in Castro Strigoniensi. Dat. Anno Domini 1198.

DX APOGRAPHO.

In Nomine S. Trinitatis, & Individuæ Unitatis. Emricus Dei gratia Ungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ Rex omnibus notificamus, quod quia Sanctissimus Rex Stephanus, & Beatus Ladislaus Rex Ungariæ Reges, nostri Patres, & Prædecessores ordinaverunt recepto Apostolico mandato, ut de omnibus proventibus Regalibus nunc habitis, & quoquomodo & nomine habendis, atque ampliandis Rex Ungariæ, quicumque fuerit a Deo coronatus per sedem Strigoniensem, in signum Catholicæ fidei decimam solvere deberet Archiepiscopo Strigoniensi, a quo fidem baptizmatismatis, & coronam receperunt. Nos eadem fide, qua ipsi, salvari volentes in perpetuum statui-
mus, quod de omnibus proventibus Regalibus Archiepiscopus Strigoniensis decimam ad plenum recipere debeat, prout semper receperunt. Item decimam tributorum in terra Scypisiensi, & in Posonio ipsi Domino Archiepiscopo Strigoniensi in perpetuum pro Mensa sua, sicut per Sanctos Reges erant donatæ (a).

Item

(a) Hinc satis refellitur Cromerus, alique Poloni Scriptores, qui Scepusium ante Annum Christi 1108. suæ ditionis fuisse contendunt, nec nisi per connubium Stephani II. quod cum Boleslai Ducis Poloni filia iniisset, in Hungarorum jus venisse asseverant. Quomodo enim seu Stephanus, seu Ladislaus Sanctissimi Hungariæ Reges, qui ante annum 1103. vixerunt, in alieno solo, decimas Archiepiscopo Strigoniensi donare potuissent? quod tamen Rex Emericus diserte affirmat. Certe nuptiæ illæ si non fictæ, dubiæ sunt admodum; tum quod eo Anno, ad quem consignantur, Stephanus nondum maturus iis fuerit; tum quod Patrii Scriptores unam ei Conjugem Roberti Guiscardi Filiam, & longe serius nuptam attribuunt. *V. Thuroczium Cap. LXIII. Bonfinium Decade II. Libr. VII. aliosque.* Deinde si quod

Item pro salute nostra, & discordia vitanda exemplo Sanctorum Regum donavimus in perpetuum domum Regalem in Castro Strigonienſi, quæ nondum fuit opere confumata, eidem Strigonienſi Archiepiſcopatui; tamen tempore neceſſitatis noſtræ ipſe Dominus Archiepiſcopus nos in eadem recipere teneatur. Datum per manus Domini Katapatani Epifcopi Agrienſis, Aulæ noſtræ Cancellarii. Anno ab Incarnatione Domini MCXCVIII.

II.

Ladislauſ IV. Rex Hungariæ decumas Tributi Scepuſienſis reddit Archiepiſcopatui Strigon. Dat. prope Fuen Anno D. 1289.

EX APOGRAPHO.

Nos Ladislauſ Dei Gratia Rex Hungariæ memoriæ commendantes ſignificamus, quibus expedit univerſis præſentium per tenorem. Quod cum Venerabilis Pater Lodomerius, Dei Gratia Archiepiſcopus Strigonienſis, perpetuus.

quod tandem connubium fuit, in errorem Poloniæ Scriptores impulſiſſe videtur vox *Spifz*, quam apud Boguphalum Epifcopum Poſnanienſem, & ejus Continuatorem Paſkonem legerunt, ex quo, niſi fallor, totam hanc de nuptiis narrationem traduxerunt. Ita autem ille apud Fridericum Wilhelmum de Sommersberg in Siles. Rer. Script. Tomo II. pagina 36. non ſine mendis habet: Ille Boleslauſ Filiam ſuam de Ruthenâ genitam Colmanno (*Colmanni*) Regis Hungarorum Filio matrimonialiter copulavit. Qui nomine Dotis Caſtellaniam de Spifz, quoad viveret, poſſidendam aſſig. avit. Quem Colomannum (*Colomanni Filium*) una cum Rege Hungarorum Halicienſibus in Regem præfecerunt, ipſum coronari facientes. Cujus coronationem Rex Boleslauſ, prout erat credulus, per Regem Hungariæ doſoſe circumventus, Caſtellaniam de Spifz, & loco ejusdem Caſtellaniam Przmifienſem nomine dotalitii filiz ſuz recepit. Verum Spifzienſis Præfectura, cujus Boguphalus meminit, male detorta eſt a cæteris Scriptoribus in noſtrum Scepuſium, tamenſi hoc quoque Slavis nomine Spifzy veniat. Nam ſi quod Spifszium Stephano II. datum fuit, illud non in Regno Hungariæ, ſed Haliciæ quærendum eſſet, quo nomine hodieſum in Tabulis Geographicis proſtat locus in Pocutia, quæ aut tractum veteris Haliciæ occupat, aut ei proxima eſt. Innuere iſtud videtur ipſe Boguphalus, dum Præfecturam Przmifienſem cum Spifzienſi conjungit, utramque haud magno quidem ab Halicia; at longiore in ervallo ab Scepuſio remotam, alioquin ſi Scepuſium reappe illud Spifszium eſt, a morte Judithæ Boleslai Filiz, cui ad dies vitæ ſolum conceſſum erat, Poloniſ reddi debuiſſet, ut verba Boguphali indicant, quod factum neutiquam legimus. Plura de hoc Cl. Joſephus Benczur in Hungaria ſemper libera pag. 65. & 66.

R. P. Wagner *Analecta Scepuſ.* Pars I.

D

petuusque Comes Loci ejusdem dilectus, & fidelis noster ab eo tempore, quo per ordinationem, seu provisionem Apostolicam in Strigonensem Ecclesiam est translatus, apud nostram Excellentiam diutius institisset, ut decimam totius Tributi nostri de Scepus de jure communi & approbata consuetudine Regni nostri Archiepiscopatui Strigonienfi debitam, & per nos hactenus denegatam assignare in persona ipsius Venerabilis Patris, Archiepiscopatui Strigonienfi perpetuo integraliter dignaremur. Nos quibusdam minus sana sapientibus, & injusta, communique juri, & generali consuetudini Regni nostri contraria malitiose suggerentibus, assignationem ejusdem decimæ distulissimus per tempora longiora; tandem urgente nos conscientia in convocatione & Parlamento publico Regni nostri per Venerabilem Patrem J. (a) Dei gratia Archiepiscopum Colocensem, & complures Episcopos, Barones, & Nobiles Regni nostri de jure ipsius Archiepiscopi, & Ecclesiæ Strigonienfis, quantum ad prædictarum debitum decimarum sufficienter edocti fuissimus, ipsam decimam totalis telonei, seu tributi nostri de Scepus, ipsi Archiepiscopo, ipsiusque successoribus contulimus, tradidimus, dedimus, & assignavimus in præsentia totius Congregationis Regni nostri integraliter, & irrevocabiliter percipiendam perpetuo, pleno jure. Datum prope Fuen, in Vigilia B. Joannis Bapt. Anno Domini MCCLXXXIX.

III.

Literæ Capituli Scepusiensis, e quibus patet Provincias Scepusiensem, & Sarosiensem, olim fuisse Ducatus titulo insignes. Dat. Anno Domini 1352.

EX APOGRAPHO.

Serenissimo Domino suo Stephano, Dei gratia Duci de Scepus, & de Sáros. Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus, orationes in Domino, perpetua cum fidelitate. Literas serenitatis Vestræ reverentissime recepimus in hæc verba:

Stephanus Dei gratia Dux de Scepus, & de Sáros (b). Fidelibus suis Capitulo Ecclesiæ Scepusiensis salutem, & gratiam. Fidelitati vestræ firmiter

(a) Intellige Joannem; qui coronato subinde Wenceslao, Wenceslai Regis Bohemiæ Filio, Budæ extinctus est. Vide Turoczium Part. II. Chronic. Cap. LXXXIV.

(b) Fuit hic Stephanus, Ludovici I. Regis Hungariæ Frater. Alias etiam titulo Ducis Dalmatiæ, Croatia, & Sclavoniæ, item Transilvaniæ usus legitur. Mortuus est Anno

miter præcipiendo mandamus; quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fide dignum, coram quo Synka filius Beke de Bayor, aut Jacobus filius Johannis de Frichke, alias etiam homo noster citet Nicolaum de Peren, Stephanum, & Nicolaum filios ejusdem, contra Laurentium de Vytéz, ad nostram præsentiam, ad terminum competentem, & post hac diem, & locum ipsius citationis, nomina citatorum, cum termino assignato nobis fideliter rescribatis. Datum in Suburbio (c), fyensi feria quinta proxima ante festum S. Demetrii Martyris. Anno Domini MCCCLII.

Nos igitur præceptis vestræ Serenitatis humiliter, ut tenemur, obediētes, nostrum misimus hominem, pro testimonio fide dignum, videlicet: Johannem Subdiaconum chori nostri, una cum Synka filio Beke, homine vestro prænotato, ad præmissam citationem exequendam. Qui demum ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt, quod in Vigilia festi Beatorum Symonis, & Judæ Apostolorum proxime præteriti, idem homo vester, dicto testimonio nostro præfente, Nicolaum de Peren, & Stephanum, ac Nicolaum filios ejusdem, in possessione ipsorum Iordan Vagassa vocata repertos, contra Laurentium de Vytéz antedictum, in vestram præsentiam evocassent eosdem, ad octavas festi S. Martini Confessoris proxime venturas. Datum Die Dominico proximo, ante festum D. Martini Confessoris prædictum, Anno Domini prænotato.

D 2

IV.

Anno Domini 1355. & Zagrabie in Ecclesia Principe, nullo exstante Epitaphio, sepultus. Cæterum Ducis Scepusiensis titulum, & ab Elisabetha Ladislai Cumani Matre, & ab Colomanno Belæ IV. Regis Fratre usurpatum fuisse, vetusta documenta produnt.

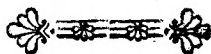
(c) Scepusiensi fortasse, quo nomine *Varallya*, Arci subiectum oppidum veniebat, ut complures & Præpositorum literæ, & synodus Scepusiensis Anni 1460. quam P. Carolus Péterfi Tomo I. Concilior. Ecclesiæ Hungariæ edidit, ostendunt.

IV.

*Ludovicus I. Rex Hungariæ, concedit liberam inveſtitionem
Salis Polonici usque ad Civitatem Sárus, & Lypto (a).
Datum Budæ Anno Domini 1354. Edidit P. Mathias
Dogiel in Codice Diplomat. Poloniæ. Tomo I.*

Ludovicus Dei gratia Rex Hungariæ, fidelibus nostris universis Prælatiſ, Baronibus, Comitibus, caſtellanis, Nobilibus, & aliis cujusvis ſtatus, & præeminentie hominibus, quibus præſentes oſtenduntur, ſalutem, & gratiam. Noveritis, quod nos ad caritativam, & fraternalem instantiam Excellentis Principis Domini Kazimiri, eadem gratia Regis Poloniæ, fratris nostri chariſſimi annuimus, ut ſales Domini Regis Fratris nostri, de Polonia usque Civitatem noſtram Sárus, & Liptovienſem per Hungaros, Polonos, & aliterius cujusvis idiomatis homines Mercatores libere, & ſine omni contradic-tione, ac impedimento adducantur venditioni exponendi. Igitur fidelitati veſtræ, firmo & dicto Regio præcipientes mandamus, quatenus prædictos Mercatores, cujuscunque nationis exiſtant, prædictos Sales de Regno Poloniæ in Regnum noſtrum: ſcilicet usque civitatem noſtram Sarus importantes, nullo modo præſumatis impedire; ſed eosdem libere incedere admittatis, aliud obtentu noſtræ dilectionis facere non audentes; & hoc volumus ubique in illis finibus palam facere, & proclamari. Datum Budæ in feſto Converſionis S. Pauli Anno Domini MCCCLIV.

V.

(a) Vix dubium eſſe poteſt, quin edicto hoc Scepuſium etiam incluſum fuerit, utpote quod Saroſienſes inter, & Liptovienſes medium eſt.

V.

Literæ Prælatorum, & Baronum Regni Hungariæ, ad Nicolaum Decanum Cracoviensem Romæ Oratorem, quibus inter alia perscribunt, quomodo Scepusium hæresi Hussitarum infectum sit. Datum Pesthini Anno Domini 1449. Edidit Mathias Belius Tomo II. Scriptorum Rer. Hung. ex Joannis de Zredna Epistola 44.

Venerabilis Frater noster dilecte. Habuimus nuntium Sanctissimi Domini nostri Papæ, Fratrem Valentinum, Pænitentiarium Apostolicum, per quem sanctitatis suæ intimata, vel potius mandata intelleximus, & discussimus, e vestigioque, uti nunc videbatur, succincte responderi fecimus, ut in copia his inclusa videbis contineri; cum autem tu conscius sis intentionis, deliberationis, ac voluntatis, item necessitatis, ac opportunitatis nostræ, & etiam Domini Gubernatoris nostri, requirimus: ut visâ ipsa copia, aliisque informationibus tibi datis, non immemor provideas opportune rebus nostris apud Apostolicam sedem, providerique procures, sollicitando expeditionem tuam bono tempore; ita tamen ut effectum nobis, non spem reportare videaris, vel saltem finem huic expectationi nostræ, fatigæ plenæ. Plura de intentione, & statu, nostris ex scriptis privatis intelliges. <Cæterum noveris insurrexisse in partibus superioribus Regni Bohemos latrones, qui inter alia, quæ gravius ferimus, induxerunt secum, & inducunt hæresim Hussitarum; ita, ut in Comitibus Scepusiensi, & de Sáros plurimæ reperiantur Parochiæ, in quibus jam defacto, sub utraque specie communicatur, contra quos, ut nunc fieri potuit, providebitur bello.> Vide igitur, & exponas sanctissimo Domino nostro, & hanc unam non parvam occasionem esse optandi subsidii Apostolici; quo quidem non ad reparanda damna rerum, sed jacturam fidei propulsandam, ex utroque latere necessario indigemus, itaque si nostri tædet, saltem fidei curam non retardet. Datum in Congregatione nostra Pesthienſi XXIV. Junii Anno Domini MCCCCXLIX.

VI.

Literæ Comitatus Scepusiensis ad Gregorium Bornemisz, Præpositum Scepusiensem; ne se, suosque adigat ad recipiendum Calendarium Gregorianum. Dat. Leutsovia. Anno Domini 1584.

EX APOGRAPHO.

Reuerendissime Domine, & fautor nobis observandissime, & confidentissime. Post servitorum nostrorum paratissimam commendationem. Productæ sunt nobis literæ Reverendissimæ Dominationis Vestræ, quas ad fraternitates, & Pastores in iis manentes scribit, ut Calendarium illud novum sub pæna duplicata recipiant, & cerimonias, atque conciones suas secundum cursum novi Calendarii peragant, atque faciant. Novit autem Dominatio Vestra Reverendissima nos esse Patronos nostrorum Pastorum, & decimas solitas quoque nos, & subditos nostros dare. Quare Dominationi Vestræ Reverendissimæ, tanquam Domino, & fautori nostro in eo supplicamus; dignetur ita benigne affici erga nostros Pastores, sicut ab antiquo semper fuit affecta. Credat hoc vere Reverendissima Dominatio Vestra, quod nos novum illud Calendarium non recipimus, neque per nostros recipi faciemus interim, donec sua Cæsarea Majestas, cum Dominis Regnicolis, in Generali eorum conventu desuper concluderit (a); quia nos cum reliquis Comitatibus idem servare volumus, esset enim novum hoc Calendarium Juribus, & libertatibus nostris contrarium; imo Dominationem Vestram Reverendissimam rogamus, ut etiam Dominis Capitularibus gratiose velit demandare, ut executiones, & datum literarum illegitimo hoc modo non extradant: ne Domini Regnicolæ contra Capitulum Scepusiense, & Dominationem vestram Reverendissimam, publice in Generali eorum synodo conquerantur. Sciat Reverendissima Dominatio Vestra, nos semper ad serviendum fuisse magis inclinatos, quam ut qualicunque in re peccare studuissemus; prout & nunc inservire studemus. Eandem

(a) Factum id est Anno 1587. in Comitibus Posoniensibus. Declarant enim illic ordines Artic. 28., se nullius, nisi Régis sui autoritate moveri, ut novum Calendarium recipiant. Multi tamen, teste Réwajo, per multas, & severas animadversiones ad id cogi debuerunt. A Scepusiensibus interea longe serius satisfactum est, menti Cæsaris, ut patet, vel ex Epistola Mathiæ Archiducis ad Leutsovienses data, quam vide inter Diplomata illius Urbis Num. XVI.

dem Reverendissimam Dominationem Vestram valere optamus. Datum Leutschovizæ, in sede Nobilium die XV. Junii. Anno MDLXXXIV.

Reverendissimæ Dominationis Vestræ.

Servitores

Universitas Nobilium Comitatus Scepusi.

VII.

Epistola Sebastiani Tökölyi ad Sebastianum Lubomirszky, qua posteaquam descripsit pugnam Kereszteffiensem, orat eundem, ut necessitate ferente XIII. Oppidanos arma sumere contra Turcas jubeat; quod & se cum reliquis Scepusiensibus facturum recipit. Datum ex Arce Kesmark Anno Domini. 1596.

EX APOGRAPHO.

Spectabilis, ac Magnifice Domine, Affinis observandissime. Precor Magnificæ Dominationi vestræ a Deo optimo, Maximo omnia fausta, & felicia, cum servitiorum meorum parata commendatione. Quoad statum meum, qui, ut M. D. V. cum hic esset, animadvertere potuit, valetudine nondum confirmata, ne communi saluti deessem, ad castra me contuli, propter concussionem in difficili per montes itinere, quanta potui celeritate continuato, & propter subsecutos labores in castris, denuo in morbum incidi, ut difficulter domum redire potuerim. Nihilominus tamen in lecto decumbens, hæc qualiacunque ad M. D. V. perscribenda duxi. Quod si me adversa valetudo domum non retraxisset, nullo modo fuisset reversus; sed omnibus viribus in id incubuissem, ut infelici casu Exercitus dissipatus colligeretur, & omnibus istarum partium ad gerenda arma idoneis viritim consurgentibus, belli alea tentaretur. Ad publicas autem res quod attinet, non arbitror necesse esse, ut multa verba faciam de primo conflictu: quando duo Bassæ, Czaffer, & Hassam a Turcico Imperatore, cum adhuc ad Agriam degeret, ad tentanda castra nostra, vel saltem ad impediendum nostrorum ulteriorem progressum, cum majore Exercitus parte expediti, a nostris in fugam acti, iisque tormenta, quæ secum habuerant, adempta sunt. Nam M. D. V. servitor Petrus Horvath, qui circa id tempus in castris fuit, de omnibus M. D. V. edocere potuit. Postquam autem duo illi Bassæ in fugam versi, Imperatori, quæ acciderunt, exposuissent; Imperator Turcarum cum toto suo exercitu movens, XXIV.

Octo-

Octobris secundum novum Calendarium, qui tunc erat dies Jovis, castra sua exiguo milliari a nostris posuit. Tunc cum in propria persona Turcarum Imperator in castris esset, & prope castra nostra ad Keresztes locata ad ripam uliginosæ paludis, per quam non ubique propter lutum satis commode cum equis transiri poterat, paulo ante vesperam advenisset; non exiguum Exercitus sui partem, ad transitum loco præsertim inferiore tentandum ablegavit, adductis etiam tormentis aliquot, sed & illi, qui in eo Exercitu fuerant, a nostris repulsi sunt, & tormenta, quæ secum habuerant, in nostram potestatem deveniunt. Unus autem eorum, qui aliquando Christianus fuit, nostros præmonuit, sequenti nocte diligenter advigilandum esse; quod nimirum hostibus propositum esset, nostros noctu adoriri, tota ergo nocte illa in armis fuimus, illorumque adventum expectavimus. Tandem adhuc, antequam sequens dies nimirum XXV. Octobris illucesceret, adventantis totius Turcici Exercitus strepitum audivimus; paulo post ipse Exercitus in conspectum nostrum venit, & ad incutiendum nobis terrorem, ex adverso nostri castra metatus est, ut inter hostium, & nostra castra, ne dimidium quidem Milliare interesset. Cum jam ad ripam paludis ventum esset, hostes tormenta sua contra nos direxerant, non pauci etiam ex ipsis in aliquot locis paludem trajecissent — nostrum, nempe superiorem istarum partium Ungariæ agmen, quod ea die in prima acie collocatum erat, adorti, semper a nostris repulsi sunt. Interea etiam Tartari quandoque a latere, quandoque a tergo nos aggressi fuerant; quibus cum strenue resisteremus, non exspectarunt, ut justa aliqua pugna cum illis iniri posset: sed semper repulsi, & in fugam versi, more suo hinc inde vagati sunt, ut merito non pro Militibus, sed pro prædonibus habendi sint; atque tota illa dies transacta fuit variis velitationibus, & tormentorum ex utraque parte ejaculationibus, & multis utrinque cadentibus: donec tandem nox superveniens pugnam diremit, utraque parte in castra sua se referente. Postera die, quæ erat XXVI. Octobris, & dies Sabbati, magna hostilis Exercitus pars, qua ex inferiore parte transitus patebat, paludosum rivulum mane transivit, nobis non prohibentibus. Cum jam acies ordinatæ essent, ex nostra parte nomen JESU alta voce inclamatum est; hostibus more suo: Ala Alahi vociferantibus. Cum jam aliquamdiu acriter utrimque dimicatum esset, hostes tandem cedere cæperunt: quibus ultra fluvium rejectis, tormenta, quæ in ripa collocantur, in nostrorum manus venerunt, dum nostri illos infecuturi rivum transmittunt, interea hostes suos fugientes sistere, aliaque tormenta e castris educere, nostrisque opponere moliuntur: nostris autem strenue urgentibus, hostes tunc non modo nihil effecerunt, sed etiam terga vertentes castra sua, in quibus pedites custodiendis impedimentis relictæ fuerant, deseruerunt. Et sic potentissimus ille Turcarum Imperator, contra quem Domini Poloni nomen DEI omnipotentis, & fideles Domini

Je-

JESV Christi, ut defenderent, hactenus adduci non potuerunt (cujus rei gravis ratio eis aliquando reddenda erit) una cum Bassis suis salutem quæsit; nostri, qui usque in hostium castra penetraverunt, ad prædam importuno tempore conversi, quæcumque obvia habuerunt, rapuerunt: ipsum quoque Magnificum Dominum Paulum Nyari, Affinem nostrum, quem in supremi Bassæ Vezirii Ibrahimi tentorio invenerant, liberarunt. Conglobati autem Turci pedites, qui in castris degebant, Germanos præsertim pedites castra diripientes adorti sunt, & eo adegerunt, ut retrocedere cogerentur; quin & equites, cum viderent se suis armis propter loci angustiam in castris hostilibus non satis commode uti posse, ipsi quoque retrocedere coacti sunt: quod quia quandam fugæ speciem habebat, exorta est inter priores Ordines trepidatio. Accessit & alius error, quia in superiori paludis parte, qua rivus paludosus equis pervius erat, hostes aliquot equitum agmina ordinaverant, quibus e nostra quoque parte tum Hungari, tum Germanici Equites oppositi fuerant, Turcæ visa suorum fuga, ipsi quoque tēga verterunt. Iis fugientibus, cum nostri transmissa palude versus castra Turcica contenderent; fuerunt e nostratibus, qui existimarunt Turcas esse, qui in Exercitum nostrum impetum facere vellent. Hinc exorta fuga, postea sisti non potuit; licet præter paucos Tartaros, & quidem magno intervallo sequentes, non apparerent Equites Turcici, qui fugientibus instarent; nec quisquam e Turcis, Tartarisque tota nocte sequente ad castra nostra pervenit, vel saltem paludem transivit; quandoquidem Turcæ omnes, qui in conflictum egressi sunt, fugerant, neque quidquam de nostrorum fuga sciverunt; imo & ii, qui in castris Turcicis remanserant, existimarunt nostros tantum in castra rediisse, non tamen castra dereliquisse; atque ita castra nostra tota illa nocte ab hostibus illæsa mansere, abeuntibus, qui abire volebant. Ego postquam omnis jam Exercitus abiisset, quia propter concussionem satis commode equitare non poteram, Effedo vectus, post medium noctis discessi, & paulatim procedens, ne minimum quidem impedimentum a quoquam expertus sum. Interea morbo quotidie aucto, non sine magna molestia, heri tandem domum reversus sum. Sic ergo DEVS, cum nos Victores fecisset, neque esset externa talis vis, quæ nobis nocere potuisset; tantum sic merentibus peccatis nostris, arcano suo consilio, mirabili modo in fugam nos convertit; quandoquidem Turcæ, qui nostros e castris ejecerunt, millenarium numerum non attigerunt; qui quidem, cum pedites tantum fuerint, Equites nostros assequi non potuerunt; sed tantummodo peditum partem aliquam carpserunt, ut ex Equitibus præter eos, qui inter tormenta sese implicarunt, ibique perierunt, in fuga vix ullus, hostium manu interierit. Hinc cum magnum periculum Universæ huic Regioni imminere facile videri possit, si ad id avertendum seria cogitatio suscipienda erit, eo tandem descendendum erit; ut omnes istarum par-

tium Inhabitatores viritum confurgant; quod ut fiat, si modo valetudo mea paulo magis confirmabitur, summa ope, omnique conatu enitar. Cum ergo M. D. V. subditi in tredecim oppidis, & aliis istarum partium locis in hoc Regno siti sint, si necessitas ita postulaverit, ut ipsi quoque una cum aliis insurgant, interposita auctoritate sua, ad promovendum bonum publicum, ipsis mandaturam spero. Et quod reliquum est, Magnificam Dominationem Vestram cum suis omnibus Divinæ protectioni commendatam bene, feliciterque, ex animo valere cupio. Ex arce Kefmarkiensis. Die V. Novembris. Anno Domini. MDXCVI.

III.

DIPLOMATA ARCIS SCEPUSIENSIS FATA, ET VICISSITUDINES EXHIBENTIA.

Ladislav IV. Rex Hungariæ Arcem Scepusiensem, ab Lorando filio Marci occupatam, virtute Comitum Polani, & Riccolphi Fratrum recuperat. *Vide Diplom. Nobil. Scepus. Num. VI.*

I.

Fragmentum Diplomatis Caroli I. Regis, ex quo patet Arcem Scepusiensem, quam Wenceslaus Wenceslai Regis Bohemiæ Filius per suos occuparat, ab eodem Rege expugnatam. Datum prope Czegled Anno Domini 1308.

EX APOGRAPHO.

— — **I**n obsessione, & expugnatione Castris nostri Scyps per homines Wenceslai, quondam filii Regis Bohemiæ, & inimici nostri capitalis, qui tunc falso, & inique pro Rege Hungariæ se gerebat, occupati; sub quo quidem Castro idem Magister Kokoff (a) nobis, & Regni nostri Majoribus videntur.

(a) Kokoff, Kakass, seu Gallus: de gente Berzeviczia Heros clarissimus; cujus integritatem, in res sacras liberalitatem, fortitudinem, cæterasque virtutes plures literæ commendant. V. Diplom. Nobil. & Religios. Scepus.

dentibus suorum Cognatorum, & proximorum, ac fervientium cædem horrendam, & sanguinis effusionem copiosam pro nobis sustinuit, ac subiit ab hominibus filii Regis Bohemiæ Wenceslai prædicti — — Datum prope Czegled (b) per manus Discreti Viri Magistri Joannis, Albenfis Ecclesiæ Præpositi, Aulæ nostræ Vice Cancellarii, & Archidiaconi de Küköllö. Anno Domini. MCCCVIII. Regni autem nostri Anno similiter VIII.

II.

Bohemi Gyskræ addicti Arcem Scepusiensem capiunt, & Instrumenta Literaria, quæ in eam translata erant, occupant. Datum Agriæ Anno Domini 1447.

EX APOGRAPHO.

Nos Capitulum Ecclesiæ Agriensis memoriæ commendamus, quod Honorabilis Dominus Nicolaus de Karatfonmezew, Canonicus Ecclesiæ Scepus. in persona Honorabilis Capituli dictæ Ecclesiæ Scepus. nostram personam adiens præsentiam, per modum protestationis nobis significari curavit in hunc modum: Quod dum in Anno Domini. MCDXLIII. circa Festum Assumptionis Mariæ, Reverendus in Christo Pater Dominus Simon de Rozgon Episcopus Ecclesiæ nostræ, una cum aliis Baronibus, & Proceribus Regni pro defensione partium superiorum, exercituantium more contra Æmulos Regni videlicet: Gyskram, & alios Bohemos complices ipsius, ad Comitatum Scepusiensem, & alias partes superiores ascendissent; tunc literalia Instrumenta factum possessionum tangentia dicti Capituli, ac Ecclesiæ S. Martini scepus. nec non univerforum Nobilium Regni in Sacristia, & conservatorio dictæ Ecclesiæ S. Martini reposita ob cautelam, & tutam custodiam, dictus Dominus Simon Episcopus Ecclesiæ nostræ antedictæ, ad Castrum scepus, vocatum apportari fecisset: quod Castrum postmodum per incautam custodiam Petri de Básk Castellani ipsius Castri, per dictos Bohemos fuit furtive receptum, quod & nunc iidem Bohemi tenent, & possident, ubi tam dicta literaria Instrumenta ipsius Capituli scepus. quam Nobilium Regni sunt deperdita, & ab Ecclesia S. Mar-

E 2

tini

(b) Czegled: vastum, & frequens in Provincia Pesthienfi Oppidum, 4. Milliaribus Kerskemetino in Septentrionem divulsam.

tini alienata. Qua protestatione sic facta, præsentes a nobis petitas prænominato Capitulo Scepus, duximus concedendas. Datum feria quinta proxima, post festum B. Michaëlis Archangeli. Anno Domini. MCDXLVII.

III.

Joannes de Zapolya Rex Hungariæ Hieronymo de Lasko Palatino Siradiensi confert Castra Scepus, Késmark &c. cum dignitate Perpetui Comitis Scepusiensis. Datum in Arce Tarnoviensi. Anno Domini 1528.

EX APOGRAPHO.

Nos Joannes Dei gratia Rex Hungariæ &c. Marchio Moraviæ, ac Lusatiae, & utriusque Silesiæ Dux &c. memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit universis: Quod cum nihil magis deceat Regiam Celsum, quam virtutes, & merita nedum subditorum suorum, quibus non tam præesse, quam prodesse debet; verum etiam omnium honorem, & commoda Regia fideliter, faventer, ac virtuosè procurantium, Regia liberalitate prosequi: ut hi, qui multa facinora illustria peregerunt, præmiis condignis remunerati ad plura, majoraque aggradienda reddantur alacriores, & torpentes quoque, ac desides animi ad virtutem, gloriæque zelum, & amorem accendantur, cupiditateque honoris, & gloriæ impulsu, ac præmiis obsequiorum allecti ad obeunda ea, quæ clarum nomen sunt eis paritura, fiant animosiores. Itaque cum post interitum, ac miserandam, ac toti orbi Christiano dolendam cladem Serenissimi olim Domini Ludovici, hujus Inclyti Hungariæ Regni Regis, Prædecessorisque nostri, in successorem ejusdem felicitis memoriæ Regis, & in Regem Regni istius per universos (c) Principes, Prælatos, & Barones

(c) Id qui dicere potuerit Zapoli, non video? Nam ii omnes, qui Mariæ Ludovici II. Viduæ a consiliis erant, eamque Posonium consecrati sunt, Zapoliæ electioni nec interfuerunt, nec consenserunt. Juvat singulos percensere ex Ferdinandi Diplomate, quod anno 1526. Viennæ, Die ultinia Mensis Novembris in eorum gratiam dedit. Sunt autem: *Stephanus de Bâthor Regni Hungariæ Palat & Judex Cumanorum, Thomas Vesprim. Stephanus Brodericus Syrmienf. Episcopus. & Cancellarius Regius. Franciscus de Batthyan Regnorum Dalm. Croat. & Sclav. Banus.* Ale-

nes, & Communitates tam Militares, quam Urbanas non equidem nobis poscentibus; sed Dei Omnipotentis, & communis populi gratia eligeremur, & incoronaremur, Serenissimoque Principe Domino Ferdinando Bohemiæ Rege, nobis hostilitates publicas in hoc ipso Regno nostro, quominus ejus moderamina pacifice geramus, inferente, seque per corruptos (d) a se quosdam subditos nostros, in nostrum tamen, & juris nostri Regii legitima, & libera electione, coronationeque affecti præjudicium, ad hoc ipsum Regnum nostrum coronante: nos cum pro nostra, & Regni nostri liberatione essemus solliciti, debitum, ut decet, respectum habentes ad præclaram fidem, & fidelitatem, ac gratissimorum Servitiorum cumulatissima merita fidelis nostri Magnifici, & vere præclari Viri Domini Hieronymi de Laszko Palatini Siradiensis, quæ ipsæ Sacræ primum Regni hujus nostri Hungariæ Coronæ, deindeque Majestati nostræ pro locorum, & temporum varietate, in diversis rebus fidei, & industriæ suæ per nos commissis, & creditis: signanter vero in obeundo nostræ legationis munere apud Serenissimos, & Excellentissimos Principes DD. Franciscum Christianissimum Francorum, & Henricum Angliæ Reges, Orator per nostram Majestatem pridem ad ejusdem Regni nostri, nostras quoque calamitates, nedum ab immanissimo, & potentissimo Turcarum Imperatore; sed etiam ab ipso Bohemiæ Rege, nobis, Regnoque eidem nostro inflictis exponendas, & pro consiliis, ac auxiliis consequendis destinatus, omni dexteritate, animique integerrima constantia, pro voto nostro non minus utiliter, quam laudabiliter exhibuit, & impendit; tandemque eo ipso termino illis nostris apud Christianos illos Principes negotiis, & legationibus per nos sibi commissis strenue, laudabiliter, & egregie obitis, incolume ad nos redeunte, cum videremus ab hoste illo potentissimo Turcarum Imperatore, omnes arces finitimas esse expugnatas, & popularium animos perterritos, ac prope desperatæ vitæ esse, majorem-

E 3

rem-

Alexius Thurzo de Betlem-salva Magister Tavernicorum Regionum, Joannes Tahy Gubernator Prioratus Aurani, Caspar Horvath de Vingart Magister Dapiferor. Regiæ Majestatis, Ladislaus de Macedonia Præpositus Quinqueecclis. & Consiliarius. Nicolaus de Gherend Custos Albenfis, Thomas Nadasdy, Nicolaus Olah Archidiaconus Sirigoniens. Secretarii. Emericus Magnus de Varjas Vice-Palatinus, Franciscus de Rewa Prototonotarius Palatinalis &c. Hi inquam omnes a Comitibus aberant, cum apud Tokajum Zapolya in Regem eligeretur, & Albæ corona incingeretur. Aberant præterea Provinciarum vicinarum Austriæ Legati. Ex Illyrico vix quisquam adfuisse memoratur.

- (d) Ita locutus est, ut Regis titulum jure videretur usurpare. At enim, corruptitæ Hungaros Ferdinandus? cum eos veterum pactorum commonefecit, hortatusque est, ut Tractatibus, quos Anno primum 1463. tum 1515. cum Austriacis inierant, starent. Certe Stephanus Bathori Prorex, cujus ea in re Primum suffragium erat, prudens, volensque coronam Ferdinando detulit.

remque partem Regni ferro, ac flamma devastatam; cæde, & crudelitate omnia permixta, nobis quoque imo verius nedum nobis, qui in tanta calamitate gubernacula rerum Hungaricarum susceperamus; sed nemini quidem uni Principum Christianorum etiam viribus integris eam felicitatem esse datam, (e) ut hoc inclitum Hungariæ Regnum, a tanta tam potentis dominationis Turcarum scilicet Tyranide posset defendere, videntes etiam ex parte præfati Serenissimi Principis Ferdinandi Bohemiæ Regis, tanquam in favorem potentiae Turcicæ nobis non solum hostilitates, ut diximus, publicas inferri; sed etiam extremis nos adversitatibus premi: ut necessario extra Regnum nostrum proprium, ad Inclitum Poloniæ Regnum salutis nostræ, & capeffendæ commoditatis gratia, consulendi pro salute ejusdem Regni nostri secederemus, essemusque solliciti, quo pacto Regnum hoc nostrum pristinæ felicitati restituendum foret? perpenderesque inter nos discrimina, unicam esse penitus viam, ad salutem Patriæ præservandam; si ab hostilitatibus præfati Serenissimi Bohemiæ Regis liberari possemus, quod etiam modis Christiano Principe dignis obtinere voluimus, & conati sumus; sed eum ab ea infestatione (f) æquis conditionibus avertere non valuimus. Dei Omnipotentis miserationi, & nostræ justitiæ confidendo, ad consilia pacis, & concordiae cum Imperatore Turcarum ineundæ veniendum duximus. Quod cum & nobis, & cæteris Prælatiis, Baronibus, & Regni nostri prædicti Proceribus utriusque status summe placuisset, quæreretque, quis ad tantum negotium transigendum idoneus, ad Turcarum Imperatorem mitti posset? quem alioqui adeundi nulla securitas, nulla quoque spes pacis conficiundæ se offerret; ipse Hieronymus extitit, qui vitam suam pro nobis, & salute Patriæ, Regnique nostri omnibus occurrentibus periculis exponeret, & munus hujus onerosissimæ legationis ultro susciperet: quo præter omnem opinionem tanto consilio, tantaque prudentia functus est, ut non solum fædus cum Victore solertissimo, ac populo bellicosissimo; sed pacem perpetuam inter nos, ac Excellentissimum illum Principem Dominum Solymannum, potentissimum Turcarum Imperatorem, ac inter utrosque populos honestissimis conditionibus confecit, nobisque sua industria miseram, ac calamitosam Hungariam

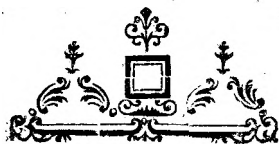
ex

(e) Multa hic congesta sunt, quæ ad elevandam Turcicæ Societatis invidiam num sufficiant? alii viderint. Zapolys sane, ut delicti hujus maculam elueret, Francisci Galliarum Regis exemplo tueri se consueverat, quemadmodum post Istuanffium Timon, aliique memorant.

(f) Respondere nempe poterat Ferdinandus Zapolii Legatis, quod olim Alexander M. Darii Nunciis; si secundus, & non par mihi vellet haberi, facerem forsitan, quæ petit. Curt. Libro IV.

ex imminente servitute liberavit (g). Ut igitur hæc, & alia sua egregia, & fortia facinora dignum meritorum præmium a nobis; imo ab hoc ipso calamitoso Regno habeant, & apud posteros quoque evidenti argumento innotescant, eundem Hieronymum, posterosque suos legitimos de Regiæ nostræ potestatis plenitudine, in verum, liberum, perpetuumque Comitem Scepusiensem creandum, præficiendum, ac instituendum, & titulo nostro proprio hæreditario, quo antequam ad Regale fastigium Divino munere evecti fuisset, utebamur, decorandum, insigniendumque; & insuper prælatione, qua nos, Prædecessoresque nostri ejusdem Comitatus Perpetui ratione in Regno eodem nostro, ejusdemque conventibus, conciliis, & Comitibus Regiis, & Regni, Regum quoque electionibus, cæterisque placitationibus publicis, atque privatis usi sumus, & gaudere consuevimus, quoque nostri Prædecessores usi fuere, gaudebantque ab initio, & specialiter loco Domicilii specialis, ac Perpetui nostri hæreditarii, Progenitorumque nostrorum Castro scilicet Scepus tum ædificiis, tum Natura loci munitissimi condonandum, & remunerandum duximus; imo creamus, præficimus, & instituimus, decoramus, ac remuneramus, & in hujus signum, atque indicium, ipsum Castrum nostrum Scepus hæreditarium: præterea alia castra nostra pariter hæreditaria, Késmark cum civitate murata similiter Késmark appellata, nec non Rychno, Gelniez — — — memorato Hyeronimo de Laszko, suisque hæredibus, & posteritatibus — — dedimus, donavimus, & contulimus — — Datum in Arce Tarnoviensi (h) secundo die festi Beati Michaëlis Archangeli. Anno Domini MDXXVIII. Regnorum vero nostrorum prædictorum anno II.

IV.

-
- (g) Luxit enimvero hujusmodi libertatem Hungaria, non modo quoad vixit Zapolyus; sed a morte etiam ejus pene sesqui altero sæculo, dum victricibus demum Leopoldi Cæsaris armis jugo Turcico eriperetur.
- (h) Tarnow: Arx minoris Poloniæ in Palatinatu Sandomiriensi, decem milliaribus Cracovia Jaroslaviæ versus disjuncta; atque hic Zapolyus exulabat, cum Regno depulsus est ab Ferdinando.

IV.

Rescriptum Capituli Scepusiensis ad Pacificatores Regios Owarini constituendos; quo eis significat, Mathiam Loboczky, nomine Hieronymi de Lafzko, nolle cedere bonis ad Arcem Scepusiensem pertinentibus — —

EX APOGRAPHO.

Reverendissimis, Reverendis, Spectabilibus, Magnificis, ac Generosis Dominis Locumtenenti, Commissariis, & Consiliariis utrorumque Principum in oppido (i) Owar constituendis, Dominis suis honorandis, Capitulum Ecclesiæ Scepus. continui honoris incrementum. Vestræ noverint Dominationes, quod nos ad requisitionem Egregii Nicolai Ipolthfi Castellani, ac Provisoris Castri Scepus. in personâ Spectabilis, ac Magnifici Domini Alexii Thwrzo de Bethlemlalva, Comitis perpetui Terræ Scepus. ac Judicis Curiae Regiæ &c. vigore Articulorum modernorum per Vestras Dominationes editorum, Venerabilem Magistrum Matthæum, Plebanum Warallyenf. fratremque, & Concanonicum nostrum, una cum Nobile Mathia de Rechte in Civitatem Kesmark, ad Magnificum D. Mathiam Loboczky Locumtenantem Spectabilis, & Magnifici Domini Hieronymi de Lafzko, Palatini Syradienf. & Wajvodæ Transilvan. &c. in Civitate Kesmark constitutum, pro repetitione universorum bonorum, & jurium possessionariorum, hoc est: Oppidorum, Villarum, ac Thelonei in Lutschywna constituti, ad Castrum Scepus. pertinentium; quæ, & quas præfati D. Hieronymus Lafzky, sive Locumtenentes, aut Officiales sui post exitum proximarum induciarum, pro festo videlicet B. B. Philippi, & Jacobi Apostolorum novissime transactarum, ad præfatam Civitatem Késmark occupassent, & violente usurpassent, misimus; qui tandem exinde ad nos reversi, nobis conscientiose uniformiter retulerunt eo modo: quomodo ipsi feria quinta proxima ante festum Conversionis B. Pauli Apostoli proxime præteritum

(i) Ita enim in oppido Megyer Anno 1532. die 30. Decembris conclusum est, ut ad diem 7. Februarii Anni sequentis, Legati utriusque Principis, Ferdinandi nempe, & Joannis de Zapolya rursus Owarini convenirent; & quæ nondum decisa, compositæque essent, illic expedirent, quod ex Analector. Scepus. Parte II. ubi Georgii Molleri Historiam dabimus, clarius patebit.

ritum, ad præfatum Mathiam Loboczky in Civitatem Kesmark accessissent, ibidemque eadem die eundem personaliter repertum admonuissent, ut dicta bona, & jura possessionaria modo præmissa occupata, vigore articulorum ipsorum remitteret, & manus suas ex eisdem prorsus reciperet. Qui Mathias Loboczky eisdem nostro, & præfato Mathiæ Rehtkej hominibus taliter respondisset: Quod quamvis præfata bona, & jura possessionaria ad castrum Scepus. spectarent, & jure pertinerent, & modo per Officiales de Kesmark occupata tenerentur; essent tamen eadem bona hæreditaria Serenissimi Principis, & Dni. Dni. Johannis Regis Hung. &c. Domini sui Clementissimi, & ob id sine consensu suo Regio, Commissariorumque utrorumque Principum in Owar constituen. ubi ipse una cum dicto D. Jeronymo Lafzky Fratre suo, personaliter sese constitui velle dixit, nulla bona, & jura possessionaria occupata remittere sese, & restituere posse asseruit; sancte, quidquid per præmissos Consiliarios, & Commissarios deliberatum, & conclusum fuerit; id ipse inviolabiliter sese observaturum velle asseruisset. Et subjunxit: interim, inquit, Nulla bona, & jura possessionaria Castri Scepus. ut præmittitur, occupata restituere valemus; ex quo XI. Oppida ad Castrum Scepus. pertinentia, Nicolao Kosztka homagium, & juramentum tempore expugnationis Késmark, annis præteritis factæ præstitissent.

V.

Rescriptum alterum ejusdem Capituli Scepusiensis ad eosdem Pacificatores, quo eis significat responsum Francisci Bebek de Pelsewez, in negotio oppidorum Metallicorum ad Arcem Scepusiensem pertinentium. Datum Anno Domini 1533.

EX APOGRAPHO.

Reverendissimis, Reverendis, Spectabilibus, Magnificis, ac Generosis Dominis Locumtenenti, Commissariis &c. Vestræ noverint Dominationes, quod nos ad requisitionem Egregii Nicolai Ipolthfi Castellani, & Provisoris Castri Scepus. in persona Spectabilis, ac Magnifici D. Alexii Thwrzo de Bethlemfalva, Comitis Perpetui Terræ Scepus. & Judicis Curiae Regiæ, vigore Articulorum modernorum per Vestras Dominationes confectorum, Venerabilem Magistrum Salomonem de Eperies, Fratrem, & Concanonicum nostrum, ac Nobilem Ladislaum de Gergew Comitatus Scepus. homines, ad

R. P. Wagner Analecta Scepus. Pars I.   F   Reve-

Reverendum, ac Magnificos DD. Emericum de Pelfewcz Præpositum Albensem, & Franciscum Fratrem ejusdem Comites perpetuos Comitatus Gewmehriensis, pro repetitione univerſorum bonorum, & jurium poſſeſſionariorum, ac Civitatum montanarum, puta: Ruda bania, Zomolnok, Gelnecz, Swedler, ac Villarum Remethe, Henczman, Koyſſo, ac pertinentiarum ejusdem, & earundem in iſto Comitatu Scepuſ. exiſtentium, habitarum ad præſcriptum Caſtrum Scepuſ. de jure, & ab antiquo ſpectantium, & pertinere debentium, quæ, & quas iidem dicti Emericus, & Franciſcus Bebek, poſt exitum proximarum induciarum feſti BB. Philippi, & Jacobi Apoſt. noviffime præteritarum, pro Seipſis violenter occupaveſſent, & uſurpaveſſent, miſimus. Qui tandem exinde ad nos reverſi, nobis uniformiter retulerunt eo modo: Quomodo ipſi in feſto Converſionis B. Pauli Apoſtoli proxime præterito, ad Oppidum Roſno (k) vocatum acceſſiſſent, ibidemque præſatum Franciſcum Bebek perſonaliter; præſatum vero Emericum propter abſentiam ſuam, in qua apud Regiam Majeſtatem Johannem Budæ conſtitui dicebatur, minime repertum admonuiſſent; ut præſatus Franciſcus Bebek prædicta univerſa bona, & jura poſſeſſionaria, ac Civitates Montanas, ſimul cum Villis ad eaſdem ſpectantibus, modo præallegato occupatas, vigore Articulorum præmiſſorum, prædicto Caſtro Scepus. remitteret, & reſtitueret, ac manus ſuas ex eiſdem proſus exciperet. Qui præſatus Franciſcus Bebek præſatis noſtro, & comitatus iſtius hominibus taliter reſponſiſſet: Boni, inquit, Domini ſcitote, quod ego nulla bona, & jura poſſeſſionaria, ſive Civitates Montanas ad Caſtrum Scepus. pertinentes occupavi; ſed D. Emericus Bebek Frater meus, qui nunc apud Regiam Majeſtatem Joannem agit, ipſe eaſdem, & eadem occupavit; ſpero eundem in brevi adventurum: poſtquam advenerit, ego ſolus inducam eundem, illique ſuadebo, quod ipſe prædicta bona, ac Civitates Montanas, ſimul cum pertinentiis earundem, modo præmiſſo occupatas, juxta contenta Articulorum remittere, & reſignare velit, & quod ipſe D. Emericus Bebek prædictus Frater meus, conſtitutioni Articulorum modernorum non contradicet; ſicut & ego eiſdem neque ad minimum obſtare volo: nam poenam in Articulis prædictis expreſſam lego, & Frater meus non libenter impeteretur. Interea autem Nicolæus Ipolthſſi habeat patientiam in præſcripto negotio, quouſque Frater meus advenerit. Tali relatione præſcriptos noſtrum, & Comitatus hominem dimiſiſſet; ſed tandem feria quinta proxima poſt feſtum Converſionis Pauli Apoſtoli proxime præteritum, præſcripti noſter, & iſtius Comitatus homines,

in

(k) Roſno vel Roſnavia: Provinciæ Gömörienſis Princeps Oppidum; & jam ab Anno 1291. juribus Archiepiſcopi Strigonienſis obnoxium.

in redeundo a prædicta executione in Zomolnok causa refocillationis, & quietis pausassent; ibidemque quendam Ambrosium Literatum, Officiale præscripti Emerici Bebek, literas ejusdem ad Civitates Montanas deferentis reperissent; habitaque mutua & vicissitudinaria colloctione, inter alia verba per prædictos nostrum, & Comitatus homines, ob quam causam ipse ad Civitates Montanas missus esset? supra quo coram præfatis nostro, & istius Comitatus hominibus, sic dicere habuisset: Ego, inquit, defero literas D. Emerici Præpositi, quas misit de Buda Civitatibus Montanarum, quodammodo deinceps Civitates Montanarum, ac pertinentiæ Earundem nullum censum, strenia, aut proventus quoscunque ad Castrum Scepus. administrare, exhibereque, ac præstare audeant. Quas quidem recognitiones, & responsiones nos tandem ad passionem nostri, & istius Comitatus hominum, vestris Dominationibus duximus rescribendas. Datum — — prænotatis MDXXXIII.

VI.

Conditiones Pacis ab Ferdinando Rege, cum Isabella Joannis de Zapolya Vidua initæ, quas inter, ut Arx Scepusiensis Joanni Duci Filio Isabellæ; ab hac vero Corona Hungarica Ferdinando restitatur. Datum Albæ Juliæ Anno 1542. Edidit P. Mathias Dogiel Scholarum Piar. Codice Diplom. Polon. Tomo. I.

Isabella Dei Gratia Regina Hungariæ &c. memoriæ commendamus, & profitemur tenore præsentium significantes, quorum interest, universis. Cum Reverendos, Devotos, ac Spectabilem, Magnificum sincere nobis dilectos: Fratrem Georgium Episcopum Varadinensem Thesaurarium, Joannem Statilium Episcopum Transyl. & Petrum Petrowich Comitem Temes. Partiumque Inferiorum Regni nostri Capitaneum Generalem ex eo, quod illorum medio Sacratissimus, & Serenissimus Princeps D. Ferdinandus Divina favente clementia Romanorum Rex semper Augustus &c. Affinis, & consanguineus noster charissimus, una cum Magnifico Caspares Seregy, Partium Superiorum ejus Majestatis Capitaneo, certis quibusdam oblationibus propositis, nobiscum concordie tractatus inire in animum induxerat; in Commissarios, negotiorumque gestores nostrorum, vigore literarum nostrarum plenum mandatum continentium fecissemus, ordinassemus, & constituissemus, & cum præfato Magnifico Caspares Seregy

redy Nuncio, & Commissario præfati Serenissimi Domini Ferdinandi Regis, Tractatus quosdam ob bonum publicum, Regnique Hungariæ, & Christiani Orbis conservationem iniremus; cumque iidem Reverendi, Devoti, Spectabilis, & Magnus: Frater Georgius Episcopus Varadinensis Thesaurarius, Joannes Episcopus Transylvaniensis, & Petrus Petrowich Comes Temes. literarum vigore pleni mandati nostri, quas ipsis in Civitate nostra Lippa, XVIII. die Mensis Decembris Anno Domini MDXLI. dedimus, colloquio inter præfatum Serenissimi Domini Ferdinandi Regis Commissarium, & eosdem Fratrem Georgium Episcopum Varadi. Joannem Statilium, & Petrum Petrovich Mandatarios nostros, interveniente, habita utrinque pacis publicæ, & concordiæ fraternæ, qua Regna firmantur, ratione. ad certas pacis conditiones nomine nostro cum illo devenerint. Quarum quidem conditionum tenor hic sequitur, & est talis:

Quod Sacratissimus Dominus Ferdinandus Rex nobis, & Illustrissimo Domino Joanni Duci, Filio nostro charissimo, Arcem Scepusi. cum omnibus Civitatibus, Oppidis, Villis, Vectigalibus, teloneis, fodinis minerarum, & pertinentiis quibuscumque ad Arcem Scepusi. de jure, & ab antiquo spectantibus, ad manus nostras, & Illustrissimi Ducis Joannis, Filii nostri charissimi, semoto quolibet impedimento inprimis assignet; & singulis annis, quoad concordia finalis finita, conclusa, & stabilita fuerit, 12. millia flor. Hung. super certis, & oportunis locis persolvenda statim deputet; vicissim autem nos quaslibet Civitates, & Arces ad Coronam Regni Hungariæ in Hungaria, & Transyl. existentes, & pertinentes, inque manibus nostris, & fidelium nostrorum habitas, Serenissimo Domino Regi Ferdinando assignamus: restituta tamen prius Arce Scepusi. cum universis pertinentiis ejusdem in manus nostras, & Illustrissimi Joannis Ducis, filii nostri charissimi. Hoc quoque expresse declarato, ne mora aliqua tandem in Civitatibus, & Arcibus ad Coronam Regni Hung. pertinentibus, in manibus nostris, & fidelium nostrorum existentibus reddendis intercurrat. Coronam autem Sacram, qua Reges Hung. legitime electi coronari solent, secundum Hungaricæ nationis veterem, & Regni approbatam consuetudinem, potestati Serenissimi Domini Ferdinandi Regis assignamus. Præterea quod Serenissimus D. D. Ferdinandus Romanorum, Hung. &c. Rex nobiscum, & cum Illustrissimo Domino Joanne Duce, Filio nostro, infra spatium duorum annorum paterne, amice, benigneque super aliis quoque rebus, & negotiis tam nos, quam Illustrissimum Joannem Ducem, Filium nostrum concernentibus, hoc est: tam patrimonio ejusdem Filii nostri charissimi, quam de bonis pro contradote nobis inscriptis, & obligatis, remotis exteris arbitris, concordiam ineat; quæ si nullo modo intervenire posset, aliquibus causis intervenientibus: tunc negotia omnia, quæ inter nos, & Illustrissimum Joannem

nem Ducem Filium nostrum, & Serenissimum Dominum Ferdinandum Regem dirimenda sunt, referantur ad Invictissimum Principem D. Carolum Imperatorem Romanorum semper Augustum, ac Serenissimum Principem D. Sigismundum Regem Poloniæ &c. Patrem nostrum amantissimum; qui, quidquid super negotiis, & controversiis communi judicio, & deliberatione decreverint, tali judicio, & deliberationi tam nos, & Illustrissimus Joannes Dux Filius noster charissimus; quam Serenissimus D. Ferdinandus Rex parere, acquiescere, & modis omnibus obtemperare debeamus. Sin autem Divina providentia Imperatoria Majestas, & Serenissimus D. Sigismundus Rex Poloniæ, Pater noster amantissimus, intra biennium vita defungeretur, eam cum morte mutando: tunc liberum sit tam nobis, loco Serenissimi Sigismundi Regis Poloniæ Patris nostri, & Illustrissimo Joanni Duci Filio nostro; quam Sacratissimo Regi Ferdinando loco Invictissimi Domini Caroli Imperatoris, aliquem alium, quem voluerimus, eligere: qui negotia, super quibus concordia intervenire non potuit, dirimat. Et hæc quoque controversia infra spatium eorundem duorum Annorum, a die Contractus initi, cessante qualibet exceptione finiatur. Si autem (ut sunt cuncta humana caduca, fluxa, mortique obnoxia) & nos e vivis excederemus, tum Serenissimus D. Sigismundus Rex, Pater noster amantissimus, præfatum Contractum in omni ejus parte implere, & exequi teneatur, & sit obligatus infra spatium eorundem duorum Annorum.

Nos itaque præfatis Contractibus, pro Bono publico, & Regni salute acquiescentes, eaque omnia, quæ dicti Frater Georgius, Joannes Statilius, & Petrus Petrovich Mandatarii, & commissarii nostri vigore pleni Mandati nostri, cum prælibato Sacratissimi Domini Ferdinandi Regis Commissario, Casparo Seredy desuper pleno Mandato suffulto, ratione concordiae ineundæ, & pacis stabiliendæ egerunt, & concluderunt, rata, grata, valida, & firma habentes: præmemoratas conditiones in omnibus punctis, clausulis, & Articulis suis ratificandas, probandas, & confirmandas duximus; imo ratificamus, probamus, & confirmamus per præsentis: promittentes in verbo nostro Reginali, quod quæcumque nobis, vel nostris in illis ipsis conditionibus initæ concordiae aut præstanda, aut exequenda incumbunt, ea omnia sincere, & integre præstari, & exequi: nec contra ea, vel eorum aliquid directe, aut indirecte, quovis nomine, modo, colore, & ingenio agere, dicere, favere, vel venire volumus; dolo, & fraude postpositis penitus, & semotis. Harum nostrarum vigore, & Testimonio literarum sigilli nostri impressione, & manus nostræ subscriptione munitarum. Datum Albæ Juliæ, die XXVI. Mensis Julii. Anno Domini MDXLII.

VII.

Joannes Thurzo de Bethlemfalva concedit suis hominibus, plenam facultatem Arcem Scepusiensem recipiendi, ab hominibus Andreae de Bátor. Datum Leutschoviae Anno Domini 1550.

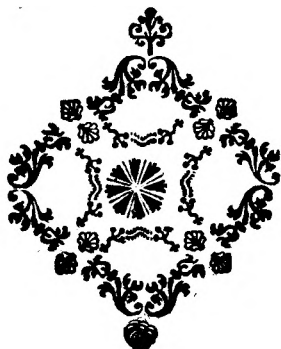
EX APOGRAPHO.

Nos Joannes Thurzo de Bethlemfalva, L. B. in Wolau, (1) Steinau, & Baymotz &c. fatemur, & recognoscimus literis nostris præsentibus: Quod nos Egregiis D. D. Francisco Farkas de Besse præsentium Exhibitori, Confiliario nostro, Casparo Kropach dicti Castri nostri Baymocz Castellano, & Petro Feygel Sacratissimæ Romanorum &c. Regiæ Majestatis in Arce Murany Præfecto &c. hæcce literas nostras plenipotenciales, cum plenaria autoritate, omnimodaque facultate, ac potestatis plenitudine, ea lege, atque ratione dedimus, & concessimus, ut iidem cum Egregiis D. D. Ludovico de Gerbed Præfecto, Benedicto de Zolnok Provifore, & Francisco Ketzer Castellano Spectabilis, ac Magnifici D. Andreae de Bathor, Comititis Comitatum Szatmar, & de Zabolcs, Magistri Tavernicorum Regallum, & Supremi Regni Hungariæ Capitanei, in Arce Scepus. ratione ejusdem Castri Scepus (m) omniumque ad idem spectantium, & annotatarum pertinentiarum, aliarumque in præfata Majestatis Regiæ D. nostri --- Clementissimi literis, apud eosdem habitis, clarius expressarum, ac specificatarum, nostro nomine, & in persona libere, ac plene agere, loqui, tractare, & concludere, ipsamque Arcem simul cum
uni-

(1) Wolau, Steinau: urbes in Wolaviensi Silesiæ Ducatu. Parebat utraque Joanni Thurzo usque ad Annum 1524, quo eas Friderico II. Duci Lignicensi vendidit; retento sibi tamen ad dies vitæ, ut apparet, titulo. Literas venditionis quære, si placet, inter Diplomata Nobil. Scepus. Num. XXXV.

(m) Alexius Thurzo Judex Curiae Regiæ, Arcem Scepusiensem, quam ab Ferdinando I. indeptus erat, supremis Tabulis Joanni Fratri suo legaverat. Nihil hic non egit, in ejus possessionem ut veniret. Sed acriter obstabat Andreas Bathori, Alexii gener. Totum itaque Septennium lis tenuit; donec repetitis Ferdinandi literis compulsus Bathorius, victas manus dedit, arceque cessit Anno 1550. Tenuerunt eam deinde longa ferie Thurzones, quoad ultimus gentis Michael Anno 1637. extinctus est. Succedere Csáky, qui hodieum, & loco, & Perpetuorum Comitum dignitate potiuntur.

universis bonis. pertinentiis, possessionibus, oppidis, Villis, Juribus, portionibusque possessionariis, & aliis quibuslibet ad eandem de jure, & ab antiquo spectantibus, ac pertinere debentibus, ad manus suas recipiendi, tenendique, ac possidendi; imo etiam necessario quietandi eosdem, & absolutos reddendi, ac expeditos pronunciandi: non secus, ac si nos ipsi præsentes essemus, & ea puncta perageremus, & expediremus; promittentes bona fide, honoreque ac humanitate nostra, præsentium per vigorem ratum, firmumque omnibus modis habituros nos fore, ac servaturos: quidquid ostensores præsentium plenipotenciales nostros cum dictis D. D. Ludovico de Gerbed, Benedicto literato de Zolnok, & Francisco Ketzer actum, factum, & conclusum, & expeditum fuerit, in rebus, & negotiis prænотatis, sine omni dolo, & fraude; imo promittimus harum nostrarum Sigillo, manuque nostra propria communitarum, & roboratarum vigore, & testimonio literarum mediante. Datum Leutschovizæ tertia Mensis Maji Anno Domini MDL.

VI.

DIPLOMATA RES URBIS KESMARKIENSIS

ILLUSTRANTIA.

I.

Immunitates Késmarkiensium. Dat. Anno Domini 1269.

EX AUTOGRAPHO.

Bela Dei Gratia Hung. Dalm. Croat. Ramæ, Serviæ, Galliciæ, Lodomeriæ, Comaniæque Rex. Omnibus Præfens Scriptum inspecturis, Salutem in omnium Salvatore. Ad Universorum Notitiam tenore Præfentium Volumus pervenire: Quod nos Supplicationibus Hospitum nostrorum de Kaszmark in Scepis inclinati, hanc eis libertatem duximus concedendam: ut Villicum (a), inter se eligant de communi voluntate, qui omnes causas eorundem decidere debeat, iustitia mediante; exceptis quibusdam causis, furti, videlicet; decimarum, sanguinis, & monetæ, quas Judex noster pro tempore constitutus judicabit, & decidet; & tertiam partem iudicii habebit Villicus, duas vero partes Judex noster sibi de jure vendicabit. Item ordinavimus, ut nobis pro censu, seu terragio singulis annis (b). Marcas solvere teneantur; quarum duas partes solvent in argento (c). Finno, tertiam vero partem in denariis, sicut alii Hospites Nostri Saxones solvere consueverunt: cujus quidem pecuniæ medietatem solvent in Festo S. Georgii, & aliam medietatem in festo S. Michaelis. Præterea eisdem forum liberum solito more duximus concedendum. Item decimas in campis solvent more Saxonum aliorum. Ad hæc Ecclesiam cum Cimiterio, quantum nos contingit, dimittimus eis liberam ratio-

-
- (a) Villici dicebantur Villarum Provisores, aut potius Prætores, Judices, qui hominibus in Villis commorantibus præerant.
- (b) Marca Pondus est auri, vel argenti, quo utuntur omnes ii, qui appensas merces venditant. *Dufresne Glossar.* Apud diversas Nationes diversa est. Hungaris Marca auri appendit 72. flor. Tripartit. Parte II. Tit. LXXIII. Argenti vero si gravis est ponderis flor. 4. Tit. XXVIII. si levioris, florenum Unum. Tit. LXXXII.
- (c) Finnum, finissimum ex Germanico Fein, de auro, & argento infecto potissimum dicitur, quod probum est, & ab heterogeneo Metallo depuratum.

ratione humandi, seu sepeliendi mortuos, quemadmodum antea dignoscuntur habuisse. Cæterum volumus, quod terras suas sine præjudicio juris alieni pacifice teneant, sicut hactenus tenuerunt. - - In cujus rei memoriam, & perpetuam firmitatem præsentem dedimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus M. Demetrii, Præpositi Albensis, Aulæ Nostræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis Nostri Anno Domini MCCLXIX. Regni autem Nostri Anno XXXIV.

II.

Sigismundus Rex remittit in XII. annos censum a Kessmarkiensibus pendi solitum Dat. Kessmarkini Anno Domini 1404.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Sigismundus Dei Gratia Rex Hung. &c. memoriæ commendamus per præsentem: Quod non eliminantes a nostra memoria, sed sedulius pensantes multifarios casus periculosos, & inopinatos, quos Nostri fideles, & specialiter dilecti Cives, populi, ac Hospites Civitatis nostræ Kessmarkt, pro observanda nobis, & S. Coronæ intemerata fidelitate subire non pertimuerunt, sed sinceritate fidelitatis leviter patiendo, quæ grandissima eis incubuerunt; ut puta sumptus, & expensas, imo his elapsis disturbiorum temporibus vigilias noctium, custodias dierum, & alia indicibilia incommoda, tam multifarie impendendo, quod utique eosdem, tanquam nimis oppressos oneribus, non indigne conspeximus pii sublevaminis brachio merito consolandos: præsertim ut ipsa Civitas, quæ pro majore sui parte ignis incendio combusta, & cremata existit, refici, reformari, & commodis suis reædificari valeat, præfatis Civibus, populis, & Cohabitatoribus in dicta Civitate Kessmarkt hæreditarie constitutis, census collectos, quos iidem Majestati Nostræ Anno futuro, ut puta de Anno Domini MCCCCV. in medio Quadrages. incipiendo, & usque XII. Annorum revolutiones solvere tenerentur, taliter relaxandum duximus, & gratiosius remittendum, ut puta: Quod eosdem census, seu collectas VI. annorum continuo subsequens ad reformationem muri, fossatorum, & aliorum locorum ipsius Civitatis, ubi magis opportune expedierit, impendere, & cum evidenti testimonio, quo Nobis realem rationem reddere possint, expendere debebunt, & tenebuntur. Residuis vero VI. annis præmissa libertate, & gratiosa relaxatione gaudeant illibate, & potiantur. Quocirca firmiter committimus, & mandamus vobis omnibus, & quibuslibet Exactoribus eorundem

R. P. Wagner Analecta Scepuf. Pars I.

G

cen-

cenſuum, & Collectarum, quatenus præfatos Cives, Populos, & Habitatores de Keſmarkt contra præſentis Noſtræ gratioſæ relaxationis gratiam in prætaſtis cenſibus, & collectis nullatenus impedire debeatis, nec quomodolibet aggravare, ſed ipſos occasione prævia liberos permittatis penitus, & quietos. Præſentes inſuper infra præfixi temporis ſpatium erga dictos Cives Noſtros ſemper volumus remanere. Datum in prætaſta Civitate Keſmarkt feria VI. proxima ante Dominicam Judica (d). Anno Domini MCCCCIV.

III.

Sigismundus Rex Hung. mandat Palatino, & Judici Curia, ut Comitem XXIV. Oppidorum Scepus. coerceant, & non hic, ſed Senatus Keſmarkienſis Civium cauſas judicet. Dat. Conſtantia Anno Domini 1417.

EX AUTOGRAPHO.

Sigismundus Dei Gratia Roman. Rex ſemper Auguſtus, ac Hung. Dalm. Croat. &c. Rex Fidelibus Noſtris Magnificis Nicolao de Gara Regni Noſtri Hung. prædicti Palatino, & Petro de Peren Judici Curia Noſtræ Salutem, & gratiam. Fidelium Noſtrorum dilectorum providorum Univerſorum Civium Civitatis noſtræ Kezmarg propoſitam quærelam accepimus continentem; Quod quanquam Judex, & jurati Cives ejusdem Civitatis Kezmarg pro tempore conſtituti certorum Privilegiorum, & Libertatum dudum, & ab Antiquo ipſis gratioſe conceſſarum vigoribus univerſas, & quaslibet cauſas in eadem Civitate coram eiſdem Judice, & juratis Civibus motas, & movendas, demptis duntaxat tribus cauſis in eiſdem Privilegiis expreſſis judicandi, & finaliter decidendi plenam, & omnimodam habeant facultatem, tamen XXIV. Civitatum Noſtrarum Terræ Scepus. Comes (e) Terreſtris plus lucra pecuniaria, quam com-

(d) Dominica *Judica* eſt quinta verni jejunii, quæ quatuordecim diebus Paſchati præit.

(e) Comes Terreſtris Terræ Scepus, vel Comes Saxonum de terra Scepus, Cyps, item Comes Terranorum Saxonum &c. patria Lingua Landgravius erat ille, cui ſummam rei apud ſe Saxones Scepus. in XXIV. Civitatibus, ſeu oppidis Regalibus, & ditione ad ea pertinente commiſerunt adminiſtrandam. Nonnunquam Judex Regius vocabatur ut ex ſup.iori Belæ IV. Regis Diplomate perſpicuum eſt.

communem Nostrorum fidelium utilitatem sitiens, prælibatæ Civitatis Kezmarg Judicem, & Juratos Cives per ipsius propriam tyrannicam temeritatem ab omnibus, & singulis judicandis, & judicialiter decidendis, præterquam a quibusdam pecuniariis causis ad XX. Denarios se extendentibus, per suas exco- gitatas pœnas, gravamina, & comminationes gravissimas prohibuisset, & prohiberet, & eosdem, nisi prius, quibus certarum pecuniarum quantitati- bus, vel copiosis muneribus a præactæ Civitatis Judice pro tempore consti- tuto habitis, & acceptis, nullas penitus præterquam antedictas pecuniarias causas ad XX. denar. se extendentes permetteret judicare in ipsorum Privile- giorum, & Libertatum præjudicium multum grave. Pro quorum parte Maje- stati Nostræ Regiæ humiliter existit supplicatum, ut ipsis providere dignare- mur de remedio opportuno; & quia frustra Regia Excellentia Privilegia suis subditis daret, & concederet, nisi ea inviolabiliter observaret. Igitur sæpe nominatis Nostris Fidelibus Civibus de Kezmarg contra præmissa de remedio, ut tenemur, providere volentes, fidelitati vestræ, & vestrum cujuslibet firmissi- mo Nostro Regio sub edicto præcipimus, & mandamus, aliter habere nolen- tes, quatenus dum per supradictæ Civitatis Kezmarg Judicem fueritis requisiti, aut alter vestrum fuerit requisitus, si in Privilegiis pro sæpe nominatæ nostræ Civitatis Kezmarg parte, super præmissis emanatis, quæ in specie coram Vo- bis produci volumus, ejus Judicem, & Juratos Cives Universas, & quas li- bet causas exceptis solummodo tribus causis, ut præmittitur, judicandi facul- tatem, & auctoritatem repereritis, ex tunc Civitati Kezmarg harum majori sub sigillo Nostro, quo uti Rex Hungariæ utimur, apud Venerabilem Domi- num Joannem Præpositum Baachiensem, dicti Nostri Regni Hungariæ Vice- Cancellarium habito, ut amodo, & deinceps omnes, & singuli ipsorum Judi- ces, & jurati Cives pro tempore constituti Universas, & quaslibet causas co- ram ipsis in eadem Civitate Kezmarg movendis, demptis duntaxat præmissis tribus causis in Literis ipsorum conceden. exprimen. judicare, & finaliter de- cidere valeant, possint, atque debeant, Authoritate Nostra Regia dari, & emanari faciatis, contradictionibus dicti Comititis, & aliorum quorumcunque non obstantibus quibuscumque, salvo tamen eo, ut hi, qui se per eosdem Judices, & juratos Cives contra Deum, & justitiam opprimi senserint, possint relevationis, & consecutionis justitiæ gratia, ad præsentiam dicti Comititis libere appellare. Præsentes etiam post earum lecturam reddi volumus præsentanti.

G 2

Da-

---

est. Reliquæ Scepusiensi Provinciæ jussu Regis, qui præerat, Comes Comitatus Scepus, Comes Provinciæ de Scepus, Comes de Scepus audiebat. *Godefridus Schwartzius in floribus sparsis* Ec. pag. 20.

Datum Constantiæ (f) in festo B. Margarethæ V. & Mart. Anno Domini MCCCCXVII. Regnorum Nostrorum Anno Hungariæ XXXI. Romanorum vero VII.

IV.

*Kesmarkienses ab Hussitis in Captivitatem abstracti cavent suis
Vadibus de indemnitate Dat. in Hib. Anno 1433.*

EX AUTOGRAPHO.

Nos Martinus Judex, Juratque, nec non tota Communitas de Civitate Kesmargkt Tenore præsentium publice profitemur, ac recognoscimus, quod sicut Nobiles DD. Dominus Abraham de Gozlicze & Dominus Wlodko de Brzina stant in cautione fidejussoria pro nobis erga strenuissimos Bellatores Thaborenses campestres, ut manifestissime Litera capitalis enodat, qualiter fidejuberunt pro tribus millenariis flor. Ungaricalium insuper XLVII. florenis pro nostra liberatione captivitatis, quam Literam capitalem præfati DD. Thaborenses campestres habent. Nos vero præfati Cives, virtute hujus Literæ prædictis Dominis, Domino Abraham, & Domino Wlothko promittimus etiam sub nostra bona fide, ac sub honore nostro proprio, eosdem absque omni damno extrigare de præfata fidejussoria cautione, omni excusata postergata (g), & si secus per nos foret factum, ex tunc præfatis Dominis plenam Authoritatem damus Nos in viis captivare, ubique arestare, nostra bona recipere, igne devastare, & omnibus damnosis modis Nos ad hæc adstringere, & compellere quibuscunque modis potuerint tamdiu, quousque de præfata fidejussoria cautione eosdem non extrigarem, imo quicumque de eorum bona voluntate propter non extrigationem nos captivaret, bona nostra destrueret, & omnibus destructionibus, seu devastationibus nos impediret, contra illa ullo jure poterimus loqui. In cujus rei Testimonium Sigillum Nostræ Civitatis huic Literæ est subimpressum. Datum feria VI. ipso die Stanislai, in ipsa (h). Gyba Anno Domini MCDXXXIII.

Si-

(f) Ubi tunc Sigismundus agebat, exstinguendo Schismati quod Ecclesiam per plures Annos exercuerat, intentus.

(g) Seu omni excusatione seposita, semota, & quasi post tergum rejecta.

(h) Gyba vel Geyb Germanis, Slavis Hib, Oppidulum ditionis Hradekiensis in Provincia Lyptoviensi; ad hunc usque locum abstracti sunt Primores Urbis Késmarkien-

V.

Sigismundus Rex Hung. mandat Scepusiensibus, ut muros Urbis Kesmarkiensis reparent potius, quam diruant. Dat. Ferrariae A. D. 1433.

EX AUTOGRAPHO.

Sigismundus Dei Gratia Romanorum Imp. Semper Augustus, ac Hungariae &c. Rex Fidelibus Nostreis Providis Comiti Terreſtri, nec non Iudicibus, Juratis, cæterisque Civibus, & Hospitibus, ac toti Communitati Civitatum Terræ Noſtræ Scepus. Salutem & gratiam. Ex fide dignorum relatione Noſtra percipit Serenitas, quomodo vos ampliores inſidias, inſultus, & violentias perfidiſſimorum Huſſitarum, qui pridem Civitate Noſtra Kesmark,

G 3

proh-

kienſis, nec niſi Lytro perſoluto a Thaboritis dimiſſi. Juvat eorum in Scepuſium irruptionem, prædaſque, quas egerunt, verbis Dlugoſſi dare. Ita vero ille ad An. 1433. in Hiſtoria Polonica ſcribit: circa conductum Paſchæ, inquit, exercitus Bohemorum Thaboritarum, cujus Dux erat Byedrzych Presbyter Apoſtata, ex Sleſia ſuperſuſcitus in Regnum Hungariæ, animo ſpoliandi, & prædandi illud, dum eſſet Rege ſuo Sigismundo vacuum (in Italiam enim pro Corona Imperiali obtinenda diſceſſerat) per Miſlinicze, & alia loca Regni Poloniae irrupit. Clauſæ autem erant per arborum inciſiones mandato Regio, & Conſiliariorum Regni Poloniae Viæ, prohibere enim tranſitum illis in Hungariam Wladislaus Rex magnopere cupiebat, & quantum in eo erat, moleſte ferebat Hungaros ab illis vexari. Intelligens tamen Exercitus præſatus Regem, & Polonos domeſtico Bello occupatos, nihil incifione arborum, & præcluſione viarum territus, ſecuribus, & igne tunc obſtantes truncos conſummunt, & obſtantia quæque, nullo eos laceſſente, depellunt. Et licet Hungariæ Barones cognito eorum adventu collecto Exercitu ire obviam, & congregari cum illis ſtatiſſent; audita tamen eorum pertinaci in Regnum Hungariæ irruptione, rupto campo diſperguntur. Propter quod Bohemorum gentes in terram Scepuſienſem deſcenſum facientes, Oppidum Kezmark vacuum deſenſoribus (omnes enim erant hoſtium adventu repentino, nimio pavore percuſſi) & intercipiunt, & comprehendunt, ubi magnas opes pluribus annis congeſtas reperientes, ſpoliatis vicinis Oppidis, & Villis, captoque Præpoſito Scepuſienſi Georgio, qui Pragam deductus illic occubuit, & diſtrictu Thurek (Thurecz, vel Thurocz) prædato per montes in propria, cum multitudine prædæ ſine aliqua animadverſione, & obſtaculo reverſæ ſunt. Hæc Fide Dlugoſſi. Prope æqualia, brevius tamen, manus illius temporis conſignavit. Anno Domini 1433 inquit, ipſo die S. Marci Evangelizæ intraverunt Huſſiæ, alias Thaboritæ cum maxima potentia Currum, Equitum, & Peditum in numero quaſi XX. millia hominum, & eodem die ipſi Thaboritæ fallaci eorum aſtutia, & falliata doloſitate, manu bellicoſa hoſtiliter ſubintraverunt ipſam Civitatem Kesmark incinerando, ſpoliando, & devaſtando de omnibus rebus neceſſariis pro deſenſione Civitatis: Balisſtis, bombardis, & Pyxidibus, pyxidum pulveribus, & cæteris partibus, ut viſum, & auditum eſt tunc temporis.

prohdolor! obtenta, & devastata, præscriptas partes Nostras Scepusienses deprædarunt, formidantes hac, ut creditur, ducti occasione, quod si & in casu quo prætaxatos Hussitas, altera vice dictas partes nostras Terræ Scepus. subintrare, & per eosdem memoratam Civitatem Nostram Kefmark, — — ac memorem ejusdem invaliditudinem vice iterata (quod Deus avertat) obtinere contingeret, tunc eisdem Hussitis in eadem Civitate Kefmark quantumcunque remanentibus, & moram trahentibus præactæ aliæ Civitates nostræ ipsius Terræ Scepus. maximis dispendiorum periculis subjacerent, prædictum totum murum, & fortalitia ejusdem Civitatis nostræ Kefmark rumpere, & in ruinam vertere niteremini, & velletis; quod in nostræ Majestatis displicentiam, Incolarumque prælibatæ Civitatis nostræ Kefmark damnum, jacturam, & periculum cederet multum grande. Super quo fidelitati vestræ firmissimo nostro Imperiali sub Edicto præcipientes mandamus, quatenus præmissum murum, aut quæcunque alia fortalitia prætitulatæ Civitatis Nostræ Kefmark quovis modo, in quacunque sui parte rumpere, detrachere, aut vertere in ruinam, rumpique, & detrachi, ac aboleri, & destrui facere nequaquam præsumatis; quin potius ipsam Civitatem nostram Kefmark in omnibus suis muris, muntionibus, atque fortalitiis pro viribus recuperetis, & restauretis. Dum autem in præactum Regnum nostrum Hungariæ, sicut dante Domino in brevi facere intendimus, revertemur; tenebimus, & præbebimus tales vias, & modos, quod nedum ipsa Kefmark, sed & aliæ præscriptæ Civitates dictæ Terræ Scepus, ab insultibus hostilibus memoratorum Hussitarum, & aliorum quorumcunque secure, & absque omni formidine remanebunt. Aliud ergo sub poena gravissimæ Nostræ indignationis non facturi in præmissis. Datum Ferrariæ (i). Feria VI. prox. post festum B. Mathæi Apostoli, & Evang. Anno Domini MCDXXXIII. Regnorum Nostrorum Anno Hung. XLVII. Romanorum XXIII. Bohemiæ XIV. Imperii vero I.

VI.

(i) In Hungariam jam redibat Sigismundus Roma, ubi Anno superiore nempe 1432. ab Eugenio Pontifice corona Imperiali exornatus est ipso die Pentecostes, quem admodum tradit Nicolaus Hennelius ab Hennenfeld in Annalibus Silesiæ. Unde dum subijcitur Diploma signatum esse Imperii Anno I. intelligi debet: expleto.

VI.

*Sigismundus Rex Hung. confirmat Privilegia Kesmarkiensium
Posonii Anno 1435.*

EX AUTOGRAPHO.

Sigismundus Dei Gratia Romanorum Imp. semper Augustus, ac Hung. Boh. Dalm. Croat. &c. Rex notum facimus tenore præsentium significantes, quibus expedit Universis: Quod venientes in conspectum Nostræ serenitatis Fideles Nostri Providi, Nicolaus Schwartz Judex, Gregorius Wagner juratus Civis Civitatis Nostræ Kesmark vocatæ, Terræ nostræ Scepus in eorum, ac Universorum, & singulorum Civium, Incolarum, & Inhabitorum ejusdem Civitatis Nostræ Kesmark nominibus, & in personis Majestati Nostræ lamentabili voce significare curarunt; quomodo pridem Nobis in exteris partibus, & Regionibus pro susceptione Coronarum Nostrarum Imperialium per Nos Divino Auxilio jam feliciter, & votive, adeptarum laborantibus, illi perfidissimi Hæretici Hussitæ, & Thaboritæ in Regno Nostro Bohemiæ, ac Marchionatu Moraviæ, in despectum totius orthodoxæ Fidei populan. quos errore eorum devio, opitulante Altissimo, a quo bona cuncta procedunt, nostris maximis laboribus, & in majori parte eliminato, & expurgato ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ, & ad Nostræ Majestatis, uti Domini eorum naturalis obedientiam reduximus, prædictam Terram nostram Scepus. hostiliter subintrantes, & inter cætera annotatam Civitatem nostram Kesmark surripientes devassassent, & combussissent, universaque Privilegia, ac literas, & literalia instrumenta super libertatibus, & prærogativis, & gratiis indultis per Divos Reges Hung. Nostros scilicet Prædecessores, & consequenter per Nostram Majestatem eis gratiose datis, & concessis, quibus usque in præsentiarum freti fuissent, & gavisi, cum certis rebus, & bonis eorum abstulissent, deportassent, & ab ipsis alienassent, propter quod formidarent temporum in processu ipsis, & eorum posteris periculum posse imminere. Supplicantes præfati Nicolaus Schwartz, & Gregorius Wagner juratus Civis præfatæ Civitatis Nostræ Kesmark suis, & aliorum, quorum supra, nominibus nostro culmini prece subjeetiva, ut infra scriptas prærogativas, & libertates denuo, & ex novo eis concedere, ac nostris Privilegiis roborare dignaremur. Nos itaque qui cunctorum Fidelium nostrorum incommoditates Imperialibus atque Regiis solemus semper remediis restaurare, hujusmodi humillimis, & devotis supplicationibus eorundem Nicolai Schwartz Judicis, & Gregorii Wagner, Jurati Civis Culmini nostro modo, quo supra porrectis, Imperiali, & Regali pietate exauditis clementer, & admissis præ-

prædictis Judici, Civibus, Hospitibus, & Incolis prædictæ Civitatis Nostræ Kefmark, ac eorundem posteritatibus universis, ut iidem sicut numero, & personarum pluralitate, sic etiam fide, & devotione augeantur, infra denotatas libertates, & prærogativas perpetuis successivis temporibus universis duraturis denuo, & ex novo duximus annuendas, faciendas, & concedendas, imo annuimus, & concedimus tali modo: Quod ipsi in prædicta Civitate nostra Kefmark liberam stateram, sive mensuram ad ponderandum, & mensurandum res venales aptas, & necessarias instituere, inibique ceram, sebum, cuprum, plumbum, Chalybem, ferrum, & alias res vanales ponderari, & per ponderationem vendi, & emi solitas per ipsos, ac per quoscunque alios Mercatores tam Regnicolas nostros quam forenses (k), ad prædictam Civitatem nostram Kefmark apportantes, & adducentes ponderari, ac pro pannis, & aliis rebus venalibus more alias solito commutare, & vendere, commutarique, & vendi facere permittere valeant, atque possint. Item quod ipsi præter currus magnos summarios vulgo: *Mazds Szeker* vocatos, qui more antiquo in certis civitatibus, & locis Regni Nostri Hungariæ ad id specialiter deputatis, & deponi, & disligari solent, currus communes, & leves pannis, & aliis rebus venalibus, quæ in talismodi curribus communibus, & evibus per fora hinc inde causa forizationis deferri consueverunt, oneratos tam per se, quam alios mercatores inducere, & induci facere, deponereque permittere, prædictasque negotiationes, forizationes, & permutationes in emptionibus scilicet, & venditionibus huiusmodi rerum facere, & exercere, exorcerique, & negotiari facere, ac disligare permittere valeant, atque possint; contradictione quorumlibet in hac parte non obstante. Item quod in prædicta Civitate nostra Kefmark singulis Annis, in cunctis festivitibus Beatæ Mariæ Virg. gloriose, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum; nec non XIV. diebus easdem festivitates præcedentibus, & aliis XIV. subsequentibus Nundinæ liberæ, seu fora annualia, sub omnibus libertatibus, & prærogativis, quibus nundinæ, & fora annualia aliarum liberarum Civitatumstrarum celebrantur, absque præjudicio nundinarum, seu fororum annualium locorum aliorum celebrentur: aliis etiam omnibus, & singulis juribus, libertatibus, immunitatibus, & prærogativis, quibus ipsi ex Divorum Hungariæ Regum, nostrorum scilicet Prædecessorum, ac nostræ Majestatis gratiosa concessione hæcenus rite, & legitime usi fuerunt, & gavisi, uti, frui, & gaudere valeant, atque possint ex præsentis nostræ Majestatis annuentia, & gratiosa concessione speciali. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam præsentis concessimus literas nostras privilegiales, præsentis

no-

(k) Forensis: Extraneus, Alienigena.

novi (1) nostri pendentis duplicis autentici sigilli, quo ut Rex Hungariæ utimur, munimine roboratas. Datum Posonii in festo B. Martini Episc. & Conf. Anno Domini MCDXXXV. Regnorum nostrorum Anno Hung. &c. XLIX. Romanorum XXVI. Bohemiæ XVI. Imperii vero III.

VII.

Elisabetha Alberti Regis Vidua hortatur Kesmarkinenses ad fidelitatem, obedientiam, & diligentem Urbis custodiam.
Datum Komaromii A. D. 1440.

EX AUTOGRAPHO.

Elisabeth von Gotts gnaden Königen zu Hung. zu Dalmac. Croac. &c. Herzogin zu Osterreich, und Markgroffin zu Merhen &c. Liebe getrewe. Wir haben ew vor entpholen, das ir in alle vorsichtikeit ewe Stat fullit verwaren, das sie nicht disen Tagen durch kanerley mechtige hinderlist obervallen, und verlaren werde; und ab yemandt, an ew keme, wer der werd, das ir ew an nyemand kereth, sunder ew als trew guth Leuth an uns, und unse Kinder, haldet getrewlich, als ew das zugehereth, und uns des schuldig, und gepund seyt, als rechten natürlichen Erblingen des Reyches von Hung. und ab ew nicht brief von uns zugesandt worden, daran fullet ir in kan achtung haben, noch in kanerley weys danoch thuen; wurden wir aber hinfür mit ew nicht schaffen under unserm Secret, das wir auff den Brieff gedruckt haben, fullet er gehorsam seyn, an das zu ihme warzeichen haben, wen man hinfür mit dem selben warzeichen zu ew kömpt, dem müget, und fullet ir gehorsam, und an unser Stat gewertig seyn, und sunst niemand andern. Das ist genzlich unser willen, und wolgevallen. Auch entphelen wir ew, das ir hinfür mit allem fleisse dy Stat fullet verwaren, das wellen wir trewen ew, als trewen untern lieben getrewen zu gutte eigner volgefsey, und ew trewen ewen vnden grundlichen beschirmung. Geschrieben zu Kamarn am Montag noch halbvaften. In dem vierzen hundertsten, und vierzigsten Jare Christi unsers Hern.

VIII.

---

(1) Cui nempe Imperialis biceps Aquila præterea incisa erat.

VIII.

Wladislaus Rex Hung. & Polonia Cives Kefmarkienses eximit, ab omni Telonio intra Regnum Poloniae solvendo. Datum in Nova Villa, seu Iglovia. Anno Domini 1440.

EX AUTOGRAPHO.

Wladislaus Dei Gratia Rex Poloniae, ac Electus Rex Regni Hung. Lithuaniaeque Princeps Supremus, & Haeres Russiae, significamus tenere praesentium, quibus expedit universis; quod attendentes gratae fidelitatis obsequia, ac merita, sollicitudinemque, & diligentiam, quibus nobis in prosecutione felicitis negotii Electionis nostrae in Regem Hungariae, Providi Cives, fideles nostri Civitatis Kefmarg complacuerunt, & sine aliquo respectu fideliter serviverunt, & in posterum nobis, & Successoribus nostris poterunt complacere praestantius: Horum intuitu precibus illorum acclinati, maturo nostro, & Consiliariorum nostrorum consilio accedente, praedictis Civibus dictae Civitatis Kefmarg, per, & intra Regnum nostrum Poloniae; cum omnibus ipsorum rebus quibuscunque, & mercantiis dedimus, & damus perpetuis temporibus eundi, transeundi, redeundique, per quascunque vias eis videbitur esse competens, libere, & secure, absque omni Theloneorum nostrorum exactio-
ne, & datione plenam, & omnimodam potestatem, & libertatem; non attentis aliarum nostrarum Civitatum, & Oppidorum in eodem Regno nostro Poloniae consistentium, libertatibus, & praerogativis. Harum, quibus sigillum nostrum est appensum, testimonio literarum; praesentium serie perpetuo duratura. Datum in Nova Villa Feste Assumpt. Domini Anno ejusdem MCDXL.

Relatio Magfici Johannis de Coneczpole
Regni Poloniae Cancellar.

IX.

Gregorius Episcopus Milkoviensis concedit XL. dierum Indulgentias Ecclesiam S. Crucis, & S. Elisabethæ in Kesmark visitantibus. Dat. Leutschovia Anno Domini 1444.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Gregorius miseratione Divina Episco. Milkoviensis (m), Suffraganeus, in Pontificalibusque Vicarius Generalis Reverendiss. in Christo Patris, & Domini Domini Dionysii Tit. S. Cyriaci in Thermis Presbyteri Cardinalis, Archiep. Strigon. Locique ejusdem Comitatus Perpetui, Primatis, Legati Nati. Omnibus Christi fidelibus presentium notitiam habituris, paternam in Domino benedictionem, & sempiternam salutem in salutis largitore. Splendor paternæ gloriæ, qui Mundum sua illustravit sapientia, qui nullum vult perire; sed omnes salvare, fidelium populorum votis præcipue placatur Deus, cum Sanctorum precibus adjuvantur. Cupientes igitur, uti Ecclesia S. Crucis in Kesmark, seu foro Cafeorum, & Ecclesia S. Elisabeth in districtu Scepus. Strigonien-sis Diæcesis, constructæ frequentius, devotiusque a fidelibus visitentur, & venerentur; omnibus Orthodoxæ fidei Cultoribus, confessis, contritis, & bene pœnitentibus, qui supradictas Ecclesias in omnibus Festivitatibus, & solennitatibus Domini, & B. M. V. nec non Apostolorum, & Evangelistarum, quatuor Doctorum; nec non diebus Dominicis Dedicationis, & Consecrationis Dictarum Ecclesiarum, & signanter quocunque die per Circulum totius Anni, devote visitaverint, & in fabricam ejus manus porrexerint adjutrices, de Dei Omnipotentis misericordia, & B. B. Petri, & Pauli Apostolorum ejus autoritate confisi, ab unoquoque nostro de injunctis sibi pœnitentiis, quadraginta dies Indulgentiarum misericorditer, perpetuis temporibus in Domino elargimur. Datum in Lewcza in die S. Valentini. Anno Domini MCDXLIV. sub appensione sigilli nostri Annularis.

H 2

X.

(m) De Milkoviensi Episcopatu vide, si placet, P. Samuelem Timon in Imagine Novæ Hung. cap. X. pag. mihi 90. & in Epitome Chronologica ad Annum 1469

X.

Joannes Giskra Ladislai Posthumi Capitaneus Generalis, Késmarkiensium Privilegia confirmat auctoritate Regia. Anno Domini 1447.

EX APOGRAPHO.

In Nomine S. Trinitatis, & Individuæ Unitatis. Amen. Johannes Giskra de Brandis, Illustrissimi Principis, & Domini Domini Ladislai Regis Hung. Capitaneus Generalis; & Comes de Sáros, memoriæ commendamus tenore præsentium significantes coram universis, & singulis, quibus incumbit, tam præsentibus, quam futuris præsentibus nostras literas visuris, auditoris, seu perlecturis. Quod nos animadvertentes, & pie causa veritatis, & justitiæ considerantes, ex certa nostra conscientia pensantes, tanquam verus Capitaneus a latere confirmatus; cui ratione Officii, & Capitaneatus nostri sub bona fide, & omni nostro honore commissum est, undique de tranquillitate, & pace hujus Inclyti Regni providere, sensimus enim manifeste, & in specie vidimus, quam plurimis, & sæpe sæpissimis vicibus, quanta, & quam maxima vis; imo indicibilis utilitas revera in ipsa Civitate Föri Caseorum, vulgariter Kezemargk, nuncupata, latet, & consistit; quæ tamen inter Civitates alias in his superioribus partibus circumjacentes, tanquam Orphana, & Vidua est circumdata, tactaque multis paupertatibus, occupationibus, (n) vexationibusque diversis; quæ eidem de die in diem occurrunt, & accrescunt. Et ne præfata Civitas Kezemargkt in ruinam perveniret (quod Deus omnipotens semper avertat); quæ quasi clypeus hujus Inclyti Regni merito, & de jure appellari posset; prout id probare possemus, quantum valemus, de remedio succurrere pariter, & antidoto subvenire sub fide nostra Deo debita. Et quoniam ex auctoritate nostra, in persona Regia nobis per tramitem justitiæ in hac parte, ut probandum est, concessum, & indultum existit tam per literas Regales, quam etiam Reginales Majestatum: ut bonis, nobis obedientibus, & fidei libus favorem, complacentiam, quantum ad omnis boni accrescentiam, animo grato, & benevolo
actua-

(n) Liber Historicus, qui in Tabulario Urbis Késmarkiensis asservatur, ad Annum 1441. manu illius ævi hæc habet: *Item ipsi Bohemi per Dominum Giskra subintrarunt hanc Civitatem, ipsorum dolositate, nocturno tempore, sicut in professo S. Galli Anno Domini 1441. Et sic ipsam Civitatem plenimode viginti unum annos habuerunt. Quis autem, qualisve fuerit Giskra? ex Bonfinio, Prayo, aliisque discas.*

actualiter ostendere deberemus, eosdem decorare, confirmare literis nostris, tanquam & ac si Illustrissimus Dominus Ladislaus, verissimus Rex Hungariæ, Dominus meus Gratiosissimus, usque ad annos suæ Regiæ Majestatis Regiminis, ut hujusmodi literæ desuper emanatæ luculentius exprimunt, & clarius demonstrant. Et quia etiam in præfatis Inhabitoribus Civitatis Késmarkt prædictæ, reperimus omnem bonitatem, probitatem, obedientiam, & fidelitatem, in nulloque excessu existere eosdem, de qua potiores & seniores de Rectoribus ejusdem ad nostram accesserunt præsentiam, nobis quanto humiliter, & devotius potuerunt, supplicaverunt: quatenus nomine, & in Persona prædicti Domini Ladislai Regis Hung. &c. Domini nostri, & ipsorum gratiosissimi &c. ipsis Civibus, & Inhabitoribus Civitatis prædictæ uti Capitaneus, & in suæ Regiæ Majestatis juventute Vicegerens eorum Jura, Privilegia confirmare, & corroborare deberemus, in omnibusque juribus, constitutionibus, donationibus a Divis Regibus ab initio gratiose donatis, & attributis; & signanter ab Invictissimis Principibus, & Dominis Dominis Sigismundo Imperatore, & Alberto Rege laudandæ memoriæ, uti, perfrui, & gaudere eisdem: cognovimus enim cum nonnullis hominibus nostris fide dignis, hujusmodi petitionem fore utilem, laudabilem, justam, rectam, consonamque Deo, & Mundo convenientem. Quare ex deliberato animo, maturoque consilio, multiformique desuper habito, autoritate nostra Regia, præfatis Civibus Civitatis Késmarkt, Totique Communitati omni cum solennitate, dignitate confirmamus, ratificamus, & ordinamus sæpeditos universos, & singulos Inhabitatores Civitatis Késmarkt sæpeditæ stare, & gubernare, in omnibusque jurisdictionibus, potestatibus, Privilegiis, constitutionibus, Judiciis, protectionibus in Civitate eadem Késmarkt, nec non extra eandem in ejus greniciis (o) metis, limitibus, tramitibus, silvis, aquis, piscinis, stagnis, & eorum decursibus, nec non & pratis, aggeribus cultis, & incultis, rubetis, & virgultis, in nullo exemptis; sed in omnibus inclusis ita, quemadmodum a Divis Regibus supradictis Civitatensibus gratiosius concessum est, & indultum, moreque aliarum Civitatum privilegiati stare, gaudere, frui, potiri in singulis occurrentibus, usque ad annos sæpediti præclarissimi Domini Regis Ladislai &c. Domini nostri gratiosissimi pro nobis, & pro omnibus nostris Capitaneis, Vice-Capitaneis, Officialibus pacifice, sine omni molestatione, compulsionem, colore non usitato, absque etiam perturbatione sinistra residere, stare, morari, pausare, ædificare, perseverare, pacificeque quiete residere, sicut ab initio mos fuit, tempore pacis, & consuetudo: plenissimam ipsis omnibus Civibus contulimus potestatis facultatem; non postpositis tamen,

H 3

&

(o) Greniciæ; vocabulum ex Germanico detortum, Synonymum est metis, limitibus.

& neglectis redditibus, & censibus veris, & iustis Regalibus, quos tempore suo, & more solito nobis, aut nostris assignent, & sine omni dilatione præsentare teneantur. In cunctis enim aliis illicitis, & inconsuetis taxis, & redditibus, proventibusque præfatos Inhabitatores in cunctis salvos habere volumus. Deliberavimus etiam, & volumus; imo pleno cum effectu promittimus, spondemus, & pollicemur sub dignitate, & potestate nostri Capitaneatus, quatenus præfatos Cives, & Incolas dictæ Civitatis Kesmargkt nullus Capitaneus Officialis noster inantea, & deinceps contra antiquam eorum Civium consuetudinem, aut perturbare, tribulare, & vexare tam in parvo, quam in magno, aut judicare audeat, & præsumat modo aliquali; nisi Regia Majestas, aut nos in persona nostra propria, & hoc omni jure mediante. Decrevimus etiam, & deliberavimus juxta Decretum hujus Inclyti Regni, quod nullus hominum de Mercatoribus, & Forensibus extraneis de externis Regnis provenientibus, cum eorum bonis, rebus, pannis, ac aliis quibusvis Mercantiis se ad oppida, seu possessiones circumjacentes transferant; sed ad Kesmargt, Leutscha, & Cassa per viam Regiam, & communem, & publicam stratam se transmittant, prout consuetudo fuit ab antiquo; nec etiam in prædictis oppidis Civitatem Kesmargkt prædictam circumjacentibus, ausi sint bona eorum, ac mercantias vendicare, secundum antiquam hujus Regni consuetudinem, sub pæna amissionis hujusmodi rerum, bonorum, & mercantiarum, quæ præfati Cives de Keszmarkt nomine, & autoritate nostra desuper eis attributa, possunt recipere, & quo eis placuerit, dare, & quomodocunque libuerit secundum eorum melius videre, usurpare; sed utique lex antiqua a Divis Regibus orta, & concessa vigorem in hac parte habeat, & non supprimatur. In omnibus autem aliis Donationibus juxta omnia, & singula capitula, Articulos, & puncta, quæ ab antiqua consuetudine per ipsos Cives habita, & tenta sunt: promittimus pro nobis, & omnibus nobis debite adhærentibus, in cunctis pro rato, & grato observare, observarique facere, usque ad proprium Regimen sæpefati Illustrissimi Domini Regis Ladislai, Domini nostri gratiosissimi: absque omni dolo, arte, fraude, ac sinistris machinationibus semper semotis. Promittimus etiam, ut præfatos Civitatenfes, fideles nostros dilectos, in omnibus eorum libertatibus conservare volumus, & contra quoslibet justitiam administrare tam verbis, quam etiam operibus; & signanter hujusmodi subsidia præstare, quod possessiones Jaan, & Beke juxta eorum legitima documenta restituantur. Et ex casu (quod Deus avertat) quo nos ab hac luce migrare contigerit, vitamque nostram finire temporalem, secundum Altissimi voluntatem, & nutum Divinæ Majestatis; ex tunc Inclytissimo Principi, & Domino Domino Ladislao Regi Hung. &c. Domino meo gratiosissimo, & ejus successoribus voce humillima, genibus provolutus, flexis poplitibus, & inclinato capite instantissimis precibus, quanto
humi-

humilius, & devotius possum, supplico; quatenus propter fidelia mea servitia suæ Majestati exhibita, hujusmodi donationem nostram non minuere, verum potius quibuscunque modis, secundum suæ Regiæ Majestatis gratiam, pie dignetur condonando augmentare. Etiam affectamus, quod nostri Capitanei post mortem nostram, causa salutis animæ nostræ, hujusmodi nostras gratias minuere, aut quovis modo infringere non velint, & dignentur; sed in quibus valuerint, augmentare. In cujus rei Testimonium, præsentem literas nostras, sigilli nostri sub appensione fecimus, & jussimus munimine reborari. Datum in Kezmark feria tertia prox. post Dominicam Lætare (p) Anno Domini MCDXLVII.

✓XI.

Georgius Rector Parochialis Ecclesiæ Késmarkiensis S. Michaelis; provocat ad sedem Romanam, eo, quod Joannes Stock Præpositus Scepusiensis sibi justitiam administrare nolle. Datum in Nova Sancz. Anno Domini 1449.

EX AUTOGRAPHO.

In Nomine Domini Amen. Sub Anno Nativitatis ejusdem MCDXLIX. Indictione XII. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Domini Nicolai Divina Providentia Papæ V. anno ipsius III. die vero Lunæ, V. Mensis Maii hora tertiarum, vel quasi in domo habitationis: Venerabilium Virorum Domini Johannis de Wielepole Archidiaconi Cayci, & officialis, nec non Petri Custodis Collegiæ Ecclesiæ S. Margarethæ in nova Sancz Presbyterorum Cracoviensis Diæcesis, in mei Notarii publici Testium plurimorum ad hoc vocatorum, specialiterque rogatorum præsentia, constitutus Discretus Vir, Dominus Georgius Rector Parochialis Ecclesiæ S. Michaelis, extra muros Civitatis Kesmarkth, propria in persona sponte constitutus, Strigoniensis Diæcesis Presbyter, via, modo, processu, & forma, stante audientia in nova Sancz, viva voce præsentem appellationem causavit, & expressit querulose proponens: Quomodo in conspectu Venerabilis, & Egregii Domini Johannis Stock, Capituli S. Martini in Scepus Præpositi, sui Prælati, legitima in controversia, & adversus, quosdam Nobiles de Slawkndorff, & Consules de
Ne-

(p) Dominica Lætare; est quarta Verni jejunii, seu Quadragesimæ.

Nerau , ac Cives de Kefmarkth videlicet: Bartholomæum Toportz , Janusch , & Schwartz Nykel dictos , Ecclesiastico jure processit , & seriatim explicasset , quia a plurimis annis , & temporibus decimas justas , proventus , cum cæteris fructibus ipsum jure concernentibus ipsi non exsolvisent , nec defacto post plurima monita solvere curent ; sed intimide , tanquam propria pro suis usibus usurparent , & retinerent , imo agros suos ausu temerario , & vi illata auferentes voluntarie colerent , & feminarent : quæ & supra prænaratus Dominus Præpositus , secundum tenorem querulantis dicitur non assumpsisse ; imo omnem justitiæ impensionem postulatam non impendisse , cujus quidem tenor appellationis sequitur in hæc verba :

Coram vobis Venerabilibus , & Discretis Viris Dominis hic præsentibus , & adstantibus , & te publico Notario , tanquam persona autentica , & fidei teste , ego Georgius Presbyter Ecclesiæ Parochialis S. Michaelis , extra muros Civitatis Kefmarkh Rector , animo , & intentione appellandi dico , & allego , ac propono : Quomodo prænominatus Venerabilis , & Egregius Dominus Johannes Stock , Præpositus de monte S. Martini , mei partem adversam , seu justos debitores , a quavis instantia indiscussis partibus , simpliciter absolvit , mihiq; Georgio silentium imponens , locum querulandi non admisit , non admittendo ea , quæ jure fieri solita sunt , nec curando Deum , aut ejus justitiam , nec exprimendo , vel assignando causam legitimam , cur ? vel quare obligatores mei demerita mea , & justa debita mihi solvere , aut reimpendere non deberent ? cum tamen talia , testante Altissimo , juste , & recte exoptulo ; fictitia vero , & falsas incusationes adversum me editas , & expressas a parte mihi adversa plane suscepit , & me contempsit , & sic ego pauper Clericus humilitatis scapulis confusus , abii orbatus omni justitia . Unde cum ex præteritis veri similiter præsummitur de futuris , ego pauper , & humilis videns ipsum Dominum Præpositum mihi plurimum fore gravem , rigidum , molestum , & contrarium ; videns , & patule considerans præsentiam horreo , & timeo de futuris ; ex quo coram eo gravaminis metu operante , appellandi locum habere non poteram , ut puta si huc per amplius accederetur , plus gravari possem . Ad Sanctissimum igitur in Christo Patrem , & Dominum Dominum Nicolaum Dei , & Apostolicæ sedis gratia Papam V. & ad ejus Sanctissimam sedem Apostolicam Sanctæ Romanæ Curiae appello , provoco , & deduco , atque dies , & Apostolos instantèr , instantius , instantissime mihi fieri peto , subjiciens me humiliter , & omnes etiam adhærentes meorum Protectorum , in manum prædictæ sedis Apostolicæ : salvo quolibet jure , processu , ac ritu Ecclesiastico motibus , & viis , justitia , voluntate progredi cupio : Domino favente .

Da-

Datum in nova (q). Sanecz, Anno Indictione, Pontificatu, die, hora, loco notatis; præsentibus ibidem Honorabilibus, & Discretis Dominis: Johanne Plebano de antiqua Sanecz, Johanne Plebano de Pywnitznaschya, Nicolao de Zeles in Kowa, Michaële de Sandecz Presbyteris Cracoviensis Diæcesis coram præmissa.

Et ego Nicolaus olim Laurentii de Illkusch, Clericus Cracoviensis Diæcesis, Publicus Notarius autoritate Imperiali, prædictæ apellationis expressioni, & conquestui præfens interfui, eaque omnia, & singula sic fieri vidi, & audiui. Ideo hoc publicum Instrumentum ad instantem petitionem prædicti Domini Georgii, manu propria confeci, in hanc publicam formam redegi, signo quoque, & nomine meis solitis, & consuetis consignavi rogatus, & requisitus in fidem, & testimonium omnium prædictorum, seu præmissorum.

XII.

Ladislavus Posthumus Rex Hung. mandat Kesmarkiensibus, ut cum Ladislao de Hunyad. Comite Bisztriciensi, contra Axamythum insurgant. Dat. Wiennæ Anno Domini 1453.

EX AUTOGRAPHO.

Ladislavus Dei Gratia Hung. Bohem. Dalm. Croat. &c. Rex, Austriæque, & Styriæ Dux, nec non Marchio Moraviæ &c. Fidelibus nostris Judici, Juratis, cæterisque Civibus, & toti communitati Civitatis nostræ Késmark salutem, & gratiam. Certa relatione didicimus, quomodo nonnulli latrunculi sumpta occasione nostræ absentiae, sub nomine, & ductu cujusdam Axamyth (r) congregati in Terra nostra Scepus. & partibus illis vicinis, erectis fortalitiis, plurimas hominum, & rerum prædas faciunt, ac Incolis illarum

(q) Sanecz, Schonecz, Sandecium: gemina Urbs in Palatinatu Cracoviensi, haud longe a Popradi, & Dunajeczii confluente; neque adeo magno intervallo à se disjuncta, nova altera, altera vetus. Illa gaudet Ecclesia Collegiata ab Sbigneo Cardinali, & Episcopo Cracoviensi Anno 1447. fundata; vetus tumulo potissimum D. Cunegundis, Virginis Hungaræ celebratur.

(r) De hoc Axamytho plura occurrent Analector. Scepus. Parte II.

larum partium multa ingerunt mala, & nocumenta; & quod adeo jam eorum præsumptio invaluit, ut novissimis diebus, plures nostros fideles ad eos compescendos congregatos, in campestri bello conflixerint. Cupientes igitur tempestive eorum malitiæ resistere, fidelem nostrum Spectabilem, & Magnificum Ladislaum de Hunyad. comitem Bisztriciensem, ac Regnorum nostrorum Dalmatiæ, & Croatia prædictorum Banum, contra præfatos malefactores in subsidium illius terræ duximus deputandum. Quapropter fidelitati Universitatis Vestræ firmiter præcipientes mandamus, quatenus visis præsentibus, dum & quam primum per dictum Comitem Ladislaum, aut homines suos, cum literis suis requisiti fueritis, in continenti omnes universaliter, cum omnibus vestris Ingeniis (s) exercitualmente insurgentes illuc, quo præfatus Ladislaus Comes commiserit, proficisci, & contra præfatos prædones ea omnia agere debeatis, quæ ipse Comes Ladislaus dixerit facienda; secus sub pœna gravissimæ nostræ indignationis facere non ausuri. Datum Wiennæ feria VI. proxima ante festum Pentecostes. Anno Domini MCDLIII. Regni autem nostri Anno XIII.

XIII.

Arma, & Usus Cerae ruberæ Késmarkiensis Urbi collatus, per Mathiam Regem Hung. Budæ Anno 1463.

EX APOGRAPHO.

Nos Mathias Dei Gratia Rex Hung. Dalm. Croat. &c. memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit universis: Quod nos, cujus Officii ex debito suscepti Regiminis interest, singulorum Fidelium subditorum meritis, in illis præcipue rebus, quæ eorum voluntati, & honori conducere videntur, promptam offerre benevolentiam, respectum habentes ad illibatæ fidei constantiam, ac fidelium obsequiorum gratuita merita, & sinceræ devotionis zelum, fidelium nostrorum universorum Civium, populorumque, & Inhabitatorum Civitatis nostræ Késmark, quam ipsi semper, & continue, uti procerto edocti sumus, & non paucorum; imo plurimorum fidelium nostrorum Testimonio luculentius accepimus, retro actorum temporum curriculum, præsertim vero eo tempore, quo illi Latrunculi Bohemi nostri, & Regni nostri æmu-

(s) Ingenia: apud corruptæ Latinitatis Scriptores vocabantur machinæ bellicæ; quales sunt arietes, petraræ &c. V. Edmundi Martene Thesauri Novi Anecdotorum Tom. III.

æmuli, superiores partes ipsius Regni nostri multiplicibus invasionibus, dam-
norum illationibus, Civitatum, Oppidorum, ac Villarum combustionibus deso-
labant, deprædabantur, & dilapidabant, ad Regiam Majestatem, & per con-
sequens Sacram Regni nostri Hung. coronam in variis tribulationibus constituti,
& timoribus concussi, quantum potuerunt, illibate habuerunt, & conserva-
verunt; volentes eosdem veluti bene meritos, Regiæ munificentiae dono am-
plius honorare, ut sicuti hactenus, sic & de cætero sincerioris fidei zelo, &
ferventi promptitudine incalescant, reddanturque ad nostræ Majestatis grata
servitia tanto ferventiores, quanto nostram erga ipsos, & eorum profectum
gratiam exuberare plenius persenserint, ipsis, & eorum posteris hæc Arma, seu
Armorum insignia, quæ in medio præsentium literarum nostrarum (t) arte pi-
ctoria, suis appropriatis, & distinctis coloribus singillatim manifeste existunt
denotata, & expressata; animo deliberato, & ex certa Majestatis nostræ sci-
entia dedimus, donavimus, & contulimus; imo ex superabundantiori nostræ
specialis gratiæ concedimus, & presentibus elargimur, ut eadem Civitas, &
communitas prædicta Arma, seu Armorum Insignia, more aliarum Civitatum
nostrarum armis utentium, ammodo in antea ubique in præliis &c. insignitos fore
dici volumus, & honorari gestare, ac omnibus, & singulis gratiis, honori-
bus, & libertatibus, quibus aliæ Liberæ Civitates nostræ Armis utentes quo-
modolibet consuetudine, vel de jure fruuntur, & gaudent, hujusmodi Armis
frui, & gaudere possint, & valeant. Præterea ipsis, & eorum posteris hanc
specialis nostræ gratiæ prærogativam dandam duximus, & concedendam, ipsis-
que annuimus, & concessimus per præsentem; ut ipsi amodo deinceps perpe-
tuis successivis temporibus universis, sigillo eorum Civitatis prænotatæ univer-
sas, & quaslibet literas, quacunque de causa in eorum medio emanandas, cera
coloris rubei (u) sigillare, hujusmodique sigillo in cera ipsa quibuscunque li-
teris

I 2

teris

(t) Versibus autem sic nonnemo expressit:

En! Civitatis ista sunt Kaismarciæ
Regale donum, Insignia:
Scuti profunditas aperte triplices
Ductus coloris candidi
Ostendit: hos super decenter occupat
Campum, rubentis flos rosæ:
Quem rite transversum, locati muniunt
Enses acuto cuspide:
Hos inter aureis Corona fasciis,
Addit probe coronidem;
Scutum sed ipsum sustinendo, fortiter
Adstans tuetur Angelus.

(u) Veteres Hungariæ Reges in signandis literis flava potissimum cera utebantur, quod
Sigilla Belæ IV.; aliorumque facile evincunt. Candida, vel viridis: Capitulis,
Comi-

teris ipsorum appenso, seu appresso provide, ac præcise, sicuti literis, seu sigillo aliarum Civitatum nostrarum, coloris similis in sigillo utentium vigor, & fides exhibeatur quoad plenum. Harum nostrarum, quibus Secretum Sigillum nostrum, quo ut Rex Hungariæ utimur, est appensum vigore, & Testimonio literarum mediante. Datum Budæ in festo B. Anthonii Confes. Anno Domini MCDLXIII.

XIV.

Emericus de Zapolya mandat Keszmarkiensibus, ut se contra imminentem hostem muniant. Datum in Castro Scepus. Anno Domini 1472.

EX AUTOGRAPHO.

Emericus de Zapolya Comes Perpetuus Terræ Scepus. Prudentes, & Circumspecti nobis summe dilecti. Decreveramus his diebus nos personaliter in vestri medium conferre, sed occurrentibus arduis rebus Domini nostri gratiosi, Domini Regis, & Regni sui, opus fuit nobis hucusque nostram mentem mutare, & abhinc recedere, & quia plures novitates ad nos ex parte hostium, & æmulatorum deferuntur, quas nos non dubitamus & vos audisse, & in re accepisse, quanta mala ipsi hostes machinentur (x). Cum autem hujusmodi machinatus eorum sinistri præveniendi sunt, mandamus vestris dilectionibus; quatenus pensatis rebus imminentibus, quæ ventura sunt, velitis providere de armis, Ingeniis, & aliis rebus, quæ pro defensione Civitatis nostræ,

&

Comitatibus, Civitatibus in usu erat; quanquam & Reges ipsi alterutram interdum adhibebant; donec rubra invaluisset & aptior, & mollior. Ad quam autem ætatem ejus usus in Hungaria referri debeat? multam profecto monumentis adstrueret fidem, qui detegeret. Illam certe ita sibi videntur propriam fecisse Posteriores Reges, ut inferioribus rubra uti vix liceret, nisi Principis Privilegio muniti essent. Patet id ex tot literis Familiarum, Provinciarum, Urbium. Sic Cibiniensis in Hungaria Civitas Anno primum 1529. bona Ferdinandi venia, rubra cera uti coepit; Comitatus Scepus. Anno 1624. Comitatus Abaujvar. 1659. &c. Demum ut & hoc addam nigri quandoque, & cinerei coloris cera, Instrumenta signata reperiuntur, non facile tamen publica; privatorum plerumque erant, cum vel luctum testabantur, vel tristem Nuncium ferebant.

- (x) Polonos intelligit, qui ex oris Vaganis ab Mathia Rege dejecti, bellum majoribus viribus novaturi ferebantur; sed illud induciis, quæ haud multo post coaluerunt, compositum est. V. Dlugoff. Hist. Polon. Libr. XIII.

& suorum conservatione eisdem necessaria videbuntur, cum Civitas illa felix cenferi debeat, quæ tempore pacis timet bella; nam scite, quod vos inter omnes alios subditos nostros speciali quodam nostro favore conservamus, nec vos aliqua vexatione impediendi estis. Consulentes igitur pro vestro commodo, quæ pro Civitatis nostræ salute agenda sunt, ea proinde, cum tempus se offert, provideatis. Datum in Castro nostro Scepus. feria VI. post Dominicam Oculi (y). Anno Domini MCDLXXII.

XV.

Epistola Miscellanea ejusdem Emerici de Zapolya ad Kesmarkienses. Dat. Papæ Anno Domini 1485.

EX AUTOGRAPHO.

Emericus de Zapolya Comes Perpetuus Terræ Scepus. Prudentes, & Circumspecti nobis dilecti. Accepimus literas Vestras, in quibus scribitis, quod D. Præpositus Scepusiensis super vos decimas Lectoratus exigere vult. Ideo tunc nos scripsimus jam Præposito, ut proroget ad adventum nostrum; tandem nos meliore modo disponemus, & etiam ubi scribitis, quod Tricesimatores forum vestrum impediunt, tunc Deo dante his diebus cum Regia Majestate constituti, & cum sua Majestate super his mentionem facere volumus, & taliter providebimus, quod tales, qui forum vestrum impediunt, certe impune non pertransibunt. Cæterum novitates, quas scribitis de Regno Poloniæ, audivimus; sed nos credere non possumus, quod Rex Poloniæ congregaret gentes contra Regnum Hungariæ: ex quo sunt vicini boni amici, & quascunque novitates audire poteritis, nobis perscribatis. Jam nos propius erimus, & abhinc hodie iter accipiemus versus Budam, & homo vester, quem ad nos misistis, nos Budæ expectet; sed hunc latorem præsentium non mittatis, quia est valde piger in equitando, qui in tredecim diebus ad nos pervenit, & unus velox in quinque diebus ad nos venire potuisset. Cæterum circa custodiam Civitatis die, & nocte videatis, prout jam superius commisimus, ita & nunc committimus. Insuper bonum esset, ut in Junio faciatis lapides fabricare pro Ecclesia (z), tandem labor citius finiretur. Ex Castro nostro Papa, secundo die B. Lucie Virginis MCDLXXXV.

(y) Dominica Oculi: seu tertia verni jejunii.

(z) Intelligit Paræciali S. Crucis, quæ illis temporibus supremam manum accipiebat.

XVI.

Epistola Gregorii Gebel ad Kefmarkienses, qua eis nova perscribit. Ex Castro Scepus. Anno Domini 1491.

EX AUTOGRAPHO.

Prudentes ac Circumspecti Domini, & Amici Honorandi. Scire vos cupio, quod Serenissimus Dominus Rex Hung. & Dux Albertus concordati sunt; & Poloni Domini jam de Regno exhibunt; Regia autem Majestas intravit ad Civitatem Cassoviam. Ista informare volumus. Ex Castro Scepus. Feria V. ipso die B. Mathiæ Apostoli. Anno MCDXCI.

Gregorius Gebel Castell.
Castri Scepus.

XVII.

Bulla Julii II. Papæ, in causa Stanislai de Abramovitz Capellani Kefmarkiensis variis injuriis affecti, ut in integrum restituatur. Dat. Romæ Anno Domini 1507.

EX AUTOGRAPHO.

Julius Episcopus, servus servorum Dei Venerabili Fratri Joanni Episcopo Laodicensi, in Civitate Cracov. commoranti, & Dilectis Filiis Johanni de Jakubow Canonico Ecclesiæ Cracov. — — salutem, & Apostolicam benedictionem. Sua nobis dilectus Filius, Stanislaus de Abramovitz perpetuus Capellanus ad Altare OO. SS. situm in Ecclesia S. Trinitatis, in Oppido Kezmargk Strigon. Diæcesis petitione monstravit. Quod cum alias, tum Consules dicti Oppidi, non absque injectione manuum in eum, Dei timore postposito, temere violenta ipsum Stanislaum perpetua Capellania, quam ad dictum Altare obtinebat, in quibusdam literis, & documentis ad ipsam Capellaniam pertinentibus, per violentiam spoliassent, eumque ausu sacrilego carcerali custodiæ mancipare præsumissent; dictus Stanislaus eosdem Consules primo coram suo Archiepiscopo Strigonienfi, seu ejus Officiali, & deinde, quia tunc Archiepiscopus,

pus, seu ejus Officialis justitiam super hoc eidem non administraverat, Apostolicas super hoc ad Nicolaum de Scepo, & Eucharium Canonicos Ecclesiæ Agriensis, ac Vicarium Venerabilis fratris nostri Episcopi Agriensis in Spiritualibus Generalem Literas sub certa forma impetravit, & illarum vigore ipsos Consules, & Emericum Plebanum, Christoferum Capitaneum, Vincentium Judicem, Valentinum Sartorem, & quosdam alios eorundem in hac parte complices, petendo eosdem condemnari, & cogi, ac compelli ad dictam Capellaniam ei relaxandam, seque ad illam, restituendum, & dandum, ac restituendum sibi literas, & documenta, ac satisfaciendum eidem coram dictis Canonicis, & Vicario traxit in causam, & quia Canonici, & Vicarius prædicti in causa hujusmodi, licet pro parte dicti Stanislai loco, & tempore congruis requisiti fuissent, procedere, & super præmissis sibi justitiam ministrare expresse denegarunt, pro parte ejusdem Stanislai sentientis ex hoc indebite se gravari, ad sedem Apostolicam fuit appellatum. Quocirca cum dictus Stanislaus, sicut asserit, Civitatem, & Diæcesim Strigoniensem non audeat intrare secure; discretioni Vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint evocandi, auditisque, hinc inde propositis, quod justum fuerit, apellatione remota, decernatis; facientes, quod decreveritis, per censuram Ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, censura simili, apellatione cessante, compellatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes his exsequendis potueritis interesse, duo, aut unus vestrum ea nihilominus exsequatur. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDVII. Idibus Febr. Pontificatus nostri Anno V.

XVIII.

*Kesmarkiensium Immunitas a solutione Telonii Palocensis. Dat.
in Castro Plawecz Anno Domini 1508.*

EX AUTOGRAPHO.

Michaël de Lommicza, Capitaneus Castri Rychnow, nec non Dominus, & Hæres Castri Plawecz universis, & singulis præsentibus inspecturis, signanter Prudentibus, & Circumspectis Dominis; Judici, Juratis, totique Communitati Civitatis Kaysmarck salutem cum honore. Quia sæpissimis vicibus honoris exhibitionem ab eisdem Civibus susceperimus, nihilominus & peti-

titiones suas respexerimus, cum eorum donationibus Regiis super libertate Theloneorum in toto; & Inclyto Regno Hung. desuper habitis, admonitioneque præhabita Dominorum meorum gratiosissimorum, eisdem Civibus, & totius hujus Comitatus Incolis, & Inhabitoribus quibuscunque, & singulis in Castro meo Plawecz dicti Thelonei libertatem perpetue conservaturum confero, imo & prædictos Cives, five singulos Inhabitatores Civitatis supradictæ, absque Thelonei ejusdem solutione liberos, & exemptos perpetue conservare volo, præsentium nostrarum vigore, sigillo meo consueto munitarum. Datum in Castro (aa). Plawecz feria III. proxima post festum S. Gregorii Papæ Anno Domini MDVIII.

XIX.

Wladislai II. Regis ad Kefmarkienses Mandatum, quo grossos Polonicos acceptari vetat. Dat. Budæ Anno 1512.

EX AUTOGRAPHO.

Wladislaus Dei Gratia Rex Hung. & Boh. &c. Fidelibus nostris Prudentibus, & Circumspectis Judici, & Juratis Civibus ac toti Communitati Civitatis Kezmark salutem, & gratiam. Accepimus non sine displicentia monetam five pecunias Polonicas, grossos nuncupatas, in medio vestri jam adeo esse multiplicatam, & in tantum excrevisse, ut plures ex vobis negotiationem, & questum suum exercere volentes: in censu, & usu monetæ ipsius magnum, & notabile damnum quandoque patiantur; ex eo maxime, quod dum, & quandocunque fideles nostri Hungari monetam ad Regnum Poloniæ, gratia quarumcunque mercium, rerumque intrarent: ex tunc ab iisdem moneta ipsa per Polonos longe in minori pretio æstimaretur; quod etiam ipsis Quæstoribus constaret, pro rebus eorundem arrestentur, sicque cum damno ipsorum fideles subditi nostri. — Unde nos volentes in hoc indemnitati vestræ, & cæterorum etiam subditorum nostrorum illius Comitatus Scepus in tempore consulere, mandamus, & committimus fidelitati vestræ harum serie strictissime; quatenus statim visis præsentibus, id imprimis palam, & manifeste faciatis proclamari, ut ammodo nullus omnino vestrum, seu populorum, & Incolarum
ad

(aa) Plawecz alias Palocsa Arx Provinciæ Sárosiensis, in edito colle, ad amnem Popradum.

ad vos pertinentium, præscripta moneta Polonica uti, illamque a Polonis pro quibuscunque rebus suis venditione, expositioneque accipere præsumptis; ubi autem per quempiam vestrum, vel ad vos pertinentium huic edicto, & mandato nostro contraveniretur in aliquo; extunc commisimus, & præsentibus strictius committimus, atque omnimodam auctoritatem nostram dedimus Comitibus, vel Vice-Comitibus, & Judlium dicti Comitatus Scepus. ut ipsi vos, & quemlibet vestrum, ac ad vos pertinentium, ad observandum in præmissis hæc mandata nostra, non sine gravi damno, & incommodo vestro, per omnia opportuna remedia arctius compellant, & adstringant. Secus igitur facere nulla ratione audeatis. Præsentibus perlectis exhibenti restitutus. Datum Budæ feria IV. proxima post festum Assumpt. B. M. V. Anno Domini MDXII.

XX.

*Franciscus de Batthyán scribit Késmarkiensibus, ut homines suos immittant in bona Késmarkiensia sibi ab Rege donata.
Datum Budæ. Anno Domini 1527.*

EX AUTOGRAPHO.

Prudentes, ac circumspecti nobis dilecti, salutem cum favore. Misimus illo ad occupationem illorum bonorum, per Majestatem Regiam Dominum nostrum, gratiosissimum donatorum hos Nobiles: Nicolaum Sankonem, & Franciscum Kifs familiares nostros; hortamur itaque vos, & etiam committimus vobis, quatenus eosdem non secus, quam nos ipsos audire, & in omnibus eis obtemperare, & ea, quæ dixerint vobis, facere debeatis. Nos enim in brevi illac sumus venturi, & quidquid ad libertatem vestram pertinet, omnia sumus facturi ita, quod ea bono a nobis accipietis animo; credimus enim & vos id, quæ ad commodum, & utilitatem nostram sunt, facturos, & prout aliis Dominis, sic & nobis fideliter parituros. Datum Budæ feria II. infra Octavas Visitationis Mariæ. MDXXVII.

Franciscus de Batthyán C.
Comitatus Castri ferrei.

XXI.

Ferdinandus I. Rex Hung. significat Kefmarkiensibus, eorum juramentum sibi jam esse notum, & Privilegia confirmanda promittit. Datum Pragæ Anno Domini 1528.

EX AUTOGRAPHO.

Ferdinandus Dei Gratia Rex Hung. &c. Prudentes & Circumspecti &c. Cum ex nunciis, & supplicatione vestra, tum etiam testimonio Reverendi Johannis Præpositi Scepus. plane intelleximus, quomodo juramentum fidelitatis loco Majestatis nostræ, eidem Præposito Tempore (a) Capitaneatus sui præstitistis, de quo cum antehac ita abunde nobis non confiterit, & modo hujusce rei & singulare documentum, & plenior declarationem acceperimus, visum est Majestati nostræ, ut huic supplicationi vestræ usque ad uberiores informationem nostram acquiesceremus. Commisimus itaque fideli nostro Egregio Ludovico Pewkri Capitaneo, ut ipse ad ulteriorem informationem nostram, in ea re vos molestare non debeat. Quantum autem ad confirmationem Privilegiorum vestrorum attinet, scripsimus, & mandavimus Reverendissimo in Christo Patri Domino, Thomæ Episcopo Agriensi, Cancellario nostro, ut ea, quæ licite confirmanda erunt, sub Sigillo nostro Hungarico confirmare debeat. Datum Pragæ in Festo B. Sophiæ, & Filiarum ejus Anno Domini. MDXXVIII.

XXII.

(a) Joannes Horvath de Lomnicza præter Præposituram Scepusiensem, Ferdinandi etiam militiæ, quæ in Arce Scepusiensi excubabat, Præfecturam aliquo tempore administrabat, ut Conradus Sperfogel, & Georgius Moller, quos *Analect. Scepus.* Part. II. dabimus, docent.

XXII.

Mandatum Ferdinandi Regis ad Ludovicum Pekry, ut Arces Késmark, & Ujvár tradat Francisco de Batthyán. Datum Pofonii Anno Domini 1528.

EX AUTOGRAPHO.

Inscript. Egregio Ludovico Pewkry de Petrowyna, Capitaneo Gentium nostrarum levis armaturæ, fideli nobis dilecto.

Ferdinandus Dei Gratia Rex Hung. & Boh. &c. Egregie, Fidelis nobis dilecte. Commiseramus tibi superioribus diebus, ut Arces Késmark, & Ujvár (b) cum primum fieri posset, occupare, & in manibus tuis accipere deberes in eum finem, ut eas fideli nostro Magnifico Francisco de Batthyán, Regnorum nostrarum Dalmatiæ, Croatiæ, & Sclavoniæ Bano, cui per nos sunt donatæ, assignares, quæ jam ad manus tuas devenerunt. Fidelitati tuæ mandamus, ut visis præsentibus, præter omnem difficultatem præfato Bano, aut hominibus suis præsentium ostensoribus; præfertim ubi idem Banus de suis debitis tibi satisfecerit, resignare omnino debeas. Præsentibus, facta restitutione Castrorum, pro tua reserves expeditione. Datum Pofonii feria VI. post festum B. Catherinæ Virg. Anno Domini MDXXVIII.

XXIII.

Hieronimus de Lasko promittit Késmarkiensibus Thesaurum Ecclesiæ restituendum, hortatur eos ad concordiam & custodiam Urbis. Datum Cracoviæ Anno Domini 1531.

EX AUTOGRAPHO.

Prudentes, & circumspecti fideles nostri charissimi. De benevolentia erga nos exhibita, a vobis grate accepimus, cognovimus vestram diligentiam,

K 2

&

(b) Ujvár, Latinis novum Castrum. Plures sunt hujus nominis Arces in Hungaria. Hic intelligitur Lyptó Ujvár, seu Hradek in Provincia Lyptovienfi ad confluentes Vagi, & Belæ fluviorum.

& humanitatem, quam nobis ostenditis, cognoscetis in brevi vobis per nos rependere. Clenodia vestræ Ecclesiæ, quæ pro necessitate nostra nobis per Martinum Notarium fidelem nostrum misistis, ab eodem suscepimus; profecto fecistis nobis rem pergratam: quæ clenodia vobis pollicemur ad Festum Nativitatis Domini proximum intacta remittere, nullam in eo habeatis diffidentiam; sitis etiam constantes, & unanimes inter vos, cum bona provisione Civitatis, non curetis vestrorum Æmulatorum minas: sentietis nos vobis fore Dominum gratiosum, properamus citissime, ut de pace vestra, ac aliorum, Deo favente, providere curabimus. Scripsimus etiam ad Tarnow Civibus, ut vobis pulveres pyxidum centenarios tres mittant, nosque pro eis eisdem solvemus, & vobis in subsidium muneramus, vosque de vectura provideatis. Cætera per nos commissa dicet Notarius vester, cui fidem nomine nostro adhibeatis, & tandem vos bene valere optamus. Datum Cracoviæ feria VI. post festum S. Lucæ Evang. Anno Domini MDXXXI.

Hieronymus de Lasko Palat. Sirad.
Vajvoda Transylv. &c.

XXIV.

Epistola Mathiæ Loboczky ad Késmarkienses, qua eis insinuat cladem Budensem, Conventum Eperiesiensem, monetque, ut Urbem contra Cassoviensium insidias custodiant. Datum in Arce Tharkew. Anno Domini 1541.

EX AUTOGRAPHO.

Optimæ famæ, & prudentes Domini, Amici honorandi salutem. Quid boni Dominationibus vestris scribere debeam, non habeo. Nostri Almanni funditus sunt sub Buda per Turcas prostrati. (c). Die Dominico proximo fuimus in Epperjes congregati, ubi Universitas Nobilium Sedis Sáros, & Scepus, nec non & omnium Comitatum Nuncii aderant. Consultuimus invicem, quomodo nos a Turcica manu salvare possemus; Deus tamen novit, an
con-

(c) De hac clade videtis Istvanffium ad Annum 1541.

confilia nostra aliquid proficient. Ego ipse libenter ad D. V. venirem, verum ob varias turbationes in isto motu, nunc nullo modo venire possum. Nunc iterum die Dominico proxime futuro omnes in sede constituemur; tamen absolutis hujuscemodi negotiis, curabo ad D. V. venire. Nihilominus D. V. pro fidelitate erga suam Magnificentiam, Dominum vestrum hortor, ut Dominationes Vestrae provideant bene Civitatem. Tantum enim vos a Cassovien-sibus, quantum a Muranyiensibus, ac Civitatibus Regis Poloniæ custodire debetis; ne aliquid adversi, & perfidiæ vobis ab istis, sub hoc adverso casu cædis nostrorum immineat. Curent igitur Dominationes Vestrae se omnibus modis custodire, & Civitatem bene providere. Valeant Dominationes Vestrae feliciter. Ex Arce (d) Tharkew ultima Augusti MDXLL

Mathias Loboczky Regiæ Majestatis
Consiliarius, in Tharkew &c. Dominus.

XXV.

Epistola ejusdem Mathiæ Loboczky ad Késmarkienses, qua eis significat, se cum Indigenis Hungaris constitutum esse Tutorem prolium Hieronymi Laszky. Datum in Castro Kés-mark. Anno Domini 1546.

ED AUTOGRAPHO.

Inscript. Optimæ famæ, ac Prudentibus Dominis Judici, & Juratis Civitatis Kesmarc. Amicis honorandis.

Domine Judex Salutem, & hunc Annum novum vobis una cum universis Civibus, ac Incolis hujus Civitatis felicem esse cupio. Libenter ipse personaliter vobiscum collocutus fuissim: Sed cum mihi adhuc amica (e) apud

K 3

vos

(d) Tharkew vel Tarkö: Arx in Provincia Sárosiensi, familiæ olim Tharczaiana. Possidebat eam aliquamdiu hic idem Mathias Loboczky Polonus, posteaquam duxit Dorotheam Bánfi, Nicolai Tharczai, qui ad Mochaczium occubuit, Viduam.

(e) Amica id est: amicitia, vel fides.

vos suspecta sit, scriptis hæc breviter, quæ loqui debebam, vobis committo. Convocetis itaque universitatem hujus Civitatis, & declaretis eis nomine meo, quod Regia Majestas Romanorum Rex, Dominus noster clementissimus, propter multos, & arduos respectus non vult amplius, ut Palatinus Sandomiriensis, & Bonner Castellanus Byeczensis, aliquid Imperii Vigore Tutorio hic in hanc Civitatem & in alias hæreditates puerorum olim Magnifici Hieronymi Laszky, hic in Hungaria habeant. Proinde vos una cum cæteris Civibus moneo, & autoritate Suæ Majestatis, & mea committo vobis: ne amplius illis hoc est: Palatino Sandomir. & Castellano Byecz obediat, etsi quas litteras ad vos scripserint, aut dederint, committendo, vel imperando vobis aliquid, ut easdem litteras statim in Manus Capitanei Castri hujus, Cæterorumque Nobilium Servitorum meorum, illi per me adjunctorum tradatis. Secus sub pœna Regiæ Majestatis, & mea arbitraria non facturi. Nam scitote Majestatem suam Regiam, Dominum nostrum clementissimum, non ob leves causas mihi alios Collegas ad hanc Tutoriam puerorum adjunxisse, & dedisse, tales videlicet Dominos, qui sunt indigenæ Regni hujus Hungariæ, & fideles suæ Majestatis subditi. Cum his vos Domine Judex, atque cæteros Cives Civitatis hujus pro hoc novo Anno bene, ac feliciter valere cupio. Datum ex Castro Késmark IV. Januar. Anno Domini MDXLVI.

Mathias Loboczky Confiliar. Regius
manu sua ppria.

XXVI.

Albertus a Laszko spondet opem Késmarkiensibus, cum ab Sebastiano Tökölyi premerentur. Dat. Viennæ Anno Domini 1580.

EX AUTOGRAPHO.

Prudentes, & Circumspecti &c. Non sine anxietate animi mei, litteras vestras mihi per Kunczyum traditas perlegi, condoleo enim tantas molestias, atque gravamina vestra, quæ per hoc spatium temporis vobis in hac varietate inferuntur; non enim ut fideles subditos, sed ut liberos meos, amore vos prosequi semper consuevi sum, propter eximiam fidelitatem, animumque vestrum propensum erga me, quem semper in vobis experior, nec in posterum experiri dubium mihi est. Sciatis itaque in omnibus me tantam operam daturum, ut

ut vobis brevi subvenire queam, non parcendo sumptibus, laboribusque meis; de quibus latius ex præsentium Exhibitore intellecturi sitis, cui singula, ac omnia oretenus vobis nomine meo referre commisi, eique in omnibus indubiam fidem, adhibere debebitis tam de solutione censuum, quam de mutatione Dominorum, (f) nec non de controversiis metarum cum Georgio Jó, ad quem quoque literas nostras dedimus, vobis tamen primo perlegendas necesse fore existimavimus. Valere itaque vos in omni felicitate a DEO Optimo Maximo precamur. Datæ Viennæ die VI. Julii. MDLXXX.

Albertus a Laszko Mppria.

XXVII.

Idem Albertus a Laszko significat Késmarkiensibus, ab Rege Poloniae sibi esse collatum Capitaneatum Scepusiensem. Datum Varsaviæ Anno Domini 1581.

EX AUTOGRAPHO.

Prudentes, & Circumspecti &c. Etsi de nostra erga vos benevolentia, præcipuoque amore, quo vos non aliter, ac liberos nostros complectimur, jam vobis bene constat; tamen nolumus prætermittere habita scribendi occasione, quin vos literis nostris inviseremus, de istaque singulari nostra erga vos gratia firmiores, certioresque redderemus; significantes vobis, nos Divina favente gratia in bona, prosperaque valetudine in Poloniam, Patriam nostram venisse; ubi a sua Majestate imprimis alacri animo, lætoque vultu excepti, non sine etiam applausu, gaudioque singulari Servitorum suæ Majestatis præcipuorum exoptati existimus. Pro ea autem vice sua Majestas Dominus noster clementissimus illa XIII. oppida, vel, ut vocant, Capitaneatum scepus. Civitati nostræ Kiezmark vicina nobis dedit, Domino Maczejowski (g) certa summa pecuniæ contento reddito. Hanc vero donationem duran-

te

(f) Quot Heros intra breve tempus Kesmarkinum habuerit, patebit ex Analectorum Scepus. Parte altera, ubi Historiam ejus Urbis daturi sumus.

(g) Qui præerat Lublovix, & XIII. Oppidis Scepusiensibus, Regno Poloniae in pignus datis.

te vita nostra nobis concessit; majora, oblata occasione nobis promittens. In summa suam Majestatem Regiam plus quam existimabamus, gratiosum Dominum reperimus. Itaque estote bono animo, nam brevi Deo Volente vos visuri sumus; nec vobis unquam, etiamsi vitam amittere deberemus, deerimus; & sciatis certo, quod jam habemus firmas rationes, quibus vos meos fideles Cives, liberosque charissimos brevi eliberabimus, de quibus hactenus. Cum his vos Altissimi protectioni committo. Datæ Varisaviæ VI. Aprilis Anno Domini MDLXXXI.

V.

DIPLOMATA RES URBIS LEUTSCHOVIENSIS
ILLUSTRANTIA.

I.

*Bela IV. Rex donat terram quatuor aratrorum in Nadosth
Geubulino, & Termanno Fratribus. Datum Anno Domini.
1258.*

EX APOGRAPHO.

Bela Dei Gratia, Hungariæ Dalmatiæ &c. Rex omnibus Christi fidelibus tam præsentibus, quam futuris præsens scriptum inspecturis, salutem in Omnium Salvatore. Ut donationes Regum perpetua firmitate solidentur, litterarum solent testimonio communiri. Proinde ad univerforum, notitiam præsentium tenore volumus pervenire; quod cum terram Nadosth de Zypes hospitibus Sclavis dederimus, ut nobis de eadem censum solvant, sicut in ipsorum Privilegio uberius continetur, terram quatuor aratrorum, quæ ex eadem vacua remanserat, quam quidem antea quidam Conradus nomine dicebatur tenuisse, fidelibus nostris Geubulino, & Termanno ejusdem fratri, ac per ipsos suis hæredibus, hæredumque Successoribus duximus conferendam, ita ut pro eadem fertonem (a) auri singulis annis, in Festo Purificationis B. V. pro censu

(a) Ferto, Fertum, Ferdonum, Fierito &c. est quarta pars Marcæ, ut ostendit Dufresne in Glossario. Sambucus in Calce ad Bonfinium, fertonem 84. Denariis, qui unum florenum Hungaricum faciunt, ait constare. Est vox origine Germanica a *Viertel*.

fu nobis solvere teneantur, ac eadem libertate perfruantur, qua alii de Zypes, qui nobis aurum pro terragio (b) solvunt, gratulantur. Quam etiam terram per fideles nostros (c) M. Præpositum de Zypes, & Detricum Comitem de Zoulum, & de Zypes eisdem fecimus assignari. — — In cujus rei memoriam, & firmitatem præsentem dedimus literas, duplicis Sigilli munimine roboratas. Datum per manus Magistri Smaragdi electi Colociensis, Aulae nostræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini MCCLVIII. XVIII. Kalend. Julii. Regni autem nostri anno XXIII.

II.

*Elisabetha Regina Hungariæ Guebelino de Leucha confirmat
terram duorum aratrorum. Datum Anno Domini 1280.*

EX APOGRAPHO.

Elisabetha Dei Gratia Regina Hungariæ Omnibus Christi fidelibus præsentem literas inspecturis, salutem in Omnium Salvatore. Reginalis benignitatis sublimitas iustas petitiones fidelium debet non immerito exaudire, eorum præcipue, pro quibus gratuita merita servitiorum intercedunt. Proinde ad universorum præsentium, futurorumque notitiam harum serie volumus pervenire; quod cum de gratia, & favore Domini Regis Ladislai, filii nostri charissimi, & Omnium Baronum suorum consensu, Dominium provinciæ Scypus ad nostras manus fuisset devolutum, & fidelem nostrum, Dominicum Magistrum (d) Thavarnicorum nostrorum ad reambulandas, & mensurandas terras in Scypus misissemus, idem ad nos rediens retulit nobis inter cætera; quod apud Magistrum Guebelinum de Leucha quandam particulam terræ duorum aratro-

(b) Terragium: Ager, vel prædium, in quo terra agitur, vertitur, proscinditur.

(c) Mathias id temporis erat Præpositus Scepusiensis.

(d) Non Reges solum, sed Regiæ etiam suos Tavarnicorum Magistros habebant. Hi Reginalium, illi Regiorum vel Regalium dicebantur. Tavarnicus vero seu Tavernicus Hungaris: Tárnok a voce Tár descendit, quæ promptuarium, seu ærarium indicat. Unde enata sunt Tárház: penus vel ærarium; Társkeres: currus, quo commeatus convehuntur. Tavernici itaque non alii sunt, quam quos vulgus Camerarios vocat. Testatur id ipsum Rogerius de Destructione Hung. Cap. X. Qui autem potentiores erant, sicuti Tavernicus, qui & Camerarius. Nonnunquam Procures etiam suos Tavernicos habuisse leguntur.

trorum, & paulo plus, juxta terram Hidurmik a parte orientis invenisset, quam quidem terram quia ex collatione Domini Regis Belæ, Soceri nostri piæ memoriæ, pridem Magistrum Guebelinum pacifice possedisse comperimus, pro petitionibus ejusdem justis, & condignis, inspectis fidelitatibus, & servitiis suis ipsi Guebelino Magistro, & suis hæredibus, hæredumque suorum Successoribus dedimus, & contulimus: imo jam dudum collatam relinquimus perpetuo possidendam. — — In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam præsentibus eidem concessimus literas, duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Gregorii Præpositi de Gow, Aulæ nostræ Cancellarii, fidelis nostri. Anno Domini MCCLXXX.

III.

Ladislavus IV. Rex Hungariæ confirmat donationem Villæ Kolchvan Magistro Helbrando de Leuche. Datum Anno Domini 1284.

EX APOGRAPHO.

Ladislavus Dei Gratia Hungariæ Dalmatiæ &c. Rex Omnibus in Christo fidelibus tam præsentibus, quam futuris præsens scriptum inspecturis, salutem a salutis Largitore. Ad universorum notitiam tam præsentium, quam futurorum harum serie volumus pervenire: Quod cum Helbrandus Magister de Lejucze fidelis noster Domino Stephano, Illustri Regi felicitis recordationis, Patri nostro fideles semper impenderit famulatus, & devotos; & ob hoc quandam Villam Kolchvan vocatam, in Comitatu de Scepus existentem, in recompensationem servitiorum suorum meruerit obtinere, & eandem Villam juxta continentiam Privilegii ejusdem Domini Stephani Regis, Patris nostri pacifice possederit usque modo; nobis postmodum ad totius Regni Hungariæ gubernationem, concedente Domino, feliciter sublimatis, idem Helbrandus Magister ad nostram accedens præsentiam, collationem Patris nostri charissimi, nostro petivit Privilegio confirmari. (e) Nos igitur fidelitates ejusdem Helbrandi, atque

---

(e) Ratam habuit hanc donationem etiam Andreas III. Rex dato Anno 1293. Diplomate, ubi inter cætera habet: *Nos vero attendentes, quod idem Comes Helbrandus semper coronæ Regiæ cum omni fervore fidelitatis assistit; maxime quia statim post coronationem nostram, nobis cum omni sua cognatione occurrens juxta Cassam, nos reco-*

que eidem Domino Stephano Patri nostro, & demum quæ nobis cum fumo desiderio servitia fideliter impendit, attendentes: prædictam Villam Kolchvan reliquimus, ac permisimus eidem Helbrando, & ejus hæredibus, hæredumque suorum in posterum successoribus sub eisdem metis, & terminis, sicut in Privilegio ejusdem Domini Stephani Regis, Patris nostri charissimi noscitur contineri, pacifice possidendam, & quiete; eundem Helbrandum in prædictam Villam Kolchvan, per Kuzel Comitem de Scepus, fidelem nostrum fecimus introduci. Hanc etiam gratiam eidem Helbrando concessimus, quod nullus Comitum de Scepus pro tempore constitutorum, suos Jobbagyones super causis quibuscumque: ut furti, ut sanguinis, ut latrocinii, judicandi potestatem habere debeat; sed ipse prædictus Comes Helbrandus suos Jobbagyones in causis prædictis, & in aliis omnibus personaliter debeat judicare. — Datum per manus Venerabilis Patris Thomæ, Dei Gratia Episcopi Vacienfis, Aulæ nostræ Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri, Anno Domini MCCLXXXIV. V. Nonas Augusti Indictione XII. Regni autem nostri anno XIII.

IV.

*Leutschoviensibus propriarum silvarum liber usus conceditur.
Datum in Villa Latina. Anno Domini 1407.*

EX AUTOGRAPHO.

Nos Nicolaus filius Lucæ de Tofew, Vice Magister Tavarnicorum Regalium recognoscimus per præsentem, quod prout Serenissimus Princeps, & Dominus Sigismundus, Inclytus Rex Hungariæ, Dominus noster naturalis nobis commisit, & mandavit: ut metas universarum Civitatum Terræ Scepus; & signanter Civitatis Lewche conspiciere, & perambulare deberemus, easdemque juxta probabilia documenta consignare; & quia nos metas dictæ Civitatis Lewtsche penitus conspeximus, & easdem perambulavimus, ipsis Civibus, & Hospitibus de eadem Lewtsche pro sustentatione, & utilitate, ac fa-

L 2

brica

gnosces ut Dominum naturalem, introduxit in terram Scepus. — Unde colligitur Helbrandum hunc, Comitem Saxorum in Scepusio fuisse. Cæterum cum ejus Filia Addhais (Atajh Clayh) in domum Berzeviczianam enupisset, possessio Kolchva ad Magistrum Kakals seu Gallum pervenit, & ab hoc ad Carthusianos de Lapide Refugii.

brica præactæ Civitatis consensimus, ac vigore præsentium auctoritate Regia nobis in hac parte concessa consentimus: ut ipsi universas silvas, & rubeta intra ipsorum erectas metas, libere uti debent, ac pacifice possidere, hominum absque omni impedimento. Hujus rei in testimonium Sigillum nostrum præsentibus appressimus. Datum in Villa Latina Sabb. proximo post festum Sancti Michaelis Archangeli. Anno Domini MCDVII.

V.

Elisabetha Regina, Alberti Imperatoris Vidua hortatur Civitates superioris Hungariæ, ut in fide sibi debita perseverent. Datum in Komarom. Anno Domini 1440. Edidit P. Stephanus Kaprinaj in Diplom. Mathiæ de Hunyad Reg. Hung.

Elisabeth Dei Gratia Regina Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Austriæque, & Styriæ Ducissa, nec non Marchionissa Moraviæ &c. Fidelibus nostris Circumspectis Judici, & Juratis, cæterisque Civibus, & toti Communitati Civitatum nostrarum Leuthschoviensis, Barthfa, & Eperies vocatarum salutem, & gratiam. Delectat nos vestra nativa fidelitas sinceritatis plena, quæ in Regum, & Coronæ Hungariæ fide nullo sinistro, seu adverso pulsu notari unquam potuit devio casu vacillasse; quin imo constans semper, & Zelo integerrimæ devotionis accensa perseverans, seu fidei sinceritatem sublati de medio condam Genitore, & Conthorali nostris charissimis, Regibus Hungariæ jam in nos, tanquam veram Regiæ propaginis stirpem transferens, nostræ nova quadam integritate, singulari laude digna ad præsens obtulit Majestati: super quibus fidelitati vestræ altas dicimus grates, requirentes eandem, quatenus Vestram hætenus, ut prætulimus, immutatam fidem laudabilibus continuantes successibus tam in custodia, & conservatione vestrarum Civitatum, quam in aliis rebus gerendis in nostræ Majestatis honorem, prout expediens videbitur, sic vos Vigiles geratis, circumspectosque, & attentos: quod Civitates ipsæ coronæ, & nobis, ab æmulorum, seu doloſorum captionibus præserventur; & nec curetis quicumque, cujuscumque status, & præminentie existat, donec aliud a nobis habueritis in mandatis. Suscepturi suo tempore propterea a nobis prælarga remunerationis antidota, & præmia condigna meritorum. Speramus namque in brevi nos posse disponere, quod omnibus adversitatibus imminet.

minentibus propulsis, votivæ pacis tranquillitate poteritis gratulari. Datum in Komarom feria VI. proxima ante Festum B. Valentini Martyris. Anno Domini MCCCCXL.

VI.

Mandatum Mathiæ I. Regis ad Leutschovienses, ut Stephanum de Zapolya juvent in obsidendo Castro Muran. Datum sub fortalitia Lythwa. Anno Domini 1461.

EX AUTOGRAPHO.

Mathias Dei Gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croat. &c. Prudentes, & Circumspecti fideles nobis sincere dilecti. Intelleximus, qualiter de fortalitia Muran (f) quod nos in manifestis locis obsideri fecimus, adhuc una semita, seu parva via esset, per quam latrones in eodem fortalitia existentes, terræ illi nonnulla furticina, & latrocinia committerent; nos igitur cupientes vos in pacifico statu conservare, scripsimus per alias literas nostras fideli nostro Egregio, Stephano de Zapolya Vice-Capitaneo partium illarum Regni nostri, ut ipse unum Castellum sub Alpibus in Locis aptis cum vestro adjutorio erigat. Quare fidelitati vestræ severe committimus, quatenus receptis præsentibus, dum, & quando per præfatum Stephanum de Zapolya, aut homines suos cum præsentibus requisiti fueritis, ex tunc eidem in erectione hujusmodi Castelli, cum auxilio adesse debeatis. Secus non facturi. Datum in descensu nostro Exercituali, sub fortalitia Lythwa (g) feria IV. proxima ante festum B. Galli Confessoris. Anno Domini MCDLXI.

-
- (f) Murány est Arx in Provincia Gömöriensi, natura velut opere, atque consulto præceptis. Eam tunc Joannes Gyskra cum suis Bohemis præsidio tenebat, indidemque Scepusiensibus permolestus erat.
- (g) Lythwa: num Likawa sit in Lyptovienfi? an potius Lietava arx in Provincia Trenchiniensi? perspectum nondum habeo.

VII.

Cassovienses ab Rege Wladislao II. in jus vocantur, eo quod nonnullis Civibus Leutschoviensibus in itinere vim fecissent. Datum Budæ. Anno Domini 1497.

EX AUTOGRAPHO.

Wladislaus Dei Gratia Rex Hung. Bohemiæ &c. Fidelibus nostris Conventui Ecclesiæ de Jaszow salutem, & gratiam. Exponitur nobis in personis fidelium nostrorum circumsectorum Judicis, & Juratorum Civium Civitatis nostræ Leutschoviensis; quod quamvis nos pridem ad humillimam supplicationem ipsorum Exponentium, id decrevimus annuendum, & concedendum, ut non obstantibus quibuscumque literis, & libertatibus, ac Privilegiis Circumsectorum Judicis, & Juratorum Civium Civitatis nostræ Cassoviensis, universi Cives, Incolæ, & Inhabitantes dictæ Civitatis nostræ Leutschoviensis infra decisionem limitum, causarum, & differentiarum, quæ ratione viarum antiquarum inter ipsas partes coram nostra Majestate vertebantur, per omnes vias faciliores, & leviores, unde alias dictarum partium superiorum viatores ab antiquis temporibus vina quæcumque, & alia victualia portare solebant, semper pacifice, & libere, ac sine omni damno; & impedimento ire, & redire valerent; infra dictarum causarum decisionem; & insuper præfatis Judici, & Juratis Civibus prædictæ Civitatis nostræ Cassoviensis, per scripta nostra firmissime mandaverimus, quantumvis memoratos Cives, Incolas, & Inhabitantes præscriptæ Civitatis nostræ Leutschoviensis, aliosque cujuscumque conditionis homines, super prædictas antiquas vias, in quibus ab antiquo viatores quilibet ire, venire, & redire consuevi fuissent in personis, aut rebus arrestare, turbare, & damnificare, vel ad depositorium dictæ Civitatis Cassoviensis impellere, infra dictarum causarum decisionem nulla ratione præsumerent; quas quidem Majestatis nostræ literas iidem Cives Leutschovienses observato ordine juris, ipsis Civibus nostris Cassoviensibus, ut dicitur, omni honore exhibuerint, pariter & præsentaverint: tamen iidem Judex, Jurati, & cæteri Cives prædictæ Civitatis nostræ Cassoviensis, hujusmodi nostris Regiis mandatis non curatis, a nostra Majestate aliis literis nostris in contrarium impetratis, quas neque ipsis Exponentibus exhibuissent, neque præsentassent: sed apud se retinuissent: quibus ipsi Cives nostri Leutschovienses, si eis exhibuissent, pa-

rati

rati extunc fuissent summa cum obedientia parere. Cum autem ipsis Civibus Leutschoviensibus scilicet exponentibus, hujusmodi literas nostras ignorantibus, certi ex eisdem cum ipsorum rebus, & bonis circa, & prope festum B. Martini Episc. & Conf. in anno, cujus jam tertia instaret revolutio, transacto præteritum versus dictam Civitatem nostram Leutschoviensem, per possessionem Egregii Gabrielis de Peren — — in Comitatu Abaujvariensi habitam iter facere habuissent; præfati Cives nostri Cassovienses missis, & destinatis Petro Prechtel simul cum aliis multis hominibus, & familiaribus ipsorum, noctis in silentio armatis, & potentibus manibus ad præfatam possessionem Bodolo, abinde novem currus dictorum Concivium ipsorum Exponentium vinis, & aliis rebus mercimonialibus oneratos, simul cum equis ipsos currus trahentibus, ad dictam Civitatem nostram Cassoviensem importassent, & quosdam ex hominibus eorum diversis vulneribus, & verberibus affecissent: demum vero, dum nos accepta, & exaudita querimonia simul, & supplicatione præfatorum Exponentium nostræ Majestati superinde porrecta, præfatæ Civitati Cassoviensi in eo mandassemus, ut ipsi hujusmodi res ablatas, eisdem Exponentibus reddere, & restituere deberent; reliquam tamen earundem rerum, & bonorum ablatorum partem inter se divisissent, ac quo eorum placuisset voluntati, fecissent. In quibus præmissis eisdem Exponentibus, plusquam duorum millium florenorum auri, damna irrogassent potentia mediante, in præjudicium, & damnum præfatorum Exponentium valde magnum. Super quo fidelitati vestræ firmiter præcipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum: quo præsentē Nicolaus, aut Andreas de Kan; vel Theophilus Thwrozo de Bethlemlfalva; sive Cherubin de Bozyta; seu Nicolaus de Roskowan, sive alter Nicolaus; neve Paulus Kornys de Ruzka, aliis absentibus homo noster, scita prius præmissorum mera veritate, evocet præfatos Judicem, & Juratos, cæterosque Cives dictæ Civitatis nostræ Cassoviensis, contra annotatos Exponentes, ad octavas festi B. Georgii Martyris nunc venturas, nostram personalem in præsentiam, rationem de præmissis reddituros efficacem. — — Datum Budæ feria tertia proxima post Dominicam Quasimodo. Anno Domini MCDLXXXVII.

VIII.

Concordia inita inter Sacrum Curionem Leutschoviensem, & Urbis ejusdem Cives, super Sacello B. M. V. in Monte posito, Paræcialis Templi Sacellanis &c. Datum in Capitulo Scepus. Anno Domini 1513.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Capitulum Ecclesiæ Scepus. memoriæ commendamus per præsentēs: Quod nos literas Serenissimi Principis, & D. D. Wladislai Dei Gratia Regis Hung. & Bohemiæ &c. Domini nostri gratiosissimi præceptorie nobis sonantes, & directas recepimus in hæc verba:

Wladislaus Dei Gratia Rex Hung. & Bohemiæ &c. fidelibus nostris Capitulo Ecclesiæ Scepus. salutem, & gratiam. Exponitur nobis in persona Honorabilis Jacobi Plebani Ecclesiæ Parochialis S. Jacobi Apostoli, de Civitate nostra Lewchoviensi: Qualiter inter eundem Exponentem ab una; ac Prudentes, & Circumspectos Judicem, & Juratos, cæterosque Cives nostros Lewchovienses, & totam Parochiam dictæ Ecclesiæ S. Jacobi, partibus ab alia, ratione, & prætextu cujusdam Capellæ B. M. V. in monte, extra muros ejusdem Civitatis nostræ fundatæ; nec non collectarum in *Salve*, vespere per Capellanos decantandarum; sed & psalterii quædam dispositio, atque concordia coram certis concanonicis vestris ad hoc vocatis, & destinatis in eadem Lewchovia, in domo Plebani jam fati exponentis facta, & habita fuisset; quam licet postea ipsi Concanonici vestri in Medio Vestrum constituti, suo modo retulissent, & recognovissent, falsique fuissent, & ipse exponens super ipsa concordia juxta passionem eorundem Concanonicorum vestrorum, literas vestras a vobis pluries debita cum instantia petivisset; tamen vos favore, ut creditur, dictorum Civium nostrorum Lewchov. partis videlicet alterius allekti, hujusmodi literas vestras super jam fata concordia eidem Exponenti extradare recusassetis, & recusaretis etiam de præsentī: communem justitiam sibi in hac parte abnegando. Quamobrem fidelitati vestræ firmiter præcipiendo mandamus, quatenus receptis præsentibus, rebusque præmisso modo se habentibus, literas vestras super ipsa concordia partium præscriptarum juxta, ut præmittitur, passionem jam dictorum Concanonicorum vestrorum, amore, & odio partium procul semotis, eidem Exponenti extradare, & emanari facere modis omnibus debeat-

debeatis', & teneamini: communi iustitia requirente; caventes tamen ne fraus, vel dolus in hac parte interveniat aliqualis. Secus non facturi. Datum Budæ feria quarta Majoris hebdomadæ. Anno Domini MDXIII

Nos itaque præceptis, & mandatis præfati Domini nostri Regis in omnibus, prout tenemur, obedire cupientes: dispositionem, & concordiam in articulis, & negotiis infra scriptis per ipsos, & Concanonicos nostros, partes inter prædictas propositis, juxta passionem eorundem, ad præscriptum literarium mandatum Regium hoc ordine fatemur, & recognoscimus: Quomodo in Anno Domini MDXII. proxime præterito: Honorabilis Magister Andreas de Zalok Decanus; Thomas de Lifzka, & alter Thomas de Thorda, ac Clemens de Olafzi Socii, & Concanonici nostri in medio nostri constituti, facti exstiterunt, & retulerunt in hunc modum: Quod ipsi feria quarta proxima post festum Epiphaniarum Domini ejusdem anni, ad Civitatem Lewcha prædictam, consequenterque domum dicti Jacobi Plebani, de mandato, & commissione Reverendi D. Johannis de Lwmpnycza Præpositi Ecclesiæ nostræ prædictæ D. videlicet nostri gratiosi, ad instantiam antedictarum partium, simul accessissent; ibique præfato Jacobo Plebano ab una, & Prudentibus, ac Circumspectis Melchiore Messingfloer Judice, & cæteris duodecim Juratis Civibus dictæ Civitatis Lewchov. in ipsorum, accæterorum Civium, & totius Communitatis ejusdem Civitatis, partibus ab alia, coram ipsis personaliter constitutis, auditis, & præscriptis propositionibus, & allegationibus partium, testibusque nonnullis per eosdem productis, & deinde per ipsos examinatis, talem superinde in negotiis infrascriptis fecissent ordinationem. Primo videlicet, quod Capellam B. M. V. super dictam Civitatem Lewche in monte, (h) sitam, alias per Honorabilem quondam D. Servatium Plebanum de eadem Lewcha, Prædecessorem dicti D. Jacobi Plebani, propriis expensis, & sumptibus ejusdem erectam, & fundatam, prædictus D. Jacobus Plebanus una cum successoribus suis amodo, & deinceps tenere, habere, & sub forma directionis conservare, universosque fructus, & emolumenta — — — locare, & percipere possit, & valeat, & non ipsi Cives ad eam gubernandam se quovis modo de cætero ingerere, & intromittere debeant. Demum cum in Ecclesia eorum Parochiali consuetudo sit, singulis diebus vespere per Scholares *Salve* decantandi, super eo ordinassent: Quod unus ex Capellanis Ecclesiæ ejus-

---

(h) Qui nunc Mons Mariæ compellatur. Exstat in eo hodiedum Sacellum illud, sed ab vetustate instauratum, & quod festo potissimum Virginis ad Elisabetham inviventis die, a numerosa concurrentis populi multitudine frequentatur.

eiusdem, semper more solito collectam consuetam dicere, & decantare; ipsique Cives perpetuis successivis temporibus singulis annis, singulum unum florenum Capellanis eisdem de arenda cujusdam prati dare, & perfolvere teneantur, & sint obligati, ita tamen; quod ipsi soli Cives deinceps, & de cætero, cui maluerint, & prout eis videbitur, idem pratum in arendam locare teneantur. Præterea de peractione decantandorum Psalteriorum, taliter disposuissent: Quod sollicitudinem Psalteriorum in Ecclesia decantandorum, dicti Capellani Ecclesiæ ejusdem — — funeralia (i) & alibi locorum peragere, Scholares Scholæ pro tempore debeant, possint, atque valeant. Postremo ubi iidem Cives dictum D. Jacobum Plebanum ad dandam, & conservandam mensam, & Tabulam Scholasticorum eorum attrahere, & adstringere prætendissent, ordinassent, & conclusissent; quod dictus D. Jacobus Plebanus, & sui successores deinceps, nisi sua sponte, & ex proprio arbitrio, vel per ipsos Scholasticos appretiati (k) hujusmodi tabulam, seu mensam de jure, consuetudine dare, & elargiri non teneantur, nec sint adstricti, & obligati. Unde ipsæ ambæ partes prædictæ super hujusmodi ipsorum ordinatione, unione, concordia, & dispositione per omnia consentientes exstitissent. In cujus rei Testimonium, præsentem litteras nostras Privilegiales pendenti, & autentico Sigillo nostro consignatas, ad prædictum literarium mandatum dicti D. nostri Regis, & ad passionem dictorum fratrum, & Concanonicorum nostrorum duximus concedendas. Datum feria IV. festi B. B. Viti, & Modesti MM. Anno Domini MDXIII. Supradicto.

(i) Funeralia: Exequiæ, vita funtorum sepultura.

(k) Appretiati, id est: si ipsi scholastici pretium dependerint Paracorum

IX.

Mandatum Ferdinandi Regis ad Mathiam Loboczky ut coërceat Késmarkienſes, ne hi jus depofitorii, quod Civium Leutſchoviensium eſſet, uſurpent. Datum Viennæ Anno Domini 1544.

EX AUTOGRAPHO.

Ferdinandus Divina favente clementia Romanorum Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex ſemper Auguſtus, Infans Hiſpaniarum, Archi-Dux Austriæ &c. Fideli noſtro Magnifico Mathiæ Loboczky Aulæ noſtræ familiari ſalutem & gratiam. Expoſitum eſt nobis nomine, & in perſonis fidelium ſubditorum noſtrorum Judicis, Juratorum, ac univerſorum Civium Civitatis noſtræ Leutſchoviens ſis non ſine gravi querimonia, quomodo ipſi in iuribus & privilegiis ſuis ſuper depofitorio, quod in ea Civitate ab antiquo habent, per Cives Civitatis Késmark etiam nunc impedirentur, & turbarentur. Qui quidem Cives de Késmark, quamvis in iudiciis noſtris hiſce annis Poſonii celebratis duabus vicibus lata ſententia in eodem negotio convicti ſunt, nihilominus tamen eadem pertinacia, & temeraria audacia, qua antea in vendicando ſibi depofitorii jure uterentur, contempta iudiciorum noſtrorum auctoritate, in oppreſſionem, & deſolationem dictæ Civitatis noſtræ Leutſchoviens ſis. Supplicant nobis quam humillime, iidem fideles noſtri, ut ipſos in manifeſtis eorum iuribus, & privilegiis ſuper depofitorio clementer conſervare, & manutenere dignaremur. Nos igitur exaudita eorum ſupplicatione juſta, harum ſerie firmiter præcipientes mandamus, ut viſis præſentibus litteris noſtris, pro ea quam habes in dictos Cives de Késmark, poteſtate eoſdem omnino coërceas, ut a vendicando ſibi eo jure depofitorii, quam Civitatem noſtram habere cognitum eſt, contra latam ſuperinde cum onere ſententiam, deinceps abſtineant, neque aliquid in gravamen, & oppreſſionem Civitatis noſtræ Leutſchoviens ſis violenter præſumere audeant; alioquin commiſimus fideli noſtro Magnifico Andreæ de Bathor Thavernicorum Magiſtro, ac ſupremo in iſto Regno noſtro Hungariæ Capitano, ut ipſe contra eos, qui ſecus fecerint, ſeriam executionem faciat, eoſque modis omnibus coërcere debeat. Secus igitur facere non audeas. præſentibus perlectis exhibenti reſtitutis. Datum Viennæ Ultima Septembris Anno Domini MDXLIV.

Nicolaus Olahus.

X.

Ferdinandi Regis Diploma, quo innovat Arma Civitatis Leutschoviensis. Datum Augustæ Vindelicorum Anno Domini 1550.

EX APOGRAPHO.

Nos Ferdinandus &c. memoriæ commendamus tenore præsentium significantes quibus expedit universis. Quod quum fidelis noster nobilis Jacobus Gulden Notarius Civitatis nostræ Leutschoviensis, nostræ Majestatis veniens in præsentiam suo, ac Judicis, & Juratorum cæterorumque Civium, & Inhabitorum ejusdem Civitatis nostræ Leutschoviensis nominibus, & in personis nobis humiliter supplicasset, atque etiam certorum fidelium nostrorum pro ipsis apud Majestatem nostram intervenisset commendatio, ut cum diebus superioribus exorto in eadem Civitate nostra Leutschoviensi subito incendio, non solum omnia ædificia, portæque, & turres, verum etiam domus senatoria, & in ea universa jura, Privilegiaque, & cum his arma sive insignia ejusdem, a Divis quondam Hungariæ Regibus nostris Prædecessoribus bonæ memoriæ pro fide, & constantia erga eos præstita in memoriam rerum fortiter gestarum ipsis data, ignis voragine absumpta, & in cineres redacta fuissent, dignaremur ea ipsis denuo dare, & concedere. Nos rationem habentes fidelitatis, & constantiæ eorundem qua ipsi præter vetera insignia, & memoria digna facinora sua, erga sacram primum Regni nostri Hungariæ Coronam, & deinde Majestatem nostram ab initio statim Regiminis nostri Hungarici, usque in diem præsentem in omni rerum eventu non parcentes fatigiis, & sumptibus contra adversarios nostros sese fortiter gesserunt. Horum igitur intuitu dictis Judici, & Juratis, cæterisque Civibus, & inhabitatoribus prædictæ Civitatis nostræ Leutschoviensis, ipsorumque hæredibus, & posteris hæc arma, sive vetera Insignia sua: scutum rubrum, cujus imum mons Viridis trium jugorum occupat, e medio jugo cæteris altiore prostat lignum coloratum albo colore, porrectum ad superiorem pene scuti oram, binam habens crucem, eam duo albi Leones apertis oribus, linguisque exertis diademata Regia in Capitibus habentes, alter a dextro, alter vero a sinistro scuti lateribus, crucis inferiorem partem posterioribus, medium ligni anterioribus, supremam vero crucem similiter anterioribus alternis pedibus prensant. Scuto apposita est galea, eam contingunt laciniae albo, & rubro coloribus variegatæ, galeæ impositum est diadema

Re-

Regium, e quo prominet aliud Lignum Crucis duplicem habens crucem priori similem, prout hæc in capite, five principio præsentium literarum nostrarum Pictoris arte suis coloribus depicta esse cernuntur; animo deliberato, & ex nostræ Regiæ potestatis plenitudine præfatis Civibus antedictæ Civitatis nostræ Leutschoviensis, ipsorumque posteris, & successoribus universis denuo danda duximus, & concedenda, imo damus, donamus, & conferimus decernentes, ut ipsi & eorum posteri ac successores universi his armis, five insigniis more aliarum liberarum Civitatum nostrarum armis utentium ammodo perpetuis semper futuris temporibus in sigillis, vexillis, cortinis, velis, domibus, & generaliter in quibuscumque actibus, & exercitiis gaudere, & frui, ac secundum pristinam consuetudinem eorundem in sigillis cera rubea uti, illisque omnes literas, & literalia instrumenta, quocumque nomine censeantur, & quibuscumque causis, & negotiis in ipsa Civitate nostra Leutschoviensi per eos dandis & conficiendis five impressive five in pendenti sigillare possint, & valeant. In quorum omnium fidem, & testimonium præsentem literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut Rex Hungariæ utimur pendenti communitas, memoratis Civibus, & Inhabitoribus dictæ Civitatis nostræ Leutschoviensis ipsorumque hæredibus & posteris universis duximus dandas, & concedendas. Datum per manus Reverendissimi in Christo Patris Domini Nicolai Oláhi Episcopi Agriensis &c. In nostra Sacrique Romani Imperii Civitate Augustæ Vinelicorum. XII. die Mensis Augusti Anno MDL. Regnorum nostrorum —

XI.

*Epistola Ferdinandi Regis ad Civitates Hungariæ Superioris,
ut exustos Leutschovienses juvent. Datum ibidem Anno
eodem.*

EX AUTOGRAPHO.

Ferdinandus Divina favente Clementia Romanorum, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex semper Augustus, Infans Hispaniæ, Archi-Dux Austriæ &c. fidelibus nostris, prudentibus, & circumspectis iudicibus, & juratis Civibus Civitatum nostrarum Barthfensis, Eperiesiensis & Cibiniensis salutem & gratiam. Non ignoratis in Civitate nostra Leutschoviensi diebus superioribus casu exorto incendio non ædes solum, paucis exceptis, verum etiam portas turesque & propugnacula, adeo ipsa tormenta bellica, & domum Senatoriam igne exusta esse. Quæ cum in finibus istius Regni nostri Hungariæ, ver-

sus Poloniam sita non vobis solum, sed aliis etiam fidelibus nostris illarum partium superiorum tutissimum sit perfugium & propugnaculum, eaque propter vicinorum hostium insidias matura ædium, portarumque & propugnaculorum reparatione egeat, fidelitatem vestram & vestrum quemlibet hortamur, vobisque committimus, ut cum Cives, & incolæ præfatæ Civitatis nostræ impares esse videantur reparationi tantæ ruinæ, & combustioni, acceptis præsentibus ad requisitionem judicis ejusdem Civitatis nostræ tam per vos, quam Colonos vestros in convectandis gratis ad eandem Civitatem nostram binis plaustris lignorum & roborum, ædificiis aptorum auxilio esse, insuper trabes, asseres, ligna scandulasque & alias materias ædificationi aptas pretio convectari, easque Civibus ipsis combustis iusto, tolerabilique & non magno pretio vendi. Nec non pro commodo ipsius Civitatis nostræ fora ejusdem hebdomadalia frequentare, & frequentari facere debeatis & teneamini. Secus non facturi, præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Augustæ Vindelicorum XV. die mensis Augusti Anno Domini MDL.

Ferdinandus.

Nicolaus Olahus.

XII.

Ferdinandus Rex Privilegia Leutschoviensium, quæ igni absumpta erant, innovanda, & a se confirmanda promittit. Datum ibidem anno eodem.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Ferdinandus Divina favente Clementia Romanorum, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex memoriæ commendamus per præsentis. Quod fideles nostri Prudentes ac Circumspecti Judex & Jurati Cæterique Cives ac Inhabitatores Civitatis nostræ Leutschoviensis per hominem suum Nobilem Jacobum Gulden de Ruda Notarium dictæ Civitatis nostræ Leutschoviensis, humiliter significandum Majestati nostræ curarunt: Quomodo locus depositionis omnis generis mercium, libraque generalis & sedes Judiciaria XXIV. Civitatum terræ nostræ Scepus. una cum Tricesima nostra Regali, ab antiquo semper in eadem Civitate nostra Leutschoviensi tanquam principali, & capitali aliarum Civitatum nostrarum Superiorum, per Divos quondam Regni Hungariæ Reges, nostros scilicet Prædecessores constituta, habitaque fuerint. Quodque

que Comes etiam Regius illarum XXIV. Civitatum Scepusianarum pro tempore electus, & constitutus sub functione Muneris, & Judicatus sui isthic, & non alibi fuerit commoratus. Mittentes pro rei hujus certitudine efficacioreque testimonio per eundem Nuncium suum Majestati nostræ certum quoddam argenteum, autenticumque prædictarum XXIV. Civitatum semiuustum, certa ex parte ex incendio Civitatis ipsius Leuchovienſis liquefactum sigillum per eos in prætorio prænotatæ Civitatis nostræ Leutschovienſis igne simul consumpto servatum, ac repositum. Super quibus omnibus iisdem libertatibus iidem Cives, & subditi nostri Leutschovienſes sese sufficientia etiam literalia Prædecessorum Divorum Regum Hungariæ munimenta, & Testimonia Privilegalia se habuisse afferebant, ea tamen una cum prætorio, conservatorioque literarum, & Privilegiorum dictæ Civitatis, ignis voragine nuper consumpta esse, supplicantes iidem Cives nostri Leutschovienſes Majestati nostræ humiliter, quatenus eosdem ex Regia nostra erga fideles subditos clementia in prænotatis ipsorum libertatibus: locum depositionis literarum, generalem sedem Judicariam, & præmissa concernentibus gratiose conservare dignemur, & manutenere. Nos itaque rationem habentes fidelitatis eorundem Civium nostrorum, & eorum quoque, quæ per ignem tulerunt nuper damnorum, humillimam ipsorum supplicationem benigniter exaudientes, & clementi animo admittentes affecuravimus, & certificavimus eosdem, in verboque nostro Regio eisdem promissimus: Quod nos ipsos Cives nostros præſentes, ac futuros in præmissis, & etiam in aliis eorum antiquis libertatibus, prærogativis, Privilegiis, ac Immunitatibus, quas se habuisse dicunt, & in quorum usu etiam fuerunt, gratiose conservabimus, tuebimur, & manutenebimus interim, donec iidem Majestatem nostram vivo, perfectoque, ac fide digno literario testimonio de hujusmodi eorum juribus, privilegiis, ac libertatibus antiquis certos fecerint, ac edocuerint. Quod postquam fecerint, nos ex Clementia, & Officio nostro Regio præmissas, & etiam alias libertates, Jura, & Privilegia eorum præmissomodo certificata, & testificata literis nostris autenticis roborabimus, & clementer confirmabimus. Imo affecuramus, certificamus, & promittimus harum nostrarum vigore, & testimonio literarum mediante. Datum Augustæ XX. Augusti Anno Domini MDL.

Ferdinandus Mppria.

Nicolaus Olahus
E. Agriensis Mppria.

XIII.

Ferdinandus Rex promittit Leutschoviensibus auxilium, contra factiosum Georgium Bebek. Datum Viennæ Anno Domini 1555.

EX AUTOGRAPHO.

Ferdinandus Divina favente Clementia Romanorum, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex semper Augustus. Prudentes, & Circumspecti fideles nobis dilecti. Redditæ sunt nobis Literæ vestræ, XXV. die proxima præteriti Mensis Novembris ad nos datæ, quas intelleximus. Quantum itaque ad tumultus, & violentias, factionesque Georgii Bebek (1) de quibus scribitis, attinet, illa omnia jam antea aliis etiam diversis ex locis cognovimus. Quæ quidem illius violentiæ, & tumultus cum nobis vehementer displiceant, dabimus brevi operam, ut illi reprimantur, ulteriusque minime progrediantur. Et ea de causa præmissimus nunc duas cohortes peditum Germanorum ad illas partes superiores, mittemusque his proxime affuturis diebus specialem nostrum Capitaneum eodem cum certo, & sufficienti Equitum, & peditum numero, qui vestræ, cæterorumque fidelium subditorum nostrorum defensionem, & quietæ, tranquillæque permanfioni contra quoscumque violentos, & infideles invigilabit. Interim autem hortamur vos, & etiam committimus vobis, ut vos quoque ea, quæ ad defensionem vestram pertinent, sedulo obire, vosquemet ipsos juvare, ac custodiæ Civitatis istius vestræ diligenter invigilare non negligatis. Quantum enim in nobis erit, omnino providebimus, ut vobis pacem, & quietem quæramus, saltem vos quoque penes nostra præsidia vestro adsitis auxilio, & vosmetipsos non deferatis. Secus non facturi. Datum Viennæ III. die Mensis Decembris. Anno Domini MDLV.

XIV.

(1) Quos tumultus conciverint Bebekii, ad Annum 1555. paucis in Epitome Chronologica ita perstringit Timon: *Ad ruinas, quibus Toigon opprimebat Regnum, Franciscus Bebekus cum filio suo Georgio turbas & rapinas addidit. Collecta enim perditissima fece variarum Nationum magnam Superioris Hungariæ partem infestam habuit direpto, & occupato Canobio Lelesztienfi.*

XIV.

Joannes Thurzo fatetur certa Instrumenta bellica a Leutschoviensibus se accepisse, ut Arcem Scepusiensem contra Bebekum aliosque defendat &c. Datum in Castro Scepus. Anno Domini. 1556.

EX AUTOGRAPHO.

Ich Hanns Thurzo von Bethlehemsdorff Graff am Czips freyher auff Boynitz &c. Verkehne mit diesem Brieff vor mich, meine Erben, und Erbnemen, das mir die Erfamen Namhaftigen Weisen Hern Richter und Roth der kuniglichen Stadt Leutsch. erstlich im tausenden fünfhundert, und funfzigsten Jor, (m) wie ich dieses Schloss gantz wüste und lehr an proviandt geschütz und Munition eingenomen, zue meiner Notturfft und Brauch gelehnen haben Ein Falckonetel mit einem Sawkopff und tzwe Scharffetinel one Kugel. Czum ander. in diesem tausenden fünffhundert, und sechs und funftzigsten Jor in dem unfriedt tzue Beschitzunge dieses Hauses wider den Bebeck und andere Rebellen und Feinde Römischer Kayf. Majestät unsers aller genedigsten Hern wiederumb aff mein anlangen gelihen haben tzwe Falckenetel tzimlicher grosse tzween Doppelhoken vier Sturm hoken, und acht Czentner grob pulver minus 22. lb. und ein und dreitzig Eysern Kugeln, tzue dem letzten tzween Falckeneteln gehorende Solchs geschütz Kugel und Pulver vorspreche, und gebe ich vor mich meine Erben, und Erbnemen obgedachten Hern Richter und Roth der Stadt Lewtsch volkomlich on allen Schaden zue guten danck wider zuestellen und uber antworten (und im Fall, do Gott von fey) so etwann ein Schaden oder vorwarlofung an gemelten geschütze und pulver gescheche, das ich es ihnen nicht gar oder gantzlich Wiederumb zue stellen konde, so verpflichte ich mich vor mich meine Erben, und Erbnemen sintemol es ihnen sowol tzue guth als mir geschehen ist, mit ihnen dem Richter und Roth in billicher Schatzung obgemeldter Sthuck und Munition zue vortragen, und sie betzalen, und genugsam vergnügen aus meinen gütern wo sie gelegen — —
Czue

(m) Vide Diplom. Arcis Scepus. Numero VII.

Czue mehrer Sicherheit hab ich diese meine obligation mit gutten Roth, und wissen meinen getrawen Diener der Edlen Cristoff Pothurnyai haubtmanns, Erasmi Windeck Rentmeisters und Alexandri Repfcher Stalmeisters, Bernhardt Schwob unther Burggraffes gestellet, und brieflich verfaßten lassen welchen brieff ich mit meinen gewohlichen petschir versertiget und mit eigner hand unterschriben. Geschen und geben auf Zipserhaus den XX. Junii Im MDLVI. Jor.

XV.

Maximilianus Archi-Dux mandat Leutschoviensibus, ut pro defendenda Arce KisVarda cum Emerico Thelekeffi arma capiant. Datum Lincii Anno Domini 1558.

EX AUTOGRAPHO.

Maximilianus Dei Gratia Rex Bohemiæ Archi-Dux Austriæ Dux Burgundiae &. Prudentes, Circumspecti, nobis dilecti. Constat vobis procul dubio, quomodo Regina Isabella, cæterique rebelles, (n) ditionem Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis Domini, & Genitoris nostri observandissimi viribus omnibus vastare, & intercipere contendant, subindeque novi aliquid moliantur, sicuti intelleximus Reginam ipsam etiam nunc magnum numerum Valachorum congregasse, ac ad expugnationem arcis præfatæ Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis (o) Kyfvarda vocata cum gentibus suis expeditivisse. Cum autem ex amissione arcis ejusdem (quod Deus avertat) non minus vobis, Uxoribusque & liberis vestris quam ditioni suæ Majestatis impendere videatur exitium, Hortamur vos, & nihilominus autoritate præfatæ Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis harum serie vobis firmissime committimus, quatenus dum & quando per Egregium Emericum Thelekeffi supremum gentium Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis in partibus illis Capitaneum, requisiti fueritis, & pro eliberatione arcis præfa-

(n) Horum motus, rapinas, ac una egregias Emerici Thelekeffy virtutes fuscè per-scriptas videre poteris apud Istvanfium. ad Annum 1558. & seq.

(o) Kisvarda Arx & Oppidum in Provincia Szabolcensi, munitionibus quondam validum. Posteaquam plures obsidiones pertulit, earum demum iniquitati, tumultuante præsertim Rakoczio succubuit. Loco cæteroquin palustri est, & Tibisci eluvionibus obnoxio.

præfatæ, & semper alias, pro ditionis ejusdem defensione sine mora totis viribus insurgere, eidemque omni auxilio adesse debeatis. Executuri in eo Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis, nostramque seriam & gratiosam voluntatem. Secus non facturi. Datum Lincii II. Decembris anno MDLVIII.

Maximilianus

Franciscus Forgats
Varadiensis.

XVI.

Mathias Archidux mandat Leutschoviensibus, ut veteris Calendarii usu abolito, ad Gregorianum se conforment. Datum Viennæ Anno Domini 1595.

EX AUTOGRAPHO.

Mathias Dei Gratia Archi-Dux Auftriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ Carniolæ Comes Tyrolis &c. Prudentes ac Circumspecti nobis sincere dilecti. Quum sacratissima Cæsarea Regia Majestas Dominus & Frater noster observandissimus propter varias, quæ subinde ad ejus Majestatem de diversi Calendarii in hoc Regno usu perferuntur, querelas, aliaque multa, quæ inde emergunt inconvenientia, omnino & firmiter decrevit, ut veteris Calendarii usus tandem penitus aboleatur, atque novum, & conformatum Calendarium, jam pridem ab omnibus statibus, & ordinibus istius Regni Hungariæ unanimi voto, & consensu receptum, juxta articulum quadragesimum quintum publicarum Regni constitutionum proxime præteritæ generalis Diætæ Pofoniens. sub Mille Tallerorum in præfato articulo constituta poena per omnes regnicolas inviolabiliter observetur, hocque per nos ita etiam publicari, & in effectum deduci benigne voluerit. Ideo nos clementer hortamur, atque Autoritate præfata Sacratissimæ Cæsareæ Regiæ Majestatis, qua in ejus absentia plenarie fungimur, vobis, & vestrum singulis harum Serie firmissime committimus, & mandamus, ut dictum vetus Calendarium in hac Civitate, si hætenus nondum factum est, ubique tollere, & abrogare, nullumque vetus Calendarium sub amissione, & ablatione preli imprimi permittere, & usum novi, ac reformati Calendarii observare, & Majestatis suæ Cæsareæ ac Regiæ benignæ voluntati vos obedienter conformare, atque in contumaces, & inobedientes, vos Magistratus, præmissa statuta poena procedere, & præfatam mille Tal-

lerorum multam juxta articulum supradictum irremissibiliter ab eis exigere, nobisque postmodum de omnibus per literas vestras, quo Majestatem suam Cæsaream, & Regiam de statu rei informare possimus, edocere velitis, & debeatis, secus nullatenus facturi. Datum in Civitate Vienna Austriæ XVII. die Mensis Septembris Anno Domini MDXCV.

Matthias

Lippay.

M A N T I S S A.

In Urbis Leutschovienfis Tabulario asservatur Codex MS. caractere, ut apparet, Seculi XV. exaratus. Complectitur is Leges SS. Corporis Christi Sodalitii, quod anno 1402 ea in Urbe institutum est. Digna prorsus mihi res apparebat, quæ Diplomatario Leutschovienfi subderetur, tum quod momentum non hesternum esset, tum quod a titulo, quem fronti operis præfixeram, non multum abhorreret. Habebunt certe Leutschovienfes, unde si velint, intelligant, quam Religionem, quæ Dogmata eorum Majores sint complexi, antequam Lutherus omnia novasset. Porro & Idioma, quo liber conscriptus est, & ipsam scribendi rationem retinere placuit, eorum gratia quibus cana quantumvis monumenta, nisi ejusmodi vetustate velut aromate condita sint, dissipant. Cætera quæ huc faciunt, nota, quam subjicimus, explanabit.

Das ist des heiligen Leuchnams Bruderschafft buch und dieselbe Bruderschafft angefangen ist zu dem Lobe Gottes und der ere des heiligen Leichnams unsers liebe Herren Ihesu Christi in dem Jahr MCCCCII. &c. am Sontak neste nach Andreæ &c. Primo: so ist dyselbe Bruderschafft also geordnet und gemacht, wber do ein will kommen, der sal niederlegen 4 rothe fl. und doreyn keinen tzunemen, is sey denen der Bruder Wille, und Wort. &c.

Auch so fullen die Brudern alle Duinerstage eyn Messe mit sampt dem Tagen singen dem heiligen Leichnam tzu lobe, und welch Bruder do heime were, und vorsewnte die Messe gar, der sal geben 10 pf. und wer do nicht kummt tzu dem Kyrielleison, dy weyl man das singet, der sal geben tzu buße 5. Den.

Auch fullen wir haben alle Montage 2 Kertzen tzu aller Selen Messe, als ferie, als is der Bruder wille ist, imbettwngen.

Auch ab is Sache were, das ein Bruder mit dem anderen tzu schaffen hette in Jrrunge adir in tedinge, so sal ir keiner dem andern vor recht bitten. Es sey deme, ap is die Brudern vormolhten, und die in richtig gemachen, tether obir das. Was demme die Bruder tzurate werden, das sey denne Seyn puffle.

Auch ab das sache were, das eyn Bruder, adyr ein Swester stirbet, so fullen alle Bruder und Swester bebotet werden, und fullen seyn alle bey der

der Vigilien, und bey der Selmesse, und alle unfere Kertzen, dy sal man off stecken, und fullen mit fleisse, und mit gebete der Selen gedencken, ab das jemand verfewnte, der do heyme gestunt were, der sal geben 10 pf. &c. nemlich und die von der Vigilien, und von die von der Messe.

Auch sey wir eynis wurden, das wir alle Jahr 14. Tage vor des heiligen Leichnams tag tzusamen gehen fullen, und unfere gebrechen ausreden, und wenne uns bus Alderman tzusamene geberet, wer do nicht kummt tzu der selbige tzeit als im gebotten wirt, dyweile dye Bruder beyeynander seyn der sal geben 5 pf.

Auch haben wir is also gemacht, wer der Bruderschaft gelt ein Jahr innehelt, Wenne das Jar ende hat, so sal her das gelt niederlegen, als her is empfangen hat, und rechnung tuen, und man sal is des andern Jars einem andern geben tzuhalten, das ys yo kein tenger halden sal wen eyn Jar.

Auch sal dorumme keiner bitten, das man im das gelt gebe.

Auch wer das gelt inne hat, der sal is mid rot hantiren, is sey denne mit tzweyer Bruder wissen.

Auch ist also gemacht, wer seyn gelt nicht niederleget in dem ersten Jare 14 Tage vor Corporis Christi, den sal man weder ausschreiben, und lassen yn eyn gutten mann bleiben, als her tzu uns kommen ist.

Auch ab is Sache were das eyn Bruder ader Swester auswendig in aller Gotswercke, wo is were stirbe, und dasselbige die Bruder gewar wurden, so fullen im gleichwoll die Bruder Leichetzeichen geben mit Vigiller und mit selmesse, als ab fy eynheimisch gesturben weren.

Auch haben wir gewilkort, das dy geschechnisse unser Bruderschaft von allen unfern Brudern vorwigen seyn fullen, da wir handeln mit worten ader mit wercken. Gleicher weise als ab is geschechen in einem Sitzendem rate, und welcher Bruder das meldete, der sal dorummen dy puffle tragen und leyden dornoch als die Bruder tzu rate werden. Auch haben wir gewilkort Welch Bruder sich eberey und widersetzen, der Kysetze, als man fy tzu Alderleüte kewist, derselbe sal aus unser Bruderschaft gescriben werden, und sal furt mer seyn eyn guter man, als her tzu uns komen ist.

Auch haben wir gewilkort das man yo tzu etzlichen Quatember an dem Suntag dornoch, tzur wesper singen sal gantz Vigilien, und des Morgens dornoch an dem Montag noch der frumesse eyn Selmesse, dy Bruder selber singen fullen, und alle Bruder und Schwestere tzu Offer gen fullen (p).

(p) Subjicitur longa serie Catalogus Fratrum & Sororum hujus Sodalitii. Initium e Germanico traductum ita habet:

VI.

DIPLOMATA NOBILITATIS SCEPUSIENSIS VETU-
STATEM, PRÆCLARA FACTA, REMUNERATIONES REGIAS,
SUPREMAS VOLUNTATES, &c. EXHIBENTIA.

I.

*Immunitates Nobilium Scepusiensium, qui vulgo Lanceuti com-
pellantur. Datum Anno Domini 1243.*

EX APOGRAPHO.

Bela Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Gallicia
Lodomeriæ, Comaniæque Rex. omnibus Christi fidelibus præsentem
paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Cum in multitudine populo-
rum Regum gloria, ac Principum summo opere accendatur; non immerito Regal-
is celsitudo de suis subjectis provisionibus amplioribus debet ordinare, ut ii-
dem felicitate, & numero augeantur. Ad omnium itaque notitiam tam præsen-
tium, quam posterorum præsentis Scripti testimonio volumus pervenire, quod nos
universis nobilibus de Scepus eandem, quam ab antiquo habuerunt, confer-
vare volentes libertatem statuimus, quod nullus ipsorum aliquam collectam,
vel exactionem solvere teneatur, nisi ipsa collecta ad servientes (a) Regis, &
alios.

Primo Serenissimus Princeps & Dominus Dominus Sigismundus Rex Hungariæ &c. cum
Barbara Regina sua Coniuge Domini nobis Clementissimi.

Item Magister Hermannus noster Paroecus.

Item Dominus Nicolaus noster Paroecus. &c.

Hinc colligitur geminas floruisse id temporis Leutschoviæ Paroecias. Altera procul
dubio fuerit ad D. Jacobi in summo templo, ubi etiamnum perstat, de altera ni-
hil habeo, quod pro explorato affirmem. Coeterum Sacer iste Cæsus Corporis
Christi desit Anno 1560. quo Romana Sacra Leutschoviæ penitus procubuerunt,
mutatoque nomine Fraternitas Dominorum appellari cæpit.

(a) Servientes Regis apud veteres Hungaros nobiles etiam appellabantur propterea;
quod partim in palatio Regio Aulæ munia obeundo, partim in castris Stipendia
merendo Regi servaverint Vide *Andree II. Decret. Anni 1222. Art. 3. & 4.*

alios quoslibet nobiles fuerit generalis. Item per fora, & portas ejusdem Scepus nullum tributuum ipsi Nobiles, & sui Jobbagyones persolvant. Item in expeditione per nos facta sub nostro vexillo quatuor, qui habent terram octo aratrorum sufficientem, unum mittere debeant decenter armatum. Item Comes de Scepus nec ipsos, nec eorum Jobbagyones possit judicare, nisi in causis furti, monetæ, & decimarum, super causis autem minutis inter se ortis diffiniendis ipsimet sibi possint Judicem eligere, quem vellent, & si super aliquo inter eos duellum contingat judicari, non nisi in præsentia nostra debeat terminari. Item Comes de Scepus nullum descensum super eos possit facere violentum. Item si quis de ipsis sine hærede decesserit, universa bona tam mobilia, quam immobilia ipsius, cui filia, si habeat, vel relicta, si nupserint, succedant, sed ille ad eadem Servitia teneatur, ad quæ decedens, cui succedit, fuerat obligatus. Item si super aliquo dubium oriatur, quod per Sacramentum debeat testificari, & purgari, Septimo (b) Se præstito Sacramento quadraginta denarios, & non plures persolvant. Item si aliquis ipsorum convincatur super aliquo furto, solvere debeat judicium juxta nobilium terræ consuetudinem aprobatam. Ut igitur hujus libertatis status, vel series in posterum inconcussa permaneant, nec alioquin successu temporis per quempiam in irritum possit revocari, vel aliquatenus queat retractari, ad ejus firmam stabilitatem literas nostras concessimus testimoniales duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum Anno gratiæ MCCXLIII. VII. Idus Junii. Regni autem nostri Anno VIII. (c).

II.

Bela IV. ratam habet donationem Patris sui Andreae, quam fecerat Adolpho Præposito de Scepus, ejusque Sorori. Datum Anno Domini 1246.

. EX APOGRAPHO.

Bela Dei Gratiæ Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Galiciæ, Lodomeriæ, Comaniæque Rex, omnibus Christi fidelibus præsens scriptum inspecturis salutem, & omne bonum. Quanto Regalis providentiæ cæte-

---

(b) Ita habet Apographum, sed obscurum est, quid velit.

(c) Has Belæ IV. literas plures Reges confirmarunt, ut Carolus I. Wladislaus II. Ferdinandus I. aliique.

cæteros auctoritate dignitatis præcellit: tanto ea, quæ per ipsam Majestatem salubriter, ac proinde confirmantur, uberiori debent robore stabiliri. Ad universorum igitur notitiam tenore præsentium volumus pervenire, quod accedentes ad præsentiam nostram Ricolphus, & Hermannus (d) Filii Rutkery, Nepotes Adolphi Præpositi de Scepus nobis humiliter supplicarunt, ut cum privilegium nostrum, quod super confirmatione Privilegii Inclytæ recordationis Patris nostri memorato ipsorum Avunculo, & Matri dederamus super donatione cujusdam terræ in Scepus supra Poprad existentis, casu sit amissum, confirmare, ac innovare denuo de plenitudine gratiæ nostræ dignaremur privilegium Patris nostri memoratum, cujus tenor talis est:

In nomine S. Trinitatis, & Individuæ Unitatis. Andreas Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Galliciæ, Lodomeriæ-que Rex in perpetuum. Dum decoris ratio expostulat, & humani nihilominus juris exigentia approbat, ut emeritorum Stipendia virorum juxta competentem retributionis feriem honesta, & decens confoveat recompensatio, sic etiam humanæ actiones, æquitatis tramitem imitantes, unicuique fidelium defensionis, & laboris præmium congruum, & benevolum in retribuendo gratitudinis officium impendisse dignoscuntur, alioquin justî Judicis sententia, qua dicitur: Merces Mercenarii tui apud te non dormiat, digne judicabuntur in contemptum; ob hoc solers, & provida Regiæ sublimitatis discretio, mentis oculos sursum erigere, & unicuique fidelium pro meritorum ordine convincitur respondere, ne districti Judicis, apud quem nullum bonum irremuneratum, examine feriat; dum videlicet suorum labores emeritorum, & exercitia, quorum virtutibus pariter, & viribus Regum longe, lateque percrebescit potentia, non competentibus beneficiorum recompensationibus procuraverit attollere. Quia igitur hujus rationis sancto, & salubri consilio venerabiliter assurgimus; inde est, cum Adolphus Præpositus multum in servitio nostro, & Reginæ charissimæ Conjugis nostræ tam ad Dominum Papam, quam Imperatores, & diversos Principes Personam, & res periculo exposuerit, & fideliter desudaverit; ad instantiam ejusdem Reginæ, & Venerabilium Fratrum suorum scilicet: Colocensis Archiepiscopi Bertholdi, & Bambergensis Episcopi (e), & Mar-

---

(d) Ricolphus clarissimarum duarum familiarum Parens, & author fuit: Berzeviczianæ videlicet, & Tarczajanæ. Hæc ante duo, &, quod excurrit, sæcula, ab stirpe interiit. Illa in plures ramos divisa hodieum floret. Hermanus, sive Polanus in abnepote pariter Polano jam dudum defecit. Utriusque viri nomen, & res præclare gestas plura Diplomata memorabunt.

(e) Egberti: Fratris Gertrudis Reginæ, Joannis item Strigoniensis, & Bertholdi Colocensis Archipræfulum.

Marchionis, quibus incessanter, & fideliter, & super omnes alios eorum fideles servivit, & frequentius personam periculo mortis exposuit, terram quandam in Scepus sitam supra Poprad, a Scepus eliberatam, & jam dicto Bamburgenfi Episcopo collatam, per consensum, & petitionem ejusdem Episcopi, Adolpho Præposito, & Sorori suæ, quæ jam per dictam Reginam a terra nativitatis suæ in exilium, & peregrinationem vocata est, relictis competentibus possessionibus, & cognatis, liberisque suis perpetuo contulimus possidendam, cum liberis denariis, & omni jure Regio, quod ad nos dignoscitur pertinere, tali tamen libertate; quod populos, quos collegerint, & undecunque adducent, nullus præsumat judicare, inquietare, excepto nobis, & Palatino, vel cui ad preces ejusdem Præpositi, & suorum hæredum præceperimus, & ut omnis circumjacentium extirpetur controversia, sæpius repetita, terra his circumcingitur terminis — — Quod ut ratum, ac stabile persistat, nec processu temporum possit aliquis infringere calumniose, præsentium autoritate, & Regiæ Serenitatis Sigillo communimus. *Datum per manus Magistri Thomæ Aulae Regiæ Vice Cancellarii Anno ab incarnatione Domini MCCIX. Venerabili Joanne Strigon. Archiepiscopo: Reverendo Bertholdo Colocersi, & Bano existente. Calano Quinqueecl. Boleslao Vacienfi, Chatapano Agr. Symone Varad. Wilermo Transilv. Desiderio Chenad. Petro Jaurin. Poth Palatino, & Musin. Comite. Michaelae Vaivoda. Marcello Bach. Jula Budrugh. Bancone Byhor. Ochuz Suprun. Benedicto de novo castro. Moys Ferrei Castri Comitibus existentibus.*

Cum igitur nobis ex suscepti Regiminis incumbit officio, ut honestis petentium desideriis consensum præbeamus, & favorem, considerantes maxime fidelitatem Juvenum Prædecessorum, & Avunculi ipsorum, assidua, fidelitatis obsequia ingrato nolentes præterire silentio, ea præcipue inducti ratione, quod privilegium prænotatum, quod nobis existit præsentatum, in nulla sui parte appareret vitiatum, cancellatum, abrasum, aut etiam delinitum, prædictam donationem ratam, ac firmam habentes autoritate nostra duximus confirmandam. In cujus rei memoriam præsentibus concessimus literas duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. *Datum Anno Domini MCCXLVI. Sexto Idus Septembris. Regni autem nostri Anno XI.*

III.

*Literæ Concordiæ inter Comitem Ricolphum, & Polanum Fratres; ac Hospites de Villa Kazmarc, seu Késmark initæ.
Datum Anno Domini 1270.*

EX APOGRAPHO.

Nos Magister Muthmerius Præpositus Scipisiensis, Magister Detricus, Comes de Zoulum, & de Scepus. Albertus Abbas de Scepus. (f) & Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus, significamus, quibus expedierit, universis præsentium per tenorem: Quod cum quædam particula terræ sufficiens ad usum aratri unius, super qua vertebatur controversia inter Rycolphum Comitem, & Polanum ex una parte; ac hospites de Villa Kazmarc ex altera, ex nostra promissione, ipsisque partibus consentientibus, nec non mediantibus probis viris, ad talem devenerunt compositionem: ut medietas dictæ terræ controversæ, a parte occidentali incipiens, juxta fluvium Poprad redeat in jus perpetuum Rycolpho, & Polano. — — Medietas vero, incipiens a plaga Orientali, redeat in jus hospitum de Kazmarc — — hoc interposito, quod prædictæ partes, tam Rycolphus, & Polanus Nobiles; quam etiam hospites de Kazmerk, omnes literas ipsorum, quascunque habuerunt super prædicta terra obtentas, penitus coram nobis recassarunt, vel si forte fraudulenter aliqua partium literas reservasset, ad cautelam etiam ipsas omnino decernimus abolendas, & privilegia ipsorum, quæ habebant de prædicta terra, utraque partium debent renovare. Nec hoc prætermittimus, quod memorati Rycolphus, ac Polanus; ac Hospites de Kazmarc coram nobis constituti tali vinculo se obligarunt; quod, si quis partium a compositione memorata a longinquo tempore resiliret, in litis aggressum parti non resiliendi cum portione Judicis 100. Marcas Argenti fini dare tenetur. Datum Anno Domini MCCLXX.

IV.

(f) Seu de Schavnik ordinis Cisterciensium.

IV.

*Dominico, & Thomæ Fratribus de Szepus, confertur terra duorum Aratrorum ea libertate, quam Nobiles, & Exercituan-
tes de Scepus habent. Datum Anno Domini 1274.*

EX APOGRAPHO.

Nos Magister Lorandus Comes de Sepes, universis, quibus expedit, & præsentes ostendentur, significamus: quod recepto mandato Regiæ sublimitatis, Dominico, & Fratri suo Thomæ de Szepus. duobusque filiis Domini-
ci, Kazmirio videlicet, & Ladislao, terram usui duorum aratrorum sufficientem, quam inter populos Domini (g) Regis antea tenebant, & possidebant, ad libertatem Nobilium, & (h) Exercituantium de Scepus reambulari, assignari, & statui faceremus. Nos vero tam jussioni Regiæ Serenitatis, ut tenemur, obtemperantes, & consideratis Servitiis præfatorum præstitis, & quæ in futurum Domino Regi impendere poterunt, ad reambulationem terræ eorundem, Nicolaum officialem nostrum de Scepus, cum Harperno Cantore Ecclesiæ S. Martini, ac Joanne Custode Ecclesiæ ejusdem de Sepus transmisimus, qui reambulantes ipsam terram metaverunt ex nostro jussu, & præcepto, perpetuo quiete, & pacifice possidendam; eximendo, & separando eosdem a solutione, & libertate populorum Domini Regis, & applicavimus libertati Nobilium sæpe dictorum, ut iidem Servitium Domino Regi debeant, quod exercituan-
tes in Scepes existentes Domino Regi impendere consueverunt, ac eadem libertate gratulentur — — Ut autem factum, ac collatio seu donatio nequeat per quempiam retractari, præsentes contulimus literas sigilli nostri munimine roboratas. Datum Dominico die post festum SS. Viti, & Modesti. Anno Domini MCCLXXIV.

(g) Populi Regis erant, qui in pagis, & villis Regi obnoxii incolebant, eidemque ab agris, & fundis certum æs dependebant.

(h) Exercituan-tes, qui castra sequuntur, Militem conscribunt. Dufresne Glossar.

V.

Ecclesiæ Sygrensi, quam Joannes Comes de Sygra exstruxerat, permissu Muthmerii Præpositi Scepusiensis, idem Præpositus certam dotem addit. Datum apud S. Martinum, Anno Domini 1275.

EX APOGRAPHO.

Nos Magister Muthmerius miseratione Divina Præpositus S. Martini de Scepus, tenore præsentium omnibus præsentibus pariter, & futuris significamus. Quod vir Nobilis, ac discretus Johannes Comes de Sygra, amicus noster charissimus, ad nostram accedens præsentiam coram nobis proposuisset humiliter, ut in hæreditate sua, (i) Sygra vocata, Ecclesiam construere ad honorem omnipotentis Dei sub speciali patrocinio S. Spiritus permitteremus, eidem Ecclesiæ pro salute animæ suæ molendinum suum supra fluvium Sygram situm, nomine Sygrensis molæ vocatum, & pratum in perpetuum conferendo, instantissimis coram nobis precibus monendo, ut Ecclesiam eandem cum antedicta dote admissam, pro animæ nostræ remedio aliquo doni munere secundum gratiam, a Deo nobis præstitam, respicere dignaremur. Nos itaque ejusdem Iohannis Comitis precibus inclinati, prædictæ Ecclesiæ constructionem fieri permisimus, eidem Ecclesiæ, & suis Administratoribus decimas de media Sygra, nec non decimas de hæreditate ipsius Comitis Iohannis — = pro animæ nostræ remedio ad honorem S. Spiritus in perpetuum assignantes, & donantes, sub hac forma; ut sacerdos de eadem Ecclesia pro decima de media Sygra quinque fertones currentis argenti, & unum fertonem ratione obedientiæ nobis, & Successoribus nostris singulis annis in festo B. Martini solvere teneatur. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam, præsentis litteras concessimus, sigilli nostri munimine roboratas. Datum apud S. Martinum in Octavis B. Vithi Martyris. Anno Domini MCCLXXV.

VI.

(i) Sygra: vicus haud multum ab arce Scepusia diffusus, & ut Bellius in Prodromo Hung. ait, Natalibus Inclytæ Sygraiorum familiæ celebris.

VI.

Ladislaus IV. Rex Hung. Comiti Polano, & Ricolpho Fratribus propter insignia eorum merita donat villas Farkasfalva & Pokaj. Datum Anno Domini 1278.

EX APOGRAPHO.

Ladislaus Dei Gratia Hung. Dalmatiæ, &c: Rex Universis Christi fidelibus salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Inter laudes in throno residentis tanquam sydus irradiat, & luce clarius elucescit, recensere merita subjectorum, fidelitates agnoscere devotorum, ac remunerationis lance virtutum præmia merentibus elargiri; nihil enim tam convenit æquitati, quam fidelitatis in studio decurrentes obtento bravio certaminis non fraudari. Proinde universorum notitiæ, præsentium serie declaramus, quod considerantes Regiæ circumspeditionis oculis grata fidelitatum obsequia, & servitia gratiosa fidelium nostrorum, Comitis Polan, & Ricolphi Fratris sui de Scepus, quæ jugiter nobis in tenera constitutis ætate famulati in diversis, & arduis negotiis Regni nostri certo experimento impenderunt infallibilibus argumentis, dum idem Comes Polan sub castro Jaurinensi, cum ejusdem castri recuperationi de manu hostili operam præstaremus, defendendo vexillum nostræ Serenitatis, cujus industriam, & expertam probitatem ad id exercendum ministerium eligendam duxeramus, grande vulnus excepit, cujus cicatrix debilitata ipsius manu impedito suo officio naturali, contractis digitis repræsentat. Ricolphus vero frater ejus lethalis plagæ faucia in suo corpore supportavit. Attendentes specialiter, quod cum Gergely filius Pauli, nequitiae inflatus Spiritu nostræ rebellaret celsitudini, vastitates, & incendia per nostrum Regnum ausu nefario exerceret, & quidam nostri fideles ad reprimendam præsumptuosam ejus audaciam, & refrenandam potentiam effrænatam de mandato nostri culminis processissent, in pugna commissa cum eodem Vir Strenuus Ricolphus filius præfati Comitis Polan pro nostra, nostræque Reipublicæ defensione extitit interemptus. Recensentes etiam, quod sæpe dicti Comes Polan, & Ricolphus Frater ejus non solum in congressibus, cum prædicto Gergeu frequenter habitis, & commissis, verum etiam adversus Lorandum Filium Mark, nostrum infidelem, bellorum pluries certamina subeuntes quoque capti, & detenti damna plurima pertulisse dignoscuntur, in recuperando castro nostro Scepus per virtutes proprias, & sudores bellicos, quod idem Lorandus callidis Machinationibus occuparat, gratum nobis exhibuerunt.

obsequium, & acceptum. (k) Volentes itaque ipsum Comitem Polan pro morte Filii sui prænotati, quam dictum Ricolphum pro tantorum prærogativa meritorum, retributionis ad præsens aliqualis præmio consolari, cum ulterioris munificentiae antidoto curationi vulnerum eorum consulere oportunis temporibus intendamus, villas nostras in Scepus existentes Farkasfalva, & Pokay vocatas, contiguas, & commetaneas, ut dicitur, sub metis antiquis, & terminis, quibus per primos possessores fuerunt limitatae, cum omnibus iuribus, utilitatibus, & pertinentiis suis dedimus, donavimus, & contulimus eisdem Comiti Polan, & Fratri suo memorato, ac per eos suis hæredibus, hæredumque successoribus jure perpetuo possidendas, ac per fidelem nostrum Ladislaum Comitem de Scepus eosdem in corporalem possessionem Villarum prædictarum fecimus introduci, Villam autem (l) Daman: quam prius eidem Comiti Polan contuleramus, cum admodum utilis, & commoda castro nostro Scepus ratione suae vicinitatis censeatur, ab ipso Comite Polan revocamus, pro usu ipsius castri nostri, & servitio reservantes, pro hujus commutatione prædictam Villam Pokay contulimus, ut superius est expressum. Ut igitur hujus nostrae donationis, seu collationis series perpetuae firmitatis robore fulciatur, nec processu temporis valeat in irritum revocari, praesentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis Magistri, Joannis, Doctoris Decretorum, Praepositi Budensis, Colocensis Ecclesiae Electi, Aulae nostrae Vice Cancellarii, & fidelis nostri. Anno Domini MCCLXXVIII. VI. Idus. Octobr. Regni autem nostri anno VII.

VII.

(k) En! in uno diplomate, quot, qualesque res, quæ ad illustranda Ladislai Cumani tempora non parum faciunt. Altum de iis apud Scriptores silentium, nisi quod Timon ad an. 1273. subobscore adnotavit: *Seditio*, inquit, *in Ungaria durat. Magistri Ugrini lesæ Majestatis rei pars fortunarum datur Comiti Waltero de castro Budensi, Lorandi Marci filii cuidam monasterio.* Ugrinus, cujus Timon commemorat, fortassis ille ipse fuit, quem Rex Ladislaus Gergeiy, v. Gergeu vocat.

(l) Daman, nunc Domanyocz, v. Domanyfalva.

VII.

Lodomerius Archiepiscopus Strigoniens. Nobilibus de Leck concedit facultatem ædificandi templum in sua possessione. Datum in Scepus. Anno Domini 1280.

EX APOGRAPHO.

Nos Lodomerius miseratione Divina Archiepiscopus Strigoniensis Ecclesiæ, ejusdemque loci Comes Perpetuus, significamus omnibus, quibus expedit præsentium per tenorem: Quod, cum Provinciam Scepus intrassemus, & in villa, Lethun vocata, Civitati S. Ladislai Regis vicinata, nostrum descensum haberemus, Comes Nicolaus, filius Henrici, cum suis fratribus: Tobia filio Myke, Curvino, & Rod filiis Prim, Rufo, & Andrea Filiis Betlen, filii Scentes, filii Georgii, nec non filiis Salumonis, filiis Nicolai, filiis Thees nobiles de (m) Leck ad nostram accedentes præsentiam, dixerunt nobis conquerentes, quod a Viris Ecclesiasticis, & a Divinis officiis propter remotionem Ecclesiæ Parochialis penitus essent alienati, quæ fere distaret unum milliare, & ex prædictis nobilibus propter inhabentiam Sacerdotis eorundem, sine confessione, ac sine communicatione Corporis, & sanguinis Domini nostri JESU Christi, nec non sacra unctione semel, nudius, & tertius homines essent expirati, atque infantes baptismatione carentes emigraverunt, & per Cives prædictæ Civitatis multas blasphemias ad Ecclesiam procedentes passi fuissent; qua de causa ab Ecclesia S. Ladislai Regis nobiles memoratos dignaremur alienare, & in propria ipsorum hæreditate Ecclesiam permitteremus ædificare, ubi Divina valerent officia procurare. Nos vero omnimodam veritatem de præmissis a Sacerdotibus, & Nobilibus ejusdem Provinciæ scientes, & inquirentes, nec non per virum discretum fidelem nostrum Magistrum Haab, (n) Præpositum Strigoniensem, quantitatem remotionis Ecclesiæ præscivimus memoratæ, & nobilibus antedictis intuitu Divinæ pietatis talem duximus gratiam conferendam, ut in propria hæreditate ipsorum, Ecclesiam ædificandi liberam habeant facultatem, ita tamen, ut in festivitate S. Ladislai Regis Sacerdos ipse Ecclesiæ,

(m) Leck, Lewk, hodie Lewkocz.

(n) Haab de genere Regis Aba, Frater Omodei Palatini, promotus deinde ad infulam Vaciensem.

fiæ, videlicet Filiæ, cum processione eundo lampadem in tres libras suffecturam ad Ecclesiam S. Ladislai Regis comportabit. Item Plebanus Ecclesiæ S. Ladislai Regis, nec non Cives ejusdem Civitatis ipsos nobiles de Leck ratione ædificationis Ecclesiæ non præsumunt molestare, vel contradicere. Datum in Scepus. Anno Domini. MCCLXXX.

VIII.

Andreas III. ratam habet donationem Silvæ Regalis juxta fluvium Lomnitzæ, quam contulit Ladislaus Cumanus Andree, filio Comitis Polyan. Datum Anno Domini 1290.

EX APOGRAPHO.

Andreas Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ Croatiae, Ramæ, Serviæ, Galitiæ, Lodomeriæ, Comaniæ, Bulgariæque Rex, omnibus Christi fidelibus, præfens scriptum inspecturis, salutem in Domino sempiternam. Regia pietas singulorum merita tenetur prospicere oculo pietatis, & ipsos invitare ad fidelitatis opera muneribus donationis, ut alii eorum exemplo invitati ardentius famulentur. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: Quod Andreas Filius Polyan, fidelis noster de Zepes, ad nostram accedens præsentiam, exhibuit nobis patentes literas Domini Ladislai quondam illustri Regis Hungariæ felicis recordationis, charissimi Fratris nostri Patruelis, super collatione cujusdem silvæ, villæ, ac possessionis suæ in Zepes existentis, confectas, petens a nobis cum instantia, ut easdem acceptare, & nostro dignaremur privilegio confirmare, quarum quidem patentium literarum tenor talis est:

Nos Ladislaus Dei Gratia Rex Hungariæ memoriæ commendantes significamus, quibus expedit, universis præsentium per tenorem: Quod nos consideratis fidelitatibus, & servitiorum meritis Andree familiaris juvenis nostri, filii Comitis Polyan, quæ idem nobis fideliter exhibuit, & impendit, quandam silvam nostram Regalem juxta fluvium Lomnitzæ, quæ fuit de Leme-ne, cujus silvæ termini usque ad præfatum fluvium procurrunt, distinguebantur, & idem Andreas usque ad præfatum fluvium dimidietatem dictæ silvæ ex nostra collatione dignoscebatur possidere, dedimus, & contulimus eidem, quam ex ista parte fluvii, quam ex alia memorati perpetuo possidendam; Datum in Gilnics Bánya quarto die quindenarum beati Georgii.

Nos

Nos itaque iustis, & legitimis supplicationibus Andreae sæpe dicti favorabiliter inclinati, maxime, quod idem cum omni favore fidelitatis multipliciter nobis studuit complacere, prædictas patentes literas, Regis Ladislai Fratris nostri — — præsentibus insertas, autoritate præsentium duximus confirmandas, duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. *Datum per manus discreti viri Magistri Theodori, Albenfis Ecclesiæ Præpositi, Aulæ nostræ Vice cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini MCCXC. IV. Kalendar. Augusti, Indictione secunda. Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus Patribus Lodomerio Strigoniensi, Ioanne Colocensi Archiepiscopis. Andrea Agriensi, Gregorio Csanadiensi, Paulo Quinque Ecclesiensi. Haab Vacziensi, Benedicto Vesprimiensi, Aulæ Dominae Reginae Consortis nostræ carissimæ Cancellario, Benedicto Varadinensi, Poka Sirmiensi, Andrea Jeurinensi, & Petro Transilvaniensi Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Mathæo Palatino, & Iudice Cumanorum, Briccio Bano totius Sclavoniæ, Rolando Vajvoda Transilvano, & Comite de Zonuch, Dominico Magistro Thavernicorum nostrorum, Moys Magistro Thavernicorum Dominae Reginae, Andrea Iudice Curia nostræ Comite Nitriensi, Joanne Magistro Agazonum nostrorum, & Comite de Baranya, & aliis quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus, & honores.*

IX.

Andreas III. Marco Canonico Scepus. & Fratri ejus Comiti Michaeli confert terram Korytnik, seu Korotnok, Datum Anno Domini 1297.

EX APOGRAPHO.

Andreas Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae &c. Rex Universis Christi fidelibus, præsens scriptum intuentibus, salutem in eo, qui est vera salus. Pro sudoribus benemerentium sinum nobis convenit munificentia Regiæ aperire, ut habeat fidelitas, in quo crescat, cæteros sui similitudine ad felicitatis opera accendendo. Proinde ad univerforum notitiam harum serie volumus pervenire: Quod Magister Marcus, Canonicus Ecclesiæ B. Martini de Scepus, fidelis Capellanus noster, & Comes Michael, (o) Frater ejusdem,

(o) Pater nobilis familiæ Koroethnokianæ, quæ in Scepusio etiamnum viget.

R. P. Wagner Analecta Scepus. Pars I.

P

dem, filii Gurethe, ad nostram accedentes præsentiam, a nobis humiliter postularunt, ut quandam terram nostram, & silvam Korytnik vocatas, in Comitatu de Scepus existentes, de benignitate Regia eisdem conferre dignaremur. — Nos igitur fidelitates, & servitiorum merita Magistri Marci Capellani nostri, quæ nobis in deferendis legationibus, & aliis agendis nostris sibi commissis fideliter exhibuit, & meritoria obsequia Michaelis Fratris sui, quæ idem in expeditione, quam contra D. Albertum Ducem Austriæ, & Styriæ, Patrem nostrum carissimum, tunc nostrum, & Regni nostri inimicum Capitalem habuimus, in expugnatione castri Rorov (p) pro fidelitate Regiæ Coronæ, Baronibus nostris cernentibus, cum effusione sanguinis sui laudabiliter impendit, attendentes; ipsam terram Korytnik cum silva, & aliis utilitatibus suis, ac pertinentiis universis, de munificentia Regia donavimus, dedimus, & contulimus eidem Magistro Marco Canonico nostro, & Michaeli Fratri ejusdem, ac per eum suis hæredibus, hæredumque suorum successoribus jure perpetuo, & irrevocabiliter, ac sine præjudicio juris alieni tenendam pariter, & possidendam. In cujus rei memoriam, perpetuamque firmitatem præsentibus concessimus literas, duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti Viri Magistri Gregorii, Albenfis Ecclesiæ electi, Aulæ nostræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini MCCXCVII. Regni nostri Anno VIII. IV. nonas Novembris.

X.

Confirmatio Superioris Donationis, adjectis præterea non nullis immunitatibus. Datum Budæ Anno Domini 1300.

EX APOGRAPHO.

Nos Andreas, Dei Gratia Rex Hungariæ, memoriæ commendantes significamus universis, quibus expedit, præsentium per tenorem: Quod perspectis fidelitatibus, & meritoriis servitiis discreti viri Mark Presbyteri, Canonici Ecclesiæ B. Martini de Scepes, Specialis Capellani nostri, & Comitis Michaelis Fratris ejusdem, qui iidem nobis in Regno nostro, & extra Regnum
in

(p) Rorov: Roran in finibus Hnng. ad Lajtham amnem appositum oppidum.

in multis legationibus, & propter multa servitia fidelia, quæ in castro nostro de Scepes fideliter peregerunt, & quod silvam densam, & inhabitalem debent excultivare, juxta tenorem privilegii nostri eisdem antea concessi, hanc gratiam duximus faciendam; quod ea libertate, qua universi Nobiles nostri Regni gaudent, & fruuntur, ipsi gaudeant, & secure commorentur sub nostra gratia speciali. Præterea si juxta Regnum Hungariæ nos exercituare contingeret, ex tunc ad ipsum Generalem Exercitum nostrum unum armatum nobiscum mittere teneantur. Addidimus etiam, quod Comes, vel (q) Castellanus noster de Scepus, pro tempore constitutus, ipsos suo judicio adstare non compellat, cum nos eosdem a judicio, & ab omni jurisdictione ipsius Comitis, & Castellani de Scepes duximus penitus eximendos. Causas autem, si quæ contra ipsos emergerent, nostra propria persona, vel Vice-Judex Curiae nostræ judicabit. Eximentes etiam eosdem ab omni exactiōe, seu collecta, quæ per nostram indicentur Majestatem. Exponentes nihilominus ex gratia speciali, ut nec ad opus castri nostri de Scepes, nec ad danda victualia teneantur. Concessimus etiam, ut ipsam terram, Koroethnuk vocatam, tanquam veri hæredes dandi, legandi, vendendi, & conferendi, cuicunque voluerint, liberam habeant facultatem. Datum Budæ in Octavis Paschæ. Anno Domini MCCC.

XI.

Svethoni Florentino. Baldi Comitis Scepusiensis Nepoti, confertur possessio Sebus in Comitatu Sáros. Datum Anno Domini 1300.

EX AUTOGRAPHO.

Andreas Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ &c. Rex omnibus Christi fidelibus, præsens scriptum inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Personam decet sublimium, & Majestati congruit Principantis, meritis subjectorum prospectis manus eis porrigere largitatis, ut satisfiat & gratiæ, cum pro meritis impenditur, & digne respondeatur accipientibus, cum eis gratia non negatur. Proinde ad univerforum tam præsentium, quam futurorum notitiam

P 2

harum

(q) Castellanus: arcis, vel castelli cujuspiam Præfectus.

harum serie volumus pervenire: Quod, cum Magister Svetho, Filius Gerardi de Civitate Florentina oriundus de genere Cyprianorum, nepos Bald Comitis Scepusiensis, dilecti, ac fidelis nostri familiaris juvenis noster, a primo adventu nostro in Regnum nostrum (r) videlicet tempore Ducatus nostri, antequam Regni gubernaculum adepti fuisset, ac Sacro diademate coronati, & etiam post Coronationem nostram usque ad hæc tempora a primævis, imo puerilibus ætatis suæ temporibus semper, ac indefesse nostro Regio adhærens lateri, diurnis, ac nocturnis obsequiorum suorum fidelissimis famulatibus gratis nobis, & acceptis multis modis, ac multifarie meruit complacere in tantum, quod in ipsius servitiis noster conquievit animus miro modo, nec variis fortunæ casibus, aut quibusvis temporibus prosperis, & adversis a nostro latere se subtrahit, sed cumulando merita meritis, & tempora temporibus juges, ut præfatum est, exhibuit famulatus, quod longum esset per singula enarrare. Ad hæc etiam, dum quorundam nostrorum æmulorum, sicuti Regis Karuli, & Filiorum suorum, perversæ machinationes erga nos, sincerum, devotum, ac fidelissimum animum ejusdem Sveth in ætate juvenili viriliter constantem, nullis precibus, nullisque roagationibus, vel aliquibus pollicitationibus immutare valuissent, in possessionibus suis, ac hæreditate, quas habere dignoscitur in districtu Florentino, non parcens rebus, & hæreditati suæ multa, & vix numerabilia damna, ac jacturas in suis facultatibus per præfatum Regem Karulum, & Filios suos passus fuit. Nos consideratis, & in memoriam revocatis tot, ac tantis fidelitatibus, & meritoriis servitiis ejusdem, cum Nobilibus viris scilicet: Georgio filio Simonis, Comite de Zobolcs, & Castellano de Potok, ac fratribus suis dilectis, & fidelibus nostris ipsum Magistrum Svethonem juxta decentiam, ac honorem nostræ Regiæ Majestatis solennem fecimus contrahere (s) parentelam, & ne ipse ad supportandum onus servitii, nobis exhibendi per eundem in futurum, & ad conversandum inter præfatos nobiles cum honore vacuum se sentiat, seu inanem, licet majora mereatur, in aliqualem tamen recompensationem servitiorum suorum pariter, ac damnorum superius relatorum, quandam Terram, seu possessionem Castri nostri de Saarus, Sebus vocatam, cum omnibus utilitatibus, & pertinentiis suis universis: villis scilicet, pratis, silvis, aquis, molendinis, ac aliis sub eisdem metis, & terminis,

---

(r) Andreas enim, vivente adhuc Ladislao Cumano, a Proceribus in Hungariam evocatus est, ut testatur Thuroczius Chronici. Parte II. Cap. LXXXII.

(s) Parentela. Non una est vocis hujus significatio. Interdum etiam Parentes, alias familiam; hic amicitiam, cognationem, affinitatem, quæ per connubium paratur, indicat. V. Hagiographos Belgas Tomo VII. Julii & Glossar. Dufresne.

nis, quibus antea limitata fuerat, & possessa, ipsi Magistro Svethoni, & ejus hæredibus, hæredumque suorum successoribus dedimus, donavimus, & contulimus jure perpetuo, & irrevocabiliter possidendam, prout etiam prius mediantibus literis nostris patentibus duxeramus conferendam, ita quod eandem possessionem Sebus possidendi per se, & hæredes suos, cambiendi, seu permutandi, vendendi, donandi, legandi in vita, & in morte locandi, & transferendi plenam, & liberam ex nunc, ut voluerit, aut cuicunque voluerit, habeat facultatem, verum etiam prærogativam sibi duximus conferendam deo cuncto, ac maturo consilio Prælatorum pariter, ac Baronum nostrorum eidem Svethoni, & suis hæredibus faciendam, quod quia ipse novus incola in cœtum Nobilium est ingressus, ignorans mores, & consuetudines Regni nostri sibi quodammodo peregrinas, ac ignotas, eundem Sveth, ac populos suos in eadem possessione Sebus congregatos, & in futurum congregandos nullus Palatinus, vel Vice-Palatinus, nullus Parochialis Comes, vel Curialis (t) Comes, nullusque Judex quovis, vel qualicunque nomine censeatur, præter Regiam nostram Personam, vel nostrorum successorum audeat, vel præsumat judicare. Quod si quicunque aliquid actionis contra eosdem Sveth, ac populos suos habuerint, nos in reddenda justitia, & satisfactione plenaria promptos inveniet, & paratos. Nec hoc prætermittimus, quod, si possessionem, seu terram, Polocha vocatam, juxta Scepus in confinio Polonorum existentem, ipsi Svethoni mediante privilegio nostro similiter perpetuo contulerimus, ex tunc dictam terram, seu possessionem Sebus liberam habebimus auferendi facultatem ab eodem. In cujus rei testimonium, & perpetuam firmitatem præsentibus concessimus literas duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Stephani, Archidiaconi de Albe Julæ, Aulæ nostræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri Anno Domini MCCC. V. Idus Aprilis. Regni autem nostri Anno X.

(t) Comites Curiales ii sunt, qui hodie Aulæ Præfecti; adeoque Judices Aulici probe a Comitibus Curiae, seu aulæ Regiæ Judicibus, qui apud Andream II. Decret. Anno 1222. Art. 6. per Excellentiam Comites Curiales dicuntur: Sicut & a Comitibus Parochianis, vel Parochialibus, qui Comitatum erant Præsides ibidem Art. 5. distinguendi. Ita Belius in Ritu explorandæ Veritatis &c. Nota I.

XII.

*Carolus Rex confirmat donationem Villæ Gurgou, seu Gergö
propter Virtutes bellicas Stephano, & Arnoldo Fratribus.
Datum Anno Domini 1312.*

EX APOGRAPHO.

Carolus Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Gallicię, Lodomeriæ, Comaniæ, Bulgarięque Rex, Princeps Salernitanus, & Honoris, ac Montis S. Angeli Dominus, omnibus Christi fidelibus, præfens scriptum inspecturis, Salutem in omnium Salvatore. Ad universorum tam præsentium, quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire: Quod Stephanus Comes Universitatis Saxonum nostrorum de Zipus, & Arnoldus Frater ejusdem, Filii quondam Comitis Eliæ (u) de Gorgou dilecti, & fideles nostri, ad nostram præsentiam personaliter accedentes, exhibuerunt nobis Privilegium Ladislai quondam Illustris Regis Hungariæ, Patruelis nostri carissimi, & Prædecessoris nostri felicitis recordationis, super donatione prædictæ Villæ Gorgou vocatæ confectum, petentes a nobis, cum instantia, ut eandem donationem ratam, & firmam habere, ipsumque Privilegium confirmare dignaremur; cujus quidem Privilegii tenor talis est:

Ladislauus Dei Gratia Hungariæ &c. Rex omnibus Christi fidelibus, præfens scriptum inspecturis, Salutem in omnium Salvatore. Regum est proprium, subjectos sibi fideliter famulantes gratia prosequi speciali, ut pro hoc alii reddantur ex prompto promptiores, ad fidelitatis opera exercenda. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: Quod Comes Elias, filius Jordani, ad nostram accedens præsentiam quandam villam, Gorgou vocatam, a nobis sibi dari postulavit; verum quia de qualitate ipsius Villæ nobis veritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Scepusiensi dedimus in mandatis, ut darent unum ex ipsis pro testimonio, coram quo Comes Kulucz Thavarnicus noster de facto ipsius Villæ, utrum sit nostræ collationi pertinens, nec ne? sciret, & inquireret veritatem, qui postmodum rescripserunt, quod
præ-

(u) Sunt hi ex Majoribus Inclytæ familiæ Görgöianæ per Scepusium longe, lateque propagatæ.

præfatus C. Kulucz ipsam villam coram testimonio ipsorum statuisse eidem Eliæ, nullo contradictore existente. Nos itaque consideratis servitiis, & fidelitatibus prædicti Eliæ, quæ Domino Stephano Patri nostro carissimo, Illustri Regi Hungariæ, felicitis recordationis, demum & nobis a puerili ævo ætatis nostræ cum omni fidelitate continue impendit, præfatam Villam ipsi, & per eum suis hæredibus, hæredumque suorum successoribus dedimus, donavimus, & contulimus perpetuo possidendam juxta veteres metas, & antiquas, ita tamen; quod annuatim in festo Divi Martini idem Elias Comes ratione ipsius terræ assumpsit solvere unum florenum auri; eundem etiam cum suis hæredibus perpetuo a iudicio, & jurisdictione Comitum, vel Octavaliū (v) Comitum Scepusiensium, pro tempore constitutorum, penitus pure, & simpliciter eximendo. In cuius rei memoriam, perpetuamque firmitatem præfentes concessimus literas duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis viri Magistri Joannis, Budensis Ecclesiæ Præpositi, Aulæ nostræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri feria sexta proxima ante Dominicam (x) Reminiscere. Anno Domini MCCLXXVIII.

Nos igitur, consideratis fidelitatibus, & servitiorum meritis prædictorum Comitum Stephani, & Arnoldi, ac Jordani Fratris ipsorum jam defuncti, quæ nobis in omnibus nostris factis, negotiis, & agendis opportunis cum fervore supremæ fidelitatis alacriter, & indefesse exhibuerunt, & impenderunt, & specialiter, cum nos una cum Baronibus, & Nobilibus, ac aliis incolis Regni nostri nobis fidelibus, castra nostra, Lublou, & Sarus vocata, quæ per æmulos nostros sunt detenta, expugnaremus, idem Stephanus, & sui Fratres antedicti cum effusione sanguinum suorum servientium non modica suas probitates opibus, ac servitiis meritoriis in conspectu nostræ Excellentię evidenter, & viriliter demonstrarunt, & demum cum nos conflictum, & pugnam cum, & contra exercitum, & totam potentiam Matthæi de Trenchin infidelis nostri, ac cum Demetrio filio Nicolai, nec non cum filiis Omodei condam Palatini æmulis nostris nuper proxime habuissimus, idem Comes Jordanus Frater ejusdem Stephani, & Arnoldi in concursu, & congressu acierum, seu cuneorum hostilium se pro nobis viriliter, & fideliter opponendo, similiter in

con-

(v) Comites Octavales apud Hungaros dicebantur, qui in Octavis certorum festorum, qualia potissimum erant D. Georgii, & Divi Martini; Divi item Michaelis, litigantes in jus vocabant, eorum causas cognoscebant, & justitiam demum ex æquo administrabant. Octavarum, quindenarum, vigenarum frequens occurrit memoria in Diplommatibus.

(x) Dominica Reminiscere: est secunda verni jejunii.

conspectu nostræ Regiæ Majestatis existit interemptus. Unde licet respectu servitorum eorundem præscriptorum a nobis multo plura obtinere, & habere merentur; tamen ad præsens in aliquam recompensationem, & nostræ Regiæ dilectionis indicium, prædictum privilegium, quod non cancellatum, non abrasum, nec in aliqua sui parte vitiatum, invenimus, de verbo ad verbum præsentibus nostris literis Privilegialibus inferi fecimus, & nostra Regia auctoritate duximus confirmandum. Et insuper eisdem Comiti Stephano, & Arnoldo propter suorum prærogativam meritorum, fidelium servitorum prædictorum, & specialiter præmemorati Jordani supra dicti Fratris ipsorum, hanc gratiam specialem duximus faciendam; quod florenum auri, quem nobis ratione terragii prædictæ Villæ Gargou vocatæ secundum tenorem Privilegii ipsius Ladislai Regis superius inserti dare tenerentur, eisdem & per eos ipsorum hæredibus, hæredumque suorum successoribus perpetuo, & irrevocabiliter duximus relaxandam; ita tamen, quod prædicti Stephanus, & Arnoldus, ac ipsorum hæredes more, & consuetudine Nobilium Regni nostri cum ipsorum propriis expensis, & sumptibus, quocunque nos exercitum habere contingat, in nostris servitiis teneantur exercituare. In cujus rei memoriam, perpetuamque firmitatem nostras eidem Stephano, & Arnoldo literas Privilegiales dari fecimus duplicis Sigilli nostri munimine, & appensione roboratas. Datum per manus discreti viri, Magistri Johannis, Albenfis Ecclesiæ Præpositi, Aulæ nostræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri IV. Idus Julii. Anno ab Incarnatione Domini MCCCXII.

XIII.

Carolus Rex iisdem Stephano, & Arnoldo Fratribus, ac Comiti Gyulæ, filio Hanns, avitas possessiones confirmat. Dat. Anno Domini 1317.

EX APOGRAPHO.

Karulus, Dei Gratia, Hungariæ, Da'matiæ, &c. Rex Omnibus Christi fidelibus, præsens scriptum inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Ad univerforum tam præsentium, quam futurorum notitiam, harum serie volumus pervenire: quod nos consideratis fidelitatibus, & fidelium servitorum meritis Comitis Stephani, Comitis Terrestris de Scepus, & Arnoldi filiorum Eliæ, item Comitis Gyulæ filii Hanns, fidelium nostrorum, quibus nobis in nego-

negotiis nostris expeditionibus, & agendis, (y) & specialiter in conflictu nostro, quem contra Demetrium, Filium Nicolai, item filios Omodei, condam Palatini, & totam potentiam Matthæi de Trenchin, æmulos, & infideles nostros in Ruzgun (z) habuimus, iidem Stephanus, Arnoldus, & Gyula Comites in conflictu eodem in conspectu nostræ Majestatis viriliter dimicantes, cum effusione sanguinum ipsorum, non parcentes rebus, & Personis multipliciter studuerunt complacere, & in ipsa pugna Jordanus Frater eorum existit interemptus, volentes suis servitiis, & pro morte prædicti Jordani Fratris eorum, & pro effusione sanguinum ipsorum occurrere Regio cum favore, licet ipsi respectu suorum servitiorum multo plura a nobis habere mereantur; tamen in recompensationem suorum servitiorum promissimus iisdem, quod eos in Possessionibus, a Prædecessoribus nostris Regibus Hungariæ, & a nobis obtentis, & demum per nos confirmatis iisdem, quas videlicet nunc ipsi possiderent, perpetuis temporibus indemnes manutenebimus, & in filios, & filiorum suorum hæredes conservabimus, Regia Autoritate mediante, sine præjudicio juris alieni; eosdem, & universas possessiones ipsorum a judicio, & jurisdictione Comitis, & Castellani nostri de Scepus, pro tempore constituti, in omnibus articulis causarum, penitus eximentes, de gratia speciali. In cujus rei memoriam, perpetuamque firmitatem præsentem concessimus, duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri, Magistri Joannis Albenfis Ecclesiæ Præpositi, Aulæ nostræ Vice-Cancellarii, & Archidiaconi Küllöensis, dilecti, & fidelis nostri, Anno Domini MCCCXVII. pridie Idus Novembris. Regni autem nostri anno similiter XVII.

XIV.

-
- (y) Agenda: vocabulum genericum sumitur pro quibuscunque laboriosis negotiis, seu militaribus, seu civilibus, Regis causa præsertim susceptis.
- (z) Ruzgun, hodie Rozgon, unde celebris gens; sed quæ jam dudum extincta est, nomen sumpsit. Vicus Provinciæ Abaujvariensis, haud procul Cassovia ad amnem Tarczam situs. In ejus campis depugnavit Carolus Rex cum Matthæo Trenchinienfi. Anno Domini 1312. die 15. Junii, ut P. Samuel Timon in Epitome Chronol. adnotavit.

XIV.

Carolus Rex Magistro Ricolpho, filio Ricolphi, propter eximia facinora, singulares prærogativas elargitur. Datum Anno Domini 1325.

EX APOGRAPHO.

Carolus Dei Gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae, Ramæ, Serviæ, Galliciæ, Lodomeriæ, Cumanæ, Bulgariæque Rex, Princeps Salernitanus, & Honoris Montis S. Angeli Dominus, omnibus Christi fidelibus, tam præsentibus, quam futuris, præfens scriptum inspecturis, salutem in salutis largitore; Regiæ Serenitati congruit, & honori, fidelia fidelium obsequia ubertatis gratia secundare, promptumque suorum animum promptiorem efficere pio retributionis cum favore. Proinde cunctorum notitiæ harum tenore volumus pervenire: Quod nos intuitum nostræ considerationis inducentes, Regia liberalitate ad grandia, & accepta servitia Magistri Ricolphi, (a) Filii Ricolphi, dilecti, & fidelis nostri, quibus idem nobis in cunctis nostris, & Regni nostri negotiis, & expeditionibus, prosperis, & adversis, cura pervigili, & sudore bellicoso studuit complacere, & se digne Regie amplectendum, & sua pro fidelitate Regiæ Coronæ observanda fortunæ casibus exponere non parcendo: quæ quidem ipsius Magistri Ricolphi fidelia obsequia, nobis impensa, suo modo per singula longum esset enarrare, & præsentibus inferi tædiosum; quædam tamen in memoriam posterorum, & informationem cæterorum, tanquam pauca de pluribus, præsentibus jussimus annotari: Nam, cum Matthæus, Filius Petri de Trenchinio, infidelis noster capitalis, aggregata sibi societate, erecto suæ perversitatis vexillo, prope Civitatem nostram, Cassa vocatam, nobiscum conflictum habuisset; Idem Magister Ricolphus in conspectu nostræ Majestatis viriliter dimicans, cum sui proprii, & multorum proximorum suorum, & Nobilium fervientium sanguinis effusione laudabiles, & fideles exhibuit famulatus. Ubi Deo adjuvante victoriam obtinuimus triumphalem. Præterea cum quandam partem gentis nostræ, & ipsum Magistrum Ricolphum, inter ipsam

---

(a) De gente Berzeviczia fuit hic Ricolphus, sed cum dispertitis inter Fratres, quos plures habuit, latifundiis Arcem Tarkò obtinuisset, inde sibi, & posteris nomen adjunxit.

sam partem Gentis nostræ Capitaneum, & majorem nominando, in subsidium, & auxilium magnifici Principis Domini Ladislai, Dei Gratia Regis Poloniæ, foci nostri charissimi, qui contra sibi insurgentes suos multos inimicos oppone-
 re necessario se debebat, transmisimus; ibi eodem Magistro Ricolpho cum dicta gente nostra, cujus Capitaneatum gerebat, viriliter, & prudenter, dimicante, & bella committente, dictus Dominus Ladislaus Rex, Socer noster, omnipotentis Dei, & dictæ gentis nostræ adjutorio, suos adversarios superavit juxta vota. Unde idem Magister Ricolphus toti Genti nostræ Hungariæ odorem bonæ famæ reportavit. In tot igitur, & tantorum servitiorum dicti Magistri Ricolphi recompensationem aliqualem, ipsum Magistrum Ricolphum, & suos hæredes a Judicio, Judicatu, & jurisdictione omnium Judicum, Comitum Parochialium, & Judicum Nobilium quorumlibet Comitatum Regni nostri: Item Possessiones suas universas, quovis nomine nuncupatas, in qualibet parte Regni nostri situatas, & Populos, sive Jobbagyones in eisdem commorantes, perpetuo eximimus, eundem nostro judicio reservando: Populosque ejus, & Jobbagyones universos, & singulos ejusdem Magistri Ricolphi, & suarum Posteritatum, vel Officialium suorum examini committendo. Concessimus eidem etiam hanc gratiam specialem, ut omnes causas prætexu quorumlibet malorum, scilicet: Furti, Latrocinii, Incendii, Homicidii, & his similibus, tam per suos Jobbagyones, quam per extraneos quoslibet, exceptis Nobilibus Personis, in suis possessionibus exortis, non aliquis Judicum, vel Comitum Regni nostri; sed idem Magister Ricolphus, & sui hæredes possit, & valeat consuetudine Possessionum suarum judicare, & debito fine terminare, Universos juxta exigentiam suorum Excessuum condemnare, Nobilibus tamen demptis, & exceptis; ut præscriptum existit, & præmissum. Unde vobis universis Judicibus, Comitibus Parochialibus, Justitiariis, & Judicibus Nobilibus Regni nostri, & vices nostras gerentibus, firmiter præcipimus, Regio edicto per Præsentes: Quatenus prædictum Ricolphum Magistrum, & suos hæredes, ac Possessiones ejus, & populos universos, contra quospiam, in quibuslibet causis, ullo unquam tempore judicare, aut judicio vestro adstare, compellere nullatenus præsumatis; imo in præscriptis exemptionibus, per nostram Majestatem gratiose sibi concessis, finatis eos inviolabiliter, & perpetuo permanere. In cujus rei memoriam, perpetuamque firmitatem præsentibus concessimus literas, duplicis Sigilli nostri novi & authentici munimine roboratas. *Datum per manus discreti viri Magistri Andree, Præpositi Ecclesiæ Albenfis, Aulæ nostræ Vice Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. XVI. Calend. Julii. Anno Domini. MCCCXXV. Regni autem nostri similiter XXV. Venerabilibus in Christo Patribus, & Dominis, Domino Boleslao Strigoniensi. & Fratre Ladislao Colociensi. Aulæ nostræ Cancellario. Archiepiscopis: Joanne Nitriensi. Benedicto Csanadiensi. Nicolao*

Jaurinien. Georgio Sirmienfi. Ladislao Quinque Ecclesiarum. Iwanka Varadien. Fratre Petro Bosnien. Laurentio Vacien. Andrea Transilvano, Henrico Vesprimien. & Csanadino Agriensis Ecclesiarum Episcopis. Magnificis Baronibus, Philippo Palatino, Comite de Ujvár, & de Scepus. Demetrio Tavernicorum nostrorum Comite Bachien. & Trenchinien. Comite Alexandro Judice Curiae nostrae, Thoma Vajvoda Transilvano, Comite de Zonuch, Michaelae; Bano totius Sclavoniae, Magistro Tavernicorum Dominae Reginae Consortis nostrae carissimae Comite Sopronien. Simigien. & de Saaros, Paulo Bano de Machou Comite Sirmien, de Volkov & de Budruk, Dionisio Magistro Dapiferorum nostrorum. Blasio Magistro Agasorum nostrorum. Nicolao, dicto Trewtul, Comite Pofonien. & aliis quam plurimis Regni nostri Comitatus tenentibus, & honores.

XV.

Carolus Rex Magistro Kakafs, seu Gallo concedit, ut suas fortunas, Fratribus Ricolpho, & Joanni, relinquere possit. Datum Anno Domini 1327.

EX APOGRAPHO.

Carolus Dei Gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, &c. Rex Princeps Salernitanus, & Honoris, ac Montis S. Angeli Dominus; Omnibus Christi fidelibus, praesentibus, & futuris notitiam praesentium habituris, Salutem in Omnium Salvatore. Ipsa pietas Majestatem Regiam admonet, & inducit, ut subditorum suorum precibus ex speciali gratia debeat misereri. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: quod M. Kokofs Filius Ricolphi, fidelis nostri, ad nostram accedens praesentiam, humiliter supplicando, petiit a nostra Majestate, ut, quia ipse, volente Deo, qui cuncta condidit, adhuc haeredum solatio careret, in officioque Judicatus Montanorum (b) de Schemniczbanya, per multorum insidias inimicorum sibi imminentes, ex vanove eventu mortalis Creaturae posset morte subitanea praeveniri, si
sic

(b) Vetus itaque hoc munus est Schemnitzii; sed non dubium, quin amplius quid tum significaverit, fortasse ipsam metallicarum operarum Praefecturam, quam sub Ladislai Cumani tempora Andreas, filius Comitis Polyan, cujus diplomate VIII. meminimus, & ipse de gente Berzeviczia, gessisse legitur.

fic eum sine hærede (quod absit) decedere contingeret; possessiones universas, tam hæreditarias, quam acquisititias — — Ricolpho, & Joanni, Fratribus suis, ipsorumque successoribus, tam in vita, quam in morte, dandi, legandi, & relinquendi, liberam haberet facultatem; imo, si etiam migraret ab hoc sæculo, carens hærede, ex tunc eisdem fratribus suis, ipsorumque successoribus, tam ex nostra donatione, quam ipsius collatione remanerent, ex benignitate Regia concedere dignaremur. Nos itaque, qui vota justa subditorum ex munificentia liberalitatis Regiæ, qua cunctis nostris fidelibus debemus esse gratiosi, petitionibus dicti Kokofs favorabiliter inclinati, innumeris fidelitatum meritis ejusdem Magistri Kokofs, & dictorum Fratrum suorum, fidelium nostrorum, quibus nobis iidem longi temporis laboribus, & fervore supremæ fidelitatis præstiterunt, laudabiliter complacere, & se reddere gratiosos, recordatis, & in memoriam nostram revocatis, de consilio Prælatorum, & Baronum Regni nostri, concessimus annuentes, quod sive ipsum Magistrum Kokofs in dicto officio Judicatus montanorum, in quo nos eum constituimus, per graves inimicorum insidias, & invidias; sive naturali morte absque hærede superstite (quod procul pellatur) de medio recedere; seu diem claudere extremum contingat, prædictæ possessiones suæ, tum hæreditariæ, tum acquisititiæ, cum earum omni juris plenitudine, & Domini integritate, sub metis, & terminis eisdem, quibus eadem per dictum Magistrum Kokofs nunc possidentur, prædictis Magistris Ricolpho, & Joanni, Fratribus suis, eorumque successoribus, ex nostra, & ipsius Magistri Kokos, ex nunc in stabilem, & perpetuam donationem, prælata, facta, & concessa jure hæreditatis successive remaneant, & habeantur perpetuo, & irrevocabiliter possidendæ, tenendæ, & habendæ. In cujus rei memoriam, perpetuamque firmitatem, præsententes concessimus literas, duplicis Sigilli nostri novi, & authentici munimine roboratas. *Datum per manus discreti viri Magistri Endre, (c) Alb. Ecclesiæ Præpositi, Aulae nostræ Vice-Cancellarii, dilecti & fidelis nostri, Anno Domini MCCCXXVII. XV. Calen. Decem. Regni autem nostri anno similiter XXVII. Venerabilibus in Christo Patribus, & Dominis, Boleslao Strigon. & Fr. Ladislao Collocen. Aulaeque nostræ Cancel. Archiepiscopis. Joanne Nitrien. Benedcto Csanadien. Nicolao Jaurinen. Georgio Sirmien. Ladislao Quinque Ecclesien. Jwanka Varadien. Fr. Petro Bosnien. Laurentio Vacien. Andrea Transilv. Henrico Vesprimien. Aulae Domine Regine, Consortis nostræ carissimæ, Cancel. Chanadino Agrien. & Ladislao Zagrabien.*

Q 3

Epi-

(c) Endre idem est, quod Latinis Andreas. Unde Szent Endrö, vel contracte Szentdrö: Urbs seu Villa S. Andreae.

Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis Baronibus, Demetrio Mag. Tavernicor. nostror. Comite Bacs. & Trench. Comite Alexandro, Judice Curiae nostrae, & C. Castri ferrei, Thoma Vajvoda Trans. & Comite de Zonnuk. Mykeh Bano totius Selavonia, & Com. Simigien. Paulo Bano de Machu, Comite Sopronien. de Volkov, & de Bodrugh, Dyonisio M. Dapiferor. nostror. Stephano Agasonum nostrorum Magistro, & Nicolao dicto Trentul. C. Pos. aliisque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus, & honores.

XVI.

Literæ Magistri Willermi, Comitis de Scepus, & Ujvár, pro Comite Joanne, & Michaele, Filiis Marcus &c. Dat. Anno Domini 1328. Edidit Godefredus Schwarcz in Recensione Critica Originum, & Occasuum Transilvaniae pag. 46. & seq.

Nos Magister Willermus, Comes de Scepus, & Ujvár, tenore præsentium significamus, quibus expedit, universis: Quod cum nos ex Præcepto, & mandato Domini nostri Caroli, Dei Gratia Illustris Regis Hungariæ, possessiones quorundam nobilium, in Comitatu Scepus existentium, fecissemus recaptivari inquirentes, quali titulo ipsas possessiones habeant, & possideant, inter quas etiam quasdam possessiones Comitis Joannis, & Michaelis, Filiorum Marcus, & Stephani Filii Marcus (d) Szent Michalur, Lizquan, Wa-
gen

- (d) Unus ex Majoribus inclytæ familiæ Mariaffianæ de Markusfalva, quæ per Provincias Hungariæ Scepusiensem, Borsodiensem, Zempliniensem, & Gömöriensem ample diffusa est. Nominis porro Mariaffiani hanc originem ferunt. Fervente, nescio, qua pugna, cum Hungarorum acies jam inclinaret, & res fugæ proxima esset; nec opinato advolat Marcus, Dux certi agminis, cui pro signis Virginea Mater expicta erat. Postremos ordines vix id adverterat; cum subito Patria voce conclamant: Senki ne féllyen, Isten vagyon vellünk, ihon vannak az Máriás Seregek! id est: procul sit timor, Deus nobiscum; en Marianæ turmæ! Mox pugna redintegrita, acerrimaque impressione facta, hostis loco movetur, ac insigni demum clade profligatur. Multiplex virtutis præmium tulit Marcus: nam & nomen Mariani, seu Mariaffi, & Marcusfalvam cum adnexa ditione, & arma gentilicia adeptus est: seipsum nempe in scuto expressum, atque ita, ut tunc

gendrüzel &c. vocatas, in prædicto Comitatu existentes, fecissemus recaptivari, & postmodum prædictis Nobilibus, supradictas Possessiones ipsorum hæreditarias fore afferentibus, commisimus, ut ii nobiles cum vicinis, & commetaneis prædictarum Possessionum, cæterisque Nobilibus ejusdem Comitatus, in Octava festi Purificationis Virginis Gloriosæ, coram Honorabili Capitulo, Ecclesiæ S. Martini de Scepus, præsentem Magistro Petro Castellano nostro de Scepus, velut etiam homine ipsius fide digno, comprobare debuissent secundum Regni consuetudinem approbatam; utrum videlicet prænotatæ possessiones ipsorum sint? & fuerint hæreditariæ? tandem prædicti Comes Johannes, Michael — — in quadam Congregatione nostra, Sabbato proximo post Dominicam Ramis Palmarum in prædicto Comitatu Scepus, circa Ecclesiam S. Martini facta, confurgentes de medio univerforum, exhibuerunt Literas prædicti Capituli coram nobis, ac quibusdam Juratis Affectoribus, & aliis nobilibus, una nobiscum in judicio assidentibus. — — — Unde nos — — ex relatione supradictorum Juratorum, & Nobilium certificati, præscriptas Possessiones scientes, & intelligentes ipsorum fore hæreditarias, & a tempore, cujus memoria in contrarium non extat, per Progenitores eorundem habitas, & & possedas; easdem remisimus, & resignavimus pacifice possidendas, & tenendas. In cujus rei testimonium præsentem nostras literas, annuente justitia, eisdem duximus concedendas. Datum quarto die Congregationis nostræ antedictæ, loco prænotato Anno Domini MCCCXXVIII.

XVII.

Tabulæ Supremæ voluntatis ejusdem Magistri Willermi Drugeth, Comitæ de Scepus, & Ujvár. Datum in Sáros. Anno Domini 1330.

EX APOGRAPHO.

Ego Magister Willermus Drugeth, Comes de Scepus, & Ujvár, sanus, & integer corpore, composque meæ mentis, considerans vitam hominis fore caducam, & inopinabilibus casibus infinitis transituram, matura, & præcog-

---

tunc in pugna erat, ferrea lorica gravem; dextra cambucam, quæ Hungaris Bozogany, læva manu crucem duplicatam, quod insigne Regni est, tenentem. Ex Oratione funebri Hungarica Ladislai Mariaßi.

cognita deliberatione præhabita, præsentibus honorabilibus Viris, videlicet: Domino Petro, Præposito de Mysle (e), Domino Joanne Abbate de (f) Zeplak, Magistro Jacobo Plebano de Cassa, & Fratre Johanne, Priore de (g) Sáaros, universa bona in temporalibus a Deo Omnipotente, & per ipsius gratiam Domino nostro Carolo, Dei gratia Illustri Rege Hungariæ, naturali Domino meo, mihi data disponendo, & rationabiliter ordinando, habendo Deum præ oculis, tale ordinavi, & condidi testamentum. Et quidem dicto Domino meo Regi vero Executori testamenti, de pecunia mox pereundem aquisita lego, & relinquo viva voce ducentas marcas finni argenti gravis ponderis. Item castra mea, titulo acquisitionis hæreditariæ, emptionis etiam; & concambii, videlicet: Zalanch (h) Parys, Barkou, Jezenev, Lublou, novum castrum de Dunajecz, & Zakalya, vocata, cum omnibus utilitatibus eorundem, & pertinentiis universis, & quasdam alias possessiones meas, in Comitatu Zathmár existentes, & possessionem, juxta fluvium Danubium sitam, Ujbech vocatam, cum omnibus Privilegiis, & Instrumentis super eadem castra, & ipsas Possessiones confectis, in castro Règech custodiæ commissis. Item totam equatiam meam, seu jumenta, equos mansuetos, ac omnia mea arma lego, & relinquo Nicolao Fratri meo, tali modo: quod de redditibus dictarum Possessionum mearum Domicellæ, Carnali sorori meæ, trecentas marcas finni argenti, idem Nicolaus Frater meus dare teneatur, & donec ipsam pecuniam dictæ sorori meæ dare poterit integraliter, tributum de Lyblou ipsi sorori meæ assignet exigendum. Item Domicellæ Mariæ Folyk in sortem matrimonialis copulæ mihi adjunctæ lego, & relinquo quingentas marcas finni argenti, decem magnas scutellas de argento, duodecim scyphos argenteos in uno fictio, (i) tria angustria (k) argentea: unum magnum, duo minora, & quantum illis minus ad fundendam aquam. Item unam coronam auream, lapidibus pretiosis ornatam, centum marcis finni argenti comparatam; octo scutellas parvas argenteas;

no-

(e) Mysle, pagus Provinciæ Abaujvar olim Præpositura sæculari nobilis, a Familia Sumus, vel Somos de genere Aba instituta, ut patet ex documentis ejusdem familiæ, quæ subinde in Budamerianam, Lapispatikianam, & Zegneianam divisa est. Jam Anno 1297. floruit Michael Præpositus Myslensis.

(f) Zeplak, vel Széplak pagus perinde Provinciæ Abaujvariensis, olim Ordinis Benedictini Abbatia clarus; quam tempore Andreæ II. Regis Cyegl, vel Cegl moderatus fuisse legitur.

(g) Saros Oppidum Provinciæ cognominis, conventu Eremitarum S. Augustini quondam celebre, ut in analectis Comitatus Sárosiensis, si vires, & vitam Superi concesserint, ostendemus.

(h) Castra hæc, & quorum infra meminit, in superiore Hungaria sunt; sed pleraque in rudus jam dudum abierunt.

(i) Fictium fortasse ab Hungarico Fiok, quod arcam, vel cistulam significat.

(k) Angustrium: Amphora quælibet cum angusto ore.

nonaginta coclearia de argento; nonaginta pannos de porphyraceis ramentis; decem & novem purpuras de serico factas; tria baltheos, seu cingulos argenteos, duos majores, & unum minorem; & alia (1) jocalia in castro de (m) Gunch ad servandum deportata. Item eidem consortimeæ unam crucem magnam de argento deauratam, cum bonis lapidibus præparatam in castro Scepus ante præcustoditam, & quingentas marcas finni argenti erga eundem custodiæ commissas lego, & relinquo. Sed supradictas quingentas marcas finni argenti de monte Szmolnukbánya dare committo; sed tempore debito, scilicet ad festum Paschæ Domini proxime affuturum, ipsa pecunia de dicto monte Szmolnukbánya a Magistro Tuzko, & Geri Gallico ad novam portionem accipiendo perfolvatur. Item eidem Geri pro suis fidelibus laboribus, pro me impensis, in eodem monte lego, & relinquo centum marcas finni argenti. Item Magistro Pernoto familiari meo, & dilecto lego quinquaginta marcas finni argenti. Item cuilibet de scutiferis meis, æqualiter vestitis, nonaginta marcas argenti. Item & Magistro Mathiæ, Notario meo, lego quinquaginta marcas finni argenti. Item Nicolao, currifero meo, Paulo, & Teoityrio Agafonibus meis, cuilibet ipsorum decem marcas argenti, & unam Sessionem Curialem in Terebels. Nota, quod, quia ex mandato Regio Ioannem Villicum de Leucha feceram captivare, & e domo sua res fere, ad valorem quadraginta marcarum inventas auferri fecimus ab illo; licet eandem pecuniam ex dato, & voluntate Domini mei Regis pro me tenuerim; tamen, propter emendam conscientiæ meæ, centum quinquaginta marcas ad computum levem eidem Joanni Villico reddere promitto; de quibus nonaginta marcas de meo circa se habet, & residuas sexaginta marcas, de prædicto monte Szmolnuk, reddere committo. Item quod, cum Comes Stephanus, filius Eliæ de Leucha, & quidam proximi ejusdem quasdam ipsorum possessiones, pro me per firmam Judiciariam coram Domino Rege requisitas, compositionaliter mihi appropriatas, & perpetuatas juxta titulo amissam, de me pro 44. pannis de gravi — (n) — per gratiam, per me factam, redemisset: tamen ne mea conscientia per receptionem dictæ pecuniæ contaminetur, & anima mea aggravetur in aliquo; taliter decrevi, & ex tunc facere promitto: quod in quacunque re, in quantacunque quantitate pecuniæ in præmissis dictus Comes Stephanus, & sui proximi, quorum causa justa fuit, damnum indebite, & injuste fuerint perpeffi, juxta fidem, & conscientiam eorum, eisdem tantam pecuniam in pannis, vel in valore pannorum dando

---

(1) Jocalia: Monilia majoris pretii.

(m) Gunch, hodie Göncz: Oppidum Comitatus Abaujvar; cum arce diruta.

(n) Hic aliqua desunt, alioquin & apographum, quo usus sum, mendosum erat.

dando, videlicet pro petia octo marcas, & pro petia panni, vel forneci quatuor marcas persolvere, & refundere voluntaire promitto. Et nota, quod Arnoldus, Judex de Cassa, in centum, & sedecim marcis pro me extitisset fidejussor: quam quidem pecuniam de tributo de Domahyda accipere, & exigere commisi, & committo, rogando Dominum Regem meum vigore hujus testamenti, ut, si decedere me contingat in suis servitiis, ubicunque, quovismodo, vel qualitercunque, ex tunc pecuniam debitorum meorum de prædicto tributo exolveri faciat, secundum gratiam suæ Majestatis, ne conscientia mea pro hujusmodi negligentia debitorum meorum possit aggravari. Et nota, quod quia Nerengium condam Judicem de Gelnuchbanya ex quadam ira, & commotione feci suspendi; licet merito, & suis diversis culpis exigentibus, in quibus se culpabilem fore est confessus: tamen ad tegendam hujus facti maculam de mea conscientia viginti quinque marcas pro censu sui homicidii, & quinque marcas pro comparationibus Missarum dare commisi, & committo. Nota, quod quandam possessionem cujusdam nobilis, Missle vocatam, inter castra Borkou, & Jezeneu vocata, existentem, per me occupatam, eidem reddo, & resigno. Nota, quod decimas parvas, & magnas in Territorio Civitatis Budensis, quam in territorio Szyrmienfi pro me simul cum Magistro Raphaele Aurifabro pro ducentis septuaginta marcis rationis Budensis emptas, & comparatas taliter dispono: quod cum reditu ipsarum decimarum in usumfructum congregato, in duas partes dividantur æquales, & de dimidietate, & de Principali pecunia, & lucro ad meam rationem reddente, triginta marcas, Ecclesiæ, in qua meum corpus condetur, dare lego, & committo; dimidietatem vero residuæ pecuniæ ad comparationes missarum per Ecclesias dividantur pro remedio animæ meæ; residuam vero dimidietatem hominibus, per me offensam, vel damnum perpeffis, juxta eorum assertiones, fide mediante, & ut omnibus restitutio fiat condigna. Nota, quod Waltherum, familiarem servitorem meum, Nicolao Fratri meo committo, & commendo, ut in eadem dilectione, & providenciâ tenere debeat, in qua me eundem tenuisse cognoverit, & si ab eodem recedere voluerit, honore cum decenti, & cum bono juvamine de se remittat. Hoc specialiter addere curabo, quod, si præmissas dispositiones pecuniales de pecunia mea complere non potest, ex tunc de tributo de Lublou compleat successive; ut præsens testamentum nullam habeat diminutionem. Item Christianus de Buda, velit viginti (o) Tonellas Vini de meis forsitan triginta marcas valentes, vel ultra, & Nicolaus, dictus Ztojan, cum pecunia mea procedit; sed rationem reddet Geri officiali meo. Significo eapropter universis

Chri-

(o) Tona, Tonella: dolium, vasculum.

Chrificolis, præfens testamentum inspecturis, quod Executores, & Promotores hujus ordinationis, & præsentis Testamenti ordino, constituo, & dispono Excellentissimum Dominum Carolum, Dei Gratia Illustrem Regem Hungariæ, meum naturalem Dominum, & prædictos viros Deo famulantes in testimonium hujus facti conventos, & universa præscripta penes eorum conscientiam teneantur facere, ordinare, & fideli mandare executioni: secus vero ex ipsis facere conantes iram, & indignationem Dei Omnipotentis, & animæ eorum detrimentum grave patiantur, casu contingente. Scriptum in Sarus, in Vigilia festi B. Laurentii M. Anno Domini MCCCXXX.

XVIII.

Carolus Rex Magistro Petro Aurifabro, Vice Comiti, & Castellano Scepusiensi, confert possessionem Jemnik. Datum in Vizegrad. Anno Domini 1331.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Carolus, Dei gratia Rex Ungariæ &c. memoriæ commendantes tenore præsentium, quibus expedit, significamus universis: Quod cum Magister Petrus, Filius Simonis, de Senis dictus, & fidelis aurifaber (p) noster, Viceque Comes, & Castellanus Scepusiensis, ad nostræ Serenitatis accessisset præsentiam, suæ fidelitatis proponendo servitia, & declarando, quandam Possessionem, Jemnik vocatam, in Comitatu Scepusiensi existentem, asserendo eam quondam fuisse Cornus hominis, sine hærede decedentis, & ex eo nostræ collationi pertinere; a nobis sibi, & suis posteritatibus dari, & conferri perpetuo postulasset. — — Nos vero, qui ex officio suscepti regiminis unicuique digna, & meritoria servitia pensare, & pensata dignis retributionibus confovere debemus, & tenemur, considerantes, & in nostræ Majestatis memoriam revocantes meritoria servitia ipsius Magistri Petri, quæ idem nobis in

R 2

multi-

(p) Res mira videri potest! Aurifaber simul, simul vice-Comes, & Castellanus; sed id temporis minime rara, cum artes, quæcunque, si literis præsertim conjunctæ erant, & honores, & præmia emerebantur; fecit id summa cum artificum, tum litteratorum infrequentia. Wladislai II. ævo etiam, qui Bonfinii historiam primus descripsit, inter nobiles relatus est. Habeo præ manibus apographum litterarum.

multimodis, & diversis nostris, & Regni nostri negotiis prosperis, & adversis, & specialiter in conservationem dicti castri Scepusiensis, & in sculptione, fabricatione, seu paratione præsentis sigilli nostri authentici exhibuit, & impendit, Volentes suis petitionibus satisfacere, & votis regio occurrere cum favore in hac parte, licet plura a nobis mereretur; tamen, in aliqualem recompensationem suorum servitiorum, prædictam possessionem Jemnik, cum suis utilitatibus, & pertinentiis universis sub his metis, & terminis, quibus per prædictum Bartholomæum hominem nostrum sibi statuta extitisse dignoscitur, ipsi Magistro Petro, & per eum suis hæredibus, hæredumque suorum successoribus, dedimus, donavimus, & contulimus, jure perpetuo, & irrevocabiliter possidendam, tenendam, & habendam. Præsentem autem cum nobis fuerit repræsentatæ, in formam nostri privilegii redigi faciemus. Datum in Vizegrad feria quinta proxima post Dominicam Ramis Palmarum. Anno Domini MCCCXXI.

XIX.

Ludovicus I. Rex Hungariæ ratam habet donationem L. laneorum, ad fluvium Poprad factam, Wenceslao filio Pauli de Peturmezej. Dat. Budæ Anno Domini 1354.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Ludovicus, Dei gratia Rex Hungariæ, &c. memoriæ commendamus tenore præsentium, significantes, quibus expedit, universis: Quod Wenceslaus, Filius Pauli de Peturmezej, fidelis noster, ad serenitatis nostræ accedendo præsentiam exhibuit nobis quasdam literas nostras patentes, sigillo nostro rotundo (q), quo in Venationibus utimur, consignatas, tenoris infra scripti, supplicans nobis humiliter, & devote, ut ipsas præsentibus transcribi, & transumi faciendo, uberiores ad cautelam dignaremur pro eodem confirmare. Quarum tenor talis est:

Nos

(q) Sigilla, quibus Mathias I. Rex Hungariæ usus est, Decret. 3. Art. 8vo. Anni 1471. enumerantur quinque: videlicet Bulla aurea, duplex Sigillum, Secretum, Juridicum, & Annulare. Num Venatorium, de quo diploma mentionem injicit, ab iis distinctum fuerit, decidere non vacat.

Nos Ludovicus, Dei Gratia Rex Hungariæ, memoriæ commendantes tenore præsentium significamus, quibus expedit, universis: Quod consideratis fidelitatibus, & fidelium servitiorum meritis Wenceslai, Filii Pauli de Peturmezey, indefinenter nostræ Majestati exhibitis, volentes eidem ob recompensam dictorum servitiorum suorum Regio occurrere cum favore, ut alii ad fidelitatis opera ferventius accendantur, in quodam loco deserto, & habitatoribus carenti, videlicet inter silvam, Stara vocatam, & metas Lyblio, juxta fluvium Poprad existenti quinquaginta (r) laneos ad modum Teutonicorum cum omnibus utilitatibus ad eosdem laneos spectare debentibus dedimus, donavimus, & contulimus, jure perpetuo, & irrevocabiliter eidem Wenceslao, & per eum suis hæredibus. hæredumque suorum successoribus, pacifice, & quiete possidendos, tenendos pariter, & habendos: salvis tamen juribus aliorum de eisdem remanentibus. Et dum præsentibus nobis reportatæ fuerint, literas nostras Privilegiales, sub autentico sigillo nostro roboratas, super præmissis sibi faciemus emanari. Datum in Welk in Dominica Ramis Palmarum. Anno Domini MCCCCLII.

Nos itaque justis, & juri consonis supplicationibus, dicti Wenceslai nostræ humiliter Majestati porrectis, inclinati Regio cum favore, prædictas literas nostras patentes præsentibus de verbo ad verbum transcribi, & transumi facientes pro eodem duximus confirmandas — (s) — Datum Budæ in Dominica Judica. Anno Domini MCCCCLIV.

-
- (r) Laneus apud Saxones Scepusienses erat fundus Villæ alicujus incolæ ad habitandum, & rusticandum attributus. Qui cujus mensuræ fuerit, V. Dipl. Villar. Scepus. Num. II.
- (s) Ex limitibus, qui hic inferuntur, conjici potest, Villam Hobgard eo loco subinde erectam esse.

XX.

Ludovicus I. confirmat Belæ IV. Regis literas, quibus Comiti Jordano, filio Arnoldi, certam silvam Regalem in Scepusio contulerat. Datum Anno Domini 1357.

EX APOGRAPHO.

Ludovicus, Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Galliciae, Lodomeriæ, Cumaniae, Bulgariæque Rex; Princeps Salernitanus, & Honoris, ac montis S. Angeli Dominus, omnibus Christi fidelibus præsentibus, & futuris præsentium notitiam habituri, salutem in omnium salvatore. Sicut ad Regiam pertinet Excellentiam unicuique pro meritis condigna dare beneficia meritorum: sic a suis prædecessoribus rite præstita, & donata muniminis beneficio debent confirmari, ut ex futuris in temporibus obtineant immobilis perseverantiæ firmamentum. Proinde ad univerforum notitiam harum serie volumus pervenire: quod Magister Jacobus Protonotarius, Magnifici viri Comitis Nicolai, Judicis Curiae nostræ, in personis Eliæ Filii Arnoldi; Hank, & Jacobi filiorum alterius Arnoldi; Hank, Petri, & Thomæ, Filiorum Gyula de Gergeu, proximorum suorum, ad nostram accedendo præsentiam, exhibuit nobis Privilegium quondam Illustris Principis D. Belæ Regis super collatione cujusdam silvæ in Comitatu Scepus, ab utraque parte fluvii, Poprad vocati inter montes simina (t), & Alpes (u) Tarczal existentis, per eundem D. Belam Regem facta confectum infrascripti tenoris, supplicans nostræ Majestati in personis eorundem humiliter, & devote, ut ipsum Privilegium acceptare, ratificare, & pro eisdem nostro dignaremur Privilegio confirmare, cujus tenor talis est:

Bela, Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ &c. Rex Omnibus Christi fidelibus, tam præsentibus, quam futuris præsens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Regia celsitudo, quæ sublevat honores subditorum, collationes fidelibus suis factas, ne iis antiquitas valeat nocumentari; literarum consuevit testimonio perennari. Proinde ad univerforum tam præsentium, quam futurorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire: Quod, cum Comes

Jor-

(t) Simina paulo infra Scimina, alibi Semene, sunt montes Scepusienses. Eorum situm conjectando damus inter diplomata Præp. & Capit. Scepus. Num. X.

(u) Tarczal, alii legunt tatra, notissimi illi montes Carpatici.

Jordanus filius Arnoldi, Comitis de Scepus, a primævis pueritiæ suæ temporibus nobis gratum exhibuisset servitium, & sedulum famulatum, in legationibus nostris in Ruthenia (v), & Polonia deferendis, ac in convocatione populorum, ad terram Scepus de circumjacentibus Regnis, & diversis Regionibus congregatorum, nolens parcere rebus, nec personæ: propter quæ ex Regali munificentia digne fuerat commendandus; nos, qui ex officio suscepti Regiminis tenemur metiri merita singulorum, & unicuique laudabiliter pro meritis respondere, quandam silvam nostram Regalem in districtu Scepes, ab utraque parte fluvii Poprad, inter indagines Regni nostri, & confinia Poloniæ, & inter montes scimia, & Alpes Tarczal existentem, cum omnibus utilitatibus suis, & pertinentiis universis, secundum quod ad nostram pertinuit Majestatem eidem Comiti Jordano, & post eum suis hæredibus, hæredumque suorum, & posteritatum successoribus, dedimus, donavimus, contulimus, & tradidimus, jure

(v) Probabile est nomine Rutheniæ hic intelligi Russiam Rubram, in cujus ambitu sunt gemina ad S. Coronam Hungariæ spectantia Regna, videlicet: Gallicia & Lodomeria. Illa Podoliam insuper; hæc autem potius Volhiniæ partem cum ditione Primislaviensi complectitur. Arma & titulos Galliciæ & Lodomeriæ, ceu indubitatos jurium in eadem Regna testes jam inde ab *Andrea II.* Hierosolymitano, divos Hungariæ Reges omnes, usque ad *Augustam Mariam Theresiam* Apostolicam Hungariæ &c. *Reginam* usu nunquam interrupto, constanter usurpasse, Regiæ litteræ, diplomata, sigilla, atque omnis generis monumenta satis hodieum loquuntur. Qua vero tempestate ipsa Regnorum horum jura *S. Coronæ Hungariæ* acquisita sint? quomodo item defensa? atque vindicata? Optime discis ex *Prævia Explicatione Jurium Hungariæ in Russiam minorem & Podoliam &c. edita Vindobonæ A. MDCCLXXII. Typis Joannis Thomæ Nobilis de Trattnern.* In hoc autem opusculo ostenditur, Reges Hungariæ jam XI. & XII. sæculo Russiam, quam dicunt Rubram, atque ad eam pertinentes amplas Galliciæ & Lodomeriæ Provincias legitime possedisse, nominatim vero Ludovico M. Regi, qui ab A. 1342, usque ad A. 1382. Hungaris præfuit, Russiam ceu *Regnum S. Coronæ Hungariæ subjecum* paruisse, ejusdem autoritate ibidem Vayvodas seu Capitaneos Hungaros constitutos, qui *Regnum illud sub titulo S. Coronæ & Regimine ejusdem Domini Regis conservarunt.* Mortuo sine sobole mascula a 1370 Casimiro Poloniæ Rege, cui ad obitum solummodo Russiæ Regnum concessum fuit, ex pactis cum illo conventis, quæque a Polonis A. 1673. rata agnoscebantur, ad Ludovicum Magnum Hungariæ Regem Russiam omnem rediisse. Mariam Ludovici M. filiam natu majorem Hungariæ Reginam tranquille possedisse Russiam. Idem Regnum Russiæ ab Hedvige Mariæ sorore natu minore Poloniæ Regina, vi ac armis iniquis Hungariæ fuisse erreptum, repugnante nec quidquam Sigismundo, Mariæ conjuge, legitimo Hungariæ Rege. Russiæ possessionem vi tractatus A. 1412 Poloniæ quidem relictam; Juris tamen utriusque partis diremptionem diserte fuisse reservatam. Juribus his nullo unquam tempore ab Hungariæ Ordinibus renunciatum fuisse; quorum tamen consensus, electivi regiminis forma usque ad A. 1687 obtinente, ad alienationes quasvis faciendas necessarius fuit. Denique quo minus Hungarorum repetitæ postulationes effectum fortirentur, varia bella subsecuta, turbas intestinas atque alia impedimentorum genera diu obstitisse; nil tamen omisum fuisse, quo jura hæc facta atque illæsa, servarentur. Hæc ex laudata explicatione prævia.

jure hæreditario, ac irrevocabiler possidendam, eo jure, ea plenitudine, eo titulo, eaque libertate, qua omnes nobiles Regni nostri suas possessiones possident, atque tenent. Concessimus insuper eidem Comiti Jordano, & Hæredibus suis ob specialem favorem dilectionis, quod ipsum Jordanum Comitem, vel hæredes suos, ac Jobbagyones ipsius, quos ad ipsam terram processu temporis possit convocare, seu congregare, nullus Comes noster de Scepus, pro tempore constitutus, valeat, seu præsumat judicare; sed omnes causas, inter Jobbagyones suos exortas, tam furta, quam homicidia, seu effusiones sanguinum, ac etiam latrocinia, & alias minores qualiumcunque causas incidentes, idem Comes Jordanus judicabit: ipse vero Jordanus Comes contra quoslibet in omnibus causis, in præsentia nostræ Majestatis, tenebitur comparere, & ad plenum respondere, & eundem Comitem Jordanum in corporalem possessionem ejusdem (x) silvæ per Detricum Filium Vikon, Comitem de Scepus, & per discretum virum D. Albertum, Abbatem de Scepus, dilectos, & fideles nostros, fecimus introduci. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam eidem Jordano Comiti nostras concessimus literas, duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Smaragdi, Albenf. Ecclesiæ Præpositi, Aulæ nostræ Vice Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini MCCLVI. Regni autem nostri: Anno XXI.

Nos igitur, humillimis supplicationibus prædicti Magistri Jacobi &c. *Datum per manus Venerabilis in Christo Patris D. Nicolai Archiepiscopi Colocens. Aulæ nostræ Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini MCCCCLVII. Tertio Idus Februar. Regni autem nostri Anno XVI. Venerabilibus in Christo PP. & DD. Nicolao Strigon. Locique ejusdem Comite Perpetuo, & Ugolino. Spalat, Archiepiscopis. Nicolao Agriens. Demetrio Varad. Transilv. sede vacante, Nicolao Quinque Eccles. Joanne Vespri. Colomanno Jaurin. Thoma Csanad. Stephano electo Zagrab. Michaela Vaciens. Petro Bosnen. Fratribus Stephano Nitrien. Thoma Syrm. Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Konth Palatino, & Judice Cumannorum, Cikou Magistro Tavern. nostrorum. Andree Vajvoda Transilv. Nicolao de Zéch Judice Curie nostræ, Nicolao Bano de Machou, Leustachio totius Regni Sclavon. Banatum tenente. Leukus Dapiferor, & Pincernar. Dionysio Agas. nostrorum, Thoma Janitor nostrorum Magistris, & Simone Filio Mauritii Comite Poson. aliisque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus, & honores.*

XXI.

(x) Ex metis hujus silvæ apparet, Villam Toporcz illic collocatam esse.

XXI.

Sigismundi Regis literæ, quibus testatur Nobiles de Markusfalva, & de Jemnik interfuisse bellicæ contra Turcas expeditioni. Datum prope castrum Gerebunch. Anno Domini 1391.

EX AUTOGRAPHO.

Sigismundus, Dei gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Marchionis Brandenburgensis, &c. memoriæ commendamus per præsentem, quod nos Petrum filium Markus de Markusfalva, Johannem, & Stephanum filios suos, ac Blasium, & Nicolaum, filios Ladislai de Jemnik, in Cottu Scepusiensi existentes, in præsentem nostram expeditionem exercituali contra Turcos, nostros, & Regni nostri æmulos Imperata, qui juxta statuta Sanctorum Regum, & nostram sanctionem infra limites dicti Regni Hungariæ proficisci tenebantur, interfuisse attestamus. Ideo ipsos de præmissis ad propria eorum habitacula duximus remittendos; ipsos in hac parte habentes supportatos, ac eximendos: harum nostrarum tenore literarum. Datum in descensu nostro campestri prope castrum Gerebunch, ipso die festo B. Ladislai Regis, & Confessoris. Anno Domini MCCCXCI.

XXII.

Mandatum Mariæ Reginae ad Capitulum Scepus, ut Nobiles de Kromlow statuatur in villa cognomine. Dat. Leibiczii. Anno Domini 1392.

EX AUTOGRAPHO.

Maria, Dei Gratia Regina Hungariæ, Dalmat. Croat. &c. Fidelibus suis, Capitulo Scepus. salutem, & gratiam. Dicunt nobis Paulus, Filius Ægidii; & Petrus, Filius Eliæ de Kromlow, in ipsorum, nec non Mathiæ, filii Pauli de eadem, Fratris ipsorum Patruelis personis: quod ipsi in domi-

S nium

R. P. Wagner Analecta Scepus. Pars I.

nium ejusdem possessionis (y), Kromlow vocatæ, in Comitatu Scepusi. nunc apud manus ipsorum habitæ, ex quo literalia eorum instrumenta, factum ejusdem possessionis eorum tangentia, casu accidente ignis incendio (prout etiam per Nobiles ipsius Comitatus sumus certitudinaliter informati) sunt combusta; legitime vellent introire: Super quo vestræ fidelitati firmiter præcipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo præsentem Jacobus, filius Stephani de Machalfalva, Joannes, filius Thompa de eadem, aut Andreas. An Nicolaus, filius Marci de Chontalfalva, aliis absentibus homo Regius — — Datum in Lewbiche in festo S. Trinitatis. Anno Domini MCCCXCII.

XXIII.

Sigismundus Rex Hung. subditos Nobilium de Polyank eximit a jurisdictione quorumlibet Judicum. Datum Budæ Anno Domini 1420.

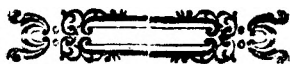
EX APOGRAPHO.

Sigismundus, Dei Gratia Romanorum Rex, semper Augustus, ac Hungariæ, Bohemiæ, Dalm., Croatia, &c. Rex, Fidelibus nostris universis, Prælatibus, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, ipsorumque officialibus: Item Civitatibus, & liberis Villis, ipsarumque Rectoribus, Judicibus, & Villicis. præsentium notitiam habituris, salutem, & gratiam. Cum antiqua consuetudine, & approbata lege Regni nostri requirente, quivis nobilis, & homo possessionatus suos Jobbagyones (z), & familiares impoſſessionatos in suis

- (y) Interierit ne vicissitudine temporum hic locus, an superet adhuc? perspectum non habeo. Idem est de gente Kromlowiorum, nisi fortasse nomen mutavit.
- (z) De hac voce Mathias Belius in ritu explorandæ veritatis ad §. XI. adfert sequentia: Joubagiones, Iobagiones, Jobbagyones, Hungaris dicuntur Coloni, Ruricolæ, atque adeo ipsa mancipia — — Quæ vox anne a Jobb. ágy? melior est lectus, vel, a Jobbadgy, melius si dederis, rectius derivetur? lectoris benevoli judicio permitto. Certe nomen hoc in populo Hungarico tunc subortum est, quum imbelles prælia & certamina subterfugientes in perpetuam conjecti fuerunt servitutem. Thurocz Chronic. Parte ima cap. 10. Verbötzius Tripart. Parte I. Tit. 3. qui isto nomine hac potissimum de causa adpellati sunt, quod vel quies, vel tributum multo iis gratiora fuere, quam belli molestiæ — — Cæterum Nobiles quoque Hungariæ Jobbagyones, hoc est Regis servientes, seu Vasalli adpellantur. And. II. Decret. Arti. 10. 13. &c. Ita ille.

fuis possessionibus more, & ad instar aliorum Jobbagyonum suorum commorantes in causis quibusvis, demptis duntaxat furti, latrocinii, Homicidii, & aliis publicis criminalibus ipsemet judicandi liberam habeat facultatem: Fidelitatem igitur vestræ firmiter præcipientes mandamus, quatenus amodo in antea Jobbagyones, & familiares impoſſionatos fidelium noſtrorum Stephani, filii Petri de Poliank (a), & Nicolai de eadem Fratris sui, in quibusvis possessionibus eorum residentes, in nullis causis, & causarum articulis, demptis solummodo præmissis, in vestris possessionibus, tenutis, honoribus, aut vestri in medio judicare; vel vestro adſtare iudicatu compellere, resque & bona ipsorum ad cuiusvis instantiam areſtare, prohibere, seu areſtari facere nullatenus præſumatis, nec ſitis auſi modo aliquali, ſignanter pro facto debito, delicto, & offeſis aliorum. Si qui enim quidquam actionis, vel quæſtionis contra præſatos Jobbagyones, & familiares impoſſionatos præſatorum Stephani, & Nicolai habent, vel habuerint; hi id in præſentia eorundem Dominorum suorum, aut officialium ipsorum iuridice proſequantur ſuper eosdem, qui ſi in reddenda cuiuspiam iuſtitia tepidi fuerint, aut remiſſi, ex tunc non prælibati Jobbagyones, & familiares impoſſionati, contra quos agitur; ſed annotati Stephanus, & Nicolaus Domini ſcilicet ipsorum, aut officiales eorundem in noſtram, aut alterius ordinarii ſui Iudicis præſentiam rationem abnegatæ iuſtitie reddituri, per querulantes legitime evocentur, ex parte quorum nos, aut idem Iudex eorum ordinarius omnem contra eos querulanti meri iuris, & iuſtitie, ac debiti, & indilatæ ſatiſfactionis complementum exhibebimus, vel impendet, prout dictaverit, ordo iuris. — — Datum Budæ die Dominico proximo poſt feſtum B. Marci Evangelistæ. Anno Domini MCDXX. Regnorum noſtrorum Hungariæ &c. XXXIV. Romanoꝝ vero X.

(a) Familia Polyankai a Polyanka, vel Polyanocz nomen traxit, qui locus Montibus Branisicis ſubjectus eſt.

XXIV.

Sigismundus Rex Petro de Berzevicze , Magistro Tavernicorum Regalium , confert possessionem Jamnik. Datum in Tata. Anno Domini 1425.

EX APOGRAPHO.

Nos Sigismundus, D. G. Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croat. &c. Rex memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit, universis: quod nos, qui ex innata nobis Regia liberalitate cunctorum, nobis fideliter obsequentium, merita, & actus virtuosos dignæ retributionis bravio metiri solemus, eosque exinde præmiis decorare donativis, ad nostri Regii culminis animum digne revocantes puræ fidei constantiam, & magnificæ fidelitatis indicia, ac laudum præconio attolenda præclara merita, nec non virtuosa gesta, sinceræque complacentias fidelis nostri sincere dilecti Magnifici Petri, Filii Henrici de Berzevicze (b), Magistri Tavernicorum nostræ Majestatis, quibus ipse, a præteritorum diuturnorum temporum curriculis, usque in præsens, in plerisque nostris, & dilecti Regni nostri Hungariæ arduis agendis, & expeditionibus difficillimis, nostra, ut puta, & sacræ nostræ coronæ facta supreme tangentia sicuti prosperis sic & adversis, sub diversitate locorum, & temporum, & signanter in Turcia etiam diram captivitatem non parvuli temporis spatio duriter perferendo, cum omni fidelitatis fervore, devotionis eximia constantia, & solitudine indefessa, juxta adoptati nostri Regii desiderii nutum, Majestati nostræ valde studuit complacere, seque gratum reddere, & acceptum, prætextu quorum, licet ipse multo majora antidotorum præmia a nostra sublimitate mereretur nancisci, cupientes tamen ad præsens, uti promptis affectibus largius intendimus in futurum, præfatum Magistrum Taver. alicujus Regiæ munificentiae antidoto consolari, totum jus nostrum Regium, quod nostram in possessione, Jemnik vocata, in Cottu Scepusi. existente, quibuscunque causis, & rationibus ex nunc concernit, aut in futurum quolibet, & præsertim dum Blasium, de eadem
Jam-

(b) Exstat in templo Berzeviczensi rubeum marmor, cui de viro hoc sequentia sunt incisa: *Sepultura Magnifici viri Domini Petri Berzeviczi de Brezoviz (hic marmor comminutum est) Tavernicorum Regalium Magistri, Comititis Comitatus Scepusiensis.*

Jamlik nunc hæredum solatio carentem, ab hoc sæculo absque hæredibus decedere contigerit, ex ejusdem obitu concernere poterit Majestatem, simul cum omnibus suis utilitatibus — — memorato Petro Magistro Taver. & suis hæredibus, ac successoribus universis dedimus, donavimus, & contulimus, imo damus, donamus, & conferimus, jure perpetuo, & irrevocabiliter possidendam, tenendam, pariter & habendam. — — Harum nostrarum vigore, & testimonio literarum, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatæ. Datum in Tata feria tertia proxima post festum Exaltationis Sanctæ Crucis. Anno Domini MCDXXV. Regnorum nostrorum. Anno Hung. XXXIX. Romanorum XV. & Bohemiæ VI.

XXV.

Fragmentum Diplomatis Albertini, quo commendatur Magnificus Stephanus de Rozgon, Comes Posoniens. ob prælia in Scepusio contra Polonos fortiter gesta. Datum Anno Domini 1439.

EX APOGRAPHO.

— — Tandem nobis ulterius versus, & ad partes Silesiæ procedentibus, memoratus Comes Stephanus, quem, ut postmodum experientia claruit, intensior præ aliis defensionis hujus Regni cura angebat, in eodem Regno remanens, aggregataque velociter copiosa suorum familiarium multitudine, ad partes nostras Scepusienses, quibus tunc ex Parte Polonorum Regni nostri, & nostrorum notiorum æmulum grandior hostilitatis timor incumbabat, imo & perniciosior insultum imminebat asperitas, se conferens, & in Civitate nostra Kefmark mora fixa, tam in earundem partium, quam etiam totius Regni nostri Hungariæ prædicti defensione, coronæ ipsius Regni, & nostræ Majestati multimoda, & alta laude digna servitia curavit exhibere. Nam ipso in dicta Civitate Kefmark permanente, & quodam Polonorum Capitaneo, quem vulgus, proprio nomine velato, Safranecz cognomine appellabat, tunc Civitatem Podolyin, in præactis partibus nostris Scepusiensibus sitam, tenente, nonnullaque damna inibi incolis earundem partium quotidianis insultibus committente, antefatus Comes Stephanus, veluti vir eximiæ strenuitatis, fultus audacia damnificationem præactam in sui præsentia continuatam, conniventibus oculis verens pertransire, trino principali, seclusis partialibus pugnae

præludiis, cum antefato Saffranecz Polono, & suis gentibus bellicoso congressu post se se successive inito, & commisso, in qualibet vice Domino exercituum opem ministrante, de eisdem nostris hostibus, aliis diræ morti traditis; aliis vero plurimorum vulnerum acerrimis plagis affectis, gloriosum, quamvis non sine suorum sanguinis effusione, reportavit triumphum, taliterque eorum insultuum præcluserit aditum, & audaciam edomavit; ut postmodum nusquam ipso inibi existente, Poloni præacti, licet notabilis quantitatis fuerint, & numeri: mutæ pugnæ congressum corde formidulo audebant præstolari; sed plerumque a facie armigerorum, antefati Comitis Stephani in certa quantitate collectorum, pro defensione incolarum dictarum partium quotidie nemora inibi sita peragrantium Polonorum gentes præactæ, in ipsis nemoribus interdum repertæ, numerum eorundem armigerorum annotati Comitis Stephani duplicata, imo etiam aliquando triplicata quantitate excedentes, omni virilitatis audacia abjecta, nunc montium cacumina scandendo, nunc vero vallium ima pro sui evasione petendo, unus alium ex eis cursu superans, se se fugæ præsidio commendabat, sicque antelatae partes nostræ Scepusienses a præactorum inimicorum insultibus per strenuitatem dicti Comitis Stephani liberatae, damnorum notabilium expertes remanserunt.

XXVI.

Alberti Regis literæ, quibus Ladislao de Palocz, & Stephano Poharnok de Berzevicz, Oratoribus suis dat plenam facultatem agendi cum Wladislao Rege Poloniae. Dat. Strigonii. Anno Domini 1439. Edidit P. Mathias Dogiel Codice Diplom. Polon. Tom. I.

Albertus, Dei Gratia Romanorum Rex semper Augustus, & Hungariæ, Bohemiæ, &c. Rex, significamus tenore præsentium, quibus expedit, universis: Quod de fide, & legalitate Magnificorum, & Nobilium Ladislai de Palocz, Magistri Curiae nostræ Majestatis, & Stephani Poharnok de Berzevicz, Oratorum nostrorum fidelium dilectorum, plenam gerendæ fiduciæ præsumptionem, quam & eorum cuilibet in solidum plenam damus, & omnimodam concedimus præsentium tenore facultatem, cum Serenissimo Domino Wladislao, Rege Poloniae, Litvaniæque Principe supremo, &c. conveniendi, necessariosque tractatus habendi, atque treugam, sufferentiam, tolerantiam a guer-

guerra concludendi, inscriptionibus firmandi, & stabiliendi, ac super pace perpetua aliam Diætam congruentem inter nos utcunque recipiendi, & faciendi: promittentes verbo nostro Regio omnia, & singula, quæcunque per dictos Oratores nostros conductata, tractata, conclusæ fuerint, rata, grata, atque firma habere, & servare, tanquam nos ipsi, si præmissis interessemus personaliter, eadem clauderemus, tractaremus, concluderemus, & modo efficaciori firmaremus. Harum testimonio literarum, quibus secretum Sigillum nostrum est appensum. Datum Strigonii Sabbato post festum S. Galli, Anno Domini MCDXXXIX. Regnor. nostrorum Anno II.

XXVII.

Mathiæ I. Regis literæ, quibus indulget Stephano de Berzevicze, ut Castellum Berzeviczense, a Bohemis redemptum, eousque teneat, donec per Cognatos illi satisfiat. Datum Zegedini Anno Domini 1458.

EX APOGRAPHO.

Mathias, Dei Gratia Rex Hungariæ Dalmatiæ, Croatiae, &c. memoriæ commendamus per Præsentes: Quod fidelis noster egregius Stephanus de Berzevicze, nostram veniens in præsentiam, nobis exponere curavit hunc in modum: Quomodo ipse fidei nostro, Magnifico Sebastiano de Rozgon, pridem Magistro Agazonum nostrorum, ac Capitaneo gentium nostrarum; nunc vero Vajvodæ Transilvaniensi pro illis 400. florenis auri, quos idem Sebastianus de Rozgon pro Castello Berzevicze Bohemis illis, (c) qui idem tenebant,

-
- (c) Castellum Berzevicze, quo pacto ad Bohemos pervenerit, juvat ex Callimacho adferre. Ille posteaquam Libr. 2. narrasset, quomodo Cajca Polonus, qui Berzeviczino præerat, ab Giskra, Bohemorum Duce, captus esset; subdit: *Hic nempe Giskra, ut erat Dux belli acer, victoriam persecutus, ad Brozovicziam castra movet. Capto enim a se præsidii illius Præfecto, subitæ deditionis spem non frustra conceperat; sed cum invenisset oppidanos ad se tuendum paratiores, quam crediderat, cum suis abiturus, re minime tentata, apparebat. Verum casu, aut humana fraude in altera arce (nam illic duæ sunt) incendium exortum compulit defensores ad alteram confugere, moxque ne quid tale in ea quoque contingeret, imperium hostis pene ultro suscipere. Accidit id anno 1442.; atque hinc clarum est, plures annos Berzeviczini molestos illos inquietos habuisse. Cæterum Castellum, cuius mentio hic fit, hodie nec rudera superant.*

bant, solvisset, scilicet 400. florenos auri solvisset, postea post obtentum ejusdem Castelli Berzevicze ad præsentes illas, quas pro defensione ejusdem Castellum in eodem hucusque tenuisset 500. & 50. florenos auri exposuisset, quæ scilicet expensæ non solum in ipsum, sed etiam in fideles nostros, Egregios Stephanum Pohárnok, Leonardum Filium Detrici, Joannem Schwartz, Stanislaum Fratrem suum, ac Filios Jacobi Lomniczky de eadem Berzevicze, cum eosdem castellum præfatum communiter concernat, redundari deberent; supplicavit idem Stephanus Majestati nostræ humillime, & devote, ut eidem superinde oportune providere dignaremur. Nos igitur supplicatione sua inclinati, eidem illo respectu, ut ipse tutius, & commodius expensas suas præfatas a præfatis propinguis, & consanguineis suis rehabere possit, id duximus annuendum, & concedendum, ut, inquam, interim, quousque præfati Stephanus Pohárnok, Leonardus, Joannes Schwartz, Stanislaus, & Filii Jacobi Lomniczky, de illa parte expensarum præfatarum, perque præfatum Stephanum factarum, quæ in eosdem Stephanum Pohárnok, Leonardum, Joannem, & Stanislaum, ac Filios Jacobi de Lomnitza redundare debebunt, eidem Stephano non satisfacerent, in dominium, ac possessionem dicti Castelli Berzevicze, & pertinentiarum suarum, ac etiam proventuum earundem quovis modo ingerere, & intromittere possint, imo annuimus, & concedimus testimonio præsentium mediante. Datum Zegedini feria 4ta proxima ante festum nativitatis, Anno MCDLVIII.

XXVIII.

Mathias Rex orat Paulum II. Papam, ut vacantem Aurana Prioratum, Emerico de Zapolya collatum, confirmet. Datum Anno Domini 1465. Ex Epistola Mathiæ Corv. Part. II. Epistola XXXII.

Vacavit jam pridem Prioratus (d) Auranae Ordinis Cruciferorum Rhodiensium, dignitas in hoc Regno nostro haud quaquam contemnenda. Cum vero

(d) Aurana sita est in Dalmatia, ad lacum cognominem. Illic ordo Equitum Rhodiorum, nunc Melitenium celebre Collegium habuit, quod Ludovicus I. amplissimis Possessionibus auxit. Collegii Præfatus Prior vulgo dictus est, simulque Comes Dubiczensis, cui cæteri per Hungariam Cruciferi parebant. In potestatem Turcarum venit Aurana Anno 1537.

vero nuper Regnum Boznæ, a Turcis occupatum, magnis nostris laboribus, & impensis Deo propitio maxima ex parte recuperassemus, facile illud intelligimus, non minore illud difficultate nobis retinendum esse, quam est aquisitum. Quapropter constituimus fidelem nostrum Magnificum Emericum de Zapolya, nuper Thesaurarium nostrum, partium illarum Gubernatorem. Verum cum nulla esset alia conservandæ illius Provinciæ spes, modus, ac via, superaddimus ei omnes Officiolatus nostros illic vicinos, una cum Prioratu memorato: quem virum confidimus omnia sapienter, & viriliter acturum, ac etiam præfato Prioratui, de homine interim idoneo, provisurum. Proinde S. V. rogamus humiliter, quatenus super administratione dicti Prioratus saltem usque ad octo, vel decem annos, cum ipso Emerico Gubernatore autoritate Apostolica, gratiose dispensare dignetur. Facturâ in eo rem nobis quidem pergratam: non tamen privatim magis; quam publice fructuosam. Imo plane necessariam, quia in præsentî rerum statu nullo modo conterminis prænominati Prioratus castris carere potest Boznæ defensio. Altissimus &c. MCCCCLXV.

XXIX.

Mathiæ Regis Diploma, quo eundem Emericum de Zapolya creat perpetuum Comitem Terræ Scepusiensis. Datum — —

EX APOGRAPHO.

Nos Mathias, Dei Gratia Rex Hungariæ, &c. omnibus Christi fidelibus præsentibus, & futuris, præsentium notitiam habituris, Salutem. &c. Potestas Regnantium ad hoc divinitus in terris erecta est, ut, quemadmodum ad malorum vindictam; ita & ad laudem sit bonorum, ut subjecti sibi promiscue populi benevolentiam liberalitate attrahat, ac uniuscujusque merita condignis retributionibus prosequatur. Quod etsi ex debito publici officii, ut quadam generali Principum Regula, fieri soleat: hi tamen charioribus ornandi titulis, & alacrioribus extollendi sunt honoribus, quos sincerior fides, magnanimi actus, & excellentia merita anteponunt. Nos itaque considerantes virtutes magnificas, fortissima gesta, & clarissima merita, fidelis nostri, Magnifici Emerici de Zapolya, Gubernatoris Bosnæ, Regnorum Dalmatiæ, Croatiæ, & Sclavoniæ Bani, quibus ipse omnes fere status, & rerum ipsarum dominationes magno labore, atque studiorum obsequio antecellit. Hic namque a juvenili ætate sua apud quondam Illustrem Genitorem nostrum, & inter curam, & inter directionem ejus enutritus, priusquam ob ingenii, morumque honestatem, inter secretaria officia constitutus, prima fidelitatis fundamenta jecit, ac

R. F. Wagner Analec̃ta Scepus. Pars. I.

T

fu-

futuræ de se spei in ipsius Parentis nostri oculis charissimum specimen dedit, nec fefellit indicium ejus. Quippe cum relictus ab eo inter alios post obitum suum ad curam, & sustentationem Domus, & familiæ nostræ, erat excellenti constantia, accuratissime implevit. Non hunc fortuna anceps non incurfus, non amicorum mutabilitas, & ambigua spes destruxit; quoniam inter cuncta nobis, & domus nostræ adversa, obitum scilicet Patris, necem Fratris, & vincula nobis injecta, sola genitrice superstite, dum jam hæc ipsa domus, & familia nostra ruinæ, & excidio vicina esset, hoc uno præcipue in fide sua, & spe nostra perseverante, quadam quasi firma basi, ne ad extremum interiret, sustentata est. Qua subsistente, dum postea ex tot periculis, & fortunæ casibus Divina clementia per nonnullorum fidelium nostrorum curameducti, & ad hujus Regni nostri status culmen, quo nunc fungimur, vocati, elatique fuissimus; tum demum palam clarius factum est hujus viri studium, ad formandam imbecillem adhuc ætatem nostram, qui in illo primordio novelli regiminis nostri inter infestos æmulos nobis laborem, inter infidos nobis fidelitatem summam præstitit. Quis ejus constantiam? quis solertiam? quis industriam facile exprimere valeat? Nos, ut paucis plura comprehendamus, nihil eum unquam neglexisse offendimus, quod homo fidelis obire potuit: nihil intermisisse, quod scrutari, quod aggredi, quodve attingere debuit. Quacumque in re, domi, militiæque opera ejus nobis opportuna erat; mox infatigabili promptitudine inter primos nobis primo usui, cæteris exemplo adstitit; non labori, non rebus, aut facultatibus, non denique suæ, & suorum Personis pepercit. Possè ejus, & velle par semper, & in æquo fuit. Post vero dum altius jam status nostri radicibus fixis bellum contra Bohemos, qui tertiam fere partem Regni nostri cum castris, & oppidis occupaverant, suscepissemus, quid, quantumque fecerit, quid egerit, profecerit, in aliis locis literarum nostrarum confessi sumus. Hoc repetiisse nunc sufficiat, hunc unum præcipuum adhæsisse lateri nostro, cujus industria, consilio, & forti assistentia in expugnatione Castrorum, in conflictu, in expulsione hostium, alacres ubique victorias vicimus. Novissime pro recuperatione Sacrosanctæ Coronæ Regni nostri, inter alios fideles nostros, singulare ejus viri studium, & diligentia claruit, quæ post quartum, & vigesimum tandem annum ex manibus Friderici, Imperatoris Romanorum, per ipsum, ejusque collegas multo labore, & pretio intercedente, in patriam reducta est. Accedit huc recens virtus, ac solidior in dies constantia ejus, qua in expeditione ejus, contra Turcas ad Regnum Bosniæ facta, magis, ac magis experti sumus, in qua quidcumque prosperi, quidcumque nocivi inter illas gravissimas hyberni temporis, & circumstantium hostium angustias in expugnatione castrorum, & Oppidi Jajeza, aliorumque castrorum recuperatione actum est, Divinæ primum gratiæ, deinde istius Propugnatoris nostri vigiliis, & labori tribuimus:

utpote

utpote, qui totius solitudinis, isthic impensæ primus Comes indefessus, & adiutor præcipuus fuit; ubi ita eum bene de nobis meritum agnovimus, ut congruum putaverimus iudicio nostro, quatenus quæsitos ex eo labore fructus quamprimum eidem referremus, ipsum Gubernatorem illius recuperati Regni, & curæ ampliori hac ratione præfeceramus, ut cujus opera maxime, & adminiculo vicinus, cum eo victoriarum honorem liberaliter communicaremus. Nunc igitur volentes dignitatem illam gubernationis temporalem, quam hætenus dignis meritis ad præfinitum tempus tenuit, in aliam perpetuam commutare, ipsum Emericum de Zapolya, ac filios, & hæredes suos universos super Castro, & districtu Scepusiensi in perpetuos, (e) & liberos Comites, observatis illis omnibus ceremoniis, quæ in talibus observandæ sunt, solemniter creamus, & præficimus, eundemque Emericum, ac Filios, & hæredes suos universos; sed & Comitatum prædictum a iudicio, & jurisdictione quorumlibet Judicum, Justitiariorumque hujus Regni nostri eximentes, solius nostræ Personalis Præsentia iudicio reservantes; decernentes, ut ipse Emericus Comes, ac Filii, & Hæredes sui universi cera rubea, qua ad sigillum in signum honoris Comitatus, ac omnibus illis gratiis, honoribus, prærogativis, & privilegiis, quibus cæteri Comites liberi, & Perpetui de jure, vel consuetudine utuntur, uti, & frui perpetuis semper temporibus valeant: recepto tamen ab eodem Emerico Comite in persona sua, ac hæredum suorum firmissimo, in talibus fieri solito, nobis, & successoribus nostris Regibus Hungariæ de fidelitatibus, & obedientiis juramento. Præfatum Comitatum Scepusiensem cum castro Scepus, ac Civitatibus — — appellatis, simul cum cunctis eorundem & earundem utilitatibus, & pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus, cultis, & incultis agris &c. sub suis veris metis, & antiquis existentibus, memorato Emerico Comiti, suisque hæredibus, & posteritatibus universis dedimus, donavimus, & contulimus; inodamus, donamus, & conferimus, jure perpetuo, & irrevocabiliter tenendum, possidendum, pariter & habendum, salvo jure alieno, harum nostrarum literarum vigore, & testimonio mediante. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam, præsentis literas nostras Privilegiales, pendentes, & authentici sigilli nostri, quo ut Rex Hungariæ utimur, munimine roboratas dicto Emerico Comiti, suisque hæredibus, & posteritatibus universis duximus concedendas. Datum — —

(e) Ambulatoria videtur olim fuisse apud Hungaros Comitum dignitas. Primus e profanis, quod sciam, Joannes de Hunyad Perpetui Comitis Bisztriciensis honorem in familiam suam invexit. Alter fuit hic Emericus de Zapolya. Tertius Emericus de Peren, qui titulum Perpetui Comitis Abaujvariensis ab Wladislao II. impetravit. Hodie plures videmus familias, hoc Ornamento illustres.

XXX.

Tabulæ Supremæ Voluntatis Stephani de Zapolya, Perpetui Comitis Terræ Scepus. & Regni Hungariæ Palatini, scriptæ in castro Papa Anno Domini 1499.

EX APOGRAPHO.

In nomine Domini Amen. Anno Nativitatis ejusdem MCDXCIX. in die Beati Ægidii Abbatis, & Confessoris in castro meo Papa: Ego Stephanus de Zapolya, Comes perpetuus Terræ Scepus, nec non Regni Hungariæ Palatinus, & Judex Cumanorum, licet æger corpore; mente tamen per omnia sanus, cogitans, & in arcano mentis meæ revolvens animo, quod omnes homines morituri sunt, redditurique rationem in ultimo die obitus eorum de omnibus factis eorum coram altissimo Deo, sive bona gesserint, sive mala in hoc sæculo; & quam præsens vita caduca sit, & transitoria, nihilque salubrius sit mortalibus, quam, quod evenire necessario conspiciunt, de hoc, adjuvante Deo, sibi debito modo provideant. Itaque cum post multas fatigationes, multos labores meos, quos pro defensione hujus Inclyti Regni Hungariæ, non sine multa sanguinis mei effusione, non parcendo personæ meæ propriæ, & expensis sustinui ad gravissimam corporis debilitatem, quam & modo sustineo, incidissem; nolui amplius ultimam voluntatem differre, nesciens, qua hora Dominus meus JESUS Christus, quem instar fidelium Christianorum verum Deum profiteor, me vocabit. Propterea tale finale, & ultimum condo testamentum perpetue, & irrefragabiliter observaturum. Inprimis quandocunque me mori contigerit; commendo animam meam Omnipotenti Deo, ejusque intemeratæ Genitrici Mariæ, & omnibus Sanctis ejus, corpusque meum relinquo in Ecclesia S. Martini de Scepus in Capella ad honorem B. V. M. Assumptæ, per me fundata, sepeliendum. Item lego, quod Commissarii corpus meum cum ea decentia, qua convenientius fuerit, ad laudem Divinam sepeliant, & exequias meas perficiant, peragant, disponant, prout eorum prudentiæ, & humanitati melius videbitur. Item recordari dignetur Majestas Regia, quod ego in omnibus rebus commodum, & utilitatem suæ Majestatis, & hujus Regni concernentibus, non parcendo Personæ meæ propriæ, ac laboribus, & expensis, Majestati suæ, & huic Regno semper fideliter servivi, & omne onus subivi propter Majestatem suam, sperans, & indubie semper tenens,

nens, quod Majestas sua gratiosissima, prout sæpius se facturam benigne offerre dignata est, post obitum meum, consideratis meis servitiis, filios meos non dereliqueret: cujus respectu commendo Filios, & Commissarios meos suæ Majestati, & supplico suæ Majestati, tanquam Domino meo gratiosissimo, & justissimo Principi, de cujus summa æquitate fama per orbem viget, ut, si, Deo volente, me mori contingat, dignetur Filios meos una cum prædictis Commissariis habere commendatos, eosdemque Filios meos tueri, & defendere, prout summam spem gero in sua Majestate. Spero enim, quod ipsi Filii mei, si Deus eorum vitam prolongaverit, Majestati suæ, & hæredibus, si quos Deus concefferit, nec non & huic Regno fidelissimi servitores erunt. Item supplico Majestati suæ, veluti gratiosissimo meo Domino, quod quotiescunque Familiares, & Commissarii mei, quibus plenariam informationem dedi, qualiter in cunctis rebus procedere debeant, pro aliquibus rebus ad Majestatem suam accesserint, dignetur eosdem gratiose exaudire, & juxta eorum supplicationem in cunctis rebus & negotiis tanquam gratiosissimus, & justissimus Princeps illis subvenire, & opitulamini fore: nam summam spem teneo in Majestate sua, quod etiam post obitum meum recordabitur meorum servitorum sibi, & huic Regno per me constanter, & cum maxima sanguinis mei effusione exhibitorum, nec deferet orphanos meos simul cum servitoribus, & Commissariis meis, quibus præcipuam curam eorum commisi; Præsentibus ibidem Fratre Michaele Ordinis Carthusianorum; Fratribus Demetrio, & Joanne Ordinis S. Francisci de observantia; Petro Plebano de Karva; Bartholomæo de Kéfi; Capellanis meis Michaele Bodo, & Thoma Chordányi. Item post prædictum testamentum meum, cum sæpe in graves infirmitates corporis incidissem, tandem placuit Deo, ut ad extremam devenissem corporis mei ægritudinem. Itaque præscriptum testamentum meum per omnia in suo vigore relinquatur; tandem de aliis rebus meis, a Domino collatis, tale facio testamentum: Inprimis ex omnibus Tricesimis mihi pro certa flor. auri summa, quam ego cum maximis meis servitiis aquisiveram, impignoratis, & inscriptis, de quibus etiam antea Majestati Regiæ, nec non Dominis Prælati, & Baronibus, ac Regnicolis 20000. flor. auri relaxaveram; nunc ultra iterum Regiæ Majestati 10000; Dominis autem Prælati, & Baronibus, & Regnicolis 10000. similiter auri relaxo, supplicans Majestati Regiæ humiliter, & devote, tanquam Domino meo gratiosissimo, Dominos autem Prælatos, & Barones, ac Regnicolas rogans diligentius, quatenus dignentur habere memoriam servitorum meorum, & Fratris mei piæ memoriæ dudum defuncti, quæ nos penes sacram coronam hujus Regni exhibuimus, & nolint tempore necessitatis deferre Filios meos; sed ipsis omni opitulamine, & auxilio adesse dignentur, & velint.

velint. Item lego Regiæ Majestati unam credentiam, (f) nec non duas Cupas meas, & item duos equos, unum, super quo in armis servivi suæ Majestati, & huic Regno in Campo, alium vero gradarium, super quo in Curia Majestati servivi: quæ omnia supplico, ut sua Majestas non exiguitatem earum rerum intueri dignetur; sed potius sinceram Testatoris affectionem erga suam Majestatem, cui ego in hunc usque diem fidelissime inservivi. Item oppidum meum Göntz in Abaujvar. Comitatu habitum, simul cum cunctis suis utilitatibus, & pertinentiis quibuslibet, lego Ecclesiæ S. Martini in Terra Scepus. esistenti, consequenterque Præposito, & Capitulo ejusdem Ecclesiæ pro salute animarum meæ, & spectabilis quondam Domini Emerici de Zapolya, Comitis Perpetui Terræ Scepus. alias similiter Regni Hungariæ Palatini, & Judicis Cumanorum Fratris, & item quondam Dominae Genitricis meorum charissimorum, in eadem Ecclesia S. Martini Sepultorum, in perpetuum tenendum, possidendum, pariter & habendum; ita, ut Venerabilis Georgius, Præpositus ejusdem Ecclesiæ, receptis penes se quamprimum Commissariis meis, præsertim autem illis, qui in partibus illis superioribus propinguiore sunt, habitaque limitatione omnium proventuum annuālium ejusdem Oppidi, moderetur, & consideret, determinetque, qualia, & quanta officia Divina in ipsa Ecclesia cum ejusdem proventibus singulis diebus annuatim peragi possint, & secundum hoc instituat officia divina ibidem perfici in perpetuum, & decantari. Item de omnibus meis rebus domesticis, nec non de educatione filiorum meorum, ac aliis factis, & negotiis, præfente Illustri Domina Hedviga, Consorte mea charissima, informationem dedi Commissariis meis, qui juxta informationem, eis per me datam, in omnibus illis procedere debeant. Item Tutores filiorum meorum lego Principiores Reverendissimum, & Magnificos Dominos Thomam Archiepiscopum Ecclesiæ Strigon.; Georgium electum Ecclesiæ Vespriemensis, Secretarium, & Cancellarium; Petrum Gereb de Wingarth, Judicem Curiae Regiæ Majestatis; dein autem Magnificos Dominos Laurentium Ducem de Ujlak, Josam de Som Comitem Themensiens. & Blasium de Raska Tavernicorum Regalium Magistrum; ita, ut sicuti mihi, me vivente, sæpius se obligarunt, sic etiam post mortem meam in cunctis rebus, & negotiis Filiorum meorum, pro quibus ipsi, vel autem familiares, & Commissarii mei ad suas dominationes recursum habuerint, dignentur eosdem benigne exaudire, ac tueri, & defensare. Finis ultimi mei testamenti in prædicto Castro meo Papa in Vigilia Vigilæ Nativitatis Domini, Anno ejusdem MCCCCXCIX.

supra-

(f) Credentia: Mensa, vel tabula affabre facta ad conservanda, exponenda item omnis generis vasa. Græcis *ἀβανος*.

supradicto. Præsentibus ibidem præfata Domina Hedviga Consorte, ac Generosa Domina Ursula sorore meis, item Andrea de Pécs, Clemente Rosén, Francisco de Kapnacz, Demetrio Marchalteo, & Ladislao de Chobad familiaribus meis, ad præmissa vocatis. In quorum omnium fidem, & testimonium præsentis literas meas Sigillis meo, & præfatæ consortis meæ jussi, & feci consignari.

XXXI.

Sigismundus Rex Poloniae Oratoribus suis dat plenam facultatem despondendi sibi Barbaram de Zapolya, cæteraque negotia, quæ eo pertinent, conficiendi. Datum Cracoviæ Anno Domini 1512. Edidit P. Mathias Dogiel Codice Diplomático Pol. Tom. I.

Sigismundus, Dei Gratia Rex Poloniae, &c. significamus tenore præsentium, quibus expedit, universis, & singulis, præsentibus, & futuris: Quia Reverendum in Christo Patrem Dominum Joannem Episcopum Posnan. & Magnificos Lucam de Gorka Castellatum Posnanien. & Capitaneum Generalem Majoris Poloniae, nec non Christophorum de Szydłowycz Castellatum Sandomirien. & Vice-Cancellarium Regni nostri, sincere nobis dilectos, de nostra scientia, & expressa voluntate Oratores, & Gestores, ac indubitatos actores nostros ad desponsandam nobis Illustrissimam Virginem Barbaram Filiam Spectabilis, ac Magnifici olim D. Stephani de Zapolya, Comitis perpetui Scepusiensis, & Regni Hungariæ Palatini, ex Illustri Domina Hedvigi Duce Teschinien. & consorte legitima præfati Domini Stephani progenitam, & ad edendos alios Tractatus, quoscunque nomine nostro ejusmodi desponsationem concernentes, & necessariis cum Illustri Domina Hedvigi Duce Teschinien. Genitrice, ac Spectabilibus, Magnificisque Dominis Joanne Vajvoda Transilvanien. & Georgio de Zapolya Comitibus perpetuis Scepus. Fratribus præfatæ Illustris Virginis Barbaræ nobis desponsandæ deputavimus, ac solenniter, & indubitate constituimus, dantes, & concedentes eisdem plenam, ac omnimodam facultatem pro nobis, & nomine nostro cum præfata Illustri Virgine Barbara sponsalia faciendi, contrahendique, & eandem nobis in sponsam legitimam juxta prius præmissos Tractatus medio Oratoris per Serenissimum Principem, & Dominum Wladislaum, Dei Gratia Hungariæ, Bohemiæque, &c. Regem,

Regem, Germanum nostrum charissimum, ac Illustrum D. Casimirum, Ducem Teschinentem, præfatæ Illustris Dominæ Hedvigis, ac etiam prædictorum Dominorum Joannis, & Georgii Comitum Scepus. vigore specialis mandati nuncium, & Gestorem nobiscum habitos, & determinatos desponsandi, & collocandi ac procurandi. Insuper vero eisdem nostris Oratoribus etiam damus, & concedimus plenam, ac omnimodam potestatem cum præfata Illustri Hedvigi, ac prædictis Dominis Joanne, & Georgio Fratribus, nomine nostro super conditionibus, & modis hoc negotium sponsalium concernentibus, quantum cum decore nostro putaverint, agendi, tractandi, & concludendi: Itemque licebit præfatis Oratoribus nostris vigore hujus mandati præfatæ Illustri Barbaræ Sponsalibus determinatis nomine nostro consentire, ut ipsa devolutionibus juxta juris, seu consuetudinis Ordinum Regni Hungariæ in favorem Fratrum renunciaret. Ut autem omnia rata, & firma sint, quæcunque nostri præfati Oratores vigore hujus mandati nomine nostro, & pro nobis, ut præmissum est, transegerint, promittimus, & bona fide Regia firmiter spondemus, quod omnia per ipsos in rebus præmissis transacta, & transigenda, conclusaque, & concludenda, & quomodolibet ipsorum literis firmata, & firmanda, rata, & firma habebimus, tenebimusque, atque inviolabiliter, perpetueque observabimus harum testimonio mediante, quibus in robur Sigillum nostrum supappendi fecimus. Datum Cracoviæ XIII. Januarii. A. D. MDXII.

XXXII.

Sigismundus Rex Poloniae eidem Barbaræ de Zapolya, consorti suæ, titulo dotis &c. certa bona in Polonia inscribit. Datum Cracoviæ Anno Domini 1512. Edidit idem P. Mathias Dogiel eodem Tomo.

Sigismundus, Dei Gratia Rex Poloniae, &c. Significamus tenore præsentium, quibus expedit, universis, & singulis, notitiam præsentium habituris, & recognoscimus tam pro nobis, quam hæredibus nostris, & successoribus: Qualiter volentes, ut Serenissimæ Principis Dominæ Barbaræ Reginae Poloniae, natæ quondam Spectabilis, & Magnifici Stephani de Zapolya, Comitis Perpetui Scepus, & Regni Hungariæ Palatini, consortis nostræ charissimæ status, quem pari sollicitudine cum proprio computamus, decenti, ac debito ordine in futurum dirigatur, ac conservetur, ac ipsa superstiti post mortem nostram possit esse pacificus, tranquillus, & quietus, rebusque omnibus pro ducen-

ducendo honorifico suo statu, prout sua conditio requirit, & postulat, affluenter abundare, ipsi Dominæ Barbaræ, consorti nostræ charissimæ, & Reginæ, de scientia, & consilio Consiliariorum nostrorum, pro vera, & legitima dote 100. millia flor. Hung. ratione dotalitii, seu donationis Nuptialis, alias Wiana alia 100. millia similiter florenor. Hung. donamus, conserimus, & largimur, atque præsentibus inscribimus in Terris, Districtibus, Castris, Civitatibus, Oppidis, & Villis infrascriptis videlicet: in novæ Civitatis Korczyn, Visliciensis, Zarnociensis, Radomiensis, Jedlna, Kozienicze, & Villis ad eadem spectantibus, nec non Sztanziciensi, Radoszeviensi, Lanciciensi, Przedecensi, cum Clodava Oppidis, & Villis ad eadem nunc spectantibus. Item in ditione Pizdiensi, Juniovladislaviensi, similiter cum districtibus, Oppidis, Villis, prædiisque, & curiis, fructibus, & proventibus, censibus, utilitatibus, dominiis, juribus, pertinentiis attinentibus, apprehensionibus, Teloneis, duorumque grossorum, quod Parodlne dicitur, exactionibus, contributionibusque, & usibus universis, quolibet ad ipsa castra, Civitates, & bona ab antiquo spectantibus, ac servitiis, dignitatibus, honoribus Juris Patronatus, nec non in Radzejow, & Slomko Teloneis in 200. flor. Hung. in dotem, & donationem dedimus, & donavimus, ac deputavimus, & assignamus, largimurque per præsentem, ut prælibata Serenissima Barbara Consors nostra Regina, cum contingeret nos Deo volente humana pro cœlestibus commutare, omnibus præfatis Terris, Districtibus, Castris, Civitatibus, Oppidis, Villis præsit, & omnia cum pleno jure domini teneat, & possideat, eo modo, conditione, & forma, quibus nos illis præsidemus, & potimur, & Prædecessores nostri, nos quoque potiti sumus in hætenus, nihilpenitus excipiendo, ac juxta Regni, & Terrarum consuetudinem absque omnium successorum nostrorum contradictione, & impedimento diriget, & administrabit: promittentes pro nobis, hæredibusque, & successoribus nostris, quod præfatam Serenissimam Dominam Barbaram Reginam, & consortem nostram charissimam in dictis terris, districtibus, Castris, Civitatibus, Oppidis, & Villis, Bonis, Possessionibus certificabimus, asscurabimus, tuebimurque, ac manutenebimus adversus quoscunque, ac status cujuslibet homines, efficiemusque, quod omnia supradicta, sic, ut præmissum est, possidebit, tenebit, & in effectu percipiet, impedimento quovis semoto, pacifice, & quiete, sine fraude, & dolo. Efficiemus præterea, & efficere nos obligamus, quod omnes prædictarum Terrarum, Districtuum, Castrorum, Civitatum, Oppidorum, Villarum, Capitanei, Rectores, Tenutarii Cives, præsentem, & futuri, ipsi Dominæ Barbaræ Reginæ plenam præstabunt sponsonem, & fidelitatis corporale juramentum, quod nullo alteri, nisi ipsi, ab ea denique officialibus constitutis, vel constituendis, morte nostra secuta Castra, Districtus, Terras, Civitates, Oppida, & Vil-

las præfatas plenarie, & effectualiter, tradent, dabunt, & subjicient, & illorum omnimodam, plenamque facient cessionem, & resignationem, eidemque Dominae Reginae in omnibus parebunt fideliter, & constanter prout nobis, & nostris prædecessoribus parere consueverunt, & obligati sunt intendere, & obedire: hoc adjecto, ut si quo casu contributio aliqualis pro necessitate Regni communi laudo (g) instituta fuerit, ut tunc præfata bona Dotalitii ipsius Dominae Reginae cæteris Regnicolis se conformando contribuant: ad (h) podwoda vero dandas more solito sint adstricti. Item judicia terrestria, Capitanealia, Castrensia, & Regalia more solito in locis Terrarum, Districtuum, Castrorum, Civitatum exerceantur, & celebrentur; de quibus præfata Serenissima Domina Regina, nec sui officiales se ingerere debent, sed quoniam Illustrissima Princeps Virgo Elisabeth, Soror nostra charissima, nonnullos Districtus, Castra, & Civitates, atque Villas, ac etiam Telonea possideat ex superius descriptis, possessuraque est tamdiu, quamdiu statum suum in aliam conditionem non mutaverit: igitur præfatæ Serenissimæ Barbaræ Consorti, & Reginae charissimæ, loco eorundem bonorum, quæ præfata Soror nostra carissima possidet, & obtinet, Civitatem Brecz cum omnibus Villis, & Oppidis ad eandem nunc spectantibus, quamque ab oppignoratione redimere, evincereque promittimus, nec non Castrum, Civitatem, Oppida, & Villas Sochaczow de consensu status utriusque Consiliariorum nostrorum, cum omnibus eorum pertinentiis, nunc in potestate nostra existentibus, inscribimus, & reformamus tamdiu tenere, & possidere, quamdiu a præfata Illustrissima Sorore nostra charissima Elisabeth Districtus, Castra, Civitates, & cætera bona ad eadem pertinentia evicta, & libera in possessionem suam realem consequetur, & habebit. Castris itaque, & Civitatibus, ac possessionibus omnibus superscriptis eisdem, quæ Soror nostra charissima possidet, adeptis, & consecutis, Brecz, & Sochaczow cum eorum pertinentiis ad nos redibunt, & devolventur integre. Præterea comperimus bona Lobzow fuisse inscripta Serenissimæ olim Genitrici nostræ inter alia bona, quæ ratione dotis, & dotalitii eidem inscripta fuerunt. Quæ quidem bona Lobzow, ex quo famoso Joanni Bonner inscripta sunt in certis Summis pecuniarum, & in manus Serenissimæ Barbaræ Reginae Consortis nostræ venire non possunt: in locum igitur eorundem bonorum præfatæ Serenissimæ Barbaræ Consorti, & Reginae nostræ damus, & donamus

---

(g) Laudum: Sententia, quæ a pluribus, vel omnibus arbitris probatur.

(h) Podwoda: apud Polonos est vectura quælibet, quæ in usus cumprimis publicos adhibetur.

mus 200. flor. Hung. ex (i) Zuppis nostris Vielicenfibus, singulis annis pro festo S. Martini solvendos, ac per ipsam percipiendos. In cujus rei testimonium, Sigillum nostrum præsentibus est subappensum. Actum Cracoviæ feria tertia festi S. Scholasticæ V. Anno Domini MDXII. Regni vero nostri Anno V. Præsentibus Reverendissimis, & Reverendis in Christo Patribus, & Dominis Joanne Gnesnensis, & Primate; Bernardino Leopoliensis Archiepiscopis. Joanne Cracov. Joanne Poshnaniens. Luca Varmiensi. Erasmo Plocensi. Mathia Premisliensi. & Cancellario Regni nostri, Nicolao Chelmens. Ecclesiarum Episcopis: nec non Magnificis, Venerabilibus, & Generosis: Spitkone de Jaroslaw, Nicolao de Kamieniecz Palatino, & Capiteo Cracov. Nicolao de Bardzina de Ludbrancz Poshnan. Joanne de Tarnow Sandomir. Jaroslao de Laszko Sirad. Joanne Zaramba de Kalinowa Lancic. Nicolao de Kretkow Brestens. Stanislaw de Koscielec Junivladislav. Joanne Odrowasz de Sprowa Russiæ, Nicolao de Pilcza Belzens. Nicolao Firley de Dambrowicza Lublinens. Othone de Chodecz Podoliæ Palatinis: Luca de Gorka Poshnan. & Capiteo Majoris Poloniæ Generali, Christophoro de Schidlowiecz Sandomir. & Vice-Cancellario Regni nostri, ac Sirad, Sochaczow, & Gostin. Capiteo, Joanne Jarandi de Bruczow Callis. Andrea de Oporow Brest. Thoma de Bartniki Plocens. Andrea de Radzejowicze Sochaczew. Jacobo de Siekluka Vojnicens. Nicolao Jordan de Zaklyczin Vislic. Nicolao de Schidlowiecz Radom. Andrea de Tenczyn Biencens. Andrea Czurilo de Stajanicze Premisl. Alberto de Pothulicze Camenec. & Nicolao Missopus Czechov. Castellanis: Stanislaw de Chodecz Marschalco, & Capiteo Leopoli. Andrea de Koscielec Thesaurario Regni nostri Scepus. Oswiecim. Junivladislav. & Bidgost. Capiteo, Zupparioque, ac Procuratore Generali Cracov. Joanne Latalski Gnesn. Cracov. & Lancic. Ecclesiarum Præposito: Petro de Thomicze Archidiacono, Sigismundo Targowski Decretorum Doctoribus, Joanne Karukowszky Canonice Cracov. & Stanislaw Goreczki Præposito Callis. Secretariis nostris: Stanislaw Jarocki, Marschalco, Stanislaw Chroberszki Vexillifero, Invisore, & subpincerna, & Nicolao Orzeszky Magistro Agasonum Curie nostræ, Costensi, Pizdrensi, & Coninensi Capiteo, cæterisque Dignitariis, Officialibus, & Curiensibus nostris testibus ad præmissa fide dignis, sincere fidelibus nostris dilectis. Datum per manus præfati Reverendi in Christo Pa-

(i) Zuppa: apud eosdem Polonos est Salis fodina: cui qui præficitur, Zupparius audit, qualis legitur in hoc ipso Diplomate Andreas de Koscielec.

tris D. Mathiæ Episcopi Premisl. & Regni nostri Cancellarij sincere nobis dilecti.

XXXIII.

Barbaræ de Zapolya Reginae Poloniae literæ, quibus quartam, quam vocant, puellarem, sibi rite a Fratribus traditam profitetur, cum translatione omnis sui juris in eosdem. Datum Cracoviæ Anno Domini 1512. Edidit idem eodem Tomo.

Barbara, Dei Gratia Regina Poloniae, Magna Dux Litvaniae, ac Russiae, & Prussiae Domina, &c. Filia videlicet Spectabilis, & Magnifici quondam Domini Stephani de Zapolya, Comitis perpetui Terræ Scepus., Inclyti Regni Hungariæ Palatini, & Judicis Cumanorum, ex Illustrissima Domina Hedvigi, Duce Teschin. progenita, memoriæ commendamus tenore præsentium significando, quibus expedit, universis: Quod, quia præfata Domina Hedvigis, Genitrix nostra charissima, ac spectabiles, & Magnifici Domini Joannes Vajvoda Transilvan. siculorumque Comes, & Georgius Fratres nostri Carnales, Comites similiter Perpetui Terræ Scepus. prædictæ de, & super totali jure nostro quartalatio, (k) seu quarta nostra puellari, nec non cunctis aliis juribus nostris etiam possessionariis, nobis de universis Castris, Castellis, Civitatibus muratis, Oppidis, Villis, possessionibus, prædiis, portionibusque, & juribus possessionariis, præfati quondam Domini Stephani Comitis, & Palatini, Patris nostri charissimi, ubilibet, & in quibuscumque Comitibus prædicti Hungariæ, Croatiae, Sclavoniæ, Regnorum, partium, similiter ejusdem Regni Hungariæ, Transilvaniæ existentibus, habitisque, & adjacentibus, ac quocumque nomine vocatis, & appellatis juxta ejusdem Regni Hungariæ consuetudinem, & legem provenire debentibus, pecuniaria solutione mediante, nobis plenariam, & omnimodam impenderunt solutionem, atque satisfactionem, totalem etiam portionem

(k) Quartalitiū Hungarīs dicitur a quarta parte puellari, quæ eis ex bonis avitis, aut aliis etiam pro masculino duntaxat sexu collatis, obtingit; salvo tamen Fratrum jure, ut ære partem illam redimere possint. V. Verböczy Tripart. Part. I. Tit. 88.

tionem nostram de cunctis bonis, & rebus mobilibus paternis aureis videlicet, & argenteis, paratis pecuniis, gemmis, lapidibus pretiosis, toralibus, (1) vestibus, suppellectilibus domus, & generaliter omnium rerum speciebus, cujuscunque generis existant, nobis cedendo integraliter, effective pariter restituerunt. Quemadmodum igitur prænominatos Dominos Joannem, & Georgium Comites, Fratres nostros, ut præfertur, carnales, mediantibus aliis literis, Spectabilis, ac Magnifici Domini Comitis Petri, Comitis de S. Georgio, & de Bozyn, Judicis Curiae Serenissimi Domini Regis Hungariæ, fassionalibus exinde editis, & confectis super inde quietos, & absolutos reddidisse fatemur; ita etiam præsentibus easdem literas ipsius Comitis Petri fassionales, continentias, clausulasque, & Articulos affirmamus, & ratificamus, ac eosdem Dominos Comites Fratres nostros, super præmissa omnium jurium nostrorum, atque rerum plenaria restitutione, prout jus Regni Hungariæ dictat, & disponit, quietos, expeditos, modis omnibus absolutos, reddidimus, & commisimus. Et nihilominus totum, & omne jus illud nostrum, omnemque juris, & domini proprietatem, quod, & quam in prænarratis universis Castris, Castellis, Civitatibus, Oppidis, Villis, possessionibus, prædiis, portionibusque, & juribus possessionariis paternis, ubilibet, ut præmittitur, adjacentibus, pro nunc habuissimus vel nos, aut nostros hæredes etiam in futurum quocunque modo, & titulo habere sperassimus, in eosdem Dominos, Joannem & Georgium Comites, ipsorumque Hæredes, eorumque duntaxat legitimas posteritates universas juxta dispositionem, & observationem Regni Hungariæ juris, & legis transtulimus pleno cum effectu; imo quietos, vel absolutos reddimus, totum quoque jus nostrum & dominium transferimus in perpetuum in tenentes pariter, possidentes, & habentes. Jus tamen devolutionis in defectu legitimorum hæredum juxta legem, seu consuetudinem Regni Hungariæ reservantes. Harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo, ut Regina Poloniæ, utimur, est appensum, vigore, & testimonio literarum mediante. Datum Cracoviæ feria 4. proxima ante festum S. Petri ad Cathedram. Anno Domini MDXII.

---

(1) Torale: Suppellex ad sternendos, & ornandos lectulos accommodata.

XXXIV.

Diploma Maximiliani I. Cæsaris, quo Joanni Thurzo de Bethlemfalva, Episcopo Wratislaviensi, concedit jus aureæ monetæ cudendæ. Datum in Oppido Insprugg. Anno Domini 1515. Edidit Frider. Wilhelm. a Sommersberg in Scriptor. Rer. Silesiæ.

Maximilianus, Divina favente clementia, Romanorum Imperator semper augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c: Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ: Lotharingiæ, Brabantæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Limburgiæ, Lucemburgiæ, & Geldriæ, Landgravius Alsatii, Princeps Sveviæ, &c: &c: ad futuram rei memoriam. Cum Imperatoriæ Majestatis ea potissimum gratia in Romani Imperii culmine constituta sit, ut circumquaque aciem considerationis suæ dirigens, quos promereri digne animadverterit, singularibus gratiis, ac libertatum prærogativis præ ceteris extollat; in eo tamen omnium maxime debet intendere, ut priscorum Romanorum, ab ipsis pene urbis initiis, & fundamentis cæptam Religionem, & deinde successione ab Imperatoribus, Christianorum sacris imbutis, ad verum cultum redactam, & postremo a Germanis, in quos Imperium translatum est; ad hanc reverentiam, qua undique per latitudinem ipsius Imperii celebratur, perductam non modo fundaverint, auxerint, & conservaverint, ac manutenuerint, sed etiam amplioribus auxerint incrementis: Hinc nos, Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, ad ea præcipue, quæ ad statum ielicem, & honorabilem, conservationemque Pontificalium dignitatum, & eorum æstimationem attinent, cura intendimus diligentiori: Cum itaque nobis pro parte Venerabilis Joannis Turzi, Episcopi Wratislaviensis. Principis devoti, nobis dilecti, expositum sit, quod licet ejus Ecclesiæ, & Prædecessores sui Episcopi jam dudum ab olim Divis Romanorum Imperatoribus, & Regibus antecessoribus nostris singularibus sint privilegiis, gratiis, prærogativis, & libertatibus donati: ipsum tamen, ejusque Ecclesiam hoc Regali, splendidissimoque, Monetæ scilicet aureæ cudendæ, Privilegio, & facultate carere: Et cum non sit inter ipsas S. Imperii Cathedralis Ecclesias minima, & perpaucae sint, quæ non gaudeant, & insignitiæ sint hoc Imperiali munere. humiliter nobis supplicatum extitit, ut eidem Episcopo, & Successoribus suis hanc potestatem & facultatem, Privilegium, & Concessionem ex singulari nostra clementia elargiri dignaremur: Nos igitur, mo-

ti,

ti, justis precibus præfati Episcopi, attentisque suorum Prædecessorum meritis, ac ipsius sincera fide, & animi promptitudine, quibus nos & sacrum Romanorum Imperium prosequitur; autoritate nostra Cæsarea, ex certa scientia, motu proprio, & de plenitudine nostræ Potestatis, præfato Joanni Turzo Episcopo, & omnibus ejus in dicta Ecclesia Wratislaviensis. Successoribus in Episcopatu, dedimus, & concessimus, sicuti tenore præsentium damus, concedimus, atque elargimur omnimodam & plenam auctoritatem, potestatem, & facultatem cudendi, fabricandi, & faciendi legales, & bonos, veros, & indubitatos, & justos in materia, & pondere Ducatos aureos, & florenos, in quorum latere uno exprimi debet S. Johannis Baptistæ effigies, in altero vero insignia dicti Episcopatus, quæ sunt, ut accepimus, lilia sex; ita tamen, quod in altero latere inscribantur hæc verba: *Munus Cæsaris Maximiliani*: & in altero ponatur nomen Episcopi, pro tempore existentis, Mandantes idcirco universis, & singulis nostris Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Militibus, Clientibus, Capitaneis, Vice Dominis, Advocatis, Præfectis, Civium Magistris, (m) Scabinis, Judicibus, (n) Scultetis, Quæstoribus, Procuratoribus ærariorum publicorum, Magistris Monetarum, Monetariis, (o) Compositoribus, Mutuariis, ac quorumcunque locorum aliorum, terrarum, Civitatum, ac Communitatum Officialibus, & ærariorum Præpositis, cæterisque nostris, & sacri Imperii fidelibus dilectis: ut hujusmodi Ducatos, & aureos florenos, sicut præmittitur, rite, debite, & largiter tam in materia, quam graves, ac pondere confectos, & excussos per præfatum Joannem Turzum, ac ejus Successores, existentes Episcopos Wratislavienses, ex nunc in antea futuris perpetuis temporibus, dummodo non inciderint (quod absit) in Crimen læsæ Majestatis, & rebellionis, & falsos scienter adhibuerint Monetarios, sine repulsa, & omni impedimento, ac contradictione pro legalibus, communibus, & currentibus Ducatis, & florenis aureis numerent, accipiant, levant, & commutent, ac ab aliis numerari, recipi, & levari, & commutari permittant,

&

(m) Scabinus vulgo apud Germanos Schöpf: denotat officium ejusmodi Judicis, qui a Domino delegatur ad colligendos census. Causas item subditorum privatas ac minoris momenti decidendas. Hoc nomine utitur hodie Borealis Germania circa Hamburgum cumprimis, & Stetinum.

(n) Scultetus: Judex Pagi; nomen fere Synonymum Scabino. Caroli M. ævo Sculteti Regii erant minorum locorum Præfecti, qui Regios census, & vectigalia accurabant, dicti tunc Sculdais, Sculdahais, hodie Schultheiss; unde illud latino-barbarum Scultetus. Plura de utraque voce habebis in Glossar. Dufressii.

(o) Mendum hic videtur cubare, legendum fortasse Campsforibus, seu Cambiatoribus.

& faciant: in quantum indignationem nostram gravissimam, & pœnam quinquaginta Marcarum auri puri pro medietate fisco, sive ærario nostro Imperiali; pro reliqua vero medietate injuriam passis, aut passorum usibus applicandarum, quam contrafacientes ipso facto toties, quoties contravenerint, noverint se irremissibiliter incurfuros. Harum testimonio literarum sigilli nostri appensione munitarum. Datum in Oppido nostro Insprugg, die ultima mensis Augusti. Anno Domini MDXV. Regnorum nostrorum Romano XXX. Hungariæ vero XXVI.

XXXV.

Joannes Thurzo de Bethlemfalva ditionem Wolaviensem, Stinaviensem, & Raudensem in Silesia vendit Friderico II., Duci Ligniciensi, assentiente Rege Ludovico II. Datum Budæ Anno Domini 1524. Edidit Frider. Wilhelm. a Sommersberg in Scriptor. Rerum Silesiac.

Wir Ludwig von Gottes gnaden czu Hungarn, Bohaimb, Dalmacien, Croacien, König, &c: Margraf zu Mehren: Herzog czu Luczenburg, und in Slesien: Margraf czu Lawfnicz &c: Bekennen, und thun kund jedermänniglich, das uor uns kommen ist der wohlgebohrne unser lieber getrewer Hanns Thurzo von Bethlensdorff mit uermeldung, wie er von uegen seines Nuczens, und bestens die Herrschafften Wohlaw, Stienaw, und Rauden, von uns zu lehn rührend, und in unserm Fürstenthumb Schlesien gelegen, dem Hochgebohrnen Friderich unserm oheimb Fürsten, obristen Hauptmann in nieder-Schlesien, czur Liegnicz und Brieg Herzogk, mit aller derselbigen Herrschafften zu, und angehörungen, nichts dafon ausgenommen, und sonderlich, wie er dieselbigen von dem hochgebornem Unserm Oheimb Fürsten unserm in Königreich Böhaimb Obristen Hauptmann Land-voigt, in ober-Lausnicz Hauptmann, des Fürstenthums Glogaw. und lieben getrewen Carol in Schlesien czu Münsterberg Herzogen: Kauff weis an sich bracht, und nach gehabtem Kauff nun gehalten, erblich uerkaufft hätte, demüthiges Fleißes bitend; wir geruechten, gemeldte Herrschafften, wie die in ihren Gräntzen umgriffen, Herzog Friderichen, und seinen Erben czu rechten Erb-lehen czu uerleyhen; haben wir angesehen solch czziemlich bitten, und uielfältig getrewe nützliche Dienste, die gedachter Fürst Unserm geliebten Hernn, und uatern hochlöblichster, milder gedencken, uolgens Uns selbst gethan, hernachmals desto

desto statlicher thun soll, und mag, und haben ihme, und seinen rechten Erben obgemeldte Herrschafften aus Königlicher Macht, und als obgedachter Herzogk in Schlessien mit allen begnadungen, Freyheiten, Nuczungen, ob und unter der Erden Bergwercken, wasserley Metall das sey, Herrschafften, Renthen, Lehschafften, wie dieselbig in ihren grencken umgriffen, und gemelter Hanns Thurzo Kauffs weise an sich bracht, und innen gehabt, nichts davon ausgezogen; sondern nach Inhalt berührtes Kaufs, und unsers geliebten hern Uaters milder gedächtnüß darüber gegeben bestättigt, und geliehen, leichen, und reichen dieselbig Herrschafften gemelten unsern Oheim Fürsten, und seinen Erben hiemit Kräfttiglich dieselben innen zu halten, als sein Erbliches Kauff-Gut, czu genießen, czu gebrauchen, damit wie mit andern seinen Fürstenthumben, und Landen frey zu thun, und zu lassen vor uns, und unsern nachkommen Königen, auch sonst jedermäniglich ungehindert doch uns, und den nachkommenden Königen czu Böhaimb an Lehn, und Diensten ohnschädlich: Zu Urkund mit unserm Königlichen anhangendem Innseigel besiegelt. gegeben zu Ofen, sonnabends am Tag Hedwigis, nach Christi Geburt funffzehenhundert, und im uier und czwancigsten: Unserer Reiche des Hungrischen, und Böheimblichen im neunnden Jare.

XXXVI.

Ludovicus II. Rex Hung. concedit Joanni, & Christophoro de Berzevicze, ut Curiam in possessione Kakas - Lomnycza munire possint. Datum Budæ Anno Domini 1525.

EX APOGRAPHO.

Nos Ludovicus, Dei Gratia Rex Hungariæ, & Bohemiæ &c: memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit, universis: quod nos, cum ad supplicationem nonnullorum fidelium nostrorum Majestati nostræ nomine, & in Personis fidelium nostrorum Egregiorum Joannis, & Christophori de Berzevicze factam, tum ob fidelitatem, & servitia, quæ sacræ Coronæ hujus Regni nostri, tam Prædecessores ipsorum, quam iidem Joannes, & Christophorus pro temporum qualitate, & locorum diversitate impenderunt, & pro ornamento hujus Regni nostri eisdem Joanni, & Christophoro, quo iidem securiores ingruente discordiarum procella fieri possint, annuendum duximus, & concedendum, ut domum, & Curiam eorum Nobilita-

rem in Possessione, Kakas (p) Lomnycza nuncupata, in Comitatu Scepus. existente habitam, instar fortalitii, fossa, muro, mæniis, propugnaculis, & cæteris munitionibus necessariis, pro ipsorum facultate munire possint, & firmare valeant, salvis aliorum munitionibus, imo annuimus, & concedimus harum nostrarum vigore, & Testimonio literarum mediante. Datum Budæ fertia 3. proxima post festum Ascens. Domini Anno ejusdem MDXXV. Regnorum vero nostrorum X.

Per Emerici Bubek Secretarii Postimpria.

XXXVII.

Mandatum Ferdinandi Regis ad Capitulum Budense, ut Alexium Thurzo de Bethlemlfalva statuatur in Oppidis Göncz, Telkibanya &c. eo quod Joannes de Zapolya per notam infidelitatis illa amisisset. Datum Albæ Regalis. Anno Domini 1527.

EX APOGRAPHO.

Ferdinandus, Dei Gratia, &c. Rex Hungariæ &c. Capitulo Ecclesiæ Budensis salutem, & gratiam. Cum nos debitum, ut decet, habentes respectum ad integerrimam fidem, & constantiam, ac servitia cumulata fidelis nostri Magnifici Alexii Thurzo de Bethlemlfalva, Magistri Tavernicorum nostrorum, quæ ipse sacræ imprimis hujus Regni nostri Hungariæ coronæ, & deinde Majestati nostræ diversis temporibus, non sine magna fortunæ varietate, præsertim in assécutione sacræ dicti Regni nostri Hungariæ coronæ, qua Dei auxilio feliciter sumus coronati, nullis suis parcens periculis, laboribus, facultatibus, & impensis, summa cum fidelitate, constanter exhibuit, & impendit: Volentes igitur pro his ipsius Alexii Thurzo meritis cumulatis, & servitiis gratissimis ei, & causa ipsius Joanni Thurzo de eadem Bethlemlfalva fratri suo uterino, gratia, liberalitate & munificentia nostra adesse singulari. Oppida Göncz & Telkebánya, in Abaujvar — — Comitatu existentia, habita Joannis de Zapolya Comitæ Scepusiensis, quæ alias post felicem electionem nostram in regimen hujus Regni nostri Hungariæ Posonii factam, mediantibus certis literis nostris donationalibus superinde

(p) Kakas Lomnycza, alias etiam Nagy Lomnycza inter Villam Matthæi, & Hundsorffum sita est: Kis Lomnycza Podolino fere adversa confedit.

inde confectis, eidem Alexio Thurzo, & suis Fratribus dedisse, donasse, & contulisse dignoscimur. simul cum cunctis villis, ac quibusvis utilitatibus, &c: quæ quidem oppida ex eo, quod idem Joannes Comes immemor fidei, & fidelitatis suæ, qua Serenissimo quondam Principi Domino Ludovico, dictorum Regnorum nostrorum Hungariæ, & Bohemiæ Regi, Sororio nostro charissimo, Domino suo naturali tenebatur, eodem quondam D. Ludovico Rege curam, & defensionem justam fidei Christianæ, dictique Regni nostri Hungariæ agente, castraque sua castris Imperatoris Turcarum in Campo prope oppidum Mohacs opponente, idem Joannes Comes per literas, & iteratos nuncios ejusdem condam Ludovici Regis vocatus, & monitus in defensionem capitis Regii, & Domini sui naturalis venire non curasset, (q) ipsoque Rege Ludovico ibidem infelici casu obeunte, dictus Joannes Comes coronam ejusdem Regni nostri, fidei, curæ, & conservationi suæ demandatam, contra jusjurandum suum superinde præstitum, pro se usurpasset, & eadem extra leges, consuetudines, & libertates jam fati Regni nostri Hungariæ se coronari fecisset, vindicataque sibi corona ipsa, & Regio nomine, se nobis contra efficacissima jura nostra hostem manifestum exhibuisset, multaque, & quam plurima damna, nocumenta, spolia, & incendia in ipso Regno nostro Hungariæ perpetrasse dignoscitur; ex eo que per notam infidelitatis ejusdem, qua communi voto, & unanimi deliberatione Hungariæ statuum in Congregatione nostra Generali, pro felici coronatione nostra celebrata, criminis læsæ Majestatis, & notæ perpetuæ infidelitatis meruit condemnari, (r) & ad sacram dicti Regni nostri Hungariæ coronam, consequenterque collationem nostram devoluta existunt, & redacta pariter, cum omni nostro jure Regio — — præfatis Alexio, & Joanni Thurzo, ac per eosdem Georgio, & Francisco similiter Thurzo, Fratribus eorum Fratruelibus, ipsorumque hæredibus, & posteritatibus universis vigore aliarum literarum nostrarum donationalium superinde confectarum dederimus, donaverimus, & contulerimus, velimusque eosdem per nostrum, & vestrum homines in dominium prædictorum Oppidorum, ac pertinentiarum ejusdem legitime facere introduci: Fidelitati igitur vestræ &c: Datum in Civitate nostra Alba Regali feria 2da proxima post festum OO. SS. Anno Domini. MDXXVII.

(q) Variant quidem hac super re scriptores, Diplomati tamen publico, cui temere inserta dici nequit, amplius deferendum.

(r) V. Decret. Ferdinan. I. Anni 1527. Articulo I.

XXXVIII.

Warkotsiana Familia inbibetur, ne possessiones Berzeviczianas pignori locatas retineat. Datum Anno Domini 1534.

EX APOGRAPHO.

Nos Capitulum Ecclesiæ Scepusiensis memoriæ commendamus per præfentes: quod egregius Fridericus de Berzevicze in sua, ac Nobilium Stephani, & Martini, ac Antonii filiorum fuorum; item Joannis filii Francisci de eadem Berzevicze; nec non Marci filii Thomæ de eadem, Fratrum fuorum, Personis, nostram personaliter veniendo in præsentiam, nobis per modum protestationis, & inhibitionis significari curavit in hunc modum: Quod, prout ipsi percepissent, & revera intellexissent Egregii quondam Sigismundus de dicta Berzevicze, ac Franciscus de eadem Fratres præfati Protestantis carnales, nescitur, quo ducti motivo totales portiones ipsorum possessionarias in Possessionibus Farkasfalva, Hunsdorff — Egregio Christophoro Varkocs, (s) quondam Capiteano Castris, & Civitatis Késmark, jam olim in Anno Domini 1519. in certa summa pecuniaria — — obligassent, & impignorassent in præjudicium, & damnum præfatorum Protestantium valde magnum. Unde facta hujusmodi protestatione idem Fridericus Berzeviczi suo, ac quorum supra nominibus — — præfatum Christophorum Varkotz, vel potius, eo jam mortuo, Egregios Melchiorum, & Georgium Varkocs, filios ejusdem, ab occupatione, detentioneque, &c. prohibuit, contradicendo, & contradixit prohibendo publice, & manifeste coram nobis. Harum nostrarum vigore, & testimonio literarum mediante feria V. proxima ante festum OO. SS. Anno Domini MDXXXIV.

XXXIX

- (s) Gens Varkocfia de Nobschütz Silesiæ natales debet. Inde cum Hedvigis Dux Tessinensis Stephano Zapolio nupsit, in Hungariam delata est. Domi, forisque Zapolii fidelem operam præstitit, per quos ad amplas facultates devenit, præfertim posteaquam Tarczajis, Bubekiis, Drugethis &c. connubii vinculo innexa est. Extinctam prorsus refert Belius in Prodro-mo Hung. pag. 122., sunt contra, qui splendidam hodie Barkocziorum familiam ab his Warkoczis promanasse volunt. Ego rem in medio relinquo.

XXXIX.

Joannis de Zapolya Regis Hung. cum Petro Kmitta, Oratore Regis Poloniae, pactio, qua Conjugi suæ Isabellæ Reginae inscribit 140000. florenorum aureorum Hungar. Dat. Budæ Anno Domini 1540. Edidit P. Mathias Dogiel Codic. Diplomat. Polon. Tomo. I.

Nos Joannes, Dei Gratia Rex Ungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit, universis: Quod, quia serenissimi Principes DD. Sigismundus Pater, & alter Sigismundus Augustus Filius, ac serenissima Domina Bona Dei Gratia Reges, & Regina Poloniæ &c. serenissimam Dominam Isabellam Hungariæ Dominam Comitem &c. Reginam earundem Majestatum, Filiam, & Sororem, Conjugem vero nostram charissimam cum summa dotis, & paraphernorum 70. millium floren. Hungar. auri puri, veri, & justi ponderis in gemmis, auro, & argento æstimatorum, & ponderatorum nobis in matrimonium dederunt, ideo nos quoque super obligatione dotis, & contradotis eidem Reginali Majestati Conjugi nostræ charissimæ ad plenum respondere volentes, ita cum spectabili, & magnifico D. Petro Kmitta Comite a Wynice Palatino & Capitaneo Cracoviensi, Regni Poloniæ supremo Mareschalco, ac Scepusiensi, Premisl. & Colens. Capitaneo, prædictarum Majestatum Oratore, vigore pleni mandati, ipsi per præfatum Dominum Sigismundum Seniore Poloniæ Regem dati, egimus, tractavimus, & conclusimus, cujus quidem mandati tenor est talis:

Sigismundus, Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lituaniæ, Russiæ, Prussiæ, Massoviæ &c. Dominus & Hæres Universis & Singulis, quorum interest, planum, testatumque facimus: Quod, cum miserimus ad Serenissimum Dominum Joannem, Hungariæ Regem, Filium nostrum charissimum, Magnificum Petrum Kmitta Comitem a Wynice, Palatinum & Capitaneum Cracoviensem, Regni Poloniæ Supremum Mareschalcum, ac Scepus. Premisl. & Colens. Capitaneum, sincere nobis dilectum, ut curaret, quo serenissimæ Domine Hungariæ Reginae Isabellæ, Filie nostræ charissimæ dotis, & contradotis nomine caveretur a Serenissimo Conjuge ejus; perspectam habentes virtutem ejus, & in rebus nostris conficiendis fidem, diligentiam, dexteritatemque, plenam ei potestatem dedimus, ita & præsentibus damus,

& de rebus omnibus transigendi haut aliter, quam si nos ipsi præsentibus adessemus. Itaque quæcunque per ipsum in hoc negotio facta, pacta, & transacta fuerint, ea nos perinde rata, firmaque habituros verbo nostro Regio promittimus, ac si per nos ipsos facta, pacta, & transacta essent. In cujus rei testimonium hæc scribi, signoque communiri fecimus. Datum in Civitate nostra Krakov. die S. Dorotheæ V. Anno Domini MDXL. Regni nostri Anno XXXIV.

Inprimis quod arces, seu castra bonaque inferius declaranda sub modis, & conditionibus, in serie harum nostrarum expressis, Dotis, & contradotis nomine pro Summa 100. & 40 mill. fl. aureorum Hung. auri puri, veri & iusti ponderis eidem Reginali Majestati inscribi debeant, & obligari, & Castellani arcium, per præsentes obligatarum, in forma juramenti per nos præfatæ Reginali Majestati, mediantibus literis, subscriptione manus nostræ propriæ, & impressione secreti sigilli nostri munitis data, coram sua Reginali Majestate statuto die jurare, & si quem illorum successu temporum aliqua causa mutari, vel mori contingeret, ex tunc illi quoque, quos loco illorum constituemus, in simili forma coram præfata Reginali Majestate juramentum præstare debeant, & teneantur. Arces sunt: Solymos (t) Lippa, Dewa, Chicho, & Kykellewwar, medietas Tokaj, & Tricesima Cassov. & quamvis Arces Chycho, & Kyhellewwar nullo jure Vajvodæ Moldaviensi, in cujus manibus antea erant, restitui debeant: tamen, si in aliquo casu, nobis ignoto illæ ex necessitate aliquando restitui deberent, ex tunc nos, & Successores nostri similes Arces in proventibus æquivalentes, & in locis similiter tutis habitas, loco illarum Reginali Majestati obligare debeamus. Harum autem omnium Arcium fructus & utilitates una cum Tricesima Cassoviensi, statim ad usus, & necessitates Curiae Reginalis Majestatis converti, & dari debeant. Quæ si ad usus & necessitates Curiae suæ Reginalis Majestatis minus sufficerent, ex tunc nos ex aliis proventibus nostris Regalibus hujusmodi necessitatem supplere debeamus. Item oppidum Debreczen cum pertinentiis, in eandem dotem, & contradotem Reginali Majestati sit obligatum. Sed quia nunc illud inscriptum est, ita cum præfato Domino Oratore super eo conventum est, quod nos illud spatio ad summum duorum annorum redimere, & iustos illius quoque fructus ad usus & necessitates Curiae Reginalis Majestatis dari facere debeamus. Item alia medietas arcis Thokai, & Arx Regecz, & bona dirutæ arcis Thallya ad summam dotis, & contradotis Reginali Majestati sint inscripta. Quarum etiam Arcium fructus, & utilitates, dum ex manibus partis alterius illæ juxta Articulos

---

(t) Solymos in Aradiensi, Lippa in Temesiensi Provincia hodie sunt; cæteræ Arces Dewa, Chicho, Kyhellewwar in Transilvania.

culos inter nos, & serenissimum Dominum Romanorum Regem habitos, vel alio quovis modo eliberabuntur, ad usus similiter, & necessitates Curiae Reginalis Majestatis dari debent. Item quod Arces prædictæ, & bona præfata cum omnibus Civitatibus, Oppidis, Villis, possessionibus, ac justis fructibus & utilitatibus eorundem de jure, & ab antiquo ad illa spectantibus, dotis & contradotis nomine, in toto pro Summa 100 & 40. mill. flor. aureorum Hung. auri puri, veri, & justî ponderis Reginali Majestati sint inscripta, & obligata, ita videlicet: quod in casu, quo prædictis Arcibus, vel alicui illarum successu temporum aliquod immineret periculum, sive illud sit internum, sive externum, nos ad conservationem illarum gentibus, (u) & aliis rebus omnibus opportunis, & necessariis providere debeamus. Et hoc non ex fructibus earundem arcium; sed ex aliis proventibus nostris. Item, quod si Reginalem Majestatem absque liberis intestatam decedere (quod Deus avertat) contingeret, ex tunc dos ipsa suæ Reginalis Majestatis ad Parentes, vel Fratrem suæ Majestatis, vel illis deficientibus ad eos, qui sibi propinquiores sunt, redire debeat, & in eo casu liberam ejus Majestas de dote sua disponendi, & cuicunque voluerit, legandi habeat potestatis facultatem. Item, quod nos quoque de Arcibus, & bonis prædictis in casu mortis nostræ libere testari, & quibuscunque voluerimus, illa relinquere possimus, ita tamen, ut posteaquam Reginalis Majestas ad 2da vota transierit, illi, quibus hujusmodi Arces, & bona per nos legantur, totam Summam inscriptionis, hoc est Summam 100 & 40. mill. flor. aureorum Hung. auri puri, veri, & justî ponderis eidem Reginali Majestati deponere, & persolvere debeant, & ita Reginalis quoque Majestas Arces illas, & bona illa citra ullam controversiam ad manus illorum constituere teneatur. Immo Arces: seu castra, & bona præscripta sub modis & conditionibus præmissis, dotis, & contradotis nomine, pro Summa dictorum 100 & 40. mill. flor. Hung. auri puri, veri, & justî ponderis præfatæ Serenissimæ Dominæ Isabellæ Reginæ, Conjugi nostræ charissimæ, inscripta, locata, & obligata esse volumus, prout inscribimus, locamus, & obligamus, promittentes in verbo nostro Regio, quod nos eandem Reginalem Majestatem in hujusmodi inscriptione, & obligatione nostra, quamdiu beneficio Dei Optimi vivemus, manutenebimus, & Successores quoque nostros Reges, & alios quoslibet ad hoc observandum, juxta observationem conditionum præmissarum obligamus. Harum nostrarum vigore; & Testimonio literarum. Datum Budæ in Dominica Reminiscere. Anno Domini MDXL. Regnorum vero nostrorum XIV.

XL.

(u) Gentes: exercitus, vel Turmæ Militares.

XL.

*Tabulæ supremæ voluntatis C. Alexii Thurzo de Bethlemfal-
va, Judicis Curia Regiæ. — —*

EX APOGRAPHO.

In Nomine Domine nostri JESU Christi, Amen. Cum omnis nostra salus, ex immensa Omnipotentis Dei erga genus humanum misericordia, & gratia consistit, idque meritis passionis, & mortis Domini nostri Jesu Christi, quam fide amplectimur; confugio ego pro remissione peccatorum meorum erga misericordiam Dei clementissimi, cui animam meam singulari spe, & fiducia commendo; firmissime credendo, quod me tamen ab adolescentia peccatis innumeris obnoxium; immensa tamen, & infinita sua misericordia non privabit, neque excludet ab ea redemptione, quam Filius suus Dominus noster morte sua pro omnibus hominibus peregit. Credo enim ejus morte satisfactum esse, & pro meis, & pro totius mundi peccatis, quæ omnia minora sunt, quam merita illa passionis, & mortis Domini nostri Jesu Christi: in hac spe, fide, & fiducia volo reddere animam meam in manus Altissimi Dei Creatoris mei. Cæterum corpus meum volo commendare terræ, de qua sumptum est, in spem futuræ resurrectionis; & rogo charissimam meam Conjugem; item Fratrem meum Joannem Thurzo, præterea tutores Testamenti mei, & bonos servitores meos, ut corpus meum curent devehendum in locum sepulturæ Majorum meorum ad Leuthschoviam, & tumulari in Ecclesia Parochiali absque omni pompa, his duntaxat servatis, quæ citra publicum scandalum omitti non poterunt. Prohibeo autem Dominam uxorem meam, in quantum animam meam gravare non vult, ne corpus meum ad locum prædictum conducat. aut commitetur; sed se in suo loco moderno contineat: satis enim erit per servitores meos ista, quæ ad humanum corpus meum pertinent, curare, quod citra ullam moram, & dilationem statim post mortem meam fieri volo, sine omnibus, ut præmissi, cæremoniis, quatenus scandalum publicum evitandum videbitur. Volo etiam, ut Genitori meo in eadem Ecclesia Leuthschovienfi lapis honestus tumulo imponendus præparetur, & suo loco statuatur cum Insignibus Familiæ meæ, & decens titulus inculpatur cum nominibus Filiorum illius: videlicet Joannis Episcopi Wratislaviensis, Stanislai Episcopi Olomucensis, Georgii olim Comitis Zolienfis, & Camerarii Crémnitzensis, & meo, quos ille generavit, & hoc, prout decentius fieri possit, peragatur, similiter rogo,
ut

ut pro superficie sepulchri Dominæ Conjugis meæ prioris, quæ in Ecclesia Parochiali in Vistonia sepulta est, lapis honestus, & elegans præparetur cum insigniis Familiæ suæ, quæ eadem fuerunt cum insigniis condam Reverendissimi Domini Georgii Archiepiscopi strigoniensis. Ut autem inter Dominam Confortem, & Filias meas, item Fratres, & Patruelos meos, ratione bonorum meorum, omnis dissensionum, & contentionum materia amputetur, de Castris, & bonis meis hanc facio dispositionem, & hunc ordinem servari volo: Primum, quod Castrum Bajmocz, & Castrum Scepus, vel, si contingeret Majestatem Regiam pro Castro Scepus alia bona, & hæreditates, aut aliquam summam pecuniæ dare, cedant Fratri meo Domino Joanni Thurzo, quem rogo, ut iis bonis sit contentus, ita tamen; ut si in recompensam juris, & bonorum Scepusiensium aliqua summa pecuniæ per Majestatem Regiam dabitur, hujusmodi pecunia in nullum alium usum, quam in emptionem bonorum, & hæreditatum convertatur, quæ postea ad Familiam meam devolvi possint. Ex quo autem idem Joannes Thurzo hæredibus destitutus est, lego, & volo, si quid illi humanitus contigerit, bona prædicta mox, & defacto devolvantur ad Bernhardum Thurzo, & liberos Fratris sui Christophori Thurzo, sed ita; ut, qui inter eos senior fuerit, bona ipsa gubernet, & possideat: cum reliquis autem, quoad redditus, & utilitates accordare debeat. Ex quo autem omnibus donationibus inserti sunt Georgius Thurzo senior, & alter Georgius Thurzo Junior & hujus Junioris Frater Franciscus Thurzo, quorum duo Georgii jam de facto consenserunt testamentariæ dispositioni meæ, si quam fecissem de bonis, & hæreditatibus meis parituros, volo, & decerno, ut, si contingat, quod Deus avertat, Familiam Bernhardi, & Christophori Thurzo in linea Masculina deficere, extunc præscripta bona mea in hæredes superstites prædictorum utriusque Georgii Senioris, & Junioris devolvantur, quamdiu Familia istorum durabit: quod si vero istos quoque deficere contingat, volo, ut bona præscripta condescendant ad Charissimas Filias meas Annam, & Elisabeth, ipsarumque posteritates universas utriusque sexus. Vicissim hoc statuo, volo, & decerno, ut si Deo ita visum fuerit, quod & sua clementia dignetur procul avertere, ut Filiae meæ sine liberis decederent, mox, & defacto omnia bona, & Castra, quæ illis lego redeant, & devolvantur in Familiam meam superstitem juxta ordinem successionis jam declaratum, quicumque scilicet ex præscriptis superstites fuerint, & hæredes eorum, ac posteritates. Charissimæ Dominæ Conthorali meæ pro sua pecunia inscribo, prout feci jurare Georgium Thurzo, Officialesque Castri Trenchinienfis ejusdem Castri Trenchin, & Tricesimarum partem dimidiam, in, & pro summa viginti millium flor. Hungaricallium: commendo autem, & confido eidem Dominæ Conjugi meæ charissimas, & Communes Filias meas Annam, & Elisabetham, earumque educationem,

quibus lego Castra mea Sempthe, Galgocz, & Temetvény cum pertinentiis, in perpetua hæreditate, in hæredes earundem utriusque sexus universos, & dimidiam partem Castri Trenchin, & Tricesimarum, quas habui, possideat Domina consors mea, Filiarum nomine, Castra prædicta cum omnibus pertinentiis similiter, & dimidia parte Tricesimarum, quoad Filia ad ætatem debitam perveniant, & eas interim educet, ac decenter vestiat, & ubi, Deo disponente, gener contigerit, cum illius scitu Castellanos in prædictis Castris constituat. Ex quo autem apud me laboratum est, ut Magnificum Andream de Bátor in generum assumerem, & videatur negotium hoc ex magna parte conclusum, si quid mihi contingat, volo, ut inter Filiam meam natu majorem, & Dominum Andream Bathory contractus matrimonialis absque omni dilatione perficiatur, & ad hoc rogo Dominam Consortem meam, & spectabilem, ac Magnificum Dominum Petrum de Peren, ut contractum hunc quamprimum perficiendum curet; ubi autem tempus consumandi Matrimonii advenerit, intromittatur Andreas Bathory in Dominium dimidiæ partis bonorum, Filiabus legatorum: pars tamen altera, Filia meæ Elisabeth maneat in manu, & potestate Dominae Conjugis meæ, sed hoc non inaniter, sed per expressum declaratum volo, quod Andreas Bathory, etsi quis alter futurus esset alterius Filia meæ Maritus, in Dominium Castrorum nullo modo intromittatur, nisi prius promittat, ac literas obligatorias det, quod si contingat Filiam sibi desponsatam, vel nubentem sine hæredibus ex hac luce decedere, extunc absque omni lite, & processu juris Castra, seu bona illa Conjugi suæ cedenda, Filia meæ alteri supersit; vel si illam quoque similiter decedere contingeret, Fratribus meis defacto reddere, & restituere: nam in hoc casu volo, & decerno, ut Filiabus meis succedat Joannes Thurzo, & dein Bernhardus cum liberis Fratris sui Christophori, & post decessum horum bona prædicta ad duos Georgios Thurfones, ipsorumque hæredes devolvantur. Rogo autem charissimam Dominam Conjugem meam, ut hujusmodi dispositione mea sit contenta, neque molesto animo ferat, quod pro persona sua nominatim arx aliqua non assignetur: relinquo enim ipsam cum Filiabus in pacifico Dominio bonorum, etsi contingeret Filias meas, ipsa superstita, decedere; admitto, ut ubicunque voluerit, five Sempthæ, five in Galgocz, habitare possit, modo dein bona illa non alienentur a Fratribus; sed & hoc decerno, quod si generi mei vellent nomine filiarum mearum a Coniuge mea partem illam Trenchiniensem, & Tricesimarum per me illi inscriptam — — hoc, vivente ipsa Coniuge mea, nequaquam facere possint. Poterit autem Domina Conjux mea Residentiam Trenchinii, & ex Tricesimis competentem habere sustentationem. Quod autem attinet ad arcem, & Episcopatum Nitriensem, volo, & statuo, ut Officiales mei, quemadmodum & jurare illos feci, arcem, & bona omnia illius Episcopatus

patus dent ad manus Fratris mei Francisci Thurzo; sed non prius, quam ipse quoque prius per literas Fassionales det consensum liberæ dispositioni meæ Testamentariæ, quemadmodum duo Georgii Thurzones fecerunt, quæ literæ, & fassiones exstant; simili autem fassione facta, & literis datis, detur Castrum Nitriense, & omnia bona Episcopatus ad manus illius. Domina Conjux nostra habeat gubernationem bonorum meorum, ut præmissi, alioquin, si quid illi contingat, Bernhardus Thurzo administret bona illa cum scitu Testamentariorum, ita tamen; ne qua fraus fiat Juribus, & bonis Filiarum mearum. Præterea cum Majestas Regia Dominus meus clementissimus, pro bonis, & hæreditatibus, per me Majestati suæ concessis, benevole dederit mihi in Arenda fodinarum Bistricensium assignationem octuaginta millium flor. Hungaricalium; per Dominos Fuggeros exsolvendorum, ex hac totali summa percepi ad 32. millia, & restant adhuc persolvenda 48. millia flor. quæ summa per hos annos quatuor persolvi debebat, ita videlicet: ut singulis Festis B. Georgii Martyris, a proxime venturo Festo Georgii computando 12. millia flor. numerari debeant. Quod si aliquo casu fieret, ut Majestas sua assignationem istam ad quorumcunque sinistram suggestionem mutare vellet, supplicandum erit suæ Majestati in persona Dominae Conjugis, & Filiarum mearum, ut Majestas sua intuitu Divinae justitiæ, & fidelium servitiorum meorum dignetur mihi eam jure debitam assignationem salvam relinquere. Rogo etiam sororium meum Dominum Antonium Fugger, ut ipse quoque hanc pensionem manuteneat, quod ita commodius faciet, si videlicet literas recognitionales, quibus fatetur se totalem illam summam 80. millium flor. mihi exsolvisse, quibus ego vicissim expeditorias relinquero, affirmando totam summam Capitaalem ab illis percepisse: literas etiam assignationis Regiæ eis restituo, ut hoc modo, & nomine possit manuteneri ipsa pensio annualis, & rogo eosdem Dominos Fuggeros, respiciant inprimis Deum ipsum, dein Affinitatem nostram, & commercium, quod tot jam annis inter nos, & has duas Familias intercessit, dent operam, ne ipsa pecunia pereat hæredibus meis, cum alioquin habeant iidem Fuggeri expeditorias a Majestate Regia, & a me quoque, ut præmissi, habebunt; velint tamen & ipsi vicissim dare literas recognitionales de eadem summa, quam in futurum debent quotannis usque ad completionem summæ capitalis numerare, ut hæredes mei certiores de ea esse possint, & sciant, quanta pars hujusmodi summæ ad exsolutionem debitorum, & aliorum opus sit elocanda. Ex hac autem summa, quæ de hujusmodi assignatione Arendæ mihi, & hæredibus meis, numeranda est, volo, & decerno, ut inprimis dentur decem millia flor. quibus auxilio, & consilio Domini Antonii Fugger, aut bona aliqua hæreditaria emanant, aut ipsa summa in eum locum collocetur, unde citra offensionem conscientiæ, honesto modo, census administretur, in manus Judicis, & senatus Leutschoviensis, &

existimo posse ordinari ad eam summam censum flor. 500. quem, ut præmissi, Domini imprimis Antonii Fugger industriæ, demum & aliis Testamentariis comitto. Volo autem ex hujusmodi censu, aut bonorum emptorum emolumento Concionator doctus, & idoneus in Ecclesia Parochiali Leuthschoviensi habeat stipendium flor. 100. quotannis, ut verbum Dei diligenter prædicetur. Item ut alantur bonæ indolis adolescentes Scholastici duo in Gymnasiis, qui potissimum sacras literas discant in eum finem, ut suo tempore concionari, populumque docere possint, & cum ad docendum idonei videbuntur, alii duo similiter in Gymnasio docendi assumantur, & ex hoc singulis ad studia continuanda flor. 40. vel 50., aut prout senatui Leuthschoviensi magis expedire videbitur, dentur quotannis, & ut singulis annis duæ Virgines Orphanæ, dote destitutæ, matrimonio elocentur; & hujus elocationis summam conscientiæ prædicti senatus permitto limitandam; & ut alantur sex egeni Mendicantes, quibus semper de vestitu, & victu provideatur; & si quas præterea Eleemosynas, & pia opera ampliora ex censu, seu utilitate prædictæ summæ facere poterunt, Judex, & Jurati Cives prædicti non negligant (v). Volo autem, ut omnes hi sumptus, & elocationes per senatum Leuthschoviensem fiant cum scitu Concionatoris. Quapropter eundem Senatum rogo, & conscientias eorum, qui Magistratu funguntur, interpello, atque onero, ut hæc fideliter, atque diligenter pietatis causa, & respectu Dei curent, & exsequantur, & ut hæc ipsa dispensandi onera promptius subeant, lego Civitati Leuthschoviensi duas domos meas, quas in Cassovia habeo, similiter & Vineas meas duas, in promontorio oppidi Szantó sitas; præterea ex eadem Pensione Arendæ volo, ut his, quibus debeo, satisfiat secundum quod quis eam debitorum meorum rationem ostendere poterit, sive exterus existat, sive quis alius. De externis quidem nunc recorder: primum de quibusdam bis mille flor., quibus quondam Hochstetter debebam, dein quondam Pauli Polyak hæredibus, quibus impendatur satisfactio. Item debeo Bernhardo Thurzo 2000. flor. Hungaricales, volo, ut eidem satisfiat. Quod si autem per hos annos aliquorum subditorum meorum pecuniam, testamento legatam, attigissem, sicuti pecuniam Francisci Presbyteri in Galgócz, quæ jussu meo est exposita, volo, ut ipsi restituatur, quod & ipse faciam, si vita manserit incolumis; alia quoque debita, sive parva, sive magna existant, quæ juste deberi videbuntur. Similiter etiam damna, cujuscunque, & quibuscunque per me indebite illata, rectificentur, & exsolvantur

---

(v) Legatum hoc Senatus Leuthschoviensis, ultra sæculum administrat. Sed Leopoldo Cæsari aliter visum est; alioque in loco virtutum, scientiarumque officiis applicuit.

tur, & hanc curam Dominæ Conjugi meæ, & Testamentariis meis, eorumque conscientis impono. Volo etiam, & lego ex hac pecunia Arendæ, ut dentur duobus Georgiis Thurzo Seniori, & Juniori 5000. flor. ut hac pecunia emant intra limites Regni Hungariæ bona, & hæreditates certas, & in alium usum pecuniam ipsam non convertant. Cum Fratris mei Joannis Thurzo res eo sint redactæ, ut bona sua necessitate urgente impignoraret, ad quotidianas illius necessitates obeundas, & sustentandas lego illi 5000. flor., Francisco Thurzo, tametsi & ipsi ex alienis manibus Episcopatum Nitriensem liberaverim, lego flor. 6000. sunt præterea mihi ex duabus sororibus natu majoribus Margaretha videlicet, & Magdalena Neptes, lego liberis Margarethæ flor. mille; Magdalene liberis flor. similiter mille. Georgio Thurzo seniori, qui multis annis mihi servivit, lego flor. mille. Hospitalibus egenorum Posonii, Tyrnaviæ, & in Gál-gócz existentibus, singulis videlicet hospitalibus, flor. ducentos. Hospitali, quod est Leutschoviæ, lego flor. 500. Volo etiam, ut in prædictis Hospitalibus pauperes, quotquot sunt, vestiantur vestitura decenti, tunica, pileo, calceis, & indutiis. Ad elocationem famularum Conjugis meæ ex prædicta pecunia juxta directionem, & indicata Dominæ Conjugis meæ sex singulis usque ad sexaginta, vel octoginta flor. Aliis autem famulabus ejusdem puellis inferioris gradus, singulis flor. decem lego. Mulieri seniori circa Dominam Conjugem meam lego flor. 40. Viduæ Popstin lego flor. 200. duabus ejusdem Dominæ Filiabus flor. 200. Gregorio Sibrik flor. 400. Michaeli Mérej, si in servitio meo perseverabit, flor. 300. Sebastiano similiter flor. 300. Residuum vero omne, quod ex præscripta pecunia assignationis Arendæ restabit, ultra præscriptam dispensationem id totum lego Filiabus meis, nisi quid forte ante mortem meam in mentem venerit, quod addendum, vel mutandum judicavero. Rogo autem plurimum Conthoralem meam, nolit molesto animo ferre, quod ex hac pecunia nihil sibi decidere potuerim. Scit bene Filias meas esse Filias suas, nec dubito sibi gratum futurum, quidquid cum Filiabus meis facere me videbit. Præterea quidquid in Sempthe habeo, sive in pecunia numerata, sive in argento, & clenodiis, facta prius solutione servitiorum meorum lego, & committo omnia, quod & Regni consuetudo requirit, Conjugi meæ, & duabus Filiabus meis. Cæterum reconcilio Dominam Conjugem mihi charissimam, & rogo, ut si quæ in tot annorum spatio inter nos differentię contigissent, vel si qua in re esset gravius tractata, id omne ignoscere, & mihi condonare velit. Postea Officiales, & servitores mei Dominos, & alios, quoscumque putabunt per me offensos esse, & generaliter, & specialiter petant pro Deo, ut ignorent mihi, si qua in re illis aliquid putarent nocitum. Comitatum Nitriensem similiter. Volo autem, ut si qui juste queri videbuntur vel de metis, vel de terris usurpatis, vel aliis casibus, talibus remittantur sua, refundantur damna illata, &

rectificentur. Est mihi magnopere molestum, quod in hoc turbulentissimo rerum statu Colonos miseros, & contributionibus, & servitiis, aliisque oneribus gravare coactus sum. Rogo itaque Charissimam Conjugem meam, & peto servitores meos, ut subditos meos ex omnibus pertinentiis, & singulis Villis convocent, & rogent, ut considerata maligna conditione temporum, quæ coegit me, ut facerem expensas magnas, & intollerabiles, & Colonos etiam invitus variis oneribus gravarem, condonare mihi velint, si quas ejusmodi sensissent molestiones, & gravamina. Volo autem, ut si quos viderint ex hujusmodi gravaminibus valde damnificatos; aut depauperatos, tales sublevent, & damnis satisfaciant. Non desunt autem proventus Tricesimarum, Fructus Allodiorum, vel Decimarum, unde tales oppressi subleventur, damnaque indebita refundantur: rogo autem, ut deinceps Coloni servantur bono modo citra omnem oppressionem, & injuriam. Ex quo Regia Majestas sit Generalis Tutor, & Protector omnium Orphanorum, & Viduarum, supplico suæ Majestati Regiæ, uti Domino meo Clementissimo quam humillime, dignetur respicere in primis Deum Optimum Maximum, & justitiam ejus, dein & fidelia servitia mea, ut quemadmodum dedit mihi liberam disponendi facultatem de omnibus bonis, & rebus meis, quæ alioquin ad Fratrem meum Carnalem, & Patruales meos deberent devolvi; ita Majestas sua dignetur hujusmodi dispositionem, & Legata mea gratiose conservare, & defendere contra universos, qui obstare vellent, aut impedire ea niterentur. Constituo autem speciales Tutores, Testamenti mei præsentis Reverendissimos Dominos Strigoniensem, & Colocensem Archiepiscopos; Magnificum Dominum Petrum de Perény, & Generosum Dominum Joannem Hoffmann, & iisdem Dominis commendo defensionem Dominiæ Conjugis meæ, & Filiarum mearum, ac Fratrum, & bonorum meorum, rogoque Dominationes suas, respiciant humanos casus, & communem hanc omnibus imminentem fortem, & pro ipsarum in me benevolentia, proque pietate, velint apud Majestatem Regiam, & ubicunque opus fuerit, auxilio, defensione, & tutela adesse Dominiæ Conjugi, & Filiabus meis, & expectent a Deo benignissimo tam piorum officiorum meritum, & remunerationem. Sed quia Dominus Perényi est mihi conjunctus Dominus, & Frater, suæ spectabili, & Magnificæ Dominationi non solum ut Tutori, verum etiam ut Fratri committo, & commendo Dominam consortem, & Filias meas, Fratres item, & bona mea ita, ut quâncunque Domina Conjux mutare Officiales Castrorum vellet, semper id ex voluntate, & scitu, atque consensu, & quidem præsentis homine suæ spectabilis Magnificentiae faciat, ut ordo, quem superius declaravi, semper servetur, utque in his dispositionibus meis, & aliis negotiis omnibus, quoties opus fuerit, generaliter, & speciatim habeatur recursus ad suam spectabilem Magnificentiam, quam rogo per amorem Dei Omnipotentis, ut sua spe-

ctabi-

Stabilis Magnificencia non Fratrem, sed Patrem agat erga Dominam Conjugem, & Liberos meos, & defendat eas, & bona mea ab omni injuria. Rogo etiam Magnificum Dominum Batthyani tanquam veteranum, & conjunctissimum Amicum, ut sua Dominatio sit auxilio, & defensioni, qua esse poterit Dominæ Conjugi, & Filiabus meis, suæ autem Magnificentiae do, lego annulum meum, quem gestavi cum lapide (x). Theurkys, & præterea equum meum unum, qui inter equos meos videbitur præstantior. Et licet Domini Fuggeri significant, & dicant debere me ipsis 2300. flor. tamen, cum velim prædictam summam decem millium florenorum, ad usus pios citra dilationem deponi, & collocari, rogo Dominum Antonium Fugger, & Nepotem meum Dominum Joannem Jacobum in futuro termino B. Georgii, proxime venturi, cum videlicet summa 12. millium florenorum esset per illos deponenda, & numeranda ita debita præscripta, siue alia etiam quæcunque, alio medio tempore, per me quibuscunque deputata, excipere, & defalcare velint, ut summam decem millium sinant esse integram. Si autem ea, quæ in Leuthschovia fieri decrevi, ex hujus summæ integræ censu alio utilitatem possint. — — Nam alioquin opera, & consilio Domini, Antonii, & Fratris mei Joannis Thurzo cupio hanc summam in locum tutum collocandam; unde census quotannis subministretur ad manus Senatus Leutschovienfis. Reliqua autem debita; item ea, quæ Fratribus, Affinibus, servitoribus, & aliis legavi, ex eadem pensione Arendæ annuæ, deinceps per Fuggeros exsolvantur. Rogo autem servitores meos: Georgium Sibrik, Michaellem Mérej, Ambrosium Dolgos, & Sebastianum, ut, quæ circa tumulationem meam spectant, curare velint, & præterea respectu meæ erga ipsos fiduciæ Dominæ Conjugi meæ, & Filiabus meis in earum negotiis, vel saltem ad unius anni spatium adsistant, neque eas deferant, quotiescunque eorum opera, & ministerio opus fuerit. Hæc pro nunc ita fieri, & geri volo, ac decerno, salva semper mihi reservata facultate istis addendi, vel, quæ placuerit, aliter mutandi, si ex Dei optimi clementia incolumitas, & diuturnior vita mihi contigerit. Oppidum meum (y) Rudobánya cum pertinentiis lego, & committo Joanni Thurzo Fratri, ac eo decedente Bernhardo, & Filiis Christophori Thurzo, ac eorundem hæredibus, illisque deficientibus, devolvantur ad Filias meas Annam, & Elisabetham, ac earundem hæredes in utrumque sexum jure perpetuo. Castrum meum dirutum Richno cum omnibus ejusdem pertinentiis lego, & committo Georgio Thurzo seniori, ejusque hæredibus; & posterita-

(x) Theurkys, Türkis, Turcois durus, & pretiosus lapis, cœlestini coloris. Optimus eruitur in montibus Persiæ Piruskuanis.

(y) Oppidum Metallicum in Provincia Borfodiensi; in eadem est Vámos.

ritatibus in perpetuum. Oppidum vero Vámos lego Georgio Thurzo Juniori, ac similiter hæredibus suis jure perpetuo, quibus deficientibus, tam Richno cum pertinentiis, quam etiam Vámos devolvantur in prædictas Filias meas, & earundem hæredes utriusque sexus jure perpetuo. Item Castrum (z) Ozora cum pertinentiis, ac alia universa bona, & jura possessionaria per hæc disturbiorum tempora apud alienas manus, in præjudicium jurium meorum habita lego, & committo Filiabus meis Annæ, & Elisabethæ, earundemque hæredibus utriusque sexus in perpetuum. Item prædia, & portiones possessionarias: Jathó, Reffi, Mezökezy, Sok, Majthén, ac alia bona in Vicinatu Castrorum Sempthe, Galgocz, & Temetvény habita, & per nos acquisita, super quibus in præsentī dispositione specialiter mentio facta non est, lego, & committo Filiabus meis præscriptis, ipsarumque hæredibus utriusque sexus in perpetuum; salva tamen in his, & aliis etiam omnibus successione in casu defectus feminis dictarum Filiarum mearum in jam fatos Fratres nostros, ac eorundem hæredes perpetuo jure defacto fienda — — (a).

XLI.

Mandatum Ferdinandi Regis ad Capitulum Scepusiense, ut Marcum Horváth Stansith de Gradecz, Præfectum Szigethbanum statuatur in bonis Warkotschianis. Datum Viennæ Anno Domini 1556.

EX APOGRAPHO.

Ferdinandus, Divina favente clementia, Romanorum, Hungariæ, Bohemiæ, &c. Rex Fidelibus nostris Honorabilibus, Capitulo Ecclesiæ Scepus. Salutem, & gratiam. Quum nos debita consuetudine animo revolveremus fidelia, constantia, ac strenua servitia fidelis nostri Egregii Marci Horváth Arcis, & Oppidi nostri Zygeth Capitanei, quæ idem sacræ inprimis Regni nostri Hungariæ Coronæ, & deinde Majestati nostræ, cum alias in Con-

finiis

(z) Ozora Provinciæ Tolnensis Oppidum, de quo Sigismundi Regis ævo, Pipo Florentinus nomen duxit.

(a) Tabulæ hæ videntur scriptæ sub exordium Anni 1543. quo ipso e vivis excessit Alexius die 25. Mensis Januarii.

finiis nostris a pluribus jam annis, tum vero potissimum nunc proxime memorabili illa dictæ Arcis, & Oppidi nostri Zygeth propugnatione, cum summo Regni istius nostri, ac totius denique Christianitatis commodo, sua vero insigni gloria, & laude exhibuit, & impendit; non potuimus non facere, quin Egregium illius facinus ad perpetuam rei præclare gestæ memoriam condigno, ac merito remunerationis bravo condecoraremus. Nam cum his proxime diebus Ally Passa, Budensis Imperatoris Turcarum in Hungaria Locumtenens, adjunctis sibi Begorum, Zanchakonum, & aliorum Præfectorum Turcicorum copiis, dictam Arcem, & Oppidum nostrum Zygeth, in interioribus Arcium Turcicarum confiniis situm, haud mediocri exercitu, omnique rerum bellicarum, tormentorum, & machinarum genere probe instructus obsidere pararet, dictus Marcus Horváth Capitaneus hostem, primo adventantem, non solum intrepide excepit viriliterque repulit; verum etiam omnem postea illius impetum, implorata ope Divina, continuis quadraginta octo diebus, totidemque noctibus, strenue, ac fortiter, infracto prorsus animo, sustinuit. Post diruta enim continuis noctium, & dierum quassationibus Arcis, & Oppidi mænia, cum propugnaculis non solum Arcem solo æquatam strenue contra gravissimas impressiones, & insultus defendit; verum etiam cum pauca strenuorum Militum nostrorum manu sæpe egressus, insignes hostium strages ipse inter alios Dux Magnanimus præcedens edidit; hostium munitiones, in exitium Arcis nostræ e lignis, & terra infano labore erectas, destruxit, & in Arcem ipsam nostram Captivis, ac hostium signis, & spoliis onustus Victor gloriose remeavit. Ad extremum pauca, sed strenua Militum nostrorum secum existentium manu, sæpius aperto Marte confligens, universum exercitum hostilem, cæsis Præfectorum Turcicorum potioribus quam pluribus, cum summa Paganorum clade, & ignominia; Christianorum autem gloria, intempesta nocte ab obsidione fugam arripere coegit (b). Quorum omnium suorum strenuorum, & memorabilium servitiorum intuitu, ne virtus perfraudetur præmio, universa bona — — Egregiorum condam Melchioris Varkocz de Nobstych, & Thomæ similiter Varkocz Fratris ejusdem, tam in Byhor, & Scepus, quam aliis quibuscunque Regni nostri Hungariæ, & partium ei subjectarum Comitatibus ubivis existentia, habita, quæ quidem bona, & jura possessionaria universa ejusdem condam Melchioris Varkocz ex eo, quod idem proximis his diebus sine hæredum solatio ex hac vita migravit; Thomæ autem Varkocz similiter universa bona, & jura possessionaria-

---

(b) Zigethanam Anni 1556. obsidionem Istvanfius more suo eleganter contexuit, ubi & hujus Marci Horváth virtutes posteritati literis prodidit.

sionaria ex eo, quod idem immemor fidei, & fidelitatis suæ nobis, tanquam legitimo Hungariæ Regi debitæ, in partes Factiosorum, & Adversariorum nostrorum transire; fideles item subditos nostros omni violentiarum deprædationum, & vastationum genere in fidelitatem Filii condam Joannis Regis cogere, & nunc demum conjunctis sibi Turcarum auxiliis Arcem Varadinensem, in fidelitate nostra constanter perseverantem, a certis jam diebus obsidione premere non formidavit, & per hoc notam perpetuæ infidelitatis merito, ac de jure incurrisse dignoscitur — — memorato Marco Horváth, ipsiusque hæredibus, & posteritatibus universis vigore aliarum literarumstrarum super inde emanatarum dederimus, donaverimus, & contulerimus, velimus eundem in Dominium eorundem per nostrum, & vestrum homines legitime facere introduci. Super quo fidelitati vestræ harum serie firmiter committimus, & mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fide dignum, quo præsentem Nobilis Petrus Polyankaj, aut Franciscus Polyankaj, five Thomas Polyankaj, vel Paulus Mariaffi, five Leonhardus Thölke, five Balthazar Szakács, aut Lazarus Korithry, aliis absentibus homo noster Regius — — Datum Viennæ 8va — Anno Domini 1556.

XLII.

Ferdinandus I. Cæsar, & Rex Hungariæ arma Berzevicziana innovat, & auget. Datum Augustæ Vindelicorum. Anno Domini 1559.

EX APOGRAPHO.

Nos Ferdinandus, Divina favente clementia, electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, &c. Rex &c. vobis Fidelibus nostris, Nobilibus, Valentino, Georgio, & Martino, filiis quondam Christophori, Filii olim Nicolai de Berzevicze; item Marco, filio condam Thomæ, Filii olim Joannis de eadem Berzevicze; nec non Stephano, Martino, & Henrico, Filiis quondam Friderici, Filii olim præfati Joannis de præscripta Berzevicze, Fratribus condivisionalibus salutem, & favoris erga vos nostri perpetuum incrementum. Ea virtutis dos est, ut fenescere, aut intermori nequeat; quin etiam præclara hominum facinora, quæ ab hac veluti radice, seu stirpe oriuntur, decus obtinent sempiternum, atque immortale, ac tametsi interdum temporum injuria, & fortunæ iniquitate, quæ in rebus humanis plurimum dominatur, virtus premitur; tamen paulo post
emer-

emergunt, atque enitescunt, lumenque suum uberiori velut lampade effundunt, pristinumque sibi splendorem ex intervallo vindicant. Quod in vetustis Familiis apparet, quæ, cum virtute olim claritatem insignem & gloriam essent adeptæ, deinde adversis casibus actæ, atque impulsæ succubuerunt, diuque obscuræ delituerunt: tamen tandem, veluti e tenebris eluctatæ, pristinam in lucem se adseruerunt, id quod licet interdum accidit etiam depravatione quadam Seminarii, unde permulti degeneres claris Parentibus, avisque, & proavis succedunt: tamen, nescio quomodo, permanent quidam ceu igniculi, qui post multas ætates se demum exerunt in minoribus, & pristinae virtutis sepultum multis retroactis sæculis quasi jubar accendunt. Quod ut paucis, nec nisi Divino munere contingit; ita laudem habet haud mediocrem, & præmia non vulgaria meretur. Quamobrem, cum intellexerimus vos prædictos Valentine, Georgi, & Martine; item Marce, & Stephane, Martine, Henriceque de Berzevicze, Nobilibus, iisque vetustis ortos Majoribus, eorum vestigiis ita ab ipsa pueritia instituisse, ut eis vos similes, ac neutiquam degeneres tam clara prosapia probaveritis, omnibusque planum feceritis, Domui denique, ac familiæ vestræ, antequam transactis temporibus obscuratæ, ad lucem ejus pristinam non parum claritatis, virtute vestra addideritis: igitur dignos vos judicavimus, qui gratiam nostram Cæsaream, ac Regiam experiamini, & amissa Majorum vestrorum Stemmata de munificentia nostra recaperetis. Te enimvero Georgi accepimus ab ineunte ætate militiam secutum, sub ductu fidelis nostri spectabis, ac magnifici Comitis Andreæ de Bathor, Judicis curiæ nostræ, 20. continuis annis, præclara militaris fortitudinis specimina edidisse, ac tandem Capitaneatu copiarum ejusdem cum laude functum esse. Reliquos quoque in eodem genere probe, & non sine laude Versatos. Te vero Martine, Fili prænominati Christophori de Berzevicze, optimas literas, & disciplinas amplexum, in iis ad hanc ætatem tuam juvenilem præclaros progressus fecisse, unde te olim tam Coronæ nostræ Regni Hungariæ, quam Reipublicæ usui esse posse non diffidimus, prouti ejus rei eximium apud prædictum Spectabilem, & Magnificum Comitem Thomam de Nádasd; Regni nostri Hungariæ prædicti Palatinum, Secretarii sustinendo officium, jam pridem edidisti specimen, atque nunc etiam, cum per varias nostras, & S. R. J. Regiones, & Provincias nos sequendo, Patriæ tuæ prædictæ, nobisque similiter rerum, ac negotiorum Regni dicti publicorum, tuæ fidei, ac industriæ concreditorum expeditionibus acceptiora reddere non cessaveris ministeria, prouti non cessas etiam de præsentī. Cum igitur ob prædicta virtutum vestrarum merita præstantissima; tum vero ex nostra erga vos gratia speciali, vos de Cæsareæ, Regiæque potestatis nostræ plenitudine in verorum, & indubitatorum ejusdem Regni nostri Hungariæ, in quo hætenus ab antiquo præstitistis, cætum Nobili-

lium, dignitatemque denuo restituentes, eadem Jura, Privilegia, immunitates, honores, libertates, gratias, ac prærogativas, quibus iidem veri, & indubitati Regni nostri Hung. Nobiles ab antiquæ semper de jure, vel consuetudine usi sunt, vobis, vestrisque hæredibus, & posteritatibus utriusque Sexus universis, propria facimus, concedimus, & donamus. In uberioris autem gratiæ erga vos nostræ, ac evidens utilitatis vestræ signum, hæc antiqua Majorum vestrorum arma sive Nobilitatis insignia, quæ superioribus temporibus inter bellorum turbas a vobis alienata esse intelligimus, vobis, vestrisque hæredibus, & posteritatibus utriusque Sexus universis iterum danda, conferendaque duximus, Scutum videlicet Lazurei, sive cælestini coloris erectum, in quo petra albicans ab una versus dextram scuti partem oblique se se erigens, & insurgens expressa est; in imo ejusdem petræ corona aurea, variis gemmis ornata, Regiæ dignitatis ornamentum, ex qua Caprea, suo genuino colore picta, in posteriores erecta, anterioribus autem pedibus ipsi petræ innixa, veluti in ejus apicem ascensura depicta, & oculis subjecta videntur. Scutum ipsum extrinsecus ambit Draco caudam collo circumvolutus, versusque dextram ignem eructans; cujus super cervicem in summitate scuti galea craticulata Sincerioris Nobilitatis Symbolum, monili, & torque aurea circumdata, aureis, & nigris, argenteis, & Lazureis utrique a summitate ad dimidium usque scuti latus mixtim profluentibus laciniis, seu lemniscis est exornata. Galeæ superincumbit priori simile Diadema Regium, ex quo itidem Caprea dimidia anteriore sui parte prominet conspicua, quemadmodum hæc omnia Pictoris artificio, & ingenio, propriis suis coloribus in principio præsentium literarum nostrarum lucidius expressa esse cernuntur. Quo in symbolo petra significat fidei nostræ erga Principem, ac Rempublicam firmitatem, constantiam vestram in recto, & honesto proposito contra corruptelas, & fortunæ adversæ impressiones: nihil enim petra potest esse solidius. Quod vero ea recta in cælum suspicit, non aliud notat, quam quod virtutis via sit ardua, & difficilis, atque hominem efferat, & Divorum adjungat consortio. Caprea cum visus perspicuissimum perhibeatur, acumen notat mentis, atque animi prudentiam, quæ recta ratione suscipit, aut omittit actiones, & firmo, ac vero judicio bonum deligit, contrario rejecto; ac vitæ existit moderatrix. Denotat eadem etiam celeritatem, cum sit velocissima, & in periculis præsens ad salutem consilium: ea enim, hostium insequentium impetu exagitata, editissima rupium petit cacumina, exilique se firmat crepidine; quod est argumentum summi cujusdam in Principem verum, & legitimum, ac Divinitus datum studii, zelique ardentis, quo qui ducitur, paratior est jacturam rerum suarum, bonorumque facere, in que fortunæ veluti crepidine consistere, quam alienum officio, fide, integritate, atque constantia admittere; ne hoc omittatur, quod Majores vestros verisimile est ad eum tractum

Etum Carpati montis res gessisse, ubi petræ illæ eminentissimæ longa serie porriguntur, quæ Patræ vulgi sermone appellantur. Draco autem ille, qui scutum undique spira circumdat, quo signo ægyptii annum designavisse dicuntur, portendit quidem, & tempus ipsum, motumque illum Astrorum, qui a puncto, unde prodierat, ad idem punctum revertitur: periodum tamen præcipue, & ante omnia efficit, imaginem refert vitæ ab exordio ad finem æquabili tenore honeste, ac cum laude, absque aliqua nominis, famæque macula, ac labe deductæ. Decernentes, & ex certa nostra, universorumque Prælatorum, & Baronum prædeclarati Regni nostri Hungariæ scientia, animoque deliberato, ac Cæsareæ, Regiæque potestatis plenitudine concedentes, ut vos Valentine, Georgi, & Martine, & Henrice de præfata Berzevicze, hæredesque, & posteritates vestræ utriusque Sexus universæ ea, quæ diximus, arma, sive Nobilitatis Insignia ubique in præliis — — ferre, gestare, illisque uti, frui, & gaudere perpetuis semper temporibus possitis, & valeatis; imo Nobilitamus, damus, & concedimus, præsentium per vigorem. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam præsentis literas nostras, duplicis, & authentici sigilli nostri impendentis munimine roboratas, vobis Valentine, Georgi, & Martine; item Marce, ac Stephane, Martine, Henriceque de Berzevicze, ac hæredibus, & posteritatibus vestris utriusque Sexus universis dedimus, & concessimus. *Datum per manus Rendissimi in Christo Patris Domini, Nicolai Olahi Archiepiscopi Strigoniensis, Locique ejusdem Perpetui, ac Comitatus Honthenfis Comitis, Legati nati, Primatis Hungariæ summi, & Secretarii Cancell. ac Consiliar. nec non Compatriis nostri fidelis, sincere nobis dilecti, in Civitate nostra, & S. Romani Imperii Augusta Vindelicorum, die penultima Mensis Maji Anno Domini MDLIX. Regnorum nostrorum Romani XXIX. aliorum XXXIII. Electionis autem nostræ Imper. II. Venerabilibus in Christo Patribus eodem Nicolao Olaho Archiepiscopo Strigonien. Collocensi sede vacante, Antonio Verantio electo Agriensi, Mathia Brumano electo Zagrabienfi, Paulo Bornemissa Transilvanien. Francisco Forgacs de Gyimes Varadiensi, Georgio Draskovics quinque Eccleston; Paulo de Gregoriancz Jaurinenfi, Andrea de Keveß Vesprimiensi, Chanadien. Sede vacante, Blasio de Varadino Petri Vacien, præfato Paulo Bornemissa Governatore Nitrien. Joanne ab Ujlak Tinn. electis Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Item Spectabilibus, ac Magnificis Comite Thoma de Nadasd, Regni nostri Hungariæ Palatino, Judice Com. nostrorum, ac in Hungaria Locumtenente nostro, nec non Terræ Fogarasz, & Comitatus Castriferrei Comite Perpetuo, Andrea de Bathor Judice Curie nostræ, Petro Erdodi de Monyorokerek Comite Montis Claudii, ac Regnorum nostrorum Dalmatiæ, Croatia, & Sclavoniæ Bano, Comite Nicolao de Zrinio Taver-*

nicorum, Francisco Tahi Agasonum, Joanne Deseoffi Curiae nostrae, Petro Macedoniai Cubic. Stephano Banfi de Alfo Lindva Dapif, Ladislao Banffi de eadem Janit. Christophoro de Batthyan Pinc. nostrorum Regalium Magistris. Comite Ecchio a Salmis, & Neuburgh, Comite Pofon, aliisque quam plurimis Regni nostri Hungariae Comitatus tenentibus, & honores.

Ferdinandus Manup.

Nicolaus Olahus Arch. Strig. Manup.

Franciscus Forgacs Ep. Varad Manup.

XLIII.

Ferdinandus I. instituit Tutores Gregorio Filio Magnifici Marci Horváth Praefecti Szigetbani. Dat. Viennae Anno Domini 1561.

ED AUTOGRAPHO.

Ferdinandus, Divina favente clementia, electus Romanorum Imperator, semper Augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, &c. Rex Infans Hispaniarum, Archidux Austriae &c. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes: Quod nos, cum ad supplicationem nonnullorum nostrorum fidelium pro parte Gregorii Stanfich pueri, in tenera adhuc aetate constituti, ac Filii Magnifici quondam Marci Horváth, Capitanei Arcis, & oppidi nostri Zygeth nostrae propterea factam Majestati, cum vero considerantes eundem puerum, in tenera aetate constitutum, non posse commode, prout deberet, rebus suis invigilare, & bona sua regere; Ne igitur eadem bona in hujusmodi tenera aetate ab eo alienentur, vel desolarentur, ad regenda, & possidenda quaelibet bona, & Jura sua possessionaria ubivis, & in quibuscunque Regni nostri Hungariae, & Partium ei subjectarum Comitatibus existentia, & habita. Fideles nostros: Reverendum, & Egregios Georgium Draskovich Episcopum Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis, Consiliarium nostrum, &c. ac Franciscum Semsey, & Thomam Therjek ea conditione eligendos duximus, ut iidem Episcopus Quinque-Ecclesiensis, & Franciscus Semsey, & Thomas Therjek universa Bona, & jura possessionaria dicti Gregorii pueri usque ad illud tempus, quo idem puer Gregorius ad legitimam, & adultam pervenerit aetatem, nomine Tutorio tenere, possidere, & conservare, fructusque eorundem percipere valeant,

leant, atque possint. Ita tamen, & ea conditione, ut bona eadem dicto puero infra tempus, ut dictum est adultæ ætatis suæ, salva, & integra conservare, & adveniente ætate sua legitima, & adulta rursus sine omni jurium strepitu, ad simplicem duntaxat ejusdem pueri requisitionem, reddere, & remittere, de universisque proventibus hujusmodi Bonorum justam, & veram rationem tenere, reddereque sint obligati; immo eligimus, & eadem bona tempus infra præmissum apud eosdem possidenda relinquimus. Harum nostrarum vigore, & testimonio Litterarum. Datum Wiennæ die XIV. Septembris. Anno Domini MDLXI.

Ferdinandus m. p.

(L. S.)

Nicolaus Olahus Strigoniensis Manup.
Joannes Lifthius Manup.

XLIV.

Georgii Draskovith Episcopi Quinqueeccles. literæ, quibus subdet Francisco Semsey. & Thoma Tberjék Tutoribus Gregorii filii Marci Horváth Præfecti Szigethani, ut familiarem ejus gladium, & lorica vendant Comiti Nicolao a Zrinio. Datum Viennæ Anno Domini 1561.

EX AUTOGRAPHO.

Egregii Domini, & Amici nobis observandissimi! Salutem, & servitiorum nostrorum commendationem. Et nuper perscripsimus Dominationibus vestris ratione cujusdam frameæ, parvæ quantitatis, quam vivens quondam Dominus Marcus Horváth quotidie ad latus habere solebat, ut ex voto unanimi omnium nostrum D. Comiti Nicolao Zrinio pro justo, & competenti pretio venderemus: ita & nunc manet nostra sententia, rogamusque Dominationes Vestras, velint votis Dicti D. Comitis respondere, eidemque frameam ipsam vendere. Cæterum est quædam Lorica optima, quam dictus quondam D. Marcus pro centum aureis Ducatis (prout in inventario rerum continetur) emerat, pro ea quoque laborat præfatus D. Zrinyi, ut ei pro eadem summa lorica ipsam dare velimus. Nos perpendentes, eum nobis plurimum in defensione Bonorum sæpe dicti D. Marci multum prodesse posse, omnino statuimus apud
nos,

nos, quantum ad Personam nostram attinet, ut ei ipsam Loricam pro centum aureis concedamus; rogamusque Dominationes vestras, velint se nostræ sententiæ, ejusdemque voluntati accommodare: non enim se ingratum ostendet. Hanc nostram sententiam Dominationibus vestris significare breviter volumus, easdemque benevalere optamus. Datum Viennæ XXI. Septembris Anno MDLXI.

Dominationum vestrarum.

Addictissimus amicus
Episcopus Quinque - Ecclesiensis Manup.

XLV.

*Tabulæ Testamenti C. Hieronymi Thurzo de Bethlemsalva
Scriptæ in Arce Scepus Anno Domini 1576.*

EX APOGRAPHO.

In Nomine Domini nostri JESU Christi Amen. Cum nihil in hoc orbe terrarum humana vita fragilius sit, quæ infinitis objecta periculis a solo Dei Omnipotentis nutu pendet; adeoque nihil homini morte, quam nemo effugere potest, certius, quamvis hora ejus incertissima sit; ego quoque memor hujus fortis, fragilitatisque humanæ, sana, & integra mente, quamvis corpore infirmo, primum, & ante omnia plena spe, fide, ac fiducia confugio ad Deum Omnipotentem, ac Redemptorem meum, cui, hanc animam peccatricem humiliter commendo, supplexque oro, ut quandocunque ei visum fuerit, eam ex hoc corporis ergastulo dissolvere dignetur, eam abolitis omnibus peccatis meis, per immensam suam misericordiam, & infinitam gratiam in æterna sua gaudia, beatorumque recipere consortia: corpus autem meum volo terræ, de qua & sumptum est, in spem futuræ resurrectionis commendare tumulandum in Ecclesia Cathedrali Leutschoviæ, monumento Majorum meorum, sine Cerimoniis, & Pompa; his tamen servatis, quæ citra publicum scandalum omitti non possunt. Ut autem inter Fratres, Sorores, cæterosque amicos meos omnis dissensionis, & contentionis materia tollatur, de bonis meis hanc facio dispositionem. Primum lego Sorori meæ charissimæ Annæ Consorti Magnificorum condam Christophori Welzer primum; nunc autem Georgii Kevenhyller, aut, illa forsan interim defuncta, liberis ejusdem duo millia Talerorum: Alterius condam Sororis meæ Magdalenæ Consortis Magnifici condam Erasmi de Ge-

za filiis lego similiter duo millia Taler. Lego præterea alios 1500. Taleros, qui inter Pauperes, & egenos homines distribuuntur. Pongratio Pongratz Provivori Arcis Baymocz lego Taleros 100. Claræ Provivoriſſæ in Arce Scepus, Alexandro Rypſcher lego similiter Taleros 100. Reliqua vero omnia bona mea tam mobilia, quam immobilia lego, & comitto fratribus meis dilectissimis Stanislao, & Alexio, hæredibusque eorundem masculini Sexus tali sub conditione: ut si alterutrum supra dictorum fratrum meorum sine solatio masculini Sexus ex hac luce decedere contingat, sic prædicta bona mea omnia in superstitem Fratrem devolvantur; ita tamen, ut si defunctus hæredes fæminei Sexus sive unam, sive plures reliquerit, eadem, sive iisdem infimul cedant ex supra dictis bonis meis duo millia flor. Rhenenf. Constituo autem speciales Tutores, ac Executores Testamenti mei præsentis supra dictos Fratres meos dilectissimos Stanislauum, & Alexium, quibus etiam curam dispensationis suprafactorum 1500. Talerorum in vere pauperes committo. Atque hæc pronunciata (c) scitu volo, & dispono solvenda, sed reservata facultate istis addendi, minuendi, aut quæ placuerit, aliter mutandi.

XLVI.

Albertus a Laszko Palatinus Siradiensis vendit Arcem Dunavecz Georgio Horvath de Palocſa. Datum Anno Domini 1589.

EX APOGRAPHO.

Nos Capitulum Ecclesiæ Scepusiensis memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit universis: quod Illustris, ac Magnus Dominus Albertus a Laszko Palatinus Siradiensis, L. B. in Kesmark, Rytyvany, & Dunavecz; nec non castrorum Voliniæ, Januspoliæ, Rceoni, Polonnæ D. Hæresque in Laszko &c. coram nobis personaliter constitutus matura, & exacta intra se superinde præhabita deliberatione, oneribus &

(c) Corpore admodum fracto Hieronymus, duos e Collegio Sacerdotum Scepusiensium in Arcem evocarat, coram his supremam voluntatem recensuit, a quibus in litteras relata est, & ritu solenni firmata Anno 1576. Feria 6. Festo B. Scholasticæ virginis.

& quibuslibet gravaminibus Illustrium, ac Magnificorum puerorum Joannis, Alberti, & Hieronymi Filiorum, ac puellarum Mariæ, Isabellæ, & Leonoræ Filiarum, suorum jam natorum, vel post nascendorum, aliorumque cunctorum Fratrum, sororum, affinium, proximorum, & consanguineorum suorum, quibus infra scriptum tangeret, tangereque, seu concernere quoquomodo posset negotium, super se assumptis, atque levatis sponte, & libere confessus est, & retulit in hunc modum: Qualiter ipse his superioribus annis certis quibusdam arduis, & summe urgentibus, ac inevitabilibus necessitatibus suis adactus, & præsertim in redemptionem & eliberationem certorum bonorum suorum de manibus alienis in Regno Poloniæ habitorum, & ad Laszko pertinentium, Totale Castrum suum Dunavec, alias Nyedecz vocatum, in hoc Comitatu Scepusi. existens, & habitum simul cum cunctis suis Possessionibus. — — Quod videlicet Castrum Dunavetz simul cum præscriptis suis cunctis pertinentiis, alias per Egregium condam Joannem Horvath de Lomnycza ex fassione, & inscriptione Magnifici olim D. Hieronymi a Laszko, Palatini Siradiensis, Genitoris Antelati D. Alberti a Laszko, & ex consequenti ejusdem etiam Alberti a Laszko, deinde per Generosos, ac Magnificos condam Casparem Seredy ex Inscriptione ejusdem quondam Joannis Horvath; postea vero per Magnificum D. Andream Balassa de Gyarmath, & Generosas, ac Magnificas Dominas quondam Annam Merej alias ejusdem quondam Casparis Seredy, ex post autem ipsius Andreæ Balassa consortem, nec non Susannam Seredi Consortem Illustris, ac Magnifici Domini Joannis Ducis Ostrog, ac Comitis in Tarnow &c. Filiam similiter ejusdem condam Dominae Annæ Merej ex præfato quondam D. Casparo Seredi priore Domino, & Marito suo susceptam titulo pignoris jure redemptibili, summa pignoris ab octo millibus pedetentim crescente, eidem Georgio Horvath, suisque hæredibus, & posteritatibus universis præmissis titulo pignoris coram nobis reinipignorasset, ac inscripisset, prout hæc omnia aliæ literæ nostræ ad fassionem ipsius D. Alberti a Laszko Palatini Fassionales, feria 2da proxima post Dominicam; *quasi modo* in Anno 1584. transacto præteritam, superinde confectæ, & emanatæ clarius continerent, & exprimerent: verum, quia annotatus D. Albertus a Laszko Palatinus alia meliora, commodiora, fructuosiora, & utiliora bona intra præscriptum Regnum Poloniæ sibi, Hæredibusque suis, & posteritatibus suis comparare proposuisset, ubi nimirum Reip. Poloniæ in his turbulentis temporibus inserviando, meliori cum commoditate prodesse posset; præterea etiam, ut idem D. Albertus a Laszko Palatinus bona sua, ad Laszko pertinentia, in Regno Poloniæ adjacentia, quæ nimirum partes Sacratissimi quondam Principis, & Domini Maximiliani II. alias Imperatoris, & Regis Hungariæ in promovenda electione ejusdem in Regem Poloniæ secutus, aliis necessario inscribere coactus fuerat, ut ex ipsorum

mani-

manibus redimeret, & eliberaret, simul etiam, ut præmissum est, potiora, & utiliora bona sibi in Regno Poloniæ, ubi similiter in hac ingravescente, senilique sua ætate vivere, commorari in pace, & tranquillitate secure constituisset, pro sua, suorumque Conjugis, & liberorum conservatione comparare, ac acquirere posset, ad eas tanquam arduas necessitates suas a præfato Georgio Horvath de dicta Palocsa supra prædeclaratam summam adhuc — — fl. Hung. levare, & recipere coactus fuisset: tum igitur ob hoc, tum quia idem D. Albertus a Laszko Palatinus propter loci magnam distantiam ex Regno Poloniæ, causis variis cum diversis vicinis Polonis privatim cum quibus sibi tanquam Incolæ, non esset integrum ex Regno Poloniæ altercari ratione metarum, & terrenorum, bonorum item, pertinentiarum dicti Castri Dunavecz, tam in sede Judiciaria Comit. Scepus. quam etiam in Tabula Regia motis, & vertentibus invigilare nequiret, eosque dirigere, prosequi, seque defendere nullo pacto valeret, ob quod non parum incommodi, & damni successu temporis præactæ arcis Dunavecz imminere animadverteret; considerans præterea, & in animo diligenter perpendens idem D. Albertus a Laszko multiplices illas complacentias, & fidelia, gratuitaque servitiorum merita dicti Georgii Horvath quibus ipse Georgius Horváth eidem D. Alberto Laszky Palatino oneribus, & quibuslibet gravaminibus, quorum supra, in se assumptis, præscriptam arcem Dunavecz, aliter Nyedecza vocatam, in præscripto Comitatu Scepus. existentem, & habitam, cum Jure Patronatus super præpositura Ecclesiæ de Landek, nec non etiam cum iisdem jurisdictionibus, libertatibus, immunitatibus, & prærogativis — — ejusdem arcis Dunavecz de jure, & ab antiquo spectantibus, & pertinere debentibus ex benigna condamn. Sacratissimi Principis, & Domini Ferdinandi I. Romanorum, Hung. Boh. &c. Regis &c. de, & super libera univerforum, & quorumvis bonorum, & jurium possessionariorum ipsius D. Alberti a Laszko Palatini venditione, vel quovis titulo alienatione, eidem D. Alberto a Laszko Pal. facta concessione, & annuentia memorato Georgio Horváth, suisque hæredibus, & posteritatibus masculini duntaxat sexus, illis exstantibus: deficientibus vero masculis, ex tunc utriusque sexus eorundem universis dedisset, donasset, vendidisset, inscripisset, ac per manus tradidisset, & assignasset jure perpetuo, & irrevocabiliter per eundem Georgium Horváth, hæredesque, ac posteritates suas tenenda, possidenda, pariter & habenda, ipso pariter facto coram nobis — — Harum nostrarum vigore & testimonio litterarum mediante. Datum die Dominico proximo post festum B. Francisci Conf. Anno Domini MDLXXXIX.

VII.

DIPLOMATA OPPIDORVM SCEPUSIENSIVM, UBI
DE SAXONIBVS, EORVM CONDITORIBVS, LOCIS METALLI-
CIS, ALIISQVE, QUÆ NUNC JURE PIGNORIS
TENENT POLONI.

I.

*Bela IV. Rex confirmat Saxonibus de Villa Sumugh certam
terram, quam emerant ab ejus Caniferis, adjectis nonnullis
gratiis, & immunitatibus. Datum Anno Domini 1254.*

EX APOGRAPHO.

Bela Dei gratia Hungariæ, &c. Rex Omnibus, præsentem paginam inspe-
cturis, Salutem in omnium Salvatore. Ad univerforum notitiam tam
præsentium, quam futurorum harum ferie volumus pervenire: Quod acceden-
tes ad præsentiam nostram Saxones nostri de Scypus, in Villa Sumugh (a) cum
Caniferis (b) nostris existentes, suppliciter a nobis postularunt, ut quandam
particulam terræ, Sumugh nominatæ, existentem in Scypus, emptam per ipsos
a Caniferis nostris, super eandem terram Sumugh existentibus, nostro digna-
remur Privilegio confirmare. Nos siquidem eorundem petitionem in hac par-
te

(a) Sumugh veteri Hungarorum pronuntiatione, Germanis Schmegen, Slavis Zmi-
fán.

(b) Caniferi, qui canibus venaticis præsunt. Neque dubium est, tales in Scepusio
plures egisse, quod per ea tempora, utpote silvis obfusus, in festandis feris mi-
re accomodatum erat. Reges ipsos huc ventitasse, ut ea exercitatione vires cor-
poris reficerent, docet Diplom. Nobil. Scepus. Num. XIX. certe affatim relaxa-
tionis suppeditare poterant, tum colles nemoribus confiti, tum vero vastissima,
densissimaque carpati, ac Regii montis juga, similitudo Nominis facit. ut existi-
mem, Hundsдорffii quoque Caniferos ejusmodi incoluisse, quod Latinum Nomen:
Villa Canis abunde probare videtur.

te iustam esse attendentes, prædictam particulam terræ Sumugh emptitiā eorundem, nostro duximus Privilegio confirmandam, illa tamen conditione interjecta, ut tam ipsi Saxones, qui ad præsens ipsam terram habitant, quam illi, qui in societatem ipsorum causa commorandi ad eandem terram venerint, ut idem servitium exhibere teneantur, quod universi Caniferi nostri super ipsam terram Sumugh existentes tenentur exhibere, nec ultra id per eos, vel per Comitem ipsorum, pro tempore constitutum, in aliquo possint aggravari. Si quis etiam ex ipsis portionem terræ, quæ ipsum contingit, in eadem particula terræ Sumugh vendere voluerit, hominibus eis eadem libertate constitutis, seu hospitibus ad eandem libertatem venientibus, & non aliis, liberam habeant vendendi facultatem. Præterea ut iidem Saxones nostri pleniora nobis valeant exhibere servitia, talem eisdem fecimus gratiam, ut per Comitem ipsorum, vel per Centurionem, more aliorum Saxonum nostrorum, in Scypus existentium, & non aliter in omnibus causis debeant judicari. Ut igitur præmissa omnia robur perpetuæ firmitatis obtineant, nec per quempiam processu temporum in irritum possint revocari, præsentis litteras concessimus duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum Anno Domini MCCLIV. IX. Kalend. April. Regni autem nostri Anno XIX.

II.

Diploma Stephani V. Regis Hung. quo Saxonibus Scepusiensibus amplissimas immunitates largitur. Datum Anno Domini 1271.

EX APOGRAPHO.

Stephanus, Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae, Ramæ, Serviæ, Galliciæ, Lodomeriæ, Cumanie, Bulgariæque Rex, omnibus tam præsentibus, quam futuris, præsentem paginam inspecturis, Salutem in omnium Salvatore. Regiæ sublimitatis immensitas, cujus est in subditorum opulentia, & populi multitudine gloriari, solet suorum formam libertatis subditorum, & solutionum, ac servitiorum meritum, sive modum misericorditer moderari, ut populis certa lege fruuntibus, eorum numerus augeatur. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire; quod cum per transitum Domini Belæ, Illustris Regis Hungariæ, Patris nostri charissimi, felicitis recordationis, ad nos Regni Gubernaculum devenisset, jure successorum, seu ordine

genituræ; placuit nobis inter cætera libertatem fidelium hospitem nostrorum Saxonum de Scepus, gratiosius reformare, concedentes eisdem hunc statum, & gratiam libertatis: Quod nobis ratione terragii singulis annis trecentas marcas fini argenti cum pondere Budensi in festo B. Martini Confessoris solvere teneantur, quibus solutis ab omnibus exactionibus, & collectis, dicis, & victualibus, quæ in Regno nostro exigi contigerit, sint liberi penitus, & exempti. Deinde cum nos in Regno nostro, vel extra Regnum exercituare, vel militiam exercere coegerit temporis necessitas, ut parati cum quinquaginta viris armatis venire teneantur, sub vexillo Regis viriliter pugnaturi. Cum autem nos Provinciam intrare acciderit, quotiescunque illuc cum Baronibus nostris, & nostra militia veniemus, ipsi hospites nostri nobis in introitu dare tenebuntur discessum opulentum, & similiter in egressu descensum delicatum, nostræ celsitudini competentem. Et quia crebrius in conflictibus nostris sanguinem suum uberius effuderunt nostræ Majestatis Regiæ in conspectu; hanc eisdem gratiam, & libertatem duximus concedendam; quod liberam habeant licentiæ facultatem inter se Comitem, seu Judicem, quemcunque voluerint, eligendi, qui una cum Comite, pro tempore constituto, omnes causas inter ipsos emergentes judicabit in Leucha, Civitate Provinciæ Capitali, juxta jus, & consuetudines Provinciæ approbatas: de pœnis vero, seu multis, seu birsagiis, (c) de causis, majoribus provenientibus, Comes pro tempore constitutus, duos recipere denarios, Comiti Provinciæ tertio denario perveniente (valeat) hoc expresso, quod de simplici vulnere, quod non transit in mutilationem, cedit media Marca, de mutilatione quinque Marcæ, de fissura similiter quinque Marcæ, de cæde vero redent decem Marcæ. Causas vero minores pro pecunia, vel hæreditatibus Comes Provinciæ per se judicabit. Concessimus etiam iisdem liberam licentiæ facultatem Sacerdotes, quoscunque decreverint, in suas Ecclesias eligendi, qui de ubertate nostræ gratiæ liberis decimis jugibus temporibus potientur ad Omnipotentis gloriam, & honorem. Volumus etiam, quod nullus Comitum, pro tempore constitutorum, ipsos contra libertates, eisdem concessas, molestare audeat, vel præsumat. Insuper de prærogativa speciali hanc ipsis dedimus libertatem; quod per nullius conditionis, status, aut ordinis hominem possent ad nostri præsentiam extra provinciam evocari, vel citari, maxime, quia homines sunt simplices, & in jure Nobilium nequeunt conversari, agriculturis, & laboribus intenti, proprio jure, & lege perfruantur; verum omnes causæ pro possessoribus, hæreditatibus,

---

(c) Birsagium idem, quod multa ab Hungarico Birság.

bus, metis, & limitibus, facultatibus, & mortibus, seu quibuscunque casibus, per Comitem, pro tempore constitutum, & Comitem Provinciæ, (d) terranis inediandis, judicabuntur in loco superius memorato, secundum formam juris. Deinde singulis annis in Ramis Palmarum monetam nostræ Cameræ Regiæ cum omni reverentia suscipere tenebuntur, & solemniter permittere currere, secundum jus, rigorem, & lucrum Cameræ Regiæ cambire universaliter tenebuntur, ita, quod Comes Cameræ, vel sui officiales, quos ad hoc deputaverit, altero dimidio mense, sive sex hebdomadas, plenam habeat potestatem cambiendi, jus, & lucrum Cameræ prosequendi, de qualibet Marca in cujuslibet fori, vel emptionis titulo recipient unum pondus. Volumus etiam monetam quintæ esse combustionis. Finito autem tempore sex hebdomadarum expresso superius, Comites Cameræ surgent de cambio, cessante omni vigore eorundem, ipsa moneta nihilominus currente per totum annum, usque ad revolutionem novæ monetæ, quod quilibet habeat licentiam emendi, vendendi cum ipsa moneta, cum auro, & argento, vel cujusque substantiæ, facultatis. Nec prætermisso, quod sæpe dictis hospitibus nostris fidelibus, in aquis piscandi, in campis, in silvis venandi, plenam concessimus libertatem. Volumus insuper, quod in metis, & limitibus, silvis, & nemoribus, per nullius conditionis hominem impediatur, vel graventur: verum ipsi larga potiantur licentia silvas exstirpandi, & in terram arabilem redigendi, suisque usibus applicandi. Cum autem collectores terragii nostri certo tempore præscripto ad ipsos pervenient, tenebuntur eos suscipere honorifice, & gratanter in certo numero quatuor personarum, & quinque equorum, quibus in vectualibus, & deliciis lautius providebunt, donec summa trecentarum Marcarum cum pondere prænotato integraliter colligatur. Postremo ipsis petentibus hanc concessimus gratiam: quærendi mineras, & metalla in montanis, inventa colere, & suis usibus applicare, salvo jure nostro, dedimus potestatem. Ut igitur hujus a nobis concessæ libertatis series robur obtineat firmitatis perpetuæ; nec per quempiam processu temporis retractari valeat, aut in irritum quomodolibet revocari, præsentibus concessimus litteras, duplicis Sigilli Nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Benedicti, Orodienſis Ecclesiæ Præpositi; Aulæ Nostre Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis Nostri. Anno Domini MCCLXXI. VIII. Kal. Decembr. in dictione XIV. Regni autem Nostri Anno II.

III.

(d) Terrani; hic pro iis accipiuntur, quos vulgo officiales vocamus. Alias sunt terræ, vel loci alicujus incolæ.

III.

Ladislaus IV. Rex ex fodina Gölniczlenzi assignat centum Marcas quotannis pauperibus, & infirmis dependendas. Datum Anno Domini 1280. Edidit Odoricus Raynaldus in Hist. Ecclesiast. ad A. 1280.

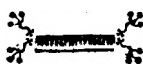
Ladislaus Dei gratia Húngariæ, Dalmatiæ, Croatiae, Ramæ, Serviæ, Galliciae, Lodomeriæ, Cumaniae, Bulgariæque Rex, omnibus, ad quos præsens scriptum pervenerit, salutem in auctore salutis. Cum ad Catholicos, & Deo devotos Principes, & quoslibet alios Christianæ fidei professores principaliter quasi spectare noscatur, culpas suas agnoscere, & Ecclesias, ac alia pia loca ad usum pauperum, & egenorum, ac infirmorum Christi ædificare; notum fieri volumus universis: Quod cum tempore Sacri Concilii per Venerabilem Patrem D. Philippum Dei gratia Firmanum Episcopum, Apostolicæ sedis Legatum, in Castro Budensi, devote, & solenniter celebrati, (e) nos fervore juventutis contra nostram salutem accensi, & quorundam pravorum consiliis depravati, atque seducti, in nostram hoc inferri injuriam æstimantes, quod erat ad propagationem virtutum, exclusionem etiam vitiorum, Judici, & Civibus dicti Castri Budensis sub gravibus pænis dedimus in mandatis, ut Prælatos Regni nostri, ad mandatum Domini Legati præfati ibi occasione dicti Concilii congregatos, de Castro ipso excluderent, nec aliquos in dictum Castrum permitterent introire, quodque eis, & familiæ eorundem victualia, & venalia prohiberent. Tandem paterna mansuetudine ab ipso Domino Legato pie, & leniter informati, ad eruditionem, & frequentem inductionem ipsius, excessum nostrum in hujusmodi cupientes misericordiæ operibus expiari, cum crimina eleemosinis redimantur; in perpetuam eleemosinam ad mandatum ipsius D. Legati donamus, concedimus, atque offerimus eidem Reverendo Patri D. Legato, recipienti nomine, & vice egenorum, ac pauperum, & infirmorum Christi, centum Marcas argenti, annis singulis, perpetuis temporibus, ipsorum pauperum, & egenorum, ac infirmorum nomine percipiendas, ad opus con-

---

(e) Habita est hæc Synodus Anno 1279. Ejus Hist. juxta, ac decreta edidit P. Carolus Pétersii Conciliorum Ecclesiæ Hungar. parte I.

construendi unum hospitale, pro sustentatione dictorum pauperum, egenorum, ac etiam infirmorum, & in solatium eorundem in Regno nostro, ubi, quando, & sicut præfato D. Legato videbitur expedire, & per se, vel per alium duxerit ordinandum, irrefragabiliter statuentes: quod dictæ centum marcæ per nos, & successores nostros, annis singulis, perpetuis temporibus persolvantur de argenti fodina nostra (f) Qviyluych bana vocata, circa Scepes, qui per ipsum, vel alium, qui de mandato ipsius, aut per Venerabilem Patrem Lodomericum, Dei gratia Strigoniensem Archi-Episcopum, ad curam, ministratiōnem, & gubernationem dicti hospitalis fuerint deputati, nos, & Cameram nostram, nostrosque Successores, ad prædicta omnia, & singula per præsens privilegium obligantes. Quod si casu aliquo dictam argenti fodinam deficere, diminui, vel deperire contingeret; quod dictæ centum marcæ de ipsius argenti fodinæ proventibus solvi non possent, assumimus, promittimus, ordinamus, atque statuimus, nos, & Cameram, & ærarium nostra, ut supra obnixi, obligantes, quod dictæ centum marcæ de Camera, vel ærario nostris annis singulis persolvantur, tam pro satisfactione præfatæ injuriæ, & offensæ per nos Deo, & Ecclesiæ irrogatæ; quam pro nostro, & progenitorum nostrorum remedio peccatorum. In cujus rei memoriam sempiternam, & perpetuam firmitatem præsentibus concessimus literas duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Discreti Viri, Magistri Bartholomæi, Auiæ nostræ Vice Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini. MCCLXXX. XV. Kal. Septembr. Regni nostri Anno VIII.

IV.

-
- (f) Sic quidem Raynaldus; recte tamen substitui potest Guylnych, vel Gölnicz banya; nam Qviyluych bana circa Scepusium nulla est. Erutum autem olim Gölniczii non argentum solum; verum etiam aurum ex sequenti diplomate clare patescit.

IV.

Idem Ladislaus IV. concessa Gölniczensibus a decessoribus Regibus Privilegia confirmat. Datum. —

EX APOGRAPHO.

Ladislaus, Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Galliciæ, Lodomeriæ, Cumanæ, Bulgariæque Rex; Omnibus Christi fidelibus, præsentem paginam inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Regali incumbit Majestati suos subditosurbationibus, & necessitatibus oppressos, ab ipsaurbatione, & necessitate misericorditer relevare, & eosdem in eorum juribus indemnitè conservare. Proinde ad universorum notitiam tenore præsentium harum volumus pervenire: Quod Judex, Jurati, & universi Cives de Gölniczbania, fideles Nostri, ad nostram accedentes præsentiam, a nobis humiliter supplicando, postularunt, ut nos eosdem in libertatibus eorum, ipsis per Belam, Avum nostrum charissimum, & per Stephanum Patrem, Reges Illustrium recordationum, mediantibus Privilegiis eorundem, quæ nobis pluries per eosdem exhibita extiterunt, datis, & concessis simul cum possessionibus, terris, auri fodinis, argenti fodinis, ferri fodinis, aquis, & silvis, ac cum omnibus utilitatibus eorundem de benignitate Regia tueri, & conservare dignaremur. Nos itaque, qui ex officio debiti, & suscepti Regiminis nostri, subditos nostros oppressosurbationibus, & juribus eorum pro fidelitate nobis debita, & impenfa privatos relevare tenemur, ipsis, Judici, Juratis, Universis Civibus de Gölniczbania illam, & eandem in omnibus libertatem, qua temporibus D. Belæ Avi nostri charissimi, & postmodum etiam Patris nostri, Regum Illustrium recordationum usi sunt, & gavisi, de benignitate Regia duximus concedendam, ita videlicet; quod iidem specialiter ista prærogativa libertatis a Nostra Majestate indulta debeant congaudere, ut omnes causas in medio ipsorum, & populorum, intra metas eorundem constitutorum emergentes, sanguinis videlicet, furti, & latrocinii judicare possint, & finem debitum imponere, ut postulat ordo juris. Concessimus etiam eisdem ut nullus forum in Villis, intra metas dictæ Civitatis constitutis, in præjudicium ipsius Civitatis habere possit, sed omnes populi, intra metas eorundem conclusi, ad forum dictæ Civitatis de Gölniczbania cum mercibus eorum ire, & accedere teneantur. Statuimus etiam, ut piscatores in aquis, structores carbonum, & incisores signorum in silvis, seu aliqui alii laboratores de Civitate Gölniczbania intra

ter-

erminos , & metas eorum, ut inferius annotantur libere, & absque inquietatione quorumlibet laborare valeant, & sua officia exercere — — datum per manus Theodori Episcopi — —

V.

S. Kunegundis Relicta Boleslai Ducis Cracovi. & Sandomir. Henrico Sculteto donat silvam inter villas Podolin, & Gneznam. Datum in Sandech Anno Domini 1288.

EX APOGRAPHO.

In Nomine Domini Amen. Quoniam fluxus rerum temporaneus cum ipso temporis spatio labitur, & decrescit, proficuum, & cautum est, ut, quod temporaliter geritur, competenti testimonio, seu litera memoriæ commendetur. Noverint ergo universi tam præsentis, quam posteris, quod nos Kunegundis Relicta Serenissimi Principis Boleslai, bonæ memoriæ quondam Ducis Cracoviensis, & Sandomiriensis Domina de Sandech, sub ordine S. Francisci divinis mancipata obsequiis, considerantes fidelia, & utilia servitia fidelis Nostri Henrici Sculteti de Podolin, quæ nobis multipliciter exhibuit, & constanter in districtu maxime transilvano; volentesque merita meritis prævenire, & dignam dignis servitiis reddere recompensam, concedimus, & donamus eidem Sculteto, & suis hæredibus Silvam (g) nostram infra terminos Villarum Podolin, & Gnezna juxta fluvium Poprad — — quam videlicet Silvam damus, & confirmamus perpetuo dicto Henrico Sculteto, & suis successoribus jure hæreditario libere, quiete, & pacifice possidendam, in eos omne jus, & dominium, quod in ipsa habuimus, plenius transferentes, ita videlicet, quod liceat, & fas sit eisdem infra terminos, seu confines Silvæ supra dictæ exstirpationes, locationes, sive plantationes pro suo commodo, & utilitate facere, & formare ubicunque, quandocunque, & quodcunque poterunt, inibi, & sibi videbitur expedire, & quidquid fructus, & utilitatis exinde percipere poterunt, suis tantum usibus deputamus. Præterea cupientes eidem Henrico munus amplioris

B b 2

gra-

(g) Itaque diva Kunegundis, beneficio Regum Hungariæ cognatorum suorum, si non totum Scepusium, certe ejus tractum, qua Poloniæ vicinus est, possedit.

gratiæ impertiri, volumus, & ex proposito statuimus efficaci, ut & ipse cum suis hæredibus, & Incolæ, seu Coloni locationum jam dictarum ab omni exactione, collecta, taxatione, petitione, descensu, expeditione ad castra, servitio, & generaliter ab omni solutione, & servitio, quocunque vocabulo censeantur, sint penitus Immunes, liberi, & exempti: eo duntaxat excepto: quod post revolutionem Annorum libertatis, qui Incolis præfatis per sæpe dictum Henricum Scultetum, aut per suos successores juxta suæ discretionis beneplacitiam fuerint assignati, nobis singulis Annis tres marcas puri argenti, & — — Novem (h) Scotos valentem, in Festo S. Martini Episcopi solvere sint adstricti; in eorum ponimus arbitrio, quandocunque ipsis visum fuerit, aut suæ possibilitati congruerit, exstirpare Silvam præhabitam, & locare absolutam super eo, & liberam habeant facultatem. Et ne per quempiam quispiam Calumniæ, vel dubietatis scrupulus possit in posterum suboriri, præsentibus sibi scribi fecimus, & nostri Sigilli munimine roborari. Actum & datum Anno Domini MCCLXXXVIII. In Sandech. In Octava S. Luciae Virginis, Præsentibus, ac Testantibus Nobilibus Viris, Comite Selchone, & Philippo Judicibus Curiae nostræ Tilmanno Advocato Sandechemsi & aliis, quam pluribus fide dignis.

VI.

Diploma Caroli I. Regis, quo confirmat Privilegia Saxonum Scepusiensium. Datum Anno Domini 1328.

EX APOGRAPHO.

Carolus von Gottes Gnaden der Lande von Ungern, zu Dalmatia, &c. ein König &c. und ein Herr zu Salernitan; und des erlichen Bergs Sant Engels ein Herr, allen Gottes Holden, die unsere Brieff ansehen, unseren grufs. Wir thun zu Wissen, das die Invoner von Cyps unfer getreyen, haben gefandt mit voller unterweisung Stephan Helias Son, ihren Growen, und Heinrichen den Richter von Kirchdorff, und Johanen von Schperendorff, und haben gebracht Hantfesten über ihre freythumb, die sie haben von unsern
Vor-

(h) Scotus a Germanico Schock, quod sexagenam valet, derivatum videtur. Cæterum ut e contextu patet, est vox illa, quæ novem sexagenas indicat.

Vorhern, und Königen zu Ungern, und haben uns gebetten, das wir ihr freythumb bestettigen, und darinne behalten wollen. Welcher freythumb laut ist also:

— Zu den ersten, das sie von Ziens wegen ihres Lands, und Erbes alle jerlich sein gfflichtig zu geben (i) tausend und 400. Mark. zu Sanct Joannes Tag 400. Mark, und zu Sanct Mertens Tag 400. Mark gutes Silbers in Königlicher wog seyn schuldig in den geschriben tagen, und wir wellen in den oben geschriben Tagen, das sie die botten, die man sendet, erlich sollen halten mit 4. oder 5. pferdenn nach der gewonheit, als sie dan schuldig sein. So wellen wir, das so die ergenanten Sachsen unfere getreyen, so sie bezalen ihre tzins auf die gesezten tag, das sie von allen geben, und Thiergut frey seyn, und auch von der Speis, die wir wurden nemen zu leibnarung in unseren Lande, das sie des ganz frey sein, des meyste Theil durch des willen, das sie sich abgekauft haben mit den eegeschriben 1400. Mark silbers. wir wellen auch, das sie von aller Herfarth frey seyn, und uberhaben, die uns gebürett zu vorbringen, es sey in welchen es ist unsern Landt an allein so es gebieth; in dem Cyps aber an derselben Craniz, und darumb zu einer beschirmung ires Lands, so sollen sie gfflichtig seyn zu helfen mit irer ganzen krafft. Auch wellen wir ihnen imer zu mit geben, das kein Mensch, es sey welcherley wesen es ist, als die Einvoner des Cyps, das man die mit nichte geladen mag vor unser Majestett in keinerley weis, funder der Graw, und der Burgrow, der dozu der Zeit wird, von der Königlicher gewalth durch sich selbst, ader durch seinen Untergrawen mit sampt dem Landgrowen, die zu ihn gehören, allerley sachen zu erforschen, und zu richten sollen in unser schtatt Leutlich, nach der gewonheit des Lands Rechten, und der freytumb ihres Lands, und ihrn alten gewonheit; als das die burse, und byrchse ausgesprochen werden, derselbig Grow, der zur zeit gefazt wird, das hernente zwen pfenig, den dritten dem Landgrowen, und denselbiger Sachsen, die dazu gehören. Aber das wellen wir, das kein Graw, der gesezwirthe, dieselbigen mit nichts betreyben soll in ihrem gerichte, ader in andern

B b 3

sachen

(i) Hinc consequitur tempore illo, quod inter Stephani V., & Caroli I. regimen intercessit, tam Incolis, quam Villis Scepusium vehementer auctum esse. Nam illi Saxones nonnisi 300. Marcas dependere jubebantur. V. Diplom. II. Crescente deinde populo, ad 1400. adstricti sunt. Et octingentæ quidem, quo tempore numerari debuerint, ex literis Regis clarum est; ignotum contra, vel potius mendose in Apographo, quo usus sum, exmissum, quando reliquæ repræsentandæ erant.

sachen beschweren soll, darin sie recht haben. den wir wellen sie auf ewige zeit darinnen behalten, und zu einer Groffen sicherung wellen wir königlicher Guttigkeit, die wir gebrauchen, alle ihre Steht, und Merke, und Dorffer, vorwerck, und Mayerhoffe, die in ihrem Hatterth, und zu gehör feyn, ordentlich mit einander beschreiben. Zum ersten die Hauptsichtath Leutsch mit ihren vorwerken, und Höwen, die in ihrem Hatterth ligen, und (k) köperen mit sampt der Stadt Wylkostorff, Friderichsdorff, Durst, das Dorff Meister Gottfrides; hernach Kyrchdorf, Kalbach, und das dorff Heinrich Richters, und Erharts zwen Nadaesch; Item Eylenbach; item Wallendorff mit ihren Zugehören, als Johansdorff, und Altnau, welcher dorffer man heysset anderswo Dytrichsdorff, item Kolisdorff; item die Duren mit Denisdorff; item das Neudorff mit seinen Mayerhöwen, und Berkwerken; Palmesdorff mit dem Howe Marschky; item Sperendorff mit dem Stock Land von Drawes; item Grose Thomesdorff, und klein Thomesdorff; item Donnerstagmark mit Pulmesdorff, Kabisdorff und Preymandorff; item Teutschendorff, item Filka, Slakendorff, Möllenbach; item gros Eysdorff; item Menhardsdorff; item die Bela; item Kesmark mit dem Erbe und Zugehör, das fye vom König Laslo haben gekauft; item die Leibitz mit ihren Mayerhöwen; item Risdorff; item Thursdorff: also werden die Namen der Stette, und Merkte, und dorffen underscheyden, und in königlicher gewaldt wider jerlichen guberniren, und regiren, darum durch des empfangen machts wegen, wel-

---

(k) Uti nationum, linguarumque varietas in Scepusio erat; ita ejus oppida varia nomina obtinuerunt; quæ ne sæpius repetam, juverit hic sub unum conspectum ponere, ea præsertim, quæ aliquid discriminis habent.

Köperen, vel Kopperschin Slav. Uloza.

Kirchdorff, Latinis olim Suburbium, Hung. Várallya. Slav. Podhrad.

Eylenbach, Slav. Velbach.

Wallendorff, Latinis olim Villa Latinorum, aut Italarum; Hung. Olafzi, Slav. Vlachy.

Palmesdorff, vel Palmsdorff, Lat. Villa Palmarum, Hung. Harigötz.

Sperendorff Lat. Villa Urbi, Hung. Illyésfalva, Slav. Eliaslovce.

Donnerstagmark, vel Donnertmark, Lat. Quintofozum, vel Quintumfozum, olim Villa S. Ladislai, Hung. Csötörtökhely, Slav. Stwartek.

Kabisdorff, vel Kabsdorff, Lat. Villa compositi, Hung. Kaposztafalva, Slav. Hrabu-ficze.

Teutschendorff: Lat. Villa Teutonicalis, Slav. Poprad.

Schlakendorff: Hung. Szalók, Slav. Szlavkow.

Eysdorff: Lat. Villa Isaaci, Hung. & Slav. Zakocz.

Menharsdorff: Lat. Villa Menhardi, vel Meynardi, Slav. Verbov.

Kesmark: Lat. Forum Cafeorum.

Risdorff: Lat. Villa Rusquini, Hung. & Slav. Ruzskinotz.

Thursdorff: Lat. Villa Durandi, Slav. Twarozna.

welchen wir eyn jerlichen unfer getreyen aus dem Cyps in ihrem Rechten behalten, darum des wir haben erkanth ihre treye, und dinst, die sie uns von unsere Kindheit guttwillig erwiesen haben, beid demütiglich, und begirlich in Schtrayten, die wir hatten wider Matheum von Trentchin, und Demetrium, und wyder Omodeus Son auf dem Felde bey Rozgon, und dieselbigen Cypfer unfer getreyen menlich stritten, und schonnten nicht ihrer güter, noch eigner person, sundern sich vor unfer königlich Majestät dargeben haben in fertikeit, und blutvergießen bis in den Todt, so wellen wir ihren getreyen dinst, und blutvergießen, und vor den Todt irer freunde mit begehlichkeit begaben, wie wol das sie mer würdig weren. So seyn wir doch bereit die eigenannten freyeten vor gut zu haben, und zu bestettigen on hindernuß Königlicher Rechten, und ander. In welcher ding zu einem ewigen gedechnus, und Sicherung haben wir verlihen unfer Brieff mit unsern beyden zeitlichen Sigill ungedruckt, sundern angehangen zu bestettigung. *Gegeben durch die Hende des ersamen Mannes, Magistri Johannis, der ein Probst zu Weissenburg, ein Underkenzler unsers Sales, und ein Ertzpriester von Küklburg, unser Libhaber, und getreyer, in dem Iahr nach der Geburth Christi MCCC. und in den XII. Iar, und in den XII. Iar unsers Königreichs. In gegenwertikeit der erwürdigen Vetter, und Herrn Thomas Erzbischoff zu Gran, und Bruder Laslo Erzbischoff zu Colocz, unsers Sales Kenzler, Emericus Bischoff zu Wardein, Augustinus Bischoff zu Agram, Joannes Bischoff zu der Neytra, Stephan Bischoff zu Wessperin, Benedictus Bischoff zu Czanadin, Nicolaus Bischoff zu Rab, Benedictus Bischoff in Sibenbürgen, Ladislaus Bischoff zu Fünfskirchen, Martinus Bischoff zu Erla, Georgius Bischoff zu Sirmin, die alle ir Bisthum regiren in Gott. Und Demetrius Tharnok Meister, Dominicus Grof-grow, und Magister Lambrecht Richter unsers Hoffes, und Petrus Kromholcz Son Tharnok Meister der Frauen Königinn, und Magister Dyonis Grow von Sol, Petrus Stephans Son unser Schpeistrager; und viel andere Edling. die do Graffschaft haben in unseren Landen.*

Darum haben wir die briefliche vorgeschribne handfesten beschauet, und haben sie befunden warhafftig, und haben angesehen die bett des vorgeannten Grow Stephans, und haben sie mit dem Rath aller Bischöff, und Landherrn unseres Landes unsere getreyen mit unseren neuen Insigill, das zweyerlei Saiten ist, bestettiget, alle abgeschribene Stuck, und Artikel. *Gegeben durch die Hende des ersamen Meisters, Andres Probst zu Weissenburg in Sibenbürgen, unsers Sales Underkanzler, in dem Iare nach der Geburth Christi MCCCXXVIII. und in dem Iar unsers Reichs auch in XXVIII. in gegenwertikeit der erwürdigen Vetter, und Herrn Boleslaus*

laus Erzbischoff zu Gran, und Bruder Laslo von Colocz, beyde Erzbischoff; und Bischoff Joannes von Naytra, Georgius von Sirinn, Bruder Petrus von Boffen, Nicolaus von Rab, Benedictus von Czanadin, Laslo von Fünfkirchen, Iwanka von Varadin, Heinrich von Wesperin, Czanadinus von Erla, Andreas von Sibenbürgen, Ladislaus von Agram, der erwürdigen Bischoff; und vor den großmechtigen Herrn Demetrio unser Tharnok Meister, Grow von Bács, und Trencsin, Thoma Weywoda von Sibenbürgen, und Groff von Solnok, Micha ein Span ganz Windischen Landes, Paul Ban von Maczow, Grow von Valko, und Budrog, Joannes Bangbans Son Tharnok Meister der Frauwen Königin unser geliebsten Hausfraue, Dyonisio unfrem Speismeister, Stephano unserem Bechermeister, und Nicolao Grow von Presburg, und ander viel Edle Leute, die haben Eere von uns.

VII.

Mandatum Caroli Regis ad Capitulum Scepus, ut Szomolnokinenfibus circum circa terram duorum Milliarium assignet. Datum in Wissegrad Anno Domini 1332.

EX APOGRAPHO.

Carolus Dei Gratia Rex Hungariæ, Fidelibus suis Capitulo Ecclesiæ Scepus. salutem, & gratiam. Cum nos Civitati nostræ, Smulnucsbanÿa vocatæ, more aliarum Civitatum nostrarum, eadem libertate fruentium, pro usibus, & utilitatibus hospitum univerforum, in ipsa commorantium, terram undique circum circa ipsam Civitatem nostram adjacentem, & quorumlibet possidentium, & utentium titulo qualicunque manibus auferendo, & retrahendo in spatio duorum Milliarium undique pergyrando duximus perpetuo conferendam. Fidelitati vestræ firmiter præcipientes mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo præsentem Farkassius Filius Foy de Vigman famulus Magistri Thomæ, Filii Petri Castellani de Chokakew; & de Gefztus (1) fidelis & familiaris nostri vicé, & nomine ejusdem Domini sui homo noster — — statuat ipsum universum territorium — per-

---

(1) Arces Trans-Danubianæ: Chokakö in Albenfi, Gefztus in Comaromiensi Provincia.

perpetuo possidendum. Si qui vero aliquid juris intra hujusmodi territorium dictæ Civitatis nostræ se habere allegaverint, eos ad edocendum nostram Majestatem de juribus ipsorum, certum terminum eisdem assignando transmittat, ut ipsis in partibus aliis possessiones, vel terras meliores, vel pares ipsorum possessionibus, visis juribus, & rationibus eorum evidentibus, recompensatione condigna, per modum concambii pro suis possessionibus de Regia benignitate conferamus — — Datum in Wissegrad tertia feria proxima post Dominicam (m) *Circumdederunt* Anno Domini MCCCXXXII.

VIII.

Carolus Rex inhibet Palatinum, aliosque Judices, ne ullus eorum Quintoforenses judicare præsumat; sed ut solius Comitatus Terrestris Scepus. Tribunali subsint Dat. in Wissegrad. Anno Domini 1336.

EX APOGRAPHO.

Carolus Dei Gratia Rex Hungariæ significamus tenore præsentium, quibus expedit, universis, memoriæ commendantes: Quod Nicolaus, filius Pauli Civis de S. Ladislao, de Comitatu Scepus. in sua, & aliorum Civium, seu hospitum univerforum de eadem personis, ad nostræ Majestatis accedens præsentiam, querulose declaravit; quod ipsos prætextu terrarum, seu possessionum Martonfölte, Machalfölte, Kelechenfölte, & Gerlachfölte vocatarum, in Comitatu Scepus. juxta eandem Civitatem adjacentium, quas ipsi hospites nostri, a Martino, Machal, Kelechen, & Gerlach Auridatoribus (n) nostris pro ipsorum pecunia, prout dicunt, comparassent, & emissent, & usui ejusdem Civitatis nostræ, ut augeri valeat, applicassent, quidam homines, imo quamplures Regnicolæ nostri ad præsentiam Castellani Scepus. evocarint, per quod factum iidem hospites nostri injurias infinitas, damna indicibilia, & vastitates plurimas paterentur, supplicans idem nomine ipsius, & universitatis ipsorum Civium in persona, nostræ Majestati, ut super hoc de solita Regiæ pietatis clementia

(m) Dominica Circumdederunt dicta est ab exordio Missæ, quæ in Septuagesima legitur.
(n) Itaque in fundo Quintoforensi aurum olim eruebatur.

mentia ipsis providere dignaremur remedio opportuno. Nos itaque qui suscepti Regiminis officio singulorum intueri debemus merita, & unicuique anxietates, & necessitates, ac onerosa gravamina indebite imminetia alleviare teneremur, remedio Regio opportuno eisdem Hospitibus nostris de Regia pietate duximus annuendum; ut nullus Regnicolarum nostrorum ipsos, vel aliquem ex ipsis ad Allicium alterius Judicis, & Justitiariorum Regni nostri, nisi ad præsentiam Comitum Terrestris dicti Comitatus, possit citare, & evocare quoquo modo. Qui quidem Comes Terrestris ex parte ipsorum quibuslibet querulantibus juxta consuetudinem, & libertatem ipsius Provinciæ, justitiæ debeat facere complementum. Qui quidem Comes Terrestris, si in reddenda justitia quibuspiam ex parte ipsorum negligens, vel remissus fuerit, non dicti hospites; sed idem Comes Terrestris ad nostram, vel ordinarii Judicis sui præsentiam debeat legitime evocari: ex parte cujus nos, vel ipsi Judices eorum Ordinarii quibuslibet querulantibus, justitiæ faciemus complementum. Et quia res transire debet cum onere, proprietatesque ipsarum possessionum dictæ nostræ Civitati sit annexa ex eo specialiter: quia etiam primitus ex libertate, proprietate conditionis possessionum earundem ad extraneam jurisdictionem in nullo spectare, prout nobis dicitur, dignoscebantur, bona deliberatione præhabita decrevimus statuentes, ut prætextu dictarum possessionum ipsi hospites nostri Scepusienses, ad præsentiam Judicum, & Justitiariorum extraneorum Regni quorumlibet non possint per quospiam, ut prædictum est, deinceps evocari. Aurum tamen ex eisdem possessionibus proveniens, juxta antiquam libertatem, & consuetudinem in termino consueto, prout in eorum privilegio asserunt contineri, in Festo B. Martini Confessoris, sicut dicunt, mediam marcam, & tria pondera de auro finissimo nobis solvere teneantur. Igitur vobis Palatino, Judici Curie nostræ; Item Comitibus Parochialibus, & specialiter Castellanis Scepusi nunc constitutis, & in futurum constituendis præcipimus per præsentem, quod dictos hospites nostros de S. Ladislao judicare, vel vestro astare judicio compellere, nullo modo præsumatis; & aliud in præmissis facere non audeatis. Datum in Wissegrad feria quarta proxima post Dominicam Ramis Palmarum. Anno Domini MCCCXXXVI.

IX.

*Mandatum Caroli Regis ad Capitulum Scepus. ut Szomolnokien-
nenses, ac Gölniczenses statuât in tribus Schvedlér, & Re-
methe. Datum in Wissegrad. Anno Domini 1338.*

EX APOGRAPHO.

Carolus Dei Gratia Rex Hungariæ Fidelibus suis Discretis Viris, Capitulo Ecclesiæ S. Martini Confessoris de Scepus, salutem, & gratiam. Noverit fidelitas Vestra, quod invigilantes super eo, ut montanæ nostræ, Smulnuchbanya, & Gylnuchbánya vocatæ, non destruantur; sed recuperentur, possessiones infrascriptas in metis ipsarum Montanarum existentes videlicet: tres Svedler vocatas, quæ erant Nicolai, & Georgii filiorum Corradi; & Filii Thomæ Filii Franck, ac Laurentii filii Nicolai, item possessionem Remethe vocatam, quæ erat similiter prædictorum Nicolai, & Georgii filiorum Corradi, ac Laurentii filii Nicolai prænominati, eisdem Montanis, seu Civitatibus nostris jure perpetuo, & irrevocabiliter dedimus, donavimus, & contulimus ex certa scientia. Assumpsimus autem prædictis Nobilibus in concambium dictarum possessionum eorum, seu pro possessionibus suis, dare possessiones tales, sicut decet, & convenit, prout consuetudo Regni nostri ab antiquo approbata exposcit, & requirit. Quapropter fidelitati Vestræ firmiter præcipiendo damus in Mandatis; quatenus Vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, coram quo Paulus Plebanus de Zeleus Specialis Capellanus noster — easdem — — eisdem Montanis, seu Civitatibus nostris statuât perpetuo possidendas — — Datum in Wissegrad in festo Nativitatis B. Joannis Baptistæ. Anno Domini MCCCXXXVIII.

X.

Laurentii Magistri Tavernicorum, & Comitis Nitriensis literæ, quibus Szomolnokinenses in suis Privilegiis, & possessionibus, contra Chanadinum Archiepiscopum Strigon. & Bebekos confirmat. Datum in Wissegrad. Anno Domini 1344.

EX APOGRAPHO.

Nos Laurentius, Magister Thavernicorum Domini Ludovici Dei gratia Illustris Regis Hungariæ, & Comes Nitriensis, Memoriam commendantes significamus, quibus expedit, universis præsentium per tenorem: Quod Judex, Jurati, & universi hospites de Smulnuchbánya ab una; Item Venerabilis in Christo Pater Dominus Chanadinus DEI, & Apostolica gratia Archiepiscopus Strigonienfis, Locique ejusdem Comes perpetuus; Item Stephanus, & Georgius, Filii Dominici dicti Bebek parte ab altera in Octavis Festi Beati Michaelis Archangeli, juxta continentiam Literarum Excellentis, & Magnifici Principis Domini Ludovici Dei gratia Illustris Regis Hungariæ, Domini nostri annuleo sigillo suo isto modo confectarum, quod si quæ partium prædictarum coram sui Regii culminis conspectu in jam dictis Octavis Beati Michaelis Arch-Angeli comparere, & quoque ipsorum instrumenta super quadam nova Montana, seu Aurifodina in vulgari Laffyu patak, in Theutonico nomine (o). Stilbach vocata, exhibere non curaret; extunc illa partium Jus suum quidem in eadem Montana habere se speraret, amitteret eo facto, debeant comparere coram Regia Majestate, tandem ipsis Octavis occurrentibus Comes Nicolaus Judex, & Magister Nicolaus Notarius dictæ Civitatis de Smulnuckbánya sua, & totius comunitatis in persona, cum sufficientibus literis Procuratoriis dictæ Civitatis ab una; Item Dominus Chanadinus Archi-Episcopus Ecclesiæ Strigonienfis prænotatæ, propria sua in persona, & Stephanus similiter, tam pro se personaliter, quam cum Procuratoriis literis sufficientibus, & legitimis pro Georgio Fratre suo annotato, coram nobis constituti, iidem Comes Nicolaus Judex,

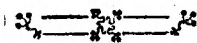
(o) Stilbach, vel Stelbach amplissima quondam possessio subjecta montibus, qui Gömöriensem Provinciam a Scepusiensi dirimunt. Bellum Civile Ferdinandum inter, & Zapolyam Reges cum ferveret, per Bebekos eversa traditur. Hodie nonni Templum superat cum pauculis parietinis.

Judex, & Nicolaus Notarius de Smulnuchbanya exhibuerunt nobis Privilegium Serenissimi Principis Domini Caroli, quondam Illustris Regis Hungariæ bonæ memoriæ Octavo Kalendas Junii, in Anno Domini MCCCXXXVIII. confectum, confirmans literas Ejusdem Domini Caroli, feria tertia proxima post Dominicam, qua cantatur Reminiscere, patenter confectas, super reambulatione trium Possessionum Swedler, & quartæ Possessionis Remethe vocatarum, ac metarum distinctione earundem, & statutione eisdem hospitibus de Smulnuch facta continentes, ac quasdam literas patentes ipsius Domini Ludovici Regis, quæ confirmabant Privilegium eorundem hospitum supradictum, & quasdam literas honorabilis Capituli Ecclesiæ Beati Martini de Scepus super reambulatione, & statutione Novæ Montanæ dictis hospitibus factæ, patenter confectas; quarum series nos informabat eo modo: Quod dictus Dominus Rex Carolus ex innata Regali pietate, quæ in multitudine populorum decoratur, prædictæ Civitati Sumulnuchbánya more aliarum Civitatum, eadem libertate fruendum, pro commoditatibus, usibus, & utilitatibus univerforum hospitum, in ipsa Civitate commorantium, & congregandorum, terram in circuitu ipsius Civitatis ad duo milliaria se extendentem, a quibuslibet qualicumque titulo possidentibus auferendo, eisdem hospitibus perpetuo contulisset, quam Farkasius Filius Fay de Vigman, homo Regius, sub testimonio Domini Thomæ, hominis videlicet ipsius Capituli de Scepus, cui ipsa Regalis benignitas approbata Regni sui consuetudine requirente, super hoc scripserat, convocatis vicinis, & Commetaneis ejusdem universis reambulasset, reambulataque, & undique per spatium duorum milliarium metis, ac vicinariis Possessionibus distinctam, ac separatam cum omnibus utilitatibus, & pertinentiis suis universis, quæ ipsam terram, seu Territorium in circuitu dictæ Civitatis ad duo milliaria se extensum contingerent, perpetuo possidendam, contradictione cujuspiam non obstante. Ita ut illis, qui aliquid Juris intra hujusmodi Territorium dictæ Civitatis se habere allegarent, terminum coram Regia Majestate comparendi iidem Regius, & Capituli homines assignarent, ut ipsis hominibus, Jura sua evidenti ratione demonstrantibus, recompensatione condigna prius facta, terras meliores, vel pares ipsorum terris, per modum Concambii in aliis partibus Regni sui condonaret, & conferret possidere; & quia ad Octavas Beati Georgii Martyris tunc venturas quibuslibet ad allegandum sua Jura in prædicto Territorio, si quæ essent, assignatas nemo venisset, ex eo ipsa Regalis Celsitudo præallegatum territorium, sine aliquo intermedio suo Regio Juri agnoscens pertinere, eisdem hospitibus suis prænotatum territorium metis, indicto Privilegio per ordinem contentis, separatam, & distinctam cum prædictis quatuor Possessionibus, Swedler, & Remethe vocatis, intra metas dicti Territorii Smulnuchbánya, & etiam Gylnichbánya vocatarum existentibus, quas Dominus

Paulus Plebanus de Zeulos, homo Regius, sub testimonio Domini Beke hominis prædicti Capituli de Scepus in Octavis Nativitatis Beati Joannis Baptistæ, in Anno Domini MCCCXXXVIII. Vicinorum, & Commetaneorum eorundem legitime convocatione facta, secunda vice reambularat, & prædictis Civibus de Smulnuchbánya, & de Gylnichbánya statuerat perpetuo possidendas, confirmasset. Adhuc iidem Comes Nicolaus Judex, & Nicolaus Notarius ad Conservationem Juris ipsius Civitatis Smulnuchbánya supradicti firmiorem, exhibuerunt nobis Literas dicti Capituli de Scepus patenter confectas, per quarum tenorem Nos edocebamur eo modo: Quod Jacobus filius Petri, Juvenis Aulæ Serenissimæ Principissæ Dominæ Elisabeth, DEI Gratia Reginæ Hungariæ, Dominæ nostræ, & Thomas Literatus homo Magistri Thavarnicorum Regalium, sub testimonio discreti Viri, Magistri Philippi Canonici Ecclesiæ de Scepus. & hominis ipsius Capituli, juxta continentiam literarum Reginalium super reambulatione Montanæ infra-scriptæ, in Octavis Festi Nativitatis Beati Joannis Baptistæ, in Anno Domini MCCCXLIV. proxime præteritis, ad faciem ipsius novæ montanæ, Stibach vocatæ, accedendo, ipsam intra cursus metarum in præmemorato Privilegio ipsorum Hospitum de Smulnuchbánya contentarum reperientes, cum terris montosis, planis, ac sylvis eidem monti novo, & ipsi Civitati Smulnuch cum quibuslibet aliis utilitatibus suis statuissent possidendam, tenendam, & habendam. Item adhuc exhibuerunt literas ejusdem Domini Ludovici Regis patentes, feria secunda, proxima post Octavas Beatorum Philippi, & Jacobi Apostolorum Anno Domini MCCCXLIH. Sub annulari Sigillo suo Confectas, hujusmodi ipsius Domini Regis præceptum explicantes, quod universi Barones, Comites, Castellani, Nobiles, Officiales, & quilibet alii Justitiani Regni sui, nec non Civitates, Villæ, ac earum Rectores, Judices, & Villici pro tempore constituti, Literas ipsorum Civium, & hospitum de Smulnuchbánya Privilegiales, super libertatibus ipsorum confectas, quandoque, & quotiescunque iidem hospites eisdem exhiberent, acceptarent, & contra ipsas Literas eos aggravare, molestare, & perturbare non auderent. Quibus visis, & perlectis seriatim licet ipse Venerabilis Pater Dominus Archiepiscopus Strigoniensis, & dictus Stephanus suo, & ipsius Georgii Fratris sui nomine Procuratorio, sua Privilegia exhibuerint coram Nobis, & sibi justitiâ juxta tenorem eorundem impertiri petierint: tamen, quia tempore primæ reambulationis, & stationis dicti Territorii ejusdem Civitatis, Smulnuch vocatæ, ab ipso Excellentissimo Domino Rege Carolo, cujus semper memoria sit in benedictione, in spatio duorum miliarium undique collati; demum in secunda reambulatione ipsarum trium Possessionum Swedler, & quartæ Remethe vocatarum, & statutione eisdem Hospitibus facta, ac tertiæ reambulationi, & statutioni, mediantibus Literis Reginalibus nuper adhuc eisdem Hospitibus, Smulnuch, &
de

de novo monte factæ, ipsi Venerabilis Pater Dominus Archi-Episcopus, & Stephanus Filius Dominici suæ, & ipsius Georgii Fratris sui in persona prohibitionem, & contradictionem, tam in facie ipsius Territorii, quam postmodum in termino cujuslibet jus se habere, in eodem Territorio sperantibus legitime assignato, nec etiam ante, & post dictam statutionem per contradictionis, protestationis, & inquisitionis formam, quarum vigore cujuslibet Jus convenit illæsum permanere, per Nos numero tertiaro, & pluries, ut moris est, requisiti se fecisse, procurasse, & suum Jus, inibi quod haberent, isto modo defendisse non valebant, nec in antea demonstrare assumebant; ideo Nos cum Nobilibus Regni, nobiscum pro tribunali sedentibus, dicta ipsorum Domini Archi-Episcopi Stephani, & Georgii Privilegia, contra dispositionem, ordinationem, & collationem privilegiatam, Ipsius Domini Regis Caroli, confirmationemque præmemorati Domini Ludovici Regis judicando non vidimus admittenda, sed ipsum Privilegium dicti Domini Regis Caroli super Collatione Territorii duorum milliarum hospitibus suis de Smulnuch hinc & inde facta, & prænotatis vicibus legitime statuti, demum per Dominum Regem Ludovicum Dominum nostrum confirmatum, cum omni sui parte, & continentia gratanter acceptando, Nostra Judiciaria autoritate mediante, approbamus perpetuo valiturum, dictum Territorium sub metis supradictis eisdem Hospitibus relinquendo, & non ipsis Domino Archi-Episcopo, & Stephano, ac Georgio Fratri suo præallegata Privilegia exhibentibus, juxta continentiam Privilegii supradicti, & promissionem in eisdem contentam, quod quibuslibet aliis, qui Jus suum, si quod in eodem Territorio haberent, non veniendo, nec suas Literas, & quæque munimenta exhibenda juxta prænotatam Domini Ludovici Regis commissionem amiserunt, silentium perpetuum imponendo, testimonio præsentium mediante, sine tamen præjudicio Juris alieni. In cujus rei memoriam, perpetuamque firmitatem eisdem de Smulnuch Hospitibus præsentibus concessimus Literas Privilegiales, pendentis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Wissegrad sedecimo die Octavarum Beati Michaëlis Arch-Angeli prædictarum, Anno Domini MCCCXLIV.

XI.

Literæ Andree Comitis Saxonum Scepus. ad Ludovicum Regem, ne permittat certam terram auferri populo S. Ladislai, seu Quintoforensibus.

EX APOGRAPHO.

Serenissimo Domino suo Ludovico, Illustri Regi Hungariæ, Fideles sui Andreas Comes Saxonum, Jurati, & Universi Judices, cum tota communitate hospitem de Cyps, tam debitum, quam paratum servitium ad omnia suæ Majestatis Regiæ beneplacita, & mandata; Vestræ Regiæ Majestati, quæ nobis est spes, & solatium speciale, & refugium singulare, præsentibus innotescat, quod Concives, & amici nostri, vestri fideles populi, de S. Ladislao, quandam terræ particulam prope metas, & limites eorundem sitam — ad æstimationem quatuor aratorum cum mensura Regali pro se, & suis hæredibus rite, & rationabili emptionis titulo compararunt; de qua quidem particula, cum auro singulis annis servierunt vestræ Regiæ Majestati, quod notorium nobis est, & porrectione nostræ fidei complectimur, & protestamur, quod terræ particula est ipsis populis de S. Ladislao Privilegiis Regalibus tum Regum, & litera Capituli de S. Martino in Cyps confirmata; modo Magister Thomas Castellanus in Cyps, & Vice Comes Honorabilis Viri Domini Thomæ Magistri Thavernicorum Curie Vestræ eandem terræ particulam conatur, & nitatur auferre, alienareque a vestris fidelibus de S. Ladislao, & suis usibus applicare, & in ipsam Villam locare suo nomine, & fundare in præjudicium irrecuperabile vestrorum fidelium, & gravamen, & perpetuam loci ejusdem desolationem, quæ terræ particula est melior omnibus hæreditatibus dictorum populorum; quæ si auferetur ab eis, dicta Civitas penitus destruetur. Quapropter Vestræ Celsitudinis magnificentiam precibus humillimis exoramus, quatenus Divinæ retributionis intuitu, & nostræ humilis petitionis respectu præscripto Domino Thomæ Magistro Thavernicorum, & suo Vice Comiti, Magistro Thomæ dare dignetur firmissimis in mandatis, quod memoratam terræ particulam populis de S. Ladislao relinquant liberam, & salvam, eo quod dicti populi ipsam rite, & rationabiliter emptionis titulo compararunt, eosdem in suo jure, & libertate, quam habuerunt temporibus a primævis, misericorditer conservantes, pro quo fortietur mercedem ab altissimo copiosam, & a nostra parvitate gratiarum uberes actiones.

XII.

XII.

Mandatum Ludovici Regis ad Nicolaum Konth Palatinum, ut Wagendrüzlenses, & Stilbachenses defendat contra Bublikos. Datum in Wissegrad Anno Domini 1358. Edidit Godofredus Schwartz in Recensione Critica originum, & occasum Transilvaniae pag. 43.

Ludovicus Dei Gratia Rex Hungariae, &c. fideli suo Viro Nicolao Konth, Regni nostri Palatino, & Judici Cumanorum, salutem, & gratiam. Noveris, quod Paulus, & Danus filii Jordani, filii Leonardi Vichler, ad nostrae Celsitudinis venientes in praesentiam, graviter sunt conquesti, quod cum Ladislaus Rex, Praedecessor noster bonae memoriae Villicos, & hospites possessionis Wagendrüzel, in Comitatu Scepusiensi habitae, cum hac tunc silva densissima, nunc vero, uti dicitur, possessio, ipsorumque haeredes, & successores universos mediantibus literis suis patentibus, quarum tenorem legimus, in coetum, & Collegium fidelium exercituantium cum terra Stilbach de Villa excisa aggregasset; nunc Georgius, & Stephanus filii quondam Dominici Bublik eosdem hospites, tanquam Rusticos conservarent, & ad metendum fruges in Comitatum Lyptoviensem, falcandum foenum, ac alia servitia Rusticalia, non curata ipsorum libertate, compellerent, quoniam pro eo videlicet, quod literam privilegiam Karuli Regis Genitoris nostri Michaeli filio Marcus de Csepan, pro ipsis hospitibus, eorumque successoribus datam confirmationalem, & per iniquitatem temporum a se alienatam, ad ipsosque Bublik devenitam, cum Valore exhibere non possent. Unde cum Excellentissimus Princeps, Dominus quondam Karulus Rex Hungariae, Genitor noster charissimus pie memoriae, ipsas literas tempore examinationis universarum literarum Nobilium, in praesentia ipsius per eundem Michaellem exhibitas acceptaverit, & confirmaverit; ideo fidelitati vestrae firmiter mandamus, & praecipimus, quatenus de facto in Congregatione vestra generali in Comitatu Scepusiensi per vos maxime celebranda, citatis praedictis Georgio, & Stephano Comitibus Liptoviensibus dicatis verbo nostro, & Reginae Genitricis nostrae charissimae, praesentibus communicatis, ut eosdem hospites de Wagendrüzel, & Stilbach, in Comitatu nostro Scepusiensi constitutos, in praemissa gratia, & libertate per ipsum Dominum Ladislaum Regem eisdem, & Successoribus eorundem concessa conservarent; nec aliquam molestent, & ad facienda rusticalia servitia compellant; sed sem-

R. P. Wagner Analecta Scepusi. Tom. I.

D d

per

per in eadem libertate futuris etiam temporibus conservatos habeant; & teneantur. Datum in Wissegrad in festo Epiphaniæ Domini. Anno MCCCLVIII.

XIII.

Ludovicus Rex Hungariæ Conventui Jaszoviensi, eo quod in illius fundo Szomolnokinum erectum esset, concedit facultatem eruendi Metalla in suis Montibus. Datum in Wissegrad Anno Domini 1358.

EX APOGRAPHO.

Nos Ludovicus Dei gratia Rex Hungariæ &c. memoriæ commendamus &c. Quod Religiosi Viri, Conventus Monasterii de Jaszou. Ord. Præmonstratensis, misso ad nos Magistro Michaële Nōtario, & Procuratore ipforum, suam nobis humillimam petitionem detexerunt, & questionem. Quod cum dudum Dominus Carolus, olim Illustris Rex Hungariæ, Pater noster carissimus laudandæ memoriæ, Civitatem Szomolnokbanya in territorio Monasterii nostri S. Joannis Bapt. de Jaszou collocari fecisset, & ad eandem Civitatem magnam quantitatem terræ ejusdem Monasterii, de suo Regio mandato per suum, & Honorabilis Capituli Ecclesiæ Scepus. homines circumquaque cum erectionibus Metarum separari, distingui, & sub nomine Regiæ suæ Majestatis præfatæ nostræ Civitati applicari fecisset perpetuo possidendam pariter, & habendam, ita tamen, quod prædicto monasterio talem, vel consimilem terram æquivalenter cum tanta utilitate, & fructuositate dare, & conferre de sua Regia benignitate promississet, prout in literis ipsius Patris nostri charissimi vidimus contineri; sed propter non sollicitationem facti, & tarditatem Præpositorum dicti Monasterii, sicuti idem Notarius, & Procurator annotati Conventus nostræ exposuisset Majestati, nullam recompensationis emendam præfato Monasterio, a Patre nostro charissimo procurare valuisent; ob hoc dictum nostrum Monasterium ad nimiam desolationem, & inopiam devenisset, & pro nunc de die in diem deveniret. Qua questione præmissa, nostræ Majestati supplicare curarunt humili precum instantia, ut, si quod genus metallorum temporis in processu videlicet: auri, argenti, cupri, plumbi, ferri intra metas, in quibus pro nunc dictum Monasterium existeret, invenire possent, ad sublevandam indemnitatem ejusdem Monasterii, ex nostra Regia collatione pro remedio animarum Proavorum nostrorum, ac Patris nostri charissimi, felicissimarum recordatio-

dationum, sæpe fato Monasterio nostro, & per consequens Fratribus in eodem Deo famulantibus conferre, & donare dignaremur. Unde cum nos Deus ad hoc Gubernatorem super gentes, & Regna constituit, ac esse Principem plurimorum disposuit, ut oppressionibus singulorum, maxime indemnitatibus Ecclesiæ Dei remediaremur, pro eo sanctorum Progenitorum nostrorum Illustrium Regum Hungariæ vestigiis inhærentes, & ob devotionem, quam habemus ad sanctam Matrem Ecclesiam, & quam pio veneramur affectu, eorum petitionibus animo compassibili, prout Regiam decet clementiam, liberaliter inclinati, ex nostra Regia benignitate, omne genus metallorum, superius expressorum, si quod temporis in processu intra novas metas per Regium, & Testimonium Honorabilis Capituli Ecclesiæ S. Martini de Scepus. hominum, erectas invenirent, aut contingeret invenire, pro remedio animarum Progenitorum nostrorum, Illustrium Regum Hungariæ, felicissimarum recordationum, dicto Monasterio, & per consequens Fratribus in eodem Deo famulantibus, ac pro reficiendis ejusdem Monasterii ædificiis, temporibus successivis perpetuis reliquimus, dedimus, donavimus, & contulimus tenore præsentium literarum nostrarum, & rigore mediante perpetuo possidere, tenere, pariter & habere — Datum in Wissegrad in festo B. Ladislai Regis Anno Domini MCCCLVIII.

XIV.

Sigismundus Rex Hungariæ Podolinum in numerum Liberrarum Civitatum, adjectis nonnullis immunitatibus, refert. Datum Cassovia. Anno Domini 1412.

EX APOGRAPHO.

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariæ, Bohemiæ &c: Rex memoriæ commendamus significantes tenore præsentium, quibus expedit, universis: Quod, quia inter cæteras sollicitudinis nostræ curas, quæ circa statum, utilitatem, & commodum Regni nostri animum nostrum horrende perfodiunt, & infestant, specialis nos cura inducit, & sollicitat, quomodo Civium, hospitum, & populorum nostrarum Civitatum commodis, & status ipsorum profectibus provide disponere, & de utilitatibus eorundem gratiose providere debeamus. Ideo nos inspectis penuriis, & oppressionum, ac paupertatum incommodis fidelium Civium, Hospitum, & po-

pulorum nostræ Civitatis Podolen, quâs iidem in variis motionibus Regni nostri Guerris, cum Rege Poloniæ habitis, semper nobis devotam fidem, & constantem fidelitatem servando, plerisque vicibus hucusque pertulerunt, ut iidem sicut fidelitate, sic & numero, ac opum ubertate profluentes concre-
scant, eisdem hanc specialis nostræ gratiæ prærogativam duximus faciendam, ut iidem Cives, hospites, & populi præscriptæ nostræ Civitatis Podolen, amodo, ut antea, & deinceps perpetuis futuris temporibus eisdem libertatibus, indultis, gratiis, prærogativis, & exemptionibus, quibus Cives, hospites, & populi aliarum Civitatum nostrarum Liberarum fruuntur, & utuntur, eandem Civitatem nostram Podolen in numerum aliarum Civitatum nostrarum benignius aggregantes, gaudeant, & potiantur. Nihilominus iidem nullum tributum, nullamve tributariam solutionem in Tributo nostro ibidem in dicta Civitate nostra Podolen exigi consueto, tam de personis, quam rebus, mercibus, & bonis ipsorum, cujuscunque materie existentibus, undecunque deferendis, & portandis solvere, & facere. Insuper quod de universis rebus, & bonis eorum mercimonialibus, de quibus scilicet Tricesimæ solvi deberent, solum medietatem Tricesimæ hujusmodi, & non plus, aliam medietatem eisdem gratio-
sius perpetuo relaxantes, Tricesimatoribus pro tempore constitutis dare, & solvere teneantur. Harum nostrarum vigore, & patrocínio literarum, quas in formam nostri Privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatæ — Datum Caffoviæ feria quinta proxima post festum Paschæ Domini. Anno ejusdem MCDXII.

XV.

Diploma Sigismundi Regis, quo Arces Lublo, & Podolim cum XIII. Oppidis Scepus. dat pignori Polonis. Datum Zagrabia Anno Domini 1412. Editum a pluribus.

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum, Hungariæ &c. Rex recognoscimus tenore præsentium, significantes, quibus expedit, universis ratione veri mutui nos a Serenissimo Principe, Domino Wladislao Rege Poloniæ, ejus Prælati, & Baronibus triginta septem millia sexagenarum (p) latorum grofforum

---

(p) Qui Grofforum Pragensium novæ monetæ? quis item sexagenæ valor? non una est Auctorum opinio. Alii hunc in immensum exaugent; ultra modum imminuunt alii.

forum novæ monetæ, numeri Bohemicalis boni, & iusti ponderis habuisse, & cum effectu recepisse. Quem quidem Dominum Wladislaum Regem Poloniæ, Successoresque Prælatos, & Barones ipsius in restitutione earundem pecuniarum, assecurare eum cupientes, & prout iustum est, in solutione ipsum reddere volentes certiores, sibi, & ejus Successoribus, Prælati, & Baronibus, terras, videlicet Castrum nostrum Lublo, alias Lublaw, cum oppido, & Oppidum Podolincz cum fortalitia, ac villis ad ea pertinentibus; nec non Oppidis, & Civitatibus infra scriptis, in terra nostra Scepusiensi, Diæcesis Strigoniensis situatis: videlicet Gnizna, Bela, Leubicz, Menhartsdorf, Georgenberg, Tewtschendorff, Michelsdorff, Valendorff, Neudorff, Rysdorff, Fülka, Kirchdorff Matsdorff, Dureldsdorff nuncupatis, cum eorum omnibus attinentiis, pertinentiis, censibus, fructibus, redditibus, proventibus, jurisdictionibus, temporalibus possessionibus, agris, pratis, lignis, campis, silvis nemoribus, mellificiis, piscaturis, piscinis, lacubus, paludibus, aquis, & aquarum decursibus, molendinis, & emolumentis, quercetis, pinetis, virgultis, Gays, (q) miriciis, (r) aucupationibus, venationibus, exactionibus ordinariis, obventionibus, attinentiis, & appertinentiis universis, quibuscunque nominibus nuncupentur, aut vocentur, nihil possessionis, aut utilitatis pro nobis, aut Successoribus nostris in eisdem reservantes, obligamus, ac in vadium (s) posuimus tenore præsentium, ex voluntate Prælatorum, & Baronum no-

D d 3

strorum

alii. Hos qui volet consulat. Nobis supervacaneum videtur de annosa hac lite disceptare, quam dirimere is solus potis est, ad quem pertinet de pignore ipso arbitrari. Ceterum de quibus hic sermo est XIII. Scepusiensia oppida, quæ Sigismundus Imp. & Rex Hung. Polonis Anno 1412. pignori locaverat, evolutis ab eo tempore 360. annis, ad S. Coronæ Hungariæ obsequium postliminio rediere anno superiore 1772. V. Novembris S. Emerico Duci Hungariæ sacra: qua die Excellentissimus ac Illustrissimus Dominus Joannes Nep. e Comitibus Cŕáky de Kereŕtŕfzegn Perpetuus terræ Scepusiensis, *AUGG. Majestatum*. Intimus status Consiliarius &c. &c. nec non Incliti Comitatus Scepusiensis Perpetuus ac supremus Comes, nomine *Augustæ Mariæ Theresiæ* Apostolicæ Hungariæ & Regiæ, conceptis solennibus verbis nuncupatum a XIII. oppidorum Primoribus fidelitatis Sacramentum excepit Iglovix seu Neovillæ in Ecclesia Parochiali. Eodem prorsus ritu Arcem Lublyoviensem cum adnexa ditione, civitatemque Podolinentem quinta post die X. Novembris *Augustæ Principis* suæ juribus auctoravit. Id quod ad perpetuam posterorum memoriam huc adnotare placuit.

- (q) Gajæ. Gaw vox vetustioribus Germanis usitata, regionem notans, ut Rheingaw, Nordgaw: Rhenana, Borealis Regio.
- (r) Miricia, Merica, Mirica terram seu locum incultum significat Wilke Triemanno in Codice Diplom. pag. 17. Hagiographis Belgis Tomo 4. Maji cespitem.
- (s) Vadium, seu Quadium: Vadimonium, pignus, vel fidejussionem, sive rem, quæ pignori datur, indicat. Gloss. Dufresn. Unde vadiare, invadiare, est pignori ponere; disvadiare, rem oppignoratam redimere.

strorum ad hoc specialiter accedente. Ita quod omnibus utilitatibus, & proventibus hic descriptis, sine alicujus usuræ scrupulo idem Dominus Wladislaus Rex Poloniæ, sui que Successores uti, frui valeant, & gaudere; cui etiam omnes Incolæ, & Clives Civitatum, & Villarum prædictarum, tanquam nobis obedire, & de singulis censibus, proventibus, & obventionibus interim, quoad ab ipso, vel ab eorum aliquo redimemus, terras, Castra, & Oppida, Civitates, & Villas easdem prædictus Dominus Wladislaus Rex Poloniæ, Successoresque, Prælati, & Barones ejus possidebunt, & tenebunt, & habebunt tamdiu, quousque sibi, aut ejus Successoribus, Prælati, aut Baronibus per nos, aut Successores nostros, prædicta triginta septem millia sexagenarum latorum grossorum, Bohemicalis monetæ, boni, & justii ponderis, aut valoris earundem in auro, & argento fuerint efficaciter persoluta. Promittimus insuper bona fide, & in verbo nostro Regio, terras easdem, & Civitates, ac Villas ab omnibus injuriis, & impugnationibus quorumcunque extraneorum, ac si eas per nos possideremus, quamdiu idem Dominus Wladislaus Rex Poloniæ, & Successores ipsius servaverint, defendere, & tueri; illo etiam non omisso, quod si aliquis de Regno nostro Hungariæ easdem terras, Castra, Civitates, Oppida, & Villas sub eodem Domino Wladislao Rege Poloniæ successoribus, Prælati, & Baronibus recuperaverit, aut acquisiverit, ipsas sine dolo, & fraude reacquirere, & ipsas eisdem restituere tenebimur, & debebimus. In casu autem, quo ipsas acquirere non possemus, ex tunc sibi, & successoribus, Prælati, & Baronibus ipsius, prædicta triginta septem millia sexagenarum reddere, & solvere promittimus bona fide; vel hujusmodi bona, aut alia consimilia, & ejusdem valoris sibi, & suis successoribus in eisdem obligare. Si autem hoc facere non curaremus, aut neglexerimus, ex tunc ad omnia damna, quæ ex incompletionem promissorum nostrorum, & votorum in præsentī literā expressorum prædictus Dominus Wladislaus Rex, Successores, Prælati, & Barones, ac Regnum ipsius perceperint, nos una cum Prælati, & Baronibus refarcienda, & refundenda promittimus, pro quibus Regni nostri homines cujuscunque conditionis, dignitatis, & præminentię fuerint, & bona ipsorum arestare, captivare, terrasque nostras invadere, & spoliare, libere idem Dominus Wladislaus Rex Successores, Prælati, & Barones, ac Regnum ipsius valeant, absque omni resistentia, & contradictione nostra, & nostrorum, quousque sibi, Successoribus, Prælati, & Baronibus, ac Regno suo per nos, aut nostros Successores, Prælatos, Barones omnibus in præmissis fuerit integre satisfactum. Dum autem prædictas terras, Civitates, Oppida, & Villas ab eodem Domino Wladislao Rege Poloniæ, Successoribus, Prælati, & Baronibus ipsius redimere, & liberare voluerimus, ex tunc literam nostram sub ipsius sigillo Majestatis nostræ pendenti, ad eundem Dominum Wladislaum Regem Poloniæ,

niæ, vel ejus Successores, Prælatos, & Barones Regni ejus scriptam demus per notabiles duos Consules, unum videlicet de Lewczew, & alium de Casfovia ipsi in Lublaw dirigere, & eam sibi facere præsentari, ad significandum intimare, quod ipsas terras, castra, & Civitates, Oppida, & Villas infra duos menses continuos volumus de eodem Domino Wladislao Rege, vel ejus Successoribus, Prælati, & Baronibus liberare; si autem nos decedere contingeret, tunc duo Prælati, & totidem Barones Majores Regni nostri Hungariæ, Sigillis eorum pendentibus in hoc casu facere debebunt, & tunc a die infinnuationis, & assignationis literarum hujusmodi triginta septem millia sexagenarum latorum grossorum boni, & justi ponderis in auro puro, & argento, infra eosdem duos Menses ad Castrum Dunawecz duci debebunt, & ibidem per hominem dicti Wladislai Regis Poloniæ Successorum, Prælatorum, & Baronum ejus, quos ad id duxerint, deputandos, numerari, & numerata sub salvo, securo, & sufficienti conductu nostri, Successorum, Prælatorum, & Baronum nostrorum in Castrum Czorstein importari, & adduci. Interim autem in Castro Dunawecz prædicto, quatuor potiores Poloniæ de terra Cracoviensi, & Sandecenfi, vel alter eorum, quos, vel quem Rex Hungariæ, vel Barones ipsius Regni tunc nominaverint, vel delegerint, videlicet die infinnuationis, pro perfolvendis pecuniis, & redemptione pignoris prædictorum facienda permaneant, sive persistant; ita tamen, quod præsentés eligantur, in Regno Poloniæ ubique existentes, non impediti, tali infirmitate, quod venire non possent, quia impediti, illo non obstante, alii loco impeditorum transmittantur, & per ipsum Wladislaum, Successores, Prælatos, & Barones prædictos in obstagium (t) eodem in Castro Dunawecz reponatur, nec ab inde recedere debeant, donec Castrum prædictum Lublaw, nec non aliæ Civitates, & Oppida prædicta nobis, & Successoribus nostris, sive Prælati, & Baronibus integre fuerint restituta, nulla etiam deceptione, excusatione, contradictione, vel occasione obsistente harum, quibus nostrum, & Prælatorum nostrorum Sigilla sunt appensa, testimonio literarum mediante.

Et nos Joannes Archiepiscopus Strigon. Joannes Episcopus Jaurin. Nicolaus de Gara Regni Hungariæ Palatinus, Simon Comes de Rozgon Judex Curie Regiæ, Joannes de Pelfovicz Magister Tavernicorum Regalium, Ladislaus de Ujlak Banus. Machov. Joannes Banus de Maroth, Petrus de Peren Comes Ujvar. Emericus de Peren Secretarius, & Cancellarius Regiæ Majestatis, Joannes de Rozgon Thesaurarius Regiæ Majestatis, Matthæus Palocz Comes Borfod. Ladislaus de Pelfo-

---

(t) Obstagius, seu Obses.

Pelsovicz filius quondam Emerici Wajvodæ, Joannes de Boczena, (v) Benedictus Zudar de Makovicz Prælati, & Barones Regni Hungariæ promittimus bona fide pro nobis, & nostris Successoribus omnia prædicta per Dominum nostrum Regem de voluntate, & beneplacito nostro facta, & disposita, ac promissa inviolabiliter servare. In quorum omnium fidem, & testimonium una cum Sigillo Domini nostri Regis, Sigilla nostra sunt appensa. Datum Zagrabia octava die Omnium Sanctorum Anno Domini MCCCCXII. Regnorum autem nostrorum Hungariæ XXVI. Romanorum vero III.

XVI.

*Sigismundus Rex Hungariæ Ewlenbachenses eximit a solutione
Tributi Regii. Datum in Strasburg. Anno Domini 1418.*

EX AUTOGRAPHO.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c: Rex fidelibus nostris universis, Castellanis, Officialibus, & Tributariis nostris, ubilibet intra ambitum Regni nostri Hung. constitutis, & alterius cujusvis status, & præeminentiae hominibus, nostra Regalia Tributa tam in terris, quam super aquis, & signanter Epperies, & Kollinsalwa tenentibus, eorundemque Tributariis præsentibus, & futuris præsentium notitiam habituris Salutem, & gratiam. Quia nos juxta formam Decreti per nos ex deliberatione Prælatorum, & Baronum, Regni nostri Procerum salubriter ordinati universos, & singulos Mercatores, ac alterius status homines nostros ab omni tributaria solutione in nostris videlicet tributis Regiis, per eosdem de ipsorum rebus, & bonis ac mercimoniis alias fieri consueta libertavimus, exemimus, liberosque habere volumus penitus, & exemptos: Vestrae igitur, & cujuslibet vestrum fidelitati firmissime præcipimus, & mandamus, quatenus amodo deinceps, & in antea a Providis Viris, Civibus, Hospitibus nostræ Civitatis Ewlenbach terræ nostræ Scepus. aut familiaribus, & hominibus

(v) Alii, & rectius legunt de Bohemia seu Csech Familia hæc, quia ex ea nonnemo Transilvaniæ Præfecturam gessit, arcemque Léva indeptus est, jam Wajdassi, jam de Léva audiebat, floruitque ad Annum 1553. quo Joannes ultimus gentis extinctus est.

bus ipsorum præsentium ostensoribus, suisque mercibus, rebus, atque bonis quibusvis, nullum tributum, nullamve tributariam solutionem petere, & exigere, petique, & exigere facere directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, præsumatis; sed sinatis eosdem simul cum præmissis eorum rebus, & bonis, ac mercibus quibuscunque de locis hujusmodi Tributorum nostrorum absque impedimento, damno, & vexatione aliquali libere recedere, & abire, ac redire permitatis. Alioquin ultra indignationem nostram Regiam, quam juxta formam ipsius Decreti eo facto incurretis, poena arbitraria nostræ Majestatis, cujus severitatem utique sentietis, vos, & quemlibet vestrum incompassibiliter puniri faciemus, de quo tandem nulli, nisi vestræ temeritati poteritis imputare. Secus igitur non facturi. Præsentes etiam post earum lectionem reddi volumus præsentanti. Datum in nostra Imperiali Civitate (x) Strasburg, in Festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum Anno Domini MCCCCXVIII. Regnorum nostrorum Anno Hung. &c. XXXII. Romanorum vero VIII.

XVII.

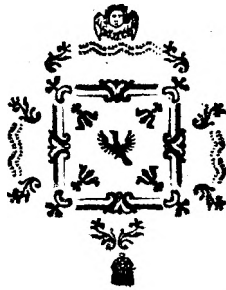
Sigismundus Rex Hung. remittit Quintoforensibus e censu Regio quatuor graves Marcas argenti minus uncia. Datum Budæ. Anno Domini 1424.

EX APOGRAPHO.

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hung., Bohem. &c. Rex memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit, universis: Quod, quemadmodum nos Civitati nostræ Quintoforo, in Terra nostra Scepus. constitutæ, per alias nostras Privilegiales literas, quibus mediantibus ex certis rationabilibus causis nostrum Regium animus ad hoc moventibus, in eisdem nostris literis sufficienter expressis, etiam quibusdam aliis nostris Civitatibus Regiis, in eadem terra Scepus. existentibus, in ipsis literis nominatim contentis, de nostro annuo Regio censu, seu collecta in sæpe notatis literis nostris specificatis, certam partem ejusdem census, seu

(x) Strasburg urbs Princeps Alfatix, haud longe ab Rheno fl. Latinis Argentina, vel Argentoratum.

seu collectæ, & præcipue prælibatæ Civitati Quintoforo de triginta una, & dimidia marca, & sex (y) Nesk argenti, quas ejusdem Civitatis Hospites, & Inhabitatores pro annuo censu, seu collecta nobis, & Fisco nostro Regio singulis annis perpetue solvere tenebantur, graves marcas quatuor, minus uno Lot argenti, perpetuis temporibus relaxavimus, defalcavimus, & deposuimus, sicuti in præmissis nostris Privilegialibus literis generalibus plenius, & clarius continetur. Ita & nunc per præsentis antedictæ Civitati nostræ Quintoforo, de Præactis triginta una, & dimidia, & sex Nesk gravibus marcis argenti easdem graves marcas quatuor, minus uno Loth argenti, quas sibi in prælibatis alteris literis nostris relaxavimus, de plenitudine nostræ Regiæ potestatis duximus perpetuis temporibus relaxandas, defalcandas, & deponendas; imo relaxamus, defalcamus, & deponimus harum nostrarum patrocínio literarum. Iteque eadem Civitas, ipsiusque Hospites, & Inhabitatores, amodo in antea, a data præsentium pro annuo censu, seu collecta nobis. & Fisco nostro Regio singulis annis duntaxat graves marcas viginti septem, & dimidiam, & tres Loth argenti solvere tenebuntur. — Datum Budæ in Festo B. Margarethæ Virg. & Mart. Anno Domini MCDXXIV. Regnorum nostrorum anno Hung. &c. XXXVIII. Romanorum XIV. & Bohemiæ IV.

XVIII.

(y) Nesk, Neflik, Nehezégh, vox, ut apparet, Hungarica certum pondus indicans. Hanc Laurentius Hylbrandi de Wagendrüzel Iglovienfium sacer Curio, qui anno 1520. floruit, & gesta sui temporis adnotavit. latine compellat Setinum, Pisetum, atque triginta antiquos Denarios Scepuſienſes, quorum trecenti, & viginti unum florenum effecissent, complexum esse.

XVIII.

Sigismundus Imp. & Rex Hung. Igloviensium Privilegia, quæ Hussitæ partim diripuerant, partim exusserant, novis literis adfirmat. Datum in Tatha Anno Domini 1435.

EX APOGRAPHO.

Nos Sinismundus Dei gratia Romanorum Imperator Semper Augustus, ac Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit, universis. Quod venientes in conspectum nostræ Serenitatis fideles nostri Erasmus Halbsuch, & Haumannus Ungerathen, Cives novæ Civitatis nostræ Iglow, nominibus, & in personis Majestati nostræ lamentabili voce curarunt significare: Quomodo pridem nobis in exteris partibus, & Regionibus pro susceptione Coronarum nostrarum Imperialium per nos Divino auxilio jam feliciter, & votive adeptarum laborantibus illi perfidissimi Hæretici Hussitæ, & Thaboritæ in Regno nostro Bohemiæ, & Marchionatu Moraviæ in despectum totius Orthodoxæ fidei populando, quos errore eorum devio, opitulante Altissimo, a quo bona cuncta procedunt, nostris maximis laboribus, & fatigiis in majori parte eliminato, & expurgato ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ, & ad nostræ Majestatis, uti Domini eorum naturalis obedientiam reduximus, prædictam Terram nostram Scepus. hostiliter subintrantes, & inter cætera annotatam Civitatem nostram Iglow surripientes devastassent, & combussissent, universaque Privilegia, ac literas, & literaria eorum Instrumenta super libertatibus, & prærogativis, & gratiosis indultis per Divos Reges Hungariæ, nostros scilicet Prædecessores, & consequenter per nostram Majestatem eis gratiose datis, & concessis, quibus usque in præsentiarum freti fuissent, & gavisi, cum cæteris bonis, & rebus eorum abstulissent, propter quod formidarent temporum in processu ipsis, & eorum posteris periculum posse imminere. Supplicantes præfati Erasmus Halbschuch, & Haumannus Ungerathen Jurati Cives dictæ novæ Civitatis nostræ Iglow suis, ac aliorum, quorum supra, nominibus nostro culmini prece subjectiva, ut infra scriptas libertates, & prærogativas denuo, & ex novo eis concedere, ac nostro Privilegio robore dignaremur. Nos itaque, qui cunctorum fidelium nostrorum incommoditates Imperialibus, atque Regiis solemus semper remediis restaurare, hujusmodi humillimis, & devotis supplicationibus eorundem Erasmi, & Haumanni Jurato-

rum Civium culmini nostro modo, quo supra, propterea porrectis, Imperiali, atque Regali pietate exauditis clementer, & admissis prædictis Judici, Civibus & (z) Hospitibus præactæ novæ Civitatis nostræ, Iglow vocatæ, ac ipsorum posteritibus universis, ut iidem eo melius, & solertius montana argenti, Mercurii, cupri, Chalybis, & ferri in Territorio ejusdem Civitatis nostræ Iglow habita colere, & laborare possint, has libertates perpetuis successivis temporibus universis duraturas, denuo, & ex novo duximus annuendas, & concedendas; imo annuimus, & concedimus tali modo: Quod ipsi in prædicta nova Civitate nostra Iglow liberam stateram, seu mensuram ad ponderandum, & per pondus mensurandum res venales aptas & necessarias instruere, inibique cuprum, plumbum, chalybem, & ferrum in prædictis montanis proveniens, ceramque, & sepum, ac alias res venales ponderari, & per ponderationem vendi, emi, & commutari solitas, per ipsos, aut per alios quoslibet Mercatores tam Regnicolas nostros, quam (a) forenses, ad eandem novam Civitatem nostram Iglow apportandum, & adducendum ponderare, & per pondus mensurare, nec non pro aliis mercimoniis, & rebus venalibus, quæ in eandem novam Civitatem nostram Iglow per quoscunque Mercatores, & Institores intraneos scilicet, & forenses qualitercunque & quandocunque importandum causa forizationis, & negotiationis adducuntur, & apportantur commutare, vendere, & venditioni exponere valeant, atque possint. Annuimus, & concedimus præactis Civibus, Mercatoribus, & Incolis novæ Civitatis nostræ Iglow prænotatæ, ut ipsi præter currus magnos summarios vulgo Mázasszekér vocatos, qui more antiquo in certis Civitatibus, & locis Regni nostri Hungariæ ad id specialiter deputatis deponi, & disligari solent, currus communes mediocres, & leves, qui pannos in talis modi curribus communibus, mediocribus, & levibus sub pauco, & moderato numero per fora hinc inde causa forizationis, more alias solito deferre consueverunt, & per se tantum in ipsam novam Civitatem nostram Iglow inducere, ac cum eisdem pannis negotiari, eosdemque per mensuram Ulnæ, aut alio modo vendere, & venditioni exponere valeant, atque possint, sine contradictione, & impedimento quorumlibet aliquali. Item quod in prædicta nova Civitate nostra Iglow in Dominica, qua tempore Quadragesimali cantatur officium: *Latare Jerusalem*, ac in festivitibus Assumptionis Beatissimæ Virginis Mariæ gloriosæ, & B. Martini Episcopi, & Confessoris: nec non quatuordecim diebus ipsos

dies

(z) Hospites apud Hungaros dicuntur partim inductæ ex vicinis regionibus colonie, partim Villarum, Oppidorumque Incolæ, quos alii mansionarios vocant, qui scilicet domos incolunt sub censu annuo. Ita Belius in Ritu explorandæ veritatis per judicium ferri candentis ad §. V.

(a) Forenses exteri, advenæ ex aliena Provincia, qui fora frequentant.

dies Dominicos, & festiuitates præcedentes, & aliis quatuordecim diebus singulis annis nundinæ liberæ seu fora annualia: Item forum hebdomadale liberum cunctis feriis secundis, in omni septimana sub omnibus libertatibus, & prærogativis, quibus nundinæ, seu fora annualia, ac hebdomadalia aliarum nostrarum liberarum Civitatum celebrantur, absque præiudicio nundinarum, seu fororum annualium, ac hebdomadalium aliorum locorum celebrentur. Item quod ipsi filii circa domos eorum Allodiales intra metas ejusdem novæ Civitatis nostræ Iglow, existentes habitis, non pro aliis usibus eorum, sed tantum pro cultura Montanarum ibidem existentium more alias solito, & consueto uti valeant, atque potiri. Item quod ipsi, & eorum quilibet cum universis eorum rebus mercimonialibus, cujuscunque generis existant, demptis solummodo rebus, & bonis, atque animalibus per nos extra limites Regni nostri Hungariæ deferri, & educi prohibitis, & in futurum prohibendis tam intra, quam extra Regnum nostrum Hungariæ, solutis in locis Tricesimarum, & Tributorum de jure solvendis, juxta libitum voluntatis ipsorum hinc inde ire, proficisci, ac negotiari, & eorum mercantias, & negotiationes facere, & exercere valeant, atque possint. Et nec eos in hujusmodi ipsorum negotiationibus proficiscentes, ad cujusvis instantiam judicare, vel suo adstare iudicatu compellere, aut res, & bona eorum arestare, seu prohibere facere præsumant, & debeant quovis modo, præsertim pro debitis, delictis, & excessibus aliorum, quin imo si quis quidquam actionis, vel quæstionis contra ipsos habuerit, id persequatur super eosdem coram Jdice, & Juratis Civibus novæ Civitatis nostræ Iglow prænotatæ, qui ex parte eorum, omne contra ipsos querulantes iudicium, & justitiam ministrare tenebuntur, juris ordine observato: Aliis etiam cunctis Juribus, libertatibus, immunitatibus, & prærogativis, quibus ipsi ex Divorum Regum Hungariæ, nostrorum scilicet Prædecessorum, gratiosa concessione hætenus rite; & legitime usi fuerunt, & gavisi, utantur, gaudeant, & fruantur; eosdem etiam Cives, populos, Mercatores, & Incolas ipsius novæ Civitatis nostræ Iglow, ac ipsorum posteritates in omnibus libertatibus eorum per nos ipsis, ut prædicitur, gratiose concessis, per Magistratum Tavernicorum nostrorum, & Comites Terrestris Terræ nostræ Scepusi pro tempore constitutos, nostra auctoritate ipsis, præsentibus in hac parte attributa, & justitia mediante tueri, protegi, & defensari volumus, & mandamus futuris successivis temporibus universis, ex præsentis nostræ Majestatis annuentia, & gratiosa concessione speciali. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam præsentis concessimus literas nostras Privilegiales, præsentis novi nostri pendentis duplicis autentici sigilli, quo ut Rex Hungariæ utimur, munimine roboratas. Datum in Tatha in festo B. Nicolai Episcopi, & Confessoris. Anno Domini MCDXXXV.

Regnorum nostrorum Anno Hung. &c. XLIX. Romanorum XXVI. Bohemiæ. XVI. Imperii vero III.

XIX.

Mandatum Wladislai Regis ad Oppida Saxonica Scepusiensia, ut deinceps sibi eligant communem Comitem, qui Keszmarkini resideat. Datum. Budæ Anno Domini 1440.

EX AUTOGRAPHO.

Wladislaus Dei gratia Hungariæ, Poloniæ &c. Rex, Lithuanicæque Princeps supremus, & hæres Russiæ: fidelibus nostris universis, & singulis Judicibus, Juratis, cæterisque Civibus XXIII. Civitatum nostrarum, Terræ nostræ Scepus. dempta Civitate (b), Kaposztá falva vocata, salutem, & gratiam. Quamvis XIII. Civitates prædictarum XXIII. Civitatum, eo videlicet tempore, quo eadem pignoris titulo nos concernebant, seorsim & de per se elegerint, & habuerint Comitem Parochialem; tamen exposit, Deo opitulante, in hujus Regni Regem electi, & solenniter in eodem coronati, dictas XIII. Civitates, una cum aliis prædictis unitas, habere, & sub uno Comitatu disposuimus relinquere, volumusque & conservare, pro cujus quidem Comitatus loco, seu sede Civitatem nostram (c), Keszmark vocatam, duximus deputandam, & deputamus per præsentés. Fidelitati igitur vestræ firmiter præcipientes mandamus, quatenus visis præsentibus, vos unum Comitem Parochialem vobis vestri e medio, more alias consueto, eligere, & præficere debeatis, & teneamini. Alioquin commisimus, & harum serie committimus fidelibus nostris, Nicolao, & Paulo de Perén, Capitaneis dictæ Civitatis nostræ Keszmark, ut ipsi vos ad id faciendum una per ablationes rerum, & bonorum vestrorum arctius compellant, & adstringant, autoritate nostra præsentibus eisdem in hac parte attributa mediante; salvo tamen jure fidelis nostri Magnifici Stephani de Roz-

---

(b) Cur Kaposztá falvam seu Villam compositi exceperit Wladislaus, nihil, quod pro certo adferam, occurrit; fortasse ex eo, quia Nobili cuiquam obligata erat, atque adeo jure, & libertate Saxonum exciderat. Innuere istud videtur Rex ipse, cum jura Stephani de Rozgon facta, testaque vult remanere.

(c) Alias enim Comes Leutschovizæ residebat, ibidemque Saxonibus jus dicebat. V. Diploma Caroli I. Num. VI.

Rozgon, Comitis nostri Pofoniensis, vel aliorum quorumcunque, si quod in eodem Comitatu haberent, remanente, præsentibus denique perlectis exhibenti restitutus. Datum Budæ feria 6. proxima post festum B. Thomæ Martyris. Anno Domini MCCCCXL.

XX.

Wladislaus I. Rex Hung. & Poloniae concedit Podolinensibus jus. quod vocant, Depositorii Mercium. Datum Budæ. Anno Domini 1442.

EX APOGRAPHO.

Wladislaus Dei gratia Hungariæ, Poloniæ, Dalmatiæ &c. Rex, Lithuaniæque Princeps supremus, & Hæres Russiæ &c. significamus tenore præsentium, quibus expedit universis: Quia nos attendentes magnam fidem fidelium nostrorum Oppidanorum in Podolynecz, qua constanti animo se erga nostram gesserunt, & continuo gerunt Majestatem, ipsum Oppidum ab hostium (d) incurfibus pro honore nostro præservarunt, & non minus etiam pensatis eorum gravibus damnis, quæ ipsi stantibus guerris præsentibus, in eorum facultatibus, & bonis perceperunt, ut sic ipsa damna recuperare, & ab iisdem aliquantulum respirare valeant, & tandem etiam possint ipsius Oppidi conditionem recipere meliorem, ipsis de gratia nostra speciali depositum generale omnium Mercantiarum quorumcunque Mercatorum, & undecunque venientium de cætero more aliarum Civitatum, depositis similibus gaudendum, ibidem habendi, & procurandi statuimus, facimus, indicimus, & ordinamus, tenore præsentium mediante, & tamdiu inde exercendum, quamdiu nostræ libuerit voluntati, decernentes nihilominus præsentis Scripti patrocinio, quoscunque Mercatores se a tali ibidem servando deposito subtrahentes per Capitaneum nostrum Lubloviensem, & ipsosmet oppidanos in Podolynecz ad faciendum, & procurandum hoc idem depositum cogi debere, & compelli harum testimonio litterarum, quibus Sigillum nostrum est subappensum. Datum Budæ, Sabbatho die, ipso festo S. Thomæ Pontificis, & Martyris gloriosi. Anno Domini MCDXLII.

XXI.

(d) Giskræ nempe, & Bohemorum, qui ab Elisabetha Alberti Regis Vidua stabant.

XXI.

Sigismundus I. Rex Poloniae confirmat Podolinensibus libertates a Decessoribus Regibus concessas. Datum Cracoviæ. Anno Domini 1537.

EX APOGRAPHO.

In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Univerſa quidem Regum, & Principum præclare geſta digna reputantur, quæ æternitati per literarum adminicula conſecrentur; ſed tamen ea non in poſtrema parte reponenda eſſe judicamus, quæ ad commoda ſubditorum benignitate Regia propaganda conſtituuntur; id enim demum eſt clementiæ Regiæ, omnibus bonis prodeſſe; ſed maxime iis, qui jugum Imperii Regii cum fide ferre dignoſcuntur, benigne agere velle. Proinde nos Sigismundus I. Dei gratia, Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, &c. manuſcriptum facimus tenore præſentium, quibus expedit, univerſis tam præſentibus, quam futuris, harum notiſiam habituris: quod nos, reputantes nobiſcum egregiam virtutis, & fidei conſtantiam ſubditorum Regni noſtri Oppidanorum, Oppidi Podolynecz in Diſtrictu Scepuſi conſiſtentium, quam erga nos, & Regnum noſtrum conſantiſſime ſemper retinuerunt, horum igitur intuitu volentes ipsis beneficentia noſtra Regia prodeſſe, ita ut dicti Oppidani, ejusque Incolæ meliora in dies capere poſſint rerum ſuarum incrementa, intelligentesque a Prædeceſſoribus noſtris Sereniſſimis Regibus, & Principibus Poloniae, duo fora annualia: videlicet unum in Inventionis; & aliud in Exaltationis feſto ſanctæ Crucis; & unum ſeptimanale ſingulis feriis quintis celebrandum inſtituta, & indiſta fuiſſe, quorum continuatione, & perpetuo uſu dictum Oppidum non Vulgaria adjumenta rerum ſuarum perciperet, ea ipſa fora annualia duo, & unum ſeptimanale confirmandum, & approbandum, ac denuo indicendum duximus; prout approbamus, ratificamus, ac indicimus, pro indiſtisque, & inſtitutis haberi volumus, & decernimus tenore præſentium mediante; citra tamen aliorum oppidorum, & Civitatum noſtrarum, in vicinia circumquaque exiſtentium, præjudicium, & detrimentum, ita, quod omnes, & ſinguli homines ſexus utriusque, cujuſcunque ſtatus, & conditionis fuerint, ad hoc ipſum Oppidum Podolynecz pro foris prædictis annualibus, & ſeptimanalibus confluere poſſint ſingulis annis, & ſeptimanis reſpective cauſa emendi, vendendi, res pro rebus, & merces pro mercibus per-

permutandi, cambiandi, & alia negotiationis genera exercendi, venientesque in accedendo, & redeundo nostra, & successorum nostrorum serenitate, & libertate potiantur, & gaudeant, nisi tales sint, quos jura, & leges fovere non permittant, & quibus proborum hominum confortia merito essent deneganda. Insuper autem cupientes, ut dictum Oppidum nostrum majus, ac majus in dies in rebus suis tam publicis, quam privatis capere possit commodum, & incrementum, ad nostraque, & Reipublicæ Regni nostri servitia reddantur promptiores, ipsis Emporium, sive Depositorium Generale, quod antea ab serenissimo olim Wladislao, Rege Poloniæ, Prædecessore nostro, fuit eis permixtum, etiam eis permittimus, & instituimus, ita videlicet; ut omnes, & singuli Mercatores, cum omnibus mercibus, cujuscunque generis, & speciei existentes, & undecunque venientes, res, & merces suas, in eodem Oppido nostro profiteri, easque deponere, & illic vendere debeant, & teneantur, more aliorum Emporiorum, in aliis Civitatibus Regni nostri servari solitorum; idque ad nostræ voluntatis beneplacitum duntaxat durare debet. Contrafacientes autem per Capitaneum nostrum Lubtowiensem, & per eosdem Oppidanos detineri poterunt, & debebunt, pœnasque prætergressi Emporii dare. Volentes præterea, ut dicti Oppidani nostri de Podolinyecz omnimodam beneficentiam nostræ Clementiæ agnoscant, & ad majorem promerendam promptos sese reddere studeant, & diligentes, omnia jura, libertates, immunitates, & prærogativas eidem Oppido a Prædictis Serenissimis Regibus, & Principibus Poloniæ Prædecessoribus nostris concessas; licitas tamen, & honestas, & in quorum usu, & possessione continua usque ad hoc tempus permanserunt, autoritate nostra Regia approbamus, ratificamus, & confirmamus, præsentibus decernendo, eas robur debitum, & perpetuum obtinere debere. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum: *Actum, & datum Cracoviæ feria secunda prox. post Dominicam Palmarum. Anno Domini MDXXXVII. Regni vero nostri Anno XXXI. Præsentibus Reverendissimo, & Reverendis in Christo PP. Dominis Andrea Cuyzky Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, & Primate; Joanne Latalzky Cracov. Joanne Carnkowszky Wladisl., Joanne Chojemszky Plocens. ac Regni nostri Cancellario, Petro de Gamratis Przemisl. Sebastiano Branyiczky Camenec. Episcopis: nec non Magnificis, Venerabilibus, & Generosis Petro Kmytha, Comite in Wiszytze, Palatino, & Capitaneo Cracov. Regni nostri Archimarchalco, Scepuf. Premisl. & Colensi Capitaneo, Petro de Gorimino Palatino Mazoviæ, & Capitaneo Czernichev. Nicolao Wolsky Sandomir. & Serenissimæ Conjugis nostræ Magistro Curia, Sanoc. Lanscron. Lomzen. & Vixnen. Capitaneo, Petro de Oppalemicza Gnesnen. & Serenissimi Domini Sigismundi Regis Poloniæ, Junioris Filii nostri charissimi, Magistro Curia,*

R. P. Wagner Analec'a Scepuf. Pars. I. F f Lau-

Laurentio Miſzkowſzky Sandec. Spitkone de Tarnow. Radom. Regni noſtri Theſaurario, Joanne Dzierkoczky — Caſtellanis; Stanislao Olesnuſzky Decano Cracov. Stanislao Tarlo Archidiacono Lublin. Samuele Maczejowſzky, & Joanne Vilamowſzki Cantore Cracov. Canonicis Cracov. Secretariis noſtris; Martino Wolsky Tribuno, & Burggrabio Cracov. Theſaurario Curiae noſtræ, Joanne Tarlo de Szczekarzemicze ſtructuræ menſæ noſtræ, aliisque quam plurimis, Dignitariis, Officialibus, & Aulicis noſtris teſtibus, ad præmiſſa. Datum per manus fidelis noſtri Præſati Reverendi in Chriſto Patris, Domini Johannis Chojenſzki. Epiſcopi Plocenſis, & Regni noſtri Cancellarii, ſincere nobis dilecti.

Johannes Epiſcop. Plocenſ. Regni
Poloniæ Cancell. Manup.

XXII.

*Idem Sigismundus Rex Poloniæ rata habet omnia Privilegia
XIII. Oppidanarum. Datum Cracoviæ Anno Domini 1539.*

EX APOGRAPHO.

In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum omnes actiones humanæ ita fluxæ, & caducæ ſint, ut in hominum oblivionem facile veniant, ſi non fuerint literis poſteritati commendatæ: Atque ideo nos Sigismundus hujus nominis I. Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniae, nec non Terrarum Cracoviæ, Sandomiriæ, Siradiæ, Lanciciæ, Cujaviæ, Ruſſiæ, totiusque Pruſſiæ &c. Maſoviæ, Culmenſ. Elbing. Pomeraniæque &c. Dominus, & Hæres, manuſcriptum facimus harum ſerie literarum univerſis, & ſingulis tam præſentibus, quam futuris: Quod tameſſi in felici Coronatione noſtra omnibus populis, nobis ſubjectis, jurejurando promiſimus, omnia jura, Privilegia, libertates, decreta, & immunitates illis in genere, & in ſpecie per Anteceſſores noſtros juſte, & legitime conceſſa, & conceſſas firmiter, ac inviolabiliter tenere, obſervare, defendere, ac manutenere: Tamen ad juſtam ſupplicationem fidelium noſtrorum dilectorum, Egregiorum, Nobilium, ac Providorum Gregorii Glatz, Comitum XIII. Civitatum noſtrarum Regalium, Stephani de Varallya, Notarii Terræ Scepuſ. Antonii Titel cum ſibi adiunctis ſubditis noſtris, in prædictis XIII. Civitatibus Scepuſ. ad nos medio ſpectabilis

bilis, ac Magnifici (e) Petri Kmita de Wisnyecz Palatini, & Generalis Capitanei Cracov. Regni nostri summi Marschalci, tum Sceph. Premisl. & Colens. Præfecti, sincere nobis dilecti, porrectam, & imprimis pro nostra summa erga illos ipsos subditos nostros animi Regii propensione, ac clementia, qui ab eo tempore, quo ad Regnum nostrum Poloniæ accesserant, & incorporati sunt, omni fide, sinceritate, & integritate nobis, & Antecessoribus nostris servierunt, nihil reformidando, omnes fortunæ impetus, quales quales illi sint, exceperere, ac pro nobis, & Regno nostro Poloniæ fideliter, ac constanter ferre, atque etiam perferre; illis ergo omnia jura, Privilegia omnia, Libertates omnes, Decreta, & immunitates a nobis, & clarissimæ memoriæ Hungariæ, & Poloniæ Regibus juste, & legitime concessa, & concessas, in quorum, & quarum usu hucusque fuerunt, & de præsentibus sunt, in omnibus eorundem Privilegiorum punctis, Clausulis, Articulis, & conditionibus, non per errorem, aut improvide; sed ex nostra certa scientia ac de consilio Consiliariorum nostrorum, in his Comitibus Generalibus Regni existentium, confirmandum, approbandum, & ratificandum duximus, confirmamusque, approbamus, & ratificamus præsentibus literis nostris Decernentes ea, & illas robur debitæ firmitatis obtinere temporum in processu. Quocirca vobis superscripto spectabili, ac Magnifico Petro de Wisnyecz Patatino, & Capitaneo Cracov. Regni nostri summo Marschalco, Sceph. Premisl. & Colensi Præfecto moderno, & aliis Capitaneis Sceph. pro tempore existentibus committimus, atque etiam jubemus, ut dictos subditos nostros XIII. Civitatum Sceph. in omnibus eorum juribus, libertatibus, & immunitatibus, sicut præfertur, per nos confirmatis, conservetis, manuteneatis, & defendatis, conservarique, tueri, ac defendi per vestros Vice gerentes curetis, quo gratia nostra, & officio vestro facturi. In quorum omnium fidem, & testimonium sigillum nostrum est appressum. *Datum in Conventione Generali Cracoviensi, feria quinta ante Dominicam Reminiscere Anno Domini MDXXXIX. Regno vero nostri Anno XXXIII. Præsentibus Reverendis in Christo PP. DD. Petro de Gamratis Cracov. Luca de Gorka Wladislav; Stanislaw de Olesznicza Poseniens. Sebastiano Braniczky Chelmens. Episcopis; Nec non Magnificis, Veneratis, & Generosis Joanne de Tarnow Castellano Cracov. & Capitaneo Sandomir. Petro Kmita a Wisnyecz Palatino, & Capitaneo Cracov. Regni nostri summo Marschalco, ac Sceph. Premisl. & Colens. Capitaneo, Joanne*

F f 2

ne

(e) Viri hujus nomen in Diplomatis nostris frequens est, Quare, si placet vitam ejus legere potes Dlugossi Historiæ Polon. Tom. II. Edit. Lipsiens. Anni 1712. pag. mihi 1607, & seq.

ne de Tanczyn Sandomir. ac Bebens. Chelmenfi, Rathnenfi, & Crasnostav. Capitaneo, Petro Firley de Drabonicza Lublin. & Radom. Capitaneo. Felice Szrensky Plocens. & Mariaburg. Capitaneo, Nicolao Gorimfzky Masovia Palatino, Nicolao Volsky Sandomir. Serenissimæ Dominae Bonæ Reginae Curia Magistro, ac Sanoc. Lanskron. Lomzcon. & Vesznenf. Capitaneo, Spitkone de Tarnow Radom. Regni nostri Thesaurario, ac Krepiens. Capitaneo, Severino Bonorum. Bieens. Zuppario, & Magno Procuratore nostro Cracov. & Osvecim. Zator. Capitaneo, Castellanis; Paulo de Wola Regni nostri Cancellario, Capitaneo Gostin, & Burgravio Cracov. & Samuele Maciejovsky Decano Cracov. ejusdem Regni Vice-Cancell. Stamistao Slasky Præposito Posnaniens. Paulo Kraffonszky Varsov. & OO. SS. Præposito, Benedicto Idzhenfzky Gnesn. Cracov. & Sandomir. Canonicis, Secretariis nostris; Joanne Dobrzikonsky Servitore Mensæ nostræ, Augustino Kotfier Præfecto stabuli nostri, Cæterisque Dignitariis, Officialibus, & Aulicis nostris, Testibus circa præmissa fide dignis sincere, & fideliter dilectis. Datum per manus præfati Magnifici Pauli de Wola, Regni nostri Cancellarii, Capitanei Gostin. & Burgrabii Cracov. sincere nobis dilecti.

XXIII.

Literæ Conventus Carthusianorum de Lapide Refugii, quæ continent amicam compositionem inter Oppidanos Szomolnok, & Stossiensis Dat. ex Conv. eodem Anno Domini 1539.

EX APOGRAPHO.

Nos Balthasar Prior, ac Conventus Claustri Lapidis Refugii Ordinis Carthusiensis memoriæ commendamus per præsentis universis: Quod, quia inter nos, subditosque nostros de stois, ac Prudentes, & Circumspectos Judicem, ac Juratos, & totam communitatem Civitatis Szomolnokiensis, ratione variorum negotiorum, potissimum veteris consuetudinis, controversiæ ortæ fuerant, volentes plenarie, & tranquille cum eis in futurum vivere, opera Venerabilium, & Egregiorum Dominorum Mediatorum, utrinque electorum his conditionibus concordavimus perpetuo duraturis: videlicet, ut Judices, & Jurati de stois, quomodocunque eligantur, teneantur sese præsentare coram dictis Judice, & Juratis, postulaturi auctoritatem judicandi, quæ eis est concessa usque decem florenos, eamque non excedant; si autem causæ majoris mo-

momenti emerferint, inter ipsos Colonos de stoos, sive alienos de eis, illas in jus dictæ Civitatis remittere, tum etiam causarum appellationem more veteri illuc transmittere teneantur. Nam a jure dictæ Civitatis solet etiam appellatio fieri ad Gilniciam, veluti ad jus superius, inde vel ad Dominum eorum, vel in sedem Comitatus Terræ Scepusiensis. Item quodcumque ex dictis Colonis nostris quispiam citaretur, in jus eorum teneatur comparere, & sese justificare. Item, quia dicta Villa nostra Stoos cognoscitur esse sita intra metas dictæ Civitatis, quæ laboribus dictorum subditorum nostrorum in culturis fodinarum utitur, eisdem Colonis universis præsentibus, & futuris ipsa Civitas id annuit benevole, non coacte; ut filvis, agris, pratis ejus Civitatis in Valle ejusdem Villæ nostræ, & circum circa adjacentibus, ad omnem laborem, usum, & commodum ipforum subditorum nostrorum libere semper absque ulla solutione utantur, salvis juribus, & Privilegiis ipsius Civitatis. — Item, quod Carbones sine consensu Civitatis alienis non vendant: Item quodcumque per Dominum dictæ Civitatis, eidem imponerentur vina, vel pisces; tunc semper quartam partem talium rerum inter eosdem Cives dare debeant: si vero taxa imponeretur, septimam partem nostri solvant: Item vina nostri libere valeant propinare, tamen ut educillationem dictis Civibus significant: Item quando in expeditionem, vel aliam publicam defensionem pedites dari mandabuntur, tunc in medium Civitatis pedites dare debeant pro conditione necessitatis, rei magnæ, vel parvæ, & juxta Nobilitatis imitationem. Et quia Plebanus dictæ Civitatis pro veteri more ad Ecclesiam dictæ Villæ nostræ ministrare solet, teneantur sibi respondere dicti nostri Coloni de omnibus proventibus, ab antiquo dari solitis; videlicet decimas integras frugum, apum, & a singula domo singulam gallinam, & singulum caseum ab illis, qui Vaccas habent, & singulos denarios octo ab illis hospitibus, qui non feminant, & a singulis inquilinis denarios quatuor: Item baptismales, Confessionales, Offertoria, Cruciales. Ipse etiam Plebanus teneatur constituta, & solita Officia in ipsa Ecclesia nostra supplere pie, & Christiane: hoc est, in duabus hebdomadibus die Dominico Missam unam cum prædicatione, singulis festis Apostolorum, B. V. M. Paschæ, Natalis Christi, Pentecostes, Ramis Palmarum, Concionem Passionis magna feria sexta. Item alia Sacramenta Ecclesiæ, quodcumque postulat necessitas, teneatur administrare (f). Quæ omnia, ut firmitus serventur, & ne futuris temporibus variari valeant, præsentibus literas nostras præfatæ civitati pro futura cautela Jurium tam nostrorum, quam illius, sigillo nostro autentico munitas dedimus; præsentibus mediatoribus Venerabilibus

Ff 3

bus

(f) Posteaquam Stofium ad dignitatem Oppidi Metallici evektum est, & loco sacer Curio datus, pleraque puncta locum non habent.

bus Dominis Magistris Eustachio de Eperies Vicario, Martino de Lupky Parocho (g) Bethanienſi, Canonicis Eccleſiæ Scepuſ. Item egregiis Balthaſare Szakats de Petrócz Vice Comite Comitatus Scepuſienſis, Petro Polyankaj de Polyanka, Friderico de Berzöcze, Georgio de Edesfalva Iudlium dicti Comitatus, & Joanne de Ganfalva. Datum ex Conventu noſtro in feſto Sancti Philippi, & Jacobi Apoſtolorum. Anno Domini MDXXXIX.

XXIV.

Litteræ Sigismundi Regis Poloniae ad Ferdinandum Regem Hung. quibus eundem rogat, ut transeuntes per Scepuſium Milites coërceat, neve cauſas XIII. Oppidanorum longius duci ſinat. Datum Oſtrowiæ. Anno Domini 1555.

EX APOGRAPHO.

Sereniſſimo, & Excellentiſſimo Principi Domino Ferdinando, Divina favente Clementia, Romanorum Regi ſemper Auguſto, ac Hungariæ, Bohemiæ &c: Regi, Infanti Hiſpaniarum, Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Marchioni Moraviæ, Comiti Tyrolis &c: Patri noſtro obſervandiſſimo Sigismundus Auguſtus, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Litvaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, Mazoviæ &c: Dominus, & Hæres ſalutem, & noſtri Filialis amoris continuum incrementum. Sereniſſime, & Excellentiſſime Princeps, Pater noſter obſervandiſſime. Copias Maieſtatis Veſtræ, quæ in Hungariam ad reprimendas Turcarum incurſiones mitti ſolent, per ditionem noſtram Scepuſienſem iter facere intelleximus. Poſtulamur itaque a Maieſtate Veſtra, providere velit, ne quid Milites iis damni dent, per quos tranſitum habent. Præterea vero, ut ſuis omnibus Præfectis, & Judicibus in Regno Hungariæ mandet, quoties ab illis per noſtros homines juſtitia imploratur, ne judicium differant, quod facere ſolere dicuntur; ſed ſuum cuique adjudicent. Quorum utrumque confidimus Maieſtatem veſtram, pro paterno in nos amore non gravatim facturam,

(g) Bethania Hung. Mindszent. Slav. Biaczowcze, locus in Scepuſio, inducta non dudum Curſoris publici ſtatione notus.

ram, cui nos commendamus. Datum in Oppido Ostrowia die VIII. Aprilis.
Anno Domini MDLV. Regni nostri XXVI.

Obsequentissimus Filius

Sigismundus Augustus
Rex Mppria.

XXV.

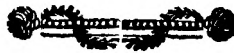
Sigismundus Augustus Rex Polon. inhibet suos in Scepusio Præfectos, ne Gnezdensium libertatibus, & Privilegiis obturbent. Datum Pietrikovia. Anno Domini 1562.

EX APOGRAPHO.

Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux, Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitæque &c. Dominus, & Rex, universis, & singulis Territorii nostri Scepus. Præfectis, & administratoribus, præsertim vero Oppidi Gnezda Rectoribus præsentibus, & futuris notum facimus tenore præsentium, exhibitas coram nobis esse, productasque nomine Oppidanorum Gnezda, & aliorum subditorum nostrorum, in eodem Territorio Scepus. consistentium, literas autenticas Serenissimorum Hung. & Poloniae Regum, Prædecessorum nostrorum, a nobis confirmatas, certas immunitates, & prærogativas eisdem liberaliter concessas in se conjunctim complectentes: supplicatumque est nobis humiliter pro parte illorum, ut eosdem oppidanos Gnezda, qui æqualibus juribus, & Privilegiis, atque oppidani de Luboulia, & Podolinecz gaudent, ac universos subditos nostros Territorii Scepus. juxta præscriptum earundem literarum conservare, & manutenere, simulque & Capitaneis, & Tenutariis, atque omnibus Præfectis nostris ejusdem Territorii Scepus. injungere, & demandare dignaremur, ne ipsi Officiales nostri jura, Privilegia, concessiones, & prærogativas eorundem subditorum nostrorum violare, & infringere quovis modo gaudeant; sed potius ex debito officii sui ab aliis omnibus, a quibuscunque personis, contra libertates, & prærogativas suas aliqua injuria affecti fuerint, vindicent, tueantur, & defendant. Cui quidem supplicationi illorum, uti justæ, nos benigne annuentes, fidelibus nostris in universum omnibus Officialibus, & Præfectis nostris Territorii Scepus. quorum hic nomina, & cognomina pro expressis habere volumus, tam his, qui nunc sunt; quam etiam his, qui postea futuri erunt, mandamus omnino, habere volentes,

lentes, ut eosdem subditos nostros in juribus, & prærogativis, concessionibusque nostris, & Prædecessorum nostrorum conservent, & manuteneant: Decimas manipulares, quas ipsi juxta contractum Capituli Scepus. persolvunt, ab ipsis per vim non exigant, liberam denique navigandi, & piscandi in fluvio Poprad, atque venandi in silvis, & nemoribus nostris, pro usuque domestico in illis ligna excidendi facultatem, juxta Privilegia illorum, illos finant. A Ruthenis, & aliis Vicinis illorum, eisdem injurias, & violentias inferentibus eosdem tueantur, ac defendant. Insuper in communi tantum Civili Taberna, & non in privata singulorum Civium vina propinari juxta Privilegia, & veterem usum admittant: In Villis autem, & pagis, eisdem Oppidis nostris circum adjacentibus, mercantias exercere non finant: Exactori denique Cæsareæ Majestatis, illos ultra debitum illorum depactari (h) non permittant, neque etiam in jurisdictionem illorum sese ingerant, aut judicia illorum ordinaria præpediant, utque turres, & propugnaculum ruinosum in Oppido Gnezda, ad quod tempore incurfus hostium recurritur, juxta veterem usum, & consuetudinem communi opera omnium Civium XIII. Civitatum Territorii Scepus. primo quoque tempore restaurentur, & reparentur, curent, operamque suam adhibeant, nec aliquibus angariis, & novis depactionibus laboribusque, & aliis injuriis præter jus, & æquum eosdem subditos nostros premant, & afficiant; sed in universum juxta veterem consuetudinem, & Privilegia illorum, in quorum usu, & possessione extiterint, ipsos firmiter conservent, conservarique, & manuteneiri ab aliis curent. Secus pro gratia nostra, & debito suo non facturi. Datum Pietricoviæ in Conventu Generali die XXIV. Mensis Decembris Anno Domini MDLXII. Regni vero nostri Anno XXXIII.

Joannes Ociesky Regni Polon. Cancellar.
ad Mandatum Sacræ Majestatis Regiæ proprium.

XXVI.

(h) Depactari, seu exspoliari. Glossar. Dufresne.

XXVI.

Sigismundus Augustus Rex Poloniae XIII. Oppidanis Scepus. concedit, ut metalla in Poloniam invehere, salem Bochnensem extra Sandecium emere, & per Regnum libere negotiari possint. Datum Vilnae. Anno Domini 1563.

EX APOGRAPHO.

Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiaeque &c: Dominus, & Haeres Universis, & singulis Palatinis, Castellanis, Capitaneis, Tenutariis, Vice Capitaneis, Burgrabiis, Proconsulibus, Consulibus, Advocatis Civitatum, Oppidorum, Villarumque Praefectis, & eorum Vicegerentibus, praesertim vero Proconsuli, Consulibus, Advocato, & Schabinis, totique Communitati Civitatis nostrae Novae Sandecz, caeterisque omnibus, cujuscunque status, dignitatis, Conditionis, & eminentiae subditis nostris, ubicunque locorum per Regnum, & Dominia nostra constitutis, ad quos praesentes nostrae pervenerint literae, sinceris, & fidelibus nobis dilectis gratiam nostram Regiam. Sinceri, & fidelis nobis dilecti. Et si quidem non ita pridem superiori tempore dedera-
 ramus literas mandatorum nostrorum universis, quibus edixeramus, & denuncia-
 veramus tam Civitatum nostrarum Scepus. quam aliis Regni Hung. incolis, ne
 quisquam illorum ferrum, chalybem, aes, sive cuprum formatum, & infor-
 matum in Poloniam, & Russiam, ducere, & sal Bochnense in Bochnia, vel
 alibi, praeterquam in Civitate nostra nova Sandecz seu depositorio ibidem non
 ita pridem per nos instituto, sub amissione omnium rerum, & mercium eme-
 re audeat; quoniam vero novissime venerunt ad nos Nuncii XIII. Civitatum
 nostrarum Scepus. nomine totius Magistratus, & communitatis earundem Ci-
 vitatum nobis exponentes, & declarantes illos ipsos omnes, & singulos dicta-
 rum Civitatum Incolas non mediocriter in eo aggravari, & ad summam cala-
 mitatem redigi, si a libera in Regno nostro negotiandi facultate hisce edictis
 nostris arcerentur, & prohiberentur: primum quidem in eo, quod id fieri con-
 tendant contra antiquissima jura eorum, a Praedecessoribus nostris illis concessa,
 & contra antiquitus receptam, & usitatum consuetudinem, secundum quae ju-
 ra, & consuetudinem antiquitus usitam liberam semper habuerunt facultatem
 ubilibet locorum per Regnum Poloniae, solutis solvendis mercandi, ac nego-
 tiandi;

tiandi; deinde quod talia edicta ad illos, qui ditioni nostræ sunt subiecti, referri non debeant; sed tantum ad extraneos alienæ ditioni subiectos. Præterea allegant, quod si talibus edictis coarctari debeant, nihil eis futurum esset miserius, cum ex aliis omnibus partibus eadem libera negotiandi potestas illis prohibeatur, & non permittatur. Nam ex una parte Regni Hung. quam Serenissimus Imperator Romanorum; ex altera, quam Turcarum Imperator, & alia, quam Cassovienses (i) Cives possident, non permittitur illis, tanquam alienis, libera facultas negotiandi ultra deposita in locis, & partibus superius specificatis constituta. Itaque quod si insuper a libera negotiatione in Regno nostro Poloniae, cui sunt subiecti, & incorporati, tanquam alieni a Regno, & non subditi nostri arceri debeant, quod illis antehac semper vigore iurium, & Privilegiorum suorum, & ex consuetudine antiquitus usitata liberum fuisse contendunt. Et quando quidem Civitas Sandecz non plus, quam octo, aut decem milliaribus ab eis distet, præterea cum aliis omnibus subditis nostris, imo & peregrinis Turcis, Judæis, Tartaris, Armenis, aliisque hominibus externis libera in Regno nostro negotiandi potestas non interdicatur, imo admittatur; nulla maiore servitute prænotati Cives Scepus. premerentur, & afficerentur. Proindeque cum supplicassent nobis iidem prædictarum XIII. Civitatum nostrarum Scepus. Nuncii, ut hac in parte benignam eorum rationem habere, & de indemnitate illorum prospicere, edictaque ejusmodi, quantum ad eos pertineat, restringere, & sublevare dignaremur: Nos animadvertentes, & considerantes ex rationibus præmissis, per eosdem dictarum Civitatum Nuncios nobis deductis, quominus ipsi Cives Scepus. liberam in Regno nostro negotiandi facultatem habeant, ne quoque ab ipsis iuste, aut legitime interdici, aut prohiberi posse, ac de remedio iustitiæ illis subvenire, & prospicere volentes, eosque omnes, & singulos juxta jura, Privilegia, & consuetudinem in præmissis antiquitus observatam manutenendos, & conservandos declarandum, & restringendum duximus, prout declaramus, & restringimus per præsentem, edicta ejusmodi universalia nequaquam ad eos ipsos XIII. Civitatum, & aliorum subditorum nostrorum Scepus. Incolas referri posse, nec debere, atque præterea hæc ipsa universalia edicta nostra quoad ipsos Incolas Civitatum Scepus. relaxamus, & perpetuo sublevamus. Quod quidem omnibus, & singulis superscriptis denunciavimus, ac mandamus per præsentem, ne prædictos XIII. Civitatum Scepus. Incolas omnes in genere, & quemlibet eorum

feor-

(i) Transilvanos potius dicere oportebat, qui id temporis magnam Hungariæ plagam ultra Tibiscum obtinebant, nisi fortasse sit sermo de superioribus annis, quibus Joannes de Zapolya, ejusque conjux Isabella Cassoviæ imperitabant.

seorsim in specie prætextu mandatorum nostrorum universalium, in libera negotiandi, & mercandi in Regno nostro facultate, quovis modo, ratione, & colore impediunt, aut impugnent; verum eosdem juxta jura, & Privilegia eorum, ac consuetudinem in præmissis antiquitus observatam perpetuo conservent, conservarique faciant: Literas vero nostras præsentibus, quotiescunque illis præsentatæ fuerint, toties easdem illarum exhibitori restituant pro gratia nostra. In cujus rei Testimonium Sigillum nostrum præsentibus est appensum. Datum Vilmæ die XXV. mensis Junii. Anno Domini MDLXIII. Regni vero nostri XXXIV.

Petrus Mifzkovfzky Reg. Polon. Vice Cancell.

XXVII.

Stephanus Báthóri Rex Poloniae XIII. Oppidanorum immunitates (recenset plerasque) suis literis ratas habet. Datum Varaviae. Anno Domini 1578.

EX APOGRAPHO.

In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Stephanus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, nec non Terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cujaviae, Ruffiae, Maffoviae, Culmen. Elbing. Pomeraniae, Samogitiae, Livoniae, &c. Princeps Transilvaniae significamus præsentibus literis nostris: Quia, tametsi omnia jura, libertates, & Privilegia Regni nostri omnium Incolarum spiritualium, & sæcularium a Prædecessoribus nostris concessa, nos jam antea confirmaverimus; sed quoniam venientes in conspectum nostrum Famati, ac Providi Albertus Nicasius Comes, & Stephanus Dirner, Petrus Maldner, Georgius Hassék, & Baltér Rác Internuncii XIII. Oppidorum nostrorum Scepus. supplicarunt nobis, ut Oppidis nostris memoratis omnia eorum jura, libertates, & Privilegia eorum per Serenissimos Reges Hung. & Poloniae Antecessores nostros ipsis, ac Oppidis nostris memoratis concessa, specialibus literis nostris, autoritate nostra Regia approbare, ratificare, & confirmare dignaremur. Ideo supplicationi huic, uti justæ, benigne annuentes omnia Privilegia, literas, jura, Decreta, libertates etiam super libertate mercandi, ac Teloneorum nostrorum, ubilibet per Regnum nostrum, tum etiam de annua censuum solutione vigore Conventus Generalis Varaviensis D. Sigismundi Augusti Regis, Antecessoris nostri nobis,

Thefauroque nostro per eadem Oppida Scepus. præstanda, nec non de eligendis ad Ecclesias idoneis Sacerdotibus, & eisdem conferendis decimis, ex concessione Privilegiorum Regum Hung. simulque de libera electione Comitum, & Judicum, facultateque judicandi causarum omnium, salva ad nos appellatione permanente, ac insuper de perceptione proventuum in usus publicos Republicæ Oppidorum eorundem, & propinatione vinorum in liberis Tabernis, & emolumentis molendinorum convenientibus, usuque sylvarum libero, exemptioneque ab aliis quibuscunque oneribus, & laboribus, exactionibusque infolitatis, aliasque immunitates, & prærogativas per olim Serenissimos tam Hung. quam Poloniæ Reges, Antecessores nostros juste, & legitime concessas, quas quidem hic pro expressis, & specificatis, tanquam de verbo ad verbum, præsentibus insertæ fuissent, haberi volumus, in quorum usu, & possessione ad hanc usque diem fuerant, nullis punctis exceptis tam in genere, quam in specie; ita, quod generalitas specialitati, & specialitas generalitati non deroget, ac in omnibus earum punctis, articulis, & conditionibus, clausulisque approbandum, ratificandum, & confirmandum duximus, prout de certa scientia nostra, assensuque Consiliariorum nostrorum approbamus, ratificamus, & confirmamus per præsentis: eadem omnia, & singula jura, Privilegia, Libertates, Decreta, literas, & immunitates præfatorum nostrorum Scepus. ceu huic Regno nostro unitorum, & adjunctorum robur debitæ firmitatis obtinere debere, tanquam a nobis ipsis fuissent elargita, decernimus, omniaque, & singula in eis contenta observaturos, ac de ea observanda alios adacturos, neque violari illa a quopiam aliqua in parte permissuros nos esse pollicemur. In cujus rei fidem, & evidentius Testimonium præsentis manu nostra subscripsimus, & Sigillo nostro muniri jussimus. *Datum Varsaviæ in Conventu Regni Generali die XXI. Januar. Anno Domini MDLXXVIII. Regni vero nostri Anno II. Præsentibus Reverendissimis, Reverendis in Christo Patribus, nec non Magnificis, Generosis, & Nobilibus Petro Mirekowsky Cracov. Stanislaw Karnkovsky Cujav. & Pomeraniæ, Petro Dunin Volsky Plocens. Regni Cancellario, Alberto Szolienicky de Staroczely Premisl. Victorino Virbisczky Luceor. Alexandro Gedroczy Samogitiæ, Adamo Pilchovsky Chelmens. Dei gratia Episcopis; Petro a Zborow. Palatino, & Capitaneo Generali Cracov. Camenec. Eustachio Valonicz Castellano Trocensi, Vice-Cancellario Magni Ducatus Lithuanicæ, Hieronymo Sieniansky Russiæ, & Haliciens. Nicolao de Mielecz Podoliæ, novæ Civitatis Kzrocyn Grodecen Joanne Tarlo de Szopekarzeniche Lublin. Pilsnensique, Joanne Sirakovszky Lancic — Andrea Comite a Tenczin. Belzens. Ofwiecim. Rubeosowque, Anselmo Gostonzky de Lezenicza Raven. Palatinis; Stanislaw Safranyecz de Pieskon. Szkala. Sandomir. & Capitaneo Lublov. Paulo Syzaninsyky Lancic.*

cic. Capitaneo Szochachow. Gregorio Ziblensky Plocens. Capitaneo Zakrocin. Alexandro Laszecz. Cernen. & Capitaneo Chelmens. Nicolao Tirley Biezens. Capitaneo Casimir. Stanislaw Sirakonszky Landen. Capitaneo Prædecen. Stephano Godrienzky. Naklen. Andrea Opalinszky. de Bnin supremo Regni Marschalco Rohatin. Sremenfque nostro Capitaneo, Hieronymo Buzenky. Thesaurario Regni Generali, Brzezec. Dobrziczenfque Capitaneo, Joanne Zamoysky Regni Vice-Cancellario, Belzen. Knyszzenfque Capitaneo, Laurentio Vojna Thesaurario M. D. Lithuaniae, Pinjczensfque Capitaneo, Hieronymo Rozdrzewsky Majore nostro Secretario, Plocens. Wratislaviensfque Præposito, Stanislaw Offorszky Curiae nostrae Referendario, Sandomir. Præposito, Cantore Gneznens Canonico Cracov. Laurentio Goslitzky. Cantore Plocens. Decano Kiskov. Cracov. Uladislav. Sandomir. Canonico, Joanne Bochonszky Præposito Lancic. Decano Varfav. Canonico Cracov. Secretariis nostris, & quam plurimis Dignitariis, & Officialibus nostris. Datum per manus Reverendi Petri Duřin Volsky. Dei gratia confirmati Episcopi Plocensis, Regni nostri Cancellarii, sincere nobis dilecti.

XXVIII.

Mandatum ejusdem Stephani Regis Poloniae, ut Nobiles Lubloviae agentes onera Civilia subeant. Datum Varaviae. Anno Domini 1578.

EX APOGRAPHO.

Stephanus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae &c: Princeps Transilvaniae, Generoso Joanni Maczieovszky Succamerario Sandomir. ac Scepus. nostro Capitaneo, in absentia ejus Vice Capitaneo Lublov, vel cuicumque alteri locum ejus tenenti, fideli nobis dilecto gratiam nostram Regiam. Generose, nobis fidelis, dilecte. Ex supplicatione, per famatos Consules Civitatis nostrae Luboula Scepusien. nobis porrecta, cognovimus certos Nobiles, qui, quamvis se inscripserint ratione domorum, aliorumque bonorum, quae in eadem Civitate nostra possident, omnia onera, tributa, & exactiones Civiles sustinere, jusque Civile susceperunt: tamen ipsos ea nolle sustinere, non sine damno, & injuria eorundem Consulium, & reliquorum Civium Lubovlens. Proinde mandamus fidelitati suae, ut eos

ipſos Nobiles ratione bonorum, & domorum ipſorum, ſub juris dictione Civitatis præfatae exiſtentium, vigore jurium, & ſtatutorum Regni noſtri, ac juxta inſcriptiones eorum, ad ſuſtinenda onera, tributa, & exactiones Civiles ex officio fidelitatis tuæ adigas, pro gratia noſtra. Datum Varſchoviæ iu Conventu Regni noſtri Generali, die XII. Menſis Februar. Anno Domini MDLXXVIII. Regni vero noſtri Anno II.

XXIX.

Articulus excerptus ex Inſtrumento Pacis Bythomiensis, & Bendczinensis initæ inter Maximilianum Archiducem Auſtriæ, & Polonos; vi cujus Arx Lubloviensis. Polonis reſtituitur. Datum die 9. Martii Anno Domini 1589. Edidit P. Matthias Dogiel Schol. Piar. Cod. Dipl. Polon. Tom. I.

— **D**e Lubovlia deinde hunc in modum convenit: Imprimis, ut Caſtrum id cum Oppidis, Villisque ad id pertinentibus, quemadmodum in juſſu Cæſareæ Majeſtatis, ac præter voluntatem ejus occupatum eſt, (k) ita in priſtinum uſum, & poſſeſſionem Regni Poloniæ, quemadmodum a tot ſæculis quiete, ac ſine ulla controverſia id in ea poſſeſſione, atque uſu fuit, iterum tradatur, conſigneturque ſupellex, item reliquum inſtrumentum omne; maxime autem tormenta tam minora, quam majora omnia, quæ in Caſtro eo, cum occuparetur, exſiſterunt, bona fide reſtituantur, unaque cum ipſo Caſtro tradantur. Ad poſſeſſionem autem eam accipiendam utriusque partis conſenſu dies XXI. Menſis Julii eſt præſinitus, & acceptus, ad quem Regia Majeſtas Poloniæ, qui eam poſtulent, & accipiant, homines ſuos mittet; ii vero, qui in
Arce

(k) Iſtuanſſus Libr. 26. Hiſtor. Lubloviam interceptam ſic narrat: Neque adhuc Ungari equites in Caſtra (Maximiliani) pervenerant: ii enim aliquot dies ſub arce Lublone conſumpſerant, quam ab imbelli, & metu conſternato Polono Cuſtode, facili negotio deditam nomine Maximiliani, tanquam Poloniæ Regis, in manus, & poteſtatem redegerant, ſimul cum Oppido Polenicio, (Podolinczio) ditioneque eo ſpectante, demumque impoſito eis Hungarico præſidio, & arce fidei Jacobi Derviſſy commendata, cœptum in Poloniam iter proſequebantur — — Perculit ea res vehementer Samoſcium, & Polonos, eorumque iram in Maximilianum magis exacuit, quum injuriæ, ac ignominie impatientes, ulciſcendi libidine plurimum deſlagarent.

Arce erant, sine ulla mora, quemadmodum supra convenit, cum omni supellectile, & Instrumento, quod ante in eo fuit, vacuum possessionem ejus tradere debebunt.

XXX.

Sigismundus III. Rex Poloniae confirmat pacem Lubloviensem, ut ipsi, & non eorum Capitaneus, pecuniam pro decimis persolvant Praeposito, & Capitulo Scepusiensi. Datum Cracoviae Anno Domini 1591.

EX APOGRAPHO.

Sigismundus III. Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque &c: nec non Regni Sueciae proximus haeres, & futurus Rex, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis, & singulis: Quod, cum relatum nobis esset Subditorum nostrorum Civitatis Lubowlya nomine, ipsos ex antiquissima consuetudine ratione decimae manipularis, ex agris Civilibus ab Incolis Civitatis ejusdem ad Ecclesiam Scepus. provenientius, juxta contractum cum Capitulo, & Praeposito Scepus. ea de re factum, in usu, & possessione fuisse tali videlicet modo: quod iidem oppidani quisque ex agro suo Decimam Manipularem recipiebat, & eam redimendam Praeposito Scepus. parata pecunia solvere consueverunt; fuisse tamen interdum hanc ipsorum consuetudinem interruptam per Generosum Joannem Macieovfzky, Capitaneum Scepus, qui decimam ipsorum propriam violenter ab Oppidanis praedictis exigebat, ipse autem pecuniam Capitulo, seu Praeposito Scepus. exsolvebat (1) ac differentias occasione praemissorum inter oppidanos, & eundem Capitaneum exortas, & causam ad judicium Serenissimi olim pie memoriae Stephani Regis, Praedecessoris nostri devolutam, & Actoribus quidem Oppidanis praenominatis usum, & possessionem pendendae pecuniae decimae semper, & continuo usu habuisse probantibus, circa antiquum usum,

(1) Nunc nec Praefectus, nec Oppidani Lublovienses, quod sciam, decimas Praeposito solvunt. Totus ille districtus jurisdictioni Sacrae Scepusiensi subtractus est, & jam Saeculo superiore Dioecesi Cracoviensi adjectus. Plura de hoc alias.

usum, & contractus tribuendarum decimarum pecuniaria solutione, quem usum ipsi hætenus retinent, conservatos esse, ut deinceps non manipulem, sed pecuniariam decimam more antiquo Præposito Scepus. pendant, atque etiam nunc in libera ejusmodi pensionis, pacificaque possessione hucusque exstare. Cumque hoc idem Generosus Casparus Matzieovszky, Stabuli nostri Præfectus, specialibus suis literis testaretur, supplicatum nobis est, ut eosdem in usu, & possessione ejus Juris conservare, & relinquere dignaremur. Nos ad supplicationem prænominatam fecimus, & Oppidanos prænominatos Lublowlienses in usu prædicto, quantum de jure est. & usus habetur, juxta cautionem Capitanei ipsis factam, ratione daciarum sæpe dictarum, a quibus liberi sunt, conservamus literis hisce. In cujus rei fidem præsentis manu nostra subscripsimus, & Sigillo Regni consignari jussimus. Datum Cracoviæ die X. Mensis Augusti Anno Domini MDXCI.

M A N T I S S A.

Locus me admonet, ut Diplomatario, Oppidorum Scepusiensium, subijciam jus Municipale, quo Saxones, qui ea vel condiderant, vel auxerant, utebantur. Descripsi illud ex Codice MS. qui in Urbis Leutschovienfis Tabulario repositus est. Libellus titulum præfert: *Rechtspuechle Leutschau*. Alia exemplaria habent: *Villkühr der Sachsen in dem Zips*. De titulo quidquid sit, cætera fere congruunt, & verbis, & sententiis. Jus illud latine olim exaratum ex proemio conjicio; nunc exempla, quæ Kesmarkini, Iglovix, alibique videre licuit, Germanica sunt. Stylo aspero, contorto, vetustoque, notas quod adjiciam, non est: Suapte legentis operam advertet, ac fortasse patientiam quoque tentabit.

In Nomine Domini Amen.

Anno ejusdem MCCCLXX. Judices, Jurati, & Seniores Provinciæ Terræ Scepusiensis, considerantes sagacitate ingenii, maturitate consilii jura, a Prædecessoribus suis legitime, & rationabiliter edita, & statuta a primævis foundationis Provinciæ temporibus communni bono, usui, & utilitati tenaci memoria in casibus quibuscumque conservanda, studuerunt juxta tramitem subsequen-
tis literæ humilibus, mediocribus, & sublimibus, pauperibus, & divitibus immutabiliter confirmare.

Das uns Czipffer kein Man zu lannde hatt genn Hoffe in keinerlei fachs:

1. *Von erſthen an.* Hab wir die gnade, und das recht vonn allen Koenigen von Hungeren von anbeginen, das uns Czipffer kein Man ader nimanth umb keinerlei fach tzu Hoffe hat zu laden, sonder er soll ein recht suchen vor des Koenigks Graffe, der Burggraff ist in dem Czipfs, und vor dem landtgroffen, und vor den Richteren, und vor denn Eldisten, die zu den Rechten geschworen haben, einen Manne ein rechts Recht zu thun ann felde, nach unserem Landtrecht, als wir haben von alters, als der Czipfs gestift ist, und als uns die Koenige vonn alters, und bisheer begenodt haben.

Das ein jeder erbarer Mann, und erbare Fraw ein Freidritteil in ir gutter zu bescheiden hatt.

2. Forth mer hab wir das tzu einem rechten, wo ein erbarer Mann mit seiner erbarenn Frauen in der Ee sitzt, das ein iglicher Mann geweldig sei tzu bescheiden ein dritteil von seiner helfft zu Gottes Heuſeren, oder seinnenn armen Freindenn, oder wo er hin wil nach seinen todt zu nemen, und sein Frau dasselbe recht hab, als der Man auf das, das die Frauen als gut recht haben in diesem lande als die Manne, und ab der Man ader die Frau ein dritteil hinwegk wolt gebenn, bei lebendigenn leib zu nemen, das wel wir nicht gestatten, sie sollen es bescheidenn nach iren todt zu nemen, zu welcher zeit sies hinwegk bescheiden, sie sindt gesundt aber krank des seinth sie geweldigk. Und ab es ir beider wille sei, moegten sie miteinander ein dritteil vonn aller irer Habe hinwegk bescheidenn oder gebenn. Wenn sie wellenn bey irem leben zu nemen ader nach irem todt.

Das kein Frau nicht zu tedigen hat die einenn lebendigenn Man hat.

3. Auch wellen wir zu einem Rechten haben, das keine Fraue nicht zu tednigen habe vor einem rechten die einenn lebendigenn Mann hat. Das sie irenn Mann nicht mer gewinnen, noch vorlieren mag wenn drei Helblingk.

Ab Frau ader Man vorschyde an Kinder, wer do die teylungk nimpth.

4. Dorüber hab wir, das zu einem Rechtem, ab das were das Frau ader Man miteinander leben an Kinder, und Gott über den Man, ader über die Frau gebotte. So sollen die nechstenn Freinde mit dem Manne oder mit der Frauen die Helffte teilenn.

Ab zweier Eelicher eines abgingk, wie Mann ir gütter teylen soll.

5. Auch hab wir, das zu einem Rechtem, ab das Goth über der zweier Eelüthe eines gebothe es wer Frau, oder Mann. So soll Man ir gelth ader irr Habe an peyde stammenn teilen die Gleyh nochent feynnt: wie oft das geschicht das in eynen geschlecht zustundenn und zu handt zwen Pruder ader ein geschwyffert ist, und inhant in dem anderenn geschlecht ge-

schwystert 12. seint, so soll das eine geschlechte so viel an der teylung nemen, als das ander nimph.

Ab eines sturbe, und dem anderen Eegenossen Kinder liz, das sich hernoch wider vorenderte, wer vor der Kinder güter rothen soll.

6. Es geschicht off, das zweyer Eeleythe eines stirbet, und das ander das do bleybt, sych wider vorenderth und im Kinder pleyben von irem Manne, so hab wir das zu einem Rechtenn, das der Mann ader die Frau yrer Kinder erbe zu vormitten und zu vorleyenn haben yrem freunde ader wem sye wollen, und das dorvor nimanth zu rotten habe wen ir eins, dyeweil er ader sye unvorenderth seynn. Ab das ist das die Frau ader der Mann ir Erbe ader irer Kinder Erbe verkeuffen will, wie theüer ein frembder das Erbe keuffen wyll. So hab wir das zu einem Rechtenn, das der geborne freündth das Erbe in demselbenn Kauff mit einen Rechten zu lösen habe vor dem frembdenn mit des Richters wisse, das er seinenn freündenn, die im angeborenn seint sein Erbe vor an bitte. Und ihm villeicht seine freunde sein Erb abhungeren ader drucken wolden, so ist ein frembder das Erbe frei zu keüffen vor dem gebornenn freunde, der mer dorumb gibt wen der geborne freündth.

Ab Weissen blieben, wer vor der selben güter zu rotten habe.

7. Wisset das ab weissen weren, die vor ir guth nicht gerotenn möechten, so dünt uns, das ein Recht seyn, das die nechsten freündth peyder seyth vor ir guth zu rotten haben, als das sy peyder seyth, ver sich des Erbes, ader des gutts unnterwinth, das ehr sein Erbe ader guth vorpürge auf das dem weissen, aber ab der wesenn mer weren yr Erb, ader yr gelth nicht verlorenn werdt. Ab es aber were, das die Weissen zu irenn 14. Jaren quemen ader darüber, das sie denne geweldigkt seyn yr guth zu bescheyden ader zu vorleyen auff ein Zeit, wem sie wöllenn.

Ab Kinder pleybenn das eynes peyderthalben were, und das ander einthalben, wie Man die güter teylen soll.

8. Ab das queme. Das geschwistert miteinander teylen foldenn. Und das geschwisterth ein teyl peyderthalben were, und das ander geschwisterth einthalben, so ist das unser Recht, das peyderthalb ist, das soll zwei theyl nemen, und das ander ein Helfft, ader ein dritteyl an der teylung nimph, und ab die Kinder gestorben weren beyderseyth, und die teylung gestorben wer an die freinde. So sollen sie gleich teylenn als die vorgeantenn Kinder foldenn geteylt haben.

Ab der Man ader Frau einenn Sone ader tochter vorenderten und über jar und tagk nicht beritte, was darin ein Recht sey.

9. Wier haben auch zu einem Rechtenn, wen ein Biderman, ader ein Biderfrau ir eines allein wer, und er ader sie irem Sone eines anderen

er-

erbaren Mannes ader einer erbaren Frauenn tochter, die man freyth und der Erbar Man, ader die Erbare Frau ir tochter, die man freyth nach irer macht erlich ausgabe, und der schwer seinen Sone mit seiner Schnur ehe ein jar ader 2 ader 3 ader 4 ader noch lenger bey im an seinen brotte hylde und ehe feynenn Sone mit keinerley sache beritte, das der Vatter ader die Mutter nicht beweren möchten, und seyn Sone stirbe und lyse ein Kindt ader 2 ader wie viel der werenn. So wel wir, das die Schnurrhe und ir Kynth, also viel in ires anherrenn ader in irer anfrauen gut zu nemen habe als viel der geschwifert, yres Vatters ader ires anherrenn ader an irer anfraue erbe ader guth zu nemenn habe. Und ab das queme das der enckel Vater kein geschwifert lyse noch hette, so soll die Schnurrhe und die Enckel des anherren helffte ader der anfrauen nemenn.

Ab Mann ader Weib miteinander lebten, und irem Sone ader der tochter eines anderen Mans Kind freyten, und an yrem brod hiltten uber jar und tag und der zweier eins abginge, was den die in des Vaters ader anherens güters zu greiffen haben, und dorin recht were.

10. Ab das queme das Man und Fraw miteinander leben, und sie irem Sone eines erbarenn Mans ader einer erbarenn Frawen tochter freytten, und sie irem Sone mit sampt der Schnurhen bey ynenn am brod halden ein jar ader wie langk das were und ir Sone stirbeth, und lesset seiner Hausfrauenn ein Kynth, ader zwei, und der Anherr mit sampt der Anfrauen iren Sone nicht berotten hetten, und sie die Elderenn das nicht beweren möchten, das sie irenn Sonn berottenn hetten, so well wir, das die Schnurche und die Enckel pey ires Vaters geschwifert, welches under ynenn pleybe als viel neme, als der anderen geschwifert eines ires Vaters nach ires Anherrenn und noch irer Anfrauen todt.

Ab Eleuthe miteinander Kinder hetten, und der etliche ausgeben und beritten, was sie nach Vater und Mutter todt gleych denn andern nemen sollenn.

11. Wen Man und Weib miteinander leben, und inen Goth Kinder miteinander beschert, wie viel der werenn, und sie der Kinder eines ader zwey ausgeben, und die Kinder noch irer Macht berittenn, und es geschicht das Vater ader Mutter unter inen eines stirbet, und welches under den zweien pleybt, und sich wider vorendert, ab den die Kinder, die ausgegeben findt als viel teylung nemen wolden, als das ander geschwifert, die nicht ausgeben sinth, so spricht unser Recht, das die Kinder die ausgegeben sinth das wyder einlegenn, was ihn von iren Elderen worden ist, und nach dem neme iglich Kynth eines als viel sam das ander und ab sie nicht wolden einlegen, so soll der Vater, ader die Mutter, welche under inenn bleyben bey leben ist den anderen Kinderen einem yglichen Kinde entfor als viel ausgebenn, als

viel der anderenn geschwifert eines genommen hath die ausgegeben finth, und oftens neme ein geschwifert als viel an der teylung sam das andere.

Wie Kinder ausgegeben, und beroten nach irer Elderen eines todt mit denn anderen wider vorendertenn teylen.

12. Ab das queme, das Man und Weib miteinander lebten und sie ire Kinder alle sampth ausgeben, und sie nach irer macht beritten, und Gotth uber die Frau ader uber den Man gebütte, welches denne under zweien bliebe, und sich vorenderthe, und sein Kinder mit im teylen wolthen, wer Mutter ader ires Vaters teyl als es wol billich ist, so spricht unser Recht, das die Kinder wider einlegen, was in von irenn Elderen worden ist, und oftens die helfft nemenn, auf das die Kinder ire Elderenn nicht alsofer möegen beschatzen.

Ab ein erbar Man ein Weib nimpth zu der Ee, und ir morgengobet, und der eins under jar und Tagk stirbet, wie Man sich in dem halden soll.

13. Wen ein erbar Mann ein Witwe ader ein juntfrau nimpth, und er ir morgengabet, und ab der Man in sechs wochenn und in einem jare stirbet, so hat die Frau Recht zu der Morgengobe. Ob das geschech das die Fraw in der Zeit schwanger wurde, so soll sie kein Morgengobe nicht haben, bis an die Zeit das sie Goth berett, das sie des Kindes genisset, ab sie das Kindt todt gebure, so soll sie ir Morgengobe nemen. Ist es aber, das Goth unser Herr der Frauen gehilfft, das sie das Kindth lebendig gebirth, und zu der Welt bringkt, und das Kindt die vier Wendt beschreit, so hath die Frau mit sampt dem Kinde Recht die helfft zu nemen von allem was do ist. Forth mer, ob die Fraw sturbe under jar und tagk, so haben die freünth kein Morgengobe zu nemen, sonder was die Fraw dar brocht hatth an Erbe ader an gelde ader an anderen dingen, das sol man iren nechsten wider geben folklich on hindernuß.

Ab Man ein erbar Witwe ader jungkfraw Zücket mit gewalt, was darumb ein Recht sei.

14. Ab das queme das ein erbar Man ein tochter hette, die ein witwe ader ein jungfrau, ader ein Söne hette, ader Witwen Sone oder töchter hetten, und den Kinderen ire Elderen lebten, ader todt weren, und sunst ander freünth vor die Kinder zu rotten hetten, und es queme einer und tzuckte die Witwe ader die jungfraw mit gewalt, und der Witwenn ader Jungkfraw Vater ader ir Mutter ader ir freündth das mit iren Nachbarenn überthalben und niederthalben bewerenn möegen, ader mit zweien erbaren Manen den zu gleyben ist, so hatt der selbst schuldige, und alle die im des zulegen, die haben leyb und guth verloreenn, und sie sollen vorschriben werden. Das sie vorbafs kein Recht mer mit uns sollen habenn. Ab die Witwe ader die

die Juncfraw die gezügt ist den selbstschuldigen entschuldigen wolth und sprech, es wer ir wil gewesen, das der Frauen Recht nicht bunth habe und in nicht entschuldigen möge, und dem selbstschuldigen kein genode geschehe.

Ab Sone ader Tochter irer Elderen brœtlinge werenn und wider iren willen sich vorendertenn was dorin Recht were.

15. Wier haben das zu einen Rechtem, welch Fraw ader Mann ein medel, ader ein Knaben hath, ader einer Juncfrauen, ader einen Knaben ire Elderen sterben und die Jungfraw, ader der Knabe irer freünth brœtlingk ist, ader ab im feiner Elderen eines lebt, und es fein brœtlingk ist, und die Juncfraw ader der Knab sich vorenterth an Vater ader an Mutter, ader an feiner Freünde roth, so spricht unser Recht, das es kein Erb wil noch zu irem guth nicht haben sol von Vater, und von Mutter, noch von allen irenn freündem.

Ab einer eines erbaren Mannes tochter zu der Ee neme, und uber ein jar ader zwey jar überwerth wurde, das er anders wo ein ander Weib hett was do Recht wer.

16. Ab ein Man her queme aus frembden landen ader eine allhie, aus dem lande burdig wer, und eines erbaren Mans tochter, ader Kind freythe, und sie zu einer elychen Frauen nimph, und er wirth bewerth mit erbaren leutten uber ein Jar ader zwey Jar das er anders wo auch ein eehlich Weib hette, wir wollen, das er fein haupt vorloren habe, und wollen, das die Fraw vor ir schand was er guthes zu ir brocht hath, die helfft nemenn und die ander helfft sol nemen der ungerisch Groffe, und unser Landgroffe, und was die Fraw vor guths hatt das sol ihr niemanth nemenn.

So einem Eelichen noch des anderen todth Kinder pleyben, und das sich wider vorenderte, und Kinder gewinth was Recht sey.

17. Welcher Frawen weysen von iren Manne bleyben, ader dem Mann von seiner Frauen weysen bleyben, und er ader sie vorendert sich wider, und die weysen also jung werenn, und unvornunfftig finth, das sie irenn anfal nicht vorwefen mögen, wir wollen, das die nechstem freündth der weysen den Man ader die Fraw manen, und dorzu zwingen in jar und tagk, das der Man ader die Fraw den weysen ein ausrichtung gebe mit der freündt wissen. Und ab die nechsten freünde der weysen woldenn das vorlossen, und die Zeit vorziehen, so well wir, ab das guth dem Man ader der Frauen dor noch Kinder bescherth, so sollen die lezten Kinder als gutt Recht zu der teylung haben, als die ersten Kinder haben. Und ab die weysen zu iren tagkl quemen, und sie ire sach vorwefen möchten, und das nicht tettetenn, so sollen sie bey den Rechten bleyben, als es vorgesprochen ist.

Ab ein Man durch friftunge der scholt vonn feynerr Hausfrawen tzeucht, was dorrin Recht sey.

18. Welch Man dem andern gelth schuldig ist, und er von seiner Frauenn hinweck zeucht in dyefem Reich wo er hin tzeucht, durch des wyl-
len das er seine schuldiger, ader gelter nicht gelten wil, und er in wol gel-
thenn magk. Und er seiner Frawen so viel wol lesth, das er seinen schuldiger
wol bezahlen mag, und er ein halb jar ader ein ader zwey jar ausbliebe:
wen der erbar Man seines geldes nicht entperen wil er mag die Fraw vor
ein Recht ladenn, das sie irem Man in dreyenn viertzehentagenn vor ein
Recht stelle, ab ir Mann in 3. vierzehenn tagenn nicht queme, so geb wir
der Frawen ein Monat darzu, das sie destlenger fristh habe, das sie irenn
Mann destpas bepottenn moege, und ab ir Man den nicht quem, so wel wir
das der erbar Man sein gelth von der Frawen mer neme, wen ir Man im
schuldig ist gewesen, und auf in das bewerth mit erbaren leüthen wurde. So
spricht unser Recht, das im vorbafs kein Recht zwischen uns geschehen sol.
*Wen einer den andern umb scholt beklagt mit gezeugenn, und der ander be-
kent ader leuckent, was das Recht sei.*

19. Ab ein Man den anderen beklagt umb gelth, und er es mit er-
baren leuthen wolde beweren, und der ander im seines geldes bekente, sol
er im sein gelth inn 14. tagenn vorrichtenn. Und leuckent er im seines gelts,
so sol er sich salbz entbrechen in 14. tagen von im und ab er im den zug lossen
wil deme, der in beklagt des ist er geweldigck.

*Ab einer zu den anderen ein schlechte Klage umb gelt scholt füret, was das
Recht sey.*

20. So einer alleine zu eines Klakt umb gelth ein schlechte Klag, be-
kent er im seines geldes, er sol es im in 14. tagen geldenn, und leuckent er
im, so sol er in 14. tagen ein Recht dorumb thun.

Klag umb verdinthen lohenn.

21. Wo einer klagkt umb vordinten lonn bekent er im am dritten
tag, so sol er im vorrichten, und leuckent er im, so sol er im ein Recht am 3
tag darvor thun.

Klagk umb buergschafft.)

22. Ab einer einenn beklagt umb gelth von burgschaft wegen be-
kent er im seines geldes, so sol er im sein gelt vorrichtenn am 3. tag, und
leuckent er im, so sol er im am 3. tag ein Recht darvor thun.

*Klagk eines Gastes gegen einem einheimischen und des einheimischen gegen
dem gasth.*

23. Ab ein gast einen erbaren Man alhie beklagt um gelth bekent er
im seines geldes, so sol er im sein gelt am 3. tagk entrichten, leuckent er im
Sei-

feines gelts, so sol er im ein Recht darvor thuen. Also spricht unfer Recht auch ab ein gasth einen erbaren Man alhie schuldig sey, das er an dem gasth sein gelth mit dem selben Rechten gesuchen möge.

Wenn einer auf den anderen sein gelth scholth derfolget, wie oft er pfanth fordern sol.

24. Ab ein Man sein gelth mit einem Rechten auf einen derfolgt, so sol er 3. stund pfanth fordern mit des Richters laube, an 3. tagen und als oft als er pfanth forderth mit dem buttel. Ist das es des Groffen gericht ist, so sol er dem Groffen von iglicher pfandung 3. groß pfennig vorrichten. Ists des Richters gericht, so soll er dem Richter von iglicher pfandung 4. A gebenn.

25. Wen einer pfand genimph, so soll ers halten alses im zugetheylt wird 14. tag ader am drytten tag dornoch es eines auff einenn derfol geth mit dem Rechten: und das pfanth sol man doch vorkeuffenn, da es geschazt wirth, kan ers denn nicht vorkeuffen, so sol ers füren auff den nechsten Markt.

26. Alle dingk teylt man noch dem lantrechten zu halten: ifs sylber in pfanth ader nicht sylberinn anhave und erbe, das mus einer halten jar und tagk.

27. Wen einer einen beklagt, und er leukent im, und der Klegerr züg sich antzeugen, das ers im schuldig ist, und der schuldiger die züg nicht wil leyden, so spricht unfer Recht, das sie ader er mit 3. eidenn soll behaltenn.

28. Ab es queme, das einer einem ein Margk schuldig wer ader mer und er im nicht geltenn wolt, und im nicht pfanth hett zusezen, so sol man yn im mit der hanth antworthen. Und under einer Margk sol man keinen mit der hanth antworten: ab er Erb hath zu sezen es sey ein gasth ader ein lanthman, dem Man schuldig ist. Das Erb sol er jar und tag zu pfanth halten. Wurde der Scholtmann gewar das sein schuldiger farende gabe hette, die sol er angreifen mit des Richters wisse, und sol sie 14. tag halten, und ab er seines gelts an der farendenn habe nicht bekomenn mœcht, so sol er sich umb das ubrig gelth zu dem Erb gehaldenn.

Ab ein bratling in schlachtung viel ader in ein unerlyche sache was Recht sey.

29. Wo es sich begeben, das ein erbar Man ader ein erbar Frau einen Son hettenn, und er ir brætling wer, und der Sone in schlachtung siele mit welcherley sache ader in shholth ader sonst mit unerlicher sache besaget wurde, ader befunden wurde, yst das sich seyn Vater und Mutter sein nicht auffen in sechs wochenn, so wel wir das Vater und Mutter vor iren Sone antworten sollenn.

Ab einer dem anderen auf sein haus gehet, und in ausheyscht.

30. Wen zwen myteinander tzu krig werdenn, und einer dem anderen auf sein haus geheth, und ynn ausheyscht mit frewelen muth, und er im tzsichwach ist, und nicht herrausch tzu im khomen that, ist das der den Man ausheyscht herraus scheuft ader sticht ader wirfft, und in vorterbth, ader sein mitfolger, so spricht unfer Recht, das er kein noth dorum leyden sol. Derselbe, der in ausgeheyschenn hatt, der sol dem Richterr und Burgerenn 3. Marg birsche geben und alle seine nachfolger iglicher soll Richter und Burgern 3. Marg geben, wo es in denn 24. Stetten geschicht, und ab sie der birsche nicht vorrichtenn wolden, so sollenn sie dyeweil kein Recht haben, bis sie dem Richter, und den Burgern umb ir Buße gerecht werden. Auch sol ers bewerenn mit seinen Nachbarenn oberthalb und underthalb, ader mit seinenn Nachbaren keyen im uber das er ausgeheyschenn sey.

Ab einer durch genoden villen in eines erbaren Mans haus wiche und ein ander im nachfolgte und in wonte, was das Recht sey.

31. Wenn zwen mit einander zu Krig werden, und der ein in eines erbaren Mans haus auff gnoden weicht, und der ander im nochlaufft, und in des erbaren Mans haus, und darin wundet, so soll der selbst schuldige den Zweieñ Groffen 10. Margk vorrichten, und schlet er in tzu todt dem er nachgelauffen ist, so soll er sein haupt vorloren haben, und soll vorbafs nie kein Recht zwischen uns haben. Und wird der selbstschuldige in des erbaren Mans haus vorterbeth von dem wirth oder von seinenn gefinthe, so hab wir das Recht, das der wirth und sein gefinde keine noth dorum leyden sollen, und der also nötig wer, der einen nochleufft in eines erbaren Mans haus, das er den Groffen ir Buß nicht gerichten mag, so sollen in die Groffen fohen, und sollen in alslang gefangen halten, bis das er inn ir Buß vorricht.

Wirt einer derfunden in eines erbaren Manes fierpfelen bey schloffender Zeit, was dorin Recht sey.

32. Ab das quem, das ein erbar Mann ader sein gefinde bey schlaffender Zeit einen Mann ader ein Weib in seinem haus ader seinem Hoffe funde, und der Wirte des hauses, ader sein gefinthe sie vorterbtenn, so soll der wirth und sein gefinthe kein not dorum leyden.

Ab einen Man seine farende habe gestolen wurde, welcherley die were, wo er sich vormuth, ab er das mit Recht do suchen mag, ader nicht.

33. Wo es sich begeben, das einem erbaren Man ein Ross ader ein Rinth, ader gewant, ader seine farende habe vorstolenn wurde, wir wellen das der erbar Mann das Recht habe, wo er sich vormuth do sein habe sey, die im vorstolen ist, das er do in des Mans haus Recht zu suchen habe mit
des

des Richters wisse, und finth er sein habe, die im vorstolenn ist zu dem Manne er greiff das guth an als ein Recht ist, mit des Richters wisse, und finth er sein habe do nicht, so wel wir, das er keine noth kegen die groffen umb die sach leyden soll.

Wenn einer einem erbaren Mann in seinen garten stige ader breche, was das Recht sey.

34. So einer ader wie viel ir weren, die einem erbaren Mann bey Tag, ader bey Nacht in seinen Baumgarthen stigenn, ader einbrechenn, und im sein obyft stölen, wirt ir einer derstochenn ader erschlagenn, man soll nimer kein Recht umb in tun. Finth man dorüber Schimmer todt bey im, das er sein obyft gestolen hoth, man soll in hengenn als einen diep.

Von Heckelen und Messern.

35. Wir wellen auch das zu einen Rechten haben, das kein Mann inn Stetten noch in Merkten noch in Dörferenn nicht Heckell tragen soll, wen 3 Firtell einer Eln lang sey, und ab imanth ein lenger messer tragen wolt, wen die rechte mafs ist, das soll im der Richter mit Burger hilffe nemen, und soll von im sechs grofs pfenig nemen, will er das Meßer wider des Richters wille tragen, so soll er kein Recht zwischen uns haben bis auff die Zeit, das er dem Richter gerecht wirth.

Wen einer dem anderen seine farende habe zu pfanth setzte, wie und wohin er die vorkauffen soll.

36. Ab ein Man sein Erbe ader sein farende habe einen erbaren Manne zu pfanth setzte wissens eines geschwornen Richters, und das guth in dem Lande, ader beauffen lande vorkeufft an des erbaren Mans wissen, der es im getrauth hatt, und er im sein guth entfrembden wolt, so soll er vorbaß kein Recht zwischen uns haben, ob er das ubergangen wurde. Und jener der es von im gekaufft hette, der soll nicht daran vorlierenn.

Ab einer ein pfanth zweier vorsetzte an Unterscheid, was dorin ein Recht sey.

37. Welch Man sein Erb, ader sein farende habe vorsetzt wissens eines geschwornen Richters, und er sein Erb, ader sein farende habe einem andern auch zu pfanth setzt wissens eines anderen geschwornen Richter, und er zweien sein Erbe, aber farende habe vorsetzt, wirt er des ubergangen, so soll er vorbaß kein Recht zwischen uns haben.

Ab ein vorsprech imanden vorsagte sein Wort zu führen.

38. Wen ein Witwe, ader ein Weyße, ader ein armer Man vor einem Rechtenn zu tedingen hatt, und er ein vorsprecher bittet, das er sein Wordt rede, und im sein gerechtikeit geben will, und der vorspreche sein

wort nicht reden wil, so sol der vorsprech in einem jahr keines Manes wordt nie reden.

39. Eines Vorsprechen Recht ist, von einer schlechten Klag ein grosch, von einen Eidt 3. groschen, von einer wunden die schlecht ist 3. groschen, von eyner Kamperwunden 8 groschen, von einem todten $\frac{1}{2}$ Margk: wen er einen ungerechten auff den hals redt, dorvonn geburt im auch $\frac{1}{2}$ Margk.

Was man gewanth ins landt bringkt, das sol man reyyfenn.

40. Also spricht unser Recht, wer gewanth in das landt bringkt, welch man das gewanth kaufft, es sey welcherley das gewanth sey, wer der ist, der das gewanth kaufft, er sol es lassen reyyfenn. Was das gewanth an seiner Rechten lengk zu kurz behelth, das sol mann im seinem gelth abschlann, und was mann gewanth in diesem landth macht, das sol auch gereyfft werden.

Ab ein Landtrichter einen finge mit vorlornem Gelde, wie mans domit haldenn sol.

41. Welch Richter der ein Landtman ist, einen Man fehet mit welcherley gelth das sey, so sol der Richter den Man und das gelth vor ein Recht antworthenn, und sol das gelth 3. stundt auff den Mergkten ruffenn lassenn, ab iemand quem, der sich des gelts unterwunde und bewert, das das gelde sein were, dem sol man es wider geben. Kumpt ader niemanth, so wel wir, das der Richter des geldes ein drytteyl neme, und die groffen die zwey theyl nemen, und wellen auch, das der Richter kein noth dorum leyden sol, ab im der gefangne entrinne.

Ab ein elender geschlagen wurde, wie er das Recht fordern sol.

42. Ab ein elender geschlagen wurde, der sol sein elenth selber schweren, und die groffenn bürgenn von im forderenn wolten, so sol sein schmerzen sein bürcke sein nach unsern Rechten.

Ab ein elender vorterbeth wurde, wer das Recht umb in forderen sol.

43. So ein elender vorterbth wurde, so hab wir das Recht, das der Richter mit sampt den Burgern sich der sache unterwinden, wo es geschicht, und fecht er den selbstschuldigen, er soll in vorbürgenn auff ein jar, kometh imanth des elenden freundt, und sucht in mit einem Rechtenn, und das bewerth, das er sein geborner Freündt wer gewesen, man sol im ein volrecht umb seinen Freunth thuen; kommeth aber nimanth, so sol der Richter mit der Burgerhilfe dem selbstschuldigen eine Buße aufflegen, das der Selenn genug dorumb geschehe.

44. Und ab einer vorschmerzt wurde, es wer des abents ader Frue ader zu welcher Zeit erwundt wurde in einem Dorf, ader Margkt, ader Stadt

Stadt, und quem vor dem Richter, und seinen Schmerzen wolde suchen, wir wellen, das der Richter im kein Recht thue an seine Eldistenn mit zweien ader mit vieren.

Ab einer in disem lande derschlagen wurde, ab die Freunth von stund an den Groffen solen besuchen.

45. Auch hab wir das zu einen Rechten, ab ein Man, ader ein Fraw vorterbet wurde, in welches Dorffes hatterth das geschehe, wir wollen, das die Freunde den totten mit des Richters wissen in des Hatterth das geschehen ist aufheben und den Groffen nicht dorum besuchen sollen umb das, das sie alzuviel leydes umb iren freunde haben.

So ein Frau ader Man in einem unrechten wege dershunden wurden, wen man antworten soll.

46. Wier haben das auch zu einem Rechtenn, wer der ist, der in einem unrechten wege gehet, er sey Fraw ader Man, ader wie viel ir sinth, wer dieselbigenn feheth ader aufhelt, die sol er seinem Richter antworten, und er sol kein noth dorum leyden, sinth sie gerecht, si sollen es genissen, seynth sie ungerecht die gefangenenn, Man sol ein Recht uber sie thuenn.

Ab einer derschmerzt ader geschlagen wurde, wo ader von wem man das Recht suchen soll.

47. Wurde ein Man vorschmerzt ader erschlagen, so sol er seyn sach vor dem Richter suchen, wo es im geschehen ist, und ab das geschech, das die freunde dem Richter scholt geben, das in der Richter vorschmerzt hette, so sol er seinen schmerzenn den Eldisten zu wissen thun, den man gedraueht hatt, und die Eldisten sollen im einen Richter setzen, das er seine sach vorfuren moege, und ab der selbstschuldige den Richter vorschmeihen wolde, und wolde seine sach altzuhanth den Groffen klagen, so sol er sein sach und seinenn schmerzen verloren haben.

Ab einer dem anderen eide borgte vor denn Rechten, wer den aufnehmen soll.

48. Wo das queme, das zwen miteinander klagten, und einer dem anderen eid borgte, so wel wir, das niemandt den Eydt entphoenn soll, den der selbstschuldige, der in beklagt hatt: ab das queme, das der Zweier einer von Gots gewalth krang wurde, es wer der, der den Eydt entphoenn soll, ader der den Eydt thun soll, und das beweren moege mit seinem Richter, das er krang sey, wir wellen, das er sein sache dormit nicht verloren habe, und der Richter soll dem kranken ein tag geben bis auf die Zeit, das im Goth gehilfft, das er aufkometh, so soll der Richter innenn beyden ein tag geben, das in beyden voll recht geschehe.

So imanth mit feuer droitte, was das Recht were.

49. Auch hab wir das zw einem Rechten, ab Fraw ader Man einenn Margkt, ader einem Dorff, ader einer Stadt mit feuer droitte, und sie des mit erbaren leuthenn ubergangenn wurdenn, so soll man die selbstschuldigen zu einem Rechten antwortenn, und man sol sie vorprennenn.

Ab einer dem anderen droitte zu ermorden, was dorum ein Recht sey.

50. Nu ist das auch unser Recht, ab ein Man dem anderen droitte zu todt zu schlagen, und er des mit erbaren Leuthen beweren mag, das er im gedroitt hat, so soll er in vor ein Recht laden, und soll im bürgen sezen, das er seines Lebens vor im sicher sey, und hatt er, im nicht bürgen zu sezen, so soll er in fohen, und halden also lang, bis auf die Zeit, das er seines lebens vor im sicher sey.

Das kein Man mer, vorspilenn mag, wen er umb und an hath.

51. Wir wollen auch das zu einem Rechten haben, wen zwen miteinander spilen, das keiner mer vorspilenn magk, wen das er umb und an hath, und man soll in nicht fesseren ader unter ein buth stürzen, und ab einer wolde auf eines Mans Erbe ader auf seiner Hausfrauen Kleyder, ader auf sein feder Kleyder spilenn wolde, das well wir mit keinerley sachen gestattenn, und ab einer erbaren Mans Sone ader sein Knecht mer vorspielt, wen er pfenigk hett, und dorzu sein gewanth vorspilt, das er anhette, und er mer pfanth seinem spieler sezt: wir wellen, das des jungen Vater ader des Knechts Herr das gewanth mit 3. groschen geloesen mag. Das pfanth welcherley das sey, und die Fraw ire Kleyder er sein viel ader wenig mit 6. Groschen mag loessenn. Und ab das were, das sich do wider imanth wolt sezen, und das Recht nicht halten wolde als es gemacht, und in fesserth ader fäng, und die pfanth nicht zu loessen geben wolde, wir wellen, das der Richter ein Marg byrsche von im nemt, und die pfanth am gelt wider geben solle. Und bey welchen spieler man mer wen 3. Wirffel finth, dem soll man alles nemen, was er bey im hatt, und findet man bey im falsche Würffel, man soll im bruenn.

Ab einer vorterbet wurde, und der selbstschuldige zu gnoden quem, wie ers denn halden soll gegen den freunden.

52. Wier haben auch das zu einem Rechten, wen ein Man vorterbet wird, und der selbstschuldige zw gnoden kometh, das sein sache zu funne ader schwunge kometh, wir wellen das er das erste gelth vorborge, und oftens mer das erste gelth soll des anderenn und des dritten gelts bürg seyn, und die bürgen sollen freu und ledig seyn, wen das erste gelth vorricht wird, wir wellen; das gehapth haben, wen das erst gelt gefelth, so soll das ander gelt uber ein halb Jar vorricht werden, und das dritte gelth soll auch in einen halben Jar vorricht werden: ab einer das nicht hilde, so sol er in aller sache

vorfallen seyn. Wolten daruber im seine Widerfacher genodt thun, das haben sie gewalth. Ab das seine Widerfacher das gelth in einem Jar wolden vorricht haben, so soll er der fertte in das ander Jar tagk haben, und wellen, das auch ab seyn Widerfachern wolden die fertte in dem ersten Jar haben, so soll er des geldes in das ander Jar tag haben.

Ab einer, Manschafft tut, mit wie viel personenn er sie thun soll, und wer die aufnemenn soll.

53. Wier haben das auch zu einem Rechtenn, wenn ein Mann manschafft thun sol, so sol der selbstschuldige salb dritte manschafft thun. Und nimanth sol die manschafft entphohenn, wen geschwifert Kinder: Und wellen das, die manschafft thun, das sie Herrenn und Frauen heysien sollenn, und sollen ym beystehenn zulieb, und zu leyd mit erlicher sache und mit einem Rechtenn: Ab daruber yre Herren sie wolden tzwingen ynn tzuzugeben eines unrechtenn ader wolden sie zwingen umb ir guth, ader woldenn sie zwingenn vor sie leuten die haupter abzuschlagen ader zu hengenn, das mag im unfernn Rechtenn nicht gesein: ader sie sollen in zubegenn, das mit treu ist, ab sie daruber des nachts ader des tags wolten leuten auf ir hauer gehen, ader ausheuschen, und wolden in dorzu zwingen, das es mit in gehen sol, so well wir, das er der Manschafft frey sol seyn, und sol das beweren mit seinem Richter ader mit feinenn Nachbarenn oberthalt und niderthalt, doruber well wir, das kein beykinth nicht sol Manschafft entphohen, noch kein Erbtheyl haben sol, und niemantz eines Rechten moege gehellffen, und mag auch eines erbaren Mans stadt nicht vorstehen.

Ab ir zwen miteinander 'kempfen solden, wie sie beyde geschickt sollen seyn.

54. Wier haben auch das zu einen Rechtenn, wen das zwene miteinander fechten umb einen todtenn, ader umb ein Kamper wunden, so sol der Kempfe seinen schilth und seinen Kolben habenn, als vor ein Recht ist gewesen, und dem anderen teyl wier einen Baum der soll also lang seyn, das man in messen soll vonn seynen fussen bis auf sein Haupth, und der Baum soll farenn also spyz seyn eines pfenigs breyth. Ab der zweier einer aus dem Kreyse wiche, so ist er fyglos, ab sie beyde miteinander ausquemenn, sie sollen miteinander wider intretten in das selbige Recht. Ab man doruber beyd zweier einem indert einerley gewer funde, anders wen, als unser Recht dobenn spricht, der sol sein sach verloren haben: ab doruber imanth quem der, der Kempen einem zulegen wolde, es wer, welcher Kempe das were, und Herr in denn Kreys im zu hilffe queme, so well wier, das er sein haupt verloren habe, und der Kempe, dem der zulegkt, der sol sein sach verloren habenn. Doruber spricht unser Recht, das der Groffe sol zu im nemen zwen

geschworne Richter, und sol zusehenn durch der gerechtigkeit willen, und offenberlich den leuten sagenn, das sich iglich man wisse dorvor zu hütten, und das niemantz in Kreys lauf irend einem zu heiffenn.

Ab ir zwene vor ein Recht quemenn, umb hefftige sachen: ab sie mit gewer, ader an gewer kommen sollenn.

55. Wo das queme, das leute miteinander zw sachen hetten, vor einem Rechtenn umb hefftige ding, so sol der, der die sache sucht, an alle gewer vor ein Recht kommenn, und der ander, der auch seyn widerfacher ist, sol vor ein Recht kommenn, auch an alle gewer, und iderman salb sechste, und wer das Recht brech, und quem mit seinem gewer vor ein Recht, der sol seyn sache verloren haben.

Wenn unser Groff die Groffschafft aufgibt, wie und wo er sie aufgebenn soll.

56. Auch hab wir das zu einem Rechtenn, wen die Zeit kompth, das unser groff die groffschafft aufgeyth, als wir vor Alders ein Recht haben, so sol er die groffschafft im Rothe aufgebenn, und nicht dorin bleyben, wolde er doruber in dem Rothe beleyben, so sol er vorbaß nie nimmer unser Groff sein: Wir wellen auch, das die hunderthund 24. Richter die groffschafft in frünthschafft in dem Sagrer sollenn hingeben, und sollen sich nicht reuffen noch ir gewanth reissen, und wen das meyste teyl in dem Sagrer zulegt, der sol unser groffe seyn, und ab imanth dem anderenn seyn gewanth reyßth, und er das mit 2. geschwornen Richteren beweren magk, so spricht unser Recht, welcher die Leut reufft, ader ir gewanth reyßth, ader schleth der sol den 24. Richteren 3. Margk busse geben, und dasselbe Recht hab wir auch umb das schreibampth und die in Sagrer gehen, die sollen alle an gewer kommen, und dorein gehenn, und iglicher Richter soll nich mer leute in den Sagrer nemen bey des Landes busse, wen im in die hundert Man gefehlt: und ab imanth quem vor den Sagrer mit gewaffneter hanth und nicht das Recht wolt halten als es beschrieben ist, so soll er denn 24. Richteren in 3. Margkten busse bestanden seyn.

Ab ein zug gezogen wurde an zwen geschworne Richter was des Groffen busse dorrauf sey.

57. Auch hab wir das zu einem Rechtenn, wen das einer zugezeüth an zwen geschworne Richter und der zug vor den Groffenn gestanden wird, so soll der Groff von dem zuge nicht mer busse haben, wen 1. Margk, kumpth es aber das es geschicht, das ein urtheyl ader ein geschenthnies vor die 24. Richter bescheydenn wirth, das sies urtheylenn sollenn, von dem urtheyll sollen sie nemenn ein Margk und der Groff sol davon kein busse haben.

Wen

Wen zwen tzu krig werden zu weloher zeit einer den anderen zu haus suchen soll.

58. Ab das noth geschehe, das leute zu krig wurden in Steten ader in Mergkten, ader in Dorffern, ist das sie Landleuth seynth, so sollen sie die selbstschuldigen zu hausse und zu hofse suchen des abents ader des morgens zu rechter tagzeith, wo er gefessen ist.

Ab der Edlingen Holden einer wunth wurde in Steten ader in Merkten was das Recht sey.

59. So der Edlingen Holden einer wunth wurde in der Stat, ader in einem Markt, ader in einem Dorff, so soll er ader seyn freünth ein Recht suchen in dem Hatterth, do es geschehen ist.

Ab unsere Leute einer wundt wurde von einem Edlingenn ader seinem Holdenn, wo man das Recht suchen soll.

60. Ab unsere Leuthe einer wunth wurde von einem Edlingenn, ader von seinen Holdenn in einer Stadt ader Markte, ader Dorffe, so soll er sein sach suchen mit einem Rechtem in des eigens Hatterth, do er im geschehen ist, kumpth ein Lanthman in eines Edlinges Dorff, und schleth einenn, so sollen sie dasselbige Recht zw uns habenn, das wir zu inn habenn.

Ab einer vorterbte wurde, wen man dorum beschuldigen magk.

61. Ab ein Man vorterbte wurde, so spricht unser Recht, das man nimanth mer beschuldigen mag, wen den selbstschuldigen, und zwen folger dortzw, ist das der selbstschuldige bey den Groffenn 10. Marck vorricht inn 6. Wochen, so seynt die folger frey. Ab der wunthe uber die 6. Wochen lebte, so synth die folger aller sachen frey.

Ab ein Man Erbe, und Holden hatt, die dem Landt dienenn, wer die zu richtenn hatt.

62. Welch man Erbe hatt, das mit heuseren zum Lande dinth, und er das Erbe von dem Landt gekauffth hatt, wir wellen, das der erbar Man mit sampth unserenn Landgroffenn sein Holdenn mit allerley sachen zw richten habe, und der erbar Man soll 2. teyl busse nemen, und unser Groff soll an der bus ein dritteyl nemenn, auff das das Landts-Erbe nicht vorterbe.

Ab ein Enckel sturbe, an Vater Mutter, und geschwistert, auf wen seyn guth kompth.

63. Wen ein Enckel styrbeth, und Vater und Mutter noch geschwistert nicht hinder in lesth, wir wollen, das sein Erbe und sein Guth auf den Anherren, und auf die Anfraw erben soll, und nicht auff Vetter, noch auf Wazen, noch auf Oemen.

Unter wie viel Jaren Knaben ader Junckfrauen bescheyden mögen.

64. Auch spricht unser Recht, das kein Junckfraw, noch kein Junger Knab under 14. Jaren nicht bescheyden möge, imanden sein gelth noch Seel geretth si seinth den 14. Jar alth, so sinth sie seyn geweldik.

Ab etlich miteinander Kinder haben, und ir eines stirbet, ab die Kinder mit dem anderen unvorenterten teylen mögen.

65. Wier haben auch das zw einem Rechten, ab Frau ader Mann miteinander leben, und Kinder haben, und der zweier Ee leute eines stirbet, so sollen die Kinder kein Erbteyl zw ihnn habenn, ee sie nicht vorenderenn. Und welches sich under den zweien vorenderth, das sol die helfft mit seinen Kinderen teylenn, ir seinth viel, ader wenik, und ab der Kinder eines nach der teylung stirbet, ader wie viel ir sterbenn, so well wil, das ir guth, und ir Anfal wider an die Elderenn erben soll.

Ab eines under geschwistert stirbe, und liefs Enckel, was Recht sey.

66. Auch spricht unser Recht, wo geschwistert ist, und eines under inenn stirbet, und lesth Enkel, so soll das Erbteyl auf das Enchel sterben, und nicht auf das geschwistert.

Ab einer ein Eidth tuth, und seinem vorsprechen nicht recht nochredet, was das Recht sey.

67. Wier haben das zw einem Rechten, wer einen Eydt thut, und seinem vorsprechen nicht Recht nochredet, der sol sein sach verloren haben, es wer denn, das er nicht volkomen wer an seiner Rede, das er stamleth, auch ab ein Fraw einen Eydt thut, die mag nit vorfallenn.

Ab ein Man Kübel hette, die do zu groß oder zu klein weren, was das buße sey.

68. Ab ein Man Kübel hette, die do zu klein ader zu gros weren, das er domit befunden wirth, der bestet, an des Landes buße 3. Margk, und ab er 2 Kuebel hette, und mit einem ausmesse, und mit dem anderen einmesse, der bestet an der vorgesprochen buße, und von der Buße nichts nicht noth zu lassenn.

Wie viel ein Man Hoppen kauffen magk zu einen mal in sein haus.

69. So ist das auch unser Recht, das kein Man mer Hoppen kauffenn soll zu einem mal, wen zu einem gebreucht, ader als viel als er im seinem haufe bedarffe, und ab imanth aus einem Sack, ader aus einer buethe kauftte, und ab der Hoppen zweierley wer, unten best, und oben guth der bestet an des Landes buße.

Wie sich die Fleischer halten sollen.

70. Wier wellen auch zu einem Rechten haben, ab zwen Fleischer in einer gefellschaft einen Oxenn ader ein Khue schlahen, ab sie mer gefellen dorzu

dorzu nemen, so bestehen sie an des Landes busse vorth nie so soll ein Fleischer allein ein Schweyn schloenn, ader ein Kalb, ader ein Schoff, ader ein klein Fiehe, auch sollen sie ir Fleisch nicht mer auftragen, wen zwir zuvorkeuffen brengkt er es zum drittenmol, so besteth er an des Landes Busse. Wolt er es denn vorfüren von einem Mark auf den anderen, das man in uberkomen magk, so besteth er an der busse.

Ab ein Schenke mit einer unrechten Maß befunden wurde, was das Recht sey.

71. Auch wellen wir zu einem Rechtenn habenn, welcher Weinschenck zw kleine Maß hatth der bleybt an des Landes busse, und ab im der Richter in dem Marck ader Dorffe nith bezwingenn magk, so soll der selbe Richter in die Bothschafft laden, und bleybt an des Landes busse.

Ab einer naß, ader gestrichnn Leder zu Marchte brechte, was das Recht sey.

72. Auch hab wir das zw einem Rechtenn, welch Schuster naß leder zu Markt brengkt, ader gestrichen solenn, der bestet an des Landes busse.

Ab ein Mann schedliche Thier hette mit beyssen ader mit stoßen, was do Recht sey.

73. Wier haben auch das zu einem Rechten, ab ein Mann ein hunth hette, der do schedlich wer mit beyssen, zu dem ersthenmal ist es zu uberschen, es wer denn also gethan das der Mensch dorvon sturbe, so wer das fische verloren, blib ader der Mensch bey leben, so sol man dem Man sagen, das er das vorbaß vorware das, das thier vorbaß keinenn schadenn thue, ab einem schaden dornoch queme, das hat er zu verantwortenn.

Ab die Mülherrenn imanthen in ire Muele kauffen sollenn.

74. Wier wellen auch zu einem Recht haben, das kein Muelherr nimanthen in sein Muel kauffen soll, im seine Muel ader gelth leyenn soll, das man mit im male. Sundern ein iglicher soll frey seyn zu malen wo er will. Ab man das einem Muelherren uberquem, das er leute in die Muel mittete, ader gelth lihe der bestet an des Landes busse.

Ab imanth vorbunde vor einem anderen Richter, wie man das halden soll.

75. Also spricht unser Recht, ab sich irenth ein Man vorbunde aus einem Markte, ader Dorffe, vor einem anderen Richter in einem Markt, ader Dorffe, so soll er den bunth in 6. Wochen bringen vor den Richter in dem Markt, ader in das Dorff, do er gefessen ist, und ab ers nicht endete, so ist der bund, den er vor dem anderen Richter gethan hat nichts nicht.

Ab sich imanth wider seinen Richter setzen wolde, was das Recht sey.

76. Wier haben das Recht auch, ab sich imanth wider seinenn Richter setzte, es sey in einem Dorffe, ader Markte, ader in einer Statt, und dem Richter seine Buße nicht richten wolt, der soll kein Recht zwischen inenn haben also langk bisher den Richter genug thut vor sein buße.

Ab imanth umb unerliche sachen gefangen wurde: uud auf andere bekente, was Recht sey.

77. Wier wellen auch das zu einem Rechten haben, ab ein Man gefangen wurde umb unerliche sachen, ab er bekente auf lente!, die vor nicht vorschriben sinth, und vor auch nicht mit warer scholt uberkomen weren, noch mit leuten, die do bunth habenn, den soll man vorschriebenn, ab er zum andernn mal erfunden wurde, so sol man uber inn ein Recht thun.

So ein Richter einen finge in vortechnus unerlicher sachen, wie mans halten soll.

78. Also spricht auch unser Recht, ab ein Richter einen finge, und vortecht sich auf inn umb unerliche sachen, den mag er halden 8. tag derfert er mit warer todt, das er schuldig ist, so sol er ni antworten in ein Recht erferth er mit warer todt das er nicht schuldig ist, und gerecht ist, er soll inn frey lassen: also das die Groffenn zu im nicht zu suchenn habenn. Ab aber ein Richter den selben wolt lassen lauffen durch freunthschafft willen, wurde er des uberkommenn mit Leuthenn, so soll er vorbafs kein Recht zwischen uns haben, und sol den Groffenn gebenn 10. Marg und den Richtern 5. Margk.

Was ein ider goltchmit einer Margk Silbers zusezen soll.

79. Auch wellen wir das zu einem Rechtenn haben, das kein Goltchmit einer Margk schmeidigs Silbers nie Kupper zusezen soll, wen ein loth. Doruber soll ein iglicher Goltchmit sein Zeichen auf sein Werck schlohenn, wurde er doruber anders erfunden, so soll man inn gleich einem Feltcher richtenn.

Ab ein sachen vor einem Richter vorricht wirth, und bey einem andernn Richter wider angefangenn, was das Recht sey.

80. Wir habenn auch das zu einem Rechtenn, wen eine sachen in einem Rechten gerichtet wirth, und dornoch ein Richter ader ein Amptman um die selbig sachen bekumerth wirth, so wellen wir, das derselbe Anlanger seine sachen verloren soll haben, und der Richter ader Amptman soll frey seynn, und derselbe Anlanger soll bestanden seyn an des Landes buße.

Was

Was ein Margk Goldes die gemorgengobet wirt, werth ist.

81. Auch ist das unfer Recht, das man nicht mer morgengoben soll vor eine Margk goldes, wen 26. gulden Landtzal ader Landtwerungk.

Ab einer fein sach vor dem Groffen anders füren wolth, wen sie vor dem Richter geführt ist, was der bestanden ist.

82. So ist das auch unfer Recht, wen zwene vor einem Richter tedingen, es sey in einer Stath, Margkt, ader Dorffe in dem Cyps und die sach vor dem Groffen bescheiden wirth, so well wir das haben, welcher fein teding vor dem Groffen anders fürenn wolde, wen ers vor dem Richter geführt hatt, dormit er gewinnen wolde, do sol er mit vorlieffen.

Wen ein Richter einen fing, es sey wo es sey, so sol er im den Groffen in die Leutschau uberantwortenn.

83. Auch hab wir das zu einen Rechtenn, wo der Groff ader ein Richter, oder wer er wer einen fing in welcher Stat ader in welchem Dorff es were, das in derselbige Richter dem Groffen antwortenn soll in die Leutschau, was umb unerliche sachen wer und was dem Richter auf den gefangenenn geheth, das soll das Landt bezalen: auch ab denselbigen Richter der gefangenenn entrune ader mit gewaldiger hanth genommen würde, das er das bewerren möchte, so soll der Richter kein noth dorum leydenn gegen den Groffen.

Von Dinstpotenn.

84. Wir wellen auch zu einem Rechtenn haben, wo dinstpotenn seyn, es sey Knecht ader Meidt, die sollen iren Herren ader Frauen das jaar ausdienen, als sie sich vormith haben. Und ab doruber ein Knecht ader Meidt von irem Herren scheyden wolde, und im kein scholth geben möchte, so soll in ires lones ein pfennig nicht folgen, und in Jar und tagk kein dienst im lande nicht haben. Auch ab Herren ader Frauen iren Dienstpotenn erlob geben wolden auff müßige Zeit auch umb unscholth, so sollen sie auch das Recht gegen sie haben, das sie gegen den Dinstpotenn haben.

85. Wer do in den 24. Stetten erkoren wirth zu einem Richter, der sol ein unvorsprochen Man seynn.

86. Wir wellen auch das zu einen Rechtenn haben, wo zwen Richter schmerzen beschauen, ir feyn viel ader wenigk, so soll der Richter 6. gr. dorvon nemen, die soll der wunthe geben, thut er genug den Richterenn, so sollen die Richter den schmerzen in 4. wochen vor den Groffen bringenn, und sies nith tettenn und brechtenn den in 4. wochen nicht vor den Groffen, so sollen sie den Groffen ein Mark buße gebenn.

87. Auch hab wir das zu einen Rechten, wenn einer geschlagen, und wunth wirth, und er den schuldigen vor dem Aufgang der Sonne des anderen tags nicht offenbart, noch beschuldigt, der mag vorbafs mer in der sach keinen beschuldigen. Auch ab der dergeschlagene todts wurde finden ader nicht moecht gereden, so soll er, der die sach foderth ader sucht in der selbigen Zeit als vorgeschriben stett derfarn, wer es gethan hath, und soll in beschuldigen zu rechter Zeit, thut er das nicht zu rechter Zeit, so mag er keinen nicht beschuldigen, dornoch es sey denn, das es ein lengerenn tag vom Groffen gehalten magk, das ers mit laube habe, auch wenn man den Rechtschuldigen beschuldigt, das man tag bitt folger in zu zihenn, so gibt man 8 tag, und nicht lenger, und vorbafs keinen mer in zu zihenn.

88. Wir haben auch zu einen Rechten, wer geschlagen wirth, und die wunth im bekanth wirt ein schlechte wunde, do teylt man dem wunthen 4 Margk vor, und die 4 Margk teylt man in zunemen von dem, der in geschlagen hath als ein gewonnen guth mit allen Rechten.

89. Auch hab wir das zu einen Rechten, wen zwen miteinander stehen im Rechten, und einer den anderen schleth in dem tage, wer das thut, der bricht den fride des Rechten, und bricht er mit den worthen, man sol in buffen am guth, und bricht er mit wercken, man soll in buffen an dem Leibe.

90. So ist das auch unser Recht, das von einem todten den zweien Groffen gefelth 10 Margk und von einer schlechten wunde $\frac{1}{2}$ Margk, und von einer kamper wunden 5 Margk, und von einer Bluthrunst das gefelth dem Richterr, und als von einer Bluthrunst 12 groschen.

91. Wier haben das auch zu einem Rechten, wen einer eine erbare Fraw beklagt, nach irs Mannes todte, ader wer do klagkt nach todter Hanth, und die Fraw, ader wer es ist, den man beklagt, nicht dorum weyfs, ader beyth leuckenungk, und spricht nein dorzu, so mus er es, der do klagkt, salb dritte behalten mit eiden noch todter Hanth.

Von den Vorzeitenn.

92. Am Sonobent vor dem Aduenth yst die erste vorzeit, wer do klagkt von scholde wegen, das wylt man zu zalen in 14 tagen, als sunst ein ander Zeyth. Sunder was eyde werden bescheyden auf die Zeit, die lessih man eydenn und keinen mer.

93. Am Sonobent 14 tag vor fasnacht wirth die hochste vorzeyt, was dan eyde werden gebotten, di mus man von stund an thun, und was von scholde wegen geklagkt wirth, das ist am dritten tag zu zalen. (m).

Der

(m) Haftenus priscae Saxonum leges, quæ sequuntur, recentiores sunt, ut ex Annis clarum est.

Der Erbaren 5. Stedt beschlus von wegen der schuldiger aufhaltungk.

94. Es ist zu wissen als denn in den Jare 1505. am Dinstag nach Tiburtii die namhaffigen weyssen Herren der Stedt Casscha, Leutscha, Bartpha, und Eperies, und Czeben in der genannten Statt Cascha gesamlet wurden unter anderen des selbmol geschefftenn sie auch von wegen des auffhalten der Schuldiger gedocht, und gehandelt haben, yst dorumb eintrechtiglich beschloffen worden, das in zukunfftigen Zeiten ein iglicher seiner Schuldiger der im schuldig wer fl. 10. aber mer auffrichtig lichen, nicht hinderen ader hemmen solt in keiner Stadt, allein er besuch im vorhin mit Recht vor seinem Richter, in welcher Statt der Schuldiger wonth. Wer aber einer weniger schuldig als fl. 10. und erfunden wurt in inderth einer diser Stett, so magk der Glaubiger seinen Personlichen Schuldiger vor Recht nemen, und so einer solches anleuckende, wer und wolt den Glaubiger nicht vorgewissen, so mag er den Schuldigen auffhalten und vorbitten, bis er in zal, ader burgen setz, wer es aber sach, das in einer Statt der Richter in Furreichung der gerechtigkeit, und genug thuung vorseumlich wer, so soll man solches briefflich zu wissen thun dem Radt der Statt, da solches geschech, und so demalso uber das ein Richter nicht achtet einem vor seine scholt genug zu thun, den so mag ein Glaubiger seinen Schuldiger ader einen anderenn dorvor vorpittenn, und auffhalten.

Von den Kangisseren.

95. In dem Jare 1516. am freytag am abent aller lieben Heiligen hath ein erbarer Rath gemacht, und beschloffen mit vorwilligung aller Kangisser, das ein iglicher Meister sein gefels sol machen zum firten, das ist: 3 pfunth Zin und ein 1 pfunth bley, und ein iglicher Meister sein eigen Zeichen soll auf sein arbeit schlohen, auch soll ein erbar Rath jerlichen zwen erwelenn, die bey yrem eyde, und gewissen die arbeit eines iglichen alle 4 wochen besehen. So aber inderth einer das ubertretten wurde, der soll solche falsche arbeit verloren haben, und der Herren buß vorfalen seyn doch diese machnungk soll dem erbaren Rath, und iren Nachkömmlingenn an schaden, und so lange es der Stadt nutz, und Eer bringen wirth. (n)

(n) Mit Gottes Huelf vorendet durch mich Henrich Gnersich des Herr Melchers Gnersichs Son: Anno Domini 1540. Hæc adjecit, qui codicem hunc descripsit, ut nomen suum posteritati commendaret.

VIII.

DIPLOMATA PERTINENTIA AD PAROCHOS, ET
ECCLESIAS PAROCHIALES IN SCEPUSIO.

I.

Ladislaus IV. Rex Hung. concedit Purochis Scepus. liberam testandi facultatem, eosque ab civilibus quibusdam oneribus eximit. Datum Anno Domini 1274.

EX APOGRAPHO.

Ladislaus Dei Gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Gallitiæ, Lodomeriæ, Comaniæ, Bulgariæque Rex, quibus præsentibus ostenduntur, salutem in Domino sempiternam. Et si quibuslibet ex officio suscepti regiminis sumus in sua iustitia debitores: propensiori tamen diligentia Ecclesiæ, Matri Nostræ, tenemur obnoxii; per quam & temporalis vitæ bravium obtineamus, & æternæ beatitudinis præmium expectamus. Ad universorum igitur notitiam tenore præsentium volumus pervenire: quod accedentes ad Nostræ Majestatis præsentiam Henricus Plebanus de Leuticha, & Conradus Plebanus de Leybicz, Decanus Plebanorum de Scepus, humiliter sunt conquesti; quod Comes de Scepus pro tempore constitutus, in perniciem Ecclesiasticæ libertatis ipsis Plebanis, volentibus in ultimo suæ voluntatis (a) eulogio sibi propriis bonis, suis laboribus, & Ecclesiasticis beneficiis acquisitis condere testamentum, vel aliquibus personis sibi famulantibus, vel propinguis, aut Ecclesiis intuitu pietatis, religionis, vel cognationis amore aliqua relinquere, vel legare; sicut, juris, & moris est Ecclesiasticæ libertatis, Comes de Scepus statutum pietatis,

(a) Inclinatæ latinitati Eulogii significatio multiplex erat: nam modo aptum responsum, modo prædicationem, alias cibum benedictum, vel Eucharistiam; nonnunquam Sapientiam, bonam famam, aut testimonium significabat, hic accipitur promunere, beneficio, seu supremæ voluntatis legato. V. Edmund. Marten. Tom. IV.

tatis, & testamenti, vel legati ordinem sine respectu justitiæ visco cupiditatis fatagens violare, hujusmodi testamenta, vel legata post testantis obitum procedere non permittit, omnia bona decedentis Plebani sine delectu justitiæ auferendo in periculum animarum; ex quo contingit, ut & animæ decedentium institutis, & optatis suffragiis defraudentur, & propinguorum, seu famulantium personæ commoda debita non consequantur. Cum itaque nihil sic debeatur hominibus, quam ut ultimæ voluntatis liber sit stylus, & juxta testantis voluntatem procedere debeant universa, eorundem Plebanorum devotis supplicationibus, exigente justitia, annuentes concedimus, ut quilibet Plebanorum testandi, seu legandi liberam habeat facultatem, & hujusmodi testamenta, seu legata, secundum testantis voluntatem, & testamenti ordinem finem, & effectum debitum fortiantur; ita, quod Comes de Scepus, vel vices ejus gerens intronittere se de hujusmodi testamentis relictis, seu legatis nullam penitus habeant potestatem, vel facultatem. Volumus etiam, ut hospitio recipere iidem Plebani nullum Comitum de Scepus, vel procuracionem, vel exactionem aliquam solvere teneantur, secundum Ecclesiasticam, quam piis affectibus conservare cupimus, libertatem. Ut itaque hæc nostra pragmatica sanctio robur obtineat perpetuæ firmitatis, in æternam memoriam præsentis literas Nostras concessimus, duplicis Sigilli Nostri munimine roboratas. *Datum per manus Magistri Benedicti Sanctæ Strigoniensis Ecclesiæ Electi, Præpositi Budensis, ejusdem Aulae Regiæ Vice - Cancellarii dilecti, & fidelis Nostri Anno Domini MCCLXXIV. Regni autem nostri Anno II. Venerabilibus Patribus Stephano Coloc. & Joanne Spalat. Archiepiscopis: Lamperto Agriens. Briccio Csanád. Job. Quinquè Eccles. Paulo Vesprim. Aulae Nostræ Cancellario, Philippo Vacien. Aulae Dominae Reginae charissimæ Consortis Nostræ Cancellario, Lodomerio Varadin. Timotheo Zagrab. Dionysio Jaurin. & Petro Transilvan. Episcopis Ecclesiæ Dei feliciter gubernantibus. Dionysio Palatino Comite de Oklych Judice Cumanorum, Henrico Bano totius Sclavoniæ. Nicolao Vajvoda Transyl-Comite de Zonuk, Ioachimo Magistro Tavarnicorum nostrorum Com. de Pilis, Paulo Bano de Zewrino, Reynaldo Magistro Dapifer. nostrorum Com. Zulgagewrienfi, Herbordo Magistro Agazonum nostrorum Comite de Baranya, Laurentio Magistro Pincern. nostrorum Com. de Kewe, & Krassou, Joanne Com. Suprun. Gregorio Com. Castriferrei, Moys Magistro Tavarn. Dominae Reginae Consortis nostræ charissimæ Com. de Simigio, Dedalo Com. Zalad. Jacobo C. Nitriens. & aliis quam plurimis Comitatus Regni tenentibus, & honores.*

II.

Andreas III. confirmat literas Eliæ Comitis Saxonum, & Latinorum in negotio Decumarum Purochis præstandarum, easque jussu non tribuentibus pœnas insuper addit. Datum Anno Domini 1297.

EX APOGRAPHO.

Andreas Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ, &c: Rex omnibus Christi fidelibus præsentis literas inspecturis salutem in omnium Salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire; quod discretus Vir Jacobus, Plebanus de Iglozfazsa, ad nostram accedens præsentiam, exhibuit nobis Privilegium, seu ordinationem judicum, & totius universitatis Saxonum de Provincia Scepusiensi super facto solutionis, seu exactionis Decimarum, per eosdem ordinate confectum, petens a nobis cum instantia; ut ipsum privilegium ratum habere, & nostro dignaremur Privilegio confirmare; cujus quidem Privilegii tenor talis est:

Elias Comes Saxonum, & Latinorum, (b) & Consules, ceterique Saxones, & Latini de Provincia Scepusiensi omnibus præsens Scriptum inspecturis salutem in eo, qui omnium est vera salus. Dum error iniquus vetustatis linea recta justitiæ corrigitur, constat necessarium, ut tota linea correctionis tanta exprimatur superficie, ne linea deleta error dilabendi revertatur ad pristinum, & dicatur; est error novissimus pejor priore. Noverint igitur universi; quod Frater Conradus, vir Deo devotus, de Ordine Eremitarum Sancti Augustini, ex mandato, & præcepto Sanctissimi Patris Domini Philippi, miseratione divina Firmani Episcopi, Apostolicæ Sedis Legati, ad nostram Provinciam destinatus, pro salute animarum nostrarum, & status nostri reformatione, maxime super errorem Decimarum in nostra Provincia hætenus non jussu, nec ordinarie perfolutarum, literas nobis patentes ipsius Domini Legati Patris nostri Sanctissimi demonstravit, in quibus didicimus, ipsum nos Sancta, & paterna exhortari admonitione, ut justas ex integre daremus Decimas, illi non subtrahentes

---

(b) Nomine Latinorum Itali veniunt, qui circum Olaszinum incolebant.

tes partem, qui nobis largiretur totum, affirmamus: quod sine administratione Decimarum iustarum, nostras salvare animas aliquatenus nequiremus, & quod Consuetudo, quam prætendimus iuste ordinatam Patrum nostrorum temporibus, scilicet, ut duodecimam erogaremus partem congregatam, & præparatam pro Decima non congregata, nec præparata, non possit fieri cum aliqua iustitia; sed potius dici possit corruptela, & animarum nostrarum perpetuæ damnationis causa. Nos vero admonitionem Sanctissimi Patris nostri audientes tam salutarem, docti, & informati per sanctam prædicationem Viri Religiosi ejusdem Fratris Conradi, cum universitate populi totius nostræ Provinciæ, usi deliberatione communi, eodem Fratre Conrado nobis injungente in remissionem peccaminum Patrum nostrorum, & animarum nostrarum, illi corruptæ consuetudini abrenunciavimus, & præstito Sacramento promissimus, & promittimus Sacrosanctæ Ecclesiæ Romanæ obedire, & amplius iustas dare Decimas, prout sumus eruditi ab eodem Fratre Conrado, & sicut Hungari, & Sclavi suas erogant Decimas in toto territorio Scepusiensi. Et ne hæc sancta ordinatio & ordinationis præstito Sacramento confirmatio, procedente tempore possit per aliquos nostros hæredes, hæredumque successores aliquatenus immutari, cum consensu universitatis præsentis decrevimus literas in perpetuam confirmationem Sigilli Terræ communis munimine roborare. Acta sunt hæc in Leutscha: præfente Viro Venerabili Luca, Præposito Sanctæ Ecclesiæ Strigoniensis, Aulæ Reginæ majoris Hungariæ Cancellario, omnibus Plebanis, & Laicis ejusdem Provinciæ Senioribus, ad eandem congregationem congregatis. Anno Domini MCCLXXX.

Nos igitur iustis petitionibus dicti Jacobi Plebani favorabiliter inclinati, prædictum Privilegium Judicum Universitatis Saxonum de Provincia Scepusiensi vere, & legitime emanatum, ratum habentes, & acceptum, de verbo ad verbum præsentibus insertum, patrocinio nostri Privilegii duximus confirmandum. Concessimus etiam omnibus Plebanis de Provincia Scepusiensi, ex gratia nostra speciali, ut quicumque Parochianorum eorundem Decimas suas iusto modoolvere neglexerint (ut est præattactum) cum iudicio trium marcarum a villa, vel a communitate Provinciæ Scepusiensis per Judices, pro tempore constitutos, auctoritate nostra eisdem Plebanis a quibuslibet sine diminutione exigantur, vel etiam persolvantur. In ejusdem rei memoriam, & perpetuam firmitatem præsentibus concessimus literas duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis Patris Thomæ Dei gratia Episcopi Jaurinensis Aulæ nostræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno MCCXCVII. Regni autem nostri VIII.

III.

Fragmentum statutorum, quibus Parochi Scepusienses innovant Sodalitatem a suis Decessoribus olim institutam.

EX APOGRAPHO.

Anno Domini MCCXCVIII. in Ecclesia B. Ladislai Confessoris in Foro Quinto convenientes in unum de Suburbio, de Eulenbach, de Odorin, de Villa Nova, de Villa Palmarum, de Villa Urſi, de S. Quirino, (c) de S. Ladislao, de Villa Compositi, de Villa Suevi, de Villa Theotonicali, de Filka, de S. Georgio, de Millenbach, de Lomnitz, de Villa Pulom, de Bela de Lybicza, de Villa Durandi, de Villa Rufquini, & de Leutscha Plebani de Scepusio. Invocata Spiritus Sancti gratia, & ejusdem favente clementia, ea quæ salutis suæ, & honestatis sunt, pertractantes, & disponentes, & præhabitam dudum inter eos (d) fraternitatem, atque charitatem in pristinum statum revocare cupientes juxta illud B. Petri Apostoli: *Estote fraternitatis amatores*, & illud: *mutuam in vobis charitatem continuam habentes; quia charitas operit multitudinem peccatorum. Ipsa enim charitas*, ut dicit D. Bernardus, *finis est præcepti*, nec non vestis nuptialis, imo ut Joannes Apostolus ait: *ipse Deus charitas est*, & *qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in ipso*.

Hæc inter se revolventes, & pertractantes præsentem fraternitatem ediderunt, seu potius a suis Prædecessoribus editam renovarunt, eligentes duos Patronos, scilicet Spiritum Sanctum, & Matrem Misericordiæ Virginem Mariam, in quorum honore bis in anno fraternitas celebratur, ut videlicet ex hoc vigor, & fervor veræ Societatis, & dilectionis inter eos juxta Prædecessorum suorum consuetudinem laudabilem reformetur, & ferventius accendatur dicente domino: *In hoc cognoscent omnes, quod mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad invicem*; & ut etiam ex hoc lucerna lucens hominibus

(c) Villa S. Quirini Germanis Kirn, Slav. Kuriman: nomen accepit a S. Quirino, cujus effigies hodieum illic in ara principe visitur Belius in Prodomo putavit, a Quirino, nescio, quo Romanorum duce, qui eo in loco sepultus esset, compellatam. Sed quid Romanus dux in Scepusio?

(d) Instituta enim est jam anno 1248. ut parte Analector. Scepus. altera ostendemus.

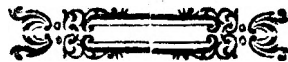
nibus tali præferatur exemplo juxta illud evangelii Matthæi 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.* Ut igitur hæc fraternitas per ipsos edita, seu renovata ab omnibus firmiter, seu inviolabiliter observetur, data verbo tenus fide, seu manuali promissione facta, ipsam confirmare curarunt, & ex hoc magis, ac magis ad obediendum honestati, & pietati sint adstricti, & ut mores, & actus eorum in melius reformatur. Sed quia cum volubilitate temporum voluntates etiam, atque proposita sæpius immutantur hominum; ne aliquis per suam inertiam, seu malitiam hujusmodi decentem, devotamque fraternitatem dirumpere, seu rescindere in posterum valeat, seu præsumat; quod forsan evenire posset, si tanquam acephalus unus pro suæ viveret libitu voluntatis. Quamobrem pro memoriali desideratione præfatam fraternitatem in scriptis redigentes, quatuor ex fratribus elegerunt, qui salvo semper, & in omnibus Prælati jure per spatium unius anni Rectores, Custodes, nec non Provisores Speciales prædictæ sint fraternitatis, & omnium, ac singulorum ad ipsam pertinentium fraternitatem, quibus alii fratres in omnibus honestis, atque licitis, quæ ad conservationem honoris, & libertatis simul, & salutis eorum spectare dignoscerentur, sine omni contradictione sub fide præstita teneantur obedire. Isti quatuor summa cum diligentia dicent, ordinent, & conscribant, quidquid eis videbitur, quod ad utilitatem fratrum, & ipsorum libertatem sit proficuum, & honestum. Quæ autem scripserint, aut statuerint, coram fratribus recitent, & si omnibus placuerit, seu majori parti, & saniori, imponatur cum aliis statutis in registro, & sub priori juramento firmiter observetur, & sic succedente tempore in omni devotione recipiet fraternitas incrementum. His etiam quatuor claves de communi scrinio assignentur, & Sigillum communitatis eisdem, seu uni eorum committatur. Item prædicti quatuor ad celebrandam fraternitatem de loco congruo provideant, & fratres per literas sub Sigillo communi conscriptas convocent; quos etiam sub pæna statuti convocare possunt, ac debent, cum fratribus ingruerit necessitas conveniendi, vel quoties eis videbitur opportunum; iidem etiam quatuor tollant, quæ sunt tollenda, & juxta suas conscientias, & sub fide dicta fratribus dispensent pro utilitate, atque honestate fraternitatis, prout eorum discretioni videbitur expedire, ita tamen; ut anno eorum regiminis expleto coram fratribus reddant de omnibus sibi commissis, atque ab eis collectis rationem, claves quoque Scrinii communitatis, & Sigillum, & alia sibi commissa resignent. Ex tunc de communi consilio iidem, vel alii quatuor elegantur ad officium, quod primi gesserunt honeste, & fideliter peragendum, qui similiter pervigili cura stare, atque laborare pro negotiis, nec non libertatibus Fratrum sint adstricti.

De recipiendis ad Fraternitatem.

Primo itaque notandum: quod ex omnium Plebanorum voluntate, atque statuto nullus ad Fraternitatem recipi debet, nisi sit Plebanus bonæ famæ, aut conversationis, Laicis plane exclusis, nisi forsan de communi consilio Fratrum in participationem orationum aliqui recipiantur: quibus tamen sic receptis eorum consiliis, seu mensæ non licebit interesse, nisi per Fratres specialiter ad hoc vocentur.

De Provisoribus Fratribus venientibus ad fraternitatem.

Sciendum: quod a Provisoribus quatuordecim diebus ante celebrationem fraternitatis præmitti debet epistola ad convocandos Fratres. Quodsi per eos neglectum fuerit, & ex hoc Fratres non venerint, pro quolibet non veniente solvent unciam A. (e) Si apud quempiam fratrum literæ remanserint, vel manendo nimium tardaverint, solvet totidem. Venientes itaque ad fraternitatem unusquisque Fratrum sub pæna statuti, solo famulo sit contentus, præmunitus etiam Superpelliceo, nec chorum calcaribus, & sine Superpelliceo intrare præsumat, honore invicem, & spiritualiter in Ecclesia prævenientes, ita ut seniores habeant locum primum, mediocres medium, & Juniores ultimum. Nam & statuta Patrum honorem Senibus volunt impendi. Item mane veniant ita, ut omnes in prima Missa præsentés existant. (f)

IV.

(e) Aurine? an argenti? istud verisimilius videtur.

(f) Plures ejusmodi leges condiderint pii illi Sacerdotes; sed cas, utut omnem curam, & laborem impendi, videre nondum licuit.

IV.

*Indulgentiæ XL. dierum collatæ visitantibus &c. Ecclesiam
Parochialem S. Catharinæ in villa Körtvélyes. Datum An-
no Domini 1346.*

EX APOGRAPHO.

U niverſis Sanctæ Matris Eccleſiæ filiis, ad quos præſentes literæ perve-
nerint, Nos miſeratione divina Joannes Edeſſenus Archi-Epiſcopus,
Gregorius Lampſacenus, Joannes Corbaviensis, Amadeus Lancianensis, Hen-
ricus Biduanensis, Marinus Stagnensis, Valentinus Macarensis, Arcantius —
Matthæus Ayacensis, Petrus Leſſinenſis, Franciſcus Arbenſis, Petrus Cal-
lienſis Epifcopi Salutem in Domino ſempiternam. Splendor Paterni Luminis,
qui ſua mundum ineffabili claritate illuminat, pia vota Fidelium de ſua clemen-
tiſſima Majeſtate ejus ſperantium, tunc præcipue favore benigno proſequitur,
cum devota ipſorum humilitas Sanctorum meritis, & precibus adjuvetur. Cu-
pientes igitur, ut Eccleſia Parochialis S. Catharinæ in Villa Körtvélyes in
Scepus. Strigon. Diœceſis ad laudem Dei, & B. Catharinæ V. fundata con-
gruis honoribus frequentetur, & a Chriſti Fidelibus veneretur, omnibus vere
pœnitentibus, & confeſſis, qui ad dictam Eccleſiam in ſingulis ſui Patroni fe-
ſtivitatiſ, & in omnibus aliis inſcriptis; videlicet natalis Domini, Cir-
cumciſionis, Epiphaniæ, Paraſceves, Paſchæ, Aſcenſionis, Pentecoſtes,
Trinitatis, Corporis Chriſti, Inventionis, & Exaltationis S. Crucis, Michae-
lis Archangeli, & in ſingulis Feſtis B. M. V. Nativitatis, & Decollationis
S. Joannis Bapt. BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum, & omnium aliorum Apo-
ſtolorum, & Evangelistarum, in feſto OO. SS. in Commemoratione animarum,
& in dictæ Eccleſiæ Dedicatione, & per Octavas omnium feſtivitatum prædi-
ctarum Octavas habentium, Sanctorumque Stephani, Laurentii, Martini,
Gregorii, Nicolai, Auguſtini, Ambroſii, Georgii Martyris, Magdalenæ,
Catharinæ, Margarethæ, Luciæ Virginum, ſinguliſque diebus Dominicis cauſa
devotionis, orationis, aut peregrinationis acceſſerint, ſeu qui Miſſis, Prædi-
cationibus, Matutinis, Veſperis, aut aliis divinis officiis, exequiis, & mor-
tuorum ſepulturis ibidem interfuerint, vel qui in Serotina pulſatione campanæ
flexis genibus ter Ave Maria dixerint, nec non ad fabricam, luminaria, or-
namenta, dictæ Eccleſiæ manus porrexerint adjutrices, aut qui in eorum te-
ſtamentiſ aurum, argentum, veſtimenta, libros, calices ſeu quævis alia di-

ctæ Ecclesiæ necessaria donaverint, legaverint, seu donari, vel legari procuraverint, seu qui dictam Ecclesiam in ejus emolumentum exorando meruerint, & qui pro Domino Lamperto Canonico Ecclesiæ S. Martini de Scepus Strigon. Diæcesis præsentium impetratore Deum exoraverint, quotiescunque, & quodocunque, & ubicunque præmissa, vel aliquid præmissorum devote fecerint, de Omnipotentis Dei misericordia, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum, ejus auctoritate confisi, singulis mortalium XL. dierum indulgentias misericorditer in Domino elargimur, dummodo Diæcesani voluntas (g) ad id accesserit, & consensus. In cujus rei testimonium præsentibus literis Sigilla nostra apponimus scilicet duodecim Episcoporum. Datum — — tertia die Maii. Anno Domini MCCCXLVI. Pontificatus D. Clementis Papæ VI. anno III.

V.

Bulla Bonifacii Papæ IX. qua Purobis Igloviensibus concedit Jus, quod vocant Patronatus, in Sacello S. Michaëlis Archangeli, Igloviæ fundato. Datum Romæ Anno Pontif. XI. seu post Christum natum 1399.

EX APOGRAPHO.

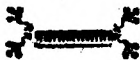
Bonifacius Episcopus Servus Servorum Dei ad futuram rei memoriam. Iis quæ pro Divini cultus augmento facta sunt, ut illibata consistent, libenter annuimus, illaque favoribus prosequimur opportunis. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti Filii Petri Herberdi Presbyteri Strigon. Diæcesis petitio continebat, quod olim dilectus Filius Henricus, Plebanus Ecclesiæ B. M. V. in nova Villa Diæcesis antedictæ, cupiens terrena in cælestia, & transitoria in æterna felici commercio commutare, de bonis sibi a Deo collatis quandam

(g) Accessit vero, & quæ sequuntur, Bullæ subscripta sunt: Nos Csanadinus Dei, & Apostolica gratia Archi-Episcopus Strigoniens. Locique ejus Comes Perpetuus, præmissis Indulgentiarum largitionibus prædictorum Venerabilium in Christo Patrum Diæcesanum consensum exhibemus, & insuper 40. dierum Indulgentias misericorditer in Domino elargimur Sigilli nostri appensione roborando. Datum Strigonii Sabb. prox. post Festum Conversionis B. Pauli Apostoli. Anno Domini 1347.

dam capellam in honorem, & sub vocabulo S. Michaëlis Archangeli in dicta Ecclesiæ B. M. V. in Nova Villa cum consensu univerforum oppidanorum dictæ Novæ Villæ, cum quarta parte unius Molendini, cum certis pertinentiis terrarum, five pratorum erigi, construi, fundari, & dotari, ac dictum Petrum ad regimen dictæ Capellæ præsentari, & investiri ordinaria fecit autoritate. Quare pro parte dicti Petri nobis fuit humiliter supplicatum, ut hujusmodi erectioni, constructioni, foundationi, dotationi, præsentationi, & investituræ robur Apostolicæ Confirmationis adjicere, & jus Patronatus præsentandi, & destituendi Rectorem ad ipsam Capellam ipsi Henrico, & Successoribus suis in perpetuum reservare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, quæ Divinum cultum præcipue nostris temporibus adaugeri intensis desideriiis affectamus, hujusmodi supplicationibus inclinati, erectionem, foundationem, constructionem, dotationem, præsentationem, & investituram prædictas ratas habentes, & gratas, ipsas autoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, ac hujusmodi præsentationem ad dictam Capellam, quotiens illam vacare contigerit, & destitutionem eisdem Henrico Plebano, & Successoribus suis perpetuo volumus reservare, sic tamen; quod hujusmodi Capellæ Rector, & ejus Successores per dictum Henricum Plebanum, & ejus Successores destitui, seu amoveri a regimine non debeant sine Canonica, legitima & rationabili causa, jure dictæ Ecclesiæ B. M. V. in Nova Villâ, seu alterius cujuscunque Ecclesiæ in omnibus semper salvo. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum VI. Idus Novembris Pontificatus nostri Anno XI.

Joannes de Bononia Secretarius
De mandato D. Nostri Papæ P. de Lapressa.

VI.

*Sigismundus Rex Hung. ex censu Villæ Kolonfalva Parochis
Olaszinenfibus assignat unam marcam, sub onere sacrificii
quotidie persolvendi. Datum Leutschoviæ Anno Domini
1404.*

EX APOGRAPHO.

Nos Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Marchioque Brandenburgensis &c. S. R. I. Generalis Vicarius, & Regni Bohemiæ Gubernator memoriæ commendamus per præsentés; Quod Nos tum ob devotæ sinceritatis zelum, & caritatem perfectæ dilectionis, quam in honorem Beatissimi, ac Præclari Præcurforis Domini S. Joannis Bapt. Patroni Oppidi nostri, Wallendorf vocati, Terræ nostræ Scepusiensis, semper gessimus, & gerimus, gerereque volumus Divino opitulante juvamine in futurum; tum etiam pro uberiori Statu, & commodo Parochialis Ecclesiæ, in dicto oppido nostro in honorem ipsius B. Johannis Bapt. fundatæ, & Rectorum ejusdem Deo famulantium in eadem, ut ex eo anima nostra, & Parentum nostrorum æterni refrigerii, parcente Domino, incrementa fuscipiant, & ad perpetuæ visionis mereantur perducere claritatem, nec non etiam ad humilem supplicationis instantiam fidelium nostrorum Providorum Virorum: Frumoldi Judicis, Nicolai Faas moderni Judicis, nec non Jacobi Chaak dictorum Civium dictæ Civitatis nostræ Wallendorff, nostræ exinde humiliter porrectam Majestati. prædictæ Parochiali Ecclesiæ de dicta Wallendorff, & per consequens Plebanis, seu Rectoribus ipsius Ecclesiæ pro tempore præsidentibus, unam Marcam gravis ponderis Cameræ nostræ (h) Terræ Scepus. nobis singulis annis de Villa nostra, (i) Kolonfalva vocata, dictæ Terræ nostræ Scepusiens. ratione censuum, & dationum ejusdem more solito provenire debentem amodo in antea temporibus perpetuis, & successivis similiter singulis annis duximus deputandam, & proveniendam: ita tamen, quod singuli Plebani ipsius Parochialis Ecclesiæ B. Johannis Bapt. in annotata Ecclesia, pro salute ani-

(h) Instituta ea est primum Quintofori, subinde Leutschoviam traducta, demum Cassoviam, ubi etiamnum perstat.

(i) Exigua possessio, quam decennio post idem Sigismundus Rex Ecclesiæ Olaszinenfi donavit. & Wladislaus II. confirmavit Num. XII.

animæ nostræ singulis diebus in perpetuum unam Missam ad honorem ipsius S. Johannis Bapt. teneantur facere celebrari. Harum nostrarum testimonio literarum — — Datum in Leucha feria tertia proxima post Dominicam Reminiscere Anno Domini MCDIV.

VII.

Sigismundus Imperator & Rex Hungariæ circa Decimas a Saxonibus, Parochis suis præstandas binas literas confirmat: alteras Elisabethæ Reginae anno 1280.; alteras suas anno 1419. exaratas. Datum Anno Domini 1434.

EX APOGRAPHO.

Sigismundus Dei favente clementia Romanorum Imperator semper Augustus, ac Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex omnibus Christi Fidelibus tam præsentibus, quam futuris, præsentium notitiam habituris, Salutem in omnium Salvatore. Clari, & Catholici Principis auribus benignis modesta petitio displicere non debet; imo ad exauditionis gratiam admitti meretur, maxime cum aliquid ad proprietatem, & profectum Ecclesiarum Dei, & Ecclesiasticarum Personarum Divino cultui mancipatarum postulatur. Interest namque Principis, dum petitiones poscentium pro communicatione largitionis fidelium, æquitatem, & justitiam continere attenduntur; ex suscepti regiminis officio Ecclesiarum commodis, & profectibus invigilare, & pias fidelium largitiones suis apicibus sigillatis communire, ut futuræ, & futuris temporibus obtinere valeant immobilis perseverantiæ firmitatem. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: quod discretus Presbyter Philippus, Rector Capellæ S. Spiritus de Leybitz, Terræ nostræ Scepusiensis, nostræ Serenitatis accedens in conspectum pro parte, & nomine universorum Plebanorum, seu Rectorum Parochialium Ecclesiarum XXIV. Civitatum, prædictæ Terræ nostræ Scepusiensis exhibuit, & præsentavit nobis, quasdam duas literas; unam videlicet olim Illustrissimæ Principis Dominæ Elisabethæ Reginae Hungariæ felicissimæ memoriæ, privilegialiter exprimentem, in effectu universos Saxones, & Latinos ipsius Terræ nostræ Scepusiensis, etiam præstito solenniter juramento assumpsisse: quod Decimas persolverent eo modo, & ea integritate suis Plebanis, & Sacerdotibus per totum Comitatum Scepusiensem, sic-

R. P. Wagner Analecta Scepus. Pars I.

M m

ut

ut Hungari, & Schlavi in Scepus existentes, ipsas Decimas persolvere essent ab antiquo consueti, salvis minutis Decimis, quas minime persolvere denegassent juxta eorum libertatem. Et aliam Nostram Patentem sub apprehensione minoris Secreti Sigilli nostri, quo ut Rex Hungariæ utebamur, nuper propter augmentum tituli Nostri Imperialis, sub quo aliud Sigillum nostrum in alia forma similiter Secretum sculpi fecimus, & fabricari, per nos rupti, & in partes dissecti confectam, & emanatam, per quam universis, & singulis Saxonibus prædictarum XXIV. Civitatum, Terræ Nostræ Scepusiensis, mandasse dignoscimur, ut nullus eorum fruges, cujuscunque materiæ existant, sine scitu sui Plebani, seu Decimatoris substituti de agris juxta suum placitum abducere præsumat; sed permittat tamdiu messes falcatas, manipulas, & capeciadas in agro persistere, quoad usque pars decimalis per suum Plebanum, aut ejusdem substitutum in frugibus eorum integraliter, & efficaciter sequestraretur, tenore subsequens: supplicans nostro Culmini præfatus Presbyter Phillippus, pro parte, & nominibus sæpefactorum Plebanorum, & Rectorum Parochialium Ecclesiarum XXIV. Civitatum Terræ Nostræ Scepusiensis prædictarum, humiliter, & devote, ut easdem duas literas; unam scilicet prænominatæ quondam Dominæ Elisabethæ Reginae privilegialem; & aliam nostram Patentem, ratas, gratas, & acceptas habendo, Nostrisque literis privilegialibus verbo tenus inferi faciendo, eisdem Plebanis, & Ecclesiarum Pastoribus, vel Rectoribus ipsarum XXIV. Civitatum Terræ Nostræ Scepusiensis, earumque Ecclesiis prænotatis, atque Successoribus universis innovando perpetuo valituras dignaremur confirmare, quarum primæ, videlicet præallegatæ quondam Dominæ Elisabethæ Reginae literæ privilegialis tenor talis est:

Elisabeth Dei Gratia Major Regina Hungariæ, Ducissa de Machou, & de Bosna, omnibus Christi fidelibus tam præsentibus, quam futuris, præsens scriptum inspecturis, Salutem in omnium Salvatore. Ad universorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire: quod Frater Conradus, Vir Deo devotus, de ordine Eremitarum S. Augustini, ex mandato, & præcepto Sanctissimi Patris D. Philippi miseratione Divina Firmani Episcopi, Apostolicæ Sedis Legati, ad partes Scepusienses veniens pro Salute animarum, & reformatione Status, tam Saxonum nostrorum, quam Latinorum, maxime super Jure Decimarum hætenus nullatenus persolutarum, in partibus Scepusiensibus nostræ ditioni subjectis multa laudabiliter proposuit; & licet inter eosdem Saxones, & Latinos in nostra Provincia diutius fuisset disceptatum, ne aliter persolverent Decimas suas; nisi more Saxonum, sicuti consueverunt, videlicet duodecimam Capeciam, (k) de quocunque genere frugum in campis re-

lin-

(k) Capecia est acervus ex manipulis frumentariis collectus.

linquendo, super quibus etiam quasdam consuetudines allegabant suorum Parentum; licet debiles, ut solutio fieri deberet more Saxonum antiquorum. Tandem deliberatione habita inter se, coram nostræ serenitatis præsentia isti Saxones, & Latini voluntarie assumpserunt, ac præcise præstito Sacramento, quod Decimas persolverent eo modo, & ea integritate suis Plebanis, & Sacerdotibus per totum Comitatum de cætero, sicut Hungari, & Schlavi in Scepus existentes Decimas ipsas persolvere sunt consueti ab antiquo, salvis minutis Decimis, quas minime persolvere denegarunt juxta ipsorum libertatem. Super omnibus igitur præmissis, & singulis præmissorum observandis in futurum, ut prædiximus, præfati Saxones, & Latini tactis S. Evangeliiis præstitere solenniter juramentum, petentes nihilominus iidem Saxones, & Latini universi a nobis cum Instantia, ut hanc eorum sponsonem, seu promissionem de solvendis Decimis factam, ne processu temporis per eos, vel eorum Hæredes aliquid de iisdem possit dubitari, seu retractari, nostro patrocinio dignaremur declarare. Nos itaque attendentes hanc petitionem esse justam, rationabilem, atque sanam, super omnibus præmissis, & assumptis præsentis concessimus literas duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Lucæ, S. Ecclesiæ Strigoniensis Præpositi, Aulæ Nostræ Cancellarii, Fidelis nostri Anno MCCLXXX.

Alterius vero, videlicet ipsius nostræ Patentis literæ Præceptoris continentia sequuntur in hæc Verba:

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, & Hungariæ &c: Rex universis, & singulis Fidelibus nostris Terræ Scepusiensis, quos præsens concernit negotium, salutem & gratiam. Pro parte Plebanorum Univerforum XXIV. Civitatum Terræ nostræ Scepusiensis, gravem in se querelam continens, ad nostram Majestatem petitio est delata, qualiter vos ipsis frugum Decimas suis temporibus non solum incomplete, & diminute datis, & assignatis; verum etiam sine ipsorum scitu, & voluntate de agris sine Decimatoris præsentia pro vestro beneplacito abducitis in eorum grande præjudicium, & animarum vestrarum dispendium, & jacturam. Sed cum ex concessa nobis divinitus administratione ejus vices gerentes in temporalibus, in cujus manibus corda Regum sunt, cujus voluntate movemur, & subsistimus, unicuique teneamur impertiri justitiam, & æquitatem; ei tam ex debito, quam præcepto obligamur principaliter, a quo omnis boni frugalitas, qui suo sacratissimo fancivit eloquio, ut de singulis nobis per suam largifluam bonitatem, seu pietatem collatis, suis Ministris in sua specie veras erogare debemus Decimas, in nostrorum indulgentiam peccatorum; idcirco vobis universis, & vestrum cuilibet singillatim mandamus firmissimo Regio sub mandato, omnino volentes, quatenus ex nunc in antea successuris temporibus cunctis, vestrarum sub muni-

mine literarum cum appensione veteris Sigilli Terræ Scepusiensis emanatarum, perque felicitis recordii Serenissimum Principem Dominum Andream Regem Hungariæ (1) in Privilegium redactarum; nobis specie tenus oblatarum, atque per nostram celsitudinem, tanquam veri consonas confirmatarum, ordinata, & ratificata, & per juramentum stabilita velitis, & debeatis in omnibus suis punctis, & articulis pro ratis & gratis habentes suis temporibus inviolabiliter observare, nullusque vestrum sub obtentu nostræ gratiæ, & suo gravi dispendio audeat fruges, cujuscunque materiei existant, sine scitu sui Plebani, & Decimatoris ad id per eum substituti de agris quolibet abducere juxta suum beneplacitum; sed permittatis fruges ipsas, messes, seu falcatas, manipulatas, & capeciatas tamdiu in agris persistere, quoadusque pars Decimalis per vestrum Plebanum, aut per suum substitutum a vestris frugibus integraliter, efficaciter sequestretur. Alioquin committimus, & serio injungimus fideli nostro, Magnifico Viro Palatino, vel ejus Vice-Castellano Castri Nostri Scepusiensis, qui sunt, vel pro tempore fuerint communiter, vel divisim; ut vos ad observandum, & exequendum supra scriptum nostrum mandatum sub pœna, vel multa in præscripto Privilegio contenta, & per alia opportuna media non sine gravaminibus vestris compellant, & adstringant, nostra hac in parte plena auctoritate suffulti. Aliud igitur facere non audete: præsentibus quoque perlectas semper reddite præsentanti. Datum in nostra Posoniensi Civitate, in die Festi B. Dorotheæ Virginis, & Martyris Anno Domini MCDXIX. Regnorum nostrorum Hungariæ XXXII. Romanorum IX.

Nos igitur humillimis supplicationibus memorati Presbyteri Philippi &c. Datum per manus Venerabilis Viri Mathiæ de Gathalocz Præpositi Quinque Ecclesiarum; Aulæ nostræ summi Cancellarii, nostri Fidelis Dilecti. Anno Domini MCDXXXIV. VIII. Kalend. Augusti. Regnorum nostrorum Hung. XLVIII. Rom. XXIV. Bohem. XIV. Imperii vero II.

VIII.

---

(1) V. Diploma, quod numero II. adduximus.

VIII.

*Synopsis Bullæ Pontificiæ de Anno Jubilæo MCDL. affixa
Valvis Ecclesiæ Parochialis Leutschoviensis. Anno 1451.*

EX AUTOGRAPHO.

Præfens Bulla hic Valvis Ecclesiæ affixa, Sanctissimi in Christo Patris, & DD. Nicolai Papæ V. imo verius dictæ Bullæ transumptum, sub sigillo Reverendissimi in Christo Patris, & DD. Dionysii miseratione Divina Tit. S. Cyriaci in Thermis S. R. E. Presbyteri Cardinalis, Archi-Episcopi Strigoniensis, locique ejusdem Comitatus Perpetui, Primatis, & Apostolicæ Sedis Legati Nati, quæ scilicet continet: quomodo dictus Dominus noster Sanctissimus ad supplicationem instantissimam Prælatorum, & Baronum, & Gubernatoris Militum, ac Nobilium hujus inclyti Regni Hungariæ, qui vicini sunt inimicis Fidei Christianæ, videlicet Turcis, seu Teucris, & contra illos continue certant, gratiose concessit prædictis Prælatibus, Baronibus, Gubernatori, nec non Militibus, & nobilibus & illorum familiaribus, ac aliis, qui ad prædicta certamina ex dispositione, vel consuetudine Regni tenentur; non tamen aliis personis, ab illis distinctis, omnem gratiam Anni Jubilæi; videlicet plenariam omnium peccatorum remissionem, ac si in Urbe Romana fuissent, & essent, in eademque per quindenas stetissent, ac Ecclesias SS. Apostolorum Petri, & Pauli, Sancti Johannis in Laterano, & Mariæ Majoris singulis, vel interpolatis diebus visitassent; dummodo vere sint confessi, & contriti, & tantum medietatem pecuniæ nominatæ in capsis, seu cistis ad hæc ordinandis imposuissent, quantum verisimiliter in eundo ad dictam Urbem, stando ibidem per quindenas, & redeundo ad propria exponerent, & hanc gratiam voluit Sanctitas Domini Nostri Papæ prædicti solum in duabus Ecclesiis videlicet Varadinensi Cathedrali; & (m) Albæ Collegiata, per dictas personas, & homines esse gerendam, & distribuendam. Nunc vero Sanctitas Domini Nostri jam fata quia tempus concessionis gratiæ prædictæ breve fuit, locaque prædicta fuerint incolis Regni hinc inde distantia, iterum ad petitionem Prælatorum,

M m 3

Baro-

(m) Hinc colligi potest tota late Hungaria celeberrimas Ecclesias fuisse Magno-Varadinensem, & Albaregalensem, non tam, credo, ob structuræ amplitudinem, aliaque ornamenta, quam quod ibi D. Ladislaus; hic S. Stephanus Reges quiescerent.

Baronum, Domini Gubernatoris Militum, & Nobilium dictam gratiam non solum dictis Dominis, & hominibus; verum omnibus hominibus, & personis utriusque sexus cujuscunque status, & conditionis existant in Regno Hungariæ, & eidem subiectis, de novo modo, & formaliter sub prædictis gratiose concessit, & tempus usque ad ultimum Aprilis inclusive proxime nunc venturi prolongavit, & commisit, & committit, quod ista gratia in Ecclesiis tantummodo cathedralibus in Regno quæatur; ita videlicet, quod quælibet persona in Cathedrali Ecclesia, sub cujus Diæcesi est constituta, illam quærat, ibidemque vere pœnitens confessus, & contritus reponat reponenda, ut supra, tribus diebus continuis, vel interpolatis ipsas Ecclesias Cathedrales visitare tenebitur, & sic poterit omnem gratiam Anni Jubilæi elapsi promereri, ac si personaliter in Urbe Romana fuisset constitutus, hæcque consecutus. Et dat Sanctitas Domini Nostri prædicti omnibus Sacerdotibus idoneis tam Sæcularibus, quam Regularibus auctoritatem audiendi Confessiones personarum prædictarum, & eas absolvendi duntaxat pro una vice ab omnibus peccatis cum pœnitentia condigna etiam si essent peccata, propter quæ merito Sedes Apostolica esset invocanda, & pecunia in capsis, vel cistis reponenda detur integra in usum exercitus congregandi contra Infideles Turcos. Et hæc Bulla Papalis transumpta est coram Domino Archiepiscopo Strigoniensi, duobus Notariis Autenticis, prout in ea continetur. Et transumptio facta est. Anno Domini MCDLI. in majore Palatio.

IX.

*Ecclesia Parochialis in Zákocz violata sacris ritibus conciliatur.
Anno Domini 1462.*

EX APOGRAPHO.

Gregorius Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Milkoviensis, nec non Reverendi in Christo Patris, & Domini Domini Dionysii miseratione Divina Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Archiepiscopi Strigoniensis Suffraganeus, in Pontificalibus, Vicariusque generalis de Speciali præfati Reverendi Patris, ac Domini Domini Dionysii Cardinalis, & Archiepiscopi commissione hanc Ecclesiam Parochialem in Villa Isaac, alias Eysdorff fundatam. Anno MCCCCLXII. die XIII. mensis Februarii, propter ejus Violationem una cum Cæmeterio reconciliavimus, habitis ad id cæremoniis, & solenitatibus solitis, & consuetis.

X.

*Indulgentiæ centum dierum concessæ Olaszinensi Sodalitati B.
M. V. in cælos assumptæ. Datum Strigonii. Anno 1464.*

EX APOGRAPHO.

Dionyfius Miseratione Divina Tit. S. Cyriaci in Thermis S. R. E. Presbyter Cardinalis, Archiepiscopus Strigoniensis, Locique ejusdem Comes Perpetuus, Primas, & Apostolicæ Sedis Legatus natus, ac in Regno Hungariæ ejusdem Sedis Legatus de latere universis, & singulis Christi fidelibus præsentibus has inspecturis, Salutem in Domino sempiternam. Splendor æternæ gloriæ, qui sua mundum ineffabili illuminat claritate, pia vota fidelium commovet, & excitat, ut per bona opera æternæ retributionis præmia mereantur. Cupientes igitur, ut fraternitas Assumptionis intemeratissimæ, ac gloriosissimæ Virginis Mariæ in Ecclesia Parochiali S. Joannis Baptistæ in Villa Latina constructa, habitæ nostræ Strigoniensis Diæcesis, congruis frequentetur honoribus, fidelesque ipsi eo liberius devotionis causa ad eandem peragendam confluant, quo dono cœlestis gratiæ ex ea uberius se conspexerint refectos, & ut ab ipsis fidelibus jugiter veneretur, de Omnipotentis Dei miseratione, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum ejus autoritatē confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus fidelibus, vere pœnitentibus, & confessis, qui dictæ Confraternitati in dicta Ecclesia, ubi peragitur, ac — — ejusdem, & aliis Solennitatibus interfuerint; nec non ad reparationem, & conservationem ipsius fraternitatis quotiescunque manus porrexerint adjutrices, toties pro qualibet hujusmodi peractionis vice pro die centum dies Indulgentiarum de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus: præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis &c. Datum Strigonii in domo Solitæ Residentiæ nostræ XXVI. die Mensis Aprilis Anno Domini MCDLXIV. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & DD. Pii Divina providentiâ Papæ II. anno II. (lege VI.)

XI.

Fragmentum literarum indicans Purochum Olaszinensem habuisse Jus, quod vocant Patronatus, tum in Ecclesia S. Mariæ Alznensi, tum in Nosodochio S. Leonardi in Olaszi. Datum Anno Domini 1487.

EX APOGRAPHO.

In nomine Domini Amen. Omnibus & Singulis præfens publicum Instrumentum inspecturis notum sit, & pateat evidenter: Quomodo Anno a partu Salvatoris ejusdem Domini MCDLXXXVII. Indictione V. die Lunæ XII. Martii hora tertiarum, vel quasi in porticu majori Domus Parochialis Ecclesiæ S. Joannis Bapt in Olozi, alias Villa Latina, Jurisdictionis Ap. Strigon. Diœcesis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & DD. nostri Innocentii, Divina Providentia Papæ VIII. anno III. in mei Notarii publici, Testiumque superscriptorum præsentia, personaliter Constituti Laboriosi, & Circumspecti Viri Nicolaus Turk Judex, Andreas Schulak, Jacobus Pellifex, Georgius Polak Jurati de præfata Olozy; nec non Martinus Judex, Joannes Szlopka Ecclesiæ Vitricus, Paulus Hovak, Jurati de Alzna, præfata Strigonienfis Diœcesis, omnibus melioribus, & efficacioribus modo, via, jure, & forma; quibus melius, & efficacius potuerunt, & debuerunt non circumventi dolo, vel fraude; nec spe ut ajebant, remunerationis seducti; sed spontanea sua voluntate præmeditata, superinde habita deliberatione, concorditer, & unanimiter facti sunt, videlicet: quantum temporis prædicti Viri memorari potuerunt, atque quantum quidam a suis Prædecessoribus; quidam vero a suis Parentibus naturalibus audierunt. Et signanter præfatus Nicolaus Turk Judex in præfata Olozy Vir provectæ ætatis, qui dixerat; quod quarti jam Plebani in Olozi residentis optime, & mature meminerint, & quilibet Plebanorum in Olazy pro tempore existentium omnimodam facultatem, jusque Patronatus habuerit super Capella, aut Ecclesia S. Mariæ Christiparæ Virginis, in ante dicta Alzna fundata; quæ quidem Capella, seu Ecclesia Filialis situata existit Ecclesiæ Parochialis S. Joannis Bapt. in jam dicta Olazy. Itaque quilibet Plebanorum pro tempore in Olazy residentium, una cum Judice, suisque Juratis, ac Communitate de sepe fata Alzna jure Patronatus valuerit, aut potuerit eligere, & confirmare, & juris forma investire Virum idoneum,

ac sufficientem ad dictam Ecclesiam B. Virginis in dicta Alzna, eumque nondum confirmatum, de meritis exigentibus, ab hujusmodi Cura, seu administratione dictæ Ecclesiæ deponere, seu repellere, hæc ut præmissum est, consueta fuerunt, ut præfati Viri dicebant, interim quoad aliquid temporis memorare, & quemadmodum sui Prædecessores, aut Parentes naturales recolere a longis temporibus potuerunt. Insuper præfati Judex, & Jurati de Olazy eisdem anno, die, hora, loco & pontificatu, quasi sub eodem verborum prætextu fatebantur: quod etiam a longæva, & approbata consuetudine, quilibet Plebanus in Olazy pro tempore existens habuisset, & haberet omnimodam facultatem, & Jus Patronatus una cum Judice, Juratis, ac tota Communitate de antedicta Olazy super Ecclesia Hospitalis S. Leonardi Confessoris, in sæpe fata Olazy situata, similiter eligendi, investiendi, seu confirmandi Presbyterum idoneum in Rectorem, & Proviforem dictæ Ecclesiæ S. Leonardi Confessoris — — —

XII.

Wladislaus Rex Hungariæ Villam Kolinfalva, quam Sigismundus donaverat Ecclesiæ Olaszinensi, confirmat. Dat. Leutschovia Anno Domini 1494.

EX APOGRAPHO.

Wladislaus Dei Gratia Rex Hungariæ, & Bohemiæ memoriæ Commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit universis: Quod nos cum ad nonnullorum Fidelium nostrorum Ecclesiasticorum supplicationem, per eos nomine honorabilis Magistri Joannis Plebani Ecclesiæ S. Joannis Bapt. in oppido Wallendorff fundatæ, nostræ propterea porrectam Majestati, tum vero ob illam spem, & devotionem nostram, quam erga S. Joannem Bapt. gerimus, & habemus specialem, possessionem Kolendorff alias Kolinfalva vocatam, in Comitatu Scepus existentem habitam, in cujus pacifico dominio idem Joannes Plebanus dictæ Ecclesiæ S. Joannis Bapt. consequenterque Prædecessores suos Plebanos ex donatione, & collatione Serenissimi quondam Principis D. Sigismundi Hungariæ Regis, prædecessoris nostri, bonæ memoriæ perstitisse, atque persistere asserunt etiam de præsentī, item totum, & omne jus nostrum Regium siquod in dicta possessione haberemus, aut nostram, quibuscunque causis, viis, modis, & rationibus concerneret Majestatem, cum

omnibus utilitatibus, & pertinentiis quibuslibet — — memoratæ Ecclesiæ S. Joannis Bapt. consequenterque Plebanis in Eadem pro tempore constitutis, novæ nostræ donationis titulo dedimus, donavimus, & contulimus; imo damus, donamus, & conferimus jure perpetuo, & irrevocabiliter tenendam, possidendam, pariter & habendam, salvo jure alieno: harum nostrarum vigore, & testimonio literarum mediante, quas in formam nostri Privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatæ. Datum Leutschoviæ in Dominica: Misericordia Domini Anno Ejusdem MCDXCIV, Regnorum nostrorum Hungariæ anno IV. Bohemiæ vero XXIII.

XIII.

Sigismundus Rex Poloniae rata habet Privilegia sacrorum Curionum in XIII. oppidis Scepus. agentium, mandatque suis Præfectis, ut eos in iisdem conservent, ac tueantur. Dat. Pietrikoviæ Anno Domini 1548.

EX APOGRAPHO.

Sigismundus Dei Gratia Rex Poloniae, Supremus Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Massoviae &c. Dominus, & hæres &c. Significamus præsentibus literis, quorum interest universis, quod pro nostro in Ecclesiam studio omnes, & singulas immunitates, libertates, donationes, & privilegia Ecclesiarum, & Parochorum, aliorumque Beneficiatorum XIII. Civitatum, ac Villarum nostrarum in Scepusio confirmandas, & approbandas duximus, ita & confirmamus, & approbamus præsentibus literis, roburque perpetuæ firmitatis habere decernimus; quod Magnifico Petro Kmitha Comiti in Wischnicza, Palatino Cracoviensi Regni nostri Supremo Marschalco, & Cracoviensi, Premisliensi, Scepusiensi, Colensique Capitaneo, & pro tempore existenti Capitaneo Scepusiensi, & aliis, quorum interest, denunciamus, atque mandamus, ut omnes, & singulos Parochos, & alios quoscunque Beneficiatos XIII. Civitatum nostrarum, & Villarum ad nos pertinentium in Scepusio, in eorum, Ecclesiarumque, & beneficiorum, quæ obtinuerunt, immunitatibus, libertatibus, & Privilegiis, & donationibus, & dotationibus conservent, nec contra illos vim aliquam illis inferri patiantur. Et quicumque temere contra libertates, immunitates, & Privilegia ejusmodi Ecclesiastica facere aliquid, aut attentare ausus fue-

fuerit, cum gravi nostrâ animadversione, & pœnis Capitanei nostri Scepusiensis nunc, & pro tempore existentis puniendum decernimus, tenore præsentium mediante. In cujus rei fidem, & testimonium Sigillum nostrum præsentibus est appensum. Datum Pietrikoviæ Sabbatho post Conversionem S. Pauli proximo. Anno MDXLVIII. Regni nostri XLII.

Ad relationem Reverendi in Christo Patris Samuelis
Maczejovszky Episcopi Cracoviensis, & Regni Poloniæ
Vice - Cancellarii.

XIV.

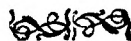
*Inhibitio Ferdinandi I. Regis Hungariæ, ne ullus Parochis
XXIV. Civitatum Scepus. seu in faciendis Testamentis
seu recipiendis Decumis obturbare auit. Datum Viennæ
Anno 1548.*

EX APOGRAPHO.

Ferdinandus Divina favente Clementia Romanorum, Hungariæ Bohemiæ &c.
Rex semper Augustus, Infans Hispaniarum, Archi-Dux Austriæ, Dux
Burgundiæ &c. fidelibus nostris universis, & singulis Dominis Prælatiis, Ba-
ronibus, Comitibus, Vice-Comitibus, Præfectis, Officialibus, Castellanis,
Nobilibus, ipsorumque vices gerentibus, item prudentibus, & circumspèctis
Iudicibus, & Juratis Civibus quarumcunque Civitatum, Oppidorum, & Vil-
larum, cunctis etiam aliis cujuscunque status, ordinis, & conditionis homini-
bus in prædicto Regno Hungariæ, præcipue in Comitatu Scepusiensi constitu-
tis, & commorantibus præsentibus visuris salutem, & gratiam, Questi sunt
apud Majestatem nostram fideles nostri, discreti Plebani Ecclesiarum (n)
N n 2 XXIV.

(n) Discrimen probe faciendum est inter XXIV. Civitates Terræ Scepusiensis, &
Parochos XXIV. Civitatum Scepus. Illarum nomine veniebant XIII. Oppida,
videlicet Bela, Leibitzium, Poprad, Iglovia, Olaszinum, Filka, Varallya,
Mons S. Georgii, Villa Menhardi, Villa Durandi, Rusquini, Michaëlis, & Mat-
thæi: Undecim item ad Arcem Sceps. pertinentia scilicet: Nagy Szalok, Müllen-
bach, Velbach, Zakocz, Kaposztafalva, Quintoforum, Szmisany, Illyésfalva, Hari-
gocz, Danissocz & Villa S. Quirini, seu Kuriman. Nomen contra Parochorum XXIV
Civi-

XXIV. Civitatum Terræ nostræ Scepusiensis: quod licet ipsi exponentes haberent certa Privilegia, super libera tempore agonis bonorum, & rerum suarum dispositione per nos gratiose confirmata, ac super aliis quoque suis, & Ecclesiarum suarum libertatibus, & prærogativis, a Divis condam Hungariæ Regibus nostris scilicet Prædecessoribus bonæ memoriæ ipsis data, & concessa: tamen nunc certi ex vobis, qui ipsos tam in hujusmodi testamentaria dispositione; quam etiam perceptione Decimarum, & aliorum proventuum juxta veterem bonam consuetudinem, Ecclesiis eorundem provenire debitorum impedirent, molestarent, eosdemque ipsis auferrent, & in proprios usus converterent, in derogamen jurium Ecclesiæ suæ, ipsorumque Plebanorum damnum, & Divini Cultus diminutionem. Supplices Nobis iidem Plebani humiliter, ut iisdem super inde gratiose providere dignaremur. Quum autem Nos ex Officio nostro velimus jura, & libertates Ecclesiarum Dei, quarum in Regno Nostro Hungariæ, & partibus ei subjectis, more Prædecessorum nostrorum Divorum condam Hungariæ Regum, supremi sumus Patroni, & per consequens Ministros ejus defendere, & conservare, supplicatione præfatorum Exponentium exaudita, fidelitati vestræ, vel vestrum singulis harum serie firmiter committimus, & mandamus: quatenus acceptis præsentibus, & præmissis, sicut nobis relatum est, stantibus, & se habentibus, præscripta Privilegia, & libertates dictorum Exponentium ratione testamentariæ dispositionis observare debeatis, eosdemque tam in percipiendis justis decimis, quam etiam aliis libertatibus, & immunitatibus ipsorum turbare, molestare, & damnificare nusquam, & nullo modo præsumatis, nec sitis ausi modo aliquali. Secus nulla ratione facturi: præsentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in Civitate nostra Vienna I. die Mensis Septembris. Anno MDXLVIII.

XV.

Civitatum latius pertinuit. Nam complexum quidem est & XIII. Oppidorum Polonicorum sacros Curiones, demptis iis, qui in Villa Michaelis, ac Matthæi agebant, & XI. Oppidorum, nunc Charkyanorum, demptis Nagyszalokiensi, Szmisaniensi & Danissoczeni, ut tamen quartus, & vicesimus numerus expleretur, Leutschovienfis, Odorinenfis, Svaboczenfis, Hundsdorffenfis, & Lomniczenfis in eorum consortium venere. Hæc adnotare placuit, ne similitudo nominis, ut fit, confusionem pareret. Porro hi Parochi XXIV. Civitatum Regales quandoque dicebantur, quod amplissima, cumprimis circa decumas Privilegia a Regibus consecuti sunt.

XV.

Ejusdem Ferdinandi Regis literæ ad Parochos XIII. Oppidorum Scepus. ne sacram supellestem dent Bellico Præfecto Polonia. Datum Viennæ Anno 1551.

EX APOGRAPHO.

Ferdinandus Divina favente Gratia Romanorum, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex semper Augustus. Honorabiles, ac fideles nobis dilecti. Allatum est ad Nos Marschalkum Regni Poloniæ denunciasse vobis sub gravi pœna, ut res Ecclesiasticas aureas, & argenteas ex Ecclesiis istis vestris ad eum perferre debeatis. Tametsi igitur ea de re Nos ad Serenissimum Poloniæ Regem, atque ipsum Marschalkum diligenter Scriptimus; committimus tamen vobis, & mandamus firmiter, ut si omnino dictus Marschalkus pergeret a vobis eas res exigere, nulla ratione eas illi dare debeatis; sed integras ad Divinum cultum, Ministeriumque conservetis. Tametsi enim oppida ista quoad temporalem jurisdictionem nomine pignoris tenentur per præfatum Serenissimum Poloniæ Regem, & ejus Officiales; nostra tamen, & Coronæ nostræ Hungariæ proprietas est. (o) Neque præterea jurisdictionis Ecclesiasticæ quidquam est in illis Oppidis, eorumve Ecclesiis inscriptum, vel oppignoratum; sed sub Præposito Scepusiensi, cujus caput, & Metropolitanus est Archiepiscopus Strigoniensis, Ecclesias ipsas, omnemque spirituales in ipsis Oppidis jurisdictionem fuisse hætenus, atque esse constat. Secus igitur nullo modo facere præsumatis. Datum Viennæ die III. Mensis Novembris, Anno Domini MDLI.

(o) Vide, quæ diximus ad Diplom. Oppid. Scepus. Num. XV. lit. u.

XVI.

Nicolaus Olabus Archiepiscopus Strigoniensis prohibet Parochos XIII. Oppidorum Scepus. ne Præfectis Podolinensibus, ac Lublovinesibus frumentum &c. subministrent. Datum Tyrnaviæ Anno 1553.

EX APOGRAPHO.

Nicolaus Olahi miseratione Divina Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanae Strigoniensis, Locique ejusdem Comes perpetuus, Primas Hungariæ, Legatus natus, ac Serenissimi Principis & DD. Ferdinandi Dei favente Clementia Romanorum, Hungariæ, Bohemiæ &c. Regis &c. Summus Secretarius, & per Regnum Hungariæ Cancellarius &c. Honorabilibus in Christo Fratribus DD. Ecclesiarum Parochialium Plebanis XIII. Civitatum Regalium, Terræ Scepus. jurisdictionis spiritualis ejusdem Ecclesiæ nostræ Strigon. salutem, & Paternam in Domino benedictionem. Certo sermone nobis expositum est; quemadmodum Officiales Castrorum Podolyn, & Liblau Serenissimi Regis Poloniæ vobis quotannis certam, & permagnam solutionem frumenti, hordei, aliorumque (p) bladum imponerent; aliis etiam diversarum rerum exactionibus contra libertates vestras impedirent; niterentur porro iidem Officiales hujusmodi gravaminibus vos penitus a jurisdictione nostra spirituali abstrahere. Quamquam illud non possit non constare dictas XIII. Civitates Terræ Scepus. simul cum jurisdictione temporali, apud eundem Serenissimum Regem Poloniæ in pignore haberi, jurisdictio tamen spiritualis Ecclesiarum in ipsis XIII. Civitatibus fundatarum, subjectio, obedientiaque Clericorum earundem a nobis, & Ecclesia nostra Metropolitana alienata non est. Quare discretionis vestræ, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub excommunicationis pœna firmiter præcipiendo committimus, & mandamus, quatenus hujusmodi indebitis postulationibus, & mandatis dictorum Officialium Castrorum Podolyn, & Liblau non pareatis; neque ipsis contra libertatem vestram, & diminutionem divinarum cultuum aliquid, nisi speciale superinde nostrum habueritis mandatum, contribuere debeatis. Nolumus

(p) Bladum: vox barbara idem est, quod frumentum, avena, viridis seges. Ex gallico Bled, quod idem significat.

mus enim ista in consuetudinem suo tempore venire. Nos Dei auxilio vos omnes pro viribus sub tutela libertatis, & jurisdictionis nostræ Ecclesiæ conservare, manutenereque adnitemur. Datum Tyrnaviæ penultima die Decembris, Anno Domini MDLIII.

XVII.

Maximiliani Regis Bohemiæ ad Sigismundum Augustum Regem Poloniae literæ, quibus orat eundem, ne Párochos XIII Oppidorum per Scepusienses Præfectos insolitis exactionibus premi sinat. Datum Viennæ Anno Domini 1555.

EX APOGRAPHO.

Serenissimo Principi Domino Sigismundo Augusto Regi Poloniae, Magno Duci Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Massoviae &c. Domino, & Hæredi &c. Consanguineo, & Sororio Nostro observando. Maximilianus eadem gratia Rex Bohemiæ &c. Salutem, & fraterni amoris continuum incrementum. Serenissime Princeps Consanguinee, & Sororie Noster observande! Questus est apud Nos in hac absentia Sacræ Majestatis Regiæ Domini, & Genitoris Nostri observandissimi Reverendus Blasius Episcopus Waciensis, Præpositus Scepus. qualiter Capitanei, seu Officiales vestræ Serenitatis in Scepusio constituti, Presbyteros illos, per Scepusium commorantes, qui videlicet dicto Blasio Episcopo, & Præposito in jurisdictione Ecclesiastica sunt subjecti, gravissimis oneribus, taxationibus, & exactionibus contra priorem vestræ Serenitatis commissionem molestant, & vexarent; exigendo ab eis per vim certas fruges; item avenam, auferendo etiam ab ipsis dimidiam partem decimarum suarum; nec non res Ecclesiarum argenteas, & alia insolita, & importabilia onera eis imponendo: supplicando nobis humillime, dignaremur ad Serenitatem vestram in commendationem hujus negotii scribere. Quamvis autem certi simus talia hæc invita; imo inscia Vestra Serenitate fieri, cum præsertim præfata Sacra Majestas Regia eandem superinde tam literis, quam nunciis suis requisiverit; nihilominus rogamus eandem obnixè, velit committere dictis Officialibus suis in Scepusio existentibus, ne in jurisdictionem Ecclesiasticam se ingerant, & ne Presbyteros ita molestant, & ne res illorum tali modo auferant; quin potius ablata restituant. Factura procul dubio rem se, suæque autoritate dignam, præfataque Sacræ Majestati Regiæ, & nobis gratam, & omni paterno, & frater-

no

no amore compensandam. Deus optimus conservet Vestram Serenitatem famam, & incolumem. Datum Viennæ die ultima Mensis Septembris Anno Domini MDLV.

Bonus Frater

Serenitatis Vestræ

Maximilianus mppria.

XVIII.

Mandatum Sigismundi Augusti Regis Poloniae ad Praefectum suum Scepusiensem Johannem Bomar de Balicz in eodem negotio. Datum Vilnae Anno Domini 1555.

EX APOGRAPHO.

Sigismundus Augustus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Massovia &c. Dominus, & Haeres, Generoso Johanni Bomar de Balicz Castellano Biecenfi, Magno Procuratori arcis nostrae Cracovienfis, & Scepusienfi, Rabstinenfiq; Capitaneo, fidei dilecto gratiam nostram. Generose fidelis dilecte! Queruntur nobis Sacerdotes, quod in Praefectura Scepusienfi fidei tuae commissa, finas gravia onera sibi, contributionesque insolitas, & minime debitas per fidelitatem tuam, ejusque Administros imponi; avenam, aliasque fruges, & dimidiam decimarum suarum partem a se extorqueri; quin & templa exinaniri, neque in eis res argenteas, aliaque pretiosa relinqui. Atque ea omnia non solum contra veterem, & divinitus Ecclesiae Ministris datam immunitatem; sed etiam contra peculiaria Domini Parentis Nostri, nostraque praescripta committi. Mandamus fidelitati tuae, ut cum se adversus omnes Ecclesiae Ministros in ea Praefectura gerat, nequid omnino voluntate nostra contra illos novare videatur; quin veterem, longaue temporum serie continuatam consuetudinem in omnibus studiose sequatur. Pro gratia nostra aliter non factura. Datum Vilnae XV. Decembris Anno Domini MDLV. Regni nostri VI.

XIX.

Nicolaus Olabus Archiepiscopus Strigoniensis rursum prohibet Parochos XIII. Oppidorum Scepus. ne Præfectis Lublovien-sibus pareant, neve a jurisdictione Ecclesiæ Strigon. se avelli sinant. Datum Viennæ Anno 1557.

EX APOGRAPHO.

Nicolaus Olahi miseratione Divina Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanae Strigoniensis, locique ejusdem Comes Perpetuus, Primas Hungariæ, & S. Apostolicæ Sedis Legatus Natus, & per Regnum Hungariæ summus Secretarius, & Cancellarius, atque Confiliarius Regiæ Majestatis &c. Venerabilibus, & discretis in Christo Fratribus Ecclesiarum Parochialium XIII. Civitatum Regalium Terræ Scepus. Plebanis, jurisdictionis spiritualis ejusdem Ecclesiæ nostræ Strigon. Salutem in Domino paterna cum benedictione. Omnia ea, quæ nobis discretus vir Magister Wenceslaus de Lomnicza Parochus, Nuncius vester communi vestro omnium nomine de universo statu, deque persecutione vestra proxime exposuit, plane intelleximus, ac graviter permolestèque tulimus; signanter vero, qualiter Officiales Castri Lublow jam a duobus continuis annis dimidiam partem decimarum vestrarum manu violenta abstulissent, aliisque exactionibus, & taxis contra libertates vestras vos aggravassent, & onerassent, aggravareque, & onerare non cessarent etiam de præsentī, & his omnibus gravaminibus, & violentis exactionibus vos penitus a jurisdictione nostra spirituali, & obedientia, ac subjectione Ecclesiæ Metropolitanae præfatæ Strigon. avellere, abstrahereque conarentur. Quamvis autem negari non possit, prædictas XIII. Civitates Terræ Scepus. una cum jurisdictione temporali à Serenissimo Rege Poloniæ pignoris tantum loco possideri: attamen jurisdictionis spiritualis Ecclesiarum præfatarum XIII. Civitatum ab obedientia, & subjectione Ecclesiæ nostræ Metropolitanae Strigon. & per consequens nostra, nec est alienata, nec potuit alienari. Quare discretionī vestræ, & vestrum cuilibet, in virtute sanctæ, salutarisque obedientiæ districtè committimus, & mandamus; quatenus huiusmodi violentiis, atque indebitis postulationibus, & mandatis præfatorum Officialium Castri Lublow minime pareatis, neque vos a jurisdictione, ac obedientia, subjectioneque Ecclesiæ Metropolitanae Strigon. Matris vestræ ullis unquam minis, aut terroribus abstrahi, avellique permittatis;

R. P. Wagner Annalecta Scepus. Pars I.

O o

tis;

tis; sed in fide ac constantia ad instar Prædecessorum vestrorum perseveretis, & permaneatis. Nam si diversum quidpiam, quod absit, ad jurisdictionem Ecclesiæ nostræ Metropolitanæ Strigon. Matris vestræ asserere cogeremur; quod ne accadat, vobis summa cura, summoque studio cavendum, providendumque erit. Et quamvis ea cura post nos specialiter, & immediate ad Præpositum Scepus. Prælatum vestrum pertineat; tamen nos quoque Dei auxilio, & Sacræ Majestatis Regiæ, Domini nostri clementissimi autoritate freti, vos omnes pro viribus nostris sub tutela libertatis, & jurisdictionis Ecclesiæ nostræ præfatæ Metropolitanæ Strigon. conservare, manutenereque adnitemur, nec aliquid, quod ad defensionem vestram pertinere putabimus, prætermittimus. Datum Viennæ apud ædes nostras 20. die Novembris Anno MDLVII.

XX.

Ejusdem Nicolai Olabi Archiepiscopi Strigoniens. literæ ad Sigismundum Augustum Regem Polonia in eadem materia. Datum Viennæ Anno Domini 1557.

EX APOGRAPHO.

Serenissimo Principi, & DD. Sigismundo Augusto Regi Poloniæ, Magno Duci Lithuanæ, Russiæ, Prussiæ, Mazoviæque &c. Domino Clementissimo. Serenissime Princeps, Domine Clementissime! Orationem, & servitiorum meorum humilem commendationem. Ex literis sacræ Romanorum, Hungariæ Bohemiæque &c. Majestatis Patris, & Consanguinei sui charissimi; Domini vero mei clementissimi, Serenissima Majestas vestra intelligit, quibus, & quantis injuriis, violentiis, damnisque, & oppressiõibus Plebani XXIV, Civitatum Scepus. qui jurisdictioni Metropolitanæ Ecclesiæ meæ Strigon. ab initio semper subditi fuerunt, & nunc sunt, per homines & officiales Serenissimæ Majestatis Vestræ in Scepusio Constitutos afficiantur, idque non solum in decimarum legitimarum eorundem Plebanorum violenta ablatione, aliisque rebus, & negotiis temporalibus; verum etiam in ordine, & statu eorum, ac religione Sacrosanctæ Ecclesiæ Catholicæ; præterea his non contenti a gremio quoque, ac jure, atque obedientia præfatæ Ecclesiæ meæ Metropolitanæ, eosdem Plebanos nonnulli dictorum Majestatis Vestræ Officialium segregare, ac indebite, contraque non solum dictæ Ecclesiæ meæ; verum etiam Regni hujus Hungariæ Privilegia tentare conantur, & audent. Quæ quidem omnia Serenissime Princeps,

ceps, cum & pietati erga Deum, & æquitati manifeste contraria sint, & adversentur, nec Serenissimæ Majestatis Vestræ Consensu, ac jussu ab Officialibus ejusdem fieri, ac patrari credamus, quemadmodum Sacra dicta Regia Majestas Dominus meus Clementissimus paternæ, & benevole Serenissimam Majestatem Vestram per supra dictas literas suas nunc, & antea quoque rogavit; ita ego quoque eidem diligentissime supplico, dignetur cum amoris, ac pietatis suæ in Deum, ac Ecclesiam ejus, tum paternæ dicti Domini mei Clementissimi petitionis ob respectum, ab hujusmodi indebitis conatibus, & factis, ac quavis præscriptorum Plebanorum turbatione, & damnificatione prohibere, ad eosdem Officiales suos serium mandatum suum dare, ut decimas ipsis Plebanis violenter, & illegitime ablatas restituant, aliaque damna eisdem illata refundant. Amodo autem in posterum ab hujusmodi violentiis, & injuriis illis inferendis omnino cessent, ac jura, Privilegiaque mea, & dictæ meæ Ecclesiæ Metropolitanæ Strigonienf. vetusta observent, & omnes observare faciat, ne contra illa quidquam agant. In quo Serenissima Majestas Vestra rem faciet cum pietati erga Deum, & æquitati consentaneam; tum vero Sacræ Majestati Regiæ Domino meo Clementissimo valde gratam, & officiosis, ac diligentibus servitiis meis per omnem occasionem eidem rependendam. Quod reliquum est, Serenissimam Majestatem Vestram felicissime, & diutissime vivere, & regnare opto, eidemque promptitudinem servitutis meæ diligenter commendo. Datum Viennæ 25. Novembris Anno MDLVII.

XXI.

Literæ Rudolphi Cæsaris ad Militares Præfectos, ut Parochos XIII. Oppidorum Scepus. tueantur contra vim Centurionum Lubloviensium. Datum Viennæ Anno Domini 1578.

EX APOGRAPHO.

Rudolphus II. Dei Gratia electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, & Comes Tyrolis fidei nostro Magnifico Johanni Rueber (q) de

O o 2

Py-

(q) Parum admodum his, & superioribus literis effectum est. Polonici namque Præfecti hominum sacrorum fortunis res suas amplificabant. Rueberus autem curam ad tuendos Parochos adeo non contulit, ut depulsis, quotquot poterat, Catholicis, Augustanos ubique sufficeret.

Pyxendorf Supremo, & Generali Capiteo nostro Partium Superiorum Regni Hungariæ; nec non Paulo de Zava Officii generalis Capitaneatus Partium Superiorum Regni Hungariæ Vices gerenti, modernis, & futuris Capitaneis nostris salutem, & gratiam. Significat Majestati nostræ per supplicationem suam fidelis noster Reverendus Gregorius Bornemisza Episcopus Varadiensis, ac Ecclesiarum Scepusiensis, & Jaszoviensis Præpositus, & Consiliarius noster non sine querela: Quomodo Officiales, & Capitanei in arce Lyblio Serenissimi Regis Poloniæ pro tempore constituti contra divina, & humana jura in suos Parochos XIII. Oppidorum in præsens apud Regem Poloniæ titulo pignoris habitorum injuriose, atque insolenter debaccharentur, quos præter alia multa insolita ad inconsuetas frumenti, hordei, & avenæ dationes contra antiqua eorum jura, & Privilegia, atque libertates coarctare niterentur. Supplicans Majestati nostræ humiliter, ut cum hæc injusta, & indebita exactio frumenti, hordei, & avenæ non ita pridem a dictis Officialibus, & Capitaneis in fraudem, & detrimentum præfatæ Ecclesiæ suæ Scepusiensis, & jurium suorum temere attentata sit; ab inscriptione ipsa omnes Ecclesias, & Ministros Ecclesiæ Dei in iisdem Oppidis existentes perpetuo exemptos, & Præpositi Scepusiensis, ejusque Ecclesiæ juribus esse immediate subjectos. Nos vero nolentes Ecclesiarum Ministros, quorum præcipui sumus Patroni, a quibusdam indebite vexari, atque molestari, supplicatione dicti Episcopi justa, & legitima exaudita: Fidelitatibus Vestris harum serie firmiter committimus, & mandamus, quatenus acceptis præsentibus, & præmissis, sicut præfertur, stantibus, & se habentibus, dictos Capitaneos, & Officiales de Lyblio, & alios violentos ab ejusmodi violentiis, & injustis exactionibus, vel potius expilationibus cohibere, & tam contra Capitaneos, & Officiales Lyblovienses; quam alios violentos turbatores tueri, & protegere debeatis, & teneamini, justitia suadente. Secus non facturi. Perlectis præsentibus exhibenti restitutis. Datum Viennæ XXIX. Aprilis Anno Domini. MDLXXVIII.

IX.

DIPLOMATA ILLUSTRANTIA RES PRÆPOSITURÆ, ET
CAPITULI S. MARTINI DE SCEPUSIO.

I.

Mathias Præpositus Scepus. cum Sociis adfert Pallium Archiepiscopale Mathiæ, translato ex Episcopatu Vacienſi in Metropolim Strigoniensem. Datum Laterani A. D. 1239.

EX APOGRAPHO.

Gregorius PP. IX. Capitulo Strigoniensi.

Dilectos Filios (a) Præpositum de Scippis. Magistros Albeum Nitrienſ. & Nicolaum Gumuriensem Archidiaconos, Girardum Plebanum de Banya, & Riccardum Lectorem Ecclesiæ Strigon. Concanonicos, & Procuratores vestros cum universitatis vestræ literis ad sedem Apostolicam accedentes benignitate recepimus consueta, & postulationem, quam de Venerabili Fratrem nostro M. Episcopo quondam Vaczienſi in Strigon. Archiepiscopum concorditer celebrastis, ut eadem literæ continebant, nobis per eos humiliter præsentatam, per Fratres nostros examinari fecimus diligenter, eamque non duximus admittendam; quia ipsam constitit minus canonice celebratam. Cæterum attendentes; quod charissimorum in Christo Filiorum B. (b) Hungariæ, & Colomanni Regum Illustrium, & aliorum fide dignorum testimonia de vita, conversatione honesta, literatura, & gravitate morum eundem Episcopum apud nos reddiderunt quamplurimum commendatum, volentes etiam eidem Ecclesiæ, tanquam speciali Filiiæ uberiores gratias impertiri, ne remaneat diutius Pastoris solatio destituta, ipsum a vinculo, quo tenebatur, Vaczienſis Ecclesiæ absolventes, vobis de speciali gratia in Patrem concessimus, & Pastorem ve-

O o 3

rum

(a) Ex Præpositorum Scepus. serie, quam Parte III. daturi sumus, apparet Mathiam de genere Hermanni id temporis fuisse Præpositum. In Apographo, quod præ manibus erat, nomen exmissum est.

(b) B. id est Belæ hujus nominis IV. Hungariæ Regis.

rum jam dictæ Strigon. Ecclesiæ committentes, eidem. — — Ad hoc, ut eadem Ecclesia vestra in oculis Apostolicæ Sedis invenisse prærogativam se gaudeat, gratiæ plenioris, nos Pallium; insigne videlicet Pontificalis officii a supradictis Procuratoribus vestris supplicationibus sacris annuentes, & Ecclesiæ Strigon. prædictæ temporis malitia, & itineris gravitate consulere cupientes, & indemnitatibus præcavere, per Procuratores eosdem Venerabili Fratri nostro Colocensi Archiepiscopo destinamus, recepto ab ipsis corporaliter iuramento, quod ei fideliter assignabunt, per eundem sub forma consueta, sibi sub Bulla nostra interclusa, jam dicto Episcopo conferendum. Ideoque Universalitatem vestram monemus attente, & hortamur, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus eum Patrem, & Pastorem vestrum, ad Strigoniensem Ecclesiam accedentem, recipiatis benigne, ac ejus salubria monita, & mandata suscipiatis humiliter, & inviolabiliter observetis; alioquin sententiam, quam ille tite tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus Authore Domino inviolabiliter observari. Datum Laterani II. Non. Maji Anno XIII.

II.

Bela IV. Rex ratam habet donationem possessionis Almas, a Patre suo Andrea Ecclesiæ Scepus. factam; item concedit Præposito locum in Castro Scepus. pro Turri, & Palatio ædificando. Datum Anno Domini 1249.

EX APOGRAPHO.

Bela Dei gratia Hungariæ &c. Rex Omnibus Christi fidelibus, ad quos præsens littera pervenerit, salutem in omnium Salvatore. Et si donationes Progenitorum nostrorum felicitum ratas habere debemus; maxime tamen ordinationes factas Ecclesiis ab iisdem tenemur inviolabiliter observare; ut ex hoc a bonorum omnium largitore mereamur gratiam in præsentem, & gloriam in futuro. Proinde ad universorum tam præsentium, quam posterorum notitiam harum serie volumus pervenire; quod cum terras de Scepus generaliter ad iudicium vocassemus, & ad perambulandum singulorum terras ibidem dilectos, & fideles nostros Magistrum Akus Albensem Custodem, & Cancellarium charissimæ consortis nostræ; nec non Myko Comitem de Zoulum mississemus, inter cætera mandati nostri negotia exequenda, cum prædicti ad terram Almas nomine

mine pervenissent, ipsam in possessione fidelis nostri Mathiæ Præpositi de Scepus invenerunt. Requisitus autem dictus Præpositus, quo titulo eam possidet, etsi munimentum super terra eadem haberet, respondit; quod instrumentum Patris nostri Andreæ Regis, felicitis recordationis super ipsius terræ datione confectum, amissum in generali subversione Tartarica extitisset; constitutis vero postmodum in eorum reditu coram nobis prædictis Magistro Akus, & Miko Comite, cum Mathia Præposito memorato, sicut idem Præpositus nobis retulit, comperimus, quod præfata Ecclesia S. Martini Præposituræ in Scepus, a Progenitoribus nostris, & a nobis careret dotalitiis, nos eandem favore Regio prosequentes, cum sit de Monilibus Regni nostri, eidem Ecclesiæ ex debito nostri Regiminis providere tenemur; etiam si in nominata terra ei provisum antea non fuisset, dictam terram Almas ob remedium animæ Matris nostræ claræ memoriæ damus, & conferimus Ecclesiæ memoratæ, ut nunc nostra donatio sit munimen, & firmatio præcedentis. Insuper concedimus eidem Mathiæ Præposito locum in Castro nostro Scepus pro turri ædificanda, & Palatio competentem, quem & ipse assumpsit ædificandum, muniendum, & conservandum ad tutelam Castri, & utilitatem Ecclesiæ memoratæ; adjicientes, quod locus, & ædificia, quæ ibi construxerit, sibi, & in ipsa Præpositura succedentibus, jure perpetuo debeat remanere. Ut autem præmissa omnia robur obtineant perpetuæ firmitatis, nec ab aliquo Successorum nostrorum valeant processu temporis in irritum revocari, præsentem in stabilitatem perpetuam damus literas, Sigilli nostri duplicis munimine consignatas. Datum Anno Incarnationis Dominicæ MCCXLIX. XIII. Kalend. Octob. Regni autem nostri A. XIV.

III.

Bela IV. Regis literæ, quibus terram Vizoka Muthmerio Præposito Scepus. ejusque Ecclesiæ asserit. Jaurini An. 1264.

EX APOGRAPHO.

Nos Bela Dei gratia Rex Hung. memoriæ commendantes significamus tenere præsentium universis: Quod Magister Muthmerius, Præpositus de Scepus, Fidelis Clericus noster, ad nostram accedens præsentiam, nobis signifi-

nificare curavit; quod Villam Centurio Dranchariorum (c) de Scepus de Villa Drauch, & populi de eadem quandam terram Ecclesiæ S. Martini Præposituræ de Scepus Vizoka vocatam, dudum a nobis sibi dari petivissent: & petunt, ut ipsam Ecclesiam non pateremur defraudari suo jure, & insuper prout dictus Comes de Scepus — — Terræ prædictæ homo noster deputatus ordinaverat, idem Præpositus super facto memoratæ Terræ Privilegium ejusdem Ecclesiæ exhibuit coram nobis, cujus tenore perlecto intelleximus, & invenimus ipsam Terram Vizoka esse terram Ecclesiæ prænotatæ, & in eodem Privilegio contineri. Nos itaque unicuique in sua justitia — — quia ipsam terram invenimus in jam dicto Privilegio contineri, eandem sine strepitu judicii dictæ Ecclesiæ de Scepus reliquimus, pleno jure præsentem eodem Villam, qui de jure, quod non habebat, diffidens, omni actioni, quam occasione ipsius terræ contra eundem Præpositum, & Ecclesiam de Scepus moverat, prout movere intendebat, renunciavit coram nobis. Datum Jaurini in Vigilia Lucæ Evangelistæ Anno Domini MCCLXIV.

IV.

Rolandinus Comes Scepus. componit certam litem abortam inter populos Ecclesiæ Scepusiensis, & Saxones de Villa Ruskin Anno Domini 1277.

EX APOGRAPHO.

Nos Rolandinus Magister Comes de Scepus universis, ad quos præsentem literæ pervenerint, salutem & omne bonum: ad universorum notitiam tam præsentium, quam futurorum harum serie volumus pervenire: quod, cum inter populos Ecclesiæ S. Martini de Scepus in parte una; & Saxones de Villa Ruskeny, (d) super quadam particula terræ materia orta fuisset contentionis,

&

(c) Vocum Drench, Drengus, Drengagium meminit Glossarium Dufreshii, atque fuisse homines Domino feudali obnoxios, seu certam Vassallorum speciem. Inde fortasse mutatis paululum literis Drancharii enati sunt, Idem Dufreshius adfert vocem Drungus, quam globum Militum significare interpretatur.

(d) Apographum habet Biikenii; substitui Ruskeny, vel Ruskin, quod hujus nominis Oppidum etiamnum in Scepuho extat.

& de speciali mandato D. Regis aliquantulum coram nobis fuisset ventilata, tandem nostra provisione, & partium etiam consensu, mediantibus probis Viris: Fratribus Arnolde, & Hennone Comite Saxonum, Jacobo Lectore, & Henrico Plebano de Leucza, & aliis quam plurimis mediantibus, talis inter partes facta est compositio: ut super prædicta terra contentiosa fecerunt, & ordinarunt terminum in quodam Rivulo, qui Vizoka nuncupatur — — Et ut de cætero inter partes omnis lis, & controversia sopiatur, decretum est partibus consentientibus; ut si aliqua partium de ipsa compositione resiliaret, ante litis contestationem, parti compositionem servanti decem marcas argenti persolvere teneretur. Datum A. Domini MCCLXXVII. post Octavas Assumptionis B. V. M. gloriosæ.

V.

Ladislav Rex ratam habet Belæ IV. donationem Castri Marcelli; item possessionum Lethon, & Heymuth, factam Ecclesiæ S. Martini de Scepusio. Dat. Anno Domini 1278.

EX APOGRAPHO.

Ladislav Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ, &c. Rex Omnibus Christi fidelibus, præfens scriptum inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Ad Regiam pertinet Majestatem nostrorum Regum Illustrium sacris vestigiis inhære; & eorum iusta placita roborare nostrarum patrocinio literarum. Proinde ad univerforum notitiam harum serie volumus pervenire, quod accedens ad nostram præsentiam Magister Muthmerius, Præpositus de Scepus, dilectus, & & fidelis noster, a nostra petiit Majestate, ut Privilegium Serenissimi Regis Belæ, Avi nostri charissimi, super donatione duarum Villarum, Heymeth, & Lethon vocatarum, nobis exhibitum confirmare nostræ Celsitudinis Privilegio dignaremur. Cujus quidem Privilegii tenor talis est:

Bela Dei gratia Hungariæ &c. Rex Omnibus, præsentis literas inspecturis; Salutem in omnium Salvatore. Ad univerforum notitiam harum serie volumus pervenire: Quod, cum nos in Scepus juxta fluvium Harnad super terra castri nostri, quoddam castrum ædificari fecissemus, quod castrum a nomine Mar-

R. P. Wagner Analecta Scepi. Pars I.

P p

celli,

celli, (e) qui primo ipsam terram coluerat, vulgariter vocabatur, ac in ipso Castro cessatum fuerit ab opere multis annis, & inconsummatum manserit, ac vacuum; & sine aliquibus custodibus derelictum, nec Provinciales aliqui ad commonitionem, & exhortationem Regiam ipsum castrum consummandum assumpserunt, & servandum; imo penitus reclamaverunt se non posse sufficere ad ipsius castri ædificia, & onera supportanda, considerationis nostræ fuerat dictum castrum funditus demoliri, ne forte Latrunculi, vel alii eidem Provinciæ nocere possint, si se conferant ad ipsum castrum in Provinciæ ipsius exterminium & convulsionem. Ob hoc meliori habita deliberatione dictum castrum cum terris duarum Villarum castri Scepus. Heymuth, & Lethon nuncupatis, cum omnibus suis utilitatibus, terragiis, & Victualibus, quæ singulis Annis Comiti, seu Castellano de Scepus dare — — In cuius rei memoriam, & perpetuam firmitatem præsentem concessimus literas Privilegiales duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Achilles, Aulæ nostræ Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini MCCL. IX. Octobris, Regni autem nostri Anno XV.

Nos itaque, quod ab eodem Domino Rege Bela Avo nostro, sapienti consideratione tam pie, quam religiose actum esse dignoscitur, ratum habentes, & gratum, quanquam in ipsius Castri opere minime sit processum, & particularium Castellorum plura dispendia, quam commoda nostris temporibus cognoscantur, ad petitionem dicti Præpositi dictum Privilegium Domini Inclyti Regis Belæ non vitiatum, non cancellatum; sed in omni sui parte integrum, & illæsum, de verbo ad verbum insertum, præsentibus autoritate præsentium duximus confirmandum, dicto Magistro Muthmerio Præposito nihilominus assumente, ut in ædificatione ipsius Castri Marcelli vocati procedere teneatur — — mandatum super hoc Regium impleturus. Et quanquam populi præfatarum Villarum eidem Magistro Præposito reclamaverint coram nobis quia tamen donationem ejusdem Avi nostri Belæ Regis rite factam, sicut in ipsius Privilegio continetur, inviolabiliter volumus observare, eisdem populis super hoc silentium duximus imponendum, in possessione ipsarum Villarum dictam Ecclesiam S. Martini volentes pacifice conservare. Concessimus etiam, ut in
popu-

(e) Ubi? Quodve fuerit Castrum Marcelli? arduum est divinare. Si quid e verbis Belæ conjectare licet, cum & anni Hernado appositum dicat, & haud procul Lethanfalva situm innuere videatur, suspicor illud ipsum esse, quod in vim Tartarorum emunitum est, ac subinde, quia Scepusiensibus contra hostes receptaculo fuerat, Lapis Refugii compellatum. Sed de hoc pro arbitrato sentire, liberum cuique esto.

populis Præpositi, & Ecclesiæ de Scepus nullus Comitum, vel Baronum descensum facere, vel collectam exigere præsummat, præter Regiam Majestatem; si, qui vero contrarium facere præsumpserint, indignationem noverint se Regiam incursum. In cujus rei perpetuam firmitatem præsentibus concessimus literas, duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis Viri, Magistri Johannis Præpositi Budensis, electi Colocensis Ecclesiæ, Aulæ nostræ Vice-Cancellarii dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini MCCLXXVIII. Regni autem nostri Anno VI.

VI.

*Elisabetha Regina Hungariæ Ladislai IV. Mater confirmat
superiorem donationem Villarum Lethon, & Heymutb An-
no 1279.*

EX APOGRAPHO.

Elisabetha Dei gratia Regina Hungariæ, Omnibus Christi fidelibus, tam præsentibus, quam futuris præsentium notitiam habituris, salutem in omnium Salvatore. Boni Principis est, ac Religiosi Ecclesias contritas, atque concisas restaurare, novasque ædificare, & Dei Sacerdotes honorare, & tueri. Proinde ad universitatis vestræ notitiam harum serie volumus pervenire: Quod, cum dominium terræ Scepus de beneplacito, & favore charissimi Filii nostri Regis Ladislai, & omnium Baronum Regni Hungariæ post diversas, & varias destructiones, & terrarum multarum alienationes, per infideles Regni factas, ad nos fuisset devolutum, & nos ad petitionem ejusdem charissimi Filii nostri, omnes terras indebite alienatas, & occupatas fidelibus Baronibus nostris: Dominico videlicet Magistro Thavernicorum nostrorum, & Magistro Gregorio Præposito de Sow (f) Cancellario nostro mediantibus judicare, revocare, & emendare decrevissemus, inter cætera Venerabilis Vir Magister Muthmerius Præpositus de Scepus exhibuit nobis Privilegium charissimi Soceri nostri Belæ, piæ memoriæ, in quo continebatur, quod terras dua-

P p 2

rum

(f) Sow, alii legunt Gow, rectius fortasse Kew, nam ejusmodi Præposituram testatur fuisse Pazmannus in Appendice ad Synodum Tyrnav, *De Gö S. Stephani Proto-Martyris ad Tibiscum fluvium*, viguit A. 1317.

rum Villarum; videlicet Lethon, & Heymuth, Ecclesiæ B. Martini de Scepus pro remedio animæ charissimi Fratris sui Regis Colomani, inclytæ recodationis, qui, dum adhuc viveret, terram Scepus possederat usque ad vitam suam pleno jure, idem Rex Bela contulisset perpetuo possidendas. Exhibuit etiam nobis Privilegium Domini, & charissimi consortis nostri Regis Stephani felicissimæ memoriæ, & Privilegium charissimi Filii nostri Regis Ladislai super confirmatione terrarum prædictarum. Et quamvis nos visis dictis Privilegiis nullam ambiguitatem, & suspensionem exinde habere debuissimus; ad majorem tamen certitudinem, & cautelam inquisita, & scita veritate ab omnibus Theutonicis, Hungaris, & Sclavis in eadem Terra Scepus degentibus comperimus, Ecclesiam B. Martini in possessione dictarum Villarum fuisse a tempore donationis factæ pacifice, & quiete, nec per aliquem interrupisse possessionem earundem. Unde cum intentionis nostræ, & charissimi Filii nostri non sit, res Deo dicatas, & consecratas, & tam pie, rite, & juste per Illustres Reges, & maxime per Belam Regem collatas revocare, præsertim ut in dicta Ecclesia Deo famulantes ad majorem devotionem accendantur, & pro salute charissimi Filii nostri Regis Ladislai, ac pro animabus prædictorum Regum diligentiori orare debeant omni die cum affectu, prædictas Villas eorum Lethon scilicet, & Heymuth, eidem Ecclesiæ S. Martini, cum suis utilitatibus, & pertinentiis universis dedimus, donavimus, & contulimus; imo jam dudum collatas reliquimus pacifice perpetuo possidendas. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam præsentis ipsi Muthmerio Præposito, & dictæ Ecclesiæ S. Martini concessimus literas, duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus supra dicti Magistri Gregorii Præpositi de Sow, Aulæ nostræ Cancellarii, fidelis nostri, Anno Domini MCCLXXIX.

VII.

Transactio Muthmerii Præpositi Scepus. cum suo Capitulo ratione Villarum Lethon, & Heymuth. Anno 1281.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Magister Muthmerius, miseratione Divina Præpositus de Scepus, Omnibus Christi fidelibus, præsentem paginam inspecturis, salutem in vero salutari. Ad univerforum notitiam harum serie volumus pervenire: Quod, cum ex donatione Illustris Belæ Regis, bonæ memoriæ, villas Lethon, & Heymuth vocatas, pro remedio animæ charissimi Fratris sui Colomani felicitis recordationis nobis, & Ecclesiæ nostræ contulerit perpetuo possidendas, & licet pro eisdem villis Fratres nostri traxerint nos in causam coram Domino Legato: (g) tamen ante dicisionem ipsius causæ maturiori, & saniori habita deliberatione, medietatem omnium proventuum, dictarum Villarum tam majorum quam minorum dictis Fratribus nostris, imo ipsi capitulo contulimus, ordinavimus, & statuimus perpetuo retinendam: ita, quod nec nos, nec Successores nostri de mediis proventibus dictarum Villarum nullum jus sibi possint vendicare; quia in retentione dictarum Villarum magnas expensas, & labores sæpe, ac sæpius pro confirmationibus sumus perpeffi. Ut autem hæc ordinatio, seu donatio per nos facta, per Successores nostros in irritum nequeat revocari, præsentem literas nostras dicto Capitulo, mediantibus: Henrico Plebano de Leucha, & Joanne Plebano de Suburbio, & Comite Helia Fratre suo Joanne de Gargow, concessimus Sigilli nostri munimine roboratas. Datum Anno Domini MCCLXXXI. (h).

(g) Erat id temporis Legatus Sedis Apostolicæ per Hungariam, Philippus Episcopus Firmanus.

(h) Confirmavit has literas Lodomerius Archiepiscopus Strigoniens. Strigonii eodem Anno Festo S. Demetrii Martyris ad preces Stephani Presbyteri, & Canonici de Scepus.

VIII.

*Lucas Præpositus Scepus. sex Canonicis a se fundatis, auget
Capitulum scepusiense. Anno Domini 1282.*

EX AUTOGRAPHO.

Lucas miseratione Divina Præpositus Ecclesiæ S. Martini de Scepus, Aulæ Majoris (i) Reginæ Hungariæ Cancellarius, universis, præsentis literas inspecturis, salutem in vero salutari. Cum Ecclesiastica beneficia pro illis, qui Divina in Ecclesiis exercent officia, sint instituta, indecorum omnino, & absurdum videretur, si aliqua Ecclesia, quæ redditibus abundet, præsertim Cathedralis, Ministris legitimis defraudetur. Unde cum Ecclesia B. Martini in Scepus debitis, ac congruentibus careat Ministris, qui Divina Officia in eadem valeant ministrare, nos, qui utilitati Ecclesiæ prænotatæ toto animo volumus prodesse, ut tenemur, sex Canonicos de novo ordinavimus: videlicet Joannem Sacerdotem, qui pro salute animæ nostræ Missam B. M. V. quotidie celebrabit, & sicut ipse, ita & omnes sui Successores in perpetuum temporibus successivis; Magistrum Stephanum, Magistrum Jacobum; item Helbrandum, & Joannem Clericos, item Jordanum. Cum autem, qui ad onus eligitur, repelli non debeat a mercede, prænotato Joanni Sacerdoti, & suis Successoribus, volentibus tamen hoc Officium Virginis gloriosæ fideliter celebrare contulimus decimas — — Ut autem præsens scriptum robor firmitatis in posterum valeat obtinere, impressione nostri Sigilli, & Capituli Ecclesiæ nostræ fecimus consignari. Datum apud Ecclesiam B. Martini in Dominica proxima post festum Apostolorum Petri, & Pauli. Anno Domini MCCLXXXII.

IX.

(i) Duæ per ea tempora Reginæ Hungariæ erant, utraque Elisabetha: altera Ladislai IV. Conjux; altera Mater; illa junior, hæc major vocabatur; atque hujus Cancellarius erat Lucas.

IX.

Andreas III. ratam habet donationem Belæ IV. super possessione Lizka - Olozy factam Ecclesiæ Scepus. Anno Domini 1290.

EX AUTOGRAPHO.

Andreas Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ &c. Rex, Omnibus Christi fidelibus, præsentem literas inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Ad univerforum notitiam harum serie volumus pervenire: Quod Discretus Vir Jacobus Præpositus, & Capitulum Ecclesiæ S. Martini de Scepus, coram nobis conscientiose demonstrarunt; quod tempore Domini Ladislai Regis Patruelis Fratris nostri, ipsa Ecclesia B. Martini per insultus Cumanorum (k) & Neugarorum miserabiliter extitisset spoliata, & Camera ejusdem Ecclesiæ confracta, ac omnia bona prædictæ Ecclesiæ fuissent ablata, & Instrumenta, ac Privilegia super Possessionibus Ecclesiæ suæ confecta, enormiter pedibus equorum contrita, unum frustum Sigilli Privilegii Domini Belæ Incliti Regis, Avi nostri charissimi felicis recordationis, super quadam terra Lizka — Olozy (l) Vineæ, & situ Curiae ipsius Ecclesiæ confecti nobis præsentarunt, & petierunt a nobis similiter supplicando, ut dictum Privilegium innovare, & innovando confirmare de benignitate Regia dignaremur. Cujus quidem Privilegii tenor talis est:

Bela Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ &c. Rex Omnibus, præsens scriptum inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Eo salubrius de supernæ remunerationis præmiis cogitatur, quo tremendæ pœnæ, & afflictionis periculum, quæ in finali futura est examine, vehementius formidatur. Proinde
ad

(k) Horum Cumanorum nomine, Moldavos venire, vix dubium esse potest. Vide P. Samuelis Timon e S. J. Imaginem Hungariæ novæ Capite XIV. At Neugari qui sint? non perinde promptum est definire. Existimo Tartaros, & quidem Nogayenses, qui ad pontum Euxinum accolunt, esse; tum quod hi ab Moldavis haud multum semoti agebant, atque adeo in societatem prædæ & vocari, & venire facile poterant; tum quod reapse Tartaros sub Ladislai Cumani tempora in Hungariam irrupisse ex Scriptoribus satis constat. Accedit similitudo nominis, argumentum non certum quidem; Neugaria tamen in Nogayam, ut plura alia, facile flecti potuit.

(l) Lizka-Olaszy Provinciæ Zemplinienfis Oppidum, generosioris vini proventus clarum, credo a primis colonis, qui Latini, seu Itali fuerint, sic dictum.

ad univerſorum notitiam harum ſerie volumus pervenire; quod nos æternorum intuitu temporalia ſpiritualibus, tranſitoria perpetuis, felici comercio commutare volentes, pro obtinendo quoque nobis, ac animæ felici recordationis Colomani quondam Regis chariſſimi Fratris noſtri ſalutis æternæ remedio, quandam terram, Lizka - Olozy nuncupatam, ad nos immediate pertinentem, & Vineam cum uno ſitu Curia, in Potok ſine hærede decedentis, contulimus, dedimus, tradidimus, & donavimus Eccleſiæ B. Martini de Scepus perpetuæ donationis titulo irrevocabiliter poſſidendam, revocantes, irritantes auctoritate præſentium, imo caſſa penitus, & irrita fore pronunciantes omnia Privilegia, Inſtrumenta, ſeu quælibet munimenta, quæ Mathias Præpoſitus de Scepus ſuper donatione, & collatione ſupra dictæ terræ, & Vineæ nomine Fratrum ſuorum Carnalium a nobis, vel a quocumque alio in fraudem dictæ Eccleſiæ S. Martini de Scepus, carnalitatis affectu ductus, non iudicio rationis, præter conſcientiam, & voluntatem noſtram obtinuiſſe dignoſcitur, vel etiam impetraſſe: cum intentionis noſtræ non fuerit, nec ſit terram prædictam eidem Præpoſito conferre; ſed potius Eccleſiæ S. Martini de Scepus ſæpe dictæ; & ob id dictus Mathias Præpoſitus terram ipſam, ſive Vineam hæredibus ſuis carnalibus, vel quibuſlibet aliis privatis perſonis donare, relinquere, vel legare nequiverit juxta Canonicas ſanctiones — — Datum per manus Magiſtri Achillis, Aulæ noſtræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis noſtri. Anno Domini MCCXLVIII. Regni autem noſtri Anno XIII.

Nos itaque, qui ex officio ſuſcepti Regiminis, unicuique vigorem juſtitiaſque obſervare debemus, & tenemur, de præmiſſis experiri, & edoceri volentes prædictam Eccleſiam, per inſultus eorundem Neugariorum miſerabiliter ſpoliatam, & ipſam Cameram enormiter contractam, & omnia præmiſſa a Prælatiſ Baronibus Nobilibus Regni noſtri perpetrata nobis fuiſſe conſtituiſſent evidenter, ipſum Privilegium ejusdem Domini Belæ Regis de verbo ad verbum præſentibus inferi fecimus, & auctoritate præſentium innovandum duximus, pariter & confirmandum. Ut igitur hujus noſtræ innovationis, ſeu confirmationis ſeries robur obtineat perpetuæ firmitatis, nec proceſſu temporum per quempiam poſſit, ſeu valeat retractari, præſentes conſeſſimus literas duplicis Sigilli noſtri patrocinio communitas. Datum per manus Diſcreti Viri Magiſtri Theodori, Albenſis Eccleſiæ Præpoſiti, Aulæ noſtræ Vice-Cancellarii, dilecti, & fidelis noſtri. Anno Domini MCCXC. Regni autem noſtri anno I.

X.

Andreas III. donationem silvæ inter fluvium Poprad, & Alpes Semene existentis confirmat Præposito, & Capitulo Scepus. A. D. 1293.

EX AUTOGRAPHO.

Andreas Dei gratia Hungariæ, Dalm. &c. Rex Omnibus Christi fidelibus, præsentem paginam inspecturis, salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire: Quod Venerabilis Pater Jacobus Dei gratia Episcopus Scepusiensis, dilectus, & fidelis noster, ad nostram accedendo præsentiam, nobis significare curavit: quod eo tempore, cum adhuc Præpositus fuisset (m) Scepusiensis, cum Capitulo loci ejusdem quandam silvam nostram inter fluvium Poprad, & Alpes Semene (n) existentem, a nobis sibi dari postulassent, & quia de qualitate, & quantitate dictæ terræ, & utrum ad nostram collationem pertinuisset, nobis veritas non constaret: Fidelibus nostris Abbati, & Conventui Monasterii B. V. de Scepus dedissemus in mandatis, ut Bald Comes de Scepus, homo noster, coram eorum testimonio prædictam silvam nostram, inter fluvium Poprad, & Alpes Semene existentem, ipsis Præposito, & Capitulo statuere, & assignare debuissent coram commetaneis, & vicinis, si non fuisset contradictum. Qui quidem Venerabilis Pater, & Capitulum loci ejusdem literas Abbatis, & Conventus prædicti Monasterii nostri de Scepus super reambulatione, & statutione Silvæ memoratæ confectas, nobis exhibuerunt in hæc verba:

Excellentissimo Domino suo Andreæ Dei gratia Illustri Regi Hungariæ, Abbas, & Conventus Monasterii Ecclesiæ B. V. de Scepus inclinationem, & Orationes in Domino. Literas Excellentiae Vestrae recepimus in hæc verba:

An-

-
- (m) Ex hoc Diplomate clarum est: Jacobum e Præposito Scepusiensi Episcopum factum, & ad titulum ejusdem Ecclesiæ consecratum. Ipse Jacobus Compluribus literis, quas vidi, legique, & se Episcopum Scepusiensem, & Ecclesiam suam Cathedralē vocat.
- (n) Alpes Semene quærendæ videntur intra Villam Kis-Lomniczka, & Arcem Paloczka, uti infra innuit Andreas Rex iis literis, quas ad Conventum Scepus. dedit. In his Alpibus surrexit deinde possessio Kolatsko, Germanis Klotzsch.

R. P. Wagner Analecta Scepus. Pars I.

Q q

Andreas Dei gratia Rex Hungariæ fidelibus suis Abbati, & Conventui de Scepus salutem, & gratiam. Magister Jacobus Præpositus S. Martini de Scepus, Capitulumque loci ejusdem silvam quandam nostram inter fluvium Poprad, & Alpes Semene existentem, quæ incipit a nova Villa Lompnycza, & decedendo prætenditur circa Poprad usque ad metas Palocsa, a nobis petierunt sibi dari; verum quia de qualitate, & quantitate dictæ silvæ, & utrum ad collationem nostram pertineat, nec ne? nobis veritas non constat, fidelitati vestræ præcipiendo mandamus, quatenus detis hominem vestrum fide dignum, coram quo Comes Bald homo noster, præsentibus commetaneis, & vicinis reambulet dictam silvam, & statuatur ipsis Præposito, & Capitulo, si non fuerit contradictum. — — Datum in Scepus, in die Ascensionis Domini.

Unde cum nos vestris præceptis obedire cupientes, ut tenemur, missimus unum ex nobis, coram quo idem Comes Bald convocatis commetaneis, & vicinis, prædictam silvam cum omnibus utilitatibus, & pertinentiis suis statuit Præposito, & Capitulo S. Martini de Scepus, nullo penitus contradictore existente. — — Datum in quindenis Pentecostes. Verum, quia prædictam silvam nostram per Bald Comitem Scepus hominem nostrum dilectum nobis, & fidelem sub testimonio Abbatis, & Conventus de Scepus reambulata, coram commetaneis, & vicinis comperimus esse statutam cum omnibus suis utilitatibus, nullo penitus contradictore existente, nos consideratis fidelitatibus, & servitiorum meritis ipsius Venerabilis Patris Jacobi Episcopi, & Capituli Scepus. semper, & ubique locis, & temporibus opportunis exhibitis, & impensis, & maxime ob reverentiam, & devotionem, quam in B. Martino gerimus, & habemus pro salute, & remedio animæ nostræ, prædictam silvam nostram, cum omnibus suis utilitatibus, & pertinentiis juxta distinctiones, & cursus metarum, prout in literis dicti Conventus est expressum, ipsis Episcopo, & Capitulo dedimus, donavimus, & contulimus jure perpetuo, pacifice, & irrevocabiliter possidendam, tenendam, & habendam. In cujus rei memoriam, & perpetuam firmitatem præsentibus concessimus literas duplicis Sigilli nostri munime roboratas. Datum per manus Discreti Viri Magistri Theodori, Albenfis Ecclesiæ Præpositi, Aulæ nostræ Vice - Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri Anno Domini MCCXCIII. III. Kalend. Julii Regni autem nostri Anno III.

XI.

Lodomerius Archiepiscopus Strigoniens. Ecclesiam Ordinis FF. Minorum Pofonii testatur consecratam ab Jacobo Episcopo (o) Datum Pofonii Anno Domini 1297. Edidit P. Mathias Bel in Notitia Comitatus Pofoniensis.

Lodomerius Divina miseratione Archiepiscopus Strigoniensis, ejusdemque loci Comes perpetuus, universis Christi fidelibus, præsentis literas inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Quamvis Domini sit terra, & plenitudo ejus: speciali tamen electione quædam loca, tempora, & personas suo cunctorum conditor adscribere mysteriali ministerio voluit sua mirabili, & humano eloquio ineffabili notione, ex quibus Ecclesiam B. V. Ordinis Fratrum Minorum Claustralem de Pofonio, ad invocandum nomen suum gloriosum, ab æterna quidem præordinatione, sed temporali quasi in effectum productione disposuit dedicare: Ipsam enim Ecclesiam B. V., nobis Pofonii existentibus, Venerabilis Pater Jacobus, DEI gratia Vicarius Episcopus noster, præsentibus venerabilibus Patribus: Paschasio Nitriensi, Paulo Quinque ecclesiensi, Haab, Vacienfi, & Theodoro Iaurinensi Divina disponente clementia Ecclesiarum Episcopis; Inclyto etiam Andrea Dei gratia Rege Hungariæ una cum Baronibus, & Proceribus suis, cum vix numerosa Christi fidelium multitudine inter-existentbus solennitati, ad laudem, & gloriam Divini Nominis, & in Excellentissimæ Mariæ Virg. titulum dedicando consecravit & consecrando dedicavit. Et quia domum Domini decet sanctitudo, ubi pius, ac devotus Christi fidelium accessus esse debet; utque pronior, & devotior concursus similiter omnibus, & singulis patefiat, in annuis dedicationis Ecclesiæ B. M. V. revolutionibus, in festo videlicet Annuntiationis ejusdem Virginum Virginis gloriosæ, autoritate, imo vero misericordia Dei, quæ super omnia ejus opera declaratur, ipsius Reginæ cælorum Matris Dei JESU Christi, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Beati Adalberti Christi Martyris pretiosi patrociniis confisi, unius anni indulgentiam misericorditer relaxamus, & consimiles præfatorum Venerabilium Patrum:

Qq 2

trum:

(a) Scepusiensi haud dubie: cum hujus nominis alter, quod sciam, in Hungariam Præsul eo tempore non fuerit. Cur vero Vicarius ab Lodomerio vocetur? alibi commodius aperuero.

trum: Jacobi Vicarii Episcopi nostri, Paschafii Nitriens. Pauli Qinqe eccl. Haab Vaczienf. nec non Theodori Jaurinenf. Ecclesiarum Episcoporum annales per quemlibet indulgentias, in remissionem peccatorum factas, autoritate Diæcesiana, & Metropolitana consentiendo approbamus, & approbando confirmamus. In cujus rei testimonium præsentibus concessimus literas Sigillo nostro autentico consignatas. Datum Pofonii in crastino Annunciationis B. M. V. Anno Domini MCCXCVII.

XII.

Jacobus Episcopus Scepus. dimidium Decumæ Bodolin. & Lublov. confert suo Capitulo. Anno Domini MCCXCIX.

EX AUTOGRAPHO.

Jacobus miseratione Divina Episcopus Scepusiensis, universis Christi fidelibus præsentium notitiam habituris, salutem in Domino sempiternam. Divinum consilium, altitudo incomprehensibilis ad hoc Prælatos super familiam Ecclesiæ suæ constituit Dispensatores, ut saltem ex sagacis ipsorum Dispositionis beneficio eidem opportunitatis tempore desiderabilis mensura tritici largiatur. Nos itaque, qui largiente Domino ex officii nostri debito vice Patris Familias Officio fungimur, sacrae jussionis monitis totis viribus inhiantes, dignum, imo dignissimum reputantes censuimus, ut nobis prærogativo locupletationis dono gaudentibus, dilecti in Christo nobis Filii Capitulum Ecclesiæ nostræ consolationis bravio non expertes una nobiscum æque locupletationis munere gratulentur. Proinde ad univerforum notitiam tenore præsentium volumus pervenire: Quod nos Honorabilibus nobis in Christo Filiis, Fratribus Capituli Ecclesiæ nostræ, mediam partem decimarum nostrarum Villarum Podolin, & Lublov — — perpetuo, & irrevocabiliter duximus concedendam. Ut autem hujus concessionis series robur perpetuæ firmitatis obtineat, præsentibus literas concessimus Sigilli nostri munime roboratas. Datum apud S. Martinum in conversione S. Pauli. Anno Domini MCCXCIX.

XIII.

Paulus Præpositus Scepus. confert suo Capitulo decumam in certis ejus possessionibus. Anno Domini 1309.

EX AUTOGRAPHO.

Magister Paulus Præpositus Scypisiensis, Aulæ Illustris Reginæ Hungariæ Cancellarius, universis Christi fidelibus, quibus præsentis ostenduntur, Salutem in omnium Salvatore. Ad universorum notitiam tam præsentium, quam futurorum harum serie volumus pervenire: Quod accedentes ad nostram præsentiam dilecti in Christo Fratres nostri, Capitulum Ecclesiæ nostræ, nobis humiliter supplicare curarunt, quod decimas de terris ipsorum — — ob remedium animæ nostræ, & in augmentum redituum eorundem in perpetuum dare, & concedere dignaremur. Nos itaque ipsorum meritoria, & fidelia servitia attendentes, nec non humilibus, & charitativis petitionibus eorum inclinati, paterno cum affectu indigentiae etiam, & inopiae ipsorum occurrere volentes, habita deliberatione diligenti, & consilio saniori, memoratarum terrarum decimas, tam majores, quam minores, sæpe dictis Fratribus nostris, ob remedium animæ nostræ, & in augmentum redituum ipsorum, ut eo melius, & devotius Domino, cui servire regnare est, & B. Martino digne valeant famulari, concessimus, dedimus, & donavimus, jure perpetuo, & irrevocabiliter possidendas, habendas pariter, & tenendas: salvo tamen eo, quod Thomæ Presbytero Canonico eorum, Capellano Capellæ gloriosæ Virginis Mariæ, in Cymeterio Ecclesiæ nostræ constructæ, & ejus successoribus, dictam Capellam officiantibus, iidem Fratres nostri de ipsis decimis mediam marcam singulis annis ad Festum B. Martini præter portionem Canonicam, quæ eidem Thomæ Sacerdoti, vel ejus Successoribus, de præfatis decimis ratione Canonice debentur, solvere teneantur. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam præsentis concessimus literas Sigilli nostri munimine roboratas. Datum apud S. Martinum in Dominica Lætare Anno Domini MCCCIX.

XIV.

Boleslaus Archiepiscopus Strigoniens. confirmat Decessoris sui Thomæ literas, quæ continent immunitates Paræcorum Districtus de Tharcza, pertinentis olim ad jurisdictionem Præpositi Scepusiensis. Datum in Posaga Anno Domini 1322.

EX AUTOGRAPHO.

Boleslaus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Strigon. Locique ejusdem Comes perpetuus, & Dux Tostensis (p) omnibus Christi fidelibus, præsentis literas inspecturis, Salutem in omnium Salvatore. Justis petentium desideriis nos oportet esse liberales, præsertim in iis, quæ ad Ecclesiarum, jurisdictioni nostræ subiectarum, spectant libertatem. Proinde universonum notitiæ harum serie declaramus: Quod Honorabilis Vir, Dominus Henricus, Præpositus Ecclesiæ S. Martini de Scepus, quasdam literas Venerabilis Patris Domini Thomæ, quondam Strigon. Archiepiscopi, bonæ memoriæ Prædecessoris nostri, super libertate, & super quibusdam aliis Articulis Plebanorum, & Sacerdotum de Tharcza nobis exhibere curavit, petens nos cum instantia, ut eas ratas habere, & confirmare dignaremur. Quarum tenor talis est:

Thomas miseratione Divina Archiepiscopus Strigon. ejusdemque loci Comes perpetuus, Discretis Viris, dilectis sibi in Christo Filiis, universis Plebanis Ecclesiarum, Sacerdotibus de districtu Tharczenfi salutem, & benedictionem paternam. Petitionis vestræ series per Discretos Viros Petrum Plebanum de Tharcza Vice-Archidiaconum; Nicolaum de Crivan, & Henricum de septem tiliis vice, & nomine vestro nobis porrectæ continebat, quod, cum vos omnes usque ad antiquam portam (q) ad Præpositum Ecclesiæ S. Martini de

(p) Ducatus Tostensis situs non procul a Viadro flumine in Silesia superiore, pars erat hæredii Principum Oppoliensium, quibus Boleslaus haud dubie sanguinæ innoxus fuerit. Alii tamen de eo silentium cum apud Polonorum, tum Silesitarum Rerum Scriptores.

(q) Quid nomine antiquæ portæ veniat, rescire nondum licuit. Interea ex his literis patet, Tharcensem Districtum secundo anno Tharcza decurrisse.

de Scepes pertinentes, habere dignoscimini, & habeatis liberas decimas, sicut nobis ex literis Discreti Viri Magistri Pauli Præpositi ejusdem Ecclesiæ S. Martini innotuit, confirmare dignaremur; videlicet Distractores, seu defalcatores earum decimarum, qui plene non solvunt, excommunicationis sententia feriendo, & compellendo ad solvendum plene. Item ne sicut Mercenarii elapso anno ad suggestionem malevolam aliquorum, de Ecclesiis vestris valeatis excludi, & expelli. Item ne bona decedentium Sacerdotum per laicales manus, seu potentias sæculares contra ultimam voluntatem eorum distrahantur, & ne ad res legatas vobis in testamento pro remedio animarum admittantur manus Laicorum. Item cum inter vos Confraternitatem ordinaveritis, consensum ordinationi vestræ præberemus, & confirmaremus, ipsisque diebus, quibus ipsam confraternitatem celebratis, ad ipsum locum accedentibus, simul cum iis, qui ad locum sepulturæ in die obitus confraternitatis vestrum accedunt, indulgentias dare dignaremur. Nos itaque justis petentium petitionibus favorabiles esse debemus, & dignum est, ut juste petitis consensum præbeamus, volentesque ad singula petita singulariter respondere, decimas a Parochianis vestris vobis debitas, sicut juste possedistis, & possidetis, confirmamus, & vestros Parochianos, ac Patronos paternaliter admonemus; ut de omnibus bonis ipsorum, ac de novalibus; sed etiam consuetudine vestra approbatis de fatis integre, plene, & sine defalcatione persolvant: cum decimæ sint a Deo suis servitoribus institutæ, & a sanctis Patribus ordinatæ pro remedio animarum, ne cum Cain, excussis granis, stipulam Deo, grana sibi reservante, sed cum Abel justo, spicas granis plenas Deo offerente, recipiant portionem. Et quicumque juste non solverint, excommunicationis sententiam habeant in eos ex nunc, prout ex tunc perficere in his scriptis. Cæterum ne Sacerdotes, sicut Mercenarii, ad annum recipiantur, nec ad alicujus maligni suggestionem elapso anno excludantur, illum abolendæ consuetudinis usum sub ejusdem excommunicationis poena inhibemus. Præterea omnes illos, qui bona decedentium Sacerdotum subripiunt, admonemus salubriter in Domino, ut ablata restituant, & ad amplius ad talia se nullatenus intromittant, alioquin in ejusdem excommunicationis sententiam se noverint ipso facto incidisse, a qua non nisi a nobis possint absolvi. Item, ne Laici ad res legatas in testamento pro remedio animarum, manus admittant, exceptis legatis ad fabricam Ecclesiæ, sub excommunicationis sententia inhibemus. Item devotionem vestram, in eaque confraternitatem, quam vos ordinastis celebrandam, in Domino commendamus, & ut divinus cultus per vestrum ministerium augeatur, consensum præbemus, & auctoritate nostra confirmamus, ac de Omnipotentis Dei misericordia confisi, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ejus auctoritate suffulti, omnibus vere poenitentibus, & confessis, qui in eisdem diebus, quibus ipsam confraternitatem

tem celebratis, & etiam in die obitus Confratris vestri ad locum sepulturæ accedunt, quadraginta dierum Indulgentias elargimur. In cujus rei testimonium præsentibus sub appensione sigilli nostri duximus concedendas. Datum in Leuche in crastino Octavarum Epiphaniæ Domini, Anno ejusdem MCCCXII.

Nos itaque justis petitionibus prædicti Domini Henrici Præpositi inclinati, literas supra factorum Plebanum, & Sacerdotum de Tharcza nobis exhibitas, ratas habemus, & approbamus, & per singulos articulos autoritate præsentium confirmamus, & tenorem earum præsentibus de verbo ad verbum inferi fecimus. Nulli ergo hominum liceat hanc nostræ confirmationis paginam infringere, vel ei contraire. Si quis autem ausu temerario contravenerit, excommunicationis sententiam, ex nunc per nos latam in his scriptis, se noverit incursum. Cæterum volumus, ut decretum dictæ confraternitatis ex parte nostra habeat auctoritatem in die celebrationis ipsius confraternitatis, & in die obitus Confratris ipsorum, quadraginta dierum Indulgentias faciendi, ut eorum devotio, qui interfuerint, uberius in Domino augeatur. Datum in Posaga (r) in die sancti Remigii, & sociorum ejus Anno Domini MCCCXXII.

XV.

*Henrico Præposito Scepus. translato ad Episcopatum Vesprim.
eligitur a Capitulo Joannes Præpositus Bosnens. A. 1323.*

EX AUTOGRAPHO.

In nomine Domini Amen. Quia Conditores Canonum deliberatione provida tanta tempora statuerunt, infra quæ Ecclesiis viduatibus provideri debeat de Prælato, ne per defectum Pastoris lupus rapax gregem invadat Dominicum, & in spiritualibus, ac temporalibus Ecclesia viduata grave dispendium patiatur: Ea propter nos Capitulum Ecclesiæ S. Martini de Scepus Ecclesiæ nostræ viduatæ per translationem Honorabilis Viri Domini Henrici, quondam Præpositi nostri, in Præsulatum Ecclesiæ Vesprimiensis, volentes proinde de Pastore, & Prælato providere, termino etiam ad hoc assignato, videlicet die Dominico, quo cantatur Officium, *Invocavit*, convenientes in unum, citatis interim omnibus absentibus, & in ipso termino comparentibus, qui debuerunt, voluerunt,

(r) Posaga, vel Posaga Urbs in Slavonia, Provinciæ cognominis caput.

runt, & potuerunt huic electioni nostræ commode interesse, in Capitulo nos recepimus, de electione futuri Prælati nostri tractaturi, & post habitos inter nos tractatus, tandem placuit nobis omnibus, & singulis per viam procedere compromissi, considerantes, quod in paucos sæpe sanioris consilii Spiritus venit, & multitudinem in unum difficulter posse convenire, dedimusque plenam, & liberam nos omnes, & singuli unanimiter potestatem Discretis Viris, Magistro Bogomerio Cantori, Karolo Custodi, Jacobo de Villa Larina, Salomoni de Leucha Plebanis, & Jordano sociis, & Concanonicis nostris, ut iidem vice sua, & nostra per electionem Canonicam Ecclesiæ nostræ supradictæ vacanti Deum, ac bonum statum ipsius Ecclesiæ præ oculis habentes, de persona idonea providerent. Qui deliberato intra se consilio Honorabilem, & Discretum Virum Dominum Johannem Præpositum Boznensem, Cancellarium Venerabilis Patris Domini Boleslai Ducis Thostensis, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopi Strigon. in nostrum Prepositum elegerunt, & ipsam electionem nobis publicarunt, & publicari fecerunt in hunc modum:

In Nomine Domini Amen. Anno Incarnationis ejusdem MCCCXXIII. in Dominica, in qua cantatur Officium: *Invocavit*. Ego Magister Bogomerius Cantor Ecclesiæ S. Martini, ab omnibus, & singulis de ipso Capitulo, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt huic electioni commode interesse, potestate mihi tradita, invocata Spiritus sancti gratia, ad honorem Dei, & gloriæ Virginis Mariæ, Genitricis ejusdem, & B. Martini Patroni nostri, vice mea, & aliorum Collegarum meorum, & omnium de ipso Capitulo, Honorabilem, & Discretum Virum Dominum Johannem Præpositum Boznensem, Cancellarium Venerabilis Patris Domini Boleslai Ducis Thostensis, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopi Strigonienensis, in nostrum eligo Præpositum, & Prælatum, & de ipso provideo Ecclesiæ nostræ viduatæ, & ad hanc electionem pronuncio, & publico in his scriptis.

Quam quidem electionem nos omnes unanimiter recepimus, & approbavimus, more solito pulsatis campanis, cum cordis jubilo Te Deum laudamus solenniter decantando. Ut igitur vota nostra, & omnium nostrorum in ipsum D. Johannem, Præpositum Boznensem, concordasse videantur, & sub ejus Regimine in Ecclesia S. Martini Deo possimus feliciter militare, hoc præsens decretum in huius rei testimonium nostro communi Sigillo, & propriis Sigillis nostris cum subscriptionibus infra positis fecimus roborari. Datum Anno dieque prænotatis.

Ego Bogomerius Cantor huic electioni interfui, elegi, propria manu subscripsi, & Sigillum meum apposui.

Ego Karolus Custos huic electioni interfui, elegi, & per scholasticum nostrum subscribi feci, & Sigillum meum apposui.

R. P. Wagner Analecta Scepus. Pars I.

R r

Ego

- Ego Jordanus Canonicus huic electioni interfui, elegi, & per scholasticum nostrum subscribi feci, & Sigillum meum apposui.
- Ego Henricus Canonicus huic electioni interfui, consensi, per Nicolaum scholasticum nostrum subscribi feci, & quia Sigillo careo ad Præsens, Sigillum Domini Thomæ Canonici apponi feci.
- Ego Salomon Canonicus huic electioni interfui, elegi, & per Bekem Canonicum subscribi feci, & Sigillum meum apposui.
- Ego Magister Mathias Canonicus huic electioni interfui, consensi, per Beke Canonicum subscribi feci, & Sigillum meum proprium apposui.
- Ego Goblinus Canonicus huic electioni interfui, consensi, propria manu subscripsi, & Sigillum meum apposui.
- Ego Thomas Canonicus huic electioni interfui, consensi, propria manu subscripsi & Sigillum meum apposui.
- Ego Paulus Canonicus huic electioni consensi, & per Nicolaum scholasticum de S. Martino subscribi feci, & Sigillum meum apposui.
- Ego Mathias Canonicus huic electioni interfui, consensi, per scholasticum nostrum subscribi feci, & Sigillum meum apposui.
- Ego Beke Canonicus huic electioni interfui, consensi, propria manu subscripsi, & Sigillum meum apposui.

XVI.

Johannes Dux Osmiecimensis, Johannis Regis Bohemiæ Vassallum se esse profitetur. Datum in Bötung Anno Domini 1327. (s) Edidit Fridericus de Sommersberg in Scriptoribus Rerum Silesiacarum.

Nos Johannes Dei gratia Dux Oswicensis, Scholasticus Cracoviensis, recognoscimus, & profitemur tenore præsentium universis, nos esse Principem,

(s) Literæ hæ ad Scepusium vix attinere videbuntur: eo tamen adjectæ sunt, quod MS. Catalogus Præpositorum Scepus. commemorat de Joanne Præposito, Duceque Opulæ ad Annum 1343. Ego Silesios Scriptores excussi per quam diligenter, nusquam tamen eum reperi. Itaque cenfeo hunc Joannem Ducem Oswicensem, qui de sanguine Principum Opulæ erat (ut eorum Tabulæ Genealogicæ testantur) Ecclesiæ Scepus Præpositum. Sed de hac Parte Analector. III. uberius erit agendi locus.

cipem, & Vafallum Magnifici Domini nostri Domini Johannis Boemiæ, & Poloniæ Regis Illuftris, ac Comitis Lucemburgenfis, & ab eo terram noftram Offwiczensem cum fuis Civitatibus, & Caftis, videlicet: Offwiczem Civitate cum Caftro Zator, Civitate Lant, Zipfa, Wadowicz, & Spinowicz Oppidis, cum Oppidanis, Villis, hominibus, Vafallis, ac Militibus ad ipfas, & ad ipfa fpectantibus, & aliis pertinentiis univerfis, in quibuscunque confiftant, quas nunc habemus, & in pofterum fumus quocunque titulo habituri, noftro, hæredum, & Succefforum noftrorum nomine, Ducum Offwiczenfium, recepiffe in feudum, & ab ipfo tenere, & poffidere jure, ac titulo feudali, volentes, quod hæredes, & fucceffores noftri Duces Offwiczenfes prædicti, juxta continentiam literarum; quas a prædicto Domino Rege fuper eo habemus, quocunque prædictam terram noftram vacare contigerit, eam ab ipfo Domino noftro Rege in feudo deinceps femper recipere debeant, ac tenere, facto fibi per eos fervandæ perpetuo fidelitatis homagio, ficut & nos nunc fpontanea, & libera voluntate fecimus ei, vel eis tanquam fuccefforibus. In cujus rei testimonium præfentes literas fieri, & Sigillo noftro fecimus roborari. Datum in Bötung (t) Anno Domini MCCCXXVII. VI. Kalend. Martii.

XVII.

Instrumentum de nece Criftophoro Lectori Ecclefie Scepus. ab Jacobo, & Hank Filiis Arnoldi, illata. Datum Anno Domini 1331. -

EX APOGRAPHO.

Nos Frater Joannes dictus Abbas B. M. V. de Scepus, Ordinis Cifterciens. totusque Conventus loci ejusdem, damus pro memoria: Quod accedens ad noftram perfonaliter præfentiam Dominus Beka, Canonicus Ecclefie B. Martini de Scepus, nomine, & vice Honorabilis Viri Magiftri Johannis Præpofiti Ecclefie ejusdem, ac Capituli fui, voce lugubri querulando, & per modum proteftationis nobis fignificare curavit: Quod Jacobus, & Hank Filii Ar-

R r 2

noldi

(t) Bötung fortassis Bythum vel Bythom locus in Silefia, liberæ Dynaftiæ titulo Anno 1697. ornatus. Poffidetur nunc a S. R. I. Comitibus Henckeliis de Quintoforo.

noldi — — una cum famulo suo dicto Both de mandato, & consilio aliorum proximorum suorum, feria sexta proxima post festum Ascensionis Domini, hora nona, clara die ad domum Magistri Cristophori quondam Lectoris Ecclesiæ prædictæ Scepus. armata manu introivissent, & a somno excitando, & ad se vocando eum ibidem in domo sua propria, in Dei contemptum, & totius clericalis Ordinis scandalum, & sæpe dictæ Ecclesiæ B. Martini grandem injuriam interfecissent. Quam injuriam præfati Dominus Præpositus, & Capitulum suum, nomine Ecclesiæ suæ prosequi intenderent, coram quocunque iudice, justitia mediante. Datum Sabbato proximo post festum Ascensionis Domini Anno Incarnationis ejusdem, MCCCXXXI.

XVIII.

Bulla Joannis XXII. Papæ, qua injungit Abbatibus, & Præposito Wratislaviensi, ut justitiam impendant Præposito Scepus. qui se aggravatum querebatur sententia Præpositi de domo Dei. Datum Avenione Pontificatus Anno 17. (u).

EX AUTOGRAPHO.

Johannes Episcopus, servus servorum Dei, dilectis Filiis de Ruda, Wratislaviensis Diœcesis, S. Vincentii prope muros Wratislavienses Monasteriorum Abbatibus, ac Præposito Ecclesiæ S. Crucis Wratislaviensis salutem, & Apostolicam benedictionem. Sua nobis dilecti Filii (v) Præpositus, & Capitulum Ecclesiæ Scepus. petitione monstrarunt, quod licet exercitium spiritualis jurisdictionis in consistentes in Podolin, Gnezna, & Lublow, Villis, & aliis locis ad eos spectantibus, dictæ Diœcesis, ad ipsos Præpositum, & Capitulum duntaxat de antiqua, & approbata, & hactenus pacifice observata consuetudine pertinere noscatur, & tam ipsi forent, quam prædecessores eorum fuissent in pacifica possessione, vel quasi juris exercendi jurisdictionem hujusmodi in consistentes prædictos a tempore cujus contrarii memoria non existat; tamen

(u) Incidit hic annus in Annum Christi 1333. quandoquidem teste Sandino Joannes XXII. creatus est Pontifex Anno Domini 1316. 7. Id. sextil.

(v) Supple: Joannes.

tamen Venerabilis Frater noster Episcopus Cracoviensis asserens, quod Venerabilis Frater noster Archiepiscopus Strigoniens. eum jurisdictione spirituali hujusmodi, quam idem Episcopus in Villis, ac locis prædictis se de simili consuetudine obtinere dicebat, per violentiam spoliaret, contra dictum Archiepiscopum, super iis nostras ad Præpositum Monasterii de domo Dei, per Præpositum soliti gubernari/ Wratislaviensis Diocesis, in communi forma literas impetravit, dictumque Archiepiscopum fecit super præmissis coram eodem Præposito ipsius Monasterii prætextu literarum hujusmodi ad iudicium evocari. Cumque præfatus Præpositus ejusdem Monasterii, postquam aliquamdiu inter dictas partes coram eo in causa hujusmodi processum fuerat, ad instantiam dicti Episcopi, minus veraciter asserentis; quod ipsi Præpositus, & Capitulum jurisdictionem hujusmodi in eisdem villis, & locis indebite exercebant, eosdem Præpositum, & Capitulum ejusdem Ecclesiæ prætextu literarum hujusmodi defacto monuisset, & mandasset eisdem, ut jurisdictionem ipsam præfato Episcopo restituere, ac de certa quantitate pecuniæ pro expensis per dictum Episcopum coram eo in causa hujusmodi factis satisfacere procurarent; alioquin in eos excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias proferebat, ex parte dictorum Præpositi, & Capituli dictæ Ecclesiæ fuit a dicto Præposito ejusdem Monasterii excipiendo propositum, quod, cum dictæ literæ contra præfatum Archiepiscopum duntaxat impetratæ fuissent, & de dictis Præposito, & Capitulo Scepusiensi nulla in eis mentio haberetur, prout ex earum tenore liquido apparebat, dictus Præpositus præfati Monasterii prætextu earum, quæ se ad ipsos Præpositum, & Capitulum Scepusiense minime extendebant admonitionem, & mandatum hujusmodi de jure nequiverat processisse, ipsique Præpositus, & Capitulum Scepusiense hujusmodi monitioni, & mandato parere minime tenebantur, & ad id de jure compelli non poterant, nec debebant. Et quia præfatus Præpositus dicti Monasterii eos super hoc audire contra iustitiam denegavit, pro parte ipsorum Præpositi, & Capituli sententium ex hoc indebite se aggravari, fuit ad Sedem Apostolicam appellatum. Quocirca Discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint evocandi, & auditis hinc inde propositis, quod justum fuerit, appellatione remota, decernatis, facientes, quod decreveritis, auctoritate nostra firmiter observari. Testes autem, qui fuerint vocati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, per censuram Ecclesiasticam, appellatione cessante, cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes iis exequendis potuerint interesse, duo vestrum ea nihilominus exequantur. Datum Avinione III. Non. Maji Pontificatus nostri Anno XVII.

XIX.

Relicta Demetrii Pataki possessionem Kathun, quam suam falso existimabat, coram Capitulo Agriensi remittit Capitulo Scepusiensi Anno Domini 1345.

EX APOGRAPHO.

Nos Capitulum Ecclesiæ Agriensis memoriæ commendamus &c. Quod Nobili Domina relictæ Demetrii Pataky, & filia Demetrii filii Voyacha, condam Nobilis de Petreuch, Greytherus (x) vocata, parte ab una; & Comite Petro dicto Lengeu, Filio Michaelis de Kutychyak, Procuratore Honorabilis Capituli Ecclesiæ B. Martini de Scepus, cum literis procuratoriis dicti Capituli pro eodem Capitulo parte ab altera, coram nobis personaliter constitutis, per eandem Nobilem Dominam propositum extitit, & relatum ministerio vivæ vocis; quod, licet ipsa sinistra suggestionem, & indiscreto consilio quorundam proximorum suorum hucusque usa, præfatam honorabile Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus ratione cujusdam possessionis, seu terræ, nunc sub dominio ipsius Capituli habitæ, & in Comitatu Scepusiensi juxta fluvium Chunerth (y) ut dicitur, existentis, legitimæ citationis modum observando, in præsentia Regiæ Majestatis, & Judicis Curiæ Regiæ, ipsam terram nomine suæ possessionis, Kathun vocatæ, ab ipsis recaptivando in causam attraxisset, & ipsa causa diutius inter eos ventilante, tandem possessionem nomine, quo supra, a dicto Capitulo Judiciario ordine pro se requirere voluisset, & rehabere; tamen quia ipsa nuperrime, videlicet inter Octavas S. Stephani jam præteritas, in Terra Scepus. personaliter existens, resciscensque hoc, quod dicta possessio litigiosa nunquam suorum Progenitorum fuisset, nec ad ipsam aliquo titulo pertinuisse, & pertinere debuisset, a quam pluribus fide dignis, & probatæ fidei hominibus, nec non quibusdam proximis suis conscientiosis veraciter rescivisset, & proficue: Ideo ipsa animæ suæ salutem consulere volens in hac parte, & ut etiam ipsa per hæc, & alia opera bona sua, quæ Domino inspirante

(x) Geitherus quid sibi velit, haud scio: Gertrudis fortasse legendum est.

(y) Chunerth Germanis; Hungaris, & Slavis Hernad.

rante usque ad vitam suam operari posset, terrenis cœlestia, transitoriis æterna, caducisque sempiterna in cœlesti Hierarchia pro se valeret commutare, omni liti, actioni suæ, & quæstioni super facto dictæ possessionis per ipsam motis, & penitus suscitatis hætenus renunciâns, ipsam possessionem cum omnibus utilitatibus suis, & pertinentiis, ac eo jure, eaque plenitudine, nec non sub metis, & metarum limitibus, sub quibus eadem possessio juxta continentiam literarum Privilegialium Domini Ladislai condam Regis Hung. felicis memoriæ, per dictum Honorabile Capitulum Ecclesiæ Scepus. usque ad hæc tempora habita extitisset, & possessa, ex parte sui reliquisset, & resignasset, ac coram nobis reliquit, & resignavit — — Datum feria tertia prox. ante Octavas Virginis gloriosæ. Anno Domini MCCCXLV.

XX.

Literæ Delegatorum Sedis Apostolicæ in causâ Præposituræ Scepus. ad Episcopatum, & Collegiatæ Ecclesiæ ad Cathedralē evehendæ. Datum apud Ecclesiam S. Martini Anno Domini 1348. Edidit P. Carolus Péterffi e S. J. Conciliorum Hung. Parte I.

Fratres Syfridus S. Benedicti juxta Gruon, Strigon. Diocesis, & Daniel S. Andreæ de Wissegrad, Vesprim. Diocesis Ordinis S. Benedicti Dei patientia, & miseratione Abbates, Inquisitores, seu executores ad infra scripta per Sedem Apostolicam, una cum Reverendo in Christo Patre Domino Episcopo Quinque Ecclesiensi, cum clausula: vos, vel duo specialiter deputati, Venerabilibus, & Religiosis Viris Abbatibus Monasterii B. M. V. de Villa Compositi (z) Cisterciensis; de Lapide Refugii, de Doneyecz Ordinis Carthusianorum Monasteriorum Prioribus, & eorum Conventibus; Item Honorabilibus,

---

(z) Cistercienses, num in Villa compositi, seu Kaposztafalva egerint, reperio nusquam. Existimo vicinum Cœnobium Schavnik intelligi, ubi eos incoluisse certum est, quemadmodum & in Valle Lechnicz ad fl. Dunajecz, qui adnectitur, Carthusianos. Nomina locorum quæ subjunguntur, latine elata sunt; plebs pro varietate Idiomatis, quo utitur, aliter, & aliter effert, uti & olim fecit, quemadmodum ad Diplomata Saxonum Scepus. notabo.

bilibus, & discretis Viris de Quintoforo, de Villa Suevi, de Villa canis, & de Foro Caseorum Plebanis Ecclesiarum Dei, Diœcesis Strigon. salutem in Domino, & mandatis nostris, imo universis Apostolicis firmiter obedire Litteras Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Domini Clementis (a) divina Providentia Sacro Sanctæ Romanæ, & Universalis Ecclesiæ Summi Pontificis vera ejus Bulla plumbea in filo canabis bullatas, non vitiatas, nec in aliqua sui parte suspectas noveritis nos recepisse tenore sub isto :

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabili Patri Episcopo Quinque ccles. & dilectis Filiis S. Benedicti juxta Gruon, tum S. Andreae de Wissegrad Strigon. & Vesperim. Diœcesis Monasteriornm Abbatibus salutem & Apostolicam benedictionem. Petitio charissimorum in Christo Filiorum nostrorum Ludovici Regis, & Elisabeth Reginæ Hungariæ Illustrium, nobis nuper exhibita continebat; quod licet quædam partes Regni Hungariæ, quæ Scepusiensis Provincia communiter in Prædictis Hungariæ, & Poloniæ Regnorum confinibus constituta ab olim fuerint silvosæ, ac populis destitutæ: tamen posteaquam in Regno Hung. prædicto pax vigit, & maxime Domini Ludovici, & claræ memoriæ Caroli Regum Hungariæ Patris, & Mariti Ludovici Regis, & Reginæ prædictorum temporibus refertæ populis, & habitatorum sunt multitudine decoratæ. Quodque licet in eisdem partibus sæculariis, & collegiata Scepusiensis Ecclesia S. Martini per eorundem Progenitores fundata consistat, ac per ipsius Ecclesiæ Præpositum, qui est pro tempore, in instituendis, & destituendis Plebanis, & Rectoribus Ecclesiarum, ac visitandis, & corrigendis Ecclesiasticis, & Laicis partium earundem animarum cura geratur ex consuetudine approbata; tamen dictarum partium populi propter magnam distantiam ab eorum Ecclesia Cathedrali tam in consecrandis & reconciliandis Ecclesiis, ac Cymeteriis, & confirmationibus puerorum, & audiendis Confessionibus, in casibus Episcopo reservatis, quam in aliis ad officium Episcopale, & ordinem pertinentibus magna dispendia patiuntur. Quare Ludovicus Rex, & Regina præfati cupientes hujusmodi obviare dispendiis, ac in eodem Regno Hungariæ Schismaticis, & infidelibus, ac Tartaris circumsepti, ut asserunt, fidem Catholicam per multiplicitatem Ecclesiasticorum, Prælatorum, & Præfulum adaugeri, ac dilecti Filii capitulum ipsius Ecclesiæ nobis humiliter supplicarunt, ut eandem Ecclesiam in Cathedralem erigere, & Villam Scepusiensem (b) Civitatis insignire titulo, ac partes Scepusienses prædictas, & certam

ter-

(a) Hujus nominis VI.

(b) Curia Romana, vel Oppidum, vel Villam appellat omnem Urbem, si careat Episcopo, quautumvis sit Regni, aut Provinciæ Metropolis.

terram, Liptovienſem Provinciam nuncupatam, Strigon. Diœceſis, ac unam Diœceſim ex iisdem partibus, & terram intaitu Eccleſiæ memoratæ ipſi Eccleſiæ pro Diœceſi assignare, ac decimas, nec non alios fructus, & redditus, proventus ac obventiones, & jura Præpoſituræ, ex qua ipſe congrue ſuſtentari, & alia ei incumbentia onera valeat ſupportare, Episcopali menſæ deputare ipſius Eccleſiæ dignaremur. Nos igitur commendantes in Domino tam laudabile, favorableque dictorum Regis, & Reginæ in hac parte propoſitum, ac de præmiſſis notitiam non habentes, diſtrictim per Apoſtolica ſcripta mandamus, quod vos, vel duo veſtrum, vocatis Venerabili Fratre noſtro Archiepiſcopo Strigon. ac Domino Præpoſito, ac aliis, qui fuerint evocandi, de præmiſſis, & univerſis valvati ejusdem fidei, quod Eccleſia in Cathedralẽ erigatur, ac Villæ prædictæ Civitatis titulo decorentur, & quota præviarum partium, & terræ prædictarum ſufficiat Eccleſiæ memoratæ pro Diœceſi juxta ſtatum & Conditionem Eccleſiarum Regni Hungariæ, nec non de portione congrua decimarum, fructuum, reddituum, proventuum, jurium, & obvenientium prædictorum eidem Præpoſito assignanda, ſicut prædicitur; ac de facultatibus, quas Episcopuſ, ſi ibi præficiatur, habere poterit, & aliis circumſtantiis in præmiſſis omnibus accedendis diligenter, & fideliter nos informare, & quidquid per informationem hujusmodi vos reperire contigerit, nobis per patentes literas veſtras, ſeu publicum Inſtrumentum, tenorem præſentium continentes, ſeu continens, feliciter intimare curetis. Datum (c) Ameraci XVI. Kalend. Maji, Pontificatus noſtri Anno VI.

Volentes itaque Mandatis Apoſtolicis, ut tenemur, humiliter obedire, forma Mandati nobis injuncti una cum Venerabili in Chriſto Patre Domino prædicto Episcopuſ Quinque eccleſ. Collega noſtro in aliis diligenter obſervata, communicata nobiſcum, & conſilio ſapientum deliberatione matura decrevimus, ut informationem de narratis in Reſcripto Apoſtolico, & contentis in ipſo apud Eccleſiam S. Martini prædictam, & locum, pro quibus negotium erectionis hujusmodi geritur, recipere, & ad id faciendum dictus Dominuſ Episcopuſ Collega noſter, aliis ſuis Eccleſiæ ſuæ negotiis præpedituſ, commiſit nobiſ plenarie vices ſuas, donec eas ad ſe duceret revocandas. Quocirca vobiſ, & veſtrum cuilibet in virtute Sanctæ Obedientiæ, & ſub excommunicationis, quam
&

(c) Mendum hic cubare videtur: ſubſtituendum fortaffe Cameraci, Belgii Urbe, cum Avenione in Gallia Clemens reſederit, atque adeo, & Cameracum haud difficulter ire potuerit. Incipit porro Pontificatuſ ejus Annuſ ſextuſ in Annuſ Chriſti 1348.

& in vos Dominos Abbates, Priores, & Plebanos, & suspensionis, & interdicti, sententiis, quas in conventus eosdem, Monasteria, & Ecclesias vestras prædictas monitione præmissa ferimus in his scriptis, & incurrere volumus ipso facto, si nostri, imo verius Apostolici hac in parte mandati temerarii fueritis transgressores, firmiter, & districte præcipiendo mandamus, quatenus vos Domini Abbates, Priores, & Plebani, imo dicti personaliter, conventus vero iidem quilibet per unum seniore de conventu, quem ad hoc idoneum duxerit eligendum, & destinandum, seu duxerint eligendos, & destinandos, feria tertia proxime nunc ventura, hora tertia sitis, vel sint apud dictam Ecclesiam S. Martini indilate constituti, ad perhibendum super dicto negotio vobis commisso testimonium veritatis. Volumus insuper, ac mandamus Nobiles Viros Lachk, & Petrum de Boffafalva, & Petrum Franciscum Cank de Villa Fladdani, (d) de Betlemfalva, & Petrum damus de Sibra, in solidum per suos, seu possessionum suarum Plebanos, seu Rectores Ecclesiarum ad faciendum præmissa eadem locum, diem, & horam sub pœnis, & sententiis evocari, & venire præmissis. In quorum testimonium præsentibus per Notarium infrascriptum scribi, & Sigillorum nostrorum fecimus appensione muniri. Datum apud Ecclesiam S. Martini prædictam, feria sexta proxima ante festum S. Thomæ Apostoli, Anno Domini MCCCXLVIII. præsentibus Jacobo, & Henrico Fratribus Ord. S. Benedicti prænotatis, & aliis pluribus Ecclesiasticis, & Laicis testibus ad præmissa.

Et Ego Paulus Jacobi de Olsavicz Clericus Strigon. Dicecesis, publicus, auctoritate Imperiali Notarius, præmissis Mandatis, in eoque prolator, & aliis omnibus subscriptis præfens fui, eique de Mandato dictorum Dominorum inquisitor, & executor Manu propria subscripsi, signoque, & Nomine meis solitis signavi, in testimonium præmissorum.

(d) Villa Fladdani obscurior est, quam ut certo statuem, quæ, aut ubi fuerit?

XXI.

Ludovici Regis Hung. Legati, quos inter Nicolaus Præpositus Scepus. jurati firmannt pactiōnem inter Carolum olim Hung. & Casimirum Poloniae Reges initam, ut si hic absque prole Mascula decederet, Caroli Filii succedant in Regnum Poloniae. Datum in Zadoch Anno Domini 1355. Edidit P. Mathias Dogiel Codice Diplom. Polon. Tomo I.

In Christi Nomine Amen. Quoniam est moris, consuetudinis, atque consensum rationi, ut quidquid Regia Majestas de consilio, & beneplacito Prælatorum, Baronum, Procerum, ac Nobilium Regni sui decreverit faciendum, sive statuendum, & matura deliberatione præhabita agit, ordinat, & disponit, in his præsertim, quæ ad utilitatem, honorem, & commodum suum, sive Regni venire possunt, non immerito sic ordinata, acta, & disposita ab omnibus Regnicolis debent approbari, & inviolabiliter observari. Hinc est, quod nos Nicolaus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Strigon. Locique ejusdem Comes Perpetuus de Tharath, Thomas Peti Magister Janitor Regal. & Castellanus de Chokokew - Marochwen Magister Agazon. Reginal. & Comes de Beregh. Nicolaus Præpositus Steuciensis, (e) Ladislaus Præpositus Chazmenf. Comes Capellæ Regiæ. Gregorius Custos Varadienf. Decretorum Doctor, Joannes Oliveri Magister Dapiferorum Reginalium, ac Joannes Alexandri Comes Szagrad, & Castellanus de Symus, & de Zdendren de consensu, Mandato, beneplacito, & voluntate Serenissimorum Principum Domini Ludovici prædicta gratia Regis, & Dominæ Elisabeth Reginæ Hungariæ Genitricis ejusdem Dominorum nostrorum, vobis Excellentissimo Principi Domino Kasimiro sæpe dicta gratia Polonorum Regi personaliter recipienti promittimus bona fide, absque omni dolo, sine fraude, quod ad hoc, ut compositio, ordinatio, & dispositio, quæ dudum inter vos, & Potentissimum

S s 2

mum

(e) Pleraque hæc nomina mendis suis non carent. De reliquis quidquid sit, Nicolao Præposito Steuciensi fidenter substituto: Scepsiensis vel Scepusiensis, tum quod eo Anno reapse Nicolaus de gente Berzeviczia Ecclesiæ Scepusiensi præfuerit, tum quod Præposituræ Steuciensis in Hungaria nulla sit.

num Principem quondam Dominum Regem Carolum Sororium vestrum, Dominumque nostrum super subjectione homagii, & regimine Regni vestri Poloniæ in persona Serenissimorum Principum Dominorum Ludovici, Andreae, & Stephani Natorum ipsius in casu, ubi vos absque hærede, masculini Sexus decedere contigerit, inita fuit, & firmata, & nunc præfatis Dominis Andrea, & Stephano sublati de hac vita, inter vos, & prælibatum Dominum Regem, ac Inclytum Principem Dominum Joannem Ducem totius Sclavoniæ, Croatiae, & Dalmatiæ, supradicti Domini Stephani Ducis Filium, Nepotes vestros, quoad eorum, hæredumque ipsorum Sexus, de quo supra, personas innovata perpetuis temporibus inviolabiliter, & inconcussè, quoad omnes suos Articulos, & Clausulas, tam quoad ea, quæ per vos sunt assumpta, quam quoad ea, quæ per prædictos Dominos nostros Regem, & Reginam vobis, Regniue vestri Regnicolis assumpta existunt, vice versâ perseverent toto nostro posse, & conamine erga prædictos Dominos nostros efficaciter insistemus, ipsisque, quoad omnia prædicta, & quæ ea contingere possent quoquo modo assistemus consiliis, & auxiliis opportunis. Et nihilominus, quæ per nos circa prædicta alias debent fieri, efficaciter curabimus adimplere. Sic Deus nos adjuvet, & hæc sancta, quæ tangimus, Evangelia. In quorum Testimonium Sigilla nostra præsentibus duximus appendenda. Datum in Zadoch, (f) in vigilia SS. Philippi & Jacobi Apostolorum. Anno Domini MCCCCLV.

XXII.

Paëtio Nicolai Præpositi Scepus. cum Incolis Possessionis suæ Krig vocatæ. Datum Anno Domini 1355.

EX AUTOGRAPHO.

Magister Nicolaus Præpositus Ecclesiæ B. Martini de Scepus omnibus Christi fidelibus, tam præsentibus, quam futuris, præsentium notitiam habituris, salutem in omnium Salvatore. Proclivis humanæ memoriæ decursus, ne temporaliter gesta alieni juris cupiditate reciduentur, patrocinium
non

(f) Fridericus Sommersberg ex Diplomatario MS. Poloniæ legit: Zaloch.

non immerito exposcit literarum. Ad universorum igitur notitiam harum serie volumus pervenire: Quod nos attendentes montium magnitudinem, terræque sterilitatem, possessionis nostræ Crygo vocatæ, hominibus, seu Jobbagionibus nostris in ea commorantibus, hanc prærogativam conferimus, ut ipsi nobis, & Successoribus nostris singulis annis grossorum denariorum numerum Scepusiensis monetæ usualis in tribus terminis ratione terragii, five centus solvere tenebuntur — — Munera vero more antiquo, ut consueverunt, dare similiter tenebuntur. Decimas vero Majores Sacerdos, qui fuerit pro tempore, possidebit, duas marcas singulis annis in festo B. Martini nobis, & Successoribus nostris persolvendo. Minores vero decimas, scilicet agnos, porcellos &c. medias nobis præsentabit, media parte sibi remanente. Decimas autem prædictas, & iustas antedicti Jobagyones ad modum Saxonum dare tenebuntur; prædictas autem duas marcas Sacerdos ad numerum Budensem juxta consuetudinem Rectorum Ecclesiarum prope Harnad nobis, & successoribus nostris tenebitur persolvere in termino supra dicto. Ut autem omnia, & singula præmissorum robur obtineant perpetuæ firmitatis, præsentibus eisdem Jobbagionibus nostris concessimus Sigilli nostri pendentis munimine roboratas. Datum apud Ecclesiam S. Martini prædictam Sabbato prox. post festum Inventionis S. Crucis. Anno Domini MCCCLV.

XXIII.

Maria Regina Hung. indulget Georgio Abbati Tyhanienfi, ut dimidium possessionis suæ Arath cum Nicolao Præposito Scepus. ejusque Sororibus cambiet. Datum Budæ Anno Domini 1385.

EX APOGRAPHO.

Nos Maria Dei gratia Regina Hungariæ &c. notum facimus Universis, præsentibus inspecturis; Quod Religiosus Vir Frater Georgius Abbas Monasterii S. Aniani de Tychonio, ad nostræ serenitatis veniens præsentiam, nobis humiliter sponte, & ultronea voluntate supplicavit, ut quia medietas cujusdam possessionis, Arath vocatæ, in Comitatu Zaladiensi existentis, dicto Monasterio suo, & per consequens sibi; item alia medietas honorabili Viro Nicolao

Præposito Scepus. Secretario nostro Cancellario (g) nec non Nobilibus Dominabus Elisabeth Consorti Farkassy de Hidegkuth, & Barbaræ Uxori Petri de Ajka, fororibus ejusdem Domini Præpositi uterinis, pertinent, atque spectarent, & ex hoc propter promiscuitatem terrarum arabilium, fœnilium, pratorum, & aliarum utilitatum in facie ejusdem possessionis Arath existentium, hinc inde eis, ac ipsorum Jobbagionibus, ac famulis diversæ injuriæ damna, & nocumenta sine intermissione inferrentur, & irrogarentur; ideo propter evitanda scandala, & futuros eventus, quæ inter ipsos utrinque, & eorum Jobbagyones possent oriri, & sæpe sæpius oriuntur, ipsi Fratri Georgio Abbati ad faciendum concambium cum eodem Domino Nicolao Præposito, & suis fororibus prædictis, vel aliis quibuscunque posset, nostrum consensum benevolum licentiam pariter, & assensum ex gratia speciali tanquam Patrona ipsius Monasterii S. Aniani misericorditer præbere, & annuere dignaremur; potissime, quia Venerabilis, & Religiosus Vir Dominus Frater Stephanus Abbas S. Martini de Sacro Monte Pannoniæ, Præsidentis totius Ordinis S. Benedicti per Hungariam constitutus, autoritate Præsidentis etiam suum præbuisset, favorem pariter, & assensum, prout id exhibitione literarum ejusdem Domini Fratris Stephani Abbatis coram nobis facta declarabat. Nos itaque considerantes, ut Regia Majestas ex solita pietate semper ad ea intendere debeat, quæ pacis sunt, & Ecclesiæ suæ commodum respiciunt, advertentes etiam, quod nostri Progenitores, Fundatores ipsius Monasterii fuerint, & ex hoc sibi de remedio provideri expedit opportuno, ipsi Fratri Georgio Abbati Tychoniensi humiliter, & devote nobis in hac parte supplicanti annuimus, & concessimus, imo præbendo nostrum benevolum consensum, favorem, & assensum concedimus autoritate nostri Juris Patronatus gratiose, ut ipse Georgius cum eodem Domino Nicolao Præposito, & suis fororibus, vel cum aliis, quibus commodius poterit, ex nostra permissiva licentia, & favore de ipsa medietate dictæ possessionis, Arath vocatæ, ipsum Monasterium S. Aniani, & per hoc dictum Abbatem contingenti super aliis juribus possessionariis concambialem permutationem facere, inire, formare, & contrahere possit, & irrevocabiliter duraturam, quam nos ratam semper, & ubique futuris, atque successuris in temporibus habebimus, conservabimus, & conservamus, atque gratam habemus harum nostrarum testimonio literarum, quas in formam nostri Privilegii redigi faciemus, dum nobis fuerint reportatæ. Datum Budæ in festo B. Demetrii Martyris Anno Domini MCCCCLXXXV.

XXIV.

(g) Nondum igitur dignitas hæc Archiepiscopis Strigonienfibus propria tunc fuit, quæ posterioribus ita collata est, ut in Successores derivaretur.

XXIV.

*Sigismundus Rex Almasienses Incolas, qui Privilegia Saxo-
rum sibi indulta contendebant, subjicit dominio Præpositi
Scepusiensis. Datum Budæ Anno Domini 1388.*

EX APOGRAPHO.

Nos Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariæ &c. Notum facimus Universis præsentibus inspecturis: Quod cum Villicus, & populi, ac universi Rustici Præposituræ Ecclesiæ S. Martini de Scepus in Villa ejusdem Præposituræ, Almas vocata, residentes nostræ, & Reginali Majestatibus, ac Prælatibus, & Baronibus nostris plerisque vicibus, & specialiter nunc ultimate hic Budæ querimoniam porrexissent, in eo videlicet: ut ipsi in omnibus servitiis suis jure prædialium Teutonicorum Comitatus Scepusiensis uti deberent, & quod inter se Judicem eligendi, quem vellent, haberent facultatem, ac pro Præposito dictæ Ecclesiæ Scepus. Domino ipsorum duodecim Marcas, id est sex in Moneta usuali, & sex in puro argento annuatim solvere tenerentur, & sicut alii liberi homines dicti Comitatus tempore Exercitus Regii Præposito Domino ipsorum pro tempore constituto, subvenire essent obligati, prout super hoc quasdam literas Capituli præfatæ Ecclesiæ Scepus. transcribentes, copiam literarum quondam Domini Caroli Regis Hungariæ, tenorem literarum olim Domini Belæ Regis Hungariæ, Dominorum prædecessorum nostrorum felicium recordationum, in se continentium producebant, afferentes, se de pluribus collectis persolvendis fore exemptos, & absolutos; sed quia fidelis noster Capellanus honorabilis vir, Dominus Præpositus præfatæ Ecclesiæ Scepus. modernus eorum Dominus, ipsos in dictis conditionibus, & servitiis noluisse, nec vellet de præsentibus conservare, ubi dictus Dominus Nicolaus Præpositus personaliter adhærens respondit ex adverso; quod ipse dictos populos, & Rusticos præfatæ Ecclesiæ suæ de Almas, in omnibus iisdem conditionibus, & servitiis voluisset, & vellet conservare, quibus alii Præpositi Prædecessores sui tenuissent, & conservassent, nec præmissis servitiis ullo unquam tempore potiti fuissent, & gavisi; sed jam dicti populi, & Rustici de Almas rebellionem, & contumaciam ducti, nullam sibi obedientiam, & reverentiam exhiberent; sed se penitus a jurisdictione Ecclesiæ suæ retrahere, & eximere, ac in eadem Possessione præscriptæ Ecclesiæ suæ Almas vocata, sub titulo Nobilitatis vivere,

vere, & potiri in desolationem, & exterminium dictæ Ecclesiæ suæ conarentur, potissime ex eo; quia se ad Cives, seu Saxones XXIV. Civitatum terræ Scepus. colligassent adhærendi: Nam Anno in præsentī nec præmissas duodecim Marcas partim in Moneta; partim in Argento sibi dare, & solvere; neque alias collectas, vel datia, aut munera, porcos etiam, aut boves, seu cerevisiam, aut etiam ligna festi S. Martini, neque troncōs (h) strenuales ad Curiam suam Præposituralem ministrare, & importare, prout moris fuisset, & esset ab antiquo, voluissent, nec vellent de præsentī, imo quod deterius est, similiter anno in præsentī a respectu, & obedientia ipsius Domini Præpositi se devertentes, fruges suas decimales ex parte ipsorum provenientes, & scēna ipsius Præpositi ad horreum ejusdem, licet aliis annis importarunt, apportare, & introducere contumaciter recusassent, & præfati populi dictæ Ecclesiæ de Almas, quandam silvam ipsius Præposituræ, in territorio dictæ Almas existentem, in præjudicium, & despectum ejusdem Præpositi pro se potentialiter, & manu armata vendicare, & usurpare, ac usui ipsorum applicare machinarentur: cum tamen ipsa silva ad usum curiæ ipsius Præposituræ semper spectasset, & nunc pertineret omni jure. Cumque nos ipsos populos in eo requisitos habuissēmus, Utrum idem Dominus Nicolaus Præpositus eos de præmissis conditionibus, & servitiis excepisset, iidem referre habuerunt, quod alii Præpositi Prædecessores ejusdem Domini Nicolai Præpositi eos de præmissis conditionibus, & servitiis extraxissent. Nos itaque una cum præfatis Prælatīs & Baronibus nostris nobiscum adhærentibus, auditis præmissis propositionibus, & responsionibus ipsorum Præpositi, & populorum; quia iidem populi, & Rustici ipsius Ecclesiæ S. Martini de prædicta Almas a diu, cujus memoria in contrarium non existit, semper, ut etiam ex fassione eorundem Populorum, & Rusticorum accepimus in jam dictis conditionibus, & servitiis, & datis per eundem Dominum Nicolaum Præpositum nobis, ut est præmissum, relatis perstitisse usque modo, nuncque de eisdem conditionibus, collectis, & servitiis resiliisse, & contra dictum Dominum eorum excessisse, ac se Civibus, & Saxonibus prædictarum XXIV. Civitatum univisse, ac colligasse, ac per hoc a dicta Ecclesia, & jurisdictione ejusdem recedere velle reperiēbantur, & huc usque potissime, quia iidem populi fraudem, & infidelitatem propter adhæSIONem prædictam, dictis Saxonibus factam, contra eandem Ecclesiam commississe cernebantur, specialiter vero: quia præmissæ libertates non per ipsum olim Dominum Belam Regem; sed per quen-

---

(h) Seu Troncōs, aut Trabes, quæ in eunte anno dari solebant. Strenalia, vel strenalia sunt universæ servitiā, obsequia census, munera servitutis onerosā, quæ Domino sub Exordium Anni præstari debent.

quendam Dominum Mathiam Præpositum dictis populis datæ colligebantur, quæ efficaciam non habere nobis ex eo apparebant: quod idem olim Dominus Bela Rex dictas condiciones, & servitia in ipsis literis suis non confirmabat; sed simpliciter in iisdem transcribebat, non immerito iidem populi frustrandi præmissis conditionibus, & libertatibus nobis, & dictis Prælati, & Baronibus nostris videbantur. Ideo nos, qui ex Altissimi providentia verum Jus Patronatus ipsius Ecclesiæ S. Martini feliciter obtinuimus, & jura ipsius Ecclesiæ defendere tenemur, ne memorati populi, & Rustici per amplius contra ipsum Præpositum, & suos successores usurpare præsummant, quin potius alii exemplo tali a simili rebellionem contra Dominos eorum committenda resipiscant, ex decreto, ac Consilio eorundem Prælatorum, & Baronum nostrorum omnes libertates ipsorum populorum, & Rusticorum de Almas, simul cum literis sub quacunque forma verborum usque modo emanatis, & confectis duximus cassandas, annullandas, & in irritum perpetuo relinquendas harum nostrarum testimonio literarum, adeo, ut iidem populi, & Rustici de Almas præsentis, & futuri amodo, & deinceps omnes, & præmissas singulas condiciones, solutiones, & collectas, & aliarum dationum, & servitiorum, ac lignorum, nec non troncorum ministraciones, & specialiter frugum decimalium, & fœni importaciones exercere, & eidem Præposito, ac suis Successoribus absque omni contradictione exhibere teneantur. Volentes, & committentes, ut sæpedicti populi, & Rustici de cætero omnem obedientiam, & reverentiam eidem Domino Præposito, & suis Successoribus, prout decet, Dominis ipsorum debeant exhibere, neque per amplius de ipsa silva de dicta Almas se intromittere quoquo modo præsummant verbo, vel facto, tacite, vel expresse, eo: quia ipsam silvam ad ipsam Curiam Præpositualem agnovimus semper pertinuisse; & in signum subjectionis, & obedientiæ per ipsos populos, & Rusticos dicto Domino Præposito, & suis Successoribus exhibendæ, jam dictos populos, & Rusticos de ipsa Almas contra præattactum Dominum Præpositum conquerentes, victos, atque captos, ne de cætero ab obedientia, & subjectione ipsi Præposito, ac Successoribus suis exhibenda audeant resilire, fecimus ad manus ipsius Præpositi tradi, & assignari. Datum Budæ feria quinta proxima post festum B. Catharinæ Virg. & Mart. Anno Domini MCCCLXXXVIII.

XXV.

Mandatum Sigismundi Regis Hung. ad Scepusienses, ut Joannem Stock, a se nominatum agnoscant pro Præposito Scepusiensi. Datum Basileæ Anno Domini 1433.

EX AUTOGRAPHO.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Imperator semper August. ac Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex Fidelibus nostris universis Plebanis, & Ecclesiarum Rectoribus, nec non Nobilibus, Civitatibus, Oppidanis, ac cæteris quibuscunque hominibus Terræ nostræ Scepus. præsentium notitiam habituris, salutem, & gratiam. Quia nos Præposituram Ecclesiæ S. Martini Confessoris Scepus. nunc per mortem condam Venerabilis Georgii ipsius Ecclesiæ S. Martini ultimi, veri, immediati, & legitimi Præpositi nuper per sceleratissimos, & perfidissimos Hæreticos Hussitas præfatam terram nostram Scepus. hostiliter subintrantes, & vastantes, capti, & deducti (i) ac in ipsorum captivitate defuncti, de Jure, & de facto nunc vacantem, animo deliberato, & ex certa nostra scientia Venerabili, & Egregio Johanni Stock Medicinæ Doctori, nostræ Majestatis speciali Physico, atque consiliario fideli, & dilecto olim Præposito Collegiæ Ecclesiæ B. Petri Apostoli veteris Budensis (k) vigore aliarum literarum nostrarum exinde confectarum, auctoritate nostri Juris Patronatus duximus conferendam: ideo vestræ, cujuslibet & vestrum fidelitati firmiter præcipimus, & mandamus, quatenus memorato Johanni Stock præposito, & ejus jurisdictioni in omnibus licitis, & consuetis parere, obedire, & obtemperare, nec non omnes, & singulos redditus, & proventus ipsi Domino præposito ex vestri, seu vestrum medio debitos, & provenire solitos eidem, vel suo legitimo Procuratori suis temporibus semper consuetis, & debitis dare, & administrare debeatis, & aliud nullatenus facere præsumatis Gratia nostræ sub obtentu. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Basileæ in festo BB. Simonis, & Judæ Apostolorum Anno Domini MCDXXXIII. Regnorum nostrorum Anno Hungar. XLVII. Romanorum XXIV. Bohemiæ XIV. Imperii vero I.

XXVI.

(i) V. Diplom. Urbis Késmark. Num. V. & notam sub litera h. positam.

(k) De qua Ecclesia optime meritus est, & in eadem tumulo mandatus requiescit. ☞

XXVI.

Sigismundus Rex Hung. Joanni Stock Præposito Scepus. concedit potestatem, Ecclesiæ suæ dignitates bene meritis conferendi. Datum Posony Anno Domini 1435.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Sigismundus Dei gratia Rom. Imp. semper Augustus, ac Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ &c. Rex memoriæ commendantes tenore præsentium significamus, quibus expedit, universis: Quod nos attentis, & consideratis constanti meditatione virtutibus eximiis, sinceritate fidei, fidelibus obsequiis, excellentibusque donis scientiarum venerabilis Magistri Joannis Stock Medicinæ Doctoris, Præpositi Ecclesiæ S. Martini Scepus. Nostræ Majestatis Physici; & consilarii fidelis dilecti, quibus idem nostræ Majestati sub diversitate locorum, & temporum non parcendo rebus, neque personæ, complacere studuit, seque gratum reddere semper, & acceptum; volentes ipsum uberiori nostræ Majestatis dono prosequi gratiofo, eidem vigore præsentium plenariam, & omnimodam damus, & attribuimus autoritatem, ut ipse Magister Joannes Stock Præpositus in dicta sua Ecclesia scepusiensi tamdiu, quoad ipse ipsius Præposituræ fungetur titulo, & possessione, omnia, & singula beneficia, ac quaslibet dignitates, videlicet lectoratum, cantorum, & custodiatum, nec non canonicatus, & Præbendas, aliaque singula beneficia in ipsa Ecclesia S. Martini amodo in antea vacatura, autoritate nostri Juris Patronatus, quam in eundem Magistrum Johannem Præpositum ex nunc in antea de certa nostra scientia, & plenitudine potestatis, præsentibus transferimus, quibuscunque personis ad hæc idoneis, & bene meritis de quorum vita, moribus, scientia, & conversatione se tenebitur semper diligenti experientia mediante informare, in quo conscientiam suam oneramus, maluerit conferendi, & de eisdem, ac quolibet eorum providendi, in eisdemque nostra Regia, & sua ordinaria autoritatibus easdem personas idoneas instituendi, & confirmandi, locaque, titulos, fructus, redditus, ac utilitates quaslibet eorundem eis, & eorum cuilibet assignandi, & per alios, quorum interfuerit, pleno cum effectu administrandi, & administrari faciendi mandandi, committendi, & faciendi plenam omnimodam, & liberam in effectu habeat facultatem, atque autoritatis nostræ omnimodam potestatem, præsentium nostrarum vigore literarum testimonio mediante. Datum Posony octa-

va die festi Epiphaniarum Domini Anno ejusdem MCDXXXV. Regnorum nostrorum Hung. &c. XLVIII. Romanorum XXV. Bohemiæ XV. Imperii vero II.

XXVII.

Albertus Rex Hungariæ in suam protectionem recipit Joannem Stock præpositum scepus. eumque contra adversarios jubet defendi. Datum Budæ Anno Domini 1439.

EX AUTOGRAPHO.

Albertus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hung. Bohem. Dalm. Croat. &c. Rex & Dux Austriæ &c. Fidelibus nostris Comiti, ac Vice-Comiti, & Judicibus Nobilium Comitatus Scepus. Item Magnifico Johanni de Peren Magistro Thavernicorum nostræ Majestatis salutem, & gratiam. Cum nos venerabilem Magistrum Johannem Stock Medicinæ Doctorem, Præpositum Ecclesiæ S. Martini Scepus. nostræ Majestatis Physicum, & consiliarium fidelem, dilectum, simul cum universis possessionibus, & juribus possessionariis dictæ Ecclesiæ Scepus. Nec non rebus, & bonis suis quibuslibet justis, ut puta, & legitimis in nostram Regiam receperimus protectionem, & tutelam specialem, viceque nostræ Majestatis personæ, vestræ commiserimus tuitioni. Igitur fidelitati vestræ firmiter præcipimus, & mandamus, quatenus a modo in antea annotatum Magistrum Joannem Stock in prædictis possessionibus, & juribus possessionariis, rebusque, & bonis suis quibusvis justis, ut præfertur, & legitimis contra quoslibet illegitimos impeditores, & adversarios ejus: Benedictum de Scepus, & Georgium de Marias; nec non Ladislaum de Rakoltz, qui eidem Magistro Johanni Stock Præposito diversas minas, & injurias, variaque damna, & nocumenta minus juste, & indebite intulisse afferuntur, inferreque, & irrogare machinantur in futurum, protegere, tueri, & defensare debeatis nostræ Majestatis in persona & autoritate vobis præsentibus pro hac parte specialiter attributa, & justitia mediante. Præsentibus perlectis exhibenti restitutus. Datum Budæ in Festo Nativitatis B. Johannis Baptistæ Anno Domini MCDXXXIX.

XXVIII.

Mandatum Elisabethæ Reginae ad capitulum scepusiense, ut non Episcopo segniensi, quem Wladislaus Rex pronuntiaverat Præpositum, sed Joanni Stock obediat. Datum Jaurini Anno Domini 1440.

EX AUTOGRAPHO.

Elisabeth Dei gratia Regina Hung. Dalm. Croat. &c. Austriæque, & Styriæ Ducissa; nec non Marchionissa Moraviæ &c. Fidelibus nostris capitulo Ecclesiæ S. Martini Scepus. salutem, & gratiam. Displicenter admodum audivimus, quod de voluntate Regis Poloniæ Episcopi segniensis (1) Præposituram dictæ Ecclesiæ S. Martini, & ejusdem bona universa, ac dotes, venerabili Johanne Stock Præposito vestro, ac hominibus ipsius abinde ejectis, & expulsis, pro se ipso in suæ salutis dispendium fecisset occupare, occupatasque ejusdem homines præ manibus tenerent de præsentī. Et quod etiam vos ab obedientia dicti vestri Præpositi valde inconsulte apostatando, mandatis præfati segniensis Episcopi gaudentes, tanquam vestro Præposito parere decrevissetis, omnemque obedientiam præstaretis eidem de Præsentī. Et quia præter id, quod prævia ex ratione a Prælato vestro majori, Archiepiscopo videlicet strigoniensi, dignam excessus vestri poenam recipere meremini, & debeatis, nostræ interest Majestati vos redarguere de præmissis. Ideo vobis sub infidelitatis nota mandantes præsentibus committimus, quatenus illam, quam debetis, & tenemini, obedientiam non dicto segniensi Episcopo, aut cuique alteri; sed prælibato Domino Johanni Stock, vero vestro Præposito exhibere, sibi-que & suis hominibus in occurrentis negotiis justis scilicet, & legitimis possit evenire, auxiliumque impendere modis omnibus debeatis. Et secus sub obtentu gratiæ nostræ facere non auri. Datum Jaurini feria sexta proxima post octavas festi corporis Christi Anno ejusdem MCDXL.

T t 3

XXIX.

(1) Erat is Joannes de Dominis, Princeps ejus legationis, quæ mortuo Alberto Rege missa est ab Hungaris in Poloniam, ut inde Wladislaum ad Sceptrum Hung. capeſſendum evocaret.

XXIX.

Bulla Eugenii IV. Papæ ad Priorem Claustri de Lechnicz, & Casparum de Scepus Canonicum Strigoniens. Ut Joanni Stock Præposito, & capitulo Scepus. querentibus justitiam ex æquo administrent. Datum Romæ Anno Domini 1445.

EX AUTOGRAPHO.

Eugenius Episcopus servus servorum Dei Dilectis Filiis Priori Monasterii de Lechnicz per Priorem soliti gubernari Strigon. Diœcesis, & Caspari de Scepus. Canonico Strigon. salutem, & Apostolicam benedictionem. Conquesti sunt nobis Johannes Stock Præpositus, & Capitulum Ecclesiæ B. Martini Scepus, Strigon. Diœcesis, quod Ladislaus Abbas, & conventus Monasterii B. M. de Schevnich ordinis Cisterci. Nobilis vir Benedictus de Gargo miles, Nicolaus Castellanus Castri Lublau, & quidam alii nobiles, & Laici dictæ Strigon. Diœcesis, super quibusdam decimis, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, auri, argenti, monetati, & non monetati, quantitibus pecuniarum, & rebus aliis ad dictam Ecclesiam spectantibus, injuriantur eisdem. Ideoque discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus quatenus vocatis, qui fuerint evocandi, & auditis hinc inde propositis, quod justum fuerit, appellatione remota decernatis: facientes, quod decreveritis, per censuram Ecclesiasticam firmiter observari, proviso; ne in terras dictorum nobilium autoritate præsentium interdicti sententias proferatis, nisi a nobis super hoc mandatum receperitis speciale: Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, censura simili; appellatione cessante, compellatis veritati testimonium perhibere, non obstante, si eidem ordini a sede Apostolica sit indultum, quod personæ ipsius ordinis ad judicium trahi, aut suspendi, vel excommunicare, seu ipse, aut dicti ordinis loca interdicti non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ sedis indulgentia Generali, v l speciali cujuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, v l totaliter non insertam nostræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, quæ quoad hoc ipsis nolumus aliquatenus suffragari. Quod si non ambo his exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilo-

mi-

minus exequatur. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Domini-
nicæ MCDXLV. VI. Idus Martii Pontificatus nostri Anno XV. Arnoldus.

XXX.

Joannes Stock Præpositus Scepus. cum Fratre suo Nicolao Præposito veteris Budæ, dotat Altare Sanctissimi Corporis Christi in Ecclesia S. Petri - Vetero - Budensi erectum. Dat. Anno 1450.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Capitulum Ecclesiæ Budensis. Ea, quæ bonorum disponuntur sagacitate hominum, nisi perpetuitatis accipiant fulcimentum, ut videlicet scripturarum patrocinio, sigillorumque roboratione consolidentur, longævis nequaquam temporibus valebunt perdurare. Proinde ad univerforum notitiam, quorum interest, vel intererit, harum serie volumus pervenire: Quod venerabilis, & egregius vir D. Johannes Stock, Medicinæ Doctor, alias Præpositus prædictæ Ecclesiæ Budensis, & noster Prælat; nunc vero Præpositus Collegiæ Ecclesiæ B. Martini Confessoris de Scepus. coram reverendo, & egregio viro D. Nicolao Stock Artium Liberalium Magistro, & Decretorum Doctore, Præpositoque & Prælato nostro Fratre suo uterino, & nostri in præsentia personaliter constituto, salubre cordis sui propositum haud dubie a Patre luminum, a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum descendit, sibi misericorditer inspiratum, eidem D. Nicolao nostro Præposito, & nobis aperire curavit. Quomodo ipse attendens, quam brevis, quam fragilis & cito labilis, quamque misera, caduca, & cito transitoria sit præsens vita, animoque diligenter revolvens, quod de bonis a Deo sibi commissis, & tam hic tempore suæ prælationis a nostra Ecclesia, quam alius Præposituræ, in Divini judicii examine usque ad novissimum quadrantem districtissimam est redditurus rationem: Ne igitur in illo districto examine vitio ingratitude deprehensus, & cum inutili servo reprobatus, in tenebras ejiciatur exteriores, maluit bona Domini sui, & tanquam fidelis Dispensator, & prudens ad laudem, & honorem ejus liberaliter erogare. Pro eo cupiens in Ecclesia nostra jam fata Divinum adaugere cultum, ad laudem, honorem, & reverentiam Sanctissimi

Cor-

Corporis Christi; pro Ministerio, & Ministro Altaris ejusdem Sanctissimi Corporis Christi in Ecclesia nostra fundati, & siti talem vellet facere dispositionem, & ordinationem; imo fecit, & taliter in effectu ordinavit: Quod de dicti D. Prælati nostri, & nostra esset annuentia communiter, & divisim pariter, & voluntate; Quod videlicet ipse prædictum Altare vellet dotare, imo effectualiter dotavit coram nobis cum uno Molendino novo, super Danubio in metis Ecclesiæ nostræ habito, in Pesth pro centum flor. empto & una vinea similiter in metis decimarum Ecclesiæ nostræ in monte — in vicinitatibus vinearum a parte orientali altaris B. Gregorii Papæ in dicta Ecclesia nostra fundati; a parte vero occidentali Relictæ Jacobi Kolchar dicti de veteri Buda; item tribus casulis una de scarlato (m) cum omnibus suis attinentiis, seu (n) Umbralibus, Stolis, Cingulis, Albis, & Manipulis, item alia de serico strangulata, hoc est diverso colore cum omnibus suis attinentiis, & tertia de (o) Bakachino grisei coloris cum nigra cruce de senio pro defunctis, similiter cum omnibus suis attinentiis, seu umbralibus, stolis, cingulis, albis, & manipulis; item uno calice cum patena undique deauratis, in pondere duarum marcarum, simul cum patena minus duobus Lottonibus; item duabus ampullis de stanno, & tintinabulis duobus, & uno corporali. Item insuper ipsum altare habet unam casulam de (p) Kamoka deaurata flavei coloris, cum cunctis sibi attinentiis, per quondam dictum Johannem Præpositum eidem altari legatam. Nihilominus dixit se intellexisse: Quod quidam honorabilis vir Magister Diompis, Doros dictus, pridem canonicus, & confrater Ecclesiæ nostræ prædictæ, affectus ad dictum ministerium, & ministrum, similiter pro eodem ministerio, & ministro certam suam vineam in monte, supra Albam Ecclesiam B. V. in vicinitatibus vinearum Jacobi Fohnag dicti, & Michaelis Keszely dicti, similiter civium civitatis veteris Budensis habitam legavisset, de quo ipse pridem Deo omnipotenti, & S. Petro immensas retulit gratiarum actiones, petens dictum Prælatum nostrum, & nos, quatenus in dotationem dicti altaris modis supradictis, & infra scriptis consentiremus, ut videlicet Magister, & Rector dicti Altaris haberet ipsum molendinum, & vineas prædictas: sic tamen, quod ipse Magister, & Rector Altaris locare haberet ipsum molendinum pro certa summa pecuniæ, ac — — secundum suam utilitatem hoc tamen modo; quod ipse Rector Altaris, & mol-

---

(m) Scarlatum, Scarlata: coccus, purpurea vestis rubei alti coloris.

(n) Umbralia: Nunc humeralia, quod humeros, vel caput Sacerdotum ad aras factorum obumbrent.

(o) Bakachinum fortasse ex Hungarico Bagazia: Tela colore tincta.

(p) Kamoka vox Hungarica: Vestis, seu pannus Damaicenus.

lendarius sollicitam haberent curam, ne molendinum dicti Altaris successivis perpetuis temporibus & vineæ jam dictæ desolarentur, aut distraherentur. Voluit etiam, & vult, ut dictus Minister tribus missis conetur — per se, vel per alium — duas legendo: unam pro defunctis singulis secundis feriis; aliam de B. V. sabbathinis diebus; tertiam vero de Copore Christi cantando singulis quartis feriis — — imponens semper duas collectas: unam de B. V.; & aliam de S. Joanne Baptista. Voluit etiam, & vult, ut per Capitulum Ecclesiæ nostræ successivis temporibus de capitulo nostro aliquis sacerdos actu, bonus — — intendens ad dictum ministerium eligatur, qui dicto ministerio, & officio præesse possit curam sollicitam habendo, ne molendinum, aut vineæ — sibi; & Germano prædicto Domino nostro Præposito jam fato, dum inhumanis ambo agerent, aut alter ipsorum ageret, collationem dicti Altaris reservando; ipsis autem ab hoc sæculo nequam migrantibus, placuit dicto D. Præposito Scepus. & Prælato nostro prædicto, ut collatio dicti Altaris ad nos capitulum Ecclesiæ Budensis prædictæ devolveretur, modo, quo supra; ut videlicet eligatur sacerdos bonus, & honestus de Capitulo nostro, qui Præposito, pro tempore constituto, ad suscipiendum dictum Altare cum suis emolumentis per nos capitulum præsentetur. Ut omnia, prout narrata sunt, debitis peragantur modis, & forma ob animarum dicti D. Præpositi Scepus. Prælatique nostri, ac nostrarum salutem petivit nos communiter, & divisim dictus D. noster Prælatus, cum Germano suo Præposito Scepus. successoresque nostros, ut onus provisionis, & curam prædicti Ministerii, & Ministri, ut hoc in perpetuum durare possit, susciperemus, quod fecimus, & facimus per præsentem: promittentes nos, & nostros successores omnem velle ad laudem Dei, & Sanctissimi Corporis Christi facere diligentiam cum posse, prout tenemur, & suscepimus. Nos vero attendentes, prædictam petitionem, ac foundationem esse, Altissimo volente, laudandam, dignamque omni recommendatione, de Prælati nostri prædicti consilio, & Autoritate, nostroque consensu in dictam consensimus dicti Altaris per præsentem dotationem, assumpsimusque omnia, & singula per nos, successoresque nostros, Domino cooperante, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei perficere, & consummare. In testimonium igitur, & firmitatem omnium præmissorum præsentem literas nostras Prælati nostri prædicti, ac ipsius D. Præpositi Scepus. sigillo fecimus communiri. Datum feria sexta proxima ante festum B. Anthonii Confessoris Anno Domini MCDL. (q)

XXXI.

(q) In adversa Tabularum parte leguntur hæc adscripta; rogat precibus intimis introscriptus. D. Joannes Stock cum Germano suo, pariter introscripto, Venerabiles Patres successores suos, Præpositos Ecclesiæ B. Martini Confessoris de Scepus. *R. P. Wagner Analecta Scepus. Pars I.* V v pus

XXXI.

Mathias Rex Hungariæ confirmat Joanni Stock Præposito Scepus. jura, & beneficia a prioribus Regibus concessa. Datum Budæ Anno Domini 1458.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Mathias Dei gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c. notum facimus tenore præsentium, quibus expedit, Universis: Quod, quia nonnullorum fidelium nostrorum, Prælatorum scilicet, & Baronum, Regni nostri relatione veridica didicimus; quod fidelis noster venerabilis vir D. Johannes Stock, Medicinæ Doctor, Præpositus Collegiæ Ecclesiæ B. Martini Episcopi, & Confessoris Scepus. a tempore juventutis suæ semper in curiis Prædecessorum nostrorum Regum Hungariæ laudabiliter versatus est; a quibus etiam hujusmodi Præposituram dignis suis promeritis accipere fuit idoneus, & huic Regno, & Sacræ Coronæ ejusdem Regni nostri hæctenus semper fideliter servivit; ideo his consideratis, volentes & nos sibi Regium nostrum ostendere favorem animo deliberato, & ex certa scientia nostra, Prælatorumque, & Baronum, ac Regnicolarum nostrorum ad id accedente, consilio præmaturo, eundem D. Joannem Stock Præpositum dictæ Ecclesiæ Scepus. infra tempora vitæ suæ in eadem Præpositura sua, ac Jure Patronatus Regalis conferendi omnia beneficia in dicta Ecclesia sua, & disponendi de eisdem per dictos Prædecessores nostros sibi, ut dicitur, gratiose concessio, item omnibus aliis jurebus, jurisdictionibus, libertatibus, & libertatum prærogativis, nec non possessionibus, proventibus, & emolumentis, ac omnibus bonis temporalibus dictæ Præposituræ suæ, ex speciali nostra gratia conservare, & manu tenere de-
cre-

pus & venerabile capitulum ejusdem Ecclesiæ, quatenus intuitu omnipotentis Dei, B. Petri Apostoli, & S. Martini successivis temporibus velint habere respectum, & considerationem ob salutem animarum ipsius Fundatoris, Germani sui, & suarum, ut omnia introscripta debite, prout hic continentur, peragantur, & compleantur ad laudem, & honorem Sanctissimi Corporis Christi per præsens scriptum manu sua propria, nempe ipsius fundatoris & Dotatoris conscriptum dat plenam facultatem Præposito, & Capitulo Scepus. monendi, & sollicitandi dictum Capitulum Budense, & Ministrum, ac Rectorem intro scripti Sanctissimi Corporis Altaris, ut ea, quæ intro scripta sunt, plene, & integre perficiantur, & compleantur per eos, quorum interest, ad laudem Dei Amen.

crevimus, constituimus, & permisimus, imo decernimus, constituimus, & permittimus: aliis nostris literis harum in contrarium cuipiam, seu pro quorumcunque parte datis, vel dandis non obstantibus quibuscunque; harum literarum nostrarum vigore, & testimonio mediante. Datum Budæ in vigilia festi B. Jacobi Apostoli Anno Domini MCDLVIII.

XXXII.

Literæ ejusdem Regis in eadem materia ad Magnificum Sebastianum de Rozgon. Datum ibidem Anno eodem.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Mathias Dei gratia Rex Hungariæ &c. fideli nostro dilecto, magnifico Sebastiano de Rozgon, Magistro Agazonum nostrorum, & Capitaneo Gentium nostrarum salutem, & gratiam: Quia nos de consilio Prælatorum, ac Baronum nostrorum, fidelem nostrum venerabilem Dominum Johannem Stock, Doctorem Medicinæ, Præpositum Ecclesiæ Scepus. qui a tempore juventutis suæ semper in hoc Regno nostro, & curiis Prædecessorum nostrorum semper versatus fuisse, Regnoque, & coronæ semper fideliter servivisse multorum nostrorum fideliū testimonio perhibetur, in sua Præpositura, & etiam jure Patronatus conferendi beneficia in Ecclesia sua, per Prædecessores nostros, ut dicitur, sibi concessio, ac omnibus bonis ejusdem Præposituræ suæ in vita sua conservare, & manutenere decrevimus prout videbitur ex aliis literis nostris: nam nos virum illum utilem servitiis, etiam nostris satis aptum intelleximus. Ideo fidelitatem vestram requirimus, vobisque committimus, ita omnino habere volentes; quatenus ipsum Johannem Præpositum in dicta Præpositura, & jure Patronatus, quo ipse hætenus in collationibus beneficiorum in curia sua usus esse dicitur, impedire nolitis, nec intromittatis vos de collationibus aliquorum beneficiorum in causa illa, quin potius eundem Johannem Præpositum in eadem Præpositura, ac juribus suis protegetis, auctoritate nostra mediante. Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Budæ in vigilia festi B. Jacobi Apostoli Anno Domini MCDLVIII.

XXXIII.

Dionysius de Szech Card. & Archiepiscopus Strigoniens. confirmat Casparem Back, ab Mathia Rege nominatum Præpositum Scepus. Datum Strigonii Anno Domini 1464.

EX APOGRAPHO.

Dionysius miseratione Divina Tit. S. Cyriaci in Thermis S. R. E. Presbyter Cardinalis Archiepiscopus Strigon. Locique ejusdem Comes perpetuus, Primas, & Apostolicæ Sedis Legatus Natus, ac in Regno Hungariæ ejusdem Sedis Legatus de latere, dilecto nobis in Christo, Venerabili Caspary Back, Clerico Csanadiensis Diocesis salutem, & Paternam in Domino benedictionem. Inter varias sollicitudines, quibus assidue premimur, illa potissimum pulsat, & excitat mentem nostram, ut status Ecclesiarum omnium, nostræ curæ divina providentia commissarum spiritualium, & temporalium augeatur incrementis, illisque, quæ suis destitutæ Pastoribus, viduitatis suæ incommoda deplorare noscuntur, tales Ministros præficere studeamus, per quorum Regimen Ecclesiæ ipsæ juste, utiliter, & salubriter valeant gubernari. Nuper siquidem Præpositura Collegiatæ Ecclesiæ B. Martini Episcopi & Conf. de Scepus. Nostræ Strigon. Diocesis, per obitum quondam Venerabilis Domini Johannis Stock, ejusdem Ecclesiæ ultimi, veri, & immediati Præpositi, seu possessoris de jure, & de facto vacans, nos ad personam tuam, exigentibus probitatum, & virtutum tuarum meritis, habentes benevolum, & gratiosum respectum, & tanquam personam bene meritam ad nominationem, & præsentationem Serenissimi Principis, & Domini nostri Mathiæ Regis Hungariæ &c. de te nobis factas, de quibus quidem nominatione, & præsentatione nobis per literas ejusdem Domini Mathiæ Regis per te nobis in specie exhibitas, legitime constitit, in præfatam Præposituram S. Martini de dicta Scepus, auctoritate nostra ordinaria instituimus, & confirmamus per præsentem investiendo te per Bireti capiti tuo impositionem præsentialiter, ac plenam curam, & omnimodam administrationem Jurium tam spiritualium, quam corporalium ejusdem Præposituræ tibi plenariè committentes; recepto tamen prius a te Caspare corporali juramento, ad Sancta DEI Evangelia in manibus nostris præstito de fidelitate, obedientia, & reverentia nobis, Successoribusque nostris, canonice intransibus, per te, prout decet, & expedit, impendendis, & exhibendis, & quod

quod bona, jura, & res Præposituræ non alienabis, neque dissipabis, seu distrahes; sed si quæ alienata, & distracta forent, ad jus, & proprietatem ipsius Præposituræ repetes, recuperabis pro tuo posse. Quocirca vobis honorabilibus, & circumspectis Viris Dominis Lectori, Cantori, Custodi, singulisque Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ S. Martini præfatæ, in Virtute S. Obedientiæ, & sub excommunicationis pœna firmiter præcipientes committimus, & mandamus, quatenus receptis præsentibus dum, & quando per præfatum Dominum Casparem Præpositum, aut ejus legitimum Procuratorem requisiti fueritis, eundem, aut suum Procuratorem in realem, corporalem, & actualement Possessionem dictæ Præposituræ recipere, & assumere, & servandis servatis introducere, introductumque tanquam vestrum verum Prælatum venerari & revereri, eidemque in omnibus lictis, & consuetis obedire, statilque sibi in choro cum plenitudine Juris Præposituræ assignato, de universis fructibus, redditibus, obventionibus, proventibus, & emolumentis ejusdem Præposituræ eidem plene cum effectu respondere, & per hos quorum intererit, interest, aut interelle poterit quomodolibet in futurum, quantum in vobis erit responderi facere debeatis locis, & temporibus semper opportunis. In quorum omnium, & singulorum efficax testimonium præsentis literas nostras confirmatorias exinde fieri, nostrique Sigilli annularis appensione jussimus communiti. Datum Strigonii in festo B. Stephani Regis Anno Domini MCDLXIV. Præsentibus ibidem Reverendissimo in Christo Patre, Venerabilibus Dominis: Simone Archiepiscopo Antibarensi, (r) & Nicolao Ecclesiæ Strigon. ac Ambrosio Ecclesiæ S. Stephani Protomartyris, de Castro Strigon. Præpositis, & Canonicis Ecclesiæ Strigon. Joannes Szasz de Kolosvár Notarius.

(a) Antibarum Urbs Dalmatiæ, Bario Neapolitano opposita.

XXXIV.

Joannes Archiepiscopus Strigon. concedit facultatem conservandi Sacellum in Præpositura Scepus. Datum Strigonii Anno Domini 1466.

EX AUTOGRAPHO.

Joannes miseratione Divina Archiepiscopus Strigon. Locique ejusdem Comes Perpetuus, Primas Hungariæ, & Apostolicæ Sedis Legatus Natus, Dilecto nobis in Christo, Venerabili Domino Caspary Back, Præposito Ecclesiæ S. Martini de Scepus, nostræ Strigon. Diocesis, salutem in Domino benedictione cum paterna. Ut liceat tibi Capellam, in Curia Præposituræ tuæ fundatam, per Suffraganeum Ecclesiæ Agriensis, aut alium, quem malueris, Antistitem Catholicum facere consecrari, tibi, & illi suffraganeo, aut Antistiti Catholico, quem elegeris, si, & in quantum ipsa Capella tecto, & ostiis benemunita est, tenore præsentium concedimus potestatis facultatem. Datum Strigonii XXVI. die Mensis Aprilis Anno Domini MCDLXVI.

XXXV.

Mandatum Mathiæ Regis Hung. ad Conventum Jaszkoviensem, ut in reos cædis Magistri Jacobi de Ganfalva, Canonici Scepus. inquirat. Datum Budæ A. 1470.

EX AUTOGRAPHO.

Mathias Dei gratia Rex Hung. Bohem. &c. Fidelibus nostris, Conventui Ecclesiæ de Jaszo salutem, & gratiam. In personis honorabilium Dominorum Præpositi, & Capituli Ecclesiæ Scepus. nobis, ac fidelibus nostris Confiliariis, & Præfidentibus in præsentia absentia nostra Budæ constitutis, exponitur gravi cum querela: Quod, cum pridem videlicet circa festum B. Gre-

gorii Papæ proxime præteritum, egregii Stephanus, Simon, Nicolaus, & Joannes — — juxta continentiam aliarum literarum nostrarum præceptoriarum, quendam honorabilem Magistrum Jacobum de Ganfalva, Socium, & Canonicum ipsorum ad restitutionem cujusdam possessionis, Hanusfalva vocatæ, nec non pertinentiarum ejusdem, e medio ipsorum Exponentium pro testimonio adduxissent, idemque quondam Magister Jacobus post hujusmodi restitutionem pro præfatis Stephano, Simone, Nicolao, & Joanne — contra, & adversus Ladislaum, & Joannem de Sebefs vigore prædictarum literarum nostrarum factam, per eosdem Stephanum, Simonem, Nicolaum, & Joannem — ad proprias domum, & habitationem ipsorum — — habitas, ductus fuisset, tunc iidem Stephanus, Simon, Nicolaus, & Joannes — excogitata quadam inaudibili dolositate, & pernitiola iniquitate præfatum quondam Magistrum Jacobum in executione hujusmodi mandati nostri, ut præmissum est, laborantem, & constitutum ibidem in dispendium animarum ipsorum manifestum, crudeliter occidissent, & ex tunc morti tradidissent, asserentesque ex post hoc facinus impium sub quadam versutæ iniquitatis nebula per præfatos Ladislaum, & Joannem de Sebefs taliter commissum extitisse: Quod, dum quondam Magister Jacobus tempore restitutionis prædictæ possessionis Hanusfalva per homines, & familiares prædictorum Ladislai, & Joannis de Sebefs dire, & acriter cœsus extitisset, & ex hujusmodi verberibus tandem idem Magister Jacobus vita temporali privatus fuisset: cum tamen novissime iidem Stephanus, Simon, Nicolaus, & Joannes — — cum præfatis Ladislao, & Joanne de Sebefs, facta inter nos quadam solutione perennali, clandestine concordassent, & per hoc prædictam interemptionem dicti quondam Magistri Jacobi repudiassent, & frustra reliquissent in eorundem Præpositi, & Capituli præjudicium, dispendiumque, & vitæ exterminium dicti quondam Magistri Jacobi manifestum. Hac itaque quærimonia porrecta nominibus, & in personis præfatorum Præpositi, & Capituli nostræ Majestati; ac præscriptis consiliariis, & Præsidentibus nostris humiliter extitit supplicatum, ut eisdem superinde de remedio dignaremur providere opportuno. Unde nos his auditis, & intellectis, cum eisdemque Consiliariis, & Præsidentibus nostris mature superinde tractantes, quia hoc commissum malum, & actus nefandissimus, si per præfatos Stephanum, Simonem, Nicolaum, & Joannem — eo modo, prout nobis repræsentatur, patrati sunt, iidem juxta dicti Regni nostri antiquam, laudabilemque legem, & consuetudinem notam perpetuæ infidelitatis incurrere dignoscuntur. Causæ autem factum hujusmodi notæ infidelitatis concernentes; brevi tamen, evocatione mediante, per nostram majestatem judicari solent, & discerni pro eo fidelitati vestræ firmiter præcipientes mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum &c. Datum Budæ Sabato

bato proximo ante festum B. Sophiæ Virginis Anno Domini MCDLXX.
Regni autem nostri Anno XIII. Coronationis vero VII.

XXXVI.

Bulla Sixti IV. Papæ, qua indulget Caspary Back, & Successoribus Præpositis Scepus. usum Mitræ, & Baculi Pastoralis in omnibus Ecclesiis jurisdictioni eorum subiectis. Datum Romæ Anno Domini 1472.

EX AUTOGRAPHO.

Sixtus Episcopus, Servus Servorum Dei. Dilecto Filio Caspary Back, Præposito Ecclesiæ S. Martini Comitatus Scepus. Strigon. Diœcesis, Doctorum Doctori salutem, & Apostolicam benedictionem. Circa quarumlibet Ecclesiarum statum dante Domino in mediò prosperandum, juxta Pastoralis Officii debitum solícite vigilantes, nonnunquam personas Ecclesiasticas in illis Divinis obsequiis insistentes, prout decens est, & debitum, specialis honoris prærogativa decoramus, ut illarum decentia, & venustate Ecclesiæ ipsæ votivæ prosperitatis incrementa suscipiant, & felicibus, auctore Domino, proficiant incrementis. Sane pro parte tua nobis nuper exhibita petitio continebat, quod per antiqua privilegia, & publica Instrumenta constat Ecclesiam S. Martini Comitatus Scepus. Strigon. Diœcesis, olim Cathedralem fuisse, & quod adhuc inter alia Ecclesiæ ipsius jocalia conservantur mitra, & baculus Pastoralis, quodque dictæ Ecclesiæ Præpositus pro tempore existens, de antiqua consuetudine in die Cœnæ Domini, ante Missam in majori porta dictæ Ecclesiæ indutus paramentis convenientibus, cum Orationibus, ac aliis in hoc servari solitis Cerimoniis, congregata populi multitudine, semel solemniter, & aliis temporibus, quoties opus est, per se, vel ejus Vicarium personis dicti Comitatus, etiam in singulis casibus Episcopo reservatis, alias in forma Ecclesiæ consueta, de absolutionis beneficio providet, & in Capitulum dictæ Ecclesiæ, ac clerum, & populum præfati Comitatus plenam jurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus habere dignoscitur, & exercet: crimina, & excessus inquirendo, & puniendo, censuras Ecclesiasticas proferendo, & relaxando instituendo, & destituendo, quos expedit, Synodum convocando, ac caritativum subsidium petendo, nec non omnia, & singula alia, quæ jurisdictionis spiritualis existunt,

stunt, exercendo; præfati quoque Capitulum, Clerus, & populus dictum Præpositum duntaxat in eorum Dominum, & Superiorem immediatum recognoscunt. Nos igitur tuis in hac parte supplicationibus inclinati, ut tu, qui, ut asseris, de Nobili ex utroque Parente procreatus existis, & Successores tui Præpositi prædictæ Ecclesiæ, qui pro tempore erunt, pro majori eorum honore, ac reverentia, dictæque Ecclesiæ venustate, & decore in præfata Ecclesia, & extra eam in quibuscunque locis, in quibus ipse Præpositus pro tempore existens, jurisdictione prædicta uti consuevit, mitra etiam auriphrygiata, seu Margaritis, & lapidibus pretiosis decorata, ac baculo Pastoralis, & aliis Pontificalibus insigniis, quoties tibi, & aliis placuerit, libere uti, nec non in prædicta, & quibusvis aliis Ecclesiis dicti Comitatus tibi, & Ecclesiæ prædictæ S. Martini subjectis, quamvis etiam pleno jure non subessent, benedictionem solennem post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemniam, dummodo in benedictione hujusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicæ Legatus præsens non sit, & tam in Comitatu prædicto, quam extra illum ubique locorum Rochettum album gestare possitis, felicitis recordationis Alexandri Papæ IV. Prædecessoris nostri, qui incipit: Abbates, & aliis quibuscunque Constitutionibus Apostolicis in contrarium editis nequaquam obstantibus, tibi, & eisdem Successoribus tuis, ac præfata Ecclesiæ Autoritate Apostolica de speciali gratia tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ Concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum ejus, noverit se incursum. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MCDLXXII. XI. Kalend. Decembr. Pontificatus nostri Anno II.

S. de Spada.

XXXVII.

Collegiata Ecclesia S. Martini de Scepus. postquam ampliata, & perfecta est, denuo consecratur per Ladislaum de Syroka suffraganeum Episcopi Agriensis. Anno Domini 1478.

EX APOGRAPHO.

In Nomine Domini Amen. Omnibus Christi fidelibus præsentibus pariter, & futuris, præsentium notitiam habituris, Capitulum Ecclesiæ B. Martini
R.P. Wagner Analec̃ta Scepus. Pars. I. X x de

de Scepus. salutem in Salutis largitore. Quoniam momentanea labilitas temporum acta ratione degentium sui flexibilitate surripit, quæ velut tinnientis sonitus ab humanis sensibus evanescit, ob hoc solers industria persuadet, singula memoriæ commendanda, scripturarum testimonio perenniter confirmare. Proinde ad Univerforum notitiam harum serie volumus pervenire: Quomodo favente Deo Ecclesia præfata. S. Martini de Scepus in suis ædificiis, & structuris sit ampliata, styli officio perpetuæ rei memoriæ commendare volentes; quæ quidem Ecclesia nostra primitus in Principio suæ Foundationis, & erectionis, formam, & modum antiquitatis in suis continebat structuris, modum videlicet, & formam etiam habebat: Erat enim dicta Ecclesia parva, stricta, seu angusta; ut scilicet tempore Indulgentiarum in certis festivitibus eidem concessarum, nec non Introductionis Pœnitentium in die Cœna Domini, ac celebrationis S. Synodi in eadem Ecclesia tanta pressura, ut fere Officiantes, & Ministri vix in eadem ad Officia, & Ministerialia perficienda incedere poterant. Tandem Reverendissimus in Christo Pater, & Dominus Dominus Georgius de Palocz quondam Archiepiscopus Strigon. olim etiam Præpositus præfatae Ecclesiæ S. Martini ad ampliandam prædictam Ecclesiam, ad honorem Dei Omnipotentis, & Genitricis Dei Virginis Mariæ, nec non sanctissimi Confessoris Martini, cujus etiam, ut præfertur, Ecclesiam diutius gubernavit, mille florenos Auri puri ad fabricam in sua ultima voluntate legaverat; deinde Venerabilis, & Egregius Vir Johannes Stock ejusdem Ecclesiæ S. Martini Præpositus in Anno Domini MCDLXII. fecit inchoari, & ampliari eandem Ecclesiam nostram, pro fundamento etiam ejusdem primum lapidem propriis manibus ponendo. Cum autem præfatus Dominus Johannes Præpositus dictam fabricam usque ad Circulum, ab extra infra fenestras existentem, exclusive continuasset, pro quibusdam factis Ecclesiæ suæ Budam iter suum egisset, tunc ibi volente Divina Clementia, infirmitate gravi correptus, in domo Præpositali in veteri Buda feliciter vitam finivit temporalem; sepultusque est in eadem Ecclesia collegiata S. Petri, ubi etiam quondam Præpositus fuerat, eandemque feliciter gubernaverat: Qui Dominus Johannes Præpositus prænominatæ Ecclesiæ S. Martini in calicibus, vestibus, libris, & aliis Thesauris, cæterisque ornamentis multa bona contulerat, orandum est pro salute animæ suæ. Vacante vero Pastore in prædicta Ecclesia S. Martini, annuente eadem Divina gratia successit tibi Venerabilis Vir Dominus Caspar Back de Berend in prædictam Præposituram, qui rursus de bonis, & thesauris prædicti quondam Domini Johannis Præpositi felicitis memoriæ, prænominatam fabricam cœpit continuare, seque interim de consilio Capituli, quia Juvenis homo erat, ad studium Juris Canonici Bononiam recepit, ibique ad dignitatem Doctoratus Juris Canonici promotus, demum inde secessit ad Curiam Romanam ibique primam

Mis-

Missam suam in eadem Urbe in die SS. Crispini, & Crispiniani Martyrum feliciter celebravit, ibidem in eadem Curia Romana per certa tempora residens, a sanctissimo in Christo Patre & DD. Sixto Divina Providentia Papa IV. pro tunc prædictam Romanam Ecclesiam laudabiliter gubernante impetravit, ut Ecclesia S. Martini prædicta Infula Pontificali, & baculo Pastoralis decoraretur; prout in Privilegio ejusdem Ecclesiæ plenius continetur. (s) Rursus, & iterum præfatus Reverendus, & Egregius Dominus Gaspar Decretorum Doctor, Præpositus dictam fabricam interim cum jam continuasset, ut totum ædificium sub tecturam venisset, tunc instigante Diabolo, omnis boni operis inimico, thesaurus ille quondam Venerabilis Viri Domini Johannis Stock Præpositi felicitis memoriæ, quo eadem fabrica perfici potuisset, heu proh dolor! flebile, & lamentabile memorari! per potestatem sæcularem omnino ablatum extitit; dicta vero fabrica cum defectu Boltharum, seu Testudinum; nec non & fenestrarum sub tectura omni permanebat. Porro prælibatus Reverendus Dominus Gaspar Decretorum Doctor Præpositus propitiante Deo Omnipotente, & juvamine S. Martini gloriosi Patroni dictæ Ecclesiæ, volens dictam fabricam continuare, de consilio, & voluntate DD. Canonorum, prudenti, & salubri fretus auxilio, ad Capitulum, nec non universum, & totum clerum in, & sub jurisdictione Ecclesiæ prædictæ S. Martini existentem, more alias consueto, ut in Privilegio Ecclesiæ continetur, caritativum subsidium imposuit, exindeque tanta summa pecuniarum fuerat congregata, nec non cæteri boni Viri spirituales, & sæculares dictam Ecclesiam certis summis, & pecuniarum quantitibus condonarant, ut sæpe nominata Ecclesia in suis structuris, & fabricis per præfatum Reverendum Dominum Gasparem Præpositum prædictæ Ecclesiæ S. Martini, Anno Domini MCDLXXVIII. feliciter fuerat consummata. Postremo idem D. Gaspar Præpositus, vocato Reverendo in Christo Patre, Domino Ladislao de Syroka (t) Episcopo Neopolitensi, Gubernatore Præposituræ de Mysle, & Canonico Ecclesiæ Agriensis, Suffraganeoque in Pontificalibus ejusdem Ecclesiæ Agriens. Reverendissimi in Christo Patris, & D. D. Gabrielis Divina miseratione Episcopi Agriens. ac Sacro Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyt. Cardinalis Tit. SS. Sergii, & Bachi, autoritate, & Literatoria Commessione in Anno Domini MCDLXXVIII. Dominica die in die

X x 2

SS.

(s) Vide Instrumentum præcedens.

(t) Nullus hodie, quod sciam, superest ex Familia Syroka. Oriunda erat de Claro, vetustoque genere Petench, cui Berthoty quoque, Hedry, Frichy, & Viteszy natales suos debent; late rerum potiti, qua Scepusiæ Alpes, quas vulgus Bramisko vocat, in Sarosiensem Provinciam desinunt.

SS. Crispini, & Crispiniani Martyrum (u) prædictam Ecclesiam reconsecrari fecit, nec non omnia Altaria in eadem Ecclesia, quæ dedicatione indigebant, propter novam erectionem, simili modo consecrari, & dedicari fecit, præsentibus ibidem Reverendo in Christo Patre Domino Gaspare Præposito, & Præposito prædictæ Ecclesiæ S. Martini; nec non Venerabilibus, ac Honorabilibus Viris DD. Nicolao de Szent-Miklos Lectore, Valentino de Zagrabia Cantore, Joanne Brebefs de Vratislavia, altero Joanne de Hymesd, Michaelae de Keresztur, Andrea de Várallya, altero Andrea de Septem-Titulis, Caspare de Cassovia, Augustino de eadem Cassovia, Martino de Liszka, Thoma de Bathor, & Simone de Gergew, Canonicis prælibatæ Ecclesiæ S. Martini, tunc Ecclesiam Dei, & S. Martini feliciter gubernantibus, & aliis bonis Viris Spiritualibus, & Sæcularibus ad prædictam solemnitatem reconsecrationis venientibus, vocatis, & rogatis. Altaria vero in eadem Ecclesia erecta, & constructa: Primum, & magnum Altare in Choro, ad honorem Dei Omnipotentis, & intemeratæ Genitricis Christi; nec non in nomen, & memoriam SS. Martini Confessoris, & Pontificis; altare aliud majus inter stalla in latere Ecclesiæ ad Aquilonem in nomen, & memoriam S. Mariæ; altare retro stallum Præposituale in nomen, & memoriam S. Crucis; altare majus ad Meridiem in latere Ecclesiæ in nomen, & memoriam SS. Joannis Baptistæ, & trium Regum Gasparis, Melchioris, & Balthasaris altare, quod est penes murum in eodem latere descendendo, in nomen, & memoriam BB. Petri, & Pauli Apostolorum; aliud altare ibidem descendendo penes columnam est in nomen, & memoriam B. Michaelis Archangeli, & omnium Fidelium Defunctorum; altare sub turri versus Meridiem in nomen, & memoriam S. Bartholomæi Apostoli, aliud altare sub alia Turri versus Aquilonem in nomen, & memoriam S. Laurentii Martyris; altare ibidem ascendendo versus aram S. M. V. penes columnam est in honorem S. S. Ursulæ, Catharinæ, Dorotheæ, nec non omnium Virginum; altare ibidem adhuc penes columnam aliam ex opposito portæ Ecclesiæ versus Aquilonem, est in nomen, & memoriam SS. Regum Stephani, Emerici, & Ladislai, nec non omnium Confessorum; Altare, quod est superius in Cancellis inter duas Turres, est in nomen, & memoriam Sanctæ & individuae Trinitatis prædictæ, eodem die, & aliis diebus sequentibus feliciter dedicata extiterunt. Dedicatio autem ejusdem Ecclesiæ S. Martini semper celebratur in æstate, in Dominica proxima post festum S. Margarethæ Virg. & Martyris. Stalla vero Canonicorum, in choro existentia, sunt ordi-

---

(u) Occurrit eorum memoria in fastis Romanis ad diem 25. Octobris.

dinata de Testamento Venerabilis quondam Viri D. Thomæ de Kesmark Lectoris, & Canonici prædictæ Ecclesiæ S. Martini de Scepus. pluraque alia bona per eundem dictæ Ecclesiæ legata sunt pariter, & ordinata. Quamobrem rogamus, & obsecramus in Domino Jesu Christo, ut universi, & singuli qui sub jurisdictione & protectione Ecclesiæ prædictæ consistunt, & signanter, qui utuntur fructibus, & emolumentis Ecclesiæ præfatæ, quibus memoria præfatorum Benefactorum nota extiterit, & per præsentem paginam ad eorum notitiam venerit, pro refrigerio animarum ipsorum humiles, ac devotas orationes velint profundere, Deoque omnipotenti immensas laudes, & gratiarum actiones velint referre, qui cuncta creavit, & per quem omnis boni operis initium, & finis tribuitur, qui suam Ecclesiam ad honorem Sanctissimi Martini constructam, & erectam taliter sine bono consummari fecit, qui vivit & regnat per infinita Sæcula Sæculorum Amen. Datum per manus præfati Venerabilis Viri D. Nicolai de Szent-Miklofz pro nunc Lectoris, & Canonici prænominatæ Ecclesiæ S. Martini feria sexta proxima post festum Sanctorum Crispini, & Crispiniani Martyrum. Anno Domini MCDLXXVIII.

XXXVIII.

Hyppolitus Estensis Cardinalis Strigon. Georgium de Mekche confirmat in Præpositura Scepusiensi. Datum Strigonii Anno Domini 1494.

EX APOGRAPHO.

Hypolitus Esten miseratione Divina Sacræ Romanæ Ecclesiæ S. Lucie in filice Diaconus, Cardinalis Strigon. Locique ejusdem Comes Perpetuus, Primas Hungariæ, & Apostolicæ Sedis Legatus Natus &c. Dilecto nobis in Christo Venerabili Magistro Georgio de Mekche, Præposito Montis Ecclesiæ S. Martini in Scepus. Salutem in Domino sempiternam. Cum per Spectabilem, & Magnificum Dominum Stephanum de Zapolya Comitem Scepusiensi. ac Regni Hungariæ Palatinum, qui Præposituræ Ecclesiæ Montis S. Martini præfati Jus Patronatus ad se pertinere asseruit, ad eandem Præposituram nunc liberam, & vacantem per obitum quondam Venerabilis Gasparis dictæ Præposituræ, dum viveret, Præpositi, nuper vita functi, fueris electus, nobisque literatorie præsentatis, & per præfatum Spectabilem, & Magnificum

Dominum Stephanum nobis supplicatum est literis, quatenus præsentationem hujusmodi recipere, & admittere dignaremur. Nos, qui te ad Præposituræ ipsius administrationem obtinendam sufficientem, & idoneum esse comperimus, hujusmodi supplicationibus inclinati, te absentem, tanquam præsentem, in Administratorem Legitimum dictæ Præposituræ, ut præmittitur, vacantis auctoritate nostra ordinaria, ac etiam auctoritate Legationis nostræ constituimus, illamque tibi absenti tanquam præsentem, cum omnibus utilitatibus, & pertinentiis suis conferimus, & assignamus, ac providemus etiam de eadem, ac Honorabilem Dominum Nicolaum de Posga, Rectorem Capellæ Sacratissimi Corporis Christi, & Canonicum Ecclesiæ nostræ Strigoniens. Procuratorem tuum, & tuo nomine agentem, & acceptantem coram nobis propter hoc personaliter constitutum, in corporalem possessionem, seu quasi Præposituræ, juriumque, & pertinentiarum prædictarum per annuli nostri traditionem inducimus, & investimus de eadem: recepto per nos a fato D. Nicolao Procuratore tuo in persona, & nomine, quod nobis, & Successoribus nostris Archiepiscopis fidelis, & obediens eris, ac Sanctæ Matri Ecclesiæ, nostrisque, & Successorum nostrorum Archiepiscoporum debitis parebis mandatis, eidemque Ecclesiæ ratione Præposituræ in Spiritualibus, & temporalibus laudabiliter deservies, & deserviri facies, jura, & libertates ipsius præposituræ, tam in Spiritualibus, quam in temporalibus manutenebis, & pro posse defendes, atque de his, quæ ad dictam Præposituram pertinent, & pertinere poterunt, in posterum nihil alienabis; imo alienata, si quæ fuerint, ad jus, & proprietatem ipsius Præposituræ receptive reduces, & reduci procurabis, bona fide ad Sancta Dei Evangelia corporali præstito juramento. Quocirca vobis universis, & singulis personis Ecclesiasticis, Tabellionibus, & Notariis publicis Nostrarum Civitatum, Dicecesium, ac Provinciæ, qui super hoc per præfatum Venerabilem Magistrum Georgium de Mekche, vel Procuratorem suum fueritis requisiti, seu alter vestrum fuerit requisitus, tenore præsentium damus in Mandatis; ut ad dictam Præposituram accedatis, seu accedat, & præfatum Venerabilem Magistrum Georgium Præpositum, vel Procuratorem suum, & pro eo ad corporalem, realem, & actualem Possessionem dictæ Præposituræ, Juriumque, & pertinentiarum prædictarum recipi faciatis, & quemlibet detentorem ab ea amoveatis, sibi que de ipsius Præposituræ fructibus, redditibus, proventibus, Juribus, & obventionibus universis integre assignari faciatis, Contradictores auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam compescendo. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum præsentem literas hujusmodi collationem, & provisionem nostram in se continentes, exinde fieri mandavimus, nostrique soliti Sigilli jussimus, & fecimus impressione communiri. Datum, & actum in castro nostro Strigon. die quarta Julii Anno Domini MCDXCIV. Præsen-
ti-

tibus venerabili Thaddeo de Lardis Archidiacono Gömöriensi, & canonico nostro, & Magistro Alberto, Pictore Florentino, testibus ad præmissa vocatis, & rogatis.

XXXIX.

*Fragmentum Supremæ voluntatis Georgii Lewdeschit cantoris,
& canonici Ecclesiæ S. Martini de Scepusio. Anno circiter
1496. (v)*

EX APOGRAPHO.

Testamentum, & ultima voluntas Egregii D. Georgii Lewdeschit, cantoris hujus Ecclesiæ S. Martini &c. Primo animam meam commendo Deo omnipotenti, ac suæ Genitrici V. M. Item Domino meo Domino Reverendo lego unum coclear deauratum, tanquam Domino gratiofo. Item pro fabrica Ecclesiæ S. Martini lego omnes equos meos, & omne triticum, & filiginem, ac etiam hordeum, & avenam totaliter, ac etiam octodecim flor. Item etiam totalem seminaturam tam in terris meis seminatam, quam Domini custodis. Item capitulo lego duo media vasa vini. Item D. Stephano canonico lego unum coclear, quod mihi Dominus Præpositus predefunctus misit in Testamento. Item D. Andreæ de Zalok canonico lego tunicam meam brunaticam (x) cum mardurinis subductam, & 15. flor. Domino Andreæ unum biretum; Magistro Gaspari unum biretum, Magistro Martino unum biretum, Magistro Christophoro similiter unum biretum. Item capellani chori lego cuilibet unum coclear, & 24. flor. pro Tricesimis (y) illi recipiantur ex vinis, quæ vendi-

(v) Tabulæ hæ, fateor perparum continent, quod ad illustrandum Scepusium faceret; eas tamen apponere visum est, ut ne quid dissimularem, illorum exemplo, quos exscribere non piget vel minima monumenta, e quibus prisca simplicitas, vetustusque candor legi possit.

(x) Brunaticam ex Germanico Braum, seu punicei coloris. Mardurinæ autem videntur esse pelliculæ Martis, animalis ex mustellarum specie, Hungaris Nyuszt, vel nest, Slavis kuna. De quo Ulysses Aldrovandus Lib. XI. pag. 331. Recentiores hoc animal Martem vocant; & licet hoc nomen Hispanicum sit proprie; tamen nonnullis Italis, Gallis, Germanis Marta, Marturo, Martaro & Martorello dicitur; Bononiensibus Pellionibus Martire, Anglis Marter, Gallis Mardre.

(y) Tricesimæ defunctorum dictæ sunt, a continuis triginta diebus, quibus pro mortuo sacrificia, & preces fiebant. Mos hic alibi obsoletus, hodieum obtinet apud

di debent. Item Ecclesiæ S. Jacobi in Leutzau lego 12. floren. quos similiter recipiant de vinis. Item capellanis in Filka lego 10. flor. ut canant decem Tricesimas pro me, & D. Rosnaver, quos dabit Petrus Plebanus in Poprad. Item Capellanis in Poprad lego pro Tricesimis quatuor floren. quos solvet Plebanus ibidem. Item Capellanis in Leutzau lego pro tricesimis sex flor. quos recipiant de vinis. Item Monasterio in Leutzau (z) lego 14. flor. quia amisi ipsis unum librum. Item ad Hospitale in Leutzau lego unum medium vas vini, & ad leprosos etiam unum medium vas vini. Item lego D. Plebano in Poprad unum coclear argenteum. Item omnia vestimenta mea linea, tam pulvinaria, quam alia vestimenta alba lego pauperibus. Item omnes meas vineas in Lifzka, & domum meam ad lapidem Refugii, ita quod Matri meæ charissimæ dent temporibus vitæ suæ quolibet anno unum medium vas vini, & pro quatuor annis dent Joanni Henkel (a) ad studium quolibet anno 20. florenos. Item matri meæ charissimæ restituant omnia argenteria, relaxentur omnia debita, & superaddantur sibi 50. flor. Item D. Joanni Rigner Altaristæ in Lewcza lego tunicam meam novam brunaticam non subductam, & 60. florenos, ita quod legat Missas per quinque annos pro me. Item prædicto D. Andreæ de Zalok lego meum kapuzium rubrum, & ampullas argenteas cum Missali. Item fratri meo relaxentur cuncta debita — — & restituatur sibi kuppa sua, addantur sibi etiam 12. flor. & subba mea rubea subducta. Item Georgio Henkel (b) omnia debita relaxo. Item sorori meæ Judith accomodavi 20. flor, quos similiter relaxo. Item filiae ejus Catharinæ lego tunicam meam vetustam, & flor. 12. Item Stephano Scholari tunicam meam, quam emi ab Achatzio, & 3. florenos. Item Blasius vestiatur, & dentur illi 6. flor. Item Matronæ ultra Salarium detur unus flor. Item meos omnes li-

bros

apud nonnullos Benedictinos adeo, ut & in Triclinio locus, cui defunctus antea accubabat, quotidie internatur, & dapes etiam continenter triginta diebus apponantur, quæ subinde expleta mensa, vel in pauperes, vel in eos, qui ægroto interfuerunt, aut apud exequias æs campanum pulsarunt, distribuuntur.

- (z) Duo cœnobia Leutschoviæ, antequam fidem mutavit, existisse certum est; Alterum D. Brunonis, alterum S. Francisci Seraphici Filiorum. De utro hic sermo sit, non liquet.
- (a) Joannes Henckel natus Anno 1481. ut Fridericus a Sommersberg Tom. III. Script. Rer. Siles. habet; non obiit tamen in cunis, quemadmodum ille vult; sed ad maturam ætatem pervenit. Domi, peregreque eruditus, & apud Italos Doctoris lauream adeptus, primum Leutschov. inde Cassov. Paræcus præfuit. Subinde Mariæ Reginæ Hung. viduæ Ludovici II. a concionibus Aulicis fuit. Demum in Collegium Canonicorum Wratislav. adlectus excessit ibidem 5. Novemb. Anno Domini 1534. ætatis 53. exacto sed vivit in Bibliothecæ Parochialis Leutschov. libris, quorum plurimos nomine suo signatos ei reliquit. Plura de hoc viro occurrent apud Conradum Sperfogel Parte Analector. II.
- (b) Georgius Henckel de Quinto foro, ex Agnete de Kuntzlai, & Dorothea de Eperies plurium liberorum Pater, quos inter & Joannes, cujus mentionem injecimus obiit Georgius A. Domini 1503, ut habet Sommersberg loco citato.

bros lego Joanni Henckel excepto Formulari, & Postilla meo Notario præfato. Item omnibus senatoribus solvatur juxta Registrum. Item omnia alia bona mea ultra ista his inserta, relinquo discretioni Executorum ita; quod exponatur pro salute animæ meæ, quodque etiam habeatur ratio Genitricis meæ charissimæ pauperrimæ. Executores Testamenti istius elegi Magistrum Martinum de Listka, & Magistrum Andream de Zalok, canonicos hujus Almæ Ecclesiæ Scepus. nec non Georgium Henckel, & Joannem Rigner de Lewcza. Item debita quædam, quæ ego teneor. Item Magistro Paulo Plebano in Monte S. Martini 14. flor. Item Thomæ Carnifici de varallya teneor absque — 3. flor. Alia scit Magister Andreas. Item debita, quæ mihi tenentur. Item cives de Kesmark tenentur mihi 80. flor. Item Petrus Plebanus de Poprad 28. flor. Item Magister Stephanus Canonicus 17. flor. Item Plebanus in varallya 3. flor. — —

XL.

Hedvigis Dux Teschinenfis, Relicta Zopolyana & Filii ejus Joanni Horvath Præposito Scepus. impertiunt facultatem, beneficia suæ Ecclesiæ in bene meritos distribuendi. Datum Trenchbiny Anno Domini 1505.

EX APOGRAPHO.

Hedvigis Ducissa Teschinenfis, Illustris quondam Domini Stephani de Zopolya Comitis Perpetui Terræ Scepus. & Regni Hungariæ Palatini, & judicis comanorum &c. Relicta; nec non Joannes, & Georgius de prædicta Zopolya, similiter Comites Perpetui Terræ Scepus. filii ejusdem &c. Tibi Reverendo Domino Joanni de Lompnycza, Præposito Ecclesiæ B. Martini de Scepusio salutem cum favore. Tuæ probitatis merita, morum decus, bona & honesta conversatio, sufficiens literatura, cæteraque virtutum bona, quibus ab Altissimo novimus te esse insignitum, nos inducunt, ut te congruis attolamus honoribus, & favore nostro prosequamur gratioso. Horum igitur meritorum tuorum intuitu, jus Patronatus nostrum, quod in illa Ecclesia Scepus. habere dignoscimur, quoad collationem beneficiorum vita tua duntaxat in eo tibi damus, & concedimus pleno jure, ut tu, quæcunque beneficia, puta Dignitates, canonicatus, & præbendas, quæ in illa Ecclesia, sive per mortem, sive per translationem, aut aliter, qualitercunque de jure, & de facto vaca-

R. P. Wagner Analecta Scepus. Pars I.

Y y

re

re contigerit, autoritate juris Patronatus nostri tibi hac in parte concessa illis personis, quibus scilicet malueris, dummodo ad id idonei, & sufficientes reperti fuerint, super quibus conscientiam tuam oneramus, dare, conferre, & de eisdem pleno jure providere possis, & valeas; imo damus & concedimus præsentium per vigorem. Datum in castro nostro Trenchin, in festo visitationis B. Virginis Mariæ Anno Domini MDV.

Joannes comes Mppria.
Georgius comes Mppria.

XLI.

Fragmentum Literarum, quibus Martinus de Lyska Vicarius Ecclesiæ Scepus. componit litem pecuniarum inter Joannem Plebanum de Quintoforo, & Incolas de villa Bulmany obortam. Datum Anno Domini 1508.

EX APOGRAPHO.

Martinus de Lyszka, Canonicus Ecclesiæ Scepus. Reverendique D. Ladislai de Chobad (c) ejusdem Ecclesiæ Præpositi Vicarius in Spiritualibus, & causarum Auditor Generalis, memoriæ commendamus tenore præsentium quibus expedit, universis; quod de Anno Domini MDIV. orta fuit, & ventilata contentionis, five litis materia prius coram nobili Domino Christophoro de Leuczovia Canonico dictæ Ecclesiæ Scepus. Reverendique Domini Georgii de Mekche, tunc ejusdem Ecclesiæ Præpositi Vicario in Spiritualibus, & Causarum Auditore Generali: tandem ob absentiam, & in remotis agendo coram nobis, qui in eodem officio vices ejusdem Domini Christophori egissemus, deducta, inter honorabilem Dominum Joannem Plebanum de Quintoforo, uti Actorem, & Principalem ab una; & nobiles, ac Providos Lazarum de S. Andrea, Mathiam Aczel de Boffafalva, nec non judicem, & juratos de villa

(c) Exmissus est hic Ladislaus in MS. Catalogo Præpositorum Scepus. quem tamen illi Ecclesiæ præfuisse, hoc, & sequentia documenta evincunt. Observo præterea Præpositis Scepus. & suos Vicarios, & Causarum Auditores olim fuisse, quorum bini hic adferuntur.

la Bulmany, veluti in causam attractos ex adverso Principales ab altera partibus, de, & super non solutione certorum reddituum, sive proventuum pecuniariorum — Anno Domini MDVIII. Indictione XI. die vero XVII. Mensis Novembris hora tertiarum in porticu Præpositurali dictæ Ecclesiæ Scepus.

XLII.

Ladislaus de Chobad Præpositus Scepus. Procuratoris sui Oswaldi Stauberger dicta circa fructus Præposituræ revocat, & novos Procuratores constituit. Dat. in Ecclesia S. Martini Anno Domini 1508.

EX APOGRAPHO.

In Nomine Domini Amen. Anno ejusdem Nativitatis MDVIII. Indictione XI. die vero XXVI. Mens. Decembris hora tertiarum, vel quasi in Ecclesia collegiata S. Martini de Scepus, Diœcesis Strigoniens. Pontificatus autem sanctissimi in Christo Patris, & Domini Domini Julii Divina Providentia Papæ II. Anno ejusdem VI. in mei Notarii publici, testiumque infracriptorum ad hoc vocatorum, pariterque rogatorum præsentia personaliter constitutus Reverendus Dominus Ladislaus de Chobad Presbyter Agriensis Diœcesis, tactis manibus meis, per modum protestationis significare curavit; quod, licet ipse de, & super Præpositura collegiatæ Ecclesiæ S. Martini de Scepus. de consensu Spectabilium, & Magnificorum Dominorum Joannis, & Georgii Patronorum videlicet Comitum Perpetuorum Terræ Scepus. ad quorum legitimam petitionem, & requisitionem idem protestans hic, qui in Regno Hungariæ ab Ordinario, cujus intererat, de consuetudine hujus Regni investitionem, seu confirmationem Præposituræ jam fatæ minime potuit consequi (d) autoritate sanctissimi Domini nostri Julii Divina providentia Papæ II. ad quem tanquam

Y y 2

supe-

(d) Cum post Georgium de Mekche, Zapolii duos videantur nominasse Præpositos Scepus. scilicet: Joannem Horvath de Lomnicza, ut ex Diplom. 40. paulo ante adducto colligitur, & Ladislaum de Chobad, ut ex hoc Instrumento patet; credibile est hunc, utpote posteriorem fortasse a Thoma de Bakocz Metropoliita Strigon. rejectum, eique confirmationem negatam.

superiorem prædicta institutionis materia, per viam appellationis fuerat deducta, sibi provisionem fieri procuraverat, nondum eo tunc corporali ejusdem Præposituræ possessione subsecuta; prout hæc etiam in quodam processu per Reverendissimum D. de monte Archiepiscopum Sypontinum (e) Delegatum Apostolicum, decreto, & pronunciato, ac coram me Notario, & Testibus infra scriptis per antedictum D. Ladislaum exhibito, & producto latius continentur; nihilominus tamen, prout idem Protestans ex tenoribus, & continentis eorundem Processuum percepisset, Venerabilis D. Oswaldus Stauberger Doctor, & Cantor Wratislaviens. Procurator suus ex quadam inadvertentia, & errore inter alia gesta sua, fructus, & proventus annuales dictæ Præposituræ ad IV. solummodo Marcas argenti, vel quasi taxasset, & moderasset; quam quidem taxationem, & moderationem idem D. Protestans sentiens Cameræ Apostolicæ esse præjudicialem, eandem tanquam erroneam, reclamando palam, & publice, revocavit, & retractavit, recognoscens annum fructum dictæ Præposituræ ad majus se extendere, protestatione in manibus meis, juramento interveniente, solenniter emissâ; quod ipse per hoc, & quæcunque alia gesta dicti Procuratoris sui, Cameram Apostolicam in nullo vellet defraudare, neque proventus Cameræ Apostolicæ in aliquo diminuere; sed quamprimum corporalem, & pacificam possessionem dictæ Præposituræ adeptus fuerit, infra revolutionem unius anni de vera Annata, & annuali fructu juxta consuetudinem Cameræ Apostolicæ satisfaciet; & juramento sic satisfacere promisit. Et nihilominus dictus D. Ladislaus præscriptis omnibus melioribus modo, jure, & forma, quibus melius, & efficacius fieri potuit, & debuit, constituit, creavit, & solenniter ordinavit suos veros, rectos, legitimos, & indubitatos Procuratores, & Nuncios generales, & speciales Actores, Factores, & rerum suarum infra scriptarum gestores reservat, a specialitate rei, qualitate non derogata, Venerabiles, & Egregios Thomam Regis Procuratorem solennem, in Curia Romana residentem, & Lambertum Nitardum Clericum Niciensis Civitatis, seu Ambrosium Clericum Literatum de Nagy - Thur Vacienf. Diœcesis absentem, tanquam Præsentem, & quemlibet eorum in solidum ita; quod non sit melior conditio primitus occupantis, nec deterior subsequens: sed id, quod unus eorum incipit, & alter eorum libere prosequi valeat, mediare, & terminare ipsius D. Constituentis Nomine. Pro Annatis autem (f) seu mediis fructibus Præposituræ

(e) Sipontus Apuliæ Dauniæ Urbs olim celebris, e cujus rudieribus hodierna Manfredonia surrexisse creditur.

(f) De Annatis Odoricus Raynaldus ad A. 1392. hæc habet: Bonifacius IX. ingravescentibus rei pecuniariæ difficultatibus, ob continuos armorum fragores sanxit, ut redi-

turæ Ecclesiæ collegiatæ S. Martini de Scepus. jam fatæ Diœcesis Strigon. de qua antea Cameræ Apostolicæ de jure venit solutio ex comparitione in Camera Apostolica, & alias, ubi ipsa materia annuali solutione opus fuerit, ac coram Præsidentibus, & Clericis ejusdem Cameræ Apostolicæ, cum eis quoque, vel eorum altero ad hoc potestatem habente de fructibus dictæ Præposituræ concordandi, terminandi, de dicta Annata, seu medios fructus solvendi, petendi, & impetrandi, eoque de ea in terminis, & dilationibus hujusmodi solutionis obligationem, & onus in similibus, etiam sub pœnis Cameræ Apostolicæ ob non solutionem Annatæ apponi consuetis suscipiendi, & quodlibet licitum, honestum, & necessarium juramentum in talibus præstari solitum, in animam ipsius D. Constituentis præstandi, & eundem, & se pro præmissis jurisdictioni, vigori, compulsioni, & mero Examine dictæ Cameræ, quam meliori forma, prout juris, & styli est, submittendi. Et nihilominus ad majoris roboris præmissorum firmitatem, præfatus D. Constituens promisit sub fide data, & sub excommunicationis pœna, canonica monitione præmissa, nec non 500. Ducatorum Hungaricorum Auri Cameræ Apostolicæ applicandorum, & pristinum ad sancta Evangelia præstitit juramentum, quod præscriptos Procuratores suos, ut præmittitur, constitutos nunquam revocabit, contra præmissa, vel præmissorum aliquid faciet: neque veniet quacunque ratione, via, causa, seu modo, quocunque de jure, seu de facto, neque absolutionem, quamcunque pro hujusmodi revocatione facienda, a quocunque impetrabit, seu obtinebit, aut per alium pro eo impetrare procurabit; quin imo omnia, & singula, quæ ipsi Procuratores, vel eorum alter in præmissis fecerint, vel fecerit, ex nunc, prout ex tunc approbat, ratificat, atque firmat cum protestatione etiam per eum facta expresse; quod si ipse ullo unquam tempore dictos suos Procuratores, vel eorum aliquem quovismodo, seu revocaret, vel contra præmissa faceret, vel veniret, — — illa omnia, & singula ad revocationem hujusmodi ex nunc, prout ex tunc revocat, & annullat, pro nihilique habere vult, & viribus non subsistere. Et ad observantiam omnium, & singulorum præmissorum, seipsum, suæque bona præsentia, & futura, quæcunque possederit, cogi, compelli, arctari, citari, moneri, excommunicari, aggravari, regravari, arestari, detineri, realiter, & personaliter per causarum Cameræ Apostolicæ Auditorem, ejusque Locum tenentem, nec non omnium aliarum Curiarum Ecclesiasticarum, &

---

redigendorum ex omnibus Sacerdotiis, quæ a Sede Apostolica conferrentur vectigalium, quæ primo labente Anno obvenirent, dimidia pars in Fiscum Pontificium inferretur. Aliud plerique Scriptores heterodxi volunt, qui Annatas quot annis Sedi Romanæ dependi invidiose non minus, quam mendose fabulantur.]

saecularium Iudices constitutos, ad quem, seu ad quos pro præmissis recursus habeatur, quorum, & cujuslibet ipsorum juribus, cohortationibus, & meris examinibus se, suaeque bona prædicta sponte, & scienter submitit, voluit, & concessit: renuncians omnibus, & singulis exceptionibus, & privilegiis, remediis, statutis, constitutionibus, & definitionibus, quibuscunque Juris, & facti specialiter Juri dicenti: Generalem renuntiationem non valere, nisi præcesserit specialis. Et insuper voluit, & expresse consensit pro hoc; ut præsens publicum Instrumentum juxta dictamen sapientum in meliori, & debita forma reformaretur, si, & quoties opus fuerit, facti tamen substantia in aliquo non mutata. Super quibus omnibus, & singulis dictus D. Ladislaus Principalis Protestans, & Constituens me Notarium infra scriptum petit, & debite requisivit per me sibi dari, & confici unum, duo, vel plura, publicum, seu publica, Instrumentum, seu Instrumenta; quod & feci Officio mei Tabellariatus incumbente. Acta sunt hæc, & facta Anno, indictione, die, mense, loco, & Pontificatu, quibus supra: præsentibus ibidem Venerabilibus, & Egregiis Dominis Magistro Alberto de Sáros, Canonico Ecclesiæ Scepus. Thoma de Chorda, Emerico de Sáros Presbyteris Albenfis Transilv. & Agriens. respectively Diocesium, & aliis quamplurimis testibus ad præmissa vocatis, & in testimonium requisitis.

Et ego Nicolaus natus Benedicti köeröes, Vaciens. Diocesis, publicus sacra Apostolica autoritate Notarius, & Tabellio juratus, quia præmissis, protestationi, reclamationi, retractationi, juramenti emissioni, Procuratorum constitutioni, ratihabitioni, omnibusque aliis, & singulis, dum, sicut præmittitur, fierent, & agerentur, nominatis testibus præsens interfui, eaque omnia, & singula sicce fieri vidi, & audiui. Ideo hoc præsens publicum Instrumentum me, & nomine meis solitis, & consuetis consignavi, & roboravi in fidem, & testimonium omnium, & singulorum præmissorum requisitus, & rogatus.

XLIII.

*Literæ Foundationis Sacelli Corporis Christi, quod situm est ad
latus Collegiæ Ecclesiæ Scepus. Datum in Castro Scepus.
Anno Domini 1510.*

EX APOGRAPHO.

Nos Hedvigis Ducissa Relicta, nec non Joannes, & Georgius Filii quondam Spectabilis, ac Magnifici Domini Stephani de Zápolya, Comitis Perpetui Terræ Scepus. Regnique Hungariæ Palatini, & Judicis Cumanorum, consimiliter Comites Perpetui dictæ Terræ Scepus. notificamus tenore præsentium significantes, quibus expedit, universis: Quod, cum nos opus existimemus saluberrimum, ac Deo, & hominibus acceptissimum, pia vota fidelium Defunctorum, quorum animæ refrigerium a mortalibus præsertim his, quos aut conjugali fœdere, aut seminis propinquitate, seu genituræ affinitate prosecuti sunt in terris quotidianum exposcunt; non solum orationibus assiduis, sed & eleemosinarum, quæ animarum sunt refocillamina, largitionibus adimplere; speramusque indubitanter, quod quidquid de bonis nostris, a Deo Maximo nobis collatis, vita nobis Comite, in hoc sæculo pro animarum salute largiti fuerimus, id totum ad nutum divinæ dispensationis congerere in cœlis, terrestribusque bonis cœlestia, quæ testante sacro eloquio, & ab eruginis rubigine, & a tineæ demolitione illæsa semper, & solida permanent, commutare, idque solum cedere in præmium salutis, quod longo peragrations tramite ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei imprimis; deinde autem intemeratæ ejusdem Genitricis Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium, quorum precibus gloriosis nedum in terris, sed & in cœlesti Hierarchia pie speramus confoveri, ex fructibus bonorum operum reposuerimus in cœlis. Hinc est, quod nos sollicita mente, atque cura, & diligentia nostris, quibus a toto tempore obitus præfati quondam D. Stephani Comitis, & Palatini D. scilicet, & mariti nostri Hedvigis, charissimique Genitoris nostri, puta Joannis, & Georgii Felicis memoriæ: de quorum utrorumque Conjugum felici propagatione, Divina volente Clementia, ad hanc lucem editi sumus, juxta modulum nostrarum ætatum vehementer incubuimus, si pium votum, & desiderium tum ipsius quondam D. Stephani Comitis, & Palatini; tum etiam Spectabilis, & Magnifici quondam Emerici de dr, et Zápolya consimiliter Comitis, & Palatini, Judicisque Cumanorum, Fa-

tris

tris scilicet ejusdem quondam D. Stephani Majoris natu effectui mancipare, Capellamque Sanctissimi Corporis Christi, se ipsum nobis in edulium, refectio- nemque spiritualem offerentis, ad latus Ecclesiæ Collegiatæ B. Martini de Sce- pus opera, & impensis dicti quondam D. Stephani Comitum, & Palatini laude dignis ædificiis de novo constructam; quorum scilicet duorum Fratrum Comi- tum, & Palatinorum corpora, puta ipsius quondam D. Emerici inter stalla, & choros majoris Ecclesiæ (g) ubi Divina Ministeria quotidie perfici, & de- cantari consueverunt; alterius vero dicti videlicet quondam D. Stephani, in ipsa Capella sacratissimi Corporis Christi, marmoreis in tumulis subtili arte, & magisterio fabricatis existunt feliciter recondita, de bonis, & hæreditatibus no- stris ab eisdem utrisque Fratribus jam defunctis, in nos optimo jure de volu- tis, congruis dotationum largitionibus, quibus Ministri ejusdem Capellæ in ea- dem pro tempore Deo jugiter famulantes se, vitamque ipsorum valeant decen- ter sustentare, condonare, ipsamque Capellam personis idoneis, qui Divinis Officiis sedule insistant, insignire; pro præfatorum quondam DD. Comitum, & Palatinorum Defunctorum, ac Generosæ quondam D. Dorotheæ Genitricis ipsorum recordationibus, quæ modo simili in ipsa æde D. Martini conquiescit; deinde etiam nostræ, nostrorumque Hæredum, & posteritatum utriusque se- xus animarum salute, & refrigerio, ad laudem imprimis Omnipotentis Dei, ejusdemque Genitricis, Virginis Mariæ, ac B. Martini Episcopi, & Confesso- ris dictæ Ecclesiæ specialis Patroni, in quo post Deum, ac ejusdem Genitri- cem Virginem Mariam summam gerimus fiduciam, totale oppidum nostrum So- mogy nuncupatum — — memoratæ Capellæ sacratissimi Corporis Christi, consequenterque rectori ejusdem pro tempore constituto sub modis, & condi- tionibus, atque articulis infra citatis duximus dandam, appropriandam, & con- ferendam salvo jure Patronatus dictæ Capellæ sacratissimi Corporis Christi, quantum ad collationem ejusdem Capellæ, nobis semper reservato — — — Tenor autem articulorum, & conditionum supra fatarum, quibus mediantibus ipsa Capella deinceps regi, gubernarique, ac ipse Rector Capellæ ex emolu- mentis, & utilitatibus, ipsius Capellæ superscriptis, cum Ministris ejusdem Ca- pellæ vivere debeat, sequitur, & est talis: Primum, & ante omnia; quod nos, quamdiu supervixerimus, nobisque decedentibus hæredes nostri, prædi- ctam Capellam sacratissimi Corporis Christi personis, quibus maluerimus, ido- neis,

---

(g) Utriusque tumulus, quod & altitudine, & amplitudine Templi decore officiebat, e me- dio sublatus est. Lapidem tamen sepulchrales, qui Cippus intuebant, superant. Hodie parietibus immixti, & amborum funebres inscriptiones exhibent.

neis, & bene meritis conferendi habeamus, & habeant potestatis facultatem: Si autem (quod Deus avertat) nos, vel hæredes nostros utriusque sexus sine solatio decedere contingeret, ex tunc Præpositus dictæ Ecclesiæ B. Martini Episcopi pro tempore constitutus, quamcunque maluerit, personam idoneam, & bene meritam de membro ipsius Capituli ad Rectoratum ipsius Capellæ eligere, liberam semper, & omnimodam habeat eligendi, & sibi de eadem pleno jure providendi facultatem. Item quod dictus Rector Capellæ pro tempore constitutus sit immediate obligatus jurisdictioni Prælati hujus Ecclesiæ B. Martini pro tempore constituti; idemque prælatus instar aliorum subditorum suorum Clericorum tam eundem Rectorem Capellæ, quam & suos Capellanos pro tempore existentes, si fortassis moribus, & vita dissoluti redderentur, aut servitia Divina, ad quæ tenentur, adimplere negligenter, successivis semper temporibus juxta excessuum ipsorum demerita emendandi, & puniendi habeat plenariam auctoritatem. Item quod idem Rector Capellæ, si fuerit de membro Capituli, perpetuis temporibus de Proventibus ejusdem Capellæ sibi, ut præmissum est, deputatis, & assignatis teneatur in propriis expensis ultra personam suam sex Capellanos Sacerdotes, alioquin tantum quinque pro peragendis Divinis Officiis fovere, & conservare. Item quod idem Rector Capellæ de consilio dicti Domini Præpositi sit obligatus quatuor scholares pro decantandis singulis diebus per hebdomadam annuatim Psalteriis conducere, & appretiare. Item quod prædictus Rector Capellæ una cum suis Capellanis, & quatuor scholaribus singulis diebus depositorum corporum, præfatorum quondam Dominorum Emerici, & Stephani Comitum, & Palatinorum, solenniter cantabunt; Placebo, Requiem, & integras Vigiliis mortuorum. Item quod dictus Rector Capellæ, & singuli Capellani diebus, & temporibus præscriptis officiabunt Requiem. Item quod Rector Capellæ de ceris, & candelis, ac vinis per totum annum ad ipsam Capellam providebit. Item quod prædicti Rector Capellæ, & Capellani sui singulis diebus debent cantare unam Missam per Hebdomadam, idem Rector Capellæ per se cum suis Capellanis ordine infra scripto videlicet: die Dominico de sanctissima Trinitate Missam officiabit cantando, ut moris est, per Capellanos; cæteris autem diebus, in quibus festum non occurret, soli Capellani officiabunt, & cantabunt, videlicet feria II. Requiem pro Defunctis; feria III. de S. Emerico cum Collecta pro Defunctis; feria IV. pro peccatis cum Collecta pro Defunctis; feria V. de Corpore Christi cum Collecta pro Defunctis; feria VI. de Passione Domini cum Collecta pro Defunctis; Sabbatho de B. V. cum Collecta pro Defunctis. Si autem Festum aliquod occurrerit solenne per hebdomadam, tunc etiam Rector Capellæ Missam cantando, aut saltem legendo officiabit. Item quod Rector Capellæ, si non fuerit de numero Capituli, nihilominus instar aliorum Dominorum de Ca-

pitulo Divinis Officiis interesse debet; propter quod etiam Dominus Præpositus, & Capitulum sibi locum condecens in stallis assignare habebunt. Item quod idem Rector Capellæ diebus Rogationum, & aliis diebus Dominicis, & Festivis, ac temporibus opportunis una cum suis Capellanis, processionibus publicis interesse debet, & ob hoc talis semper debet in Rectoratum Capellæ eligi, qui continuam fecerit Residentiam. Item quod singuli Capellanos prædictorum per hebdomadam singulis diebus legent quatuor Missas, excepto uno eorum, qui erit vacans ex eo, quod si aliquis indispositus esset ad Divina peragenda, ex tunc vacans eundem supportare debet in Missa. Item quod iidem Capellani singulis diebus decantabunt Horas B. M. V. & Matutinas cum III. Lectionibus, & Laudibus; similiter & Vigiliis mortuorum cum III. Lectionibus, & Laudibus, & etiam Placebo. Item quod iidem Capellani singulis diebus Festivis Missis, Processionibus, primis, & secundis Vesperis majoris Chori interesse tenebuntur. Item quod idem Rector Capellæ Capellanos tales suscipere debeat, qui sint moribus, & vita redimti; & eos quidem, cum voluerit, liberam habeat dimittendi facultatem; hoc tamen præmissis, quod ipsi Capellani per eundem electi Vesperas, Missas, & alias horas Canonicas in ipsa Capella attente, & cum omni diligentia, devotioneque, & reverentia singulis temporibus peragant, & ad ea perficienda idem Rector Capellæ omnem curam, & diligentiam suam apponat; alioquin, si per ipsos Capellanos ex improvisione Rectoris Capellæ, aliqua negligentia, seu defectus, & enormitas committeretur, idem Rector Capellæ per Dominum Præpositum, vel suum Vicarium pro tempore constitutum emendetur. Item quod idem Rector Capellæ pro tempore constitutus de libris, calicibus, indumentis Sacerdotalibus; nec non cæteris rebus ejusdem Capellæ manibus suis assignatis, semper inventarium habeat, in eisdemque conservandis omnem curam apponat, cujus inventarii par apud Dominos Præpositum, & Capitulum supra dictos permaneat, aliud autem par pro se ipso reservet. Item quod eadem Capella in suis ædificiis, & structuris, puta fenestris, tectis, & aliis ædificiis, & attinentiis ruinam, & desolationem non patiatur. Volumus, ut idem Rector Capellæ amodo de cætero circa ea diligenter attendat, ut ea, quæ fuerint restauranda, de proventibus ejusdem Capellæ sibi modo præmissis deputatis, debito modo reficiat, & restauret: quod, si in præmissis tepidus, & negligens foret, Dominus Præpositus pro tempore constitutus eundem ad id faciendum per omnia remedia opportuna cogendi, & compellendi plenariam, & omnimodam habeat potestatis facultatem. Ut autem præsens dispositio, seu ordinatio nostra cunctis pateat evidenter, roburque obtineat perpetuæ firmitatis, decrevimus, ut superinde tria paria literarum nostrarum conficiantur; quorum unum apud nos ipsos reservabimus: aliud autem in Sacristiam prædictæ Capellæ sa-

cratissimi Corporis Christi reponemus, & tertium par dictis Dominis Præposito, & Capitulo ad Sacristiam eorum trademus, & assignabimus. Quicumque autem præsentì dispositioni, & ordinationi nostræ temerario ausu contravenire præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ejusdemque Illibatæ Genitricis V. M. ac B. Martini Episcopi, & Confessoris, ac Omnium Sanctorum se noverit incursum. In cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam præsentès literas nostras Sigillorum nostrorum appensionibus jussimus, & fecimus communiri. Datum in Castro nostro Scepus. Feria IV. proxima post Festum Epiphaniarum Domini Anno ejusdem MDX.

XLIV.

Joannis, & Georgii de Zápolya Comitum Scepus. litteræ, quibus Joannem Horváth de Lomnycza nominant Præpositum Scepus. Datum in Arce Trenchin. Anno Domini 1511.

EX APOGRAPHO.

Nos Joannes de Zápolya perpetuus Comes Terræ Scepus. ac Vajvoda Transilvanus, & Siculorum Comes, ac Georgius similiter Comes perpetuus dictæ terræ Scepus. &c. memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit, universis: Quod nos attentis, & consideratis vita, & virtute, & morum honestate, liberalisque scientiæ sufficienti peritia, cæterisque virtutum meritis Honorabilis Magistri, Joannis Horváth de Lomnycza, quibus eundem ab altissimo novimus insignitum, eundem tanquam personam idoneam, & bene meritam, ad Præposituram collegiatæ Ecclesiæ B. Martini de Scepus. in terra nostra Scepus. fundatæ, nunc per mortem, & decessum Reverendi quondam Ladislai Chobad ultimi, veri, & legitimi possessoris ejusdem Præposituræ de jure, & de facto vocantem, autoritate nostri juris Patronatus, quod in ipsa Ecclesia nostra Scepus. habere dignoscimur, duximus eligendum, & nominandum, sibi omnino, & nemini alteri de eadem pleno jure providentes, & conferentes; imo nominamus, eligimus, & provide-mus, conferimusque, ac eundem illi, cui videlicet interest, necessario de institutione Canonica providere, ad confirmandum in eadem Præpositura præsentamus: testimonio præsentium mediante. Datum in Arce nostra Trenchinienli feria tertia proxima post festum B. Blasii Martyris Anno Domini MDXI.

XLV.

Joannis Cardinalis Legati Apostolici literæ, quibus Sacelli Corporis Christi fundationem, sed certis articulis immutatis, ratam habet. Datum in Cænobio Nostre Anno Domini 1511.

EX APOGRAPHO.

Johannes miseratione Divina Tit. Sancti Sixti S. R. E. Presbyter Cardinalis in Hungariæ, & Bohemiæ Regnis, cæterisque terris, atque Dominiis eisdem subiectis, Apostolicæ Sedis Legatus, ad futuram rei memoriam damus: Quod Nobiles, ac egregii viri Christophorus Szmercheny Castrorum Scepus. Regecz, Talya, Tokay, Præfectus; Michael Horvath de Palotfa, & Michael de Zemere Illustres, ac Magnificæ Dominæ Hedvigis Ducissæ Tefinensis Spectabilis quondam, & Magnifici Domini Stephani de Zapolya, Palatini Hungariæ, ac perpetui Comitum Terræ Scepus. & Judicis Cumanorum conjugis, ac Liberatorum suorum Spectabilium, & Magnificorum Dominorum Johannis Vajvodæ Transylvaniæ, ac Georgii Perpetuorum Comitum Terræ Scepus. Magistri curiæ nomine, & in personis eorundem Dominorum suorum, cum literis sufficientis credentiæ, & pleni, ut vocant, mandati coram nobis constituti nos oraverint, ut limitationem, & ultimam memoratorum Dominæ Ducissæ, & Dominorum Comitum dispositionem, quam super negotiis Capellæ Tit. Sacratissimi Corporis Christi, in meridionali latere Collegiatae Ecclesiæ de Scepus Diocesis Strigon. pro refrigerio animarum suarum, & ex sese nascentium, ac in Corporum Sepulturam multis sumptibus fieri curassent, bonisque terrenis dotassent, tanquam perpetuo duraturam acceptaremus, confirmaremus inque sempiternam observationem litteris memoriæ commendaremus. Insuper, quod eandem Capellam nos ex legationis nostræ autoritate speciali aliqua prærogativa, cui fideles in ævum gauderent, ornaremus, irritam, vanamque faciendo — rerum futurarum ratione habita, quam super ipsa Capella prius limitationem, dispositionemque dicti Fundatores fecissent. Imprimis autem nomine, quorum supra, Capellam, ac ejus Rectores pro tempore constitutos Reverendissimo Domino Archiepiscopo Metropolitanæ Ecclesiæ Strigoniensis in Hungaria moderno, & futuro; ac protectioni eorum tanquam Metropolitanis, ac Regni Hungariæ Primatibus commendarunt, apud eundem, eisdemque relinquentes collationem ipsius Capellæ, si Domum Fundatorum unquam in semine deficere con-

contigerit: ista tamen, quod quibuscunque eam contulerint, vel ante ipsos collata fuerit, Rectores contra quoslibet Turbatores in bonis, & juribus Capellæ tueantur. Si vero iidem Rectores negligentes rerum Divinarum, vel bonorum dissipatores fuerint reperti, ut meriti fuerint, puniantur, ac Sanctæ Synodo eorundem Dominorum Archiepiscoporum, semper interesse teneantur: in signum hujusmodi dispositionis, ac sperandæ protectionis ternos aureos justos Dominis Archiepiscopis offerent; ipsique Rectores non coram alio, quam Vicario Dominorum Archiepiscoporum, utpote quibus ipsa Capella dedicata, ac eorum Metropolitanæ Basilicæ annexa perpetuo ex voluntate fundatorum est, juribus aditare citati debeant, & Testamentorum suorum confirmationem petant. Et quoniam cura ædificii Capellæ, divinarumque solemnitates, & bonorum temporalium procuraciones penes Rectores Fundatores relictas volunt, idcirco, ut Rector præsens, & futuri his, atque aliis curis sufficiant ad Divina in Capella continuanda, ultra personam suam tres Capellanos semper interteneant, eorumque victum diurnum Rectores administrent, justitiam faciant litigantibus, & Testamenta confirment, dispensentque res intestatorum, atque iidem Rectores altare in Capella existens conferendi jus habeant, ut eorum possessoribus numerus in Capella servientium augeatur: salvo tamen honore, & reverentia Præpositorum, & Capituli de Scepus. quam erga ipsos, Rectores, & ejus Collegæ, ut Superioribus exhibebunt. Nos igitur præmissorum petitionibus piis, & justis nomine memoratæ Dominæ Ducissæ, ac Dominorum Comitum Liberatorum suorum, modo præmissis factis inducti, ut jugiter Dei Omnipotentis Gloria, nec non Gloriosissimæ V. M. ac Sanctorum Omnium in terris honor propagetur, religioseque observetur, limitationem, & ultimam dispositionem ipsorum Fundatorum super negotiis prædictis, Capellæ factis, in perpetuam rei firmitatem acceptavimus, & confirmavimus, imo acceptamus, & confirmamus, dando ex nostræ largitionis auctoritate per merita passionis Christi, ac Beatissimæ V. M. Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ac Sanctorum omnium vere pœnitentibus, & confessis absolutionem ab omnibus peccatis, & culpis, exequiis votorum casibus, quicunque eandem Capellam Corporis Christi, singulis annis ipso festo Corporis Christi devotissime eleemosynarum largitionibus, Missarumque celebrationibus visitaverint. Item elargimur, ut ejus Rectores a modo rubea cera tanquam honorati utantur, vocentur, & intitulentur Comites (h) Capellæ Corporis Christi. Nemo autem his nostris

Z z 3

con-

(h) Hujusmodi Comes Capellæ Anno 1553. fuit Mathæus Zerdahelyi Lector Ecclesiæ Scepusiensis, qui harum, & superiorum literarum confirmationem ab Ferdinan-

concessis, sub excommunicationis pœna irremissibili, contraire volens præsumat, Datum in Monasterio (i) Nosthre XIII. Kalend. Maji. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Domini Julii Divina Providentia Papæ Secundi V. Anno MDXI.

XLVI.

Bulla Leonis X. Papæ, qua immunitates Præpositis Scepusiensibus a Pio II. concessas revocat. Datum Romæ Anno Domini 1513. Edidit P. Carolus Peterffi Concil. Ecclesiæ Hung. Tom. I.

Leo Episcopus Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Regimini Universalis Ecclesiæ præsidentes, de universis Orbis Ecclesiis, potissime Metropolitanis assidue cogitantes, quantum cum Deo possumus, diligenter operam adhibebimus; quod ipsæ ab indebitis gravaminibus releventur. Quare non debet reprehensibile judicari, si Romanus Pontifex interdum, quæ a suis prædecessoribus sunt gesta, ex sanioris inspectione judicii refutat, & immutat; prout in Domino conspicit salubriter expedire. Dudum siquidem a felicitis recordationis Pio Papa II. Prædecessore nostro literæ emanarunt tenoris sequentis:

Pius Episcopus Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Pastoralis Officii debitum nos excitat, & rationis ordo exposcit, ut ea, quæ vetuste pro commodo, & honore singularum Ecclesiarum, ac Prælatorum commoditate ex rationabilibus causis processerunt, ac etiam animarum salutem, honestatemque concernunt, & hætenus observata sunt, ne in contempionem deveniant, Apostolico munimine, cum a nobis petitur, propensius solidemus. Sane pro parte dilecti filii Johannis Stok, Præpositi Ecclesiæ S. Martini de Scepus, Strigon. Diæcesis, nobis nuper exhibita petitio continebat; quod per antiqua privilegia, & Instrumenta publica constat, qualiter Ecclesia prædicta, quæ

nando Rege impetravit. Cæterum annotasse juverit, piam hanc fundatorum mentem, non modo autoritate Strigoniensium Archiepiscoporum, verum Regia etiam, ac Pontificia aliis usibus jam dudum applicatam esse.

(i) Nosthre Cœnobium Ordinis D. Pauli I. Eremitæ haud procul Vissgrado.

quæ nunc collegiata est, olim Cathedralis fuit, & præterea illius Præpositus pro tempore existens ex antiqua approbata, & præscripta consuetudine omni anno, videlicet in Cœna Domini ante Summam Missam in majori porta Ecclesiæ, multitudine populi conferti de loco prædicto Scepus. congregata, juxta prædictam consuetudinem cum suis paramentis, & solennibus orationibus, & aliis ad hoc pertinentibus, & consuetis semel solenniter, & alias omni die, quando necesse fuerit per se, vel ejus Vicarium in Episcopalibus casibus auctoritatem habet absolvendi, ac in Capitulum, & clerum, nec non populum utriusque sexus ejusdem loci plenariam jurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus: videlicet judicandi, instituendi, confirmandi, infirmandi, destituendi, & instandi, corrigendi, inquirendi, excommunicandi, & censuras Ecclesiasticas exercendi, sententias fulminandi, & relaxandi, Synodum convocandi, charitativum subsidium petendi, ac omnia alia, ac singula, quæ jurisdictionis sunt spiritualis, exercendi; prout in quodam Instrumento publico, seu literis authenticis inde confectis, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur præsentibus, habere volumus pro expressis, plenius continetur; sic, quod Capitulum, Clerus, & populus prædictæ Ecclesiæ subjecti, sub omnimoda jurisdictione in Spiritualibus Præposito Scepusiensi, pro tempore existenti, de antiqua consuetudine pleno jure fore dignoscuntur; nullumque alium præter ipsum Præpositum, superiorem habere recognoscunt, & ipsi Præposito, tanquam eorum immediato superiori obedientiam, & reverentiam debitam exhibere consueverunt. Quare pro parte dicti Præpositi nobis fuit humillime supplicatum, ut consuetudinem prædictam, ac illam concernentia omnia, & singula in Instrumentis, seu literis prædictis contenta, ad hoc, ut majoris roboris firmitatem obtineant, confirmare, & approbare, aliasque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati consuetudinem ipsam ratam, & gratam habentes, illam, ac omnia, & singula in Instrumentis, seu literis prædictis contenta hujusmodi, & quæcunque inde secuta, prout rite, & juxta processerunt, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, ratificamus, & confirmamus, ac præsentis scripti Patrocinio communimus, ipsamque consuetudinem, sicut hactenus est observata, perpetuis futuris temporibus observandam fore decernimus, & declaramus. Non obstantibus consuetudinibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostram approbationis, ratificationis, confirmationis, communionis, & declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum se noverit incursum.

Datum

Datum Mantuæ Anno Incarnationis Domini MCCCCLIX. XV. Kal. Decemb.
Pontificatus nostri Anno II.

P. B. Vallestar.
Joann. de Collis.

Cum autem, sicut accepimus, licet piæ memoriæ Nicolaus Papa V. etiam Prædecessor noster Archiepiscopo Strigoniensi, sicut & pro tempore existenti, jurisdictionem Primatiæ, & Legationis natæ, quibus Archiepiscopus Strigoniensis existens fungitur, approbans, & confirmans, eidem Archiepiscopo pro tempore existenti, quod in singulas Regni Hungariæ, & partium ei de jure, vel consuetudine subjectarum, vel subjiciendarum Cathedralis etiam, Metropolitanas, ac alias, licet exemptas, Ecclesias, earumque personas eisdem quomodolibet subjectas, & subjiciendas tam Ecclesiasticas, etiam exemptas, quam mundanas, omnimodæ potestati Primatiæ, & Legationis eorundem tam in foro conscientiæ, quam contentioso, cum honoribus, oneribus, & prærogativis debitis, & consuetis, perpetuis futuris temporibus uti, & gaudere jurisdictionem, & legationem in prædictas libere exercere valeret, autoritate Apostolica concefferit, inter alia ipsum Archiepiscopum de causis, quas intra limites legationis hujusmodi etiam per simplicem querelam coram eo, & Sede Strigoniensi moveri, aut verti ctingeret, cognoscere, & cognosci facere, causasque hujusmodi committere, cæteraque omnia, & singula, quæ auctoritatem, officium, honorem Primatiæ, & Legationis hujusmodi de jure, aut consuetudine, ac alias quomodolibet concernunt, facere, & exequi autoritate Apostolica, in ea parte sibi specialiter attributa posse, prout in diversis ipsius Nicolai Prædecessoris litteris de super confectis dicitur plenius contineri, ipsique Archiepiscopi Strigonienses, qui ex tunc fuerunt in possessione, seu quasi præmissorum extiterint, prout dilectus Filius noster Thomas Tit. S. Martini in Montibus Presbyter Cardinalis, qui Ecclesiæ Strigoniensi ex concessione, & dispensatione Apostolica præesse dignoscitur, existit, ac Præpositus Ecclesiæ Scepusiensis hujusmodi pro tempore existens, præfato Archiepiscopo Strigoniensi subjectus existat, & ad ejus Synodum accedere, atque oleum sacrum, & Chrisma ab eo recipere, & alias eum in suum superiorem recognoscere, & ab eodem Archiepiscopo institui debeat; tamen dictus Præpositus prætextu litterarum Pii prædecessoris nostri hujusmodi, Synodum etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis congregare, ac in die Cænæ Domini, multitudine populi congregata, Romanorum Pontificum solennibus orationibus præviis præfatum populum benedicere, & in casibus reservatis absolvere, charitativum subsidium imponere, & exigere, de causis cognoscere, & judicare,

Ca-

Canonicatus, & præbendas, & alia beneficia Ecclesiastica conferre, & in illis instituere, confirmare, & destituere, visitare, corrigere, censuras fulminare, & omnia alia, quæ jurisdictionis existunt, exercere præsumit in grave præjudicium Ecclesiæ Strigoniensis, ac præfati Thomæ Cardinalis, & Archiepiscopi Strigoniensis pro tempore existentis non modicum, & gravamen. Nos igitur attendentes, quod litera Pii Prædecessoris hujusmodi in enormem læsionem jurisdictionis ordinariæ, ac mensæ Archiepiscopalis Strigoniensis cedat; ac volentes in præmissis salubre remedium adhibere, motu proprio, non ad dicti Thomæ Cardinalis, vel alicujus alterius pro eo nobis super hoc oblata petitionis oblationem; sed de nostra mera libertate, ac ex certa scientia literas Pii Prædecessoris hujusmodi, omniaque, & singula in iis contenta, & abusiones autoritate Apostolica tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus; ac omnino viribus evacuamus, easque nullius esse roboris, & momenti declaramus decernentes irritum, & inane, si secus super his a quocumque quavis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari; non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ revocationis, cassationis, irritationis, annulationis, declarationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDXIII. Pridie nonas Maji. Pontificatus nostri Anno I.

XLVII.

*Bulla ejusdem Leonis X. Papæ, qua mandat Episcopis Vacien-
si, Transilvano, & Cracoviensi, ut in usu privilegiorum a Pio
II. & Sixto IV. concessorum, Præpositos Scepus. conservare
adnitantur. Datum Romæ Anno Domini 1515.*

EX AUTOGRAPHO.

Leo Episcopus servus servorum Dei. Venerabilibus Fratribus (k) Vacien-
si, & Transilvaniensi, ac Cracoviensi Episcopis salutem & Apo-
stolicam benedictionem. Hodie a nobis emanarunt litteræ tenoris subsequentis.

Leo

(k) Erat id temporis Episcopus Vacii Ladislaus Zalkanus, in Transilvania Franciscus de Varda, Cracoviæ Joannes Konarsky.

Leo Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Ad nostrum spectat officium suorum Prædecessorum inhærendo vestigiis, illa, quæ per Episcopos Prædecessores laudabili, ac provida ratione, pro statu, quiete, & juribus conservandis, Personarum Ecclesiasticarum gesta sunt, ut majorem obtineant firmitatem, quo sæpius fuerint Apostolico præsidio communita, sui præsidii munimine roborare; prout id conspicitur in Domino salubriter expedire. Dudum siquidem felicitis recordationis Pio Papæ II. Prædecessori nostro pro parte tunc Præpositi Ecclesiæ S. Martini loci in Scepus. Strigoniensis Diæcesis expositum est; quod per antiqua Privilegia, & Instrumenta publica constabat, qualiter Ecclesia prædicta, quæ tunc collegiata erat, olim Cathedralis fuerat, & ideo Præpositus dictæ Ecclesiæ pro tempore existens ex antiqua approbata, & præscripta consuetudine omni anno, videlicet: in die cœnæ Domini ante summam Missam in majori porta dictæ Ecclesiæ magnitudinem, & multitudinem populi confessi comitatus in Scepus. hujusmodi congregatam, juxta consuetudinem prædictam cum suis paramentis, & solennibus orationibus, ac aliis ad id pertinentibus, & consuetis, semel solenniter & alias omni die, quando necesse foret, per se, vel per suum Vicarium, in Episcopalibus casibus auctoritatem habebat absolvendi, ac in capitulum, ac clerum; nec non populum utriusque sexus ejusdem loci plenam jurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus videlicet judicandi, instituendi, & confirmandi, infirmandi, destituendi, visitandi, corrigendi, inquirendi, excommunicandi, & censuras Ecclesiasticas exercendi, sententias fulminandi, & relaxandi, Synodum convocandi, charitativum subsidium petendi, ac omnia, & singula, quæ jurisdictionis erant, exercendi, siquidem capitulum, clerus, & populus dictæ Ecclesiæ subjecti sub omnimoda jurisdictione in Spiritualibus Præposito, pro tempore existenti, dictæ Ecclesiæ de antiqua consuetudine pleno jure fore dignoscebantur, nullumque alium, præter eundem Præpositum, in eorum superiorem recognoscebant, & ipso Præposito tanquam immediato superiori, obedientiam, & reverentiam debitam exhibere consueverant; idem Pius Prædecessor consuetudinem hanc ratam, & gratam habens, ac omnia, & singula in Instrumentis, seu Privilegiis prædictis contenta, ac quæcunque inde secuta, prout rite, & juste processerant, auctoritate Apostolica approbavit, & confirmavit; ipsamque consuetudinem, sicut eatenus erat observata, perpetuis futuris temporibus observandam fore decrevit, & declaravit; & deinde piæ memoriæ Sixto Papæ IV. etiam Prædecessori nostro præmissis expositis, idem Sixtus Prædecessor nonnulla alia indulta, per suas litteras eidem concessit; prout in singulis litteris prædictis plenius continetur. Cum autem, sicut exhibita nobis pro parte dilecti Filii Joannis Horvath, moderni Præpositi dictæ Ecclesiæ petitio continebat, ipse cupiat litteras, ac auctoritatem, potestatem, & jurisdictionem, nec non omnia, & singula prædicta

Et pro illorum subsistentia firmiori, perpetuæ firmitatis robur obtinere, pro parte ejusdem Joannis asserentis litteras prædictas esse in usu, seque tanquam Præpositum dictæ Ecclesiæ exercendi, prædicta omnia in possessione fore, nobis humiliter supplicatum est, ut litteris, ac authoritati, potestati, & jurisdictioni; nec non omnibus in eisdem litteris contentis, robur nostræ approbationis adjicere, aliisque mediis opportunis præmissis providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque præfatum Johannem, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existat, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, litteras tam Pii, quam Sixti Prædecessorum nostrorum hujusmodi, ac authoritatem, & jurisdictionem prædictas; nec non omnia, & singula in dictis literis contenta; ita, quod Joannes, & successores præfata jurisdictione, potestate, & authoritate, ac omnibus juribus in singulis litteris prædictis contentis uti, illaque exercere libere, & licite possint, & valeant, authoritate Apostolica præfata tenore præsentium confirmamus, & approbamus, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Ecclesiæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus. Privilegiis quoque, ac statutis, & litteris Apostolicis quibusvis personis, etiam dilecto Filio nostro Thomæ Tit. S. Martini in montibus Presbitero Cardinali, ac sedis Apostolicæ in partibus illis, etiam ratione Ecclesiæ Strigoniensis, cui ex concessione, & dispensatione Apostolica, præesse dignoscitur, nato legato; per quas literas Pii Prædecessoris præfati tanquam in præjudicium Archiepiscopi, tanquam legati nati secus fieret, irritum, & inane decrevimus per nos, seu sedem Apostolicam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, & insolitis concessis, & concedendis, ac eidem Joanni Præposito intimatis, quibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa — — ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia quævis exquisita forma servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur præsentibus, pro sufficienter expressis, & insertis habentes harum serie specialiter, & expresse derogamus; cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, efficationis, approbationis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eate-

nus noverit se incursum. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDXV. V. Idus Julii, Pontificatus nostri Anno III.

Quocirca fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, vel unus vestrum per vos, vel alium, seu alios literas prædictas, ac omnia, & singula in eis contenta, ubi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte dicti Joannis, & pro parte existentis Præpositi dictæ Ecclesiæ desuper fueritis requisiti, solenniter publicantes, ac ei in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciatis literas prædictas, & in eis contenta, quæcunque inviolabiliter observari; non permittentes eum contra litterarum nostrarum tenorem per quoscunque, cujuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, præeminentiæ existant, desuper quomodolibet indebite molestari, seu perturbari, ipsumque Joannem, ac alios Præpositos dictæ Ecclesiæ, non solum sub censuris Ecclesiasticis, sed etiam pænis pecuniariis fabricæ Principis Apostolorum de urbe applicandis in præmissis tueri, ac defendere autoritate nostra, apellatione postposita, compellendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus omnibus supradictis, seu, si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sede sit indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDXV. V. Idus Julii, Pontificatus nostri Anno III.

XLVIII.

Literæ conventus de Jászó, continentes passionem Joannis Henckel, Archidiaconi de Thorna super ultima voluntate Christophori de Zemenchen, Lectoris Ecclesiæ Scepusiensis. Datum Anno Domini 1522.

EX APOGRAPHO.

Nos Petrus de Cassovia Artium liberalium Magister Præpositus, & conventus Ecclesiæ B. Joannis Baptistæ de Jászó memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit, universis: Quomodo Venerabilis Dominus Magister Joannes Henckel de Leuschovia, Archidiaconus de Thorna, nostri veniendo in præsentiam, nobis significare curavit in hunc
mo.

modum: Quod licet Venerabilis olim Dominus Christophorus de Zemenchen Lector, & Canonicus Ecclesiæ Scepusiensis, tempore ultimæ suæ voluntatis superioribus temporibus, scilicet circa festum B. Mathiæ Apostoli, in anno, cujus jam quarta, vel citra instaret revolutio, transacto præteritum coram ipso Domino Joanne Henckel, tanquam Principali testamentario, ac Venerabilibus Dominis Stanislao Artium Liberalium Doctore, Custode, & Concanonico dictæ Ecclesiæ Scepusiensis, veluti Notario Apostolico, Laurentio de Igló Prædicatore de Késmárk; nec non discreto Joanne literato de Várallya quandam testamentariam fecerit legationem; ac universas, & quaslibet totales portiones suas possessionarias — — honorabili capitulo annotatæ Ecclesiæ Scepusiensis, ac Dominis Canonicis pro tempore in eodem constitutis, & Deo jugiter famulantibus vigore cujusdam publici Instrumenti superinde confecti, in perpetuam elemosinam dederit, donaverit, & perennaliter contulerit, inscripseritque; prouti in quibusdam aliis literis superinde emanatis clarius, & liquidius contineretur. Verum aliquibus negotiis ipsis testamentariis non solum intentis, & occupatis; verum etiam universæ carnis viam ingressis, de hujusmodi testamentaria legatione ipsius quondam Domini Christophori lectoris non potuisse hactenus passionem facere, petens debita cum instantia idem Dominus Magister Joannes Henckel, Archidiaconus de Thorna in sua, ac Egregiorum Michaelis Pannonii Artium Liberalium, & Medicinæ Doctoris, Benedicti de Szent Maria Secretariorum Spectabilum, & Magnificorum Dominorum Joannis, & Georgii de Zápolya Comitum Perpetuorum Terræ Scepus., & Magistri Bernardi de Szentivány Prædictæ Ecclesiæ Scepusiensis Canonici nominibus, & in personis testamentariorum scilicet, & coexecutorum suorum, in dicto capitulo prædictæ Ecclesiæ Scepusiensis literas superinde fiendas, ad passionem suam per nos dare dignaremur juris ejusdem ad uberiores cautelam. Unde nos eidem capitulo Ecclesiæ Scepus. ad passionem prædicti Domini Magistri Joannis Henckel, Archidiaconi præsentis literas nostras superinde fiendas, sigillo nostro autentico signatas, duximus concedendas juris ipsorum ad cautelam; jureque, & justitia mediante. Datum Sabbatho proximo post festum Ascensionis Domini Anno ejusdem MDXXII.

XLIX.

Literæ Ferdinandi Regis ad Castellanos Scepusienses, & exercitibus Præfectos, ut Præposito, & Purochis Scepus. damna non inferant; sed eos defendant. Datum Pragæ Anno Domini 1530.

EX APOGRAPHO.

Ferdinandus Dei Gratia Rex Hungariæ &c. Fidelibus nostris egregiis ac strenuis Castellanis Arcis Scepus. Exercituumque nostrorum Præfectis præsentibus, & futuris salutem, & gratiam. Quoniam nos fidelem nostrum Reverendum Joannem Præpositum Ecclesiæ D. Martini Terræ Scepus. simul cum omnibus bonis, ac rebus, ac Presbyteris jurisdictioni suæ subjectis, in nostram Regiam receperimus protectionem, & tutelam specialem: Nolentes itaque per quempiam ipsum, aut suos Plebanos, & Presbyteros impediri turbari molestari, seu damnificari permittere, harum serie sub pœna indignationis nostræ, fidelitati vestræ mandamus firmissime: ne Præpositum D. Martini Terræ Scepusiensis, ac Plebanos ejusdem jurisdictioni subjectos molestare, aut damnificare audeatis. Quod si quis contra vos ex iis exceßerit, non via facti; sed coram præfato Præposito eorum Prælato, jure requiratis, & vobis justitia non deerit; quin potius ab omnibus impetitoribus eos tueri, & defendere debeatis. Secus facere sub pœna præmissa non ausuri. Datum Pragæ feria 2da. proxima post Dominicam Palmarum Anno Domini MDXXX.

L.

Franciscus de Bachya ab Joanne Rege nominatus Præpositus Scepus. constituit suum per Scepusium Vicarium Georgium Levodisz. Dat. Budæ Anno Domini 1533.

EX AUTOGRAPHO.

Franciscus de Bachya Præpositus Scepusiensis, Secretarius Serenissimi Domini, Domini Joannis Dei Gratia Regis Hungariæ &c. Univerfis, & singu-

gulis Lectori, Cantori ac aliis dignitatibus, & Canonicis; item Plebanis, Rectoribus Altarium, cæterisque personis Ecclesiasticis ad Præposituram S. Martini Ecclesiæ Scepusiensis pertinentibus, Dominis Amicis, & Fratribus Salutem, & Fraternalis amoris incrementum. Venerabiles Domini Fratres, & amici honorandi. Quam multæ calamitates, & ruinae per has procellas bellicas, quæ in hoc Regno Hungariæ, his retro annis propter perniciosas infidelium Majestatis Regiæ, Domini nostri Clementissimi factiones, non solum in facultatibus vestris, sed etiam in rebus Divinis, & usque adeo in administratione juris, & justitiæ consecutæ sint, omnibus vobis sunt manifestæ. Certe pro mea virili, posteaquam Præpositura Scepusiensis propter immanem, & ignominiosam prodicionem atque ingritudinem erga eundem Sernissimum Dominum nostrum, Joannis de Lompnycza, per eundem Serenissimum Principem mihi fuit collata; fui sæpe conatus obviam ire, & vos, negotiaque vestra, si quæ per hæc tempora turbulenta judicanda emerissent, alicujus boni viri ministerio committere; sed expectabam, quo hæc dissensiones sedarentur, & aliqua futuræ pacis spes effulgeret, ut solus ipse una vobiscum de hac re tractare possem: Sed quoniam Deus Altissimus ex sua immensa pietate id, quod tantopere expectabamus, misertus conditionis afflictorum suorum, jam nobis elargitus est, paxque certissima inter hos Principes conclusa esse nuncietur, non putamus esse differendum, præsertim, cum intelligamus adversarium nostrum nihil ex suæ naturæ artibus prætermittere, & multa mala, quorum est artifex, ut vos in vera fide, honestoque officio vestro pessumdet, quotidie inter vos spargere; decrevi interim honorabilem Dominum Georgium Levvdificz Canonicum Ecclesiæ Scepusiensis, & Plebanum civitatis Késmárk, de cujus eruditione, & virtutibus multi amicorum mihi prædicarunt, in vicarium meum constituere, quo interim illis defectibus, qui inter vos emergunt, vel fortassis superioribus temporibus emerissent, juridice medeatur, & disponat; prout eundem Dominum Georgium in vicarium meum, & locum tenentem constituo, vobisque in rebus, & negotiis, quæ ad vicarii officia pertinent, audiendum præsentio. Quare Dominationibus, & Fraternalitatibus vestris, & vestrum cuilibet harum serie committo, ut eidem Domino Georgio, uti vero, & legitimo vicario vestro obedientes sitis; & universos proventus ratione dictæ Præposituræ ex medio vestri provenientes, ad manus ejus, aut cujus ipse commiserit, administretis, in aliis quoque omnibus negotiis eo honore, & ea reverentia eundem audiat, quibus a bonis, & fidelibus personis Ecclesiasticis legitimum suum vicarium decet, & conveniens est audiri; secus nullo modo facturi. Datum Budæ Sabbatho proximo post Festum Divisionis Apostolorum. Anno Domini MDXXXIII.

LI.

*Franciscus de Nagy Köröfs nominatur Lector Capituli Scepus.
& Rector Sacelli sanctissimi Corporis Christi. Datum Va-
radini Anno Domini 1537.*

EX APOGRAPHO.

Nos Joannes Dei Gratia Rex Hungariæ &c. Memoriam commendamus te-
nere præsentium significantes, quibus expedit, universis: Quod nos in-
ducti meritis, & virtutibus, ac literalis scientiæ sufficienti peritia, cæterisque
animi dotibus fidelis nostri venerabilis Francisci de Nagy Köröfs, quibus ipse
apud Majestatem nostram tunc digno Testimonio meruit commendari: eundem
igitur tanquam personam idoneam, & bene meritam ad Lectoratum, Canoni-
catum Ecclesiæ Scepusiensis; nec non Rectoratum Capellæ nostræ ad latus
ejusdem Ecclesiæ Scepusiensis constructæ, simul cum possessionibus — — aliis-
que bonis temporalibus, ad eosdem Lectoratum, Canonicatum, & Capellam
pertinentium, Autoritate Juris Patronatus nostri Regalis, quod generaliter in
omnibus Ecclesiis Regni nostri, more præcedentium nostrorum Divorum Hun-
gariæ Regum habere dignoscimur, duximus eligendum, nominandum, & præ-
sentandum, eosdemque Lectoratum, Canonicatum, ac Rectoratum Capellæ ei-
dem dandum, & conferendum. Imo eligimus, nominamus, & præsentamus,
ac damus, conferimus harum nostrarum vigore, & Testimonio literarum me-
diante. Quo circa vobis fidelibus nostris, Reverendo Præposito dictæ Eccle-
siæ Scepusiensis pro tempore constituto; nec non honorabilibus Vicario, Cu-
stodi, Cantori, ac toti Capitulo ejusdem Ecclesiæ, harum serie committimus,
& mandamus; quatenus vos vicarie præfatum Franciscum Nagy Köröfy in
dictos Lectoratum, Canonicatum, ac Rectoratum Capellæ, canonice institue-
re, in iisdemque ipsum confirmare: committentes nihilominus præfato Capitu-
lo, quibus & nos serie præsentium committimus strictius, & mandamus, ut
præfatum Franciscum Nagy Köröfy, aut ejus nomine Procuratorem suum, in,
& ad realem, pacificamque possessionem eorundem Lectoratus, Canonicatus,
& Rectoratus Capellæ, aliorumque bonorum temporalium eorundem admittere,
ac acceptare, Sellamque sibi in choro, ac vocem, & locum in Capitulo,
juxta suæ dignitatis indigentiam cum omni plenitudine Juris Canonici assignare,
de universis etiam proventibus, & emolumentis, ac obventibus dictorum Le-
ctora-

ctoratus, Canonicatus, & Rectoratus Capellæ, eidem Francisco Nagy Körösfy, aut ejus nomine Procuratori suo legitimo, & nemini alteri respondere. Et per hos, quorum interest, vel intererit, responderi facere, modis omnibus debeatis, & teneamini. Nec secus facturi. Datum Varadini in Vigilia Festi Beati Laurentii Martyris. Anno ab Incarnatione Domini MDXXXVII.

LII.

Mandatum Ferdinandi Regis Hung. ad Comit. Alexium Turzo, & Mathiam Loboczky, ut contra adversarios tueantur Capitulum Scepusiense. Datum Viennæ Anno Domini 1542.

EX APOGRAHPO.

Ferdinandus Divina favente Clementia Romanorum, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex semper Augustus, Infans Hispaniarum, Archidux Austriæ &c. Spectabili, & Magnifico Comiti Alexio Thurzo de Bethlemlfalva, Judici Curiae, & locum tenenti nostro, ac egregio Mathiæ Loboczky de Kamenyicze nostro Confiliario, fidelibus dilectis Salutem, & Gratiam. Quoniam nos fideles nostros honorabiles Capitulum Ecclesiæ Scepus. bonaque omnia in nostram recepimus protectionem, & tutelam; in personaque nostra eadem tutelæ vestræ duximus injungenda, prout injungimus, mandantes vobis, ut ipsos Capitulares, ac bona eorum universa, quæ bono jure possident, contra omnem violentiam, illegitimamque impeditionem, atque infestationem curetis tuenda, autoritate nostra Regia præsentibus vobis in hac parte plenarie concessa. Secus non facturi. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Viennæ IX. Julii Anno Domini MDXLII.

LIII.

Stanislaus Varallyi Episcopus Quinqueeccles. & Præpositus Scepus. Clerum suæ jurisdictioni subiectum evocat ad Synodum. Datum Anno Domini 1545.

EX AUTOGRAPHO.

Stanislaus Divina miseratione Episcopus Quinqueecclesiens. Præpositus hujus Almæ Ecclesiæ Scepusiensis, ac Confiliarius Regiæ Majestatis &c. Uni-
R. P. Wagner Analecta Scepus. Tom. I.   B b b   versis,

verfis, & fingulis Honorabilibus, ac Venerabilibus Viris, Dominis Eccleſiarum Parochialium Plebanis, Rectoribus Altarium, & Sacellorum, ac ceteris omnibus in dignitate, & officio ſacerdotali exiſtentibus, in, & ſub iuriſdictione noſtra præpoſiturali commorantibus, Fratribus noſtris, in Chriſto Jeſu chariſſimis, ſalutem in Domino ſempiternam. Quia nos de conſenſu, & voluntate Venerabilium Dominorum Canonicorum dictæ Eccleſiæ noſtræ Scepuſienſis, Fratrum noſtrorum, de reformandis moribus perverſorum, corrigendisque exceſſibus ſubditorum Eccleſiæ noſtræ, Sanctorum Patrum veſtigia ſequendo, ſynodalem convocationem univerſo Clero noſtro facere, & celebrare decrevimus; ut per ſalubres exhortationes, inſtitutionesque ſynodales, & canonicas monitiones vitia extirpentur, virtutes inferantur, & actus pravi comprimantur, diſciplinæque, & æquitatis norma recto ordine dirigantur, ſtatusque Eccleſiæ noſtræ prædictæ, & Eccleſiaſticæ perſonæ reformentur. Quare vobis Dominis ſupradictis indicimus per præſentes, & notificamus: quod anno in præſenti die Dominica proxima poſt Octavas Corporis Chriſti nunc affuturas, aliisque diebus immediate ſequentibus ad id aptis, & ſufficientibus in prædicta Eccleſia noſtra Scepuſienſi, auxiliante, & opitulante Domino Deo, ſancta Synodus celebrabitur. Vos igitur omnes, & ſingulos Dominos ſupradictos præſentium ſerie primo, ſecundo, tertio, & peremptorio termino requirimus, monemus, hortamurque in Domino, & nihilominus autoritate noſtra Paſtorali, qua in præſentiarum, licet immeriti, fungimur, vobis, & cuilibet veſtrum in ſolidum in virtute ſalutaris obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna diſtrictè committimus, & mandamus; quatenus ad eandem ſanctam Synodum in Dominica præſcripta, & diebus ſequentibus in ipſa Eccleſia noſtra Scepuſienſi celebrandam, ſub pœnis præſcriptis, quas vos, & quemlibet veſtrum, niſi feceritis, quæ nos mandamus, incurrere volumus ipſo facto, propriis in perſonis vos præſentando, in habitibus ſtatui veſtro congruentibus, convenire ſtudeatis, occasione, excuſationeque quibuslibet procul motis; ſtatuta ſynodalia, pia monita, & exhortationes ſalutiferas ibidem proponendas audituri, & ſtudioſe attenturi, & de titulo beneficiorum, & ordinationum veſtrarum, qui ſuper hoc requiſiti fueritis, plenam fidem facturi, & tandem Domino co-operante, & ſermonem confirmante, ad propria feliciter migraturi. Et ut nemo per velamen excuſationis ſuæ ſe aliquatenus poſſit excuſare, patentes has Sigillo noſtro, quo utimur, conſignatas, ad valvas hujus almæ Eccleſiæ noſtræ Scepuſienſis applicari juſſimus, & mandavimus, quas ſub dicta excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ſine noſtra licentia ſpeciali, nemo audeat remove modo aliquali. Datum in Curia noſtra præpoſiturali in Dominica Rogationum, Anno Verbi incarnati MDXLV.

Idem Quinqueeccleſienſis Manu propria.

LIV.

LIV.

Mandatum Ferdinandi ad Stanislaum Thurzo Comitem Scepusiensem, ut res ex Præpositura Scepus. ablatas restituat. Datum Viennæ Anno Domini 1560.

EX APOGRAPHO.

Ferdinandus Divina favente Clementia electus Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ Rex &c. Fideli nostro Magnifico Stanislao Thurzo, Comiti Comitatus Scepusiensis, Salutem, & Gratiam. Expositum est Majestati nostræ in persona Nobilis Dominæ Annæ, Relictæ quondam Joannis Bodogh, Sororis fidelis nostri Reverendi, quondam Blasii de Varadino Petri, Episcopi Vaciensis, ac Præpositi Scepusiensis; quemadmodum tu defuncto Episcopo nostro dicto Vaciensi, statim universas res ejus in Præpositura sua Scepusiensi existentes, in arcem istam tuam Scepusiensem adduci fecisses, ac ab eo tempore omnes Proventus quoque illius Præposituræ percepisses, supplicando Majestati nostræ humillime, ut ei superinde gratiose providere dignaremur. Quare nos supplicatione ejusdem clementer exaudita, quoniam nos testamentum præfati Episcopi Vaciensis clementer confirmavimus, nolumusque eandem Dominam rebus Fratris quondam sui, sibi per eum legatis privari, fidelitati tuæ harum serie firmissime committimus, & mandamus, quatenus acceptis præsentibus, dictæ Dominæ universas res per te ablatas, cujuscunque materiæ existant, statim, & sine ulla difficultate integre, & sine omni defectu reddere, ac restituere; reliquos autem Proventus ejusdem Præposituræ post mortem memorati Episcopi Vaciensis per te perceptos, futuro Præposito Scepusiensi resignare debeas, & tenearis, secus nullo modo factururus. Præsentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Viennæ XIX. die Aprilis Anno Domini MDLX.

LV.

Literæ Nicolai Archiepiscopi Strigoniens. quibus Petrum Paulinum confirmat in Præpositura Scepusiensi. Datum Tyrnaviæ Anno Domini 1560.

EX APOGRAPHO.

Nicolaus Olahus miseracione Divina Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanae Strigon. locique ejusdem Perpetuus, ac Comitatus Hontensis Comes, Primas Hungariæ, sacræ Sedis Apostolicæ Legatus Natus, Summus, & Secretarius Cancellarius, ac Consiliarius Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis &c. Tibi Reverendissimo in Christo Fratri nostro, Petro Paulino Præposito Collegiatæ, & Filialis Ecclesiæ nostræ S. Martini de Scepusio salutem, & paternam in Domino benedictionem. Cum literas Excellentissimi Principis, & Domini Ferdinandi divina favente clementia electi Romanorum Imperatoris semper Augusti, ac Germaniæ, Hungariæ &c. Regis, Domini nostri clementissimi, in duplici papyro patenter confectas, ac suæ Majestatis secreto Sigillo impressive, manusque subscriptione corroboratas, & nobis per te exhibitas, & præsentatas honore, ac reverentia, quibus decuit, recepimus significantes: Qualiter sua Cæsareæ Majestas, autoritate Juris Patronatus sui Regii, quod generaliter in omnibus Regni sui Hungariæ Ecclesiis habet, de Præpositura præfatæ collegiatæ, & filialis Ecclesiæ nostræ S. Martini de Scepusio Diœcesis, & jurisdictionis nostræ Strigoniensis per mortem, & decessum Venerabilis quondam Blasii de Varadino Petri, ejusdem Præposituræ ultimi, & veri possessoris de jure, & de facto vacantis tibi providisset; nosque tu humiliter petiisses, ut hujusmodi præsentationem, & collationem autoritate nostra ordinaria, qua fungimur, admittere, acceptareque, ac tibi de eadem Præpositura providere, teque in ipsa, omnibusque juribus, bonis, & pertinentiis suis canonice instituere, & confirmare vellemus; nos tametsi super collatione ejusdem Præposituræ optimum jus habere dignoscamur, visis tamen literis suæ Majestatis Cæsareæ, uti Domini clementissimi, hortationi, & commissioni ejusdem; sine tamen præjudicio futuro jurium Ecclesiæ nostræ, obediuntur obtemperantes, inducti etiam virtutibus & meritis tuis, doctrina item, & eruditione non vulgari, vitæque, & conversatione honesta, quibus te ab Altissimo præditum esse, propria nostra experientia cognovimus, petitione hujusmodi tua in hac parte in-

inclinati, de Præpositura Scepusiensi, tibi tanquam personæ idoneæ, ac bene meritæ, præfata autoritate nostra ordinaria duximus providendum; illamque tibi dandam, & concedendam; imo providemus, damus, & conferimus per præsentem, teque coram nobis personaliter constitutum, invocata S. Spiritus gratia, in eadem Præpositura canonicè instituimus, confirmamus, & per Bireti nostri capiti tuo impositionem præsentialiter investimus, curam, & administrationem ejusdem in spiritualibus, & temporalibus tibi plenariam committentes; recepto tamen prius a te juramento corporali ad sancta Evangelica Dei tacta manibus tuis, præstando quodammodo, ut antea nobis, nec non successoribus nostris Dominis Archiepiscopis legitime intransitibus, nostrisque, & eorundem in spiritualibus Vicariis Generalibus pro tempore constitutis, in omnibus fidelis, & obediens eris, neque consenties, ubi de periculo vitæ, aut mala captione nostra, damno item, injuria, præjudicioque agatur nostro, & præfate Ecclesiæ nostræ, matris tuæ Strigoniensis, neque adversus jura, privilegia, prærogativas, immunitates, libertates, & laudabiles consuetudines ejusdem Ecclesiæ nostræ dicto, aut facto venies, aut facies; sed ea omnia observabis, defendes, & quantum in te erit, etiam per alios observari facies; ad Synodum, aut alio quovis modo per nos vocatus venies semper, consilia, ac secreta nostra tibi a nobis per Nuncium, aut Nuncios, aut literas, aut alia commissa nemini pandes; res præterea, ac bona, & jura quælibet Ecclesiæ tuæ Scepusiensis conservabis, defendes, & tueberis, neque distrahes, alienabis, aut desolabis: quin potius distracta, & alienata pro suo posse recuperabis, divinis officiis ut rite, devote, ac debito modo in Ecclesia tua Scepusiensi peragantur, & continuentur, & non negligantur, intermittantur, omni posse superintendes, ac providebis, Plebanos etiam tibi, ac Præposituræ tuæ annexos, & subjectos secundum sacros Canones, locis, & temporibus debitis personaliter visitabis, aut si præpeditus canonica præpeditio fueris, per Vicarium tuum visitari, & ad ministeria Ecclesiastica doceri facies; simul aliis muniis, & officiis tuis tanquam Vicarius in ipsa Ecclesia Scepusiensi in spiritualibus noster, summa cura, ac diligentia, quoad ejus fieri poterit, providebis. Quo circa honorabilibus in Christo Fratribus nostris: Vicario, Lectori, Cantori, Custodi, ceterisque Canonicis, & Capitularibus dictæ Ecclesiæ Scepus. in virtute sanctæ Obedientiæ committimus, & mandamus, quatenus acceptis præsentibus, te præfatum Petrum Paulinum in realem, ac pacificam possessionem dictæ Præposituræ admittere, ac stallum in choro, vocemque, & locum in Capitulo secundum dignitatem tibi convenientem assignare, de omnibus etiam Proventibus dictæ Præposituræ tuæ tibi & nemini alteri, vel tuo nomine Procuratori tuo legitimo integraliter responderi faciant, & teneantur, locis debitis, & temporibus semper opportunis. In quorum fidem, &

testimonium præmissorum, præsentis literas nostras exinde fieri, Sigillique nostri majoris impressione fecimus communiri, quas exhibenti post earum lectionem reddi semper volumus. Datum Tyrnaviæ die ima Mensis Maji Anno Domini MDLX. Archiepiscopatus autem nostri anno VIII.

LVI.

Petri Paulini Episcopi Csanadiensis, & Præpositi Scepus. litteræ, quibus Concilium suo Clero indicit. Datum Anno Domini 1560.

EX AUTOGRAPHO.

Petrus Paulinus Divina favente miseratione electus Episcopus Ecclesiæ Chaniadiensis, Præpositus hujus almæ Ecclesiæ Scepusiensis, Consiliarius, & supremus sacratissimæ Cæsareæ, Regiæque Majestatis Capellanus &c. Universis, & singulis Venerabilibus, Honorabilibus, & Discretis Viris, Dominis septem Fraternitatum: (1) viginti quatuor Regalium Oppidorum; Superioris & Inferioris Hernad, Superioris, & Inferioris Poprad, nec non districtuum Dunajecz & Lybloviensis Senioribus, & Consenioribus, Rectoribus Altarium, & Sacellorum, ac ceteris omnibus in dignitate, & officio sacerdotali existentibus in, & sub jurisdictione nostra spiritali commorantibus, Fratribus nostris in Christo Jesu dilectissimis, salutem in Domino sempiternam. Etsi Deus optimus maximus, in cujus conspectu ambulant Patres, & Majores nostri, ab universa societate humana nihil æque requirat, atque ut unusquisque mortalium vocationi suæ, in qua vocatus est, summo studio enitatur facere satis; in sacris tamen literis est perquam manifestum, a nemine id suam divinam Majestatem impensius requirere, atque ab iis, quibus in Ecclesia sua sancta pretiosissimi unici Filii sui Sanguine acquisita, seipsum modo quodam speciali in peculium, & hæreditatem dare non est dedignatus; oviumque suarum fidam custodiam in
per-

---

(1) Ex his Fraternitatibus hodie, quamvis mutato nomine, quinque superant; nempe Decanatus Dunajeczenfis, Superioris, & Inferioris Hernadi, Superioris, & Inferioris Popradi. XXIV. Regalium Fraternitati, quæ dudum concidit, & Lubloviensi, quæ, ut alias monui, ad Dioccesim Cracoviensem avulsæ, successisse dici potest Decanatus Montanus, & Græci Ritus Unitorum.

persona Principis Apostolorum tam solícite inculcando comendavit. Hinc est, cum præordinatione divina, & sacratissimæ Cæsareæ, Regiæque Majestatis Domini nostri clementissimi jussu, ac voluntate Ecclesiæ hujus Scepusiensis provi-
sio, & principalis cura nobis, licet indignis, sit demandata, ac a nostro superiore Archiepiscopo Metropolitanæ Ecclesiæ Strigoniensis, cujus jurisdictioni a nostris Majoribus subjecta est, id accepimus in mandatis; ut sanctorum Patrum vestigiis inhærendo, juxta laudabilem antiquam, & sacrosanctam Ecclesiæ Catholicæ consuetudinem jam inde ab Apostolis ad hæc usque nostra calamitosa tempora semper in Ecclesia Dei inconcussè observatam, Cooperatores, & Commiñstros, ac Fratres nostros charissimos ad nos in unum convocaremus, seu convocari faceremus, iisdemque nos eorum novum propositum, & illi vicissim nostros sese nobis Cooperatores mutua charitate ultro, citroque agnoscendos præberemus, & de nostra vocatione, deque ovium fidei nostræ commissarum cura, in timore Dei conferremus, defectus item, atque gravamina, si quæ forte a Fratribus proponerentur, cognosceremus. Quare de consensu, atque voluntate Venerabilium Dominorum Canonicorum dictæ Ecclesiæ nostræ Scepusiensis, Fratrum nostrorum, vos omnes, & vestrum singulos supradictos Dominos præsentium serie pro primo, secundo, tertio, & peremptorio termino requirimus, monemus, hortamurque in Domino; & nihilominus autoritate nostra, qua licet immensi hac in parte fungimur, in virtute salutaris obedientiæ, & sub excommunicationis pœna districte committimus, & mandamus, quatenus acceptis præsentibus, ad decimum quintum diem, qui erit feria tertia proxima post festum Pentecostes immediate venturum, a die datarum præsentium computando, in hanc Ecclesiam nostram Scepusiensem personaliter, nisi aliqua canonica præpeditio fueritis præpediti, venire, & una omnes coram nobis comparere, & a nobis salutaria monita attente auscultare, deque rebus communibus Ecclesiarum Dei nobiscum una conferre debeatis, & teneamini. Et ut nemo per velamen excusationis suæ se aliquatenus possit excusare, præsentibus literas nostras Sigillo nostro, quo utimur, adsignatas, ad valvas hujus almæ Ecclesiæ nostræ Scepusiensis applicari jussimus, ac mandavimus, quas sub dicta excommunicationis datæ sententiæ pœna, sine nostra licentia speciali, nullus audeat remove modo aliquali. Datum in curia nostra præpositali die XXI. Mensis Maji. Anno Dominicæ Incarnationis MDLX.

Petrus Paulinus el. Episcopus
Chanad. & Præpositus Scepus. Mppria.

LVII.

Publica intercessio Comitis Alexii Thurzo de Bethlemfalva in negotio Juris Patronatus Præposituræ Scepusiensis. Datum Anno Domini 1587.

EX APOGRAPHO.

Nos Conventus Ecclesiæ B. Joannis Baptistæ de Jafzo memoriæ commendamus per præsentem; quod Agilis Laurentius Sthuoreczky nostri in præsentiam veniens nomine, & persona Spectabilis, ac Magnifici Domini Alexii Thurzo de Bethlemfalva, Perpetui Comitis Terræ Scepusiensis, Domini scilicet sui, per modum solennis protestationis, inhibitionis, ac certificationis nobis significare curavit tali modo: Quod postquam post infelicem cladem Mohatsensem Arx Scepusiensis familiæ quondam Dominorum de Zapolya, cum omnibus juribus, & pertinentiis suis in Comitatu Scepusiensi, ac intra ambitum Regni hujus Hungariæ existentibus, ad manus quondam Serenissimi Principis, & Domini Domini Ferdinandi Regis Hungariæ legitimi devenisset, idemque prætectam arcem Scepusiensem Spectabili, ac Magnifico quondam Domino Alexio Thurzo, de Bethlemfalva &c. ac per ipsum Hæredibus, ac posteritatibus suis universis pro fidelibus suis servitiis cum omni eo jure, Privilegiis, ac libertatibus, quibus Spectabilis, ac Magnus quondam Dominus Joannes de Zapolya possedisset, jure perpetuo, & irrevocabiliter contulisset, atque donasset; quæ quidem familia dictorum Dominorum de Zapolya cum plena etiam nunc Juris Patronatus Præposituræ, & Capituli Ecclesiæ Scepusiensis autoritate, & Privilegio gavisa sit, idemque Privilegium Juris Patronatus non minus, quam aliæ libertates, & immunitates arcis Scepusiensis de jure, & ab antiquo a Divis quondam Regibus Hungariæ sunt annexæ simul cum ipsa Arce, dicto quondam Domino Alexio Thurzo, ipsiusque hæredibus, ac posteritatibus universis per collationem, immunitatem, libertatem arcis fuerint realiter attributæ, & Dominus quondam Alexius Thurzo, ipsius etiam successores universi post decessum Præpositorum dicti Capituli Scepusiensis, nomine Juris Patronatus prætectam Præposituram Scepusiensem libere pro se occupare & bona ejusdem Præposituræ Scepusiensis post mortem Prælatorum libere, & pacifice possidere, fructus denique, & quaslibet utilitates, & emolumenta ejusdem
pro

pro se percipere continue consueti fuerint, (m) nullo obstante impedimento, vel juris contradictione. Simili ratione etiam postquam Reverendus quondam Dominus Gregorius Bornemisza, Prælatus scilicet noster, qui his proxime retroactis annis, & Præpositus præactæ Ecclesiæ Scepusiensis fuerat, viam universæ carnis ingressus fuisset, statim dictus Dominus Protestans post ejus decessum, licet in officio Præfecturæ Cameræ Scepusiensis modernæ Sacratissimæ C. Regiæ Majestatis, Domini nostri clementissimi pro tunc constitutus fuerit; nolens tamen juribus suis quidquam hac in parte derogare, etiam usum hujusmodi Præposituræ Scepusiensis, post decessum Prælati ad instar Majorum, ac Prædecessorum suorum pro conservanda usitata libertate, & consuetudine, ac usu dictæ arcis Scepusiensis modo præmisso, ut legitimus, & verus Patronus ejusdem Ecclesiæ, usque ad electionem per ipsum Dominum Protestantem novi Prælati continuare voluisset; verum, quia præfato Domino Imperatori, & Regi nostro, Militibusque Germanis in præacta Præpositura curiam intertenentibus se opponere non congruebat, nec præactis Militibus Germanis resistere potuisset, & manibus ejusdem Domini Præstantis cum magno detrimento Privilegiorum Juris Patronatus, & liberi usus continuatione sua Majestas per eosdem milites occupari fecisset; sicque ad tempus, licet cum damno, cedere oportuisset; ac modo etiam extra usum ejusdem, contra manifesta jura sua Prædecessoribus suis modo præmisso collata existenda super præacto jure suo Patronatus antelatae Præposituræ Scepusiensis præfatam Sacratissimam Cæsaream Majestatem, imo etiam Serenissimum Principem, & Dominum Ernestum Archiducem Austriæ sæpe sæpius, supplicando humiliter, requisivisset, ut sua Majestas se juxta Privilegia sua, ac Prædecessorum suorum prærogativæ, ac libertati suæ, ac usus continuationi in integrum restituere, eundemque in jurebus, Privilegiisque, & libertatibus conservare, ipsumque ab jure suo, & libero usu dictæ præposituræ minime ejicere, ac siquid sua Majestas juris exinde prætendit, id sua Majestas juxta publicam Regni constitutionem acquirere clementer dignaretur. Sed ad plurimas suas supplicationes, imo etiam jurium, & Privilegiorum suorum productiones, ex clementi voluntate suæ Majestatis, ab antelato Serenissimo Archiduce Ernesto nihil aliud responsi habet, nisi, ut dictus

---

(m) Ista nempe Alexium, cæterosque Thurzones incitabant; ut Jus Patronatus validissime tuendum, familiæque suæ asserendum fumerent. Hominibus copiosis non satis erant amplissima, quæ a Majoribus acceperunt, boha, nisi sacra etiam libere pro se occupare; libere, & pacifice possidere; fructus denique, & quaslibet utilitates, & emolumenta pro se percipere possent. Actum tamen egerunt: Cæsar Rudolphus in superhabitis Alexii querimoniis, Martinum Pethe Præpositum pronuntiavit.

dictus Dominus Præstans id, quod se habere asseverat, jure ordinario a sua Majestate acquirat, ac tandem ex commissione sæpe facti Domini Archiducis Ernesti certorum Commissariorum, seu Arbitrorum per Cameram Scephusiensem suæ Majestatis ab una; ac dictum Dominum Protestantem parte ab altera, pro limitatione quarundam rerum mobilium pro usu continuando recenter deputatorum, & delegatorum stare, ac quidquid ipsi in negotio limitationis decernerent, id etiam servare dictus Dominus Protestans cogeretur in præjudicium, & derogamen præactorum Privilegiorum suorum, ac juris sui Patronatus exinde habiti valde magnum. Ob hoc idem Protestans facta hujusmodi superinde solenni protestatione, nomine, & in persona præfati Domini sui, ne aliquando per ejusmodi coactam, & ipsi Domino nocivam Protestanti adstationem præfatæ commissioni, & arbitrativæ limitationi, juribus suis videatur derogare, præfactam Sacratissimam Cæsaream, & Regiam Majestatem; ac suæ Majestatis Cameram Scephusiensem, universosque officiales ejusdem, & alios etiam cujusvis status, conditionis, præminentiae existant homines, ab ulteriori præfactæ Præposituræ Scephusiensis detentione, sibi, & suis successoribus Juris Patronatus in ea vendicatione, & qualiumcunque usuum in ea continuatione, nec non utilitatum, fructuum, & emolumentorum perceptione, apprehensione, & usurpatione, ac per se sine scitu, & consensu dicti Domini Protestantis, Prælati Electione, ac quibuscunque epersonis Ecclesiasticis, vel sæcularibus Prælaturæ præfactæ collatione, permutatione, impignoratione, aut quovis sub exquisito colore abalienatione, nec non in Hungaria Locum tenentem Majestatis suæ, ac alios quosvis tam ab electione Præpositi, quam a Præposituræ collatione, majorum denique, ac minorum beneficiorum Ecclesiasticorum, puta: Rectoratus Altaris, Dignitatum Canoniarum, atque Prælaturarum, ad præfatam Præposituram Scephusiensem pertinentium, qualitercunque donatione, & conservatione, consensusque cujuslibet, seu confirmationis per Archiepiscopum Strigoniensem, vel sede eadem vocante, per alios quoscunque, præter, & sine scitu, & consensu dicti Domini Protestantis, qualitercunque, & quibuscunque jam data, & collata fuissent, vel in futurum forent, modo præmissis adhibitione prohibuit contradicendo, & interdixit inhibendo, coram nobis publice, & manifeste. Harum nostrarum vigore, & testimonio literarum mediante. Datum feria II. proxima post festum assumptionis B. V. M. Anno Domini MDLXXXVII.

LVIII.

Literæ Comitatus Scepusiensis ad Ernestum Archiducem Austriae in eodem negotio.

EX APOGRAPHO.

Fidelitatis, & fidelium servitiorum in gratiam Serenitatis Vestrae humilem subjectionem. Credimus Serenitati Vestrae optime constare; quod non ita pridem Divina Ordinatione quondam Gregorius Bornemisza Episcopus Varadiensis & Præpositus Scepusiensis ultimum diem vitæ suæ obierit, qui respectu ipsius Præposituræ Scepusiensis ad imitationem Majorum, & Antecessorum suorum a nostra, & avorum nostrorum in memoria Dominos, & possessores arcis Scepusiensis semper pro suo vero, & legitimo recognoscebat Patrono. Ex quo quidem jure Patronatus vacante sede nominatio, electio, præsentatio Prælatorum in hac Ecclesia Scepusiensi non saltem de lege, & approbata consuetudine ipsius Provinciæ, sed etiam ex continuato usu usque ad præsens fuit penes dictam arcem Scepusiensem, cujus utpote Gubernatores inde ab initio pia devotione inducti Ecclesiam, & Capitulum Scepusiense (n) fundarunt, & etiam juris Patronatus auctoritatem merito sibi retinuerunt, & ad posteros suos intactam & inviolatam transmiserunt. Mortuo autem nunc Prælato Capituli ipsius Ecclesiæ Scepusiensis, intelligimus nonnullos ex Dominorum Prælatorum ordine, apud Sacratissimam Cæsaream Regiam Majestatem, Dominum nostrum clementissimum, hoc agere, & sollicitare, ut rejecta Majorum nostrorum via ordinaria, Præposituram hanc Scepusiensem assequantur. Fuit revera clementissime Princeps! nobis hætenus etiam satis molestum, statim post mortem dicti Præpositi istius Comitatus jura, nec non & Capituli Scepusiensis in hac parte sic neglecta esse, quæ deinceps magis, ac magis periclitentur, vel honori, auctoritati, & dignitati Supremi Comitis, & per subsequens etiam istius Comitatus, quibus a Sacratissima Cæsarea, & Regia Majestate, & Divis quondam Hungariæ Regibus dotati sumus, decedere

Ccc 2

con-

(n) Dubia sunt admodum initia; neque satis certus Institutor Præposituræ, & Capituli Scepusiensis; unde affirmare non auri seu hoc, five illam ab Arcis Gubernatoribus conditam. In eam opinionem magis inclino, ut existimem, ab Regibus Hungariæ erectam V. Diplom. XX. & a Bela IV. cumprimis dotatam.

contingat, tanquam pro defensione apertorum jurium, libertatum, & prærogativarum Supremi Comitatus, & Comitatus, nec non etiam dicti Capituli Ecclesiæ Scepusiensis, hanc rem non potuimus apud Serenitatem Vestram celare. Ideoque cum sciamus ob absentiam Sacratissimæ Cæsareæ, Regiæque Majestatis, Serenitatem Vestram, tanquam Principem, & Dominum nostrum plenaria fungi potestate, & in omnibus difficultatibus, ac necessitatibus nostris ad neminem aliud, præterquam ad Serenitatem Vestram, nos confugere oportere; quamobrem humillime supplicamus Serenitati Vestræ, dignetur pro eo erga suos fideles, & status Regni Hungariæ ac libertatum eorundem amore, quem semper sumus experti, hæc libertates nostras Sacratissimæ Cæsareæ, Regiæque Majestati ad humilem supplicationem nostram proponere, ut in hisce libertatibus nostris Majestas Sacratissima Dominum Comitem nostrum, & nos confirmare, & conservare, vel potius antequam Præpositura hæc alicui conferatur, negotium hoc totum ad futuram generalem Diætam, & ejus Majestatis Cæsareæ cognitionem, ac resolutionem protelare dignetur. In cujus gratiam nos, nostræque paratissima servitia commendantes, eandem ad multos annos feliciter regnaturam vale optamus.

X.

DIPLOMATA RELIGIOSORUM ORDINUM, QUI
OLIM IN SCEPUSIO FLORUERUNT, ORTUM, INCREMENTA,
ET OCCASUM EXHIBENTIA.

I.

*Literæ foundationis Cruciferorum Sepulchri Dominici in Komlofs,
Landekinum subinde traductorum; in transumpto Belæ IV.
Regis Hungariæ. Datum Anno Domini 1244.*

EX APOGRAPHO.

Bela Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Gallicia, Lodomeriæ, Cumaniaque Rex: Universis Christi fidelibus, præsentem paginam inspecturis, salutem in salutis largitore. Licet Regia liberalitas patentibus omnibus aures benignitatis accommodare debeat, multo tamen propensius eos in suis petitionibus tenetur audire, & exaudire, qui Deo dediti, & mundo mortui, jûgiter Deo famulantes, pro salute fidelium vitulos offerunt. Ad illorum igitur, & universorum notitiam, tam præsentium, quam futurorum volumus pervenire: Quod accedentes ad nostram præsentiam, Fratres Sancti Sepulchri nobis supplicarunt, ut Privilegium Patris nostri recolendæ memoriæ, Andreæ Illustris Regis Hungarorum, confirmare dignemur; quorum precibus justis, & honestis, Regio favore condescendentes, Privilegio ipsorum inspecto, tenorem in scriptum redigi fecimus, & jussimus confirmari. Cujus tenor talis est:

In Nomine Domini Amen. Andreas Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Gallicia, Lodomeriæque Rex in perpetuum. Sancta, & salubris est devotio, Deo servientibus manum charitatis elargiri, de quibus pie confiditur, quod eorum orationibus assiduis, ira supremi Judicis misericorditer flectitur, & cœlestis aulae janua clementer aperitur. Hinc est, quod nos pro remedio animæ nostræ, Fratribus Sancti Sepulchri terram inhabitatam, quæ frigidus fons (a) vocatur, & Medies Majellæ, & silvam, quæ

Ccc 3

cir-

(a) Loca hæc quærenda sunt ad Kerefztes-Komlofs in Provincia Sárosiensis.

circundatur rivulis, in perpetuum contulimus possidendam. — — In possessionem vero hujus terræ, per fidelem nostrum Nicolaum Banum, tunc Comitem novi Castri, Fratres prædictæ Domus Sancti Sepulchri, legitime fecimus introduci. Præterea Fratribus ejusdem Domus, talem concessimus libertatem; ut nullus in Regno nostro Comes, vel Judex constitutus, a populo jam dictæ Domus liberos denarios, pondera, decimas porcorum, & maxime illos denarios, qui colliguntur in tribus festis, videlicet: Nativitate Domini, & Pascha, in festo (b) Regis, a jam dicto populo domus exigat; nam Fratribus ejusdem totaliter remisimus. Insuper præcipimus, ut nullus Comitum, vel Judicum Magistro prædictæ Domus — — dimisimus insulam, & terram, aquam piscatoriam, & non piscatoriam, ut Comes Nicolaus de novo Castro, per fidelem hominem suum Laurentium nomine, supra dictis Fratribus assignavit, nullus intrare, & piscari, vel venationem exercere præsumat. A Jobbagionibus eorum nullum tributum aliquis Tributariorum in foris, & in pontibus deposcat. Volumus, quod Deo pacifice deserviant. Si quis vero contra præceptum nostrum populum, vel Fratres supradictæ Domus fatigare, vel indebite molestare præsumperit, Regiam graviter indignationem se noverit incursum. Ut autem hæc a nobis facta donatio, perpetuæ firmitatis robur obtineat, præsentem paginam supradictis Fratribus concessimus, Sigilli nostri testimonio roboratam. *Datum per manus Magistri Thomæ, Aulæ Regiæ Cancellarii, Sibiniensis, & Vesprimiensis Præpositi. Anno ab Incarnationis Domini MCCXII. Venerabilibus Joanne Strigoniensi Archiepiscopo, Reverendo Bertholdo Colocensi Archiepiscopo, & Vajvoda existentibus, Calano Quinqueecl. Catapano Agriensi. Symone Vacienti. Desiderio Chanad. Vilhelmo Transilv. Roberto Vesprim. Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Bank Palatino, & Kewiensi Comite, Michaela Bano existente, Julia Bachiens. & Curiali Comite, Andrea Budrugh. Myka Bihor. Nicolao Poson. Comitibus. Regni nostri Anno VIII.*

Ut ergo hujus confirmationis series, perpetuæ stabilitatis robur obtineat, in argumentum majoris certitudinis literas nostras concessimus, duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum Anno gratiæ MCCXLIV. X. Kalend. Februar. Regni autem nostri Anno IX.

II.

(b) Stephani? an Ladislai Regis? deest vox quæpiam.

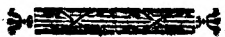

II.

Bela IV. ratam habet donationem, quam fecerat Cænobio B. M. V. de Scepus. Ordin. Cisterciensis. Datum Anno Domini 1260.

EX APOGRAPHO.

Bela Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ &c. Rex; Omnibus tam præsentibus, quam futuris, præsentis literas inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Ut celsitudo Regia, negotia Ecclesiarum suarum, quæ casu consumpta sunt, vel amissa, suorum Privilegiorum testimonio renovet, & confirmet, pietas suadet, ratio postulat, jus requirit. Proinde ad universorum notitiam volumus pervenire: Quod fideles nostri Albertus Abbas, & Conventus Monasterii B. V. de Scepus. de Ordine Cisterciensi, coram nobis comparendo proposuerunt, quod cum Monasterium, & Claustrum ipsorum casuali incendio sit consumptum; inter alias res ipsorum, Privilegium nostrum super collatione terræ existentis circa Claustrum, quam quidem terram de consensu charissimi Fratris nostri Colomanni Regis, piæ recordationis, ipsis jam dudum contuleramus, exustum casualiter extitisset. Unde supplicarunt nobis, ut prædictam donationem nostram ipsis, cum sint in pacifica possessione earundem terrarum, iterato nostro Privilegio dignaremur confirmare. Nos igitur ipsorum supplicationibus inclinati; maxime quod seriem donationis nostræ revocavimus ad memoriam, eandem terram dicto Monasterio, iterato nostro Privilegio duximus confirmandam; cujus quidem terræ metæ, prout in literis Magistri Mathiæ Præpositi de Scepus, fidelis nostri, qui eandem terram de mandato nostro antea ipsi Monasterio metaverat, & assignaverat, vidimus contineri, hoc ordine distinguuntur — — Datum per manus Magistri Pauli Præpositi Posoniensis, Aulæ nostræ Vice-Cancellarii. Anno Domini MCCLX. XIX. Kalend. Septemb. Regni autem nostri Anno XXV.

III.

Jacobus Episcopus Scepusiensis Cænobio B. M. V. de Scepus, decumas ex propriis Villis provenientes concedit ea lege, ut sibi quot annis viginti marcas argenti dependat. Datum Anno Domini 1294.

EX APOGRAPHO.

Nos Jacobus Divina miseratione Episcopus Scepusiensis, significamus universis, præsentium tenore memoriæ commendantes: Quod nos Religiosorum Virorum Abbatis, & Conventus Monasterii B. V. M. de Scepus, Ordinis Cisterciensis, profectibus ex intimis congaudentes, pacem, & quietem ipsorum tam liberaliter, quam libenter in omnibus semper intuitu æternorum, pro nostræ possibilitatis modulo intendimus procurare, ut quanto quietius Domino famularentur, tanto devotius pro nostris, & nostrorum reatibus interpellent; & dum ipsis per compassionis gratiam, favorem, & honorem impendimus, eorum orationibus adjuti, post labores hujus exilii dona Divinæ misericordiæ per ipsos, & cum ipsis facilius assequamur. Propterea ut eorum Orationibus possimus esse participes, Cænobium prædictorum Fratrum, quod omni solatio humano noscitur destitutum, specialiter amplectimur, ipsius commodum, & profectum ampliare cupientes, cum totius nostri Capituli voluntate, & consensu dedimus Domino Abbati, & Conventui dicti Cænobii decimas in ipsorum Villis — ad nos pertinentes, plenarie in omnibus frugibus, porcellis, & anseribus, pullis, agnellis, & apibus, & omnibus aliis minutis pacifice, & quiete perpetuo possidendas, ita tamen: quod præfati Dominus Abbas, & Conventus Cænobii prælati, in festo B. Jacobi decem marcas argenti Cypsiensis ponderis, & in die S. Michaelis similiter decem, nobis, & Successoribus nostris annuatim solvere tenebuntur. Cæterum jura, & exemptiones prædictorum Abbatis, & Conventus, quibus supra nonalibus, ex gratiosis donationibus nonnullorum sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Pontificum iidem fulciuntur, prout in quibusdam ipsorum vidimus, evidentius contineri, considerantesque nos, & Ecclesiam nostram præfatam proinde in præmissis, nullum jus penitus nec habere, nec sperantes habere in futurum, decimas de omnibus aliis novellis villis, jam in silvis locari inceptis, vel quæ deinceps sub terminis præfactorum Abbatis, & Conventus locari poterunt, prædicti Cænobii Abbati, & Conventui similiter de voluntate, & consensu totius nostri Capituli antefati,

re-

relaxamus ex integro, pacifice, & quiete possidendas; nullam jurisdictionem, nihil juris nobis, & Ecclesiæ nostræ; nostrisque Successoribus in prædictis decimis, & cœnobio sæpessato quomodolibet reservantes: exceptis viginti marcis præfatis. Hoc specialiter adjuncto, quod idem Abbas, & Conventus, eorumque Successores, in omnibus villis ipsorum jam locatis, vel in futurum locandis, omnia judicia spiritualia judicare, & exercere valeant perpetue, atque possint. In cujus rei testimonium, firmitatemque perpetuam, præsentem paginam Sigilli nostri capituli caractere, ac nostri communimus. Datum in die Beatorum Martyrum Gervasii, & Protasii Anno Domini MCCXCIV.

IV.

Literæ Foundationis, quibus Jordanus comes Saxonum Scepus. cedit Lapidem Refugii Carthusianis, pro ædificando cœnobia. Datum Leutschoviae Anno Domini 1299.

EX APOGRAPHO.

Jordanus comes Saxonum, & jurati, ac universi judices, cum tota communitate Scypz: Universis Christi fidelibus, præsentem literas inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Divina nos edocent eloquia, sacra testantur Evangelia, ut quævis fidelis anima, spretis transitoriis, inhæreat cœlestibus, derelinquendo vitia, misericordiæ opera, & alia bona quælibet exercendo; præcipue tamen sacrorum cœnobiolorum, & claustrorum numerum studiosius augmentando, in quibus laus Divina crebre colitur, & Christus Dei Filius pro salute vivorum, & defunctorum salutifere immolatur. Hinc est, quod ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: quod Frater Andreas ordinis Carthusiensium, cum alio suo confratre allekti, vocati & citati per viros discretos, & devotos scilicet: D. Heydenricum Plebanum de Lyutseha, D. Verherum Plebanum de Oderin, D. Martinum Plebanum de villa Isaac, D. Hermannum Plebanum de Lyubicza, & cæteros universos nostræ Provinciæ Plebanos, una cum eisdem Plebanis, ad nostram accedentes præsentiam devotissime postularunt, quod ipsis locum quendam Lethon nuncupatum, situm in terminis nostræ Provinciæ, qui vulgariter dicitur Lapis Refugii, seu speculationis, ad construendum, & ædificandum in eodem claustrum, pro honestate sui ordinis conferremus. Nos itaque congregatione seniorum nostrorum

universorum facta, deliberatione matura præhabita, considerantes ipsorum petitionem esse iustam, & devotam; non detrimentum, sed emolumentum salutare; tam corporaliter, quam spiritualiter inferentem, de bona voluntate, & omnium consensu totius nostræ communitatis, eisdem Fratribus locum præscriptum, cum suis pertinentiis videlicet: silvis, pascuis, piscationibus Belæ similiter, ac Conradæ (c) agris cultis, & incultis, quæsitis, seu inquirendis, cum metis infra scriptis concessimus, & contulimus perpetuo possidendum, ut ipsi ibidem, sicut petiverunt pro honestate, & utilitate ordinis Carthusiensium, ad laudem gloriæ, & honoris Altissimi, & Beatissimæ Virginis MARIE Dei Genitricis, Sanctique Joannis Baptistæ, nec non Sacratissimæ Margarethæ Virginis ædificare valeant; & nos per hoc, ipsorum salutaribus orationum Sanctorum suffragiis possimus in perpetuum consolari. Ne vero in posterum per nos, vel per nostros Successores de metis, & limitibus ejusdem lapidis aliqua oriatur ambiguitas, ipsum decrevimus circumscribere certis metis, & limitibus, & distinctis. Primo enim sicut duæ aquæ: Conrada scilicet, & Bela, dictum Lapidem per tria sua latera circumdant, ac circumcingunt; ad quantum vero latus versus occidentem prout murorum ambitus ab una scilicet valle Belæ, usque ad vallem alteram videlicet Conradæ ejus lapidis continetur. Extra vero muros sæpefati montis, nos de nostra terra, prædictis tantum addidimus, quantum pro pomæriis faciendis, & ædificiis pro claustro construendis, possit sufficere abundanter. Ut autem hæc nostra concessio, & collatio facta, in generali Congregatione nostræ Provinciæ, robur obtineat perpetuæ firmitatis, præsentem dedimus literas, sigillo nostræ communitatis, & sigillo Domini Jordani nostri comitis roboratas. Datum, & actum in civitate Lyutscha Anno Domini MCCXCIX. in die S. Michaelis. XII. indictione.

V.

Confirmatio superiorum literarum, facta per Jacobum Episcopum Scephusiensem. Datum apud S. Martinum Anno Domini 1299.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Jacobus miseratione Divina Episcopus Sypusiensis, universis Christi fidelibus, præsentem paginam inspecturis, cum paterna benedictione in
Do-

(c) Fluvium Hernadum veteres latine apellabant Conradam, Germanice Chunerth; atque istud jam alias monui.

Domino salutem. Quæ fiunt in tempore, ne cum labenti tempore simul collabantur, & ne oblivio noverca omnium felicitum actionum, hominum memoriam, ut turbo, dissiparet; opportunum nobis videtur, ut acta, modernarum cautione scripturarum certissime confirmetur. Hinc est, quod nos instigante, ac favente clementia Divina, & ad hoc Regia suffulti autoritate, dilectis nobis Filiis, Fratribus ordinis Carthusiensis, locum quendam, qui Lethon dicitur, ac Lapis Refugii, seu speculationis, situm in terra scipisiensi, & ad famulandum, ac inibi ad laudem Dei, suæque Genitricis Virginis Mariæ, & S. Joannis Baptistæ, nec non Sacratissimæ Virginis Margarethæ, & claustrum construendum cum suis appenditiis — — libere contulimus, & hoc de consensu omnium terraneorum, jure perpetuo possidendum. — — Ut autem nostra hæc donatio, facta gratia Regis mediante, ac Fratrum nostrorum, ut superius memoravimus, consensu accedente, inviolabilis, seu irrefragabilis jugiter perseveret, has literas contulimus pendentis sigilli munimine firmissime communitas. Hujus rei testes sunt: *D. Hainricus Plebanus de Leutscha, D. Verherus Plebanus de oderino, D. Martinus Plebanus de villa Isaac, D. Hermanus Plebanus de Lubitz nec non Lutscha (d) Magister Gothifredus terræ Protonotarius* cum omnibus aliis terræ conjuratis. Datum apud S. Martinum, in Ecclesia Cathedrali. Anno Domini MCCXCIX. XIV. Kalend. Januar.

VI.

Literæ Fr. Gentilis Apostolicæ sedis legati, ad Præpositos Strigoniensem, Zagrabiensem, & Scepusiensem, ut Carthusianos defendant. Datum Zagrabie — —

EX APOGRAPHO.

Frater Gentilis &c. Dilectis in Christo Filiis — Strigoniensis, & — Zagrabiensis, ac S. Martini in Cips, Strigoniens. Diocesis, Ecclesiarum Præpositis, salutem in Domino. Dignum est, ut qui non solum sua, verum etiam semetipsos salubriter abnegantes, carnem suam cum vitiis, & concupiscen-

D d d 2

fcen-

(d) Lutscha, fortasse Lutschivna Germanis Leuthsburg, pagus Liptovienfibus proximus.

ſcentiis crucifigunt, in clauſtris clauſtralibus ſe claudendo, gratis attollamus fa-
voribus, & congruis præſidiis muniamus; ut eo devotius, quo quietius, pa-
cis famulentur auctori. Sane Priores in Chriſto Filii, & Conventus Domorum
B. M. in Chiſa, & S. Margarithæ in Lapide Refugii, ac Paradifi S. Joannis
in Lubesne, (e) ordinis Carthuſienſium, Strigon. & Zagrab. Diœceſis, ſua
nobis conqueſtione monſtrarunt, quod nonnulli Clerici, ac Laici ad eos prop-
ter Deum debitam reverentiam non habentes, ipſos in perſonis, bonis, ac ju-
ribus ſuis, contra Apoſtolicæ ſedis, & Legatorum ejus indulta, præſumunt
indebite moleſtare. Verum cum ordinarii injuriatorum ipſorum, iisdem Prio-
ribus, & Conventibus in exhibendo juſtitiam, de talibus ſe interdum reddant
difficiles, & etiam negligentes, ipſisque nimis difficile, ac diſpendioſum exi-
ſtat, pro ſingulis injuriis Apoſtolicam ſedem invocare; iidem Fratres nobis hu-
militer ſupplicarunt, ut providere eis in hac parte, de opportuno remedio
dignaremur. Itaque diſcretioni veſtræ, qua fungimur, auctoritate mandamus,
quatenus vos, vel duo, vel unus veſtrum per vos, aut per alium, ſeu alios
præſatis Prioribus, & Conventibus deſenſionis præſidio aſſiſtentes; vocatis,
qui fuerint evocandi, cum ab eis fueritis requeſiti, veritate cognita, de præ-
dictis injuriatoribus, cujuſcunque conditionis, ſtatus, ordinis, vel dignitatis
exiſtant, & etiamſi Pontificali fulgeant dignitate, exhibeatis juſtitie comple-
mentum; contradictores eadem auctoritate, per cenſuram Eccleſiaſticam com-
peſcendo. Datum Zagrabie V. Idus Septembr.

VII.

*Comes Arnoldus cum Filiis ſuis fatetur, ex cenſu villæ Sclavo-
nicalis, ſeu Tóth falva deberi tres marcas argenti Carthuſia-
nis de Lapide Refugii. Dat. Anno Domini 1311.*

EX APOGRAPHO.

Nos Capitulum Eccleſiæ S. Martini de Scepus, harum ſerie memoriæ com-
mendantes ſignificamus, quibus expedit univerſis: Quod conſtitutis
coram nobis Religioſis viris, Fr. Petro Priore de Lapide, & Fr. Elia ordinis
Car-

(e) Documentum hoc, duo Carthuſianorum ſub Corona Hungariæ cœnobita detegit,
quæ Card. Pazmanus, & P. Szentiványi exmiſerunt. At ubi Chiſa? ubi item
Lubesne? periti locorum definiant.

Carthusiens. ab una parte; & comite Arnaldo cum duobus Filiis suis, Elia, & Ladislao ex altera; idem comes Arnoldus cum prædictis Filiis dixerunt tali modo: Quod Joannes piæ recordationis Filius quondam comitis Detrici, & Ne-
pos Domini comitis Arnoldi, in extrema hora mortis suæ, pro remedio ani-
mæ Patris sui, Matrisque suæ, de censu villæ suæ Sclavonicalis, tres marcas
argenti cum pondere Scypsiensi, Fratribus de Lapide, annis singulis perpetuo
delegasset, tribus terminis infra specificatis persolvendas: in festo scilicet B.
Martini, in media Quadragesima, & festo S. Georgii Martyris; hoc tamen
addito, quod quotiescunque, & quodocunque prædictam pecuniam ejusdem
villæ possessores, dictis Fratribus non solvent, per censuram Ecclesiasticam da-
re compellantur. In cujus rei testimonium, eisdem Fratribus nostras conce-
simus literas, nostro Sigillo munitas. Datum apud S. Martinum. Anno Do-
mini MCCCXI. in die S. Elisabethæ.

VIII.

*Thomas Archiepiscopus Strigoniensis confirmat donationem Pau-
li Præpositi Scepus. factam Carthusianis de Lapide Refu-
gii. Dat. Leutschovia, Anno Domini 1311.*

EX APOGRAPHO.

Nos Thomas miseratione Divina Archiepiscopus Strigoniensis, ejusdemque
loci comes Perpetuus, significamus, quibus expedit universis, præsen-
tium per tenorem: Quod Discretus vir, Magister Paulus, Præpositus Eccle-
siæ B. Martini de Scepes, ad nostram accedens præsentiam, coram nobis con-
fessus est viva voce: Quod cum ipse pro remedio animæ suæ, & salute suc-
cessorum suorum, decimas suas — — Religiosis viris, & Deo devotis Fra-
tribus, ordinis Carthusiensis, de Lapide Lethen, Divini Nominis cultum per
eosdem augeri desiderans, contulisset, & iidem Fratres in recompensationem
ipsarum decimarum, quandam particulam terræ, continentem quadraginta ju-
gera, emptam ab Ivano, & Ladislao filiis Nicolai, filii Tyba, juxta terram
Ladislai, & filiorum Odus (f) existentem; item particulam terræ emptam a

D d d 3

co-

(f) Credibile est, nomen ab hoc sumpsisse Hadusfalvam, vicum nunc admodum
tenuem.

comite Urbano, & Paulo filio ejus cum curia dedissent, & assignassent. Tandem idem Magister Paulus Præpositus, tanquam vir sapiens, & memor suæ salutis, habito saniori, & deliberatori consilio, una cum Fratribus suis, & Capitulo Ecclesiæ suæ nostro etiam consensu accedente, ipsam terram cum curia eisdem Fratribus resignavit, & restituit pleno jure, perpetuo possidendas, tenendas, & habendas, nihil juris in eisdem sibi in posterum tenendum, vel habendum reservando: obligando se firmiter coram nobis, excommunicationis ex nunc, ut ex tunc per nos latam sententiam in his scriptis, si secus fecerit, in se excipiens. Quod amplius: nec super ipsis decimis, nec etiam super terra prædicta, & curia contra eosdem Fratres movebit quæstionem. In cujus rei testimonium, perpetuamque firmitatem, ad instantiam ejusdem Præpositi, præsentis literas sub appensione Sigilli nostri autentici duximus concedendas. Datum in Leuche, in festo B. Luciae Virginis, per manus Discreti viri Magistri Herri, Præpositi Vacienfis, Cancellarii nostri. Anno Domini MCCCXI.

IX.

Cambium Henrici Præpositi Miechoviensis ordinis Cruciferorum S. Sepulchri Hierosolymitani, cum Magistro Kakass, seu Gallo, ratione villarum Komloff, & Landek. Datum Anno Domini 1313. Edidit Samuel Nakielszky in Præpositis Miechoviensibus.

Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus, omnibus Christi fidelibus, quibus præsentis ostenduntur, salutem in omnium Salvatore. Quoniam memoriae novercatur oblivio, dignum est, ut acta temporalia, scripturæ patrocínio fulciantur. Proinde ad univerforum notitiam, harum serie volumus pervenire: Quod constituti personaliter in nostri præsentia, Fr. Henricus Canonicus Hierosolymitanus, & Præpositus Miechoviensis (g) de Polonia pro se,

&

(g) Quomodo Miechoviam ordo cruciferorum inductus sit, juverit ex Dlugossi Hist. Polon. adferre. Ita vero ad Annum 1162. scribit: *Magno in Deum, & meritum passionis Jesu Christi, miles Nobilis Jaxa de Miechov, armiger Diæceseos Cracoviensis, actus ardore, vir pro ea tempestate, magnarum possessionum, atque opum abundantia insignis, in subsidium terræ Sanctæ personaliter cum familiaribus, atque armigeris suis profectus;*

& Fratribus suis ex una parte ; Kokoff , & Joannes Magistri , filii quondam comitis Rycolphi ex altera : idem Frater Henricus confessus est coram nobis , quod possessionem suam Komloff vocatam in Districtu Sáros existentem , Kokoff & Joanni prædictis in concambium dedisset , donasset , & contulisset , sub iisdem metis , & terminis , eodemque jure & libertate , quibus Rex Andreas , Pater quondam Belæ Regis , (h) felicitis recordationis , ob remedium animæ suæ , Sepulchro Domini , ad terram sanctam Hierosolymitanam proficiscens , cum omnibus utilitatibus suis , & pertinentiis , in filios filiorum suorum , jure hæreditatis perpetuo possidendam , pariter & habendam dedit , & donavit . Pro qua quidem possessione Komloff , Kokoff & Joannes præfati , possessionem ipsorum Landek vocatam , cum silvis , pratis , rubetis , molendinis , cæterisque utilitatibus universis , & pertinentiis suis , eidem Fr. Henrico cum Fratribus suis , & Successoribus ejusdem dederunt , & contulerunt similiter perpetuo possidendam , — — Tali etiam conditione mediante : quod quicumque ipsum Fr. Henricum , Fratres , vel Successores suos , ratione prædictæ possessionis Landek inquietare , vel impedire attentaret ; idem Magister Kokoff , vel hæredes , hæredumque suorum Successores , tenebuntur expedire propriis laboribus , & expensis . Item idem Magister Kokoff assumpsit , Ecclesiam B. Nicolai in Landek , cum omnibus redditibus suis , & proventibus liberare , ab omni debito Domini Præpositi . In cujus rei memoriam , firmitatemque perpetuam , ad instantiam partium præsentis concessimus literas , Sigilli nostri munimine roboratas . Datum feria quarta proxima , post Dominicam Invocavit . Anno Domini MCCCXIII .

X.

---

etus ; aliquanto tempore illi moram gessit , & enixius , quo poterat , pro terræ Sanctæ defensione cum suis militavit . In Poloniam autem reversurus , inter alia suæ devotionis insignia apud Patriarcham Sacri Sepulchri Jerosolymitani Monachum nomine , & ejus . Conventum sub S. Augustini Regula Deo militantem , bifurcatam crucem rubram deferentem obtinuit , ut secum unus ex Canonicis suis Poloniam , ordinem prædictum plantaturus , mitteretur . Tres itaque villas patrimonii sui videlicet : Miechow , Zagorzyce , & Komorow , in dotem ordini præfato conferens , in villa principali Miechow , quam nunc in civitatem , frequentia populorum , & reddituum , habentem increvisse videmus , Ecclesiam , & primum cænobium de speciali consensu , & voluntate Matthæi Cracoviensis Episcopi constituit . Atque ab hoc loco , Conventuque tres Cruciferi , qui hodie in Scepusio agunt , Miechovitæ appellantur .

(h) Vide Diploma Numer. I. positum .

X.

*Carolus Rex Hung. superius cambium ratum habet. Datum
Budæ, Anno Domini 1313.*

EX APOGRAPHO.

Nos Carolus Dei gratia Rex Hungariæ &c. memoriæ commendantes significamus tenore præsentium, quibus expedit 'universis: Quod accedens ad nostram præsentiam personaliter, Magister Kokoff, filius Comitis Rycolphi dilectus noster, & fidelis dixit, quod una cum Discreto viro, ordinis Cruciferorum Hierosolymitanorum Præposito de Mieko, tale concambium de voluntate conventus ejusdem ordinis, inter se ordinassent: quod ipse Magister Kokoff, quandam possessionem suam Landek vocatam, 'cum omnibus utilitatibus, & pertinentiis suis universis, pro possessione ipsius ordinis Komloß vocata, quam Endre quondam Rex Hungariæ clarissimus, Prædecessor felicitis memoriæ, dicto ordini pro remedio suæ animæ contulerat; ipsi Præposito, & Fratribus suis cum omnibus utilitatibus, & pertinentiis suis universis, collocasset perpetuo habendam, & possidendam; prout in literis Capituli B. Martini de Scepus, quas idem Magister super præmissa commutatione dixit se habere, plenius continetur: Petens a nobis prædictus Magister Kokoff, ut ipsam ordinationem concambii, de nostra benevolentia admitteremus, ratamque habere, & nostris literis patentibus dignaremur confirmare. Nos igitur justis petitionibus, & legitimis dicti Magistri Kokoff, quia idem in diversis nostris expeditionibus, fidelitatis opera demonstravit, annuentes, prædictæ ordinationi concambii, prouti literis capituli supra dicti continetur, nostrum præbemus consensum favorabilem, & assensum, & tenore præsentium confirmamus. In cujus rei memoriam nostras literas patentes Magistro Kokoff sæpedito, duximus concedendas. Datum Budæ, feria quinta, proxima post festum Paschæ Domini Anno ejusdem MCCCXIII.

XI.

Thomas Archiepiscopus Strigoniens. confirmat foundationem Benedictinorum in Stola, eosque subjicit Abbati S. Benedicti de juxta Gron. Datum Strigonii, Anno Domini 1314.

EX APOGRAPHO.

Nos Thomas miseratione Divina Archiepiscopus Strigoniensis ejusdemque loci comes Perpetuus, significamus, quibus expedit, universis præsentium per tenorem: Quod providi, ac honesti viri: Eberlaus de Monte S. Georgii, comes de villa Stupany, D. Menyhardus Plebanus de villa Sionis, cum ipsorum amicis, & proximis, tanquam devoti in Christo Filii, ad Divinæ Religionis cultum, & augmentum anhelantes, in ipsorum possessione, in terra Scepus. sub monte (i) Nivium, quæ Stohla B. V. nuncupatur, locum conventualem ad honorem ipsius B. V. pro cœnobio ordinis S. Benedicti disposuerint & licitaverint tanquam Patroni, pro salute suarum animarum, & hæredum, ac Successorum suorum; & volentes, ut ille locus per nos, tanquam per Superiorem illius ordinis confirmetur, & approbetur; nos ipsorum devotionem animatenus attendentes, sicut salubriter per eos existit ordinatum, & institutum, ac situatum approbamus, autoritateque plenaria confirmamus, & sub nostram protectionem, Fratres in ipso loco residentes acceptamus, & sicut cæteros aliorum locorum conventuum ejusdem ordinis gubernamus, & conservamus. Volentes nihilominus, ut Prior dicti loci, sub Regulari disciplina Abbatis S. Benedicti de juxta Gron permaneat, & cum cæteris Fratribus ibidem residentibus, obedientiam eidem exhibere teneatur; & ipsa Ecclesia, quæ ibidem ad honorem B. V. est exstructa, ipsi Ecclesiæ S. Benedicti, tanquam Filia sit subjecta, sicut ipsi Patroni voluerunt. Si qui autem eos molestaverint, indignationem omnipotentis Dei, & B. V. M. Genitricis ejusdem, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverint incururos. In cujus rei testimonium, præsentibus literas Sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Strigonii per manus Discreti viri Henrici Præpositi Budensis, Cancellarii nostri, in festo B. Catharinæ Virginis. Anno MCCCXIV.

XII.

(i) Mons Nivium: Germanis Schneeberg, notiori vocabulo carpatus.

XII.

Transactio Pauli Præpositi Scepusiensis, cum Henrico Præposito Miechoviensi, & Domino Landekinenfi. Datum Anno Domini 1315.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Frater Joannes dictus, Abbas de Scepus, totusque ejusdem loci Conventus, ad univerforum notitiam, tam præsentium, quam futurorum harum ferie volumus pervenire: Quod Religiosus Vir Fr. Henricus, Canonicus Dominici sepulchri, & Præpositus Miechoviensis, nec non Dominus de Landek, una cum suis Fratribus in Domo Landek constitutis, in nostri præsentia est confessus: Quod quia Honorabilis Vir Magister Paulus, Præpositus Ecclesiæ S. Martini ex eadem, & consensu Capituli ejusdem Ecclesiæ, omni suo jure, quod in prænotata Ecclesia Landek, & Crucerdorff (k) habere noscebatur, ob suæ animæ remedium, eisdem resignasset; ipsi Fratres ex suis ad Synodum Ecclesiæ S. Martini præscripti, annis singulis mittere tenebuntur. Præterea judicia spiritualia, & homicidalia ad prælibatam B. Martini Ecclesiam pertinentia, prælibatus Magister Paulus Præpositus cum suis successoribus, in Ecclesia memorata Crucerdorff, & non in altera tenebitur per se, vel suum hominem judicare. Et ut sæpe dicta Ecclesia S. Martini, sui honoris robur valeat obtinere jugiter, memorati Fratres in recompensam juris, per supra scriptum Magistrum Paulum Præpositum eisdem sic indulti, unam marcam finni argenti, Scypsiensis ponderis, infra Octavas præmissi S. Martini, Ecclesiæ eidem B. Martini solvere annis singulis tenebuntur; cessantes tamen a Divinis, si non fecerint, donec hæc eadem marca fuerit perfoluta. In cujus rei testimonium, Sigillum nostrum apponi fecimus huic scripto. Nec hoc quidem prætermittendum volumus; ut si quando Villas, præter præfatas duas, eosdem Fratres in posterum habere contigerit, jam sæpius notatus Magister Paulus Præpositus cum suis successoribus, jus in eisdem plenissimum obtinebit. Datum XV. Kalend. Maji. Anno Domini MCCCXV.

XIII.

(k) Crucerdorff videtur esse Kreütz, seu Keresztfalva; locus Kesmarkino in Boream subductus, anni Poprado affedit.

XIII.

Literæ foundationis Cœnobii Lechniczensis Ordinis Carthusianorum. Datum Anno Domini 1319.

EX APOGRAPHO.

Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepes, omnibus Christi fidelibus, quibus præsentibus ostenduntur, salutem in Domino sempiternam. Quoniam, ut dicit sapiens, generatio præterit, & generatio advenit; dignum est, ut acta temporalium, ne oblivionis nubilo obfuscentur, literarum testimonio perennentur. Proinde ad univerforum notitiam volumus pervenire: Quod constitutis coram nobis, Magistro Kokofs, Filio quondam Comitis Rycolphi ex una parte; ac Viris Religiosis Fr. Martino Priore Lapidis Refugii, & Fr. Gobolino Ordinis Carthusiensium ex altera; idem Magister Kokofs, gratia sancti Spiritus illustratus, ac usus spiritu consilii sanioris, sanus, & incolumis, vultu maturus, ac animo deliberato ob suam, suæque Conjugis salutem, ac Filii sui defuncti, nec non suorum Progenitorum remedium animarum, prædictis Fratribus, ac Ordini Villam quandam Lechnicz nuncupatam, sexaginta duos laneos continentem, pro fundatione Claustrum, cum jure piscationis ad ipsum pertinente in aqua Donajecz nominata, quæ propriis laboribus ex Regio dono, ob suorum merita fidelium famulatum hucusque pacifice, ac quiete dignoscitur possedisse, cum omnibus utilitatibus suis habitis, & habendis, nihil sibi juris retinendo, jure perpetuo, quiete, irrevocabiliter possidenda, se donasse liberaliter est confessus: sperans hac divinæ pollicitationis securitate certificatus pro his, & aliis bonis, se cum in Majestate sua Salvator advenerit, redditurus unicuique prout gessit in corpore, æterna præmia percepturum. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam, præsentibus concessimus Sigilli nostri munimine roboratas. Datum feria IV. proxima ante festum SS. ac BB. Martyrum Gordiani, & Epimachi Anno Domini MCCCXIX.

XIV.

Confirmatio Regia superiorum literarum, cum augmento fundationis. Datum in Themeswar Anno Domini 1320.

EX APOGRAPHO.

Nos Carolus Dei gratia Rex Hungariæ &c. memoriæ commendantes, tenore præsentium significamus, quibus expedit universis: Quod Nobilis Vir, Magister Kokofs Filius Rycolphi, dilectus, & fidelis noster, tanquam providus, & prudens, non immemor suæ salutis, coram nobis personaliter comparens, ob remedium suorum Parentum animarum, & suæ salutis, ac ob devotionem B. Joannis Baptistæ, quam in ipso habet, & gerit, quandam suam Villam Lechnicz vocatam hæreditariam, cum omnibus suis utilitatibus, & pertinentiis universis eo jure, eaque amplitudine, qua ipse possedit; item dimidietatem cujusdam molendini sui in Villa ejusdem Heynburg vocata — — & ab eadem Villa Heynburg singulis annis, singulas tres marcas, obtenta a nobis licentia, ex nostro beneplacito, & consensu, Ecclesiæ ipsius S. Joannis Bapt. de Lethenkew, & Viris Religiosis ipsam Ecclesiam officiantibus, & in eadem Deo famulantibus dedit, donavit, ordinavit, contulit perpetuo possidendas, percipiendas, habendas, tenendas, & irrevocabiliter, seu immutabiliter conservandas. In cujus suæ ordinationis, & donationis testimonium, præsentibus a nobis dictæ Ecclesiæ dari postulavit. Datum in Temeswar, in Octavis Paschæ Domini. Anno ejusdem MCCCXX.

XV.

Amica compositio inter Abbatem Schavnikiensẽm, & Oppidanos Popradenses, ratione Incolarum possessionis de Altzenow. Datum Anno Domini 1326.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Julia Comes Saxonum, Jurati, & Universi Judices de Cyps, memoriæ commendantes significamus, quibus expedit universis, præsentibus protestan-

testantes: Quod cum lis, & contentio dudum orta fuisset inter Viros Religiosos Abbatem, & Conventum Ecclesiæ S. Mariæ de Cyps, & populum de Poppard, pro quadam particula terræ; ipsæ vero partes considerantes, quod pro re tam modica, non esset conveniens, ut rursus inter ipsos altercatio perduraret. Viris providis, & discretis, ac honestis, pro parte D. Abbatis & Conventus, coram quibus fide dignis scilicet: *Viro Religioso Fratri Guidoni, Ordinis S. Antonii* (1) *Magistro, & Commendatori in Drawcz, C. Nicolao Stoyan, & Menhardo Sculteto ipsorum de Kubach*; Judices vero & populus de Poppard ex alia parte, unanimi, & pari voluntate causam suam commiserunt: *Viro discreto D. Echardo Plebano de Millenbach, Nobili Viro Comiti Julæ tunc temporis existenti Comiti Terranorum, ac honesto Viro Johanni Judici de Leucha*, qui tanquam Viri providi pacis, & concordie vinculum, inter ipsas partes solidare cupientes, zelo Dei ferventes, omnem discordiam, & scrupulum inimicitie ab ipsis partibus amovere volentes, taliter ordinarunt: Quod Jobagyones Abbatis, & Conventus de Altzenow, propter bonum pacis, & concordie, prædicto populo de Poppard tres fertones finni argenti; ponderis Cypsiensis, omni occasione injusta procul mota, singulis annis in festo B. Martini Episcopi, & Confessoris solvere tenebuntur. Si vero in solutione prælibata, præfati Jobagyones Abbatis de Altzenow, die & termino præfixo deficerent, quod tunc populus prædictus de Poppard, per hominem Abbatis præsentem, & assistentem habet recipere, & impignorare per pretium prætaxatum. Et si (quod absit) contingeret, quod sæpèdictus populus de Poppard, propter defectum dictæ solutionis eisdem non factæ, aliquod damnum incurrerent; ipsi prædicti Abbas, & Conventus Jobagyones ipsorum superius nominatos debent, & tenentur ad hoc cogere, quod ipsi de dictis tribus Fertonibus, expensis, & damnis, si intercesserint, secundum æstimationem prælibatorum Virorum, Deum præ oculis habentium, ut reddant justitiæ complementum. Nec prætermittendum, quod si prædicti populi de Poppard D. Abbati, ac Jobagyonibus suis aliquam violentiam intulerint, in ejus jurisdictione, & per experientiam veritatis devicti fuerint, ex tunc ordinatio præscripta irrita est, & inanis. In cujus rei testimonium, stabilitatemque perhenalem, ad petitionem partium, præsentem literam Sigillo nostræ Provinciæ concessimus roborare. Datum feria tertia proxima ante Ascensionem Domini MCCCXXVI.

---

(1) Ordo hic in Hungaria dudum desuit. Ex Gallia traductus videtur; ubi circa annum 1095. initia sumpsit. Possidet illic etiamnum urbem, & Abbatiam S. Antonii prope Viennam in Delphinatu. Ad eum spectat peregrinos hospitio excipere, infirmos curare &c. V. Hist. des Ordres Religi. Tom. II. C. XVI.

XVI.

Literæ Wilhelmi Abbatis Ordinis Cisterc. de Scepus, ac Joannis Præpositi Scepus. continentēs Bullam Innocentii IV. Papæ in causâ controversâ Episcopi, & Capituli Agriensis, cum sacris Curionibus ejusdem Diœcesis. Dat. Leutschovia. Anno Domini 1328.

EX APOGRAPHO.

Reverendo in Christo Patri (m) Ch. Episcopo sanctæ Agriensis Ecclesiæ, Fr. Wilhelmus Abbas Ordinis Cisterciensis Domus B. V. nec non D. Johannes Præpositus Ecclesiæ S. Martini in Scepus. orationum suarum devotionem, in Domino Jesu Christo. Vestram charitatem cupimus non latere, nos literas sanctissimi Patris nostri, D. Innocentii IV. felicitis recordationis, vera ejus bulla plumbea bullatas, cum filo cannabis, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, recepisse in hæc verba:

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei, Dilectis Filiis, Abbati de Scepus, Ordinis Cisterciensis; Priori Fratrum prædicatorum de (n) Potoch; & Præposito Ecclesiæ S. Martini de Scepus. Strigon. & Agriensis Diœcesis, salutem, & Apostolicam benedictionem. Conquerentibus olim dilectis Filiis Rectoribus, ac perpetuis Vicariis Ecclesiarum Agriensis Diœcesis: Quod Venerabilis Frater noster Episcopus, ac Præpositus, Archidiaconi, Canonici Agrienses omnes redditus, & proventus Ecclesiarum ipsarum (o) suis usibus indebite applicantes, dictis Rectoribus, & Vicariis nonnisi quandam tenuem, & exilem partem de oblationibus, & obventionibus illarum pro suo libitu — & quod diversis aliis gravaminibus afficiebant eosdem. Nos tandem in hujusmodi negotio, partibus coram nobis literarum nostrarum autoritate citatis, dilectum

(m) Anno 1328. Chanadinus de Thelegd præfuit Ecclesiæ Agriensi.

(n) Cardinalis Pazmannus, ubi perceret Dominicanorum Conventus, non meminit Patakinensis.

(o) Ita quidem Innocentius ex Parochorum querelis. Cæterum Episcopi Cathedrale Templum, quod Tartari penitus evastarant, primo splendori reddere cupiebant. Vide P. Nicolai Schmitth Episcopos Agrienses. Mirum autem videri possit, quod inde a temporibus Innocentii IV. qui Anno 1243. Ecclesiæ regimen suscepit, literæ hæc delituerint; nec nisi post octoginta, & quod excurrit, annos vulgatæ sint.

lectum Filium Martinum Ubaldum Subdiaconum, & Capellanum nostrum dedimus Auditorem; & quia his nimis difficile esset super præmissis, apud Sedem Apostolicam litigare; nos ipsorum laboribus, & expensis parcere, ac super his per viam compendii, salubriter providere volentes, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis eisdem partibus, si de ipsarum voluntate processerit, infra tres menses, a receptione præsentium, componatis amicabiliter inter eos. Alioquin ex tunc Episcopo præfato, autoritate nostra mandetis, ut memoratis Rectoribus, & Vicariis quartam partem omnium decimarum (cum hoc de jure communi existat) habere ipsis pro sustentatione dimittat pacifice percipiendam in perpetuum ab iisdem; aliam vero quartam decimarum ipsarum in tuto, & competenti loco cujuslibet Parochiæ, pro fabricis, luminaribus, & aliis ornamentis dictarum Ecclesiarum, deponi fideliter faciatis. Ad hæc præfatum Episcopum duabus partibus oblationum, quæ a Parochialibus, vel aliis Christi fidelibus, ex quacunque causa Ecclesiarum ipsarum altaribus offerantur, exceptis pane, carnibus, & candelis, quæ omnia cum tertia parte hujusmodi oblationum in denariis, auro, & argento facta, Rectoribus, & Vicariis cedant, faciatis esse contentos: consuetudine, vel præscriptione aliqua non obstante. Præterea nominatos Rectores, & Vicarios a præfato Episcopo in Cathedratico, ultra quam a jure permittitur, ac ab ipso, & memoratis Archidiaconis impugnantibus, & aliis quibuscunque exactionibus, nisi quam instituta volunt Canonica, indebite aggravari, ac eosdem Rectores, & Vicarios in perceptione præmissorum, prout superius est expressum, molestari ab illis, vel ab aliis, aut ab eis pro justitia per eundem Episcopum, & Archidiaconos exhibenda exigere aliquid, seu extorqueri ullatenus permittatis. Cæterum eosdem Rectores, & Vicarios, quos per Episcopum præfatum, Archidiaconos, & Canonicos supradictos, post appellationem ad Sedem Apostolicam interjectam Ecclesiis, vel aliis bonis suis constiterit esse spoliatos, ad ea integre, sicut justum fuerit, restituere procuretis; nec non suspensionum, interdicti, & excommunicationum sententias, si quas in eos post appellationem eandem per illos, aut alios inveneritis fuisse prolatas, denuntietis penitus fore nullas. Contradictores autoritate nostra, postposita appellatione, compescendo: non obstante, si eis, aut aliquibus aliis communiter, vel divisim a Sede Apostolica sit indultum, quod suspendendi, vel interdicendi, aut ea communicandi — — non possint, nisi de indultu hujusmodi sibi concessio plena, & expressa, seu de verbo ad verbum in nostris literis mentio habeatur. — —

Proinde vestram monemus, nec non in Domino hortamur charitatem, quatenus statim visis præsentibus nostris, ac justitiæ causa, ad amicabilem secundum tenorem superioris scripti expressum, vos recipiatis cum prædictis Ecclesiarum, vel vestræ Diocesis Rectoribus, ac Vicariis compositionem, & eosdem

dem penitus pendente lite, in nullis præsumptis molestare. Alioquin si secus feceritis, autoritate nobis a Sede Apostolica concessa procedemus. Datum Leutchæ Anno Domini MCCCXXVIII. tertia feria post Dominicam diem, qua cantatur Misericordia Domini.

, XVII.

Carthusiani Lechniczenses cedunt decem marcis terram a Villa Eur separatam, Magistro Rycolpho, filio Comitis Rycolphi. Datum Anno Domini 1330.

EX AUTOGRAPHO.

Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus. omnibus Christi fidelibus, ad quos præsentem pervenerint, Salutem in omnium Salvatore. Quum omnium habere memoriam, & nullius oblivisci, divinum est, quam quidem humanum, & venerabile est ea, quæ ab hominibus fanciuntur, quod literarum testimonio comprehendantur. Ad univerforum igitur tam præsentium, quam futurorum notitiam, harum serie volumus pervenire: Quod accedentes ad nostram personaliter præsentiam, Religiosus Vir Fr. Joannes Prior Conventus de Doneycz Ordinis Carthus. pro se, & toto Conventu Domus ejusdem, ex parte una; ab altera vero nobilis Vir, Magister Rycolphus filius Comitis Rycolphi, idem Fr. Johannes Prior vice, & nomine totius Conventus prædicti, vivæ vocis oraculo est confessus: quod illam terram, quam Magister Kokofs recordationis felicitis quondam reservaverat, ac separaverat a Villa Eur (p) vocata, ipsamque terram pro remedio animæ suæ legaverat prædictæ Domui, & Conventui de Doneycz perpetuo possidendam, præfatus Magister Rycolphus — pro decem marcis, a præscriptis Fratribus, & Conventu comparavit terram supra memoratam, dedit, contulit, & resignavit sæpe dicto Magistro Rycolpho, in filios filiorum, ac hæredum hæredes, hæredumque successores, jure hæreditario irrefragabiliter possidendam, tenendam pariter, & habendam. In cujus rei memoriam, perpetuamque firmitatem, præsentem concessimus Privilegiales

---

(p) Eur, vel Oer Hungaris, Germanis Nehrer, Slavis Sztráska, medio fere intervallo Kesmarkinum inter, ac Belam Oppidum.

giales literas, nostri Sigilli munimine roboratas. Datum sexta feria proxima post festum Pentecostes. Anno Domini MCCCXXX.

XVIII.

Dimidium Villæ Matthæi a Nobilibus de Gargow, confertur Cœnobio de Sthol Ordinis S. Benedicti. Datum Anno Domini 1333.

EX APOGRAPHO.

Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus. Omnibus Christi fidelibus præsentibus, & futuris, quibus præsentibus ostenduntur, salutem in salutis omnium largitore. Ne laberentur cum tempore, quæ in tempore peraguntur, provida hominum discretio adinvenit, ut rerum legitime gestarum series, fidelium memoriæ literarum commendetur. Proinde ad universorum notitiam, harum serie literarum volumus pervenire: quod constituti in nostri personaliter præsentia, Nobiles Viri videlicet: *Magister Petrus Castellanus de Scepus. & Lyblou; ac Magister Nicolaus, & Georgius filii Comitis Conradi de Gargow*, idem Nicolaus & Georgius, præsentibus Magistro Petro prædicto, oraculo vivæ vocis sunt confessi; quod quandam possessionem ipsorum, jure hæreditario ipsos attingentem, videlicet dimidietatem Villæ Matthæi, cum omnibus utilitatibus, & pertinentiis universis, eo jure, eaque libertate, ac mediantibus eisdem metis, & terminis, quibus ipsi, & ipsorum Prædecessores eandem possessionem dignoscuntur possedisse, ob remedium animæ Patris ipsorum Comitis Conradi, quondam defuncti, Fratribus de Sthol Ordinis S. Benedicti contulissent, tradidissent, & resignassent; ac tradiderunt, ac resignaverunt coram nobis, jure perpetuo, & irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter, & habendam: ita, ut ii prædicti Fratres eandem possessionem successu temporum vendere, vel alienare quovis modo voluerint, ex tunc prædictis Nicolao, & Georgio filiis Conradi vendere, vel obligare tenebuntur. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, ad petitiones prædictorum Virorum discretorum super dicta donatione præsentibus concessimus literas, nostri pendentes Sigilli appensione communitas, (q) intercisas ordine alphabeti. Datum in die S. Emerici Confessoris. Anno Domini MCCCXXXIII.

XIX.

(q) Veteres in una membrana, plerumque gemina Instrumenta exarabant, quorum medio literas majusculas A. B. C. interferebant. Discissa deinde membrana, pars altera

XIX.

Literæ Benedicti XII. Papæ ad Chanadinum Archiepiscopum Strigoniens. ut bona, quæ Cruciferi Landekiensēs alienarant, vindicaret. Datum Avenione. Anno Domini 1341.

EX APOGRAPHO.

Benedictus Episcopus, Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Archiepiscopo Strigoniensi, salutem, & Apostolicam Benedictionem. Ad audientiam nostram pervenit, quod tam dilecti Filii Præpositus, & Fratres domus de Landek, ad sepulchrum Dominicum Jerosolymitanum immediate spectantes, Ordinis S. Augustini, Agriensis (r) Diœcesis, quam Prædecessores eorum decimas, terras, domos, vineas, jurisdictiones, possessiones, prata, pascua, piscinas, nemora, molendina, jura, & quædam alia bona ipsius domus, datis super hoc literis, confectis inde publicis Instrumentis, interpositis juramentis, factis renuntiationibus, & pœnis adjectis, in gravem ipsius domus læsionem, nonnullis Clericis, & Laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibusdam vero ad non modicum, & aliis perpetuo ad summam, vel sub annuo censu concesserunt; quorum aliqui super his confirmationis literas, in forma communi a Sede Apostolica impetrasse dicuntur. Quia vero nostra interest, super hoc de opportuno remedio providere, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus; quatenus ea, quæ de bonis ipsius domus, per concessionem hujusmodi alienata inveneris illicite, vel distracta, non obstantibus literis, instrumentis, juramentis, renuntiationibus, pœnis, & confirmationibus supradictis, ad jus, & proprietatem ejusdem domus, legitime revocare procures. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, censura spirituali,

altera cum dimidiatis literis apud Capitulum asservabatur; altera cum truncatis perinde literis ei, cujus intererat, tradebatur. Fiebat id, ne fraudi subinde locus esset. Nam si dimidiatæ literæ apte sibi respondebant, sincerum documentum; si discrepabant, adulterinum censebatur.

(r) Landek quidem in Agriensi Diœcesi non est, nec unquam fuit; bene tamen Komlofs, quo primum Cruciferi hi inducti sunt. Vid. Diplom. I.

rituali, appellatione contempta, compellas veritati testimonium perhibere. Datum Avinione VI. Kalend. Maji Pontificatus nostri Anno VII.

XX.

Fragmentum Diplomatis Ludovici I. quo confert certas immunitates Cœnobio B. M. V. de Scepus. Ordinis Cisterciensis. Datum Anno Domini 1347.

EX APOGRAPHO.

Ludovicus Dei gratia Rex Hungariæ &c. Quod cum nos gloriosam, & intemeratam Virginem Mariam, quæ Regni nostri specialis existit Domina, & Patrona, intendamus totis sinceræ mentis affectibus honorare, & ut reverentiæ, quam erga ipsam Virginem gloriosam gerimus, exhibeamus expressius argumentum, Monasterio ejusdem B. V. de Scepus, & Abbati ejusdem Monaster. Ordinis Cisterc. nunc, & pro tempore constituto, hanc gratiam duximus faciendam: Quod nullus Judicum, & Justitiariorum nostri Regni, populos dicti Monasterii præter Abbatem, judicare debeat, vel præsumat; sed omnes homines habentes actionem contra populos ejusdem Monasterii, vel etiam servientes impoffessionatos, exequantur legitime in præsentia Abbatis Monasterii prænominati, vel ejusdem Officialis; & si illi ex parte talium suorum Jobagyonum, vel servientium impoffessionatorum, in reddenda justitia quibusdam tepidi, vel remissi exstiterint, tunc non dicti ejus Jobagyones, & Servientes impoffessionati; sed idem Abbas evocetur legitime per querelatores, ad præsentiam nostræ Regiæ Majestatis, rationem neglectionis, exhibitionis, justitiæ redditurus. — — *Datum per manus Honorabilis, & Discreti Viri Tatamerii, Albensis Ecclesiæ Præpositi, Aulæ nostræ Vice Cancellarii. VIII. Kalend. Novembr. Anno Domini MCCCXLVII. Regni autem nostri Anno VI. Venerabilibus in Christo Patribus DD. Chanadino Strigon. Stephano Colocensi, Nicolao Jadrensi. Dominico Spalat. Archiepiscopis; Nicolao Agriensi. Andrea Transilvan. Demetrio Varad. Jacobo Zagrab. Nicolao Quinqueecl. Petro Syrmienf. Gregorio Csanad. Laurentio Bosnen. Colomanno Jaurin. Michaeli Vaciensi. Joanne Vesprim. Fr. Paulo Albenf de Nandor. Nicolao electo, & confirmato Nitrienf. Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis Viris Nicolao*

colao Palatino, & Judice Cumanorum, Stephano Vajvoda Transylv. & Comite de Zolnok, Oliverio Magistro Tavern. nostrorum, Comite Paulo Judice Curiae Regiae, Paulo Magistro Tavern. Dominæ Reginae charissimæ consortis nostræ, Dominico de Machou, Nicolao totius Slavon. & Croat. Banis, Nicolao Pincernar. Iwanka Dapifer. & Dionysio Agazonum nostrorum Magistris, ac Magistro Nicolao dicto Trewtel Comite Poseniensi.

XXI.

Civitas Késmarkiensis Ecclesiam S. Elisabethæ in Urbe existentem, cedit Ordini Cruciferorum de Landek. Datum Anno Domini 1348. Edidit Samuel Nakielszky in Præpositis Miechovienfibus.

In Nomine Domini Amen. Cum omnia Entia tendi habent ad esse primum, & cum homo sit rationalis creatura, & mediante ratione assimiletur Entibus Nobilissimis; porro quæ spectare videntur ad culmen, & fulcimenta primi Entis, quod est Nobilissimum: homo, qui est creatura infima, merito eadem quoque fulcimenta supplere tenetur, tanquam loco a minori. Nos ergo Johannes Judex, cognomento dictus Rudger, nec non quatuor Seniores, totaque universitas Civitatis Fori Caseorum, Strigoniens. Diæcesis, inspectis, & consideratis habitibus salutaribus, operumque piorum, Ordinis Dominici Sepulchri Hierosolymitani, considerataque perseverantia pietatis in Claustro Landek, Fratrumque inibi habitantium: Unde eisdem Fratribus, Ordinique ipsorum, ad instantem supplicationem ipsorum contulimus, dedimus, & donavimus Ecclesiam S. Elisabeth inferiorem, in prædicta Civitate videlicet: Foro Caseorum juxta muros situatam — Quam quidem Ecclesiam inferiorem prædictam contulimus ipsis Fratribus Ordinis prædicti, & nomine ipsorum eligimus idoneum Presbyterum D. Eberhardum ad ipsam præfatam Ecclesiam inferiorem habendam, possidendam, & regendam, & proventus ipsi Ecclesiæ deputatos, in proprios usus convertendos; prout sibi, & suis Fratribus melius videbitur expedire, salvo tamen jure Ecclesiæ nostræ Parochialis. Quam quidem libertatem collationis Ecclesiarum possidemus, & fungimur ex speciali gratia, & amoris Privilegio Insignium Regum nostrorum videlicet: Ludovici Regis Hung. ac Antecessorum in Christo decumbentium, videlicet: Serenissimorum Regum Belæ, & Colomanni, qui Fratres Excellentissimæ Elisabeth Reginae,

ginæ, & Viduæ exstiterunt, ceu tota Regio Hungariæ figillatis literis Regalibus signis, videt etiam probabiliter contineri; nec quisquam verbis subdolis, & opprobriosis audet contraire. Cæterum, si supradictus D. Eberhardus, seu Fratres Ordinis prædicti contra quempiam apellaverit, seu apellaverint pro eo, quod administrationem Ecclesiæ inferioris sibi, & ipsi Ordini concessæ, a Præposito Scepusiensi habere nequibit; eandem appellationem complere, & agere est adstrictus, sine præjudicio, & fatigatu Civitatis, & Hospitum Urbi existentium aliquali. Et tamen quæcumque possunt fieri cum Deo, & honore, ex libero arbitrio, ob causam, & reverentiam vestrorum omnium vos scitote fore per nos. In cujus rei testimonium, præsentis literas character nostræ Civitatis duximus roborandas. Datum per manus Magistri Nicolai, nostri Notarii. Anno Domini MCCCXLVIII.

XXII.

Mandatum Ludovici Regis Hung. ad Cruciferos Scepusienses de Darocz, ne Cassoviense Nosocomium occupare præsumant; sed literas, si quas super eo habent, producant. Datum Budæ Anno Domini 1366.

EX APOGRAPHO.

Ludovicus Dei gratia Rex Hungariæ, Fidelibus suis Religiosis Viris, Fratribus Joanni Priori, & aliis Cruciferis Ordinis S. Antonii de Darouch salutem, & gratiam. Ex insinuatione fidelium Civium nostrorum Cassensium didicimus querulosa, quod de quadam Ecclesia, & Domo hospitali extra murum ejusdem Civitatis habita, quam ipsi pro sustentatione infirmorum, & egenorum ob remedium suarum, & Prædecessorum eorum animarum constituissent, vos minus juste intromittere niteremini, & velletis, & pro vobis conaremini occupare: quæ tamen ad vos dignoscerentur in nullo pertinere. Quare fidelitati vestræ firmiter præcipiendo mandamus, quatenus de dicta Ecclesia, & Domo Hospitali vos intromittere nullatenus sitis ausi; si vero quidquam juris in ipsa Ecclesia, & Domo Hospitali vos habere speratis, Instrumenta vestra, si quæ in facto ejusdem habetis emanata, in termino congruenti, contra dictos Cives similiter Instrumenta eorum in facto dicti Hospitalis habita portare debentes,

tes, coram nobis exhibeatis; & aliud facere nullatenus præsummat. Datum Budæ in Dominica (s) Esto mihi. Anno Domini MCCCLXVI.

XXIII.

Ejusdem Ludovici Regis in eadem materia literæ. Datum Varadini. Anno Domini 1375.

EX APOGRAPHO.

Nos Ludovicus Dei gratia Rex Hungariæ, Poloniæ, Dalmatiæ &c. memoriæ commendamus per præsentis; Quod licet Magister Tavarnicorum nostrorum, Domum Hospitalem S. Spiritus Cassoviæ constructam, eo quod Judex Cassoviensis nusquam ad iudicium per Cruciferorum de Scepes Magistrum citatus comparuerit, eidem Magistro Cruciferorum adjudicaverit, tamen de eo, quod Cives nostri Cassovienses efficacia super dicta domo haberent literalia Instrumenta, perhibere testimonium, ipseque Magister Cruciferorum ipsam domum vendere, impignorare, & alienare niteretur; ideo dictam sententiam per ipsum Magistrum Tavarnicorum latam facto in præmissis, in hac parte revocamus, & annullamus, ipsamque Domum Hospitalem in manibus ipsorum Civium nostrorum Cassoviensium decrevimus habere, committentes, ut idem Magister Cruciferorum, vel alii quidpiam, qui jus ad dictam domum Hospitalem habere sperant, nova citatione mediante iuridice coram nobis, & Baronibus nostris prosequantur, ubi nos. vel iidem Barones nostri visis literis ambarum partium, merum juris, & iustitiæ exhibebimus complementum; ut dictaverit ordo juris. Datum Varadini, in festo BB. Philippi & Jacobi Apostolorum. Anno Domini MCCCLXXV.

XXIV.

(s) Dominica Esto mihi, alias Quinquagesimæ in Fastis Ecclesiasticis vocatur.

XXIV.

*Menardus Scultetus de Villa Batizii vendit certam terram,
Cænobio B. M. V. de Sthol Ordinis S. Benedicti. Datum
Anno Domini 1383.*

EX AUTOGRAPHO.

Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus. Omnibus Christi fidelibus præsentibus pariter, & futuris præsentium notitiam habituris, salutem in omnium Salvatore. Cum Mundi labilis conditio sit caduca, & rei gestæ memoria propter brevem vitam hominum caligine oblivionis obfufcata, nequeat in ævum perdurare, provida circumfpectio Virorum adinvenit, ut ea quæ in tempore geruntur, ne simul cum tempore labantur, scripturæ testimonio solidentur. Proinde ad univerforum notitiam, harum serie volumus pervenire: Quod Providis Viris Menardo filio Johannis Sculteto de Villa Batizii (t) de Comitatu Scepus. ac Nico'ao filio suo pro se, & Caspare similiter Filio suo sine literis procuratoriis, cujus onus ratione infracriptorum, si quod successivis temporibus emergeret, in se assumpferunt ab una; ac Religioso Viro Fratre Carardo Priore Monasterii B. V. de Stol Ordinis S. Benedicti pro se similiter, & pro Confratribus suis de eodem, parte ab altera, coram nobis personaliter constitutis, per eosdem Menardum, & Nicolaum filium suum, in suis, ac dicti Casparis personis propositum existit ministerio vivæ vocis, & relatum: Quod ipsi, urgentibus ipsos ad præsens pluribus necessitatibus, & agendis, quæ non mediocres ad ea sopienda exquirunt pecunias, atque sumptus, quasdam terras ipsorum arabiles & scenilia de Scultetia ipsorum excisas, mensuras octavæ dimidiæ virgarum in se juxta consuetudinem Incolarum de eadem Batizfalva mensurare solitas, habentes — — cum omnibus suis utilitatibus, & pertinentiis, quibus ad Scultetiam prædictam pertinuissent, earumque libertatum prærogativis, & exemptionis titulo, quibus Prædecessores sui, & ipsi possedissent eas, & possent possidere, de consensu & voluntate proximorum, & amicorum suorum

---

(t) Villa Batizii, seu Batisfalva jacet ad pedem Montium Carpaticarum. Appellationem (ut ferunt) traxit a Botizio, uno ex Majoribus familiæ Mariafianæ, qui Provinciæ Gömöriensis Comes fuisse legitur.

rum, & signanter Nicolai Literati, filii Johannis Fratris ejusdem Menardi, coram nobis personaliter comparentis, & venditioni earundem Virgarum terræ, benevolum consensum præbentis, & assensum, prædicto Monasterio B. V. & Fratribus in Deo jugiter famulantibus pro LXV. flor. monetæ, & numeri pro tempore currentis, ab eisdem Priore, & Confratribus suis plene habitis, & receptis vendidissent, & vendiderunt coram nobis ipsis, & Successoribus eorum Confratribus in eodem Monasterio degere debentibus, jure perpetuo, & irrevocabiliter, pacifice, & quiete possidendas, tenendas, & habendas — In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam præsens nostrum concessimus Privilegium, appensione Sigilli nostri roboratam. Datum in festo B. Johannis Apostoli, & Evang. ante portam Latinam. Anno Dominicæ Incarnationis MCCCCLXXXIII.

XXV.

Georgii Præpositi Scepus. literæ, quibus informat Vicarium Strigoniens. de Varallyensi Xenodochio B. Elisabethæ, quod Oppidani Ordini Eremitarum S. Augustini tradere volebant. Datum Anno Domini 1400.

EX APOGRAPHO.

Venerabili, & Circumspecto Viro Domino Mathæo de Vice-Dominis, Utriusque Juris Doctore, Præposito Ecclesiæ S. Antonii de Placentia, ac Canonico Strigoniensi, Reverendissimi in Christo Patris, & Domini Domini Johannis Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopi Strigoniensis, Locique ejusdem Comitatus Perpetui, Primatis, & dictæ Sedis Apostolicæ Legati Nati, nec non Regni Hungariæ Supremi Cancellarii Vicario in Spiritualibus, & dictæ Legationis Causarum Auditori generali: Georgius Præpositus, & Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus, Strigoniensis Diocesis, sinceræ reverentiæ, & honoris continuum incrementum. Literas vestras, vestro minori sigillo consignatas, ac nobis sonantes, & directas, nos ea, qua decuit reverentia, noveritis recepisse in hæc verba:

Matthæus de Vice-Dominis de Placentia, Doctor Utriusque Juris, Præpositus S. Antonii de eadem, & Canonicus Strigoniens. Reverendissimi in Christo Patris & Domini Domini Johannis Dei, & Apostolicæ Sedis gratia
 Archie-

Archiepiscopi Strigoniensis, ejusdemque loci Comitis Perpetui, Primatis, & dictæ Sedis Apostolicæ Legati Nati, nec non Regni Hungariæ Supremi Cancellarii Vicarius in Spiritualibus, & dictæ Legationis Causarum Auditor Generalis: Venerabilibus Viris Præposito, & Capitulo Ecclesiæ S. Martini Scepusiensis salutem. Ex parte Ordinis Fratrum Heremitarum S. Augustini in Regno Hungariæ constituti, præfato Domino Archiepiscopo exstitit relatum, sicut populus prope Ecclesiam vestram S. Martini constitutus, quendam locum Hospitalis desolatum, vellet ipsi Ordini ex devotione concedere in Oratorium erigendum: eidem Domino nostro supplicantes, quatenus prædictam populi voluntatem gratam habendo, certas indulgentias concederet; verum quia præfato Domino nostro non constitit, cujusmodi locus sit, & ubi sit? & ad quem spectat ejus collatio? & si quos haberet, vel olim habuisset certos introitus? & quales? vel qualiter foret sic ex negligentia desolatum? nobis vivæ vocis commisit oraculo, ut de prædictis claram, & certam a vobis reciperemus informationem. Quocirca vestræ circumspectioni, tenore præsentium committimus, & mandamus, quatenus post diligentem inquisitionem, & solertem investigationem nobis rescribere, & nos informare velitis de singulis prædictis circumstantiis, expresse declarantes, si in præjudicium alicujus Ecclesiæ, vel alicujus alterius cederet prædicta concessio, & qua intentione? & quo zelo, dictus populus ad prædicta induceretur; quidquid autem in prædictis feceritis, per vestras literas, vestris Sigillis sigillatas, nobis significare curetis, remissis in specie præsentibus. Datum Budæ feria sexta proxima post festum Pentecostes, sub nostro minori Sigillo. Anno Domini MCCCXCIX.

Post quarum literarum receptionem, nos Georgius Præpositus, & Capitulum prædicti, volentes mandatis vestris, imo verius præfati Domini nostri, Domini Archiepiscopi, in eisdem literis vestris expressis, & nobis injunctis, velut Obedientiæ Filii, humiliter obedire, & commissionem vestram nobis factam executioni debitæ demandare, certos Presbyteros Clericos, & Laicos, videlicet Discretos Viros: Johannem Tentzwaldum, Hermannum dictum Smorl, & Nicolaum Kolbach Presbyteros, qui prædicti loci, seu Hospitalis olim fuerunt Rectores; nec non providos Viros: Nicolaum Knobloch, Antiquum Hilbrandum, Petrum Schreiber, Nicolaum Ros, & Stephanum Götzil apud Ecclesiam nostram, & in prædicto Suburbio moram trahentes, pro informatione desuper contentis in præscriptis literis vestris, & nobis commissis, per nos habenda, per nostrum certum hominem, scilicet per discretum Virum: Johannem dictum Reyczenberger de Villa Michaëlis, Presbyterum dictæ Diœcesis, ad certum competentem terminum, videlicet: tertiam diem festi Purificationis Virginis gloriosæ, ad faciendam super præmissis inquisitionem, nostri in præsentiam fecimus, & mandavimus in ipsorum propriis perso-

nis advocari; quibus advocatis, & in cimiterio apud eandem Ecclesiam nostram S. Martini coram nobis personaliter constitutis, eosdem, & etiam alios fide dignos Viros de Suburbio, & in vicinitate ejusdem existentes, de & super eo, cujusmodi sit locus Hospitalis desolati in præscriptis literis vestris nominati? & ubi sit? & ad quem, seu ad quos spectat ipsius collatio? & si quos haberet, vel olim habuisset certos introitus, redditus, & proventus? & quale foret hospitale? & ex cujus negligentia fuisset desolatum? & qua intentione, aut quo Zelo populus Suburbii inductus fuisset, quod Ordini Fratrum Heremitarum S. Augustini in Regno Hungariæ constituto, vellet ex devotione concedere, dictum Hospitale in Oratorium ipsorum Fratrum erigendum, & si in præjudicium alicujus Ecclesiæ, vel alicujus alterius cederet ipsa concessio? per modum inquisitionis de omnibus, & singulis circumstantiis specialiter, & expresse interrogavimus, & ab eisdem, ac etiam ab aliis, a quibus licuit, & decuit, solerter investigavimus, & inquisivimus super præmissis cum diligentia veritatem, & sic per dictam nostram diligentem inquisitionem, & solertem interrogationem, & investigationem, talem de præmissis rescivimus, & scire potuimus meram, & omnimodam veritatem; imo nosmetipsi ex certa nostra scientia recognoscimus, hoc idem nobis constare publice, notorie, & manifeste; & quod apud nos, & alios vicinos nostros fuit, & est publicum, notorium, & manifestum, & quod de hoc in Monte S. Martini, & in Suburbio, & in vicinitatibus eorum prædictis apud graves, & honestas personas fuit, & est publica vox, & fama; quod locus ipse est immediate in fine dicti Suburbii, a parte meridionali habens unam Ecclesiam, seu Capellam lapideam, quæ Hospitale B. Elisabeth communi vocabulo appellatur, & habet habitationes aliquas ligneas, sitas penes rivulum per ipsum Suburbium versus illum locum defluentem; a parte vero occidentali habet copiosas frutices, seu virgulta salicum: & quod ejusdem loci, seu Hospitalis dispositio, nominatio, electio, & præsentatio, a fundatione ipsius pertinuisse, & spectasset, ac pertineret, & spectaret ad Plebanum Parochialis Ecclesiæ B. M. V. de dicto Suburbio pro tempore constitutum, ac institutio, ac confirmatio ipsius Rectoris ad Præpositum Ecclesiæ nostræ prædictæ pro tempore constitutum, similiter dignoscitur spectare, & pertinere, ad ipsius Ecclesiæ Parochianos conjunctim, & non divisim; & quod aliquos certos habuisset introitus, & proventus sub nomine Hospitalis, ac etiam quod certos habuisset Presbyteros, per communem electionem Plebani, & Parochianorum de eadem electos in ipsius Hospitalis, & loci Rectores, & per dictum Præpositum confirmatos; & quod ultimus Rector prædicti loci, & Hospitalis propter inopiam non valens se sustentare, sicut illum locum suscepisset, ita ipsum locum dimittens; ab eodem recessisset, & quod post recessum illius dictum Hospitale, quasi per medium

An-

Annum suo certo caruisset Rectore, & sic tempore vacationis illius loci, videntes Fratres ordinis prædicti ipsum taliter vacuum, dictum locum, seu Hospitale pro se, & eorum Ordine prædicto obtinere prætendentes, irrequisitis Plebano, & Plebisani (u) ac Præposito supradictis occuparunt, quod videntes Discreti Viri Domini: Stephanus de Monte S. Martini, & Johannes de Suburbio, & cæteri circumadjacentes Plebani solenniter, & expresse protestati sunt coram nobis Præposito, & Capitulo Præscriptis, quod dicta occupatio, sicut præfertur, per Fratres supradictos facta, cederet in præjudicium ipsorum Plebanorum, & etiam Ecclesiarum eorundem valde magnum: nunc autem, ut asserit plebs Ecclesiæ Suburbii, ex devotionis fervore, ob augmentum cultus Divini, & ob salutem animarum ipsorum, ad Fratres prædictos propter certas literas Domini nostri, Domini Archiepiscopi prædicti, dicitur esse inclinata, ita quod vellent, quod dicti Fratres apud dictum Hospitale remanerent. Fundator vero primus ipsius loci, seu hospitalis fuisset quondam D. Henczmannus Presbyter, Plebanus Ecclesiæ de dicto Suburbio, qui in fundamenta ipsius Hospitalis primum lapidem posuisset, & usque consummationem in vectura lapidum, & allatione cimenti, & aliorum necessariorum conquistorum, in solvendo laboratoribus de sua burfa propria, usque ad mortem suam continuasset, & quod ipsemet, quantum in ipso fuisset, Hospitale B. Elisabeth apellando nominasset, eidem illum titulum imponendo: qui Plebanus post Hospitalis consummationem immediate factam, aliquibus ædificiis, seu domibus paucis in loco prædicto, cum consensu prædictorum suorum Parochianorum quendam Capellanum suum proprium, Nicolaum nomine apud dictum Hospitale, ex permissione prædicti Præpositi in primum constituisset Rectorem. Alii etiam multi utriusque sexus homines fide digni dixerunt, & dicunt: quod dictus locus, seu Hospitale prædictum pertineat, & pertinere debeat ad prædictos Plebanum, & Plebisanos de Suburbio pro tempore constitutos conjunctim, & non divisim, ut præfertur, qui semper ponere haberent, & habent in eodem, & eorum libitum secularem Presbyterum in Rectorem. Et præmissa omnia, & singula juxta commissionem nobis factam, & mandatum injunctum per diligentem inquisitionem reperimus, & invenimus, & prout reperimus, & invenimus, ita vestræ circumspectioni in præsentibus nostris Rescriptionalibus, seu Relatoriis literis nostrorum Sigillorum appensionibus communitis referimus, & rescribimus conscientiose. Datum, & actum tertio die festi Purificationis B. M. V. upra scripti. Anno Domini MCCCC.

G g g 2

XXVI.

(u) Plebisani Parochiani, populus Sacro Curioni subjectus.

XXVI.

Testimonium Judicis Nobilium Comitatus Scepus. quod Curia Carthusianorum de Lapide Refugii prope Villam Lethon sita, nulli fuerit oneri subiecta. Dat. Quintofori. Anno Domini 1404.

EX APOGRAPHO.

Nos Comes Georgius, filius Johannis, Judex Nobilium de Scepus, memorie commendamus: Quod cum nos universos Nobiles Judicatu nostro pertinentes pro quibusdam arduis negotiis inter eosdem definiendis, in unum congregari fecissemus; tandem Reverendus in Christo Pater, & Dominus Dominus Ladislaus Episcopus Ecclesie Tinniniensis, Commendatorque, & Gubernator Abbatie Monasterii B. V. gloriose in Scepus, in nostri constitutus medio; nomine, & vice Religiosorum Virorum Fratrum Ordinis Carthusiensis de Lapide Refugii, quære curavit studiose, utrum aliquis de dicta Congregatione nostra memoraretur, ut dicti Fratres Carthusienses de Curia ipsorum, prope Villam Lethon existente ad taxas, ac collationes exactionales cujuscunque generis persolvendas, nullo unquam tempore compulsi extitissent? ac cum eisdem in aliquo servivissent? cui cum matura deliberatione præhabita respondissent, quod nullus ipsorum, cujuscunque ætatis, id habere posset in memoria, quod prædicti Fratres de dicta Curia ipsorum, unquam taxam aliquam, vel collecturas exactionales exsolvisent, vel cum eisdem in aliquo servivissent: Tandem dictus Reverendus Pater institit nos admonendo, & hortando, ut super ipsa fassione, pro cautela futurorum, literas nostras ipsi Priori, & Conventui dare dignaremur. Nos vero, & Universitas Nobilium pensatis multis, ac pene innumerabilibus fatigationibus, & laboribus, quos prædictus Reverendus Pater Dominus Ladislaus creberrime habuit pro nostro commodo, & quiete, ipsius petitionibus benevole inclinati, de consilio, & consensu universorum Nobilium, literas nostras Privilegiales sæpe dictis Fratribus, ac Conventui de Lapide Refugii concessimus, pendentis Sigilli nostri munimine communitas. Datum in Quintoforo feria quarta prox. post Festum S. Georgii Martyris. Anno Domini MCDIV.

XXVII.

Familia Waldorffiana dimidium villæ Richvald donat ordini Fratrum Carthusiensium de Lechnicz. Datum Cracoviæ Anno Domini 1409.

EX APOGRAPHO.

Joannes Custos, & Canonicus Ecclesiæ Cracoviensis, nec non Reverendissimi in Christo Patris, & Domini Domini Petri, Dei gratia Episcopi Cracoviensis Vicarius Generalis, & Capitulum ejusdem Ecclesiæ Cracoviensis, notificamus harum serie, quibus expedit universis: Quod in nostra præsentia Religiosus vir, Dominus Paulus Waldorff Conventus Monasterii Lechnicz ordinis Carthusiensium, Diocesis Strigoniensis, personaliter constitutus recognovit publice, & expresse Qualiter ipse dudum, dum adhuc Secularibus negotiis fuisset involutus, Lucas, & Nicolaus ipsiusdem legitimi filii; Martha Rulandi dicti Traut; Adelheldis Nicolai Schwarzheusel civium Cracoviensium uxores legitimæ, & Natæ Pauli ejusdem: Anna Dytkonis Advocati de Lofto, Anna Relicta Emerici, Agnes Schullerina, Anna Stanislai Bethborner Uxor legitima, filiæ legitimæ Annæ Sororis Pauli præattacti, mediam villam Richvald vulgariter dictam, prope præfatum Claustrum Lechniczense sitam, quæ ad præfatum Paulum, & alias super scriptas personas jure hæreditario spectabat, eidem Monasterio, ipsiusque Priori, & Conventui jure hæreditario, cum omnibus utilitatibus, proventibus, obventionibus, attinentiis, & proprietatibus perpetuo habendam, tenendam, & possidendam dederunt, donaverunt, & testamentaliter legaverunt, ac omne jus, & proprietatem ipsis irrevocabiliter assignarunt; prout hæc omnia, & singula in litera, & Privilegio præfati Reverendi in Christo Patris Domini Petri Episcopi, & venerabilis capituli Cracoviensis, veris ipsiusdem Episcopi, & capituli sigillis non rasis, non vitiatis, non abolitis, nec in aliqua parte suspectis sigillata, cum suis clausulis plene vidimus contineri. Ne autem prædicta donatio, legatio, & Testamentum viribus in futurum quomodolibet frustraretur, providi & circumspecti Augustinus, & Joannes prænotati filii Pauli legitimi, qui præattactæ donationi, legationi, & testationi coram præfato Domino Episcopo, & Capitulo Cracoviensi factæ non interfuerunt, prout hoc clare patet in litera præscripta, coram nobis vicario, & capitulo prænotato sani corporibus, & matura vigentes ratione, per-

fonaliter constituti, cupientes præfacto salubri commercio congaudere, præfatæ donationi, legationi, ac testationi per præfatum Dominum Paulum ipsorum Patrem legitimum, & alias superscriptas personas factæ, approbantes, ratificantes, & gratificantes omne jus, proprietatem, & dominium in præfata villa Richvald, quod ipsos concernit, & ad ipsos pertinet, & pertinere posset quomodolibet in futurum: modo simili, ut præfactus Paulus ipsorum Progenitor, & alii supra scripti præscripto Monasterio, Priori, & Conventui ejusdem dederunt, donaverunt, legaverunt & assignaverunt; testantes perpetue, & irrevocabiliter habendam, tenendam, & possidendam jure hæreditario, cum plenimoda faciendi, dimittendi facultate: omni dolo, & exceptione contra præmissa in futuro quomodolibet fiendis renunciantes. In quorum fidem, testimonium, & evidentiam pleniorẽ præsentis literas nostri vicariatus & supra scripti capituli Cracoviensis sigillis fecimus muniri. Actum, & datum Cracoviæ die X. Mensis Maji Anno Domini MCDIX. præsentibus Honorabilibus viris Dominis Joanne Præposito S. Michaelis Castri Cracoviensis, Abraham Præposito, Joanne de Falkon, & Floriano Petri Canonicis, & aliis fide dignis.

XXVIII.

Sigismundus Rex terram canobii Schavnik Stoyanfolde dictam, confert oppido Montis S. Georgii; canobio vero Schavnikienfi villam Primfalva. Dat. in Themeswar. Anno Domini 1411.

EX APOGRAPHO.

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariæ &c. Rex memoriæ commendamus per præsentis: quod Providus, & fidelis noster vir, Christianus civis civitatis montis S. Georgii, terræ nostræ Scepusiensis suo, & Judicis, ac Juratorum, nec non totius universitatis ejusdem civitatis nostræ nominibus, & personis nostræ Majestatis veniens in conspectum, nobis declaravit; quomodo eadem nostra civitas propter terræ usualis, & arabilis; nec non pratorum, de quibus fructus, & utilitas, aliaque emolumenta, victuique ipsorum necessaria possent procreari, non modicam carentiam, defectum paterentur satis magnum: propter quod census, seu collecta annualis nobis ex eorum parte provenire solita difficulter, & cum penuria non-

nonnunquam per eosdem cives solveretur satis magna; supplicans nominibus, & personis, quibus supra, nostro culmini omniprecum instantia, quatenus eis circa præmissa remedio occurrere dignemur gratiose. Nos igitur exinnata nobis Regia liberalitate, hujusmodi eorum defectus, & egestatis inopiæ pie subvenire satagentes, ut habitatores, & incolæ ipsius nostræ civitatis, Regiæ remunerationis antidoto prægustato, sicut fidelitate, & numero, sic & rerum utilitate, & opulentia crescant, & augeantur, quandam terram Monasterii B. M. V. de Schevnyk, Stoyanfölte nuncupatam in comitatu Scepusiensi, & vicinatu prædictæ nostræ civitatis jacentem, & existentem, quam hactenus Michael filius Hanck cum filiis suis, eorumque Antecessores pro censu feudali, durante beneplacito Abbatis, & conventus dicti Monasterii habuissent, & tenuissent, ab eisdem Monasterio, nec non Abbate & conventu, per consequensque Michael, & filiis suis auferentes, simul cum omnibus suis pertinentiis, & præfertim agris, pratis, fœnilibus, fructibus, obventionibus, cæterisque utilitatibus universis sub suis veris metis, & antiquis limitibus, cum quibus prædicti Michael, aut sui Antecessores eandem rite, & legitime tenuissent, & possedissent, præfata nostræ civitati Montis S. Georgii; & e converso in hujus rependium possessionem, seu villam civitatis nostræ Leuche, Primfalva nominatam in eodem comitatu sitam, similiter una cum suis universis utilitatibus, & pertinentiis quibusvis, quovis nominis vocabulo vocitatis, metarumque suarum rectarum, & antiquarum distinctionibus ab eadem civitate nostra Leucha modo simili auferentes, & separantes, memoratis Monasterio, & per consequens Abbati, & conventui ejusdem pro tempore constitutis, mera nostra Regia auctoritate, & potestatis plenitudine, sub forma, & modo concambialis permutationis dedimus, donavimus, & contulimus, ac permutavimus; imo damus, donamus, & conferimus, ac permutamus per utrasque partes, earumque Successores universos, jure perpetuo, & irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter, & habendas, absque tamen præjudicio juris alieni. Hoc per expressum declarato, quod præfati Judex; & Jurati, totaque universitas prædictæ nostræ civitatis Montis S. Georgii, in recompensam prædictæ possessionis Primfalva, prædictæ civitati nostræ Leuchæ, de dicta terra Stoyanfölte, viginti septem florenos auri puri in antea, & deinceps annis singulis in terminis infra-scriptis, videlicet novem in medio Quadragesimæ, & novem in festo Nativitatis B. Joannis Baptistæ, & reliquos novem florenos auri in festo B. Martini Confessoris, perenniter persolvere; nec non pro decimis de eadem terra Stoyanfölte solvi debendis tantum, & totidem, sicut præfati Michael Hanck, ac sui Antecessores legitimi, soliti fuerunt solvere. Item præfata villa Primfalva, & suarum terrarum cultores, decimas rectas, & justas Præposito Ecclesiæ S. Martini de Scepus constituto, & constituendo perpetue in ævum plenarie, & abs-

absque diminutione aliquali perfolvere, & administrare debeant, atque teneantur: harum nostrarum, quibus Sigillum nostrum solitum appensum est, testimonio literarum — — Datum in Themeswar feria quarta proxima post festum Beatorum viti, & Modesti MM. Anno Domini MCDXI.

XXIX.

Sigismundus Rex Hung. ex Tricesima Lubloviensi assignat bina dolia halecum, & bina flamina panni Carthusianis de Lapide Refugii. Datum Leutschovia. Anno Domini 1412.

EX APOGRAPHO.

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariæ &c. Rex memoriæ commendamus per præsentem: quod accedens ad nostræ Majestatis præsentiam Religiosus, ac devotus Frater Salomon, Prior Monasterii B. Joannis Baptistæ Lapidis Refugii, ordinis Carthusiensium, exhibuit nobis duas literas, unam videlicet Inclytæ Principis Dominæ Mariæ quondam Reginæ Hungariæ &c. consortis nostræ percharæ, felicitis reminiscentiæ, qua mediante ipsa ob devotionem, quam ad ipsum S. Joannem, & dictum Monasterium sincere gestabat, Fratribus in eodem Deo famulantibus, pro vestitura eorundem unam petiam panni Bohemicalis, septem flor. auri valentem, annis singulis in festo B. Jacobi Apostoli, de Tricesima in Liblaw exigi consueta, deputavit provenire; & aliam nostram literam similiter super eo emanatam, quomodo nos nihilominus præmissa devotione ducti, præfatis Fratribus etiam unum flamen panni; septem flor. auri valens, in præfixo festo B. Jacobi: item unam tunnam halecum in festo B. Martini, omnibus annis de provenitibus dictæ Tricesimæ deputavimus provenire. Supplicavit itaque præfatus Frater Salomon culmini nostro, devota instantia ut prædictas literas ratas habendo, & pro uberiori portatione, vigore unius literæ nostræ confirmare dignaremur. Nos itaque nos reminiscentes ad devotionem dicti claustri, & ordinis ejusdem statuendam, & animum nostrum pro majori acceptando in cœlestibus dono, ad hujusmodi devotionem salubrius excitando: prædictas literas, quarum tenoris materia superius declarata, & expressa existit, ob hoc quia non expedit totalem tenorem earundem præsentibus inferi, ratas, gratas, & per omnia tanquam confirmatas, imo ampliatas habendo, præfatis Fratribus duo
fla-

stamina panni præmissi valoris, in festo B. Jacobi Apostoli, & duas Tunnas halecum in festo B. Martini, annis singulis de proventibus præactæ Tricesimæ in Liblaw exigī consuetæ provenientes, duximus deputandas, & vigore præsentium deputamus. — — Datum Lewtzowixæ feria tertia prox. post Dominicam Reminiscere. Anno Domini MCDXII. Regnorum nostrorum Anno Hungariæ &c. XXV. Romanorum vero II.

XXX.

Sigismundus Rex Hung. bona Carthusianorum de Lapide Refugii eximit ab omni exactione. Datum Budæ Anno Domini 1425.

EX APOGRAPHO.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariæ &c. Rex, fidelibus nostris universis, & singulis Dicatoribus, & Exactoribus Lucri Cameræ nostræ Regiæ nunc constitutis, & in futurum constitutendis præsentibus visuris salutem, & gratiam. Cum Monasterium B. Joannis Baptistæ in Lapide Refugii, universæque, & quælibet possessiones, & jura possessionaria tam emptio, quam alio quovis titulo, & jure ad ipsum spectantia, & pertinentia per Divos Reges Hungariæ: nostros scilicet Prædecessores, & tandem per nos juxta eorundem, & nostra efficacia Privilegia, & Instrumenta vigorosa, a solutione cujuslibet collectæ, & exactionis, signanter Lucri Cameræ nostræ gratiose exempti sint, & habeantur; nosque ad honorem ejusdem Joannis Baptistæ, ac in specialem favorem, quo Religiosis, & Devotis Fratibus Priori, & conventui ejusdem Monasterii ordinis Carthusiensium, animo ardenti sumus inclinati, sæpe fati Monasterii possessionibus, præmissis libertatibus temporibus perpetuo affuturis frui volumus, & gaudere fideliter. Igitur vobis firmissime nostro Regio damus sub edicto, mandantes; quatenus deinceps perpetuis temporibus, super dictis possessionibus memorati Monasterii, pro nunc ad ipsum spectantibus, & quæ adhuc in posterum spectabunt, dictum lucrum cameræ nostræ, seu aliam solutionem dicare, petere, seu exigī facere, nullatenus præsumatis; nec sitis ausi modo aliquali, gratiæ nostræ sub obtentu. Præsentibus etiam perfectas reddi volumus præsentanti. Datum Budæ, die Dominico proximo post festum S. Bartolomæi Apostoli. Anno Domini

ni MCDXXV. Regnorum nostrorum Anno Hung. XXXIX. Romanorum XV.
& Bohemiæ VI.

XXXI.

Ladislai Abbatis Schavnikiensis fragmentum literarum, quibus oppido Teplicza ab Hussitis exusto, certa tributa relaxat. Dat. Anno Domini 1436.

EX APOGRAPHO.

Nos Frater Ladislaus, Abbas Monasterii B. M. V. de Scepus juxta Schevnyk, nomine totius conventus loci ejusdem ordinis Cisterciensium, Strigon. Diœcesis, tenore præsentium memoriæ commendantes significamus, quibus expedit universis: quod nos cupientes, ac desiderantes restaurationem, ac reædificationem possessionis nostræ Teplika sic vocatæ, consideratis, ac conspectis Hospitum, & Incolarum multis gravaminibus, nec non desolationibus ejusdem villæ, quæ temporibus diversorum disturbiorum a nefandis Hussitis, & ab aliis Exercituantibus hominibus spolia, ac ignis voraginem sunt perpeffi, Privilegiis, ac libertatibus, quibus per Decessores nostros Abbates erant muniti, super omnes metas solutiones, & servitia, quibus sunt obligati, Monasterio præfacto satisfacere debeant — — Datum, & actum in prælibato Monasterio nostro, in die Purificationis Mariæ. Anno Domini MCDXXXVI.

XXXII.

Joannes Kifztner de Schzitnik partem villæ Stoff vendit 23. floren. cænobio Carthusianorum de Lapide Refugii. Datum Anno Domini 1449.

EX APOGRAPHO.

Nos Georgius Schreiber Judex civitatis Schmelnitz, nec non jurati cives, Urbanus Priſter, Caspar Czekel, Christianus Moyſes, Jekluvarn Peter, Villicus Martin, Stompoipel Bartholim, Jurus Puſer ejusdem civitatis, notum fa-

facimus tam præsentibus, quam futuris, quibus expedit, publice recognoscen-
tes profitendo: quod ad nostram congregationis præsentiam veniens Discretus
vir, Joannes Kiszthner de Schzitnik sanus mente, & corpore, non compul-
sus, nec coactus, neque per aliquem errorem dolum seductus, sed delibera-
to animo, suorumque amicorum salubri præhabito consilio, coram nobis supra
scriptis tunc sedentibus in judicio, recognovit se vendidisse Religiosis, ac de-
votis Patribus Monasterii dicti Stein, jacentis in terra Scepus, partem villæ
dictæ Stofz, quæ situata est prope Schmölnicz cum omni jure, prout hæcenus
ipse eam possedit, vendidit supra notatis Religiosis Patribus, & eorum Suc-
cessoribus in viginti tribus florenis bonæ Hungaricæ monetæ, quos idem Joannes
Kiszthner integre, complete recepit solutos. Quam quidem partem supra no-
minatæ villæ resignavit sæpe fatis Patribus, cum omni quiete pacifice, & li-
bere, perpetue habendam, tenendam, possidendam, fruendam, vendendam,
commutandam, alienandam, & ad usus proprios convertendam; ut eis, &
eorum Successoribus melius videbitur ordinari. In cujus rei evidens testimo-
nium, Sigillum hujus nostræ civitatis Schmelnicziensis præsentibus est appen-
sum. Datum ipso die Conversionis S. Pauli Apostoli Anno Domini MCDXLIX.

XXXIII.

Literæ Fr. Jacobi Riech ord. Prædic. ad Fr. Umbertum, quibus eundem sibi substituit, ut Conventus per Hungariam visitet, & Gölniczensem corrigere adlaboret. Dat. Budæ Anno Domini 1457. Edidit Sigism. Ferrarius de Rebus Hung. Provinciæ ord. Prædic. Parte IV. Cap. IX.

In Dei filio sibi charissimo Fr. Umberto, Lectori Conventus Cassoviensis or-
dinis FF. Prædicatorum Provinciæ Hungariæ Fr. Jacobus Riech de Ba-
filea ejusdem ordinis, ac per Provinciam prædictam Conventuum Reformato-
rum Vicarius Generalis salutem, & semper incedere per viam salutis. Propter
causas spirituales non leves, necesse est me per tempus aliquod extra Provin-
ciam Hungariæ esse: ne ergo propter meam absentiam conventus reformati
jam dictæ Provinciæ aliquos in consolatione, & visitatione defectus patiantur;
cum in litera Magistri Reverendissimi mea institutio in officio contineatur, cum
auctoritate substituendi, tenore præsentium vos, de cujus religioſitate, & ex-

perientia in agendis plene multorum Patrum approbatione confido, meum substituo vicarium super omnes Conventus Reformatos, juxta omnem auctoritatem, & cunctas particulas in litera Magistri Reverendissimi meae institutioni inclusas, cujus transumptum sub Sigillo autentico apud vos est, usque ad reditum meum ad ipsam Hungariae Provinciam, in remissionem peccatorum vestrorum comitens vobis, ut singulari sagacitate vigilare velitis super Conventus per Rev. Magistrum Leonardum reformatos, ne a vita Regulari declinent, & si quos invenietis, ut fertur de Conventu Gilnizenfi, ad pristinum statum vitae Regularis reducere satagite: mandans auctoritate Magistri Reverendissimi in virtute S. Obedientiae Praesidibus, & Fratribus Conventuum reformatorum supra dictae Provinciae, ut vobis tanquam habenti plenariam auctoritatem Magistri Reverendissimi obediant ad effectum. Valete, & Fratrum orationibus me recommendate. Datum Budae manu propria sub Sigillo, quo utor XVII. die Mensis Julii Anno Domini MCCCCLVII.

XXXIV.

Hedvigis Dux Tessinensis, & filii ejus molam in fluvio Hernad Carthusianorum de Lapide Refugii, eximunt ab omni exactione. Datum in Castro Scepus. Anno Domini. 1509.

EX APOGRAHPO.

Nos Hedvigis Ducissa Teschinenfis, Illustrissimi quondam Domini Stephani de Zapolya, Perpetui Comitis terrae Scepus. ac Regni Hungariae Palatini &c. Relicta: Joannes, & Georgius de praedicta Zapolya, similiter Comites Perpetui dictae terrae Scepus. filii ejusdem, memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: Quia nos tam ob illam specialem devotionem, quam ad B. Joannem Baptistam, Praecursores Christi gerimus, cujus deinceps precibus, sicuti in terris, ita & in coelis pie speramus nos jugiter adjuvari; tum vero pro illa affectione, qua erga Religiosos, ac Devotos Fratres Carthusienses, propter eorum vitam, sanctimoniam, & auctoritatem afficimur; potissimum vero, quia nos cupientes illam dispositionem, & ordinationem salutarem, quam alias quondam spectabiles, ac Magnifici Domini Emericus, & dictus Stephanus de Zapolya Palatini, Praedecessores scilicet nostri bonae memoriae pro salute, & refrigerio animarum suarum, cum Re-

ligiosis Fratribus Priore, & Conventu dicti Monasterii B. Joannis Baptistæ, ejusdem ordinis Carthusiensis in Lapide Refugii fundati degentibus, pro perpetuis Missis quolibet die celebrandis, fecisse dignoscuntur, amplioribus antidotum muneribus condonare, & stabilem efficere, quoddam Molendinum ipsorum Fratrum Carthusiensium in fluvio Hernad — — duximus in perpetuum eximendum, & libertandum, eximimusque, & perpetuo libertamus, præsentium per vigorem. — — Datum in castro nostro Scepus, die Dominico proximo ante festum Philippi & Jacobi Apostolorum. Anno Domini MDIX.

XXXV.

Joannes de Czmla Abbas Schawnikiensis, concedit facultatem valachis, in possessionem. Vikarthy conveniendi. Dat. in cænobio Schawnik. Anno Domini 1513.

EX APOGRAPHO.

Nos Frater Joannes de Czmla, Providentia Divina Abbas Ecclesiæ B. M. V. de Scepus, ad univerforum notitiam præsentium pariter, & futurorum harum ferie volumus pervenire: quod quamvis nobis, & eidem Ecclesiæ nostræ, de possessione nostra (v) Vikarthy, pro censu majori annuatim ratione terragii ejusdem possessionis, viginti flor. circa festa Martini quolibet anno de jure solvebantur; tamen nos ejusdem possessionis nostræ Vikarthy nimiam desolationem, & desertationem videntes, eandem possessionem denuo convenientibus ædificiis restaurare, & numero Jobagyonum augmentare, & decorare cupientes (x) Valachos loco Jobagyonum ad ipsam morandi gratia intromisimus, quibus pro vero, & legitimo sculteto ipsorum Georgium Schan deputavimus, cui etiam unam possessionem, quam ad præsens inhabitat, scilicet ædificandi molendinum libertatem habere, & per ipsum Successoribus suis universis liberam, & a qualibet solutione terragii, & decimali frugum, bladorum, &

H h h 3

por-

(v) Vikarthy, vel Vikartocz: Villa in Scepusio, quæ prima Hernadum bibit.

(x) Valachorum nomine non intelliguntur hic populi Transilvaniæ finitimi, sed gregum Pastores, qui Scepusiensibus, Liptovienfibus &c. Valaszi audiunt.

porcellorum : falva portione ipsius possessionis Plebanorum exempta , perpetuo, & irrevocabiliter possidendam pariter , & habendam contulimus , & libertatem dedimus tali conditione : ut ipse , suiue Successores universi , ad ipsam possessionem Vikarthy Valachos Jobagyones , undecunque habere poterit , commorandi causa , semper introducere , & colligere valeat , eisdem talem gratiam & libertatem ordinavimus , ut neque magis , neque minus tenere obligentur ; solum de armentis , & gregibus caprarum , & ovium pariter suarum , quæ pertinent ad Valachos , secundum jura , & servitia more Valachorum commorantium in Vikarthy , singulis annis dare , & solvere tenebuntur . Ut igitur nostræ concessionis series , robur obtineat perpetuæ firmitatis , patentes literas eisdem Valachis concessimus , Sigilli nostri munimine roboratas . Datum in Cœnobio nostro Schavnyk , Dominica Oculi . Anno Domini MDXIII .

XXXVI.

Mandatum Ludovici II. Regis ad suos Præfectos , ut 500. lapides Salis , duo dolia Halecum , & duo frusta panni Carthusianis de lapide Refugii singulis annis administrent . Datum Budæ Anno Domini 1518.

EX APOGRAPHO.

Nos Ludovicus Dei gratia Rex Hungariæ , Bohemiæ &c. memoriæ commendamus , tenore præsentium significantes , quibus expedit universis : quod pro parte , & in personis Religiosorum Fratrum Ordinis Carthusiensis , in Claustro B. Johannis Baptistæ de lapide Refugii degentium , exhibitæ sunt nobis , & præsentatæ quædam literæ Serenissimi Principis quondam Domini Wladislai Ungariæ , Bohemiæ &c. Regis , Genitoris nostri charissimi , piæ memoriæ , in pargameno privilegialiter confectæ , Sigilloque suo secreto consignatæ , habentes in se confirmative tenores quarundam literarum Serenissimorum Principum quondam Dominorum Sigismundi , & Mathiæ similiter Regum Hungariæ , confirmantes quasdam literas olim Dominæ Mariæ Reginæ , super provisione ipsis Fratribus , pro eorum sustentatione perpetuis annis , de duabus Tunnellis alecum , & item de duabus petiis panni Bohemicalis , in valore 14. floren. fienda emanatas , quarum tenores hic sufficienter pro expressis haberi volumus , perinde ac si præsentibus verbotenus essent insertæ . Ob hoc nos accepta,

cepta, & admissa supplicatione dictorum Fratrum Carthusiensium, nobis superinde porrecta, sperantes de nobis eorundem orationibus, & intercessionibus apud Deum plurimum sublevari, præscriptas literas annotatæ quondam paternæ Majestatis, ac omnia, & singula in eisdem contenta; sed & novam provisionem, atque eleemosynarum largitionem suæ Majestatis, super deputatione salicum quingentorum, per Camerarios salium Cameræ nostræ de Szikfzo eisdem Fratribus annuatim solvi debendorum, acceptamus, approbamus, eisdemque Fratribus in dicto Claustro B. Joannis Baptistæ de lapide Refugii degentibus ratificamus, & confirmamus. Quocirca vobis fidelibus nostris Thesaurariis moderno, ac futuris; item Tricesimatoribus Tricesimæ nostræ Cassoviensis pro tempore constitutis, præsentibus scilicet, ac futuris mandamus, quatenus a modo deinceps in perpetuum, singulis annis, juxta Privilegia prædictorum Dominorum Regum, Prædecessorum nostrorum, de proventibus Tricesimæ nostræ prænotatæ, præscriptas duas Tunnellas halecum, & petias duas panni Bohemicalis 14. flor. valentis, omni semper difficultate posthabita; vobisque Camerariis, ac Vice Camerariis in dicta Camera salium de Szikfzo constitutis, & in futurum constituendis similiter mandamus, quatenus præfatos quingentos sales juxta deputationem, & ordinationem præfati quondam Genitoris nostri charissimi, ipsis Fratribus Carthusiensibus in dicto Claustro lapidis Refugii degentibus, singulis annis reddere nostram ad rationem, reddique facere debeatis, & teneamini — Datum Budæ in festo B. Mathiæ Apostoli. Anno Domini MDXVIII. Regnorum nostrorum Hungariæ, Bohemiæ &c. Anno II.

XXXVII.

*Urbs Leutschoviensis promittit se restitutam possessiones Vider-
nik, & Teplicza; ut primum summam inscriptionis a Cæ-
nobio Schavnik. receperit. Datum Anno Domini 1530.*

EX APOGRAPHO.

Nos Judex, & Jurati Cives Civitatis, Leutschoviensis, fatemur pro nobis, & nomine totius Communitatis, ac denique nostrorum Successorum, secundum quod Reverendus Dominus (y) Michael Roszen, Abbas Monasterii B. M. V. in Schavnyk, una cum toto Conventu ibidem, duas Villas, seu possessiones vocatas: unam Wydernik, alteram Teplicza, cum omnibus earum juribus, utilitatibus, & attinentiis pro certa summa pecuniaria, ad sustentationem gentium Regiæ Majestatis, in Scepusio tunc temporis existentium, scilicet sexingentorum flor. Hungaricalium monetæ bonæ impignoravit; illas præfatas duas Villas, seu possessiones volumus nos, & nostri Successores præfato Domino Abbati, Conventuique, aut ejus Successoribus omni tempore, postquam præfata summa pecuniaria totaliter deposita, & soluta fuerit, restituere, & relegare, volumusque prænominatas duas Villas, seu possessiones in antiquis earum juribus, usibus, & consuetudinibus manutenere, juxta antiquam consuetudinem hujus Provinciæ, neque ultra id, quod justum & licitum est, adstringere, coarctare, seu aggravare. Ob majorem cautelam præmissorum, dedimus has literas nostras, Sigillo nostro, & totius Communitatis consueto communiri. Datum, & actum XX. die Augusti Anno Domini MDXXX.

XXXVIII.

(y) Ultimus hic fuit Abbas Schavnikiensis, ex sacro Cisterciensium Ordine. Nam ut temporibus illis nihil erat asperius, ita sacris potissimum, fundis inhiabatur. Reliqua Cœnobii bona in rem suam vertit Hieronymus de Laszko, Michaeli una Primifalva concessa, qua ad dies vitæ uteretur. Posteaquam extinctus est; hæc quoque commune fatum subit, & in profanum dominatum venit.

XXXVIII.

Ferdinandus Rex Hung. indulget certis conditionibus Præposito Miechoviensi, ut Præpositum de Landek nominare possit. Datum Viennæ. Anno Domini 1558.

EX APOGRAPHO.

Nos Ferdinandus &c. Quod quum hætenus ratione Præposituræ de Landek, & juris Patronatus ejusdem, certæ lites, & differentiæ inter Præpositum, & Conventum Miechoviensem, uti Actores ab una; & inter quondam Georgium Body, electum Episcopum Csanadiensem, ut in causam attractum, partibus ab altera: primum coram Vicario Ecclesiæ Scepus. tandem coram nobis fuerunt motæ, & controversia, ac lite pendente, idem electus Csanadiensis e vivis decesserit; nos ad præcavendas posteriores lites, & controversias, futuræque pacis, & concordiæ respectu, dicto Præposito, & Conventui Miechoviensi moderno, & futuris ex speciali nostra gratia, Regiæque potestatis plenitudine id gratiose duximus annuendum, & concedendum, ut ipsi, ipsorumque Successores amodo in posterum semper, quandocunque scilicet dictam Præposituram Landek, legitimo Præposito vacare contigerit, ad eandem, & illius gubernationem personam idoneam, bene meritam, & sufficientem eligere, & nominare valeant, atque possint; ita tamen, & ea conditione: ut ejusmodi nominatum, & electum Præpositum ipsius Præposituræ, Diocesano Prælato, Domino scilicet Archiepiscopo Strigonienfi pro tempore constituto, vel ejus in spiritualibus Vicario Foraneo, Ecclesiæ suæ Filialis Scepusiensis, ad investiendum, & pro confirmatione accipienda, intra terminum per Canones constitutum præsentare debeant: Ipse vero electus Præpositus, habitum Ordinis illius Præposituræ suscipere, & in eadem Præpositura residere, sufficientes in Ecclesia Ministros tenere, bona, & res Ecclesiæ non dissipare, aut alienare, aliaque officii sui munia Ecclesiastica diligenter obire: singulariter vero legibus, & juribus, & approbatis consuetudinibus Regni nostri Hungariæ, ad instar aliorum fidelium nostrorum Hungariæ parere, & obtemperare debeat, & sit adstrictus, alioquin Præpositura ipsa de facto vacare censeatur: imo annuimus, & concedimus harum nostrarum vigore, & testimonio literarum. Datum Viennæ X. Julii Anno MDLVIII.

XXXIX.

Fragmentum literarum Capituli Scepus. quibus Franciscus Prior Carthusianorum de Lechnicz, & de Lapide Refugii, fatetur se vendidisse curiam in Ganfalva. Datum Anno Domini 1563.

EX APOGRAPHO.

— — **P**ropter varias, & diversas difficultates, deprædationes, destructiones, quas dictus Conventus jam a multis annis, a Rebellibus Sacræ Cæsareæ, Regiæque Majestatis Domini nostri clementissimi, diversis in locis, in bonis suis, & maxime in vinearum amissione, & perdifficili, ac sumptuosa pro aliqua parte recuperatione earundem passus est; tum vero propter recentem injuriam, qua dictus Conventus Lechnicz, a Præfecto Arcis Schorstein, in eo affectus est; quod eundem Eleemosyna illa, quæ a Serenissimis Regibus Poloniæ, ad prædictum Conventum singulis annis, ex Regno Poloniæ data est satis pie, & largiter, indigne spoliavit jam in alterum annum: ob quam videlicet eleemosynæ recuperationem, idem Exponens Petricoviam usque, ad Serenissimum Regem Poloniæ necessario, non parvis cum expensis, anno præsentis proficisci habuit; tum vero propter multas, & varias expeditiones bellicas, & frequentes contributiones in medium Comitatus, & Universitatis Nobilium Sedis Scepus. pro totius Regni, & diversis ejusdem Comitatus necessitatibus dari, & contribui solitas, præmemoratus Conventus Lechnicz ad tantam devenerit paupertatem, ut vix quotidianas expensas ex bonis prædicti Claustris habeat, ideoque propter prædictam egestatem; imprimis vero propter præsentem profectionem Posonium, ad felicem coronationem Serenissimi Principis, & Domini Domini Maximiliani II. Romanorum, Bohemiæ &c. Regis, ad quam cum expensas præfatus Exponens necessarias non haberet, nec etiam alio, quo confugeret, nossset — — Datum die VIII. Mensis Augusti. Anno Domini MDLXIII.

XL.

Ferdinandus Rex Hung. Cænobium, & bona Carthusianorum Lechniczensium cedit Præposito, & Capitulo Scepus. ut bello ingruente, eo se recipere, & Tabularium publicum transferre possint. Datum Posonii Anno Domini 1563.

EX APOGRAPHO.

Nos Ferdinandus &c. Quod postquam nos ex certorum fidelium nostrorum relatione intelleximus, Capitulum Ecclesiæ Scepus. nullam prorsus habere munitionem, nullumque Fortalitium, quo hoc disturbiorum tempore, ingruente aliqua hostili, vel alia necessitate, vel Præpositus ipse tuto cum Capitularibus suis confugere, manereque, vel literas, & Privilegia, ac alia instrumenta literaria fidelium Regnicolarum nostrorum, in eodem Capitulo de more solito habita, secure reponere possent; ob hoc igitur nos, qui ex Officio Regio conservationi Ecclesiarum Dei, & fidelium quoque nostrorum publico commodo providere tenemur, fideli nostro Reverendo Gregorio Bornemisza electo Episcopo Chanadiensi, & Præposito dicti Capituli Scepus. & Consiliario nostro, præmissas, & rationabiles ob causas id clementer duximus annuendum, & concedendum; ut idem Præpositus Monasterium Fratrum Ordinis Carthusiensis Lechnicz vocatum, in Comitatu Scepus. fundatum, & habitum, quod propter dissolutam licentiam morum certarum fugitivarum, & parum Religiosarum personarum, rebus, & supellectile est jam aliquoties, & maxime nuper furto spoliatum, & aliquoties etiam magna ex parte profanatum, & ad formam receptaculi, & residentię huc illuc vagantium, cum magna hominum, cultus Divini, cerimoniarumque Ecclesiasticarum jactura, tam a Priore moderno, quam ab aliis redactum esse intelligimus, ad prædeclaratas ejusdem Præpositi, & Capituli Scepus. literarumque, & literalium Instrumentorum conservandorum necessitates, simul cum cunctis ejus bonis temporalibus — — durante beneplacito nostro, & usque ad pacatiora tempora, dictæ Præposituræ Scepus. annexere, illudque ad manus suas recipere, possidereque, ac tempore necessitatis in illud, una cum suis Capitularibus confugere, & Privilegia quoque Regnicolarum nostrorum in eo conservare valeat, atque possit, ita tamen & ea conditione, ut in posterum Viros ibi Catholicos, personasque Ecclesiasticas, quæ servitia, & officia divina obeant, & sacra administrent, servare, illisque

& Fratri Priori, qui nunc ibidem esse dicitur, de victu, & amictu, aliisque necessitatibus providere, & in posterum Fratres quospiam fugitivos, Apostatas, & alios sacrilegos ex Polonia, vel aliunde pulsos, sicut hactenus quoque factum fuisse intelligimus, in illud admittere, recipereque, vel recipi permittere non debeat, nec teneatur; attendatque, & advigilet diligenter, ne dictum Monasterium cum dictis suis pertinentiis in manus profanas devenire, vel ab aliquibus violentis furtim, aut palam intercipi, aut alio quovis modo ab Ecclesiastico Ordine abalienari contingat; imo annuimus, & concedimus harum nostrarum vigore, & testimonio literarum. Datum Posonii XX. Novembr. Anno MDLXIII.

XLI.

Idem Ferdinandus Rex Hung. bona Carthusianorum de Lapide Refugii cedit Præposito, & Capitulo Scepusiensi: partim pro instituendis Scholis, partim pro restituendis Sacris, in Ecclesia S. Martini. Datum Posonii Anno Domini 1563.

EX APOGRAPHO.

Nos Ferdinandus &c. Quod licet annis superioribus, cum ad nonnullorum fidelium nostrarum intercessionem, tum vero pia intentione ad id moti, bona dicti Monasterii Fratrum Carthusianorum de Lapide Refugii, tunc in manibus sæcularium personarum in Comitatu Scepus. existentia Præposito, & Capitulo Ecclesiæ Scepus. in usum scholæ ejusdem, durante beneplacito nostro, clementer contulerimus; emergentibusque postea certis quibusdam dicti Ordinis, & Monasterii Fratribus, & sese ad Claustrum Lechnicz conferentibus, eisdem bona illa sub conditione, & obligatione restaurandi Claustrum ipsius injuria, ut audimus, superiorum temporum (z) destructi, denuo reddi, & remitti jufferamus, omnes propemodum vita defunctos esse, & Claustrum etiam ipsum in hunc usque diem destructum, & irreparatum existere intelligamus: volentes,

&

(z) Cœnobium Lapidis Refugii jam Anno 1543. dirutum est. Id quemadmodum acciderit, ex Georgio Mollero Parte Annalect. Scepus. altera daturi sumus.

& cupientes juxta nostram, & fidelium nostrorum omnium Statuum, atque Ordinum prædicti Regni nostri Hungariæ, Posonii in Diæta annis superioribus editam ordinationem, Ecclesias Dei Optimi Maximi, scholasque, quæ hoc periculoso Seculo non minus perniciosis hæresibus noviter exortis, quam aliis intestinorum dissidiorum procellis afflictæ viderentur, reformare, & in pristinum decorem reducere; ut scilicet in Ecclesiis Divina Officia continuentur, & in scholis probi, doctique homines emergant, qui olim & Reipublicæ recte consulere, & rebus Divinis bene præesse possint, bona prædicti Monasterii — — juxta priorem clementem deliberationem, & donationem nostram Præposito, & suæ Ecclesiæ Montis S. Martini Scepus. usque ad reformationem, & reædificationem præfati Monasterii Lapidis Refugii iterum utenda, & possidenda, dandaque, & relinquenda duximus; ita tamen, & ea conditione: ut ex præfatorum bonorum Monasterii ejusdem utilitatibus, & annuis redditibus Præpositus ipse scholam in sua Ecclesia Scepusiensi reformet, in eaque doctos Præceptores, & scholasticos teneat, qui juvenes studiosos, & bonæ indolis, ad ædificationem Ecclesiæ Dei sancte, diligenter, & solícite erudiant. Præterea horas canonicas, reliquaque Officia Divina, quæ propter ipsorum inopiam, in quam variis superiorum temporum deprædationibus, & oppressionibus incidisse dicuntur, neglecta essent in ipsa Ecclesia S. Martini restituat, continetque fideliter tempus intra præmissum — — Datum Posonii die XXI. Novembris Anno Domini MDLXIII.

XLII.

Mandatum Maximiliani Cæsaris ad Stanislaum Turzo Comitem Scepus. ut Præpositum, & Capitulum Scepus. in bonis diruti Cænobii de Lapide Refugii, defendat contra Carthuos Lechnizenses. Datum Viennæ Anno Domini 1565.

EX APOGRAPHO.

Maximilianus II. Dei gratia electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hung. &c. Rex: Fideli nostro Magnifico Stanislao Thwrzo de Bethlemsfalva, Comiti Comitatus Scepus. &c. salutem, & gratiam. Licet commiseramus tibi per alias literas nostras, ut Fratres Monachos

chos Ordinis Carthusianorum in Monasterio (a) Lechnicz degentes, in bonis, & possessionibus ad dirutum Claustrum Lapidis Refugii pertinentibus, contra fidelem nostrum Reverendum Gregorium Bornemisza, Episcopum Chanadiensem, Præpositum Scepus. & Consiliarium nostrum tueri, & defendere debeas, cum tamen postea intellexerimus, ac etiam ex certis literis annuentiæ condam Sacratissimæ Cæsareæ Majestatis Domini, & Genitoris nostri charissimi, piæ memoriæ, superinde coram nobis productis certo cognoverimus, bona, & jura universa possessionaria ejusdem Claustrum diruti Lapidis Refugii, per eandem Sacram quondam Cæsaream Majestatem Dominum, & Genitorem nostrum observandissimum, piæ memoriæ, ad scholam in Præpositura Scepus. existentem, erudiendosque in ea bonæ spei, atque indolis adolescentes, usque ad restitutionem ejusdem diruti Claustrum collata, & concessa esse; scholam vero ædificatam, & nunc quoque non parvum studiosorum numerum in eadem intertineri, nolimusque propterea piam ejusmodi dictæ Sacræ Cæsareæ Majestatis paternæ collationem, & dispositionem rescindere, præsertim cum in publicis quoque Regni constitutionibus ordinatum sit: bona ad Monasteria diruta, & Ecclesias Ministris destitutas pertinentia, ad erudiendam juventutem, aliosque ejusmodi pios usus converti debere. Fidelitati tuæ harum serie committimus, & mandamus firmissime, aliud habere nolentes: quatenus amodo in posterum dictum Præpositum, & Capitulum Scepus. consequenterque scholam eorum in præscriptis bonis, possessionibus, & juribus quibuslibet possessionariis, ad dictum Claustrum dirutum Lapidis Refugii pertinentibus nullo modo turbare, & impedire præsumas; quin imo tam contra dictos Fratres Monachos, quam alios quoslibet violentos impeditores, non obstante dicto priori mandato nostro ad te dato tueri, & defendere debeas, & tenearis. Secus non facturus. Præsentibus perlectis exhibenti restituis. Datum Viennæ die XXI. Augusti Anno Domini MDLXV.

XLIII.

(a) Non diu illic restiterunt seu Lapidis Refugii, seu Lechniczenfes Cœnobitæ. Utroque moderabatur Georgius ultimus Prior. Sed occupatis maximam partem latifundiis, ac Fratribus vel in tutiora diffugientibus, vel emortuis, ipse inops & exul, toti Carthusianorum Ordini in Scepusio finem imposuit.

XLIII.

Stephani Fejérkövi Episcopi Nitriensis, & Locumtenentis Hung. literæ, quæ continent conditiones, quibus Georgius Horváth de Palocza emit bona Cruciferorum de Landek. Datum in Castro Dunajecz. Anno Domini 1593.

EX APOGRAPHO.

Nos Stephanus Fejérkövi Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Ecclesiæ Nitriensis, Locique ejusdem Perpetuus, ac Zaladiensis Supremus Comes, nec non Sacratissimi Principis, & D. D. Rudolphi Dei gratia electi Roman. Imp. semper Augusti, ac Germaniæ, Hung. &c. Regis Consiliarius, & per Hungariam Locumtenens, memoriæ commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit universis: Quod generosus, ac Egregius D. Georgius Horváth de Palotfa coram nobis personaliter constitutus, matura prius, & exacta intra se deliberatione præhabita, sponte, & libere fassus est, & retulit in hunc modum: Quod quia Reverendi Domini Simon Thurfzky Sanctæ Hedvigis Cracoviensis, & Blasius Bronoviensis Bythomiensis Ecclesiarum Præpositi, nec non Consilarii; ac Felix Seceminiensis Publicus Notarius, & Vestiarius (b) Conventus Miechoviensis, Fratrum SS. Sepulchri Dominici Hierosolymitani, sub Regula S. Augustini militantium de Polonia suis, ac Illustrissimi, & Reverendissimi Domini Andreæ Bathory de Somlyo miseratione Divina S. R. E. Sancti Angeli Diaconi Cardinalis, Perpetui Administratoris Episcopatus Varmienensis, & Præpositi Generalis Miechoviensis nominibus, virtute certarum quarundam literarum eorundem Domini Cardinalis, & Præpositi, ac totius Conventus Miechoviensis Plenipotentium, totales possessiones ipsorum Lendak, Hanusfalva, alias Hanusfocze, & Also Lapfa vocatas in Comitatu Scepus. existentes, & habitas simul cum domo, & Curia Præposituræ Landecensis in eadem Landek extructa, aliasque a corpore bonorum Castri ipsius Fatentis Dunajecz

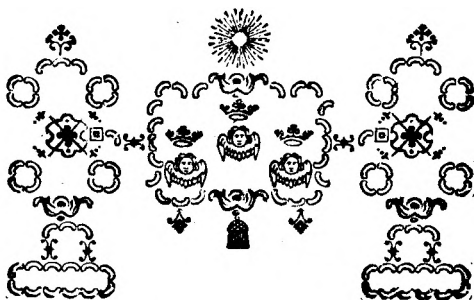
(b) Vestiarius non modo custodem vestium, sed cimeliorum etiam, atque adeo Thesauri, & sacrarum rerum asservatorem significat.

najecz avulsas, easdem reliquis bonis incorporandas, ipſique Fatenti, ſuiſque hæredibus, & poſteritatibus maſculini duntaxat ſexus, illis exiſtentibus: deficientibus vero maſculini, extunc fœminei etiam ſexus univerſis — — vendidiſſent, ac per manus perpetuo poſſidendas aſſignaffent. Ob hoc idem fatens ſe, ſuosque hæredes, & legitimos Succellores bonorum præfatorum poſſeſſores conditiones infraſcriptas futuris ſemper temporibus obſervare, & adimplere obtuliſſent, & promiſiſſent: Quod videlicet idem fatens, ſuique hæredes, & Succellores, bonorumque præfatorum poſſeſſores, in prædictis poſſeſſionibus Eccleſias, & Religionem Catholicam intactam conſervabunt, per ſubditosque in iisdem poſſeſſionibus degentes, ſecundum uſum Romanæ Eccleſiæ, Catholicam Religionem ſancte coli facient; neque ullam unquam ſectam introduci, prædicari, & profiteri patientur, quin in ſubditos contravenientes graviter animadvertent. Item perpetuis ſemper temporibus Plebanos Polonos ex numero, & e medio Fratrum Miechvoienſium per Conventum præſentari admittent, (c) juſque Patronatus Eccleſiarum tam Landecenſis, quam vero Hanuſſovcze, & Alſó Lapſa dicto Conventui Miechoviienſi intactum, & inviolatum relinquent cum omni jure, & conſuetudine viſitandi, corrigendi, emendandi, præſentandi, revocandi: nihil juris in his idem fatens pro ſe, & ſuis hæredibus Succelloribusque appropriando; Eccleſias tamen prætaſtas, earumque Plebanos, ſimulque Religionem Catholicam Romanam tueri, defendere, collere, obſervareque tenebuntur, ac prædicari permittent. Pro Loco vero Reſidentię Plebani in Landek idem fatens in loco convenienti domum idoneam cum ſuis attinentiis ædificabit, cui agrum integrum Jobagyonalem, ſeu Colonicalem Wylkowſzka vocatum, cum hortis, pratis, & aliis pertinentiis applicabit. Decimam integram omnis grani a Colonis, & Hortulanis Landecenſibus proveniente, decimas quoque agnorum domeſticorum, Gallorum, caſeorum, lini, caulium, raparum, & aliorum olerum ex more, & conſuetudine aliis Plebanis pendi ſolitas, per Plebanos tam Landecenſes, quam etiam in Hanuſſalva, & Alſo Lapſa libere exigendas, ſimul cum liberis paſcuis pecorum, exciſioneque lignorum neceſſariorum, nihil ex conſuetudine mutando, amiſiſſet. Et quod Parochiani ad fabricam Templorum, vini, ceræ, & aliarum neceſſitatum adminiſtrationem, prout hætenus, ita deinceps quoque ſint adſtricti, & obligati. Præterea quod idem poſſeſſor bona Plebanorum poſt obitum

---

(c) Veteres has ſtationes obtinent hodieum Cruciferi Miechoviienſes; cæteris Religioſis Ordinibus, qui olim in Scepuſio floruerunt, loco aut ſuapte recedentibus, aut vi emotis.

obitum eorundem, & pro se servare non possit; sed ea tam mobilia, quam immobilia integre ad arbitrium Conventus, pro Successoribus conservare teneatur. Ultra hæc onera, quæ videlicet hætenus præscriptorum bonorum Præpositus ferre debebat in genere, sive in Sedibus Judiciariis, sive in præstanda militia, tempore scilicet generalis insurrectionis, aut particularis expeditionis, sive vero in aliis quibusvis obventionibus, & datiis, Cathedratico solummodo censu excepto, quem Plebani solvere tenebuntur, idem facere in se, suosque hæredes, Successoresque assumpsisset, præmissasque omnes condiciones per se, suosque hæredes futuris semper temporibus, sub amissione bonorum præfatorum nunc emptorum, observare velle promississet, prout promisit, admisit, & in se assumpsit coram nobis, harum nostrarum vigore, & testimonio literarum mediante. Datum in Castro Dunajecz feria IV. proxima post festum SS. Pentecostes. Anno Domini MDXCIII.

XI.

DIPLOMATA ORIGINEM, ET INCREMENTA NON-
NULLARUM VILLARUM IN SCEPUSIO INDICANTIA.

Natales possessionis Toporcza ad Annum Christi 1256. Vid. inter
Diplom. Nobilitat. Scepus. Num. XX.

Wagendrüzel Oppidum erectum sub Ladislai Cumani tempora. Indi-
cium rei est inter Diplom. Oppid. Scepus. Num. XII.

I.

Initia possessionis Jekelfalva, ad Annum Christi 1284.

EX APOGRAPHO.

Ladislaus Dei gratia Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Gal-
liciae, Lodomeriæ, Comaniæ, Bulgariæque Rex; Omnibus Christi fi-
delibus tam præsentibus, quam futuris præsens scriptum inspecturis, salutem
in salutis largitore. Quia in multitudine plebis est gloria Principis, debet non
immerito Regalis immensitas, ex augmentatione populorum gratulari. Proin-
de ad universorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire: Quod Hek-
kul (a) Civis Gwylniczbania, ad nostram accedens præsentiam, quandam
silvam nostram desertam, & habitatoribus destitutam, in qua quondam Here-
mitæ morabantur, a rivo qui Teutonice Cochenfise (b) dicitur, usque ad quan-
dam viam antiquam, quæ transit de Jaszo in Scepus, petiit sibi dari, & con-
ferri de nostræ Serenitatis gratia speciali, ut ibi populos congregaret, & habi-
tationes hominum ordinaret. Nos itaque attendentes ipsius petitionem fore ju-
stam, considerantesque ipsam silvam magis esse utilem populosam, quam deser-
tam;

(a) Author, ut ferunt, nobilis gentis Jekelfaluffianæ.

(b) Quantum conjectura assequi possum, Cochenfise fortasse est ille rivus, qui per pa-
gum Kojso defluit, atque ad ipsam Jekelfalvam præterlabenti Hlineczio, seu
Gölniczio fluvio commiscetur. Sed accolæ, quibus res magis explorata est,
consulere non licuit.

tam; eandem silvam dedimus, donavimus, & contulimus præfato Hekkul, & per eum suis hæredibus, hæredumque fuorum Successoribus, jure perpetuo; & irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter, & habendam. Ut igitur hujus nostræ collationis series, per labentia temporum spatia apud posteros inviolabiliter perseveret, præsentibus concessimus literas, duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis Patris Thomæ Episcopi Vaciens. Aulæ nostræ Cancellarii, dilecti, & fidelis nostri. Anno Domini MCCLXXXIV. V. Nonas Augusti. Indictione XII. Regni autem nostri anno XIII.

Primordia possessionis Rusbach, Podolinum inter & Gnesnam sitæ, ad Annum Christi 1288. Vide Diplom. Oppid. Scepus. Numer. V. Origo possessionis Kolatsko. Anno Christi circiter 1293. V. Diplom. Præp. & Capituli Scepus. Num. X.

II.

Initia possessionis Vernard in limitibus Scepusii sitæ, ad Annum Christi 1295.

EX APOGRAPHO.

Nos Bald Comes de Scepus, memoriæ commendantes significamus universis, quibus expedit, præsentium per tenorem: Quod constitutis coram nobis Comite Jordano filio Hung, & Magistro Elia, ab una parte; & Vernero filio Hanns de Villa Isaac ab altera, idem Comes Jordanus, & Magister Elias taliter sunt confessi: Quod quandam silvam de hæreditate eorum, retro Solyomkew (c) existentem, ad usum ipsius Veneri sufficientem, dedissent ipsi Vernero extirpandam, ut in ipsam populos congregaret more Scultetorum aliorum, tali tamen libertate: quod ipse Vernerus alterum medium laneum, & medietatem de uno molendino in ea Villa, quam in ipsa silva ædificaverit, libere possidebit: item de terragio, & de omni exactione in eadem Villa idem Vernerus sextum denarium percipiet, item causas ultra fertonem in

Kkk 2

eadem

(c) Solyomkö quærendum est intra montes, qui Scepusiensem a Gömöriensi regione modo discriminant; nam olim & ipsum Vernardum ad Scepusium pertinuisse fertur.

eadem Villa exortas Comes Jordanus, & Magister Elias antedicti, una cum ipso Vernero judicabunt: de quarum judicio duæ partes ipsis Comiti Jordano, & Magistro Eliæ; tertia vero cedit Vernero antedicto, causas verò usque fertonem in eadem Villa exortas Villicus — — ipsius Villæ eligent, de communi voluntate inter ipsos. Plebanum etiam ipsi Villani eligent idoneum in eorum Ecclesiam, pari voluntate. Item Braxatorium quilibet de Villanis potest facere in eadem. Item ipsi populi in ipsam Villam congregati, usque ad spatium quindecim annorum ab exactione terragii erunt liberi, & expediti; elapsis quindecim annis solvent ipsi populi de quavis lanisfactione, puri argenti Comiti Jordano, & Magistro Eliæ prædictis, cum statera Scipisiensi in festo S. Martini pro terragio annuatim. Laneus autem tenet duodecim virgas, & quælibet virgarum habebit sedecim ulnas, & unam palmam; & sic mensurando Villam habebunt suos laneos, & similiter possidebunt etiam transacta eorum libertate supradicta. Item expirante dicta eorum libertate, dictam Virgalem solvere debebunt, sicut populi Nobilium aliorum. Deinde iidem Comes Jordanus, & Magister Elias qualemcunque gratiam facere possunt, facient eisdem libenter. Item per curriculum cujuslibet Anni, in festo Ecclesiæ ipforum, ipsi populi debent dare per singulos laneos, ipsis Comiti Jordano, & Magistro Eliæ unam gallinam, cubulum avenæ, & unum panem, & ex parte totius Villæ pecudem pascualem, & tunellam cerevisiæ. Item ipsi populi in prædicta silva venare, & piscari possunt, salvo jure Comitis Jordani, & Magistri Eliæ prædictorum. In cujus rei memoriam ad instantiam partium nostras concessimus literas nostro Sigillo munitas. Datum Mense Septembri, Anno Domini MCCXCV.

III.

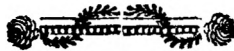
Initia possessionis Dolyan ad Annum Christi 1297.

EX AUTOGRAPHO.

Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus, Omnibus Christi fidelibus, quibus præsentibus ostenduntur, salutem in salutis largitore. Quoniam memorie novercatur oblivio, dignum est, ut temporaliter gesta, scripturæ testimonio fulciantur. Proinde ad univerforum notitiam, tenere præsentium volumus pervenire: Quod constitutus coram nobis Hemmingus Comes de Kolchova, ex parte una; Ladon de Gargow ex altera, idem Hemmingus Comes filiis suis consentientibus est confessus: Quod hæreditatem suam Claram Vallem dictam

eam locandam, extirpandam, & in formam Villæ, jure Saxonum redigendam, eidem Ladon, & suis hæredibus contulisset; volens autem, ut laboris sui fructus aliqualis appareat, præfatus Hemmingus Comes eidem Ladon ratione locationis, in eadem Villa Judicium, seu Villicatum cum fundo curiæ, viginti jugera cultæ, seu puræ terræ, cum totidem jugeribus de rubeto, perpetuo, absque ratione census, vel servitii cujuslibet asseruit contulisse, ita videlicet; quod tantum in causis, & judiciis minoribus, utpote florenum non transcendentibus, ad usus suos judicandi habeat facultatem. Ut autem ad dictum locum populi facilius congregentur, omnibus ibidem congregari volentibus, talem duxit libertatis gratiam faciendam, videlicet: quod ad quamlibet curiam integram, octo jugera cultæ terræ, & de rubeto viginti duo jugera ordinaret. Volens etiam, quod a datis præsentium, usque ad trium annorum revolutionem, nullum censum, nullum terragium sibi solvere teneantur; quibus expletis, usque ad subsequendum quinque annorum revolutionem, duo pondera finni argenti, in festo Pentecostes de qualibet Curia, singulis annis eidem Hemmingo, aut suis hæredibus solvere teneantur. Expleto autem quinquennio, dicti loci populi de qualibet curia integra, septem pondera finni argenti cum pondere Cypsiensium in prænotato termino Pentecostes, ratione terragi solvere teneantur. Item in festo B. Martini de qualibet Curia unum pullum, unam tortam singuli, lagenam cervisiæ tres tunnas continentem; & unum porcum, pro honoris sui decentia de communitate, ratione descensus, atque muneris præsentabunt. Asseruit præterea sæpeditus Comes Hemmingus eisdem populis suis talem gratiam contulisse, ut quicumque ipsorum statum suum mutare decreverit, justo terragio, seu censu soluto, hæreditatem suam, ædificia, & quaslibet res suas vendendi, mutandi, liberam habeat facultatem. Item si antedictus Comes Hemmingus, ex idoneitatis suæ industria, dicam Regiam a dictis populis impetrando obtinere potuerit, eam ipsam dicam, mediam partem recipiet, eisdem residuum relaxando. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam, præsentibus concessimus literas, Sigilli nostri munimine roboratas. Datum in festo Pentecostes, Anno Domini MCCXCVII.

Initia possessionis Korothnok ad Annum Christi pariter 1297. Vid. inter Diplom. Nobil. Scepus. Numer. IX.

IV.

Primordia Villæ cujusdam ad Szalok positi Anno post Christum natum 1322.

EX AUTOGRAPHO.

Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus, Omnibus Christi fidelibus præsentibus pariter, & futuris, quibus præsentibus ostenduntur, salutem in salutis largitore. Quoniam memoriæ novercatur oblitio, & ea, quæ geruntur in tempore, vacillant facile; necessarium est, ut acta temporaliter, scripturæ patrocínio in statum solidum redigantur. Proinde ad univerforum notitiam, harum serie volumus pervenire: Quod constitutis coram nobis personaliter, Magistro Thoma filio Frank, (d) Castellano de Scepus, ex parte una; Conrado filio Hermanni Sculteto de Slauk, ex altera, prædictus Magister Thomas vivæ vocis oraculo est confessus: quod quandam silvam suam, juxta possessionem Slauk existentem, a filiis quondam Comitis Ricolphi, videlicet: Kokos Rycolpho, & Joanne ex parte consortis suæ habitam, eidem Conrado dedisset, donasset, & contulisset, ut ibidem populos sub jure, & libertate Saxonum congregare debeat, seu locare, conferendo in ejusdem possessionis terminis, duos mansos (e) liberos, & Scultetiam præfato Conrado, & suis hæredibus, hæredumque suorum Successoribus perpetuo, & libere possidentem. Dans eidem Sculteto, & suis hæredibus universas causas, super quacunque re motas judicandi, & birlagium sibi ex integro recipiendi facultatem. Fures vero, & latrones, homicidas, & sanguinis effusiones, cum homine Magistri Thomæ antedicti judicabunt; de quo judicio tertium denarium recipient, duabus partibus Magistro Thomæ permanentibus pleno jure. Item molendina,

quot-

(d) Thomas hic, fuit unus de Majoribus nobilis familiæ Semsejanæ.

(e) Mansus, alias Huba, vel Hueba: tanta fundi rustici amplitudo, quæ satis sit uni Colono ad ibi manendum cum familia, ut illinc se congruere, alere, tributa solve-re, oneraque fundo adhærentia præstare possit. Mansi in vetustis Codicibus Traditionum occurrunt alii apsi, alii vestiti. Hi fere exculti erant; apsi vero, quorum fundus quidem vastus, ac desertus fuit, tantæ nihilominus amplitudinis, ut adhibita cultura uni colono alendo sufficeret.

quotquot idem Scultetus propria facultate ibidem construxerit, cum tota sua utilitate annis duodecim libere possidebit; quibus transactis, media pars dictorum molendinorum cedit Magistro Thomæ prænotato, cum utilitatibus suis universis, alia medietate cum suis proventibus, prædicto Sculteto integre permanente. Populis vero ad ipsam terram confluentibus, & in ea commorantibus talem contulisset gratiam libertatis: quod per duodecim annos ab omni exactione census, & aliqua muneris oblatione invita, penitus sint exempti; transactis autem duodecim annis libertatis, ipsius possessionis incolæ, de quolibet manso integro, juxta consuetudinem Scepus. unum fertonem annis singulis, in festo B. Martini Confessoris dicto Magistro Thomæ, ratione terragii solvere tenebuntur, de quo quidem terragio idem Scultetus, & sui hæredes sextum denarium percipient pleno jure. Præterea iidem hospites in Nativitate B. M. V. unam tunellam cervisiæ, & unum porcum fertonem valentem, ex parte communitatis villæ, sæpedicto Magistro Thomæ pro descensu suo; item unum cubulum avenæ, duas tortas, & unum pullum de singulis laneis, ratione muneris dare tenebuntur. Contulit etiam Incolis ejusdem terræ facultatem; Ecclesiam construendi liberam, & Plebanum, quemcumque voluerint, eligendi, liberas dando ei decimas, cum omni plenitudine sui juris. Item si quis ex ipsis hæredum careret solatio, nec alios haberet amicos, & propinquos, ipse moriturus suas hæreditates, cuicumque vellet, habet legandi liberam potestatem. Præterea in aquis piscandi, in silvis venandi, braxatoria, pistrina, tabernas, macella construendi, & qualescunque alias hæreditates præter molendina hæreditates ipsorum vendendi, acceptaque licentia recedendi, plenam eisdem concessit licentiæ facultatem. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam præsentibus concessimus, Sigilli nostri munimine roboratas. Datum in festo B. Michaelis Archangeli, Anno Domini MCCCXXII.

V.

Initia Oppiduli Dobschina in Scepusii finibus conditi, Anno post Christum natum 1326.

EX APOGRAPHO.

Omnibus Christi fidelibus, quam præsentibus, tam futuris præsens scriptum inspecturis, Capitulum Ecclesiæ Agriensis salutem in omnium Salvatore. Ad univerforum notitiam, tenore præsentium volumus pervenire. Quod Nicolaus

colaus dictus Kun, Ladislaus & Joannes Magistri, filii Comitis Benedicti, filii Detrici (f) pro se, & pro Petro Fratre ipsorum, ad nostram personaliter accedentes præsentiam, proposuerunt viva voce, quod quandam silvam ipsorum densam, prope metas Terræ Scepus. existentem, in qua solummodo adhuc Nicolaus filius Ladislai de eadem Terra Scepus. pro sola sessione sua extirpationem fecisset, cum suis utilitatibus omnibus dedissent, & contulissent, & coram nobis contulerunt eidem Nicolao filio Ladislai, in libertate Teutonicorum de Corpna, in ipsam silvam populos congregandos, & in eandem silvam congregatos, & in dicta libertate ibidem residere volentes conservare, prout series ipsius libertatis, cursus metarum ipsius silvæ lucide exprimuntur: ut videlicet hospites, qui per procurationem ipsius Nicolai, causa commorandi in ipsam silvam congregabuntur, a die notationis præsentium infra sedecim annos nullam collectam eisdemolvere teneantur; elapsis autem his sedecim annis, unusquisque hospitum commorans in possessione sua, quæ more Teutonico Laan dicitur magnum, sedecim grossos ipsisolvere tenebuntur. Item de una terra Laan, pro muneribus suis; in Pascha Domini unum grossum, & in festo B. Michaelis Archangeli alium grossum sibiolvere tenebuntur. Decimæ vero frugum, & aliarum minutiarum silvæ Ecclesiæ remanebunt. Item elapsis dictis sedecim annis, tertia pars tam collectarum, quam munerum, nec non judiciorum de ipsis hospitibus provenientium, eidem Nicolao, & suis hæredibus cederent, & salvo jure remanerent. Item eidem Nicolao, & suis hæredibus de Bana (g) omnium metallorum inibi existentium, similiter tertiam partem libere percipere, & possidere commississent, dantes eidem in qualibet Villa inibi ædificanda, duas Laanas terræ, domum Braces (h) & molendina, absque aliquo tributo, usque ad vitam eorum conservare, & nullus hospitum contra ipsorum voluntatem molendinum ibidem facere posset, aut in præjudicium eorum conservare. Item Sacerdotem Parochialem, quem ipsi voluerint, liberam habeant recipiendi, & eligendi facultatem. Præterea si processu temporis idem Nicolaus, vel sui hæredes urgentibus aliquibus necessitatibus eorum, universa ædificia sua in dictis silvis, vel villis constructa, de se alienare vellent, liberam habeant vendendii seu cuicunque legandi facultatem. — — Cæterum dicti Filii Comitis Benedicti, se ad hoc, & eundem Petrum Fratrem ipsorum, ac suos hæredes coram nobis obligarunt, quod si processu temporis, aliquando dictum Nicolaum,

&

(f) Hi omnes Bubekii, vel Bebékii erant; Petrus Cselnekiis initium dedit. Gens utraque clarissimis muneribus olim perfuncta est: sed hodie neutra superat.

(g) Bana, seu Bánya, Latinis todina.

(h) Legendum opinor Braxices, aut potius Braxatorii.

& hæredes ejusdem in præmissis, vel ratione præmissorum molestare velint aliqui, ipsi eosdem suis laboribus, & expensis contra quoslibet impetitores, conservare tenerentur. In cujus rei testimonium, ad instantiam ipsorum Filiorum Comitis Benedicti, præsentibus contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Præsentibus tunc *Magistro Petro Præposito, Nicolao Leçtore, Martino Cantore, Joanne Custode, Dominico de Ujvar, Valtero de Beregh, Laurentio de Unghvár, Petro de Zemlen, alio Petro de Zothmar, Davide de Zaboulch, Stephano de Hevesch, Joanne de Borsod Archidiaconis, & aliis multis Anno Domini MCCCXXVI. Regnante Carolo Illustri Rege Hungariæ, Boleslao Strigoniensi, Ladislao Colocensi Archiepiscopis & Domino nostro Venerabili Patre Chanadino, Dei gratia Episcopo Agriensi existentibus.*

VI.

Primordia Possessionis Kunchfalva ad Annum Christi 1326.

EX AUTOGRAPHO.

Nos Capitulum Ecclesiæ B. Martini de Scepus, Omnibus Christi fidelibus præsentibus, ac futuris, quibus præsentibus ostenduntur, salutem in salutis largitore. Quoniam memoriæ novercatur oblivio, dignum est, ut acta temporaliter, scripturarum patrocinio fulciantur. Proinde ad univerforum notitiam harum serie volumus pervenire: Quod Magistro Thoma Castellano Scepsienfi ex una parte, & Kunchmanno Sculteto de Zlauck ex altera, coram nobis personaliter constitutis, prædictus Magister Thomas est confessus oraculo vivæ vocis: quod in quadam terra sua nondum exstirpata in Provincia Scepsienfi circa aquam Gwylnuch existentem, præfatum Kunchmannum suum fecisset Scultetum, eandem terram procurationi ejusdem committendo; dans eidem potestatem ad eandem terram populos convocandi, & in ea terra recentem fluvium, a capite ejus inchoando, secundum ipsius longitudinem versus aquam Gulnuch memoratam, quousque protendi poterit, novam plantationem Kunchfalva (i) vocatam faciendi. Item dedit eidem Sculteto liberos duos mansos

in

(i) Kunchfalva, hodie ut videtur Helczmanocz: locus Remethino haud multum distans.

in ipsa terra, & causas super magna, vel parva re ibidem emergendas iudicandi, & birlagium ex integro sibi recipiendi facultatem: exceptis causis furum, latronum, homicidarum, & effusionum sanguinis, quas dictus Scultetus cum homine Domini sui iudicabit; de quarum quidem causarum birlagio, ipse Scultetus percipiet tertium denarium; duas vero partes residuas suas Dominus erit percepturus. Item molendina, quotcunque idem Scultetus propriis expensis ibi construxerit, per sedecim annos libertatis, cum sua tota utilitate libere possidebit. Transactis autem his sedecim annis, in singulis annis subsequenti- bus media pars cujuslibet molendini cum sua utilitate cedit Magistro Thomæ antedicto; alia vero media pars similiter cum tota sua utilitate, ad usum prædicto Sculteto declinabit. Populis vero ad ipsam terram causa commorandi confluentibus, dictus Magister Thomas talem contulit gratiam libertatis perpetuo duraturam: quod per sedecim annos ab omni exactione, & aliqua invita muneris oblatione erunt penitus absoluti; transactis vero his sedecim annis libertatis, in singulis annis subsequenti- bus, præfati hospites de quolibet manso integro in festo B. Martini Confessoris unum fertonem pro terragio Domino eorum dare tenebuntur: de quo quidem terragio dictus Scultetus sextum denarium erit habiturus. Item in dedicatione Ecclesiæ eorundem, duas tunellas cerevisiæ de communitate eidem dare tenebuntur. Item in Nativitate B. V. M. annis singulis de communitate duos bonos porcos, & de quolibet hospitio duos pullos, unum cubulum avenæ, & duas tortas Domino suo præsentabunt. Contulit etiam eisdem hospitibus prædictus Magister Thomas facultatem construendi Ecclesiam liberam, & in ipsam, quemcunque voluerint, eligendi Plebanum, & etiam recipiendi; dando eidem liberas decimas, cum omni plenitudine sui juris. Adjiciens, quod si aliquis ex ipsis hospitibus hæredum careret solatio, nec alios haberet proximos, ipse moriturus, cuicumque vellet, legare posset suas hæreditates. Item contulit eisdem in aquis piscandi, & silvis venandi, constituendique Braxatoria, piscinas, tabernas, macella, & quaslibet alias hæreditates, præter molendina, suasque vendendi hæreditates post acceptam licentiam, recedendi plenam potestatem. In cujus rei memoriam, perpetuamque firmitatem præsens nostrum concessimus privilegium, nostri pendentis Sigilli munimine roboratum. Datum sexta feria proxima ante festum B. Martini Confessoris Anno Domini MCCCXXVI.

Originem possessionis Hobgard ad Annum Christi 1352. V. inter Diplom. Nobil. Scepus. Num. XIX

Vikarthy possessio desolata novis Coloniis instauratur Anno Christi 1513. V. Diplom. Religios. Ord. Num. XXXIV.

O. A. M. D. G.

In-

INDEX I. CHRONOLOGICUS

DIPLOMATUM HAC PARTE CONTENTORUM.

Diplomata Seculi XII.

Anno	Pag.
1198 Emericus Rex Hung. donat Archiepiscopo Strigonienſi decumas Tributorum Terræ Scepus. ac Poſon. item domum Regalem in Caſtro Strigonienſi	24

Seculi XIII.

1209 Andreas II. Rex donat certam terram ſupra Popradum fl. ſitam, Adolpho Præpoſito de Scepus, ejusque Sorori.	104
1212 Andreas II. Cruciferos Sepulchri Dominici Jerofolymitani inducit in Kereſztes Komlos	389
1239 Mathias Præpoſitus Scepus. adfert pallium Archiepiſcopale Mathiæ, translato e ſede Vacienſi in Metropolim Strigonienſem.	293
1243 Bela IV. amplas immunitates largitur Nobilibus Scepus. vulgo Lanceatis.	102
1244 Bela IV. confirmat foundationem Cruciferorum Jerofolymitanorum in Kereſztes Komlos.	389
1246 Bela IV. ratam habet donationem Patris ſui Andreæ, quam fecerat Adolpho Præpoſito de Scepus, ejusque Sorori.	103
1248 Bela IV. Præpoſito & Capitulo Scepus. confert terram Liſzka-Olozy.	303
1249 Idem Rex ratam habet donationem poſſeſſionis Almas a Patre ſuo Andrea Eccleſiæ Scepus. factam; item concedit Præpoſito locum in Caſtro Scepus. pro turri, & Palatio ædificando.	294
1250 Idem Rex Eccleſiæ S. Martini de Scepuſio confert Caſtrum Marcelli, cum duabus villis Lethon, & Heymuth.	297
1254 Idem Rex confirmat Saxonibus de villa Sumugh certam terram, quam emerant ab ejus caniferis, adjectis nonnullis gratiis.	188

Anno		Pag.
1256	Idem Rex comiti Jordano, filio comitis Arnoldi donat certam Sil- vam Regalem in Scepusio.	134
1258	Idem Rex confert terram quatuor aratrorum in Nadoſth Geubulino, & Termanno Fratribus.	80
1260	Idem Rex ratam habet donationem ſuam, quam fecerat cænobio B. M. V. de Scepus. ordinis Cifterciensis.	391
1264	Idem Rex terram Vizoka Muthmerio Præpoſito Scepus. ejusque Eccleſiæ aſſerit.	295
1269	Idem Rex Késmarkinenſibus aliquas immunitates concedit.	48
1270	Comes Ricolphus & Polanus Fratres ineunt compositionem, ac con- cordiam cum Hoſpitibus de villa Kazmark, ſeu Késmark.	106
1271	Stephanus V. Rex Saxonibus Scepuſienſibus ampliffimas immunita- tes largitur.	189
1274	Dominico, & Thomæ Fratribus de Szepus confertur terra duorum aratrorum ea libertate, quam Nobiles, & Exercituantes de Sce- pus. habent.	107
—	Ladislauſ IV. Rex concedit Parochis Scepuſienſibus liberam te- ſtandi facultatem, eoſque ab civilibus quibusdam oneribus eximit.	262
1275	Eccleſiæ Sygrenſi a comite Joanne de Sygra exſtructæ, Muthme- rius Præpoſitus Scepuſienſis dotem addit.	108
1277	Lis metalis oborta inter populos Eccleſiæ Scepuſienſis, & Saxo- nes de villa Ruſkin componitur.	296
1278	Ladislauſ IV. Rex Hung. comiti Eliæ filio Jordani donat villam Gurgou, hodie Görgii.	118
—	Idem Rex comiti Ricolpho, ac Polano Fratribus confert villas Farkasfalva, & Pokai.	109
—	Idem Rex ratam habet Belæ IV. donationem Caſtri Marcelli, poſ- ſeſſionum item Lethon & Heymuth factam Eccleſiæ S. Martini de Scepuſio.	297
1279	Elifabetha Regina Hungariæ, & Ladislai IV. Regis Mater, con- firmat ſuperiorem donationem villarum Lethon, & Heymuth.	299
1280	Eccleſia Parochialis in Lewkocz ædificatur permiſſu Lodomerii Archiepiſcopi Strigoniensis, a Nobilibus ejusdem loci.	111
—	Elias comes Saxonum, & Latinorum cum cæteris Scepuſii Saxo- nibus, & Latinis obligat ſe ad juſtas decumas Parochis præſtandas.	264
—	Literas ſuperiores ratas habet Elifabetha Regina, Scepuſii Domina.	274
—	Eadem Regina Guebelino de Leucha confirmat terram duorum aratrorum.	81

Anno	Pag.
1280 Ladislaus IV. Rex Hung. ex fodina Göl niczenfi centum marcas argenti in ufum pauperum, & infirmorum quotannis solvendas assignat.	192
1281 Muthmerius Præpofitus Scepuſienſis tranſigit cum ſuo capitulo ratione villarum Lethon, & Heymuth.	301
1282 Lucas Præpofitus Scepuſienſis ſex Canonicis auget ſuum Capitulum.	302
—— Ladislaus IV. Rex conceſſa Göl niczenſibus a Deceſſoribus Regibus Privilegia confirmat.	194
1284 Idem Rex ratam habet donationem villæ Kolchvan, a Stephano Patre ſuo collatæ Magiſtro Helbrando de Leuche.	82
—— Surgit poſſeſſio Jekel falva.	442
1288 S. Kunegundis relicta Boleslai Ducis Cracoviensis, & Sandomiriensis Henrico Sculteto donat ſilvam inter villas Podolin, & Gneznam.	195
1289 Ladislaus IV. Rex decumas Tributi Scepus. reddit Archiepiſcopo- tui Strigon.	25
1290 Andreas III. Rex ratam habet donationem ſilvæ Regalis juxta flu- vium Lomnitza, quam contulit Ladislaus Cumanus Andreæ filio comitis Polyan.	112
—— Idem Rex poſſeſſionem Liſzka-Olozi roborat Eccleſiæ Scepus.	303
1293 Idem Rex eidem Eccleſiæ confirmat donationem ſilvæ inter flu- vium Poprad, & Alpes ſemene exiſtentis.	305
1294 Jacobus Epicoſpus Scepuſienſis cænobio B. M. V. de Scepus. do- nat decumas ex propriis villis obvenientes.	392
1295 Poſſeſſio vernard in limitibus Scepuſij conſtruitur.	443
1297 Andreas III. Rex corroborat literas Eliæ comitis Saxonum, & Latinorum in negotio Decumarum Parochis præſtandarum, eas- que juſte non tribuentibus poenas inſuper addit.	264
—— Jacobus Epicoſpus conſecrat Eccleſiam ordinis FF. Minorum Po- ſonii.	307
—— Poſſeſſio Dolyan exſtruitur.	444
—— Andreas III. Marco Canonico Scepuſienſi, & Fratri ejus comiti Michaeli confert terram Korythnik.	113
1298 Parochi Scepuſienſes innovant Sodalitatem olim a ſuis Deceſſoribus inſtitutam.	266
1299 Jacobus Epicoſpus Scepuſienſis dimidium decumæ Podolinenſis, & Lubloviensis cedit ſuo capitulo.	308
—— Carthuſianis donatur Lapis Refugii pro ædificando cænobio.	393
—— Hanc donationem confirmat Jacobus Epicoſpus Scepuſienſis.	394

Seculi XIV.

1300	Marco canonico Scepus. & Fratri ejus comiti Michaeli villam Koro- rotnok erigentibus, nonnullæ gratiæ ab Rege Andrea III. con- ceduntur.	114
—	Svethoni Florentino, Baldi comitis Scepusiensis Nepoti, confer- tur possessio Sebus in comitatu Sáros.	115
1308	Vel priori Arx Scepusiensis, quam Wenceslaus Wenceslai Regis Bohemiæ filius occuparat, per Carolum Regem expugnatur.	34
1309	Paulus Præpositus Scepusiensis confert suo capitulo decumam in certis ejus possessionibus.	309
—	Frater Gentilis Apostolicæ sedis Legatus Carthusianos in Hung. ju- bet defendi.	395
1311	Carthusianis de Lapide Refugii ex censu villæ Toth falva tres mar- cæ argenti attribuuntur.	396
—	Iisdem certæ decimæ confirmantur, & curia Tybæ restituitur.	397
1312	Thomas Archiepiscopus Strigoniensis ratas habet immunitates Pa- rochorum Districtus de Tharza.	310
—	Stephanus, & Arnoldus Fratres novo Privilegio stabiliuntur in vil- la Gergö.	118
—	Saxonum Scepusiensium ditio, & libertates.	197
1313	Henricus Præpositus Miechoviensis villam Komlos cambit cum villa Landek.	398
—	Cambium hoc approbat Carolus Rex Hungariæ.	400
1314	Benedictini fundantur in villa Sthol, sub Montibus Carpaticis.	401
1315	Paulus Præpositus Scepusiensis transigit cum Henrico Præposito Miechoviensi, ratione Ecclesiarum Præposituræ de Landek.	402
1317	Stephanus, & Arnoldus Fratres, ac comes Gyula filius Hanns in avitis possessionibus firmanentur.	120
1319	Carthusiani in villa Lechniz ad fl. Dunajecz fundantur.	403
1320	Approbante Rege Carolo una cum augmento foundationis.	404
1322	Villa quædam ad pagum Szalok inchoatur.	446
—	Boleslaus Archiepiscopus Strigoniensis Parochorum Tarczensium immunitates, quas Thomas Decessor probaverat, suis literis affirmat.	310
1323	Henrico Præposito Scepusiensi translato ad Episcopatum Vespri- miensem, sufficitur a capitulo Joannes Præpositus Bosnensis.	312
1325	Magister Ricolphus filius Ricolphi singulares prærogativas ab Ca- rolo I. Hung. Rege emeretur.	122
		1326

Anno	Pag.
1326 Abbas Schavnikienſis cum oppidanis Popradenſibus amice tranſigit ratione Incolarum poſſeſſionis de Altzenow.	404
— Oppidulum Dobſchina in finibus Scepuſii conditur.	447
— Item villa Kunchfalva, hodie Helczmanocz.	449
1327 Magiſter Gallus, alias Kakaff impetrat ab Carolo Rege, ut ſuas fortunas Fratribus Ricolpho, & Joanni relinquere poſſit.	124
— Joannes <i>fortaſſe</i> Præpoſitus Scepus. & Dux Oſwiecimenſis Regis Bohemiæ vaſallum ſe eſſe profitetur.	314
1328 Comes Joannes, & Michael filii Marci, Stephanus item filius Marci in avitis poſſeſſionibus conſervantur.	126
— Carolus Rex novo Diplomate univerſa Saxonum Scepuſienſium latifundia, omneſque immunitates confirmat.	196
— Wilhelmus Abbas, & Joannes Præpoſitus Scepuſienſis vi Bullæ Innocentii IV. Papæ monent Epiſcopum, & Capitulum Agrienſe, ut cum Sacris Curionibus ejusdem Diœceſis amice tranſigant.	406
1330 Willermus Drugeth comes de Scepus, & Ujvar condit teſtamentum.	127
— Carthuſiani Lechniczenſes cedunt decem marcis terram a villa Eur ſeparatam Magiſtro Ricolpho, filio comitis Ricolphi.	408
1331 Carolus Rex Magiſtro Petro Aurifabro Vice-Comiti, & Caſtella- no Scepuſienſi confert poſſeſſionem Jemnik.	131
— Lector Eccleſiæ Scepuſienſis perimitur.	315
1332 Carolus Rex mandat, ut Szomolnokinienſibus circumcirca terra duorum Milliarium aſſignetur.	200
1333 Dimidium villæ Mathæi a Nobilibus de Gargow confertur cænobio de Sthol ordinis S. Benedicti.	409
— Præpoſitus Scepuſienſis cum capitulo ſuo, gravatus ſententia Præpoſiti de Domo Dei, jubetur ab Joanne Papa in integrum reponi.	316
1336 Quintoforenſes a cujuſvis Judicis Tribunali eximuntur, & ſolius comitis Saxonum juridiſtioni ſubjiciuntur.	201
1338 Szomolnokiienſes, & Gölniczenſes jubentur more patrio ſtatui in Schvedlér, & Remethe.	203
1341 Benedictus XII. Papa Chanadino Archiepiſcopo Strigoniienſi injungit, ut bona, quæ Cruciferi Landekinenſes alienarant, vindicet.	410
1344 Szomolnokinienſes in ſuis Privilegiis & poſſeſſionibus contra Chanadinum Archiepiſcopum Strigoniienſem, & Familiam Bebekianam confirman- t.	204
1345 Poſſeſſio Kathum capitulo Scepuſienſi pleno jure remittitur.	318
	1346

Anno	Pag.
1346 Indulgentiæ 40. dierum conferuntur invifentibus &c. Ecclefiam Pa- rochiale S. Catharinæ in villa Körtvélyes.	269
1347 Ludovicus I. Rex Hung. certis immunitatibus ornat cænobium B. M. V. de Scepus. ordinis Ciftercienfis.	411
1348 Civitas Késmarkinenfis Ecclefiam S. Elifabethæ in Urbe existen- tem, cedit ordini Cruciferorum de Landek.	412
— Clemens Papa VI. jubet inquiri, num Præpofitura Scepuſienfis in Epifcopatum, & Ecclefia Collegiata in Cathedralem evehi poſſit?	319
1352 Stephanus Frater Ludovici I. Regis Hung. Dux Scepus. & Sáros.	26
— Wenceslao filio Pauli de Peturmezey conferuntur quinquaginta la- nei juxta fluvium Poprad.	133
1354 Eandem fuam collationem confirmat Ludovicus I.	132
— Idem Ludovicus I. Rex Hung. concedit liberam invectionem Sa- lis Polonici uſque ad civitatem Sáros, & Lypto.	28
1355 Ludovici I. Regis Legati, quos inter Nicolaus Præpofitus Scepus. jurati firmant pactionem inter Carolum olim Hung. & Caſimirum Poloniæ Reges initam, ut ſi hic abſque prole maſcula decederet, Caroli filii ſuccedant in Regnum Poloniæ.	323
— Nicolaus Præpofitus Scepus. Kryghenſibus Incolis præſcribit, quæ ſibi deinceps præſtare debeant.	324
1357 Familia Görgeiana ſtabilitur in ſilva Regali, quam ejus Majoribus olim Rex Bela IV. contulerat.	134
1358 Ludovicus I. Rex Hung. mandat Nicolao Konth Palatino, ut Wa- gendruzlenſes tueatur contra Bubekos.	209
— Idem Rex Præpofito Jaſzoviienſi concedit, ut Metalla in ſuis mon- tibus eruere poſſit, eo quod in illius fundo Szomolnokinum ere- ctum eſſet.	210
— Andreas comes Saxonum Scepus. intercedit apud Ludovicum I. ne certam terram Quinto forenſibus eripi patiatur,	208
1366 Cruciferi Scepuſienſes ordinis S. Antonii de Darocz inhibentur, ne Caſſovienſe Noſocomium occupare præſumant.	413
1375 In eadem materia Ludovici I. Regis literæ.	414
1383 Menardus Scultetus de villa Batizii vendit certam terram cænobio B. M. V. de Sthol ordinis S. Benedicti.	415
1385 Maria Regina Hungariæ indulget Georgio Abbati Tyhaniienſi, ut dimidium poſſeſſionis ſuæ Arath cum Nicolao Præpofito Scepu- ſienſi, ejusque Sororibus cambiet.	325

Anno		Pag.
1388	Sigismundus Rex Almaſienſes Incolas, qui Privilegia Saxonum ſibi indulta contendebant, ſubjicit Dominio Præpoſiti Scepus.	327
1391	Idem Rex teſtatur Nobiles de Markuſfalva, & de Jemnik inter- fuſſe bellicæ contra Turcas expeditioni.	137
1392	Nobiles de Kromlow jubentur ſtatui in villa cognomine.	137
1399	Bonifacius Papa IX. Parochiſ Igloviſenſibus concedit Jus Patrona- tus in Sacello S. Michaeliſ Archangeli Iglovix fundato.	270
—	Matthæuſ de Vice-Dominis Canonicuſ, & Vicariuſ Strigoniſenſiſ petit informari de Varallyenſi Xenodochio B. Eliſabethæ, quod oppidani ordini Eremitarum S. Auguſtini tradere volebant.	416

Diplomata Seculi XV.

1400	Informatio de eodem Varallyenſi Xenodochio.	416
1404	Sigismundus Rex Hung. ex cenſu villæ Kolonfalva Parochiſ Olaf- zinenſibus assignat unam Marcam, ſub onere Sacrificii quotidie perſolvendi.	272
—	Idem Rex Keſmarkinenſibus in 12. Annos remittit cenſum pendi ſolituſ.	94
—	Teſtimonium comitatuſ Scepuſienſiſ, quod curia Carthuſianorum de Lapide Refugii prope villam Lethon ſita, nulli fuerit oneri ſubjecta.	420
1407	Leutſchoviſenſibus propriarum ſilvarum liber uſuſ conceditur.	83
1409	Familia Waldorffiana dimidiuſ villæ Richvald donat ordini Fra- truſ Carthuſienſiuſ de Lechnicz.	421
1411	Præſuleſ & Proceres Regni Hung. pro futuro congreſſu ſibi deſig- nant Antiquam villam, Poloniſ vero Schramoviczam, promit- tuntque ſe daturoſ operam, ut lites, & diſſenſioneſ inter utrum- que Regnuſ obortæ componantur.	1
—	Pax inter Hungaroſ & Polonoſ concluditur.	4
—	Terra cænobii Schavnikienſiſ Stoyanſölde dicta confertur oppido Montiſ S. Georgii; cænobio vero Schavnikienſi villa Primfalva.	422
1412	Podolinuſ in numeruſ Liberarum, Regiarumque civitatuſ refer- tur.	211
—	Sigismundus Rex Hung. ex Triceſima Lubloviſenſi assignat bina do- lia halecum, & bina ſtamina panni Carthuſianiſ de Lapide Re- fugii.	424

Anno		Pag.
1412	Inter eundem Sigismundum Hungariæ, & Wladislaum Poloniæ Reges fœdus initur.	7
—	Idem Sigismundus Rex eidem Wladislao Regi Poloniæ juratus pollicetur amicitiam, & defensionem.	12
—	Idem Sigismundus Rex eidem Wladislao pignori det XIII. oppida Scepusiensia cum Arcibus Lublo & Podolin.	212
1417	Senatui Kesmarkinensi civium causæ cognoscendæ permittuntur.	50
1418	Eulenbachenses a solutione Tributi eximuntur.	216
1419	Sigismundus Rex mandat Scepusiensibus, ut Parochis suis justas decumas præstent, nec ante decimationem fruges ex agris avehant.	273
1420	Nobilium de Polyanka Subditi eximuntur a jurisdictione quorumlibet Judicum.	138
1423	Sigismundus Rex Hung. innovat pacem cum Wladislao Poloniæ Rege olim Lubloviæ confectam.	14
1424	Quinto forensibus ex censu remittuntur quatuor marcæ argenti minus uncia.	217
1425	Bona Carthusianorum Lapidis Refugii eximuntur ab omni exactione.	425
—	Petro de Berzevicze Magistro Tavernicor. Regalium datur possessio Jamnik.	140
1433	Kesmarkinenses Primores ab Hussitis in captivitatem abstracti cavent suis vadibus de indemnitate.	52
—	Urbis Késmarkiensis muri jubentur reparari potius, quam dirui.	53
—	Joannes Stock nominatur Præpositus Scepusiensis, eique obedientia præstanda injungitur.	330
1434	Sigismundus Imp. Privilegia Parochorum Scepus circa decumas confirmat.	273
1435	Idem Joanni Stock Præposito Scepus. concedit, ut Ecclesiæ suæ dignitates bene meritis conferre possit.	331
—	Idem novis literis munit Igloviensium Privilegia, quæ Hussitæ partim diripuerant, partim exusserant.	219
—	Uti & Késmarkinensium.	55
1436	Ladislaus Abbas Schavnikiensis oppido Teplicza ab Hussitis exusto, certa tributa relaxat.	426
1439	Stephanus de Rozgon comes Posonienis sæpius pugnat in Scepusio cum Polonis.	141
—	Albertus Rex Hung. in suam protectionem recipit Joannem Stock Præpositum Scepus. eumque contra adversarios jubet defendi.	332

Anno		Pag.
1439	Ab eodem Alberto Rege Ladislaus de Palocz & Stephanus Poharnok de Berzevicz oratores mittuntur ad Wladislaum Regem Poloniae.	142
1440	Elisabetha Alberti Imp. vidua hortatur civitates Hungariae Superiores, ut in fide sibi debita perseverent.	84
—	Idem scribit ad Késmarkinenses.	57
—	Eadem Elisabetha Regina non Episcopo Segniensi, quem Wladislaus Rex creavit Praepositum Scepus. sed Joanni Stock obedientiam exhiberi jubet.	333
—	Wladislaus Rex Hung. & Poloniae cives Késmarkinenses eximit ab omni Telonio intra Regnum Poloniae solvendo.	58
—	Idem Rex statuit, ut oppida Scepusiensia communem deinceps eligant comitem, qui Késmarkini sedem figat.	222
1442	Podolino jus Emporii, seu depositorii mercium conceditur.	223
1443	Arx Scepusiensis a Bohemis Gyskræ addictis capitur.	35
1444	Indulgentiae 40. dierum conceduntur visitantibus Ecclesiam S. Crucis, & S. Elisabethæ Késmarkini.	59
1445	Querentibus ob varias injurias Praeposito, & capitulo Scepus. jubetur ab Eugenio Papa IV. justitia ex æquo administrari.	334
1447	Joannes Giskra Ladislai Posthumi Capitaneus Generalis Késmarkinensium Privilegia confirmat autoritate Regia.	60
1449	Hussitæ in Scepusio, & comitatu Sáros. suam hæresim diffundunt.	29
—	Joannes Kiszner de Schzitnik partem villæ Stofs vendit cænobio Carthusianorum de Lapide Refugii.	426
—	Georgius Rector Parochialis Ecclesiæ Késmarkiensis S. Michaelis provocat ad sedem Romanam, eo quod Joannes Stock Praepositus Scepus. sibi justitiam administrare nollet.	63
1450	Joannes Stock Praepositus Scepus. dotat Altare Sanctissimi Corporis Christi in Ecclesia Vetro-Budensi S. Petri erectum.	335
1451	Synopsis Bullæ Pontificiæ de Anno Jubilæo 1450. affixa valvis Ecclesiæ Parochialis Leutschoviensis.	277
1453	Késmarkinensibus mandatur, ut cum Ladislao de Hunyad contra Axamythum insurgant.	65
1457	Fratri Umberto Ord. Prædic. committitur correctio cænobii Gölliczenensis ejusdem Ordinis.	427
1458	Stehano de Berzevicze indulgetur, ut Castellum Berzeviczense a Bohemis redemptum eousque teneat, donec illi satisfiat per cognatos.	143

Anno		Pag.
1458	Mathias Rex Hung. confirmat Joanni Stock Præposito Scepus. iura, & beneficia a Decefforibus Regibus concessa.	338
—	Idem Rex mandat Sebastiano de Rozgon, ut eundem Joannem Stock in iisdem juribus & beneficiis conservet.	339
1459	Pius II. Papa Præpositorum Scepus Privilegia, & jurisdictionem ratum habet.	366
1461	Leutichoviensibus imperatur, ut Stephanum de Zapolya juvent in obsidendo Castro Murány.	85
1462	Ecclesia Parochialis in Zakocz violata, sacris ritibus conciliatur.	278
1463	Mathias Rex Hung. Arma, & usum ceræ rubræ concedit Késmarkiensibus.	66
1464	Indulgentia 100. dierum conferuntur Olaszienfi Sodalitati B. M. V. in Cœlos assumptæ.	279
—	Dionysius de Széch Card. & Archiepiscopus Strigon. confirmat Casparem Back ab Mathia Rege nominatum Præpositum Scepus.	340
1465	Emericus de Zapolya vacanti Auranzæ Prioratui suffici petitur.	144
—	Idem Emericus de Zapolya ab Mathia Rege creatur Perpetuus Comes Terræ Scepusiensis.	145
1466	Joannes Archiepiscopus Strigonienfis dat facultatem consecrandi Sacellum in Curia Præposituræ Scepusiensis.	342
1470	Rei cædis Jacobi de Ganfalva Canonici Scepus. inquiri jubentur.	342
1472	Emericus de Zapolya monet Kesmarkinenses, ut se contra imminentem hostem muniant.	68
—	Sixtus Papa IV. Indulget Præpositis Scepusiensibus usum Mitræ, & baculi Pastoralis, in omnibus Ecclesiis jurisdictioni eorum subiectis.	344
1474	Fœdus Pacis perpetuæ inter Mathiam Hungariæ, & Casimirum Poloniæ Reges in Antiqua Villa.	16
1478	Collegiata Ecclesia S. Martini de Scepusio postquam ampliata, & perfecta est, denuo consecratur per Ladislaum de Syroka Suffraganeum Episcopi Agriensis.	347
1485	Epistola Miscellanea Emerici de Zapolya ad Késmarkinenses.	69
1487	Publico testimonio indicatur Parochi Olaszienfis Jus Patronatus tum in Ecclesia S. Mariæ Alznenfi, tum in Olaszienfi S. Leonardi Nosodochio.	280
1491	Gregorius Gebel Castellanus Scepusiensis nova ejus temporis signicat Kesmarkinensibus.	70

Anno		Pag.
1494	Hypolytus Eftenfis Cardinalis Strigonienfis Georgium de Mekche confirmat in Præpositura Scepusienfi.	351
—	Wladislaus II. Rex Hung. ratam habet donationem Villæ Kolinfalva, quam Sigismundus antea donaverat Ecclesiæ Olafzinensi.	281
1496	Georgius Lewdeschit Cantor & Canonicus Ecclesiæ S. Martini de Scepusio condit Tabulas supremæ voluntatis.	353
1497	Cassovienfes ab Rege Wladislao II. in jus vocantur, eo quod nonnullis Civibus Leutschoviensibus in itinere vim fecissent.	86
1499.	Stephanus de Zapolya perpetuus Comes Terræ Scepus. & Regni Hung. Palatinus Testamentum conficit in Papa.	148

Seculi XVI.

1505	Joanni Horvath nominato Præposito Scepus. conceditur, ut beneficia suæ Ecclesiæ, dignis personis conferre possit.	353
1507	Stanislaus de Abramovitz Késmarkienfis Sacellanus, variis injuriis affectus in integrum reponi jubetur.	70
1508	Kesmarkinenfes eximuntur a solutione Telonii Palocsenfis.	71
—	Lis pecuniaria inter Joannem Paroecum de Quintoforo, & Incolas de Villa Bulmány oborta componitur.	354
—	Ladislaus de Chobad Præpositus Scepus. Procuratoris sui Oswaldi Stauburger dicta circa fructus Præposituræ revocat, & novos Procuratores constituit.	355
1509	Hedvigis Dux Tessinensis, & Filii ejus molam in fl. Hornad Carthusianorum de Lapide Refugii, eximunt ab omni onere.	428
1510	Eadem Hedvigis Dux cum Filiis suis dotat Sacellum Corporis Christi, quod situm est ad latus Collegiæ Ecclesiæ Scepus.	359
1511	Approbante, sed certos literarum articulos immutante Joanne Cardinali Sedis Apostolicæ Legato.	364
—	Joannes Horvath de Lomnicza rursus nominatur Præpositus Scepus.	363
1512.	Kesmarkinenfes prohibentur, ne grossos Polonicos acceptent.	72
—	Sigismundus Rex Poloniæ Oratoribus suis dat plenam facultatem respondendi sibi Barbaram de Zapolya, cæteraque negotia, quæ eo pertinent, conficiendi.	151
—	Idem Sigismundus Rex Poloniæ eidem Barbaræ de Zapolya consorti suæ, titulo dotis &c. certa bona in Polonia inscribit.	152

Anno		Pag.
1512	Barbara de Zapolya, Regina Poloniæ quartam, quam vocant puellarem sibi rite a Fratribus traditam profitetur, & omne desuper jus in eosdem transfert.	156
1513	Possessio Vikarthy novis Valachorum coloniis instauratur.	429
—	Concordia inter Parochum Leutschoviensem, & Urbis ejusdem Civis, ratione Sacelli B. M. V. in monte positi, Parochialis Templi Sacellanorum &c.	88
—	Leo X. Papa immunitates Præpositas Scepus. a Pio II. concessas revocat.	366
1515	Item Leo X. Papa mandat Episcopis Vacienfi, Transilvano, & Cracoviensi, ut in usu Privilegiorum a Pio II. & Sixto IV. concessorum, Præpositos Scepus. conservare adnitantur.	369
—	Maximilianus I. Cæsar Joanni Thurzo de Bethlemfalva Episcopo Wratislaviensi concedit jus aureæ monetæ cudendæ.	158
1518	Ab Rege Ludovico II. Carthusianis de Lapide Refugii quotannis 500. lapides falis, duo dolia halecum, & duo frusta panni assignantur.	430
1522	Fassio Joannis Henchel Archidiaconi de Thorna, super ultima voluntate Christophori de Zemenchen Lectoris Ecclesiæ Scepus.	372
1524	Joannes Thurzo de Bethlemfalva ditionem Wolaviensem, Stinaviensem, & Raudensem in Silesia, vendit Friderico II. Duci Ligniciensi.	160
1525	Ludovicus II. Rex Hung. concedit Joanni, & Christophoro de Berzevicze, ut Curiam in possessione Kakas Lomnycza munire possint.	161
1527	Franciscus de Batthyán scribit Kesmarkiensibus, ut homines suos in bona Kesmarkinensia, sibi ab Ferdinando donata immittant.	73
—	Alexius Thurzo de Bethlemfalva in Oppidis Göncz, Telkibanya &c. statui jubetur.	162
1528	Hieronymus de Lafzko Palatinus Siradiens. creatur Perpetuus Comes Terræ Scepusiensis, & donatur Castris Scepus, Kesmark &c.	36
—	Ferdinandus I. Rex Hung. Kesmarkinensium Privilegia confirmanda promittit.	74
—	Ludovicus Pekry Arces Kesmark & Lipto-Ujvar jubetur tradere Francisco de Batthyán Dalmatiæ, Croatiae, & Sclavoniæ Bano.	75
1530	Possessiones Vydernik, & Teplycza Leutschoviensibus pignori dantur.	432

Anno		Pag.
1530	Castellanis Scepusiensibus, & Exercituum Præfectis committitur defensio Præpositi, & Paræcorum Scepusiensium.	374
1531	Hieronymus de Laszko hortatur Kesmarkienses ad concordiam, & custodiam Urbis &c.	75
1533	Franciscus de Bachya ab Joanne Rege nominatus Præpositus Scepus. constituit suum per Scepusium Vicarium Georgium Lewdificz.	374
—	Mathias Loboczky nomine Hieronymi de Laszko, negat se cessurum bonis ad Arcem Scepus pertinentibus.	40
—	Idem fere facit Franciscus Bebek de Pelsewcz nomine Fratris sui Emerici, qui Oppida Metallica ad eandem Arcem spectantia occuparat.	41
1534	Warkotschiana familia inhibetur, ne possessiones Berzeviczianas pig-nori locatas retineat.	164
1537	Franciscus de Nagy köreßs nominatur Lector Ecclesiæ Scepus, si-mulque Rector Sacelli Sanctissimi Corporis Christi.	376
—	Sigismundus I. Rex Poloniæ confirmat Podoliensibus libertates, a Decessoribus Regibus concessas.	224
1539	Idem Sigismundus Rex Poloniæ rata habet omnia Privilegia XIII. Oppidanorum.	226
—	Amica Compositio inter Oppidanos Szomolnokienßes, & Stossienßes.	228
1540	Joannes de Zapolya Rex Hung. conjugi suæ Isabellæ, in bonis in-scribit centum quadraginta millia flor. aureorum Hungaricorum.	165
1541	Mathias Loboczky Kesmarkinensibus insinuat cladem Budensem, Conventum Eperiesinensem, monetque, ut Urbem a Caffovien-sium insidiis tutam præstent.	76
1542	Eidem Mathiæ Loboczky & C. Alexio Thurzo commendatur cura, ac protectio Capituli Scepusiensis.	377
—	Pax inter Ferdinandum Regem Hungariæ, & Isabellam Joannis de Zapolya Viduam conficitur.	43
1543	C. Alexius Ahurzo de Bethlemlalva Judex Curiae Regiæ condit Testamentum.	168
1544	Mathiæ Loboczky injungitur, ut coerceat Kesmarkinensßes, ne hi jus Depositorii, quod Civium Leutschoviensium esset, usurpent.	91
1545	Stanislaus Várallyi Quinque-ecclesi. Episcopus & Præpositus Scepus. Clero suo Scepusiensi, Synodum indicit.	377
1546	Mathias Loboczky significat Kesmarkinensibus, se cum Indigenis Hungaris constitutum esse Tutorem prolium Hieronymi de Laszko.	77

Anno		Pag.
1548	Sigismundus Rex Poloniæ rata habet Sacrorum Curionum in XIII. Oppidis Scepus agentium Privilegia, mandatque suis Præfectis, ut eos in iisdem conservent, ac tueantur.	282
—	Ferdinandus I. Rex Hung. inhibet, ne ullus Parochis XXIV. Civitatum Scepus. seu in faciendis Testamentis, seu recipiendis Decumis obturbare auit.	283
—	Idem Ferdinandus Rex pro tollendis litibus inter subditos Regni Hungariæ, & Poloniæ obortis, Commissarios ad Capitulum Scepus destinat.	20
1549	Suos pariter Commissarios instruit Rex Poloniæ.	21
1550	Ferdinandus I. Rex innovat Arma Civitatis Leutschoviensis.	92
—	Idem Ferdinandus Rex mandat Hungariæ Superioris Civitatibus, ut exustos Leutschovienses juvent.	93
—	Idem Privilegia Leutschoviensium, quæ igni absumpta erant innovanda, & a se confirmanda promittit.	94
—	Joannes Thurzo de Bethlemfalva Arcem Scepus. recipit ab Andrea Bathori.	46
1551	Parochi XIII. Oppidorum Scepus. inhibentur sacram suppellectilem dare Bellico Præfecto Poloniæ.	285
1553	Nicolaus Olahus Archiepiscopus Strigoniens. prohibet Parochos XIII. Oppidorum, ne Præfectis Podoliensibus, ac Lubloviensibus frumentum &c. subministrent.	286
1555	Maximilianus Rex Bohemiæ orat Sigismundum Augustum, Regem Poloniæ, ne Parochos XIII. Oppidorum per Scepusienses Præfectos insolitis exactionibus premi finat.	287
—	Mandatum Sigismundi Augusti Regis Poloniæ, ad Præfectum suum Scepus. Joannem Bomar, de Balicz in eodem negotio.	288
—	Leutschoviensibus promittitur auxilium contra factiosum Georgium Bebek.	96
—	Sigismundus Rex Poloniæ rogat Ferdinandum Regem Hung. ut transeuntes per Scepusium Milites coerceat, neve causas XIII. Oppidanorum longius duci finat.	230
1556	Joannes Thurzo certa Instrumenta bellica a Leutschoviensibus accipit, ut Arcem Scepus contra Bebekum, aliosque factiosos defendat.	97
—	Marcus Horvath Præfectus Szigethanus jubetur statui in bonis Warkotschianis.	176

Anno		Pag.
1557	Nicolaus Olahus Archiepiscopus Strigon. rursus prohibet Parochos XIII. Oppidorum, ne Præfectis Lubloviensibus pareant, neve a jurisdictione Ecclesiæ Strigonienf. se avelli patiantur.	289
—	Ejusdem Nicolai Olahi Archiepiscopi Strigon. literæ ad Sigismundum Augustum Regem Poloniæ in eadem materia.	290
1558	Mandatur Leutschoviensibus, ut pro defendenda Arce Kis Varda, cum Emerico Thelekeffy arma capiant.	98
—	Ferdinandus I. Rex Hung. indulget certis conditionibus Præposito Miechoviensi, ut Præpositum de Landek nominare possit.	433
1559	Idem Rex Arma gentis Berzevicziæ innovat, & auget.	178
1560	Stanislaus Thurzo Comes Scepus. res ex Præpositura Scepus. ablatas jubetur restituere.	379
—	Nicolaus Olahus Archiepiscopus Strigon. Petrum Paulinum confirmat in Præpositura Scepusiensi.	380
—	Idem Petrus Paulinus Episcopus Chanadiensis, & Præpositus Scepus. Concilium suo Clero indicit.	382
1561	Tutores constituuntur Gregorio Filio Marci Horvath Stanfith de Gradecz Præfecti Szigethani.	182
—	Ejusdem Marci Horvath gladius, & lorica petitur a C. Nicolao de Zrinio.	183
1562	Sigismundus Augustus Rex Poloniæ inhihet suos in Scepusio Præfectos, ne Gnezdensium libertatibus, ac Privilegiis obturbent.	231
1563	Idem Sigismundus Rex Poloniæ Oppidanis Scepusiensibus concedit, ut metalla in Poloniam invehere, falem Bochnensem extra Sandecium emere, & per Regnum libere negotiari possint.	233
—	Franciscus Prior Carthusianorum de Lechnicz, & de Lapide Refugii vendit Curiam de Ganfalva.	434
—	Cænobium, & bona Carthusianorum Lechniczensium ceduntur Præposito, & Capitulo Scepus. ut bello ingruente eo se recipere, & Tabularium publicum transferre possint.	435
—	Bona Carthusianorum de Lapide Refugii ceduntur eidem Præposito, & Capitulo Scepus. partim pro instituendis Scholis, partim pro restituendis Sacris in Ecclesiâ S. Martini.	436
1565	Præpositus, & Capitulum Scepus. in bonis diruti Cænobii de Lapide Refugii jubentur defendi contra Carthusianos Lechniczenfes.	437
1576	Hieronymus Thurzo de Bethlemfalva in Arce Scepusia conficit Testamentum.	184

Anno		Pag.
1578	Parochi XIII. Oppidorum Scepusiensium jubentur defendi contra vim Centurionum Lubloviensium.	291
—	Stephanus Báthori Rex Poloniæ XIII. Oppidorum immunitates suis literis ratas habet.	235
—	Idem Rex mandat, ut Nobiles Lubloviæ agentes, onera civilia fubeant.	237
1580	Albertus a Lafzko spondet opem Késmarkinensibus, cum ab Sebastiano Tökölyio premerentur.	78
1581	Eidem Alberto de Lafzko ab Rege Poloniæ confertur Capitaneatus Scepus.	79
1584	Comitatus Scepusiensis rogat Gregorium Bornemisza Præpositum Scepus. ne adigatur ad recipiendum Calendarium Gregorianum.	30
1587	C. Alexius Thurzo publice intercedit propter Jus Patronatus, quod sibi arrogabat in Præpositura Scepus.	384
—	In eadem materia scribit Comitatus Scepusiensis ad Ernestum Archiducem Austriæ.	387
1589	Ab Alberto Laszky Arx Dunajeczensis venditur Georgio Horváth de Palocsa.	185
—	Arx Lubloviensis nomine Maximiliani Archiducis intercepta per Hungaros, Polonis redditur.	238
1591	Sigismundus III. Rex Poloniæ confirmat pactiōem Lubloviensium, ut ipsi, & non eorum Capitaneus pecuniam pro decumis persolvant Præposito, & Capitulo Scepusiensi.	239
1593	Georgius Horvath de Palocsa emit bona Cruciferorum de Landek.	439
1595	Leutschoviensibus severe mandatur, ut veteris Calendarii usu abolito, ad Gregorianum se conforment.	99
1596	Sebastianus Tökölyi descripta pugna Keresztesiensis, orat Sebastianum Lubomirsky, ut necessitate ferente XIII. Oppidanos arma summere contra Turcas jubeat, quod & se facturum recipit.	31

INDEX II. ONOMASTICUS

VOCUM OBSCURIORUM

QUAS NOTÆ SUBJECTÆ EXPLANANT.

A.		Credentia.		Pag.	
Agenda	pag.	121	Crucerdorff.	402	
Amica.		77	Cumani.	303	
Angustrium.		128	Czegled.	35	
Annatæ.		356	Czorsten.	6	
Antibarum.		341			D.
Appretiatus.		90	Daman.	110	
Avifatus.		18	Depactor.	232	
Aurana.		144	Dominica Carnis privii.	5	
	B.		Dominica Circumdederunt.	201	
Bakachinum.		336	Dominica Esto mihi.	414	
Bana.		448	Dominica Judica.	50	
Bethania.		230	Dominica Lætare.	63	
Birflagium.		190	Dominica Oculi.	69	
Bladum.		286	Dominica Reminiscere.	119	
Boiitung.		315	Drancharius.	296	
Brunaticus.		353			E.
	C.		Endre.	125	
Caniferi.		188	Eulogium.	262	
Capecia.		274	Eur.	408	
Castellanus.		115	Exercituantes.	107	
Castrum Marcelli.		298			F.
Chokakew.		200	Fatiga.	18	
Chunerth.	318	394	Ferto.	80	
Cochensife.		442	Fictium.	128	
Comes Curialis.		117	Finnus, a, um.	48	
Comes Octavalis.		119	Forensis.	56	220
Comes Parochialis.		117	Fraternitates Scepusienses.	266	382
Comes Perpetuus.		147	Funeralia.		90
Comes Terrestris Terræ Scepus.		50			G.
Conrada.		394	Gajæ.		213
		N n n 2			Gen-

Gallitia	Pag.	24	135	Miricia.	213
Gentes.			167	Mons Nivium.	401
Gefzthus.			200	Muran.	85
Greniciæ.			61	Mysle.	128
Guerra.			6	N.	
Gunch.			129	Nesk.	218
Gyba.			52	Neugari.	303
	H.			Nofthre.	366
Hospites.			220	O.	
Huba.			446	Obftagius.	215
	I.			Oppidorum Scepus. Nomina.	198 213
Inantea.			7	Ordo S. Antonii.	405
Ingenia.			66	Ozora.	176
Intercifæ literæ ordine Alphab.			409	P.	
Jobagyo.			138	Palocfa vide Plawecz.	
Jocalia.			129	Parentela.	116
Judex Montanorum.			124	Parochi XXIV. Civitat. Scepus.	283
	K.			Plawecz.	72
Kakafs Vide Kokofs.			34	Podwoda.	154
Kamoka.			336	Populi Regis.	107
Kilia.			10	Posaga.	312
Kis - Varda.			98	Postergatus.	52
Kokofs.		34	162	Q.	
Kromlow.			138	Quartalitium.	156
Kunchfalva.			449	Quylnych.	193
	L.			R.	
Laneus.			133	Rorow.	114
Latini.			264	Rofno.	42
Laudum.			154	Rudabanya.	175
Leck vide Lewk.			111	Ruthenia.	24 135
Lifzka Olozy.			303	Ruzgun.	121
Lodomeria.			135	S.	
Lutcha.			395	Sancz.	65
Lythwa.			85	Sandecium vid. Sancz.	ibidem
	M.			Sáros.	36 128
Manfus.			446	Scabinus.	159
Marca.			48	Scarlatum.	336
Mardurinæ.			353	Schoncz vide Sancz.	65
Miechovia.			398	Schorftin vide Czorfien.	6
				Schra-	

Schramovicze.	4	Tharkew seu Tarkö.	77	122
Scotus.	196	Theurkys.		175
Scultetus.	159	Tonna.		130
Semene.	305	Torale.		157
Servientes Regis.	102	Toftensis Ducatus.		310
Sexagena grossor. Bohemic.	212	Treuga.		5
Sigilla Regia.	67 132	Tricesimæ Defunctorum.		353
Simina.	134	V.		
Sipontus.	356	Vadium.		213
Solyomkö.	443	Valachi.		429
Sow.	299	Vestiarus.		439
Spisz.	24	Vikarthy.		429
Steinau.	46	Villa antiqua.		2
Stilbach vel Stelbach.	204	Villa Batizii		415
Strasburg.	217	Villa Quirini.		266
Strenualia vel Strenalia.	328	Villicus.		48
Suburbium Scepusiense.	27	Umbralia.		336
Sumugh.	188	W.		
Sygra.	108	Warkotsch.		164
T.		Wolau.		46
Tarczal Mons.	134	Z.		
Tarnov.	39	Zeplak.		128
Tavarnicus.	81	Zuppa.		155
Terragium.	81			
Terrani.	191			

Errata potiora   fic corrigenda.

In Monito.

Linea	2	semper	reipsa.
—	8	dum	tum
—	11	accessoribus.	accessionibus.

In ipso opere.

Pag.	Linea.		
3	26	rigorem	vigorem.
7	18	Serenissimo	Serenissimum.
10	5	Tejervar	Fejervár.
12	29	Dominica	Dominia.
15	18	instantiam	injustitiam.
21	31	Rabolechy	Rabolchy
24	7	DX	EX.
28	14	& dicto	edicto
35	ult.	Kerskemertino	Ketskemertino.
53	35	falliata	palliata.
56	18	evibus	levibus.
63	8	reborari	roborari.
71	28	Lommicza	Lomnicza.
77	18	ED	EX.
—	20	Tharczajana	Tharczajanæ.
83	34	Addhais	Adelhais.
100	12	momentum	monumentum
104	2	proinde	provide.
112	27	Lemene	Semene.
114	ult.	Roran	Rorau.
117	25	Albe	Alba.
~~120~~	~~2~~	~~voluntaire~~	~~voluntarie.~~
134	12	ex	ea
135	35	1673	1373.
144	25	Epistola	Epistolarum.
146	34	qua	quam.
—	38	Jajeza	Jajeza
154	17 & 27	Brecz	Biecz.
155	30	Invifore	Incifore.
165	11 & 12	Dominam Comitum	Dalmatiæ , Croatiae
166	20 & ult.	Kyhellewar	Kykellewár.
176	24	consuetudine	consideratione.
178	15	Thölke	Thöke.
—	16	Korithry	Korythni.
180	3	antique	antiquo.
181	2	Fatie	Tatræ.
188	4 & 5	nunc jure pignoris tenent	jure pignoris tenebant
190	24	redent	cedent.
191	23	veſturalibus	viſturalibus.
196	ult.	eſt	deest.
202	6	allicium	judicium.
207	16	ſtatuti	ſtatuta
209	12	hac	hæc
—	28	maxime	proxime
211	17	rigore	vigore
213	31	&	&c.
219	6	Sinismundus	Sigismundus.
221	30	Magiſtratum	Magiſtrum.

Pag.	Linea.		
125	16	Lubtovienfem	Lublovienfem.
126	2	Olesnuzky	Olesniczki.
—	15	Oppidanrarum	Oppidanorum.
227	19	Patatino	Palatino
—	25	quo	pro.
—	28	Regno	Regni.
228	5	Lomzcon.	Lomzen.
—	10	Stamislao	Stanislao.
—	21	stossienfis	stossienfes
232	27	teneiri	teneri.
239	29	pecunianæ	pecuniariæ
264	22	integre	integro.
271	2	Ecclesiæ	Ecclesia.
272	ult.	Num. XII.	Vide Num. XII.
284	28	Charkyanorum	Chakyanorum.
295	4	dnatione	donatione.
299	penul.	G8	K8.
303	21	intispecturis	inspecturis
306	5	decedendo	descendendo.
307	4	Edidit P.	Edidit Clar.
312	6	suprafactorum Plebanum	suprafactorum Plebanorum.
313	7	Larcina	Latina
319	ult.	notabo.	notavi
320	8	Patri	Fratri
321	penul.	incipit	incidit
333	10	Episcopi	Episcopus.
336	14	senio	serico
337	5	copore	corpore
342	2	conservandi	consecrandi
343	23	nos	eos
348	34	tibi	sibi
350	8	Titulis	Fillis
353	16	predefunctus	pie defunctus
354	11	pecuniarum	pecuniariam.
360	34	decore	decoro
365	27	largitionis	legationis
—	30	exequiis	exceptis.
376	32	indigentiam	exigentiam
381	8	Evangelica	Evangelia
382	31	avutse	avulsa est.
383	20	immenfi	imverti.
—	31	datæ	latæ
388	7	aliud	alium.
389	12	patentibus	petentibus
390	21	incarnationis	Incarnatione
407	33	ea communicandi	excommunicandi
416	4	in Deo	in eo Deo
431	6	salicum	Salium.
439	23	Lendak	Landek
442	15	Gwynniczbania	de Gwynniczbania.
445	25	hædenitatem	hæreditatem
448	29	dicts	dictis
—	30	vendendii	Vendendi
—	34	Cselnekiis	Csetnékiis

